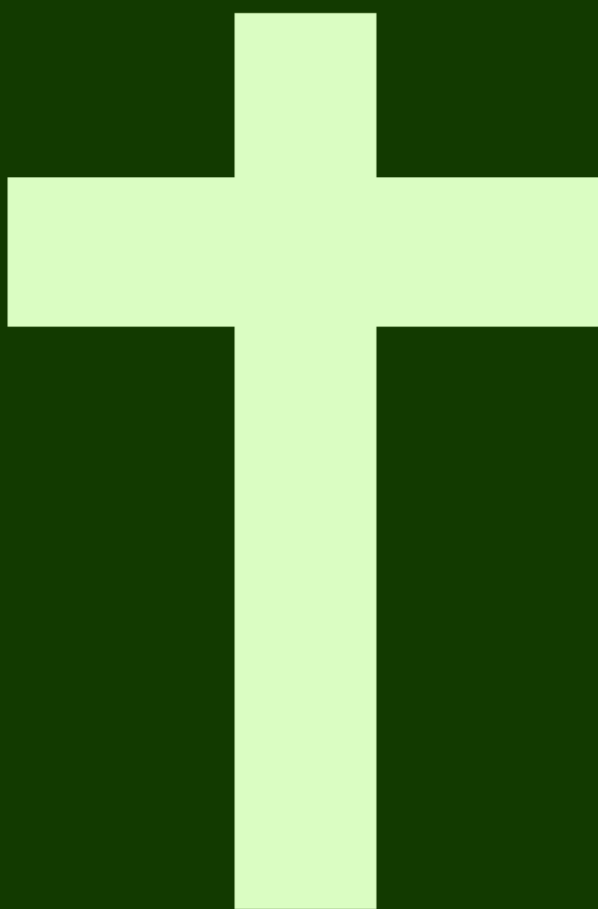

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn

ixpālacata Jesucristo

New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez

(MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)

Huan Xasāsti' testamento: Huan xatzey tachihuīn xipālacata Jesucristo
New Testament in Totonac, Xicotepec De Juárez (MX:too:Totonac, Xicotepec De Juárez)
copyright © 1978 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Xicotepec De Juárez

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Xicotepec de Juárez [too], Mexico

Copyright Information

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Xicotepec De Juárez

© 1978, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018
19fdc186-6668-5688-b18c-dfd601741a49

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	59
SAN LUCAS	94
SAN JUAN	149
LOS HECHOS	192
ROMANOS	240
1 CORINTIOS	263
2 CORINTIOS	285
GÁLATAS	300
EFESIOS	309
FILIPENSES	317
COLOSENSES	323
1 TESALONICENSES	329
2 TESALONICENSES	334
1 TIMOTEO	337
2 TIMOTEO	343
TITO	347
FILEMÓN	350
HEBREOS	352
SANTIAGO	369
1 PEDRO	375
2 PEDRO	382
1 JUAN	386
2 JUAN	392
3 JUAN	393
JUDAS	394
APOCALIPSIS	396

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Mateo

Ixnapapna' Jesucristo

Lc. 3.23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' ixnapapna' Jesucristo lā' xla' ixtā'nat David lā' nā Abraham.

² Lā' Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Jacob lā' ū'tza' ixtāta'ca'n Judá lā' ixtā'timīn. ³ Lā' Judá ixtāta'ca'n Fares lā' Zara ixuanī't lā' ixtzī'tca'n ixuanican Tamar. Lā' Fares ixtāta' Esrom ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Lā' Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Naasón a'ntī ixtāta' Salmón. ⁵ Lā' Salmón ixtāta' Booz ixuanī't lā' ixtzī't Booz ū'tza' Rahab. Lā' Booz ixtāta' Obed ixuanī't lā' ixtzī't Obed ixuanican Rut. Lā' Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶ Lā' Isaí ixtāta' huan rey David ixuanī't. Lā' huan rey David lā' huan puscāt a'ntī pū'la ixpuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n xanatātana' Salomón ixtahuanī't.

⁷ Lā' Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Abías a'ntī ixtāta' Asa. ⁸ Lā' Asa ixtāta' Josafat ixuanī't lā' Josafat ixtāta' Joram lā' ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Lā' Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Acáz lā' ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Lā' Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Amón a'ntī ixtāta' Josías. ¹¹ Lā' Josías ixtāta'ca'n Jeconías lā' ixtā'timīn ixuanī't lā' a'xni'ca' ixcāchī'canī't lā' cālē'nca huan israelitas nac ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia.

¹² Lā' a'xni'ca' cālē'ncanī'ttza' a'xni'ca' Jeconías ixka'lhī ixcaman Salatiel lā' ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Lā' Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Eliaquim a'ntī ixtāta' Azor. ¹⁴ Lā' Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Aquim a'ntī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Lā' Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't lā' ū'tza' ixtāta' Matán a'ntī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Lā' Jacob ixtāta' ixuanī't huan José a'ntī ixkōlu' huan María. Lā' María, xla' ixtzī't Jesús ixuanī't, ū'tza' a'ntī huanican huan Cristo.

¹⁷ Lā' chuntza' ixlīkhalhacāujtā'ti' ī'xū'yātā'natna' Abraham a'xni'ca' tahuī'lh David. Lā' ixlīkhalhacāujtā'ti' ī'xū'yātā'natna' David a'xni'ca' ixcālē'ncanī't israelitas nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Babilonia. Lā' ixlīkhalhacāujtā'ti' ī'xū'yātā'natna' huampala a'xni'ca' lacatuncū'lh Cristo.

A'xni'ca' lacatuncū'lh Jesucristo

Lc. 2.1-7

¹⁸ Lā' a'xni'ca' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' pātle'kelh. Ixtzī't ixuanican María lā' xla' ixtalacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua huan José. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtalātā'tahuī'la a'xni'ca' María ixcamalanī'ttza' lā' por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' José ca'tzilh que María ixcamalanī't, xla' ixmakxtekcu'tun. Pero como tzeyā chi'xcu' ixuanī't, tū' ixmālacapū'cu'tun na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't como tū' ixmāmāx-anī'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ Lā' a'xni'ca' José ixpāstacmā' a'nchī nalīlacāxtlahua, a'xni'ca' lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' xla' huanilh:

—José, hui'x a'ntī ī'xū'yātā'nat David, tū' catilīmā'xa'na' natā'tapūchahua'ya' huan María como ka'lhīni'lh por ixpālacata huan Espíritu Santo. ²¹ Naka'lhī ixcaman xachi'xcu' lā' nahui'li'ni'ya' ixtacuīni' Jesús. Chuntza' namāpācuhui'can como xla' nacāmāpūtaxtū ixtachi'xcuhui't —huanilh huan ángel.

²² Lā' huāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū hualh huan Māpa'ksīni' Dios por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' tzo'kli:

²³ Huan tzu'ma'jāt naka'lhīni'n lā' naka'lhī ixcaman lā' namāpācuhuīcan Emanuel, lā' huā'mā' tacuīni' huanicu'tun: Dios quincātā'lahui'lani'.

²⁴ Lā' a'xni'ca' lakahualh José, tlhualh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh huan ixángel huan Māpa'ksīni' lā' tā'tapūchahualh María. ²⁵ Pero tū' xa'malh hasta a'xni'ca' xla' tahuī'lh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti'. Lā' hui'līni'lh ixtacuīni' Jesús.

¹ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea a'xni'ca' Jesús lacatuncuīlh a'ntza'. Lacatuncuīlh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Belén. Lā' tachā'lh magosnu' huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén lā' xlaca'n tamincha' na ixtankēn ² lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū huī' huan ixreyca'n israelitas a'ntin tahuī'lhtza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj lakatin sta'cu na ixtankēn. Lā' ū'tza' quincāmāsu'ni'nī'ta'ni' palh tahuī'lhtza'. Lā' ū'tza' iclīmiujtza' huā'tzā' para na'icmācā'taniyāuj.

³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan rey Herodes lej ixpāta'lamā' lā' nā chuntza' ixlihuākca'n xalani'n nac Jerusalén nā ixcāpāta'lamā'. ⁴ Lā' huan rey cāmāta'satīnīni'lh lā' cāmākēstokli ixlihuākca'n xanapuxcu'nu' sacerdotes israelitas lā' a'nti tamāsu'yulh huan ley. Lā' cākalhasqui'nīca lhachū natahui'la huan Cristo ⁵ lā' takalhtīni'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado de Judea. Chuntza' tzo'kli huan a'cta'sana':

⁶ Lā' Belén xala' huan ti'ya't a'nlhā huanican Judá, a'yuj lej xati'na'j na ixlaclhni'ca'n huan municipios nac huā'mā' ti'ya't, pero lihua'ca' tasqui'nī como nalacatun-cuīyācha' a'ntza' kalhatin māpa'ksīni'.

Lā' xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuīhī't a'nti cāhuanican israelitas.

⁷ Lā' Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh huan magosnu' lā' cākalhasqui'nīlh lhānīn tasu'yulh huan sta'cu lā' tūyā chi'chini' lā' tūyā mālhcuyū'. ⁸ Lā' cāmācā'lh nac Belén lā' cāhuanilh:

—Capinchipitit lā' nalīhui'lī'yā'tit naputzayā'tit huan ska'ta'. Lā' a'xni'ca' nakaksā'tit, naquilāmāca'tzīnīyāuj para que quit nā tzē na'ica'n na'icmācā'tanī —chuntza' cāhuanilh Herodes.

⁹ Lā' a'xni'ca' cātā'chihuīna'nkō'lh huan rey, ta'a'lh huan magosnu'. Lā' huan sta'cu a'ntū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpū'lani'lh lā' cāmāsu'ni'lh huan tej hasta lhā tāyalh tālhmā'n a'nlhā ixuī' huan ska'ta'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan magosnu' talaktzī'lh a'nchī tāyalh huan sta'cu, lej tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tatanūlh huan nac chic, talaktzī'lh huan ska'ta' lā' María a'nti ixtzī't. Lā' tatatzokostani'lh lā' tataquilhputani'lh lā' tamācā'tanīlh huan ska'ta'. Lā' tamakxcutli huan a'ntū ixtalē'ni' lā' ta'a'ksajli oro lā' pūm lā' perfume a'ntū huanican mirra. ¹² Lā' ā'calistān tataspi'tchokolh por ā'kantin tej como ixtalakahuāna'nī't lā' chuntza' cālīmāca'tzīnīca que tū' catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'xni'ca' tatzā'lalh nac Egipto

¹³ A'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan magosnu', José lakahuāna'lh lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntū macamilh huan Māpa'ksīni' Dios. Lā' huan ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't lā' catzā'la'tit nac huan país a'nlhā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' na'icmāca'tzīnīyāni' porque huan Herodes, xla' naputza huan ska'ta' como maknīcu'tun.

¹⁴ Lā' José tāqui'lh a'xni'ca' tzi'sacus ixuanī't lā' a'lh. Cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't. Ta'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatachokolh hasta a'xni'ca' nīlh huan Herodes. Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū huan Māpa'ksīni' Dios ixuanī't por ixpālacata huan a'cta'sana'. Chuntza' hualh: “Ixi' nac Egipto qui'O'kxa' lā' icmāta'sīlh”.

Herodes ixcāmāmāknīnīni'n huan camana'

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes ca'tzilh palh ixta'a'kxokonī't huan magosnu', xla' lej a'kchā'lh. Lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāknīca huan lakska'tā'n a'nti xachi'xcu'. Cāmāmāknīnīni'lh ixlihuākca'n huan camana' xachi'xcu' xalani'n nac Belén lā' ixlika'tla' huan cālacchicni'. Cāmāmāknīnīni'lh ixlihuākca'n a'ntin tūna'j ixtaka'lhī lakatu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh como ixtlahuanī'ttza' hua'chi lakatu' cā'ta desde a'xni'ca' ixlacatuncuīnī't huan ska'ta' chu a'nchī tualh huan magosnu'. ¹⁷ Chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' a'nti ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kaxmatcan a'nchī calhuancan huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Ramá lā' lej ta'sacan.

Raquel ū'tza' a'ntī calhuamā' ixpālacata ixcamana'.

Lā' tūla māko'xamixīcan como ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ Pero a'xni'ca' ixnīnī'ttza' huan Herodes, José lakahuāna'mpā a'nlhā ixuī' nac Egipto. Lā' tasu'yuni'lh kalhatin ángel a'ntī macamilh huan Māpa'ksīni' Dios lā' huanilh:

²⁰ —Catāqui' lā' cacālī'pi huan ska'ta' lā' ixtzī't. Lā' cataspi'ttit huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Israel porque tanīlhtza' xlaca'n a'ntī ixtamaknicu'tun huan ska'ta' —hualh huan ángel.

²¹ Lā' José tāqui'lh lā' a'lh lā' cālē'lh huan ska'ta' lā' ixtzī't hasta nac Israel. ²² Pero Arquelao a'ntī ixlaktapalh ixtāta' Herodes ixuanī't lā' ixmāpa'ksīni'mā' a'nlhā huanican Judea. Lā' a'xni'ca' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n lā' tū' ixa'ncu'tun a'ntza'. Lā' a'xni'ca' lakahuāna'mpā, māca'tzīnīca a'nlhā ixta'a'lh lā' ū'tza' talī'a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Galilea. ²³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret para natalatahui'la. Chuntza' pātē'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tualh huan a'cta'sana'nī'n. Tualh: “Jesús namāpācuhuīcan nazareno”.

3

*Juan huan Mā'kpaxīni' a'cta'sana'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't
Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28*

¹ Lā' huanmā'na quilhtamacuj millh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't nac Judea huan Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n. Ixa'cta'sana'mā' ² lā' ixcāhuani huan tachi'xcuui't:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' camakxtektit mintalaclē'i'ca'n porque tapa-jtzūmā' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksīkō' huan tachi'xcuui't.

³ Lā' huan a'cta'sana' Isaías tzo'kli a'nchī huan tachi'xcuui't nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' natakalhlaka'i'. Lā' tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan a'nlhā huan chuntza': A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catihuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stū'nc camālakstu'nctit huan tej”.

⁴ Lā' ixlu'xu' huā'mā' Juan licāxtlahualh ixchi'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' xla' ixua' hui'qui'li't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac xcānsipej Jerusalén tamilh takaxmata. Lā' nā lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n chu xalhā huan nac estado de Judea lā' xalanī'n pajtzu huan pūxka Jordán nā tamilh takaxmata. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatako'xaspi'tni'lh Dios ixtalaclē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁷ Lā' lhūhua' fariseosnu' lā' ixscerotes israelitas tamilh ta'a'kpaxa. Lā' a'xni'ca' Juan cālaktzī'lh, xla' cāhuanilh:

—¡Ca'tzanca'tziyā'tit hui'xina'n! ¿Tichū cāmāca'tzīnīni' hui'xina'n que ixtzā'la'ni'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntūn tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīnī'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. ⁹ Lā' tū' cahuantit mē'cstuca'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicua'ni'yāuj ixtā'kcha Dios”. Hui'xina'n tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ¹⁰ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'huī'. Lā' chuxatūya qui'huī' a'ntūn tū' māsā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan. Huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' tatasu'yu palh takalhlaka'i', xlaca'n hua'chi huan qui'huī' a'ntūn tū' tō'ca'.

¹¹ Lā' stu'ncua' quit iccālīmā'kpaxīyāni' con xcān. Lā' ū'tza' nalītasu'yu a'nchī līlakaputzayā'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit. Huan a'ntī namin ā'calīstān, xla' makapitzīn de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxīyāni' huan Espīritu Santo lā' ā'makapitzīn huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksīni'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi lihua'ca' tasqui'nī que quit. ¹² Xla'

hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī chi'pani'ttza' ixpūmālakosūn lā' nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Huan xati'ni' trigo namānū a'nlhā māqui'can, pero huan xapa'lhma' nalhcuyu huan nac macscut a'ntūn tūla catimāmixīlh —cāhuanīlh Juan.

Mā'kpaxīca Jesús

Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22

¹³ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh de huan estado de Galilea lā' lakchā'lh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā' na ixquilhtūn huan pūxka Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Pū'la Juan tū' ixmā'kpaxīcu'tun Jesús lā' huanīlh:

—Quit icmaclacasqui'n que hui'x ixquimā'kpaxi'. Hui'x tū' maclacasqui'na' quit na'icmā'kpaxīyāni'.

¹⁵ Pero Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j calalh chu a'nchī icsqui'ni'yāni' porque quincāminīni'yāni' lā' chuntza' natlahuakō'yāuj a'ntū Dios māpa'ksīlh.

Lā' Juan a'kahuāna'ni'lh.

¹⁶ Lā' Jesús, a'xni'ca' mā'kpaxīca, tacutli huan nac xcān. Lā' chu līmaktin talaquī'lh huan a'kapūn lā' Jesús laktzī'lh huan Espīritu Santo. Lā' ixtasu'yu hua'chi tantzasnān. Lā' yujchi ixlakstu'nc a'nlhā ixyā Jesús. ¹⁷ Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxquī' lā' lej quimakapāxuhua.

4

Huan ko'ti'ti' līlaktzī'ncu'tulh Jesús

Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13

¹ Lā' tuncan huan Espīritu Santo lē'lh Jesús huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't para que huan ko'ti'ti' nalīlaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús.

² Lā' a'ntza' tu'pu'xam chi'chini' Jesús tū' huā'yalh tintacuj lā' tintascac. Lā' lejtza' ixtzi'nca. ³ Lā' huan ko'ti'ti' laktapajtzūlh Jesús lā' huanīlh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cacāmāpa'ksi' huā' tamā'na chihuixni' catalalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Ixlihuāk a'ntū Dios huan, ū'tza' a'ntū quincālīmaxquī'yāni' quinquilh-tamacujca'n”.

⁵ Tuncan huan ko'ti'ti' lē'lh Jesús huan nac Jerusalén a'nlhā nā māpācuhuīcan huan xcānsipej santo. Lā' hui'līca tālhmā'n na ixa'kstīn huan xaka'tla' lītōkpān ⁶ lā' huanica:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi como tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles que natamaktaka'lhāni'.

Natamā'kaquī'yāni' para que tū' natakāhui'ya' nīn kantīn mintojon nac chihuix.

⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' tilīlaktzī'na' huan Māpa'ksīni' Dios”.

⁸ Lā' huan ko'ti'ti' lē'mpā nac lakatin kēstīn a'nlhā lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' māsū'ni'kō'lh chu xalhā a'nlhā cāmāpa'ksīcan xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'nchī lej tzēhuanī't ixuanī't. ⁹ Lā' huan ko'ti'ti' huanīlh:

—Huāk huā'mā' na'icmaxquī'yāni' xmān naquintatzokostani'ya' lā' naquimācā'tani'ya' —huanica Jesús.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Catapānu', ko'ti'ti', porque tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' lā' namācā'tani'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n”.

¹¹ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' a'kxtekui'līlh. Lā' makapitzīn āngeles tamīlh lā' tamak-taka'lhī Jesús.

Jesús lītuculh ixlīlōt nac estado de Galilea

Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' māca'tzīnīca a'nchī ixchī'canī't Juan, tuncan a'lh nac estado de Galilea ¹³ lā' tū' tachokolh nac Nazaret. A'lh tahui'la huan nac cā'lacchicni' Capernaum pajtzu na ixquilhtūn huan xcān. Lā' nā huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhiican ixti'ya'tca'n Zabolón lā' Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Huan ti'ya't a'nlhā māpācuhiican Zabolón lā' a'nlhā māpācuhiican Neftalí, a'ntza' tētaxtu huan tej a'ntū a'n hasta nac mar.

Lā' nā a'ntza' tintacut huan pūxka Jordán nac estado de Galilea a'nlhā tahui'lāna' huan a'ntīn tū' israelitas.

¹⁶ Huan tachi'xcuhi't hua'chilh ixtahui'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' chuhua'j talaktzī'lh huan ka'tla' pūmaksko.

Lā' xlaca'n a'ntī hua'chilh ixtanīmā'na lā' huāk lej cā'skē'k ixtahuanī't.

Lā' chuhua'j talaktzī'lh a'nchī lej xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh a'cta'sana'ntā'kchoko lā' hualh:

—Calīlakaputza'tit ixpālacata huan talaclē'i' a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' caxtā-palī'tit mintapāstacna'ca'n porque tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuhi't.

Jesús cāmāta'sīlh kalhatā'ti' squī'tī'ni'nī'n

Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Lago de Galilea, cālaktzī'lh kalhatu' chi'xcuhi'n a'ntī lītā'timīn ixtahuanī't. Kalhatin Simón ixuanican lā' ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Huan ā'kalhatin Andrés ixuanican. Xlaca'n squī'tī'ni'nī'n ixtahuanī't lā' ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān. ¹⁹ Tuncan Jesús cāhuanilh:

—Caquilāstālani'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākalhlaka'ī'nī'yā'tit tachi'xcuhi't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Chu tuncan tamakxtekli ixpūxuākna'ca'n lā' tatā'a'lh Jesús.

²¹ Lā' a'xni'ca' a'lh ā'lacatin, cālaktzī'lh ā'kalhatu' huampala lītā'timīn. Xlaca'n ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuanī't lā' ixtacuīni' kalhatin Jacobo lā' ā'kalhatin Juan. Ixtatā'hui'lāna' ixtāta'ca'n huan nac barco lā' ixtalacachi'mā'na ixpūxuākna'ca'n. Lā' Jesús cāmāta'sīlh. ²² Lā' chu līmaktin xlaca'n tatacutli huan nac barco lā' ta'a'kxtekui'līlh ixtāta'ca'n lā' ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcuhi't

Lc. 6.17-19

²³ Lā' Jesús ixtlā'huantēlha chu xalhā nac estado de Galilea lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcuhi't na ixlītokpānca'n israelitas nac lakatunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāsu'ni'mā' a'nchī nala a'nlhā Dios māpa'ksini'n lā' ixcāmātzeyimā' ixlīhuākca'n huan tāpāl-hūhua' ta'jatāt a'ntū ixcāpasani't tachi'xcuhi't. ²⁴ Chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Siria cāmāca'tzīnīca ixpālacata Jesús. Lā' cālīmini'ca ixlīhuākca'n huan ī'tzaca'nī'n. Cālīmini'ca a'ntī ixtapātīmā'na chuxatūya ta'jatāt lā' chuxatūya taca'tzāt. Lā' cālīmini'ca a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' huan a'ntī ixtaxtacnānī lā' huan a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Lā' Jesús cāmātzeyikō'lh. ²⁵ Lā' līlhūhua' xalanī'n nac estado de Galilea tastālani'lh lā' nā xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Decápolis lā' Jerusalén. Lā' nā tastālani'lh xalanī'n nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan ti'ya't tintacut huan pūxka Jordán.

Jesús a'cta'sana'lh huan nac ti'na'j kēstīn

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh a'nchī tamilh lhūhua' tachi'xcuhi't, xla' tā'cxtulh huan nac ti'na'j kēstīn lā' a'ntza' tahui'lal. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tuncan talītamacxti'li'lh. ² Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni'.

*Huan a'nti stu'ncua' tapāxuhua**Lc. 6.20-23*

Lā' chuntza' Jesús cāhuanilh:

³ —Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh u'cxca'tziyā'tit que tū' tzey hui'xina'n lā' lej tzey a'nchī Dios cālakalhu'manāni' a'yuj tū' tzey hui'xina'n. Nalipāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksimā'ni'.

⁴ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n palh lakaputza'yā'tit ixpālacata huan mintalacē'i'ca'n o ixpālacata chuxatū catūhuā porque Dios nacāmāko'xamāka'tlī'yāni'.

⁵ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'ntin tū' lika'tla'jca'tziyā'tit nīn tuntū' porque ixlihuāk huan ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'nti lej lacuan lacu'tunā'tit na ixlacapūn Dios hua'chi huan a'nti tzi'ncsa putza ixtahua'. Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' lej lacuan nala'yā'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'nti cālakalhu'manā'tit ā'makapitzin porque nā Dios nacālakalhu'manāni'.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'nti xmān lakatin mintapāstacna'ca'n lā' ū'tza' a'nchī nalimakapāxuhua'yā'tit Dios. Nalipāxuhua'yā'tit porque nac a'kapūn nalaktzi'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'nti cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuhū't a'ntin talā'a'kchā'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit porque nacātāmā'pācuhū'yāni' ixcamana' Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'yuj pātini'mpā'na'ntit xmān porque tlahua'pā'na'ntit ixtapuhuan Dios. Nalipāxuhua'yā'tit porque Dios cāmāpa'ksimā'ni'.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit a'ntū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' tachi'xcuhū't cātālakapalayāni' lā' cātāmākāhū'yāni' lā' lej cātālē'ksa'nini'nāni' tāpālūhua' a'ntūn tū' stu'ncua'. Capāxuhua'tit a'xni'ca' cātātlahuani'yāni' chuntza' xmān porque quilāstālanī'uj. ¹² Lej capāxuhua'tit como nac a'kapūn māquī'canī't a'ntū mila'ca'n nala lā' ū'tza' lej lhūhua' ixtapalh. Nā chu a'cxtim cāmāpātīnīca huan ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makāntza'.

*Huan matzat lā' huan pūmaksko**Mr. 9.50; Lc. 14.34-35*¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāsuni'yā'tit huan tachi'xcuhū't a'nchī tzey natala. U'tza' hua'chi matzat a'ntū litlahuacan quini't para que tzey nala lā' tū' napu'csan. Palh huan matzat tū'tza' ka'lhī ixlisko'ko' tūlatza' catimāsko'kō'palaca. Tū'tza' tzey para nīn tuntū'. Xmān namaka'ncan lā' nalacchi'ntacan.

¹⁴ 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj para nacāmāscā'tiyā'tit tachi'xcuhū't a'nchī natalilatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chi pūmaksko a'ntū māxkakē huan nac cā'quilhtamacuj. Lakatin xcānsipej tālhmā'n huan nac kēstīn tū' catimātze'kca. ¹⁵ Lā' nīn tū' catimāquilhtīca huan pūmaksko lā' tuncan nalē'kchocan lakatin chā'xta. Más tzey mā'ca'can tālhmā'n lā' chuntza' tze nacāmāxkakē ixlihuākca'n a'ntin tatanūmā'na huan nac chic. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuhū't para que xlaca'n natamācā'tanī quinTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata huan xatzey a'ntū tlahua'pā'na'ntit.

*Jesús māsu'yulh ixpālacata huan ley*¹⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' capuhua'ntit palh icminī't na'icmāpānū huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés nīn a'ntūn tatzo'kli huan profetas. Tū' chuntza' ictitlahualh. Quit iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'nchī natlōkentaxtūyā'tit. ¹⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que lihuan tahuilāna'cus

huan a'kapūn lā' huan ti'ya't, tū' catixapaca nīn macsti'na'j huan ley. Tū' catixapaca nīn tuntū' a'xni'ca' tūna'j natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū napāt'le'ke. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuā namākēnū macsti'na'j a'ntū māpa'ksī huan ley como puhuan que tū' lej tasqui'nī, xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' palh chuxatī a'ntī nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn que tzē natamākēnū lakatin ley como tū' tasqui'nī, nā xla' nala xastancu a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' palh catīhuā na'a'kahuāna'ni' huan ley lā' nā nacāmāsu'ni' ā'makapitzīn a'nchī xla'ca'n nata'a'kahuāna'ni', xla' lej tasqui'nī a'nlhā Dios māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ²⁰ Chuntza' iccāhuaniyāni' que maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū stu'ncua' ixtapuhuan Dios. Lā' palh tū' tasu'yu que cā'a'kapalhkā'yā'tit a'nchī ixlitzey huan xamākalthō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu', hui'xina'n tū' catitanū'tit a'nlhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk.

Jesús māsuyulh ixpālacata huan tā'kcha

Lc. 12.57-59

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī cāhuanica xalanī'n makāntza': “Tū' catima'knī'ni'. Lā' palh catīhuā a'ntī namaknīni'n nalīyāhuacan lā' xla' namāpala con Dios”. ²² Lā' quit iccāhuaniyāni' que palh catīhuā na'a'kchā'ni' ā'chā'tin, nalīyāhuacan. Lā' xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī nalakapala ā'kalhatin nā xla' namāpala con Dios. Lā' catīhuā a'ntī namacapulhca ā'kalhatin lā' nahuani: “Idiota”, xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ 'Chuntza' a'xni'ca' lī'pimpā't a'ntū na'a'ksajuī'ya' Dios lā' palh napāstaca a'nchī tlahuani'ni'ta' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin, ²⁴ namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n huan lē'ksajna'. Pū'la napina' namāko'xami'xi'ya' huan ā'kalhatin lā' ā'calistān nataspi'ta' para na'a'ksajuī'ya' a'ntū ixlī'pimpā't.

²⁵ 'Lā' palh catīhuā mālacapū'yāni' lā' lē'ncu'tunāni' nac pūchihuīn, lej tzey palh palaj nalacāxla'yā'tit līhuancus pimpā'na'ntit nac tej. Lā' palh tū' chuntza' natlahua'ya', a'xni'ca' mintu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nāni' na ixlacapūn huan juez. Lā' ū'tza' nacāmamacamaxqui'yāni' policia lā' xla'ca'n natachī'yāni' lā' natamānūyāni' nac pūlāchī'n.

²⁶ Icuaniyāni' que tū' nataxtuyāchi hasta a'xni'ca' namāpalakō'ya' ixlīhuāk huan tumīn.

Jesús māsuyulh ixpālacata makpuscātīni'ncan

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī ixuancan pū'la: “Tū' catimakpuscātīni”.

²⁸ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī lej nalaktzī'n kalhatin puscāt para napuhuan que natā'lhtatacu'tun, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixtā'lhtatānī'ttza' como chuntza' pāstacna'llh.

²⁹ 'Palh milakastapun xala' milacacāna'j nalaktzī'n catīhua' lā' ū'tza' nalīmātlahuīyāni' talaclē'i', namaxtuya' lā' namaka'na'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Más tzey ī'sputni'ni' milakastapun lā' namāpūtaxtūca'na'. ³⁰ Lā' palh mimacacāna'j natlahua talaclē'i', cacā'tē't lā' cama'ka'. Tū' tzey palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Más tzey ī'sputni'ni' mimacan lā' namāpūtaxtūca'na'.

Jesús cāmāsu'ni'lh ixpālacata makxtekan huan puscāt

Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18

³¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā pū'la ixuancan: “Catīhuā a'ntī namakxteka ixpuscāt maclacasqui'n naxapa huan nac registro”. ³² Lā' quit iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' naxapacan huan nac registro lā' palh huan puscāt tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, ū'tza' tū' tzey. Chuntza' mātlahuī makchī'xcunu'n huan puscāt a'xni'ca' natapūchahuapala. Lā' huan chī'xcu' a'ntī natā'tapūchahua huanmā' puscāt, xla' namakpuscātīni'n.

Jesús māsuyulh ixpālacata a'nchī tahuan que lej stu'ncua' a'ntūn tahuan

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī iccāhuanican xalanī'n makāntza': "A'xni'ca' lej stu'ncua' hua'na' para nalacāxtlahua'ya' huan catūhuā, Dios laktzī'mā'ni' lā' tasqui'nī natlōkentaxtūya'". ³⁴ Pero quit iccāhuaniyāni' que tū' catihua'ntit: "Por Dios", ixpālacata ā'catūhuā. Makapitzīn tahuān: "Por los cielos", a'xni'ca' talacāxtlahua catūhuā. Chuntza' tū' tzey como huan a'kapūn, ū'tza' a'nlhā Dios hui'. ³⁵ Lā' ā'makapitzīn tahuān: "Por la tierra". Chuntza' tū' tzey como huan ti'ya't hua'chilh a'nlhā Dios cāmājaxī ixtojon. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuān: "Por Jerusalén". Chuntza' tū' tzey como Jerusalén ū'tza' ixā'lacchicni' huan Rey más xaka'tla'. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn huampala tahuān: "Por mi cabeza". Chuntza' tū' tzey como xmān Dios ca'tzi lhānīn napu'n ixmūsasatca'n. ³⁷ Stu'ncua' calalh a'xni'ca' nahua'nā'tit "u'huē" o "tū'". Lā' chuntza' tū' maclacasqui'n nahua'nā'tit ā'catūhuā huampala. Huan tamā'na ā'makapitzīn tachihuīn nacāqilh taxtuyāni' ixpālacata huan ko'ti'ti'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tapalāna'ni'

Lc. 6.29-30

³⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuāncan: "Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nalīmāpala'ya' milakastapun. Lā' nalīmāpala'ya' mintatzan ixtatzan ā'kalhatin a'ntū māyujū'ni'". ³⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni': Tū' catitapalāna'ni'lh huan a'ntīn tlahuani'ni'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Palh catīhuā ixlacala'sni' mimpāxtūcāna'j, natamakxteka' nalacala'sāni' mimpāxtūxuc. ⁴⁰ Lā' palh catīhuā ixmālacapū'ni' lā' namaklhticu'tunāni' mincamisa, nā natamakxteka' nalē'n mintakēnu'. ⁴¹ Lā' palh catīhuā ixmāmacu'qui'ni' ixmaleta lakatin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'lakatin kilómetro. ⁴² A'xni'ca' catīhuā nasqui'ni'yāni' catūhuā, namaxqui'ya' lā' tū' catikē'pini' catīhuā a'ntī maksācua'cu'tunāni'.

Jesús māsu'yulh a'nchī napāxqui'can huan tā'ca'tza

Lc. 6.27-28, 32-36

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā kaxpatnī'ta'ntittza' a'nchī pū'la ixuāncan: "Nacāpāxqui'ya' mi'amigos pero tū' maclacasqui'n nacāpāxqui'ya' mintā'ca'tza". ⁴⁴ Lā' quit iccāhuaniyāni': Cacāpāxqui'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que cacāsicua'lanālilh xlaca'n a'ntī cātamacapūlh cayāni'. Cacāmaktāya'tit xlaca'n a'ntīn tū' cātalaktzī'ncu'tunāni' lā' catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xlaca'n a'ntī cātalakapalayāni' lā' cātamāpātīniyāni'. ⁴⁵ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n ixcamana' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios māchi'chinīni'n huan chi'chini'. Lā' chu a'cxtim talaktzī'n huan chi'chini' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't, a'yuj tzey lā' a'yuj tū' tzey xlaca'n. Lā' Dios macamin xcān para ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't a'yuj ta'a'kahuāna'ni' lā' a'yuj tū' ta'a'kahuāna'ni'. ⁴⁶ Lā' palh xmān nacāpāxqui'yā'tit xlaca'n a'ntī cātapāxqui'yāni', ¿tichū cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua chuxatīyā ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey hua'chi huan mātā'jīni'ni'n impuesto. ⁴⁷ Lā' palh xmān nacāmālakacuhuīni'yā'tit mintā'macchicca'n, ¿chu ka'tla' catūhuā tlahua'ni'ta'ntit? Xlaca'n a'ntīn tū' tastālani' ixtej Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n cala'tit xalacuan chu a'cxtim hua'chi quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahuācan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey o namaktāya'yā'tit ā'kalhatin para natlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Tū' catitlahua'tit cā'lacapūlhūhua' para nacātalaktzī'nāni'. Palh cā'lacapūlhūhua' natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn tū' caticāmaxqui'ni' nīn tuntū'. ² Chuntza' a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n, tū' caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn a'ntūn tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n tatlahua a'ntūn tzey

nac cā'tejen lā' na ixlitokpānca'n israelitas. Chuntza' tatlahua para que tachi'xcuui't nacāmāka'tlī'. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ³ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nacāmaktāya'yā'tit huan a'ntīn tamaclacasqui'n, tū' catimakxtektit nīn tintī' naca'tzī' a'nchī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Más tzey tze'k nacāmaktāya'yā'tit. Lā' quinTāta'ca'n nalaktzī'n a'ntūn tze'k tlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī kalhtō'ka'can

Lc. 11.2-4

⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' makatunu' nakalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, tū' catitla'hua'tit chu a'nchīn tatlahua xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixlitokpānca'n israelitas lā' nac cā'tejen a'nlhā nacālaktzī'ncan a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū natamaklhtīni'n. ⁶ Pero a'xni'ca' hui'xina'n nakalhtō'ka'yā'tit, catanū'tit na minchicca'n lā' camālacchō'tit lā' mē'cstuca'n nakalhtō'ka'yā'tit lā' natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntīn tū' laktzī'ncan. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n a'ntūn tze'k natlahua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

⁷ 'Lā' capāstactit a'xni'ca' natlahua'yā'tit mi'oracionca'n, lā' tū' maklhūhua' nahua'nā'tit a'ntū hua'ni'ta'ntittza'. Chuntza' tatlahua huan tamā'na a'ntīn tū' talakapasa Dios. Tapuhuan palh Dios nacākaxmata ixpālacata huan lhūhua' tachihuīn. ⁸ Tū' catila'tit hua'chi xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' a'ntū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'xni'ca' tūna'j squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios: QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi' nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

¹⁰ Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuui't. Catlahuaca mintapuhuān huā'tzā' nac ti'ya't chu a'cxtim hua'chi nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmāxqui'uj chuhua'j quilihua'tca'n a'ntū icmaclacasqui'nāuj.

¹² Caquilāmāspūtūnu'ni'uj a'ntū iccālaclē'ni'yāni' como iccāmāspūtūnu'ni'yāuj huan tamā'na' a'ntī quincātalacclē'ni'yāni'.

¹³ Tū' camakxtekti naquincāpātē'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talacclē'i'. Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' lā' mila' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn lā' ixlīhuākca'n natamācā'taniyāni' para pō'ktu.

Amén.

¹⁴ 'Palh hui'xina'n nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn a'ntī cātatlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmāspūtūnu'ni'yāni' a'ntūn tlahuani'ta'ntit a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Lā' palh hui'xina'n tū' nacāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalacclē'i'ca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī latā'kchokocan a'xni'ca' tū' huā'yancan

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' tū' nahuā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit Dios, tū' catila'tit hua'chi xlaca'n a'ntīn tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtō'ca' lhca'ca'n lā' tū' talakacha'ka'n para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan palh tū' tahuā'yan. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que xlaca'n taka'lhītza' ixtatlajca'n a'xni'ca' tasu'yu que tū' tahuā'yalh. ¹⁷ Hui'xina'n tū' catitla'hua'tit chuntza'. A'xni'ca' tū' huā'ya'nā'tit tintacuj para natā'chihuīna'nā'tit Dios, calakacha'ka'ntit lā' xa'nca caxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ lā' chuntza tū' catica'tzīca palh tū' huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī' a'ntūn tze'k tla'hua'yā'tit lā' xla' nacāmaxquī'yāni' mintatlajca'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū quilaca'n nala nac a'kapūn

Lc. 12.33-34

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Huan tzi'ya' lā' huan xumpepe tze' natamālakuanī a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tze'

naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Más tzey calacasqui'ntit a'ntū nala milaca'n nac a'kapūn. A'ntza' huan tzi'ya' lā' huan xumpepe tūlah catitamāspūtūlh lā' tūlah catitatanūlh ka'lhāna'nī'n. ²¹ Lā' pō'ktu pāstaclacapinā'tit a'nlhā hui' huan a'ntū lej tasqui'nini'yāni'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntū hua'chi ixpūmaksko quimacni'ca'n

Lc. 11.34-36

²² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Milakastapunca'n hua'chi lakatin ixpūmaksko mimacni'ca'n. Palh tū' tampi'lhīni'nā'tit lā' palh laktzi'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzin, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. ²³ Lā' palh xmān laktzi'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. U'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh tū' tzey ixpūmaksko mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nala. Lā' a'nlhā cā'pucsua' tū' ca'tzīcan lhā a'ncan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhatu' patrón

Lc. 16.13

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tinti' tzē natā'scuja kalhatu' ixpatrón como nalaca'i' kalhatin lā' tū' catilaca'i'lh ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'xina'n tūla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit huan mintumīnca'n.

Jesús māsu'yulh a'nchī Dios cāmaktaka'lhā ixcamana'

Lc. 12.22-31

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—U'tza' iccālīhuaniyāni' chuhua'j: Tū' ticāpāta'layāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū maclacasqui'nā'tit para nalatahui'layā'tit. Lā' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata huan lu'xu' a'ntū maclacasqui'n mimacni'ca'n. Dios cāmāxquī'ni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit. Lā' ū'tza' nacālīmaxquī'yāni' chuxatū a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta catlahua'tit huan spūnnu' a'ntūn takosnū'n. Xlaca'n tū' tacha'n nīn tuntū', nīn tamakalana'n lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. Lā' quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Lā' hui'xina'n līhua'ca' mintapalhca'n que huan spūnnu'. ²⁷ Lā' ŷtichū na milaclhpu'nanca'n tzē natahui'la más makān xmān porque lej nalē'ca'a'n?

²⁸ 'Lā' ŷa'chī' cāpāta'layā'ni' ixpālacata a'ntū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit huan xa'nat a'nchīn talīstaca nac cā'tacuxtu. Tū' tascuja lā' tū' tātza'pa' ixlū'xu'ca'n. ²⁹ Lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlaha. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastuclī ixlītēhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ³⁰ A'nan chi'tin nac cā'tacuxtu a'ntūn tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'i'can lā' nacālhcuycan. Lā' como Dios cāmaktaka'lhā lā' cāmāstaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ŷa'chī' tū' kalhlaka'i'yā'tit huā'mā'? ³¹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit lā' tū' catihuantit: “ŷTuchū nahua'yāuj? Lā' ŷtuchū naliko'tnūnāuj? Lā' ŷchichū na'icilīhakā'nanāuj?” ³² Huan a'ntī xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj pō'ktu chuntza' tahaun lā' pō'ktu chuntza' tapuhuan. Pero hui'xina'n ka'lhī'yā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' xa'nca ca'tzī a'ntū maclacasqui'nā'tit lakalīyān. ³³ Xapū'la nalē'capinā'tit a'nchī namakxtekā'tit Dios nacāmāpa'ksikō'yāni' lā' nalē'capinā'tit a'nchī nalīmakapāxuhua'yā'tit Dios. Xla' nacāmāxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Lakatunu' chi'chini' naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāpāta'layāni'. Chuntza' tū' catitamachuyi'tit chuhua'j a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lakalī como chuntza' tūla xa'nca cuenta tlaha'yā'tit huā'mā' chi'chini'. Lā' ixlīlakalī nacāpāta'lalalayāni'.

Jesús māsu'yulh que tū'tzey palh cā'a'ksa'ncan ā'makapitzin

Lc. 6.37-38, 41-42

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzin lā' Dios tū' nacājuzgarliyāni'. ² Chu a'nchī hui'xina'n cā'a'ksa'nā'tit ā'makapitzin, chu a'cxtim Dios nacājuzgarliyāni'. Palh hui'xina'n nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit, nā Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³ ;Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'huī' na milakastapun? ⁴ Palh tū' pū'la maxtuya' huan qui'huī' na milakastapun, tūlalh catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ;Tlahua'pā't lakatu' milacan! Palh hui'x tlahua'ya' a'ntūn tū' tzey, tūlalh catimaktāya' ā'kalhatin a'ntin tlahua' a'ntūn tū' tzey. Maclacasqui'n cuenta natlahua'ya' pū'la a'nchī latā'kchokoya' hui'x lā' chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'kalhatin para que xa'nca nalatā'kchoko.

⁶ 'A'nan tachi'xcu'huī't a'ntī ixlaktaca'n lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Lā' palh xla'ca'n tū' tlakaj takaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios, tū' caticāmāsu'ni'tit. Xmān nata'a'kchā'n lā' nacātātucscu'tunāni' hua'chi chichi' a'ntū lej xcana'n. Santo ixtachihuīn Dios. Lā' palh tachi'xcu'huī't tū' takaxmatcu'tun, tū' caticāmāsu'ni'tit xla'ca'n. Tū' catita'a'cnīni'ni'lh ixtachihuīn Dios. Xla'ca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū nalacchi'nta a'ntū lej tapala.

Jesús māsu'yulh a'nchī nalīsqui'ni'yāuj Dios

Lc. 11.9-13; 6.31

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Cakē'kō'lhtit huan mākalhcha lā' chuntza' nacātamālaqui'ni'yāni'. ⁸ Huan a'ntī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaklhtini'n lā' huan a'ntī putza a'ntū Dios namaxquī', xla' nakaksa. Lā' huan a'ntī nakē'kō'lha huan mākalhcha, Dios namālaqui'ni'.

⁹ 'Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Lā' palh kalhatin mincamana'ca'n nasqui'ni'yāni' pāntzi, ;chu namaxquī'ya' lakatin chihuix? ¹⁰ Lā' palh nasqui'ni'yāni' squī'ti', ;chu namaxquī'ya' lūhua'? ¹¹ Hui'xina'n chi'xcu'huī'n lā' milaktaca'n tū' tzey. Lā' a'yuj tū' tzey hui'xina'n, pero ca'tziyā'tit a'ntūn tzey para mincamana'ca'n lā' nacāmaxquī'yā'tit. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn lej tzey, lā' chuntza' ā'chulā' nacāmaxquī' a'ntū xatzey huan a'ntin tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzin chu a'cxtim hua'chi lacasqui'nā'tit xla'ca'n nacātātlahuani'yāni'. U'tza' huā'mā' a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés lā' ū'tza' ixlīmāscā'tinca'n huan profetasna' chu a'nchīn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan xapītzina'j mākalhcha

Lc. 13.24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'nan lakatu' mākalhcha lā' kantu' tej. Natanū'yā'tit nac xapītzina'j mākalhcha a'nlhā mā' huan pītzina'j tej. Lā' pēka'tla' mā' huan tej a'ntū a'n nac pūpātīn lā' pēka'tla' xamākalhcha. Lā' līlhūhua' a'ntī natatanūyācha'. ¹⁴ Huan pītzina'j tej a'n nac a'kapūn a'nlhā natahui'layāuj para pō'ktu. Lā' jicslīhua' a'ncan. Nā pītzina'j xamākalhcha. Lā' tū' a'nan lhūhua' a'ntī natatanūyācha'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī līlakapascan huan qui'huī' palh tzey o palh tū' tzey

Lc. 6.43-44

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Catamaktaka'lhtit de a'ntin tahuan palh ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' xmān ta'a'kxokonun. Xla'ca'n hua'chi lobo a'ntū lej taputzamā'na ixlīhua'tca'n lā' talhakā'nani't hua'chi borregos. ¹⁶ Tzē nacālakapasā'tit ixpālacata a'nchī natalatā'kchoko. Tū' cāpu'xcān uvas nac lhtucū'n lā' nīn tū' cāpu'xcān higos nac huan lhtucū' qui'huī'. ¹⁷ Chuntza' huan xatzey qui'huī' namāstā' xatzey ixtō'ca't lā' tzēhuani't. Lā' tū' tzey ixtō'ca't huan qui'huī' a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Huan xatzey qui'huī' tū' catimāstā'lh ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn huan tū' tzey qui'huī' tūla namāstā' xatzey ixtō'ca't. ¹⁹ Palh huan qui'huī' tū' namāstā' xatzey ixtō'ca't, nacā'can lā' nalhcuyucan.

²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacālilakapasā'tit huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn ta'a'kxokonun como xla'a'n tū' xa'nca talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntī natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n
Lc. 13.25-27

²¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lhūhua' a'nan a'ntī naquintamāpācuhūi: “QuiMāpa'ksīni'”. U'tza' tū' huanicu'tun que natatanū a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Xmān tzē natatanūyācha' xla'a'n a'ntīn tatlahua ixtapuhuan quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²² A'xni'ca' namin ā'xmān chi'chini', līlhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n icmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixpālacata milimāpa'ksīn. Lā' milimāpa'ksīn iccālīmāxtūj huan tla-jana'nī'n. Lā' nā lhūhua' lē'cnīn iccālītlahuāuj milimāpa'ksīn”, natahuan. ²³ Lā' tuncan na'iccāhuani': “Tū' iccālākapasāni'. Catapānū'tit. Hui'xina'n tlahua'tit a'ntūn tū' tzey”.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' lā' a'ntīn tū'
Lc. 6.47-49; Mr. 1.22

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' xa'nca tlā'huan na ixtej Dios lā' natāyani' a'yuj napātīni'n. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵ Lā' a'yuj milh lhūhua' xcān lā' huan palha' ū'ni' sno'kli huan chic, pero tāyani'lh lā' tū' a'kā'lh. ²⁶ Pero huan a'ntī quinkaxmata lā' xla' tū' a'kahuāna'ni' a'ntū icmāsu'yu, xla' tūlalh catitāyani'lh. Nala hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntīn tonto ixuanī't lā' tū' pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷ A'xni'ca' lej lalh xcān lā' milh palha' ū'ni' a'ntū sno'kli huan chic, tū' tāyani'lh. Mākā'nīlh lā' laclakō'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā' tamā'na, huan tachi'xcuhūi't lej talē'cnīlh ixpālacata huan līmāscatīn. ²⁹ Xla' cāmāsu'ni'lh hua'chi a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn, lā' tū' hua'chi huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Xla'a'n xmān tamāsu'yu a'ntūn tamaksca'tli.

8

Jesús mātzeyīlh huan a'ntī ixka'lhī lepra
Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús lacyujli huan nac kēstīn, lhūhua' tachi'xcuhūi't tastālani'lh. ² Lā' laktapajtzūlh kalhatin ī'tza'ca'. Ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū huanican lepra lā' ū'tza' a'ntū māmāsī quinquinitca'n. Huan ī'tza'ca' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeyā'nti.

Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca'. Tzeytza' ixuanī't.

⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyani'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chu a'nchī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhūi't que tzeyani'ta'tza'.

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' huan capitán romano
Lc. 7.1-10

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac cā'lacchicni' Capernaum, laktapajtzūlh kalhatin ixcapitanca'n de huan tropasna' romanos. Squi'ni'lh que camaktāyalh ⁶ lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', lej ī'tzaca'n quintasācua' lā' mā' na quinchic. Lhtuculu' lā' lej pātīni'mā'.

⁷ Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸ Lā' huan capitán kalhtīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x lej ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁹ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin

tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lē'cnīlh. Lā' cāhuanilh huan a'ntī ixtastālani'tēlha:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalh-laka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'. ¹¹ Nā iccāhuanīyāni' que natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn lā' nā lhūhua' xalanī'n na ixlītā'cnun. Lā' xlaca'n, a'yuj tū' israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham lā' Isaac lā' Jacob a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹² Lā' ā'makapitzīn a'yuj israelitas, xlaca'n nacāmacā'ncan kēpūn a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' natalahuan lā' natalaxca ixtatzanca'n.

¹³ Lā' tuncan Jesús huanilh huan capitán:

—Capit na minchic. Chu a'nchī kalhlaka'ī'nī'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus mātzeyīlh huan tasācua'.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Pedro

Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39

¹⁴ Lā' Jesús a'lh na ixchic Pedro lā' a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'. Ixchi'chīxni'n lā' ixmā'. ¹⁵ Jesús xa'malh na ixmacan lā' tapānūni'lh huan tachi'chīxni'. Tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41

¹⁶ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' xmān māpa'ksīlh lā' chuntza' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n. Lā' nā cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n. ¹⁷ U'tza' huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū chu a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isafās a'xni'ca' hualh huā'mā': “Xla' māpānūlh a'nchī ī'tza'cā'hua' ixuanī'ta'uj quina'n lā' nā a'nchī ī'xlejua'nanāuj lā' quincāmaklhtīni' quinta'jatatca'n”.

Ixpālacata huan a'ntīn titastālani'cu'tulh Jesús

Lc. 9.57-62

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh huan lhūhua' tachi'xcu'huī't a'ntī ixtalīta-macxti'li'mā'na, māpa'ksīlh que calē'nca tintacut huan ka'tla' xcān huan nac barco.

¹⁹ Lā' kalhatin xamākaltō'kē'ni' huan ley laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākaltō'kē'ni', ictā'a'ncu'tunāni' chuxalhā napina'.

²⁰ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan tanqui'huī' taka'lhī ixlu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n; pero quit tū' icka'lhī quinchic a'nlhā na'icltata.

²¹ Lā' ā'kalhatin a'ntī ī'sca'txtunu' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictachoko nac quinchic hasta a'xni'ca' namā'cnūcan quintāta'.

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū huan nīn.

Jesús māca'cslīlh huan palha' ū'ni'

Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25

²³ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tatā'tojōlh ī'sca'txtunu'nī'n. ²⁴ Lā' lihuan ixtatacutmā'na, tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco. Lā' Jesús ī'lhtatamā'.

²⁵ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī lā' tahuanih:

—¡Māpa'ksīni', caquilāmāpūtaxtūj! ¡Tā'cnūmā'nauj!

²⁶ Lā' Jesús cākaltīlh:

—Lā' ¿a'chī' lej jicua'nā'tit? ¡Tū' xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit!

Tuncan tā'kaquī'lh lā' cālacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān. Lā' chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Lā' huan chi'xcu'huī'n talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'!

Kalhatu' chi'xcuhuī'n xalanī'n nac Gadara a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n

Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39

²⁸ Tintacut huan xcān ixuī' lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'ntza', tatapajtzūlh kalhatu' chi'xcuhuī'n a'ntī ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixtu'ca'n ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n lā' ixtachuyā lā' ixtaca'tzanca'tzī. Nīn tintī' ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n huan tamā'na kalhatu'. ²⁹ Lā' tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Icca'tziyāuj palh hui'x ixO'kxa' Dios, pero quina'n tūna'j ictimāpalanauj con Dios. ¿Chā ta't para naquilāmāpātiniyāuj a'xni'ca' tūna'j min huan chi'chini' a'ntū lhcācanī't?

³⁰ Lā' tū' lej makat de a'ntza' ixtahuā'yamā'na lhūhua' pa'xni'. ³¹ Lā' huan tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmāxtuyāuj na ixchakānca'n huan chi'xcuhuī'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

³² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Capitittza'.

Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcuhuī'n lā' tatanūlh huan na ixchakānca'n huan lhūhua' pa'xni'. Lā' chu tuncan huan lhūhua' pa'xni' tatu'jnun ta'a'lh nac cā'pūtatokopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Lā' huan chi'xcuhuī'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na huan lhūhua' pa'xni', xlaca'n tajicua'lh lā' tatu'jnulh huan nac cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh huan chi'xcuhuī'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁴ Lā' tuncan ixlīhuākca'n xalanī'n huan mā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús a'nlhā ixuī'. Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'ntza', lej tasqui'ni'lh Jesús que ca'a'lh de na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't

Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26

¹ Lā' tuncan Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut lā' chā'lh nac Capernaum a'nlhā ixā'lacchicni'. ² Lā' limini'cancha' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixmā' na ixlaklaj. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchīn takahlaka'ī'lh que ixka'lhī limāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Quit icmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

³ Lā' tuncan makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'ni'n ley tapuhualh: “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'? Tā'talacastuccu'tun Dios. Nīn tintī' tzē naquincāmaspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”. ⁴ Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanilh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁵ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Iccāmaspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'”, pero tū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmasu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī limāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmaspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't:

—Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

⁷ Lā' tuncan huan chi'xcu' tā'kaqui'lh lā' lē'lh ī'xti'cat lā' a'lh na ixchic. ⁸ Lā' huan tachi'xcuhuī't, a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'lh. Lā' tamāpāxuhuīlh Dios como ixcāmaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksīn huan chi'xcuhuī'n.

Jesús māta'sīlh huan Mateo para nastālani'

Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', laktzī'lh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Mateo. Xla' ixuī' a'nlhā ixmā'tā'jīnī'ncan impuestos lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

Lā' tuncan Mateo tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' nac lakatin chic, tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n im-
puestos lā' ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhū'n. Lā' ixlīhuākca'n ixcātā'huā'yamā'
Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' makapitzīn fariseosnu' talaktzī'lh huā'mā',
xlaca'n takalhasqui'nīlh huan i'sca'txtunu'nī'n Jesús:

—Lā' ¿a'chī' mimākalhtō'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā'
ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzey?

¹² Lā' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor, xmān huan
ī'tza'ca'nī'n. ¹³ Capittit lā' casca'ttit a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntūn tzo'kcanī't na
ixtachihuīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Lā' tū'
tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajui'yāuj huan animalhna”. Chuntza' tzo'kcanī't. Quit
tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xlaca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan
tachi'xcuhū't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xlaca'n como iclacasqui'n que nataxtāpalī
ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī tū' huā'yanca

Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39

¹⁴ Lā' ā'calistān huan a'ntī ixtastālani' Juan huan Mā'kpaxīni', xlaca'n talakmilh Jesús.
Lā' takalhasqui'nīlh:

—Quina'n lā' huan fariseosnu' maklhūhua' ictasca'jayāuj lā' tū' icuā'yanāuj tintacuj
ixpālacata Dios. Lā' ¿a'chī' misca'txtunu'nī'n pō'ktu tahuā'yan?

¹⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nīhā tapūchahuamā'ca? Līhuan
huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan
squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza lā' tū' catitahuā'yalh ixamigos—a'xni'ca' Jesús
cāhuanilh huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca māni' xla'.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' nachu'cu huan xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan
xasāsti' lu'xu' natatimī lā' ā'chulā' naxtī'ta huan xamasni'. ¹⁷ Lā' huan xaxcān uva
a'ntūn tūna'j xcu'tan nīn tintī' catimōjōlh nac xakōlūhua' xako'xka' borrego. Namōjōcan
nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū'
catipāxcatlīlāl huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.
U'tza' huā'mā' līchihuīna'mā' ixlīmāasca'tīnca'n israelitas lā' ixlīmāasca'tīn Jesús a'ntū
xasāsti'.

*Ixpālacata huan ixtzu'ma'jāt huan xapuxcu' israelitas lā' nā ixpālacata huan puscāt a'ntī
xa'malh ixlū'xu' Jesús*

Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56

¹⁸ Lā' līhuan Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', chā'lh kalhatin xapuxcu' de huan israelitas.
Xla' tatzokostani'lh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt. Lā' a'yuj nīlhtza', palh hui'x napina' lā' naxa'ma'ya', xla'
nalakahuanchoko.

¹⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' tā'a'lh huan chi'xcu'. Nā i'sca'txtunu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Tuncan
milh kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Lā' ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta ī'sta'ja ixka'lhni'.
Tapajtzūlh ixkēn Jesús lā' xa'malh ixtampān ixlū'xu' ²¹ como puhualh chuntza': “Xmān
ca'icxa'malh ixlū'xu' lā' na'ictzeyan”, puhualh. ²² Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh huan
puscāt lā' huanilh:

—Cahui'xcāna'jca'tzi, quincaman. Tzeyanī'ta'tza' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus ixtzeyanī'ttza'.

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh na ixchic huan xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh huan músicos
a'ntī natatā'a'n a'xni'ca' namā'cnūcan. Lā' huan tachi'xcuhū't lej ixtata'samā'na. ²⁴ Lā'
Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit de huā'tzā'. Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't. Xmān lhtatamā'.

Lā' xlaca'n talītzī'nli.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh huan tachi'xcuhui't, xla' tanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt lā' macachi'palh. Lā' huan tzu'ma'jāt tā'kaqui'lh. ²⁶ Lā' chuxalhā nac huanmā' ti'ya't a'kahualh a'ntū pātle'keni'lh huan tzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de a'ntza', tatzuculh tastālani' kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' palha' tahuanih:

—¿Caquilālakalhu'mauj, hui'x a'ntī ixtā'nat David!

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac chic, huan lakatzī'nī'n tatapajtzūlh. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā kalhlaka'ī'yā'tit palh tzē na'iccāmālacahuānīpalayāni'?

Lā' takalhtīlh:

—Chuntza' ickalhlaka'ī'yāuj, Māpa'ksīni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n lā' cāhuanilh:

—Calalh chu a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

³⁰ Lā' tatzeyalh ixlakastapunca'n lā' talacahuāna'lh. Lā' tuncan Jesús lej cāmāpa'ksīlh:

—Calī'hui'lī'tit nīn tintī' namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹ Lā' a'yuj chuntza' cāhuanica, a'xni'ca' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin a'ntū cātlahuani'lh Jesús. Lā' ū'tza' talīca'tzīkō'lh lakachu nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyīlh huan kō'ko'

³² Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu huan a'ntī lakatzī'nī'n ixtahuani't, a'xni'ca' līmini'ca Jesús kalhatin kō'ko'. Lā' huan kō'ko' ixka'lhī huan tlajana'. ³³ Lā' a'xni'ca' Jesús māxtulh huan tlajana', chu tuncan tzuculh chihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuhui't talē'cnīlh lā' tahualh:

—Tū' maktin tasu'yunī't hua'chi ixtā'chuntza' huā'mā' catūhuā na quinti'ya'tca'n quina'n israelitas.

³⁴ Lā' huan fariseosnu', xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti' a'ntī xapuxcu' tlajana'nī'n. U'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

Jesús cālakalhu'malh huan tachi'xcuhui't

³⁵ Jesús ixtētāxtutēlha lakatunu' cā'lacchicni' lā' huan ranchosnu'. Lā' ixtētānūtēlha nac lakatunu' na ixlītōkpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu. Lā' ixcā'a'cta'sana'ni' a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksīni'n. Lā' nā ixcāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt.

³⁶ Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh huan tachi'xcuhui't, lej cālakalhu'malh como ixcāpāta'lamā' lā' ixtalakachā'ni'. Cālaktzī'lh hua'chi borregos a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n.

³⁷ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Stu'ncua' lhūhua' a'nan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun. Xlaca'n hua'chi a'nlhā lej lana'lh lā' tispota tasācua'ni'n para na'ī'can. ³⁸ Dios ū'tza' ixtēcu' huan a'nlhā lej lana'lh. U'tza' nalīsqū'ni'yā'tit Dios que cacāmācamilh chi'xcuhui'n a'ntī nacāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn huan a'ntīn takalhlaka'ī'cu'tun —cāhuanilh.

10

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16

¹ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n lā' para nacāmātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' taca'tzāt.

² Huā' tamā'na ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n a'ntī cāmāpacuhuīcan apóstoles: huan xapū'la, xla' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro, lā' ī'stancu Andrés; lā' nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n huan Zebedeo ixtahuani't; ³ lā' nā Felipe lā' Bartolomé lā' Tomás lā' huan Mateo a'ntī mātā'jīni' impuestos ixuani't; lā' nā Jacobo a'ntī ixo'kxa' Alfeo; lā' Lebeo a'ntī ixmāpācuhuīcan Tadeo; ⁴ lā' nā Simón a'ntī

ixtapa'ksī con huan cananistasna'; lā' nā Judas Iscariote a'ntī ā'calistān namacamāstā' Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlh huan kalhacāujtu' para natamāstū'nca ixtachihuīn Dios

Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6

⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmācā'lh huā' tamā'na kalhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlh lā' cāhuanilh:

—Tū' catipintit timāsu'yū'yā'tit a'nlhā talahui'lāna'ncha' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' tū' titanū'yā'tit huan na ixā'lacchicni'ca'n huan samaritanosnu'. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'ni'yā'tit huan xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntīn tatzā'nkānī't. ⁷ Capintit lā' na'a'cta'sana'nā'tit chuntza': “Tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' natasu'yū a'nchī Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcu'huī't”. ⁸ Cacāmātzeyī'tit huan ī'tza'ca'ni'n lā' cacāmālakahuanīchoko'tit huan nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit huan leproso a'ntīn tamasmā'na ixquinī'tca'n lā' cacāmāxtutit huan tlajana'nī'n. Hui'xina'n tū' catimāpala'tit huā'mā' līmāpa'ksīn a'ntū iccāmaxquī'yāni' lā' chuntza' tū' caticāmātā'jī'tit a'xni'ca' nacālīmātzeyī'yā'tit quilīmāpa'ksīn.

⁹ Tū' camojō'tit tumīn de oro nīn de plata nīn de cobre na mimbolsaca'n a'xni'ca' napinā'tit. ¹⁰ Lā' tū' calī'pintit mimorrallhca'n nīn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nālī'pinā'tit milu'xu'ca'n a'ntū lhakā'nī'ta'ntit. Tū' nālī'pinā'tit nīn zapato nīn mimpāla'cca'n. Huan a'ntī māsū'yumā' ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhuī'can a'nlhā māsū'yumā'.

¹¹ A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' o nac lakatin rancho, naputzayā'tit kalhatin tzeyā chi'xcu' a'ntī nacāmānūyāni' na ixchic. Lā' natachokoyā'chipintit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹² Lā' a'xni'ca' natanū'yā'tit huan nac chic, nacāhuanīyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīlh a'ntīn tahuī'lāna' nac huā'mā' chic”. ¹³ Palh con tapāxuhuān cātāmānūyāni' na ixchicca'n, Dios nacāsicua'lanālī xlaca'n. Lā' palh tū' cātāmānūyāni' na ixchicca'n, tū' caticāsicua'lanālīca. ¹⁴ Lā' palh tū' cātāmānūyāni' nac pātīn chic o lakatin cā'lacchicni', lā' palh tū' cātākaxmatāni', tuncan cataxtutit. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit huan pokxni' de mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yū'yā'tit que xlaca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. ¹⁵ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. A'xni'ca' namin huan chi'chini' lā' Dios nalacāxtlahuakō', xlaca'n lej natapātīni'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodomo lā' Gomorra que xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' a'ntīn tū' takaxmatcu'tun —hualh Jesús.

Cāmacaputzacan a'ntīn takalhaka'ī' Cristo

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanīpā:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmacā'nāni' lā' nala'yā'tit hua'chi borregos na ixlac'hni'ca'n huan lobos. Lej skalalh cala'tit hua'chi huan lūhua'. Lā' cala'tit hua'chi tantzāsnān a'ntūn tū' lāsta'la. ¹⁷ Catamaktaka'lhtit como chi'xcu'huī'n nacātamāmaxquī'cu'tunāni' huan māpa'ksīni'ni'n lā' nacātātucsāni' na ixlitokpānca'n israelitas. ¹⁸ Lā' nacātāmālacapū'yāni' na ixlacapūnca'n gobernadores lā' reyes xmān por quimpālacata. Chuntza' tzē nacāhuanīyā'tit huan xatzey tachi'huīn calacan xlaca'n lā' nā nacāhuanīyā'tit huan a'ntīn tū' israelitas. ¹⁹ Pero tū' catilē'capintit a'nchī nalītamaktāyā'tit nīn a'ntū nacākalhtiyā'tit a'xni'ca' nacāmāmaxquī'yāni' huan māpa'ksīni'ni'n. A'xni'ca' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū nacāhua'ni'yā'tit xlaca'n. ²⁰ Tū' māni' mintachi'huīnca'n a'ntū nachihuīna'nā'tit. Huan Espīritu Santo, ū'tza' a'ntī nacāmāchihuīnīyāni'.

²¹ Huan chi'xcu'huī'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n para nacāmāknīcan lā' huan xanatātana' natamacamāstā' ixcamana'ca'n. Huan o'kxa'n natatā'kaquī' contra ixnatātana'ca'n lā' natāmāknīnīni'n. ²² Ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't nacātaca'tzalaktzī'nāni' como tapa'ksī'yā'tit con quit. Lā' huan a'ntīn tzāncs natatāya lā' tū' natataxtutāya na quintej a'yuj lej tapātīni'mā'na, ū'tunu'n nacāmāputaxtūcan.

²³ Lā' a'xni'ca' nacātāmacaputzayāni' nac lakatin cā'lacchicni', cataxtutit lā' capintit ā'lacatin. Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni' que tū' catitētaxtukō'tit ixlihuākca'n

ixā'lacchicni'ca'n israelitas para namāsu'yuyā'tit quintachihuīn a'xni'ca' namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

²⁴ 'Huan sca'txtunu' tū' tasqui'nī hua'chi ixmākalhtō'kē'ni'. Lā' huan tasācua' tū' tasqui'nī hua'chi ixpathrón. ²⁵ Līpāxūj huan sca'txtunu' a'ntīn tzē namālacastuca ixmākalhtō'kē'ni' lā' nā huan tasācua' a'ntīn tzē namālacastuca ixpathrón. Palh laka-palacani'ttza' huan a'ntī māpa'ksini'n huan nac chic lā' māpācuhuīcani'ttza' Beelzebú, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chic —cāhuanilh Jesús. U'tza' a'ntū līchihuīna'mā' Jesús lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n.

Tichū tasqui'nī najicua'ni'can

Lc. 12.2-9

²⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuntza' tū' caticājicua'ni'tit tachi'xcu'huī't. Ixlīhuāk a'ntūn tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzīkō'can. ²⁷ Huan a'ntū quit iccāhuanini' a'nlhā que'stucan, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lacapūlhūhua'. Lā' huan a'ntū quit lakatzē'k iccāhuaniyāni', ū'tza' lej palha' nahuanā'tit chuxalhā. ²⁸ Tū' caticājicua'ni'tit chi'xcu'huī'n a'ntīn tzē natamaknī mimacni'ca'n pero tūla tamāpa'ksī milīca'tzīnca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios a'ntīn tzē nacāmāspūtū mimacni'ca'n lā' milīca'tzīnca'n nac pūpātīn.

²⁹ '¿Chī ixtapalh huan tantzictzi? Stā'can tantu' por macsti'na'j tumīn. Lā' quin-Tāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'xni'ca' minācha' lakatin tantzictzi. ³⁰ Lā' chā'tunu' de hui'xina'n hasta cātapūtle'keni'ni' kanatunu' miya'jca'n. ³¹ U'tza' tū' tilījicua'nā'tit. Līhua'ca' tasqui'nī'yā'tit hui'xina'n que lhūhua' tantzictzi —hualh Jesús.

A'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' que tatapa'ksī con Cristo

Lc. 12.8-9

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan a'ntī natahuan cā'lacapūlhūhua' palh tatapa'ksī con quit, xla'ca'n quit na'iccālakapasa a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quinTāta'ca'n nac a'kapūn. Lā' chuntza' quit nā na'icuan palh xla'ca'n tatapa'ksī con quit. ³³ Lā' huan a'ntī naquintakalhtatzē'ka cā'lacapūlhūhua', xla'ca'n quit na'iccākalhtatzē'ka a'xni'ca' natatāya na ixlacapūn quin-Tāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmā'kapitzī tachi'xcu'huī't

Lc. 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' tipuhua'nā'tit palh quit icmilh para que chu lakatin nala ixtapāstacna'ca'n tachi'xcu'huī't lā' chuntza' tū' catalāsta'lalh nac huā'mā' quilhtamacuj. Tū' ū'tza' quilītlōt. Na'iccāmā'kapitzīyāni'. ³⁵ Icmilh icmā'kaquī' huan o'kxa' contra ixtāta' lā' na'icmā'kaquī' huan tzu'ma'jāt contra ixtzī't lā' nā huan puscāt contra ixtzī't ixkōlu'.

³⁶ Lā' ū'tza' natalīla lītā'ca'tza xalanī'n na ixchakān huan lakatin chic.

³⁷ 'Huan a'ntī līhua'ca' natapāxquī' ixtzī'tca'n o ixtāta'ca'n que quit, xla'ca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. Lā' nā huan a'ntī līhua'ca' natapāxquī' ixo'kxa'ca'n o ixtzu'ma'jātca'n que quit, xla'ca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁸ Lā' huan a'ntīn tūla tatāyani' a'ntū nacāpātīle'keni' por quimpālacata, xla'ca'n tū' minī'ni' natatapa'ksī con quit. ³⁹ Huan a'ntī natataxtutāya de na quinte'j como tū' tapātīni'ncu'tun por quimpālacata, xla'ca'n tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n nac a'kapūn. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj ixtanīlh por quimpālacata, xla'ca'n nacāmāpūtaxtūcan.

A'ntū natlajacan

Mr. 9.41

⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū hui'xina'n nacāhuani'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'ī' a'ntū quit icuan. Lā' palh catīhuā nata'a'ka'ī' a'ntū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'ī' huan a'ntī quimacamilh. ⁴¹ Lā' palh catīhuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin a'cta'sana' como taca'tzī palh Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja chu a'cxtim hua'chi huan a'cta'sana'.

Lā' palh catihuā nata'a'cnīni'ni' kalhatin tzeyā chi'xcu' xmān porque tzey xla', chuntza' ū'tunu'n chu a'cxtim natatlaja hua'chi huan tzeyā chi'xcu'. ⁴² Lā' catihuā a'ntī nata'hua' macsti'na'j xcān ā'kalhatin a'yuj catihuāyā chi'xcu', lā' palh nata'hua' ā'kalhatin porque tapa'ksī con quit, ixlīstu'ncua' Dios namāpala —hualh Jesús.

11

Ixlascujni'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesús

Lc. 7.18-35

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh ī'sca'txtunu'nī'n, taxtulh de a'ntza' lā' a'lh. Ixtētaxtulā'huan ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'nlhā pajatzu para namāsu'yu lā' na'a'cta'sana'n.

² Lā' Juan huan Mā'kpaxīni' ixtanūma' nac pūlāchī'n. Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca a'ntū ixtlahuamā' Jesús, tuncan cāmacā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n para natalaka'n Jesús ³ lā' natakahasqui'nī:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī namin o maclacasqui'n na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cataspi'ttit lā' nahuaniyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit.

⁵ Nahuaniyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' huan lū'ntū'lanī'n tatlā'luan. Lā' nā huan a'ntī ixcāmasni'mā' ixquinīca'n, xlaca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n, chuhua'j takaxmata. Lā' nā cāmālakahuanīchokocani't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan a'ntī lipānīn talahui'lāna'. ⁶ Lipāxūj huan a'ntī pō'ktu quilipāhuan —cāhuanica ī'sca'txtunu'nī'n Juan.

⁷ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cātā'kalhachihiuīna'n huan tachi'xcu'huī't ixpālacata Juan. Lā' cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzī'ncu'tunā'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī hua'chi kantin chi'tin a'ntū xakā'līlh huan ū'ni'. ⁸ ¿A'chī' quīla'tit? Tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lej tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuani't talhakā'nani't, xlaca'n tahui'lāna' na ixchicca'n reyes. ⁹ Pues ¿a'chī' quīla'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quīla'tit para nalaktzī'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzī'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzō'knī't chuntza' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

¹¹ Stu'ncua' huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni' que na ixlac'hni'ca'n tachi'xcu'huī't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan. Pero huan a'ntī lihua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk, xla' más xaka'tla' que Juan.

¹² 'Desde a'xni'ca' tzuculh a'cta'sana'n Juan huan Mā'kpaxīni', maklhūhua' tatanūcu'tulh a'nlhā Dios māpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' hua'chilh palha' talāpi'ta'mā'na para que natasātanū. ¹³ Ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n ixtalichihuīna'mā'na a'nchī namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios namāpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' nā chuntza' tatzō'knī' na ixley Moisés. Lā' talīchihuīna'lh hasta a'xni'ca' milh Juan. ¹⁴ Lā' a'yuj tū' nakalhlaka'ī'cu'tunā'tit a'ntūn taquilhchā'lh, pero huā'mā' Juan ū'tza' huan a'cta'sana' Elías a'ntī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵ Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpatā'tit.

¹⁶ ¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan chi'xcu'huī'n a'ntīn tahui'lāna' chuhua'j? Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntīn takamāna'mā'na nac lītamāuj. Lā' cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: ¹⁷ “A'xni'ca' quīna'n icmakata'sauj huan līskoli', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītit lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?” tahuani. ¹⁸ Milh Juan lā' tū' ko'tli lā' a'katunu' tū' huā'yalh tintacuj. Lā' hui'xina'n lē'ksa'nā'tit lā' hua'nā'tit palh xla' ka'lhī huan tlajana'. ¹⁹ Lā' ā'calīstān quit icmilh. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n lā' icua' xcān lā' chuxatū quimālacnūni'can lā' pō'ktu icuā'yan. Lā' nā quilālē'ksa'nāuj lā' hua'nā'tit palh quit lhūhua' icuā'yan lā' lej icko'ta. Lā' hua'nā'tit que quit ixamigoca'n

huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan a'ntīn tatlaha talaclē'i'. Pero huan a'ntīn takahlaka'ī', xluca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā quit —hualh Jesús.

Xalanī'n lakatu' cā'lacchicni' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Jesús

Lc. 10.13-15

²⁰ Lā' tuncan Jesús tzuculh cālacaquilhni huan xalanī'n huan tamā'na cā'lacchicni' a'nlhā tlhualh lhūhua' lē'cnīn. Cālacaquilhni huan tachi'xcuui't como tū' ixtaxtā-palīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Lā' cāhuanilh:

²¹ —Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín lā' xalanī'n nac Betsaida. Nalaka-putzayā'tit porque tū' kalhlaka'ī'tit. Lej tlahuacani't lē'cnīn na milaclhpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xluca'n ixtalhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmā'ca'ca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej talakaputzalh ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n. ²² Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xluca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. ²³ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn. Tū' stū'ncua'. Napinā'tit nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuā huan lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Sodoma a'ntū cātlahuacani't na milaclhpu'nanca'n, ixtaxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' Dios tū' ixmāspūtūlh huan cā'lacchicni'. ²⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', ā'chulā' nacācastigarliyāni' hui'xina'n que xluca'n xalanī'n nac Sodoma lā' ā'makapitzīn cā'lacchicni' pajtzu nac Sodoma —hualh Jesús.

Jesús hualh: Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxiyāni'

Lc. 10.21-22

²⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtō'ka'lh lā' hualh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Icmāxquī'yāni' pāxcatca'tzi como cāmāsu'ni'ni'ta' huan a'ntīn tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'ni'ta' huan a'ntī lej laskalalhna'. ²⁶ Chuntza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhān.

²⁷ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—QuinTāta' quimacamaxquī'kō'lh ixlihuāk a'ntū a'nan. Lā' tintī' ca'tzi a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzi a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa' icca'tzi. Nā nataca'tzi xluca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu. ²⁸ Cata'ntit milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī u'cxca'tziyā'tit que tzi'nca huan tūn tū' tzey a'ntūn tlahuanī'ta'ntit lā' palha' scuypā'na'ntit para namakapāxua'yā'tit Dios. Cata'ntit lā' quit na'iccāmājaxiyāni'. ²⁹ Caquilā'a'kahuāna'ni'uj lā' caquilāmaksca'tui. Līlacatzucu na'iccāhuanilē'nāni' lā' quit tū' icka'tla'jca'tzi. Lā' quit tzē icmātzta'ta'tī mi'a'clhcunucca'n. ³⁰ Tū' jicslīhua' quilīmāscatīn lā' tzē natlōkentaxtūyā'tit —hualh Jesús.

12

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan huan sca'txtunu'ni'n ta'ī'lh huan trigo

Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5

¹ Lā' ā'calistān Jesús ixtlā'huantēlha nac cā'tacuxtu. Lā' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ixuanī't. Lā' ī'sca'txtunu'ni'n ixtatzi'ncsa lā' tatzuculh ta'ī' macstina'j huan trigo lā' tahua'lh.

² Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' cālaktzī'lh, tahuanilh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'na misca'txtunu'ni'n lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

³ Lā' Jesús cākalhtīl lā' cāhuanilh:

—¿Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David maktin huā? Ixtzi'ncsa xla' lā' a'ntī ixcātā'a'mā'. ⁴ Lā' tatanūlh na ixchic Dios lā' tahua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Lā' tū' limakuan ixtahua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' tzē natahua'. ⁵ Lā' ¿chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit huan nac ley a'ntūn

tzo'kli Moisés? Huan palh huan curasna' a'ntin tascuja nac xaka'tla' litokpān pō'ktu tatlōkentaxtū ixlitlōtca'n. Lā' a'yuj tatlaha a'ntūn tū' limakuan tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, lā' tū' puhuacan palh xlaca'n tatlaha talaclē'i'. Lā' tū' puhuacan palh xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ley. ⁶ Lā' iccāhuanianī' que huā'tzā' a'nan catīhuā a'ntī līhua'ca' tasqui'nī que huan xaka'tla' litokpān. ⁷ Hui'xina'n tū' māchekxīni'ta'ntit a'ntū huanicu'tun a'nlhā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Quit lej iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzin lā' tū' tanto iclacasqui'n naquilā'a'ksajuī'yāuj huan animalhna'". Palh ixmāchekxī'tit cahuā huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, tū' ixcālē'ksa'nīni'ntit quisca'txtunu'nī'n a'ntin tū' tatlahuamā'na talaclē'i'. ⁸ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't

Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11

⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tanūlh nac lakatin ixlitokpānca'n israelitas. ¹⁰ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpekescōhuanī't. Lā' como ixputzamā'ca a'nchī nalē'ksa'nīni'ncan Jesús, kalhasqui'nīca:

—¿Chā makxtekcan namātzeyīcan huan ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Palh kalhatin de hui'xina'n ixka'lhī'tit mimborregoca'n a'ntū ixtojōlh huan nac pūlh mā'n taponkni', ¿chā tū' ixmāxtutit a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¹² Lā' más ixtapalh kalhatin chi'xcu' que lakatin borrego. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'kalhatin a'ntū xatzey lā' maktāyacan huan ā'kalhatin a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

¹³ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimpeken.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixpeken, ixtzeyani'ttza' lā' ixtā'chuntza' ixuanī't kentin ixpeken.

¹⁴ Tuncan tataxtulh huan fariseosnu' lā' māni' ū'tunu'n tapāstacli a'nchī natalīmā-maknīnīni'n Jesús.

A'ntūn taquilhchā'lh ixpālacata Jesús

¹⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtapuhuamā'na, lā' a'lh ā'lacatin lā' līlhūhua' tastālani'lh. Lā' Jesús cāmātzeyikō'lh huan ī'tza'ca'nī'n ¹⁶ lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catahualh tichū ū'tza'. ¹⁷ Chuntza' tlahualh para natlōkentaxtū a'nchī a'cta'sana'lh huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli a'ntū hualh Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' a'ntī iclacsacli lā' lej icpāxquī' lā' xla' lej quimakapāxuhua. QuiEspíritu nata'a'n lā' nacāmāsu'ni' huan a'ntin tū' israelitas a'nchī xa'nca na'iclacāxtlahuakō'.

¹⁹ Xla' tū' nalacaquilhnīni'n lā' tū' nata'sa.

Lā' tū' palha' nachihuīna'n nac cā'tejen para que cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya huan a'ntin tū' lactli'hui'qui a'ntī hua'chi xkoli' a'ntū xmū'tcanī't.

Lā' tū' nacālakmaka'n huan a'ntin tū' xa'nca takalhlaka'ī'.

Xlaca'n hua'chi pūmaksko a'ntūn tū' xa'nca maksko lā' slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksikō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't nataka'lhī'ti para nacāmaktāya.

Chuntza' tzo'kli huan profeta Isaías.

Ixuanca palh Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10

²² Lā' tuncan lē'ni'ca Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī lakatzī'n lā' kō'ko' ixuanī't porque ixka'lhī huan tlajana'. Lā' Jesús mātzeyīlh lā' xa'nca ixlaktzī'n lā' tzuculh chihuīna'n.

²³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't talē'cnīlh lā' tahualh:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan fariseosnu' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n. Lā' ū'tza' cālīmāxtuni'lh huan tlajana'nī'n.

²⁵ Jesús ixca'tzi a'ntū ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzi lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh xalanī'n lakatin cā'lacchicni' o lakatin familia tatapitzi lā' talātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh ixlīmāpa'ksīn huan xapuxcu' tlajana'nī'n a'ntū iclīmāxtu ā'lakatin tlajana', chuntza' talacpitzi huan līmāpa'ksīn. Lā' tū' catitāyani'lh. ²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n con ixlīmāpa'ksīn huan Beelzebú. Lā' ¿tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū cālīmāxtu huan tlajana'nī'n xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n? Chuntza' māni' xlaca'n tamāsu'yu palh tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nīni'nāuj. ²⁸ A'ntū quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n, ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. U'tza' huanicu'tun palh Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchīn tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ 'Tūla tanūcan para namakka'lhancan catūhuā na ixchic huan tli'hui'qui chi'xcu' palh tū' pū'la nachī'can huanmā' chi'xcu'.

³⁰ 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, xla' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹ 'U'tza' iccālīhuaniyāni' palh tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuākca'n ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuān. Lā' palh catihuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlhua huan Espíritu Santo, xla' tūlāl catimāspūtūnu'ni'ca. ³² Lā' palh catihuā nalichihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh catihuā nahuan que tū' tzey a'ntūn tlhua huan Espíritu Santo, xla' tū' catimāspūtūnu'ni'ca nīn huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj nīn a'ntza' nac ā'lakatin quilhtamacuj a'ntū namin —hualh Jesús.

Līlakapascan huan qui'hui' por ixtō'ca't

Lc. 6.43-45

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh tzey huan qui'hui', namāstā' tzey ixtō'ca't. Lā' palh tū' tzey huan qui'hui', tū' tzey nala ixtō'ca't. Chu a'nchī māstā' ixtō'ca't, chuntza' līlakapascan huan qui'hui'.

³⁴ Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntūn tzēhuanī't tasu'yu pero ka'lhī līlknīn. ¿Chichū tzey nala huan tachihuīn a'ntū cāquilhtaxtuyāni' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n? Chu a'nchī pāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵ Tzey nala a'ntū nahuan kalhatin tzeyā chi'xcu' como tzey ixtapāstacna'. Lā' tū' tzey catihualh a'ntū nahuan kalhatin tū' tzeyā chi'xcu' como ko'hua'jua' ixtapāstacna'. ³⁶ Lā' iccāhuaniyāni' que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nacālācāxtlahuakō'. Lā' a'xni'ca' nala, maclacasqui'n ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't natahuani Dios tuchū xpālacata chuxatūyā tachihuīn a'ntū chu tlakaj tualh. ³⁷ Chu a'nchī chihuīna'nī'ta'ntit, chuntza' nahuancan palh cā-taliyāhuayāni' o palh lacuan hui'xina'n —hualh Jesús.

Tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh tasqui'ni'lh Jesús catlahualh lē'cnīn

Mr. 8.12; Lc. 11.29-32

³⁸ Lā' tuncan makapitzi'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuānilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', quina'n iclaktzi'ncu'tunāuj lakatin ka'tla' lē'cnīn para naquilāmālacstū'ncni'yāuj palh stu'ncua' Dios macaminī'ta'ni'.

³⁹ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n tasqui'n lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' xmān nacāmāsu'ni'can huan lē'cnīn hua'chi a'ntū pātle'keni'lh Jonás. ⁴⁰ Lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa Jonás ixtojōma' na ixchakān huan ka'tla' squi'ti' lā' xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictachoko lakatu'tun chi'chini' lā' lakatu'tun tzi'sa na ixchakān huā'mā' ti'ya't. ⁴¹ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', xlaca'n a'ntī ixtahuī'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nínive natatāya lā' nacātalē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni'

como xla'ca'n taxtāpalilh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' lī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás. ⁴² Lā' nā huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'ntū napūlacāxtlahuakō'. Nacālē'ksa'nīni'nāni' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quilākaxmatni'cu'tunāuj —hualh Jesús.

Ixpālacata huan tlajana' a'ntūn taspi'tli

Lc. 11.24-26

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', nalatā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' nakaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tchokopala a'nlhā ictaxtulh”. Lā' a'xni'ca' naquītaspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scaya'ncyā lā' xa'nca pa'lhnancañi't, lā' a'nlhā nīn tinti' a'nan. ⁴⁵ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'ni'n lā' más xaca'tzanca'tzīni'n. Lā' ixlihuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' más ko'hua'jua' nala huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'. Lā' nā chuntza' nacāpātle'keni' xla'ca'n a'ntīn tū' tzey lā' tahui'lāna' chuhua'j.

Ixpālacata ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21

⁴⁶ Lā' Jesús ixcātā'chihuīna'mā'cus huan tachi'xcuhui't a'xni'ca' tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn. Ixtatachoko kēpūn lā' ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷ Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpūn mintzī't lā' mintā'timīn lā' mat tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

⁴⁸ Lā' Jesús kalhtilh huan a'ntī ixmāca'tzīnīni't:

—¿Tichū quintzī't? Lā' ¿tichū quintā'timīn?

⁴⁹ Lā' tuncan Jesús cāmacahuanilh ī'sca'txtunu'ni'n lā' hualh:

—Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ⁵⁰ Lā' ixlihuākca'n a'ntī natatlahua a'ntū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' quintā'tin lā' ū'tza' quintzī't.

13

Huan cha'nāna'

Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Huā'mā' chi'chini' Jesús taxtulh de huan nac chic lā' a'lh na ixquilhtūn huan ka'tla' xcān. ² Lā' como lhūhua' tachi'xcuhui't tatakēstokli a'nlhā ixui', Jesús tojōlh nac lakatin barco lā' tahui'lalh. Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't tatakokolh nac huan ixquilhtūn huan xcān. ³ Lā' tuncan cāhuanilh a'ntū hua'chi litalacastuca para nacāmāsu'ni'. Chuntza cāhuanilh:

—Ixui' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh nacha'n ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' ixti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhān tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' lhūhua' ixka'lhī huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chi'chini'lh, xachi'tin scōhualh como tūlalh tlhualh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhtucū'nnu'. Lā' huan lhtucū'n tastacli lā' tamā'ktzi'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh cien lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāuj. ⁹ Palh kaxpatni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

Jesús hualh a'chī' līmāsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'ni'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' pō'ktu tā'mālacastuca' para nacāmāsu'ni'ya' huan tachi'xcuhui't?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Dios cāmāscā'tīni'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlimāpa'ksīn Dios. Pero xla'ca'n tūlalh catitaca'tzīlh. ¹² Lā' huan a'ntī natakahlaka'ī,

xlaca'n natasca'ta lā' chuntza' natamāchekxī lā' ā'chulā' natakahlhaka'ī'. Pero huan a'ntin tū' takahlhaka'ī'cu'tun, xlaca'n tū' catitasca'tli lā' natapātza'nkā a'ntū ixtaca'tzi.
¹³ U'tza' iccālīmāsu'ni' a'ntū tā'mālacastuccan. Xlaca'n talaktzi'n pero tū' tamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzi'n. Nā takaxmata pero tū' tamāchekxī a'ntūn takaxmata.
¹⁴ Chuntza' xlaca'n tatlōkentaxtū chu a'nchī hualh huan profeta Isaías a'nlhān tzo'kli chuntza':

Ixlistu'ncua' que nakaxpa'tā'tit pero tū' catimāchekxī'tit.

Lā' ixlistu'ncua' que nalaktzi'nā'tit pero tū' cuenta catitlahua'tit.

¹⁵ Huan tachi'xcuui't hua'chilh tū' taka'lhī ixtapāstacna'ca'n lā' cā'a'kachi'pacan lā' cālakachi'pacan.

Chuntza' tū' catitalacahuāna'lh lā' tū' catita'a'kahuāna'lh lā' tū' catitamāchekxīlh para nataxtāpalī huan ixtapāstacna'ca'n.

Lā' quit xa'iccāmāspūtu'ni'lh lā' xa'iccāmātzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī Dios hualh.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Līpāxuhua'yā'tit como tzē lacahuāna'nā'tit lā' tzē a'kahuāna'nā'tit lā' nā tzē namāchekxī'yā'tit. ¹⁷ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que huā' tamā'na a'ntū cālaktzi'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzi'ncu'tun lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' lhūhua' tzeyā tachi'xcuui't lā' tū' talaktzi'lh. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na a'ntū hui'xina'n kaxpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n ixtakaxmatcu'tun lā' tū' takaxmatli.

Jesús māsūtū'ncli a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan

Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuhua'j cakaxpa'ttit a'ntū huanicu'tun huan a'ntū tā'mālacastuccan ixpālacata huan cha'nāna'. ¹⁹ Huan a'ntin takaxmata a'nchī nala a'xni'ca' Dios namāpa'ksini'n lā' tū' tamāchekxī, xlaca'n hua'chi huan ti'ni' a'ntū yujli nac tej. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkāni' a'ntūn tasca'tli. ²⁰ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntin takaxmata huan tachihuīn lā' lej talakatī. ²¹ Huā'mā' ti'ni' tū' ixka'lhī pūlhāmā'n ixtankāxē'k lā' tū' tāyani'lh. Nā chuntza' huan tachi'xcuui't a'ntin tū' xa'nca tamāchekxī, xlaca'n tū' makān tatāyani'. A'xni'ca' tapātī catūhuā o cāmācaputzacan por ixpālacata a'ntūn takahlhaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxteka. ²² Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli nac cā'lhtucū'nnu', ū'tza' tasu'yu hua'chi huan a'ntin takaxmata lā' tamāchekxī. Pero lej tapāstaca a'nchī natatlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī ricosnu' natalīla. Ixlihuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takahlhaka'ī' lā' ū'tza' huā'mā' hua'chi a'xni'ca' huan lhtucū'n tamā'ktzi'lh huan ti'ni'. ²³ Lā' huan ti'ni' a'ntū yujli a'nlhān tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi huan a'ntin takaxmata huan xatzey tachihuīn lā' tamāchekxī. Lā' xa'nca tatasu'yu palh takahlhaka'ī'. Ixlihuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhui' Dios lā' makapitzin lej taca'tzi' tamāpāxuhui' hua'chi huan ti'ni' a'ntū māsā'lh cien ixtō'ca't —hualh Jesús.

A'ntū lītalacastuca huan tūn tū' tzey ti'ni' a'ntū xua'ya'maka'nca a'nlhā cha'nca xatzey ti'ni'

²⁴ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcuui't nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' cha'nli huan ti'ni' na ixtacuxtu. ²⁵ Lā' lakatin tzi'sa a'xni'ca' i'lhtatamā' huan chi'xcu', ixtā'ca'tza quixua'ya'maka'lh huan tūn tū' tzeyā ti'ni'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' i'stacmā'tza' huan tacha'ni' a'xni'ca' tasu'yulh huan tūn tū' tzey tacha'ni'. ²⁷ Lā' tuncan talakmilh ixtasācua'nī'n huan chi'xcu' lā' takalhasqui'nīlh huan ixpatronca'n: “¿Chā tū' huāk xatzey ti'ni' cha'nti na mintacuxtu? Lā' ¿chī lipu'nli huā'mā' tūn tū' tzeyā tacha'ni'?” ²⁸ Lā' huan patrón cākalhtīlh: “Kalhatin quintā'ca'tza quintlahuani'lh huā'mā'”. Lā' tuncan huan tasācua'nī'n takalhasqui'nīlh: “¿Chā lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāpu'lhuyāuj huan tū' tzey chi'tin?” ²⁹ Lā' xla' cākalhtīlh: “Tū', como lāsā' nacāpu'lhuyā'tit nā huan xatzey tacha'ni'. ³⁰ Mejor nacāmāxtekāuj chu a'cxtim catastacli hasta a'xni'ca' na'ī'can. Lā'

na'iccāhuani huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī' que pū'la natataya huan tū' tzey chi'tin lā' natachī' puxtunu' para nalhcuyucan. Lā' ā'calistān nata'ī' huan xatzey tacha'ni' lā' natamāquī' na quimbodega”.

Tā'mālacastucca ixpālacata xati'ni' mostaza

Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19

³¹ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī natalihūhua'n a'ntī natakahlaka'ī' Dios, ū'tza' nala hua'chi lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. ³² Huā'mā' ti'ni' stu'ncua' lihua'ca' xamactzi'na'j que ixlihuākca'n ā'makapitzin ti'ni'. Lā' a'xni'ca' nastackō', lej ka'tla' nala hasta ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Lā' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Tā'mālacastucca ixpālacata huan levadura

Lc. 13.20-21

³³ Lā' Jesús tā'mālacastucpā:

—A'nchī Dios nalimāpa'ksīni'n nala hua'chi levadura a'ntū huan puscāt namojō nac maktu'tun xatapūlhcān harina. Lā' naxcu'tankō' huan tasquit.

Jesús limāsu'yulh a'ntū litalacastuca

Mr. 4.33-34

³⁴ Huāk huā'mā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcuhūit lā' cālītā'chihuīna'lh a'ntū tā'mālacastuccan. Lā' xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlhualh lā' ū'tza' lītōkentaxtūlh a'ntū hualh huan profeta a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nāni' huan a'ntūn tā'mālacastuccan; na'icuan catūhuā a'ntūn tatzē'kni't desde a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj.

Jesús māsūt'ncli ixpālacata huan tū' tzey ti'ni'

³⁶ Lā' tuncan Jesús cāmāxtekli huan tachi'xcuhūit lā' xla' tanūlh huan nac chic. Lā' ī'sca'txtunu'ni'n talaktapajtzūlh lā' tahuanilh:

—Caquilāhuaniuj tuchū huanicu'tun huan a'ntūn tā'mā'lacastucti huan tū' tzeyā ti'ni'.

³⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Huan a'ntī cha'nli huan xatzey ti'ni', ū'tza' huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ³⁸ Lā' huan ixtacuxtu, ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj. Huan xatzey ti'ni' cāmālacastuca xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' huan a'ntūn tū' tzey ti'ni' cāmālacastuca xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'. ³⁹ Huan tā'ca'tza a'ntī xua'ya'maka'lh huan tū' tzeyā ti'ni', ū'tza' māni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'xni'ca' ī'can, ū'tza' huanicu'tun a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Lā' huan tasācua'nī'n a'ntī nata'ī' huan chi'tin, ū'tunu'n huan ángeles.

⁴⁰ Lā' chu a'nchī nacātayacan huan tū' tzey chi'tin lā' nacālhcuycan, chu a'cxtim napātē'ke a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ⁴¹ Huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāpa'ksī huan ixángeles para nacātaya ixlihuākca'n huan a'ntīn tatlahua talaclē'ī' lā' ixlihuākca'n a'ntī tamāsu'ni' ā'makapitzin natatlahua talaclē'ī'. Lā' nacāmāxtukō' de a'nlhā xla' māpa'ksīni'n ⁴² lā' nacāmānū a'nlhā nacālhcuycan. A'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Lā' xla'ca'n a'ntīn tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xla'ca'n natatasu'yu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' lej tzhēhuanī't natatasu'yu hua'chi a'xni'ca' lej xkaka huan chi'chini'. Palh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan tumīn a'ntū ixmā'cnūcanī't

⁴⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios cālīmāpa'ksī ixtachi'xcuhūit tze nālīmālacastuccan lhūhua' tumīn a'ntū mā'cnūcanī't nac ti'ya't. Lā' namin kalhatin chi'xcu' lā' nakaksa huā'mā' tumīn. Lā' xla' namā'cnūpala a'nlhā ixui'. Lā' lej līpāxūj na'a'n nastā'kō' ixlihuāk a'ntū ka'lhī para natamāhua huā'mā' ti'ya't a'nlhā mā'cnūca huan tumīn.

A'ntū litalacastuca huan perla a'ntū lej tapala

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā huan tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios līmāpa'ksīni'n, ū'tza' hua'chi kalhatin tamāhuana' a'ntī cāputzatēlha chihuix xalactzey a'ntū huanican perlas lā' a'ntū nacāstā'. ⁴⁶ Lā' a'xni'ca' nakaksa lakatin a'ntū lej xatzey lā' lej tapala, nastā'kō' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī lā' na'a'n natamāhua huanmā' perla.

A'ntū litalacastuca huan pūxuākna'

⁴⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nā a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' tachi'xcuui't ū'tza' hua'chi lakatin pūxuākna' a'ntū mojócan nac mar lā' nacātaya tāpālhūhua' squi'ti'. ⁴⁸ Lā' a'xni'ca' tsuma huan pūxuākna', huan squi'ti'ni'ni'n natalē'n na ixquilhtūn mar lā' a'ntza' natatahui'la lā' natalacsaca huan squi'ti'. Huan xatzey squi'ti' nacāmojócan nac chā'xta lā' huan a'ntūn tū' taka'lhī ixtapalh, nacāmaka'ncan. ⁴⁹ Chuntza' nala a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Natataxtu huan ángeles lā' nacāclhmāxtu huan tū' tzey tachi'xcuui't na ixlacphu'nanca'n xalactzey. ⁵⁰ Lā' huan tū' tzey tachi'xcuui't nacāmānūcan a'nlhā nacālhcuycan lā' a'ntza' natacalhuan lā' natalāxca ixtatzanca'n —hualh Jesús.

Huan xasāsti' catūhuā ka'lhī ixtapalh lā' nā xakōlūhua' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxiyā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'?

Lā' xla'ca'n takalhtīlh:

—U'huē, Māpa'ksīni', iccāmāchekxi'ni'yāni'.

⁵² Lā' tuncan cāhuanīlh:

—A'xni'ca' kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley nala quisca'txtunu', xla' nala hua'chi kalhatin patrón. Nala hua'chi kalhatin patrón a'ntī cāka'lhī lhūhua' maclacasqui' lā' ca'tzi' a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā xala' makān lā' a'xni'ca' minī'ni' namāxtu catūhuā a'ntū sāsti'cus para nacāmaktāya ixfamilia. Chuntza' nala kalhatin a'ntīn tū' namakxteka huan līmāasca'tīn a'ntū xakōlūhua' lā' xastu'ncua' lā' nā xla' nasca'ta quilīmāasca'tīn a'ntū xasāsti'.

Xalanī'n nac Nazaret talakmaka'lh Jesús

Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh ixlīhuākca'n huan a'ntū tā'mālacastuccan, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ lā' chā'lh nac Nazaret a'nlhā stacī. A'ntza' ixmāsu'yu na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' huan a'ntīn takaxmatli talē'cnīlh lā' talāhuanīlh:

—Lā' huā'mā' chi'xcu', ¿lhachū sca'tli huā'mā' tapāstacna'? ¿Chichū tzē nacātlahua huā' tamā'na lē'cnīn? ⁵⁵ U'tza' huā'mā' ixo'kxa' huan sitni' lā' nā María ixtzi't. Lā' ixtā'timīn cāhuanican Jacobo lā' José lā' Simón lā' Judas. ⁵⁶ Lā' ixlīhuākca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahui'lāna' na quilacphu'nanca'n. ¿Lhachū sca'tli ixlīhuāk huā'mā'?

⁵⁷ Lā' chuntza' talakmaka'lh Jesús, pero xla' cāhuanīlh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chu xalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic lā' xalanī'n ixā'lacchicni' tū' catita'a'cnīni'ni'lh.

⁵⁸ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' tū' lhūhua' lē'cnīn tlhualh Jesús xmān porque tū' takahlaka'ī'lh.

14

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxīni'

Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9

¹ Lā' huā'mā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't huan nac estado de Galilea. Lā' māca'tzīnīca ixpālacata Jesús. ² Lā' Herodes cāhuanīlh ixpūchihuīna'ni'n:

—U'tza' huā'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'. Lakahuanchokonī't ixlacphu'nanca'n nīni'n. U'tza' lika'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

³ Herodes ixmāpa'ksīnī't que cachi'paca huan Juan lā' calē'nca nac pūlāchī'n para nachī'can. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata huan Herodías a'ntī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴ Juan ixuanimā' Herodes:

—Tū' tzey a'nchī lī'pini'ya' huan Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Lā' ū'tza' Herodes ixlīmāknīcu'tun huan Juan pero cājicua'ni'lh tachi'xcuhui't como xlaça'n tapuhualh palh Juan ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁶ Lā' a'xni'ca' Herodes tlahuakō'lh ixcā'ta, tlahualh cā'tani'. Lā' ixtzu'ma'jāt Herodías lu'cxli na ixlacapūnca'n huan a'ntī ixcākantāyacani't. Lej tanto makapāxualh huan Herodes ⁷ que lej huanilh palh ixmaxquī'lh huan tzu'ma'jāt chuxatū nasqui'ni'. ⁸ Lā' tuncan huan xatzi't maxquī'lh tapāstacna' lā' huan tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Calī'ta' nac lakatin pulātu.

⁹ U'tza' līlakaputzalh huan Herodes. Lā' como lej mālacnūni'cani't huan tzu'ma'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacani't takaxmatli a'ntū ixuanicani't, lā' ū'tza' huan Herodes līmāpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ¹⁰ Lā' chuntza' macā'lh huan līmāpa'ksīn huan nac pūlāchi'n lā' māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Lā' tuncan līmīnca huan a'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'ma'jāt lā' xla' macamaxquī'lh ixtzi't.

¹² Lā' tuncan tamīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' talē'lh ixmacni' lā' tamā'cnūlh. Lā' ā'calīstān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil de chi'xcuhui'n

Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

¹³ Lā' a'xni'ca' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh nac lakatin barco lā' a'lh tintacut a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' a'xni'ca' ca'tzīca a'nlhā ixuī', lhūhua' tachi'xcuhui't tataxtulh de ixā'lacchicni'ca'n lā' tastālani'lh catojon na ixquīlhtūn huan xcān. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan nac barco, cālaktzi'lh huan lhūhua' tachi'xcuhui't lā' cālakalhu'malh. Lā' cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'ni'n a'ntī ixcālīmīni'cani't.

¹⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talakmilh lā' tahuanihlh:

—Kōtanūtza' lā' tū' nac cā'lacchicni' huā'tzā'. Cacāmacapi huan tachi'xcuhui't para nata'a'n natatamāhua ixlihua'tca'n nac huan cā'lacchicni'.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' maclacasqui'n nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Lā' xlaça'n tahuanihlh:

—Quina'n tuntū' icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti'.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Lā' tuncan cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuhui't nac cāseketni'. Lā' chu tuncan Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāche'keni'lh huan pāntzi lā' huan squī'ti' lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaça'n tamālacpitzīlh na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuhui't. ²⁰ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh huan sca'txtunu'nī'n tamākēstokli lhūhua' xalacpitzin hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh. ²¹ Lā' huan chi'xcuhui'n a'ntīn tahuā'yalh xlaça'n lakaquitzis mil lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'.

Jesús kalhtlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21

²² Lā' chu tuncan Jesús cāhuanīlh ī'sca'txtunu'nī'n catatojōlh huan nac barco lā' catapū'lani'lh tintacut huan mar līhuan xla' cāmācā'lh huan tachi'xcuhui't. ²³ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús ixa'cstu tā'cxtunu'lh huan nac kēstīn para natā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tzi'sualh, ixa'cstu ixuī' a'ntza' ²⁴ līhuan ī'sca'txtunu'nī'n ixtatētāxtumā'na huan nac xcān nac barco. Lā' lej ū'nulh lā' xasipej xcān ixtatā'kayāhuamā'na lā' tasno'kli huan barco. ²⁵ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, Jesús ixcālaktapajtzūtēlha xlaça'n. Ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. ²⁶ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzi'lh kalhatin a'ntī ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, cāmāke'klhalh lā' tajicuanī'lh lā' palha' tahuah:

—jLakachuyayāuj!

²⁷ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Cahuīxcāna'jca'tzītī lā' tū' cajicua'ntit. Xmān quit.

²⁸ Lā' tuncan Pedro huanīlh:

—Māpa'ksīni', palh stu'ncua' hui'x, caquihua'ni' na'ickalhtlā'huan huan xcān para na'icpāxtokāni'.

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Pues cata't.

Lā' tuncan Pedro tacutli de nac barco lā' tzuculh kalhtlā'huan huan xcān para napāxtoka Jesús. ³⁰ Lā' a'xni'ca' cuenta tlhualh huan palha' ū'ni', tajicua'lh lā' tzuculh tā'cnū lā' palha' hualh:

—¡Caquimāpūtaxtu, Māpa'ksīni'!

³¹ Lā' chu tuncan Jesús makachi'palh lā' huanilh:

—Xmān macsti'na'j kalhlaka'ī'ya'. ¿A'chī' tū' quilipāhua'na'?

³² Lā' a'xni'ca' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lāh huan ū'ni'. ³³ Lā' tuncan xlaca'n a'nti ixtahui'lāna' nac barco tamācā'tanilh Jesús lā' tahuanih:

—Stu'ncua' hui'x ixO'kxa' Dios.

Jesús cāmātzeyilh huan ī'tzaca'nī'n xalanī'n nac Genesaret

Mr. 6.53-56

³⁴ Lā' ta'a'lh tintacut huan xcān lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret. ³⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhūit xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnīni'lh chuxalhā nac huā'mā' ti'ya't. Lā' cālīmīni'ca lhūhua' ī'tza'ca'nī'n a'nlhā ixui' Jesús. ³⁶ Lā' tasqui'ni'lh que cāmāxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlū'xu'. Lā' tatzeyalh ixlīhuākca'n a'ntin taxa'malh.

15

A'ntū stu'ncua' makapāxuhua Dios

Mr. 7.1-23

¹ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley talaktapajtzūlh Jesús. Ixtamini'ta'ncha' de huan xcānsipej Jerusalén lā' takalhasqui'nīlh:

² —Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtalanānca'n huan xanapuxcu'nu' litokpān xalanī'n makāntza'? Tū' tamakacha'ka'n a'nchī maclacasqui'n a'xni'ca' natahuā'yan —tahuanih.

³ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, ¿a'chī' mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para nacātłōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n? ⁴ Dios hualh: “Nacā'a'kahuāna'ni'ya' mintāta' lā' mintzī't”. Lā' nā hualh: “Camāmāknīnīni'nca huan a'nti cāmācapūlhca ixtāta' o ixtzī't”. ⁵ Lā' hui'xina'n

xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsū'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' como ixlīhuāk a'ntū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios”.

⁶ Lā' hui'xina'n māsū'yu'yā'tit que palh kalhatin chuntza' nahuan, tū'tza' maclacasqui'n xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī't. Chuntza' hui'xina'n māpānū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natłōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ⁷ ¡Tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n!

Stu'ncua' a'nchī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n huan profeta Isaías a'xni'ca' tzo'kli huā'mā':

⁸ Huā' tamā'na tachi'xcuhūit xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁹ Chu tlakaj quintamāca'tanī como a'ntūn tamāsū'yu hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuānca'n huan chi'xcuhū'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías a'nchī hualh Dios.

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcuhūit lā' cāhuanih:

—Cakaxpa'ttit lā' camāchekxī'tit: ¹¹ Huan a'ntū naquilhtanū huan chi'xcu' tū' ū'tza' a'ntū nalīla ko'hua'jua'. Pero huan tūn tū' tzey tachihuīn a'ntū quilhtaxtu huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'.

¹² Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh lā' tahuanih Jesús:

—¿Chā ca'tziya' palh cālīmākā'kchipina' huan fariseosnu' a'nchī hua'na'?

¹³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxatūyā ti'ni' a'ntūn tū' cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' napu'lhucan lā' con ixtankāxē'k. ¹⁴ Cacāma'kxtektit huan fariseosnu'. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n

a'ntin talē'n ā'makapitzin lakatzī'nī'n. Lā' palh kalhatin lakatzī'n namakachi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixtu'ca'n natamokōsa a'nlhā ponknu'ncanī't.

¹⁵ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Caquilāhuaniuj a'ntū huanicu'tun huā'mā' a'ntū tā'mālacastucti.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā tū' māchekxī'yā'tit nīn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tziyā'tit que chuxatū a'ntū naquincāquiltanūyāni', ū'tza' nayuja na quimpānca'n lā' ā'calistān nataxtu. ¹⁸ Lā' huan tachihuīn a'ntū naquincāquiltaxtuyāni', ū'tza' a'ntū pāstacnī'tauj pū'la. Lā' ū'tza' nalītasu'yu palh tzey quina'n o tū'. ¹⁹ Chu a'nchī pāstacna'n huan chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o namakpuscatīni'n, o naka'lhī ixtatā'chihuīn, o naka'lhāna'n, o na'a'kxokonu'n, o na'a'ksa'nan. ²⁰ Huāk huā' tamā'na palh ixtlahualh cahuā huan chi'xcu', ū'tza' nalīla ko'hua'jua'. Pero palh nahuā'yan a'xni'ca' tū' makacha'ka'nī't chu a'nchī huan talanān, ū'tza' tūla nalīla ko'hua'jua'.

Huan puscāt a'ntī makatiyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mr. 7.24-30

²¹ Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahui'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. ²² Lā' ixui'lacha' kalhatin puscāt xala' nac huanmā' ti'ya't a'nlhā huanican Canaán. Xla' tū' israelita ixuanī't. Lā' lakmilh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī huan tlajana' lā' lej palha' pātini'n.

²³ Lā' Jesús nīn tuntū' kalhtilh. Lā' tuncan tamilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tasqui'nli:

—Cama'capi huan puscāt a'jnanu' como quincāstālani'yāni' lā' ta'satēlha.

²⁴ Lā' tuncan Jesús hualh:

—Dios quimacaminī't para na'iccāmāpūtuxtū xmān a'ntī israelitas.

²⁵ Lā' huan puscāt laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

—¿Māpa'ksīni', caquimaktāya'!

²⁶ Lā' Jesús kalhtilh:

—Tū' limakuan maklhtican ixlīhua'tca'n huan camana' lā' nacāmaxqui'can huan chichīn—chuntza' huanilh como huan israelitas tū' ixta'a'cnīni'ni' huan a'ntin tū' israelitas lā' ixcāmāpācuhi' chichīn.

²⁷ Lā' xla' huanilh:

—U'huē, ū'tza' icca'tzi, Māpa'ksīni'. Pero huan chichīn tzē natahua' huan lacpītzin a'ntū nataminācha' na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Tuncan Jesús kalhtilh:

—Lej kalhlaka'ī'ya', puscāt. Calalh hua'chi quisqui'ni'ya'.

Lā' huanmā' ka'tlā'tus tzeyalh ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

²⁹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' tētaxtulh ixquiltūn huan lago Galilea. A'calistān tā'cxtunu'lh nac kēstīn lā' a'ntza' tahui'lalh. ³⁰ Lā' līlhūhua' tachā'lh a'nlhā ixui' lā' talīmini'lh lū'ntū'lanī'nī'n lā' lakatzī'nī'n lā' kō'ko'nī'n lā' huan a'ntī macamōcho lā' lhūhua' ā'makapitzin ī'tza'ca'nī'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't pajtzu ixtojon Jesús lā' xla' cāmātzeyīlh ixlīhuākca'n. ³¹ Lā' huan tachi'xcu'huī't talē'cnīlh a'nchīn tachihuīna'lh huan a'ntī kō'ko' ixtahuānī't lā' a'nchī tzey ixtalanī't ixmacanca'n huan macamōcho. Lā' huan lū'ntū'lanī'n xa'nca tatlā'hualh lā' huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. U'tza' talīlē'cnīlh huan tachi'xcu'huī't. Lā' tatzuculh tamācā'tanī Dios a'ntī nā ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh lakatā'ti' mil chi'xcu'huī'n

Mr. 8.1-10

³² Lā' tuncan Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Iccālakalhu'man huan tachi'xcu'huī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahua'. Lā' palh na'icmacā'n na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, tzēlasā' nataxlejuā'nac nac tej.

³³ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuānilh:

—¿Chichū nalika'lhīyāuj lihua't a'ntū natalika'sa? Lej lhūhua' tachi'xcuui't lā' tinti' lahui' huā'tzā'.

³⁴ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Mactojon lā' makapitzīn ti'na'j squi'ti'.

³⁵ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh que catatahui'lalh huan tachi'xcuui't nac ti'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' huan squi'ti' lā' maxqui'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' chu tuncan cāmālapitzini'lh lā' cāmaxqui'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' xlaca'n cāmaxqui'lh huan tachi'xcuui't. ³⁷ Lā' ixlihuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' ā'calistān xalacpitzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Huan a'ntīn tahuā'yalh, xlaca'n lakatā'ti' mil chi'xcuui'n. Lā' nā tahuā'yalh puscan lā' camana'. ³⁹ Lā' ā'calistān Jesús cāmācā'lh huan tachi'xcuui't lā' tojōlh huan nac barco lā' a'lh nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Magdala.

16

Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' tasqui'nli lē'cnīn

Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56

¹ Huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu' talaka'lh Jesús. Lā' como ixtalīlaktzī'ncu'tun, tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū lītasu'yu que Jesús xala' nac a'kapūn. ² Lā' xla' cākalhtīlh: —A'xni'ca' tā'cnūmā' huan chi'chini', hui'xina'n hua'nā'tit: “Tū' catimilh xcān como spi'nenke' huan a'kapūn”. ³ Lā' palh tzi'sāt, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān como spi'nenke' huan a'kapūn lā' pucsuī'”. ¿Hui'xina'n tlaha'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē naquilhchipinā'tit palh namin xcān a'xni'ca' laktzī'nā'tit huan a'kapūn. Lā' a'yuj laktzī'nā'tit huan lē'cnīn a'ntū ictlahua, pero tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios quimacamīlh. ⁴ Huan tachi'xcuui't a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j tū' tzey lā' tū' takalhlaka'ī' lā' xlaca'n tasqui'n lē'cnīn. Lā' tū' nacāmāsu'ni'can lē'cnīn; xmān naquimpātle'keni' hua'chi a'ntū pātle'keni'lh huan Jonás —hualh Jesús.

Lā' cāmāxtekli lā' a'lh.

Jesús cāmāsu'ni'lh ī'sca'txtunu'nī'n que catatamaktaka'lhli huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'

Mr. 8.14-21

⁵ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan lago, tū' talē'lh pāntzi. Tapātza'nkāl. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh:

—Catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

⁷ Huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talāhuani:

—Chuntza' hualh como tū' limiuj pāntzi.

⁸ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalāhuanimā'na lā' cāhuanīlh:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Xmān macsti'na'j kalhla'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Chā tūna'j machekxī'yā'tit? ¿Chā tū'tza' pāstacā'tit huan macquitzis pāntzi a'ntū iccāmālapitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n lakaquitzis mil chi'xcuui'n? Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpitzin? ¹⁰ Lā' capāstactit huan mactojon pāntzi a'ntū iccāmālapitzini'lh na ixlaclhpu'nanca'n huan lakatā'ti' mil chi'xcuui'n. Lā' ¿lhām pālā't chā'xta cālīmātzumaca huan xalacpitzin? ¹¹ ¿A'chī' tū' māchekxī'yā'tit palh tū' xa'icuanicu'tun pāntzi a'xni'ca' iccāhuanini' ixtamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'?

¹² Lā' tuncan tamāchekxīlh que Jesús tū' ixcāhuaninī't que ixtamaktaka'lhli huan ixlevadura pāntzi. Ixcāhuanicu'tun palh ixtamaktaka'lhli ixlīmāasca'tīnca'n huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'.

Pedro hualh palh Jesús ū'tza' huan Cristo

Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21

¹³ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh a'nlhā huanican Cesarea de Filipino, cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' huan tachi'xcuui't, ¿chichū tahuan quimpālacata quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n?

¹⁴ Xlaca'n takalhtīlh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x Jeremías o ā'kalhatin a'cta'sana'.

¹⁵ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chī hua'nā'tit? ¿Tichū quit?

¹⁶ Lā' tuncan Simón Pedro huanilh:

—Hui'x huan Cristo a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj lā' ixO'kxa' huan scana'nca Dios.

¹⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Līpāxūj hui'x, Simón ixo'kxa' Jonás. Huā'mā' tapāstacna' tū' tamāsu'ni'ni' chi'xcuui'n. Xmān Dios māca'tzīnīni'. ¹⁸ Lā' quit icuaniyāni' que hui'x Pedro lā' ū'tza' mintacuīni' huanicu'tun “chihuix”. Lā' hui'x nala hua'chi huan chihuix a'ntū xalitzucuni' huan quilītokpān. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chuntza', tū' caticātlajaca; nīn huan līnīn tūla nacātlaja. ¹⁹ Quit na'icmaxquī'yāni' līmāpa'ksīn lā' nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios. Lā' a'ntū hui'x makxteka tlahuacan na ixlāchpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan. Lā' a'ntū hui'x tū' makxteka tlahuacan na ixlāchpu'nanca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nac a'kapūn nā chuntza' nahuacan.

²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī' que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī ixka'lhīmā'ca.

Jesús hualh ixpālacata a'nchī nanī

Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27

²¹ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni' ī'sca'txtunu'nī'n chuntza':

—Maclacasqui'n na'ica'n nac Jerusalén. Lā' a'ntza' huan xanapuxcu'nu' litokpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'ni'n huan ley, xlaca'n lej naquintamāpātīnī. Lā' naquintamāknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

²² Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzuculh tā'lāsta'la lā' tzē'k huanilh:

—¿Māpa'ksīni', tū' camakxtekli Dios! ¿Tū' catipātīle'keni'ni' chuntza'!

²³ Pero Jesús talakspi'tli lā' huanilh Pedro:

—¿Catakēnu'! Hui'x puhua'na' hua'chi huan ko'ti'ti'. Lā' hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x tū' puhua'na' hua'chi Dios lacasqui'n; puhua'na' chuntza' hua'chi chi'xcuui'n tapuhuan.

²⁴ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīnī'lh hua'chi quit na'icpātīnī'n lā' caquistālani'lh. ²⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīnī'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacuj para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīnī'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ Lā' palh huan chi'xcu' ixtlajalh cahuā ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, tuntū' ixtapalh palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁷ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' na'icmimpala con ixlīmāpa'ksīn xaTāta' lā' lej na'icxkaka hua'chi quinTāta' nac a'kapūn lej xkaka. Lā' naquintatā'min qui'āngeles. Lā' a'xni'ca' na'icmin, chā'tunu' namāpala chu a'nchī tlahuanī't palh tzey o tū' tzey. ²⁸ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahui'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j naquilaktzī'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'xni'ca' na'icmimpala para na'icmāpa'ksīni'n.

¹ Lā' ixlilakachāxan chi'chini' a'xni'ca' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan a'ntī ixtā'tin Jacobo lā' a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac lakatin kēstīn tālhmā'n lā' tā'cxtulh. ² Lā' a'ntza' taxtāpalīlh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. Ixlacan Jesús lā' ixl'u'xu' taxkakalh hua'chi xkaka huan chi'chini'. ³ Lā' chu tuncan cātasu'yuni'lh Moisés lā' Elías a'ntī ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁴ Lā' tuncan Pedro huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalitzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'. Lakatin nala mila' lā' lakatin nala ixla' Moisés lā' ā'lakatin nala ixla' Elías.

⁵ Ixchihuīna'mā'cus Pedro lā' milh lakatin poklhnu' a'ntū slamama lā' cālīta-macxti'li'lh. Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxqui'. Lā' xla' lej quimakapāxuhua. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁶ A'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh lā' lej tajicua'lh. ⁷ Lā' tuncan Jesús cālaktapajtzūlh lā' cāxa'malh lā' cāhuanilh:

—Catāqui'tit lā' tū' cajicua'ntit.

⁸ Lā' a'xni'ca' tatāqui'lh lā' talaktzī'lh, nīn tintī' ixa'nān, xmān Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na na ixtatokopūn huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tū' catihua'ni'tit nīn tintī' a'ntū laktzī'ntitcus. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' tū' nalakahuanchoko de na ixlaclhpu'nanca'n nīnī'n huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n.

¹⁰ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' ¿a'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh huan Elías ka'lhī napū'lani' huan a'ntī Dios namacamin?

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlīhuāk. ¹² Lā' ic-cāhuaniyāni' palh milhtza' huan Elías lā' tū' lakapascani't. Tū' ta'a'kahuāna'ni'lh lā' tamaknīlh. Lā' nā chuntza' huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n namāpātīnīcan ixpālacataca'n xlaca'n —cāhuanilh.

¹³ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tamāchekxīlh que a'xni'ca' Jesús hualh ixminī'ttza' Elías, ixlīchihuīna'mā' Juan huan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan tachi'xcuhuī't, kalhatin chi'xcu' laktapajtzūlh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanilh:

¹⁵ —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quincaman. Lej xtacnānī lā' lej palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' tapū' nac macscut o tojō nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh misca'txtunu'nī'n pero tūlalh tamātzeyīlh.

¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tachi'xcuhuī't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huanī'ta'ntit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

¹⁸ Lā' tuncan Jesús lacaquilhni'lh huan tlajana' lā' tuncan taxtuni'lh huan ka'hua'chu. Lā' chu līmaktin tzeyalh.

¹⁹ Lā' ā'calistān huan sca'txtunu'nī'n ixa'cstuca'n ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' tūlalh quina'n icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Como hui'xina'n tū' lej kalhlaka'ī'yā'tit. Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh kalhlaka'ī'yā'tit con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n a'yuj tzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' kēstīn: “Catapānu' de huā'tzā' lā' capit ā'lacatin”, lā' huan kēstīn natapānū. Tū' a'nān nīn tūntū' a'ntūn tūla catitlahua'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit.

²¹ Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'liyā'tit namakxtekā'tit de nahuā'yanā'tit.

Huampala Jesús hualh a'nchī nanī

Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45

²² Līhuan ixtalatlā'huantēlha nac estado de Galilea, Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n: —Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, lā' naquimacamaxquī'can ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcu'huī'n. ²³ Lā' xlaca'n naquintamaknī pero ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko —cāhuanilh.

Lā' huā'mā' tachihuīn lej cāmālakaputzīlh xlaca'n.

A'nchī Jesús līmāpalalh ixcuota huan lītōkpān

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro huan a'ntī ixtamātā'jīnī'n ixpālacata lītōkpān. Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' māpala ixcuota lītōkpān mimākalhtō'kē'ni'?

²⁵ Lā' Pedro cākalhtīlh:

—U'huē, māpala.

Lā' tuncan a'xni'ca' Pedro tanūlh huan nac chic, Jesús pū'la chihuīna'lh lā' huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Huan reyes xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj, ¿tichū cāmātā'jī huan impuesto lā' huan cuota? ¿Chā cāmātā'jī huan a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n o cāmātā'jī huan makatīyāti'?

²⁶ Lā' Pedro kalhtīlh:

—Mātā'jīcan huan makatīyāti'.

Lā' Jesús huanilh:

—Lā' tū' tamāpala xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con huan rey. Lā' quinTāta' nac a'kapūn hua'chi huan rey. Lā' quina'n tapa'ksīyāuj con xla'. ²⁷ Lā' como tū' cāmākā'kchā'ncu'tunāuj a'ntīn tamātā'jīnī'n, capit huan nac lago lā' camojo' milīmā'kslokotui'n. Lā' huan squī'ti' a'ntū pū'la namācutuya', namākalhpitzīya' lā' nakaksa' lakatin tumīn. U'tza' na'a'cchā'n para huan cuota. Calī'pi lā' nalīmāpala'ya' para quintu'ca'n.

18

Tuyā chi'xcu' līhua'ca' tasqui'nī

Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48

¹ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī a'nīhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk?

² Lā' tuncan Jesús mātā'sīlh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlā-clhpu'nanca'n ³ lā' hualh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Palh hui'xina'n tū' taxtāpalī'yā'tit lā' nala'yā'tit hua'chi kalhatin ti'na'j ka'hua'chu, tū' catitanū'tit a'nīhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk. ⁴ Lā' chuntza' chuxatī a'ntī līhua'ca' tasqui'nī a'nīhā Dios māpa'ksīkō' ixlīhuāk, ū'tza' huā'mā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī lā' nakalhlaka'ī' hua'chi camana' takalhlaka'ī'. ⁵ Lā' chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh ixquimpāxquī'lh.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'ntīn tamā'a'kxokotlahuī talaclē'i' ā'makpitzīn

Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2

⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh catīhuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'ī' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalītlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xalītzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuīx lā' ixmojōca nac mar a'nīhā lej pūlh mā'n para que najicsua'. Chuntza' tūlalh ixa'kxokolh huan ka'hua'chu. ⁷ ¿Xāntī tala tachi'xcu'huī't xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata huan tū' tzey a'ntū cālīlaktzī'n! Pō'ktu a'nan a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcu'huī't. Pero ¿xāntī tala xlaca'n a'ntīn tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'i'!

⁸ 'Lā' chuntza' palh ixtlahua' talaclē'i' ixpālacata mimacan o ixpālacata mintojon, mejor ixmacacā'taya'ca' o ixtantucā'taya'ca' lā' tū' ixtlahua' talaclē'i' ixpālacataca'n

mimacan o mintojon. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj macamōcho hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu. ⁹ Lā' palh milakastapun nalaktzī'n catūhuā lā' chuntza' natlahuacu'tuna' a'ntūn tū' tzey, tū' catitlahua' a'ntū lacasqui'n milakastapun. Mejor ixmā'xtu lā' ixmaka' lā' tū' ixtlahua' talacē'i' ixpālacata milakastapun. Lihua'ca' tzey palh naka'lhī'ya' minquilhtamacuj para pō'ktu a'yuj lakaxō'ko' hui'x; lā' tū' tzey palh namacapinca'na' nac macscut para pō'ktu con lakatu' milakastapun —hualh Jesús.

A'ntū litalacastuca huan borrego a'ntū ixtza'nkānī't

Lc. 15.3-7

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' catilakmaka' nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Iccāhuaniyāni' que nac a'kapūn ixángelesca'n huan camana' pō'ktu tatāya na ixlacapūn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' icmilh iccāmāpūtaxtū huan a'ntīn tū' ixtaka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntū xatza'nkān ixtahuanī't.

¹² ¿Chichū puhua'nā'tit? Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī cien borregos lā' palh lakatin natza'nkā, ¿tuchū natlahua? Nacāmakxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntūn tza'nkālh. ¹³ Lā' a'xni'ca' nakaksa, stu'ncua' lihua'ca' nalipāxuhua ixpālacata huā'mā' borrego a'ntū kaksli que ā'makapitzīn huan noventa y nueve a'ntūn tū' tatta'nkālh. ¹⁴ Lā' minTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' tū' lacasqui'n natza'nkā nīn kalhatin ti'na'j ka'hua'chu. Lacasqui'n nataka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu —hualh Jesús.

Jesús māsuyulh que tasqui'nī natalāmāspūtūnu'ni' a'ntīn takalhlaka'ī'

Lc. 17.3

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh mintā'tin tlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, catā'chihuīna' ixa'cstu lā' namāca'tzīnī'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyani'ta' para que tū' natlahuapala a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Pero palh mintā'tin tū' cuenta tlahua a'xni'ca' tā'chihuīna'na', cacāmāta'si' ā'kalhatin ā'kalhatu' a'ntī nacātā'lakpina' lā' natakaxmata tuchū ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Lā' palh tūna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'xni'ca' tatakēstoka. Lā' palh nīn chuntza' tū' cuenta natlahua, maclacasqui'n nalaktzī'na' hua'chi kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī' Dios o hua'chi kalhatin a'kxokonu' mātā'jīni' de impuestos.

¹⁸ 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū hui'xina'n tū' namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Lā' a'ntū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ 'Nā iccāhuanipalayāni' que palh kalhatu' de hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't lā' chu a'cxtim puhua'nā'tit a'ntū nasqui'ni'yā'tit Dios a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmāxqui'yāni' a'ntū squi'ni'yā'tit. ²⁰ Lā' chuntza' a'nlhā natatakēstoka kalhatu' o kalhatu'tun por quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacphu'nanca'n —hualh Jesús.

²¹ Lā' tuncan Pedro laktapajtzūlh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhā maklā't na'icmāspūtūnu'ni' quintā'tin a'xni'ca' naquintlahuani' a'ntūn tū' tzey? ¿Chā maktojon na'icmāspūtūnu'ni'?

²² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icuaniyāni' xmān maktojon; quit icuaniyāni' maklhūhua' namāspūtūnu'ni'ya', hasta maktu'tumpu'xamacāuj por maktojon.

Jesús cāhuanīlh a'ntū litalacastuca huan tasācua' a'ntīn tū' māsputūnu'ni'lh ā'kalhatin

²³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' chuntza' a'nchī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin rey a'ntī cāmāpalacu'tulh ixtasācua'nī'n. ²⁴ Ixtzucumā'cus a'xni'ca' limini'ca kalhatin a'ntī ixlaclē'ni' lej lhūhua' tumīn. ²⁵ Lā' como huan tasācua' tū' ixka'lhī a'ntū nalīmāpala, huan rey māpa'ksīlh cacāstā'maxquī'ca ā'kalhatin ixtēcu' huan tasācua' lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixlihuāk a'ntū ixka'lhī. Lā' chuntza' ixa'nān a'ntū nalīmāpala a'ntū ixlaclē'n. ²⁶ Lā' tuncan huan tasācua' tatzokostani'lh ixpatrón lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma', quimpatrón, lā' na'icmāpalana'ni'kō'yāni'”. ²⁷ Lā' huan ixpatrón lakalhu'malh lā' māsputūnu'ni'lh ixtalaclē'i' lā' makxtekli ca'a'lh.

²⁸ Lā' xmān taxtulh huan tasācua' lā' pāxtokli ixtā'tasācua' a'ntī ixlaclē'ni' xmān macsti'na'j tumīn. Lā' tzuculh pixpi'ta' lā' huanilh: “¡Caquimā'pala'ni' a'ntū quila-clī'pini'ya'!” ²⁹ Lā' tuncan huan a'ntī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma' lā' na'icmāpalana'ni'yāni'”. ³⁰ Lā' huan ā'kalhatin tū' lacasqui'lh lā' mālacapū'lh lā' māmānūnīni'lh nac pūlāchī'n hasta namāpalakō' huan talaclē'i'. ³¹ Lā' ā'makapitzīn tasācua'nī'n lej tamāmakchuyīlh a'xni'ca' talaktzī'lh a'nchīn tlhualh ixtā'tasācua'. Lā' ta'a'lh tamāca'tzīnikō' ixpatronca'n a'nchī pātē'kelh. ³² Lā' tuncan huan patrón mātā'satīnīni'lh ixtasācua' lā' huanilh: “¡Hui'x ca'tzanca'tzīni'yā tasācua'! Quit icmāsputūnu'ni'kō'ni' ixlihuāk huanmā' mintalaclē'i' como quisqui'ni'. ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma' mintā'tasācua' chu a'nchī quit iclakalhu'mani'”. ³⁴ Lā' tanto a'kchā'lh huan ixpatrón que māpa'ksīni'lh que namāpātīnīcan nac pūlāchī'n hasta a'xni'ca' namāpalakō' ixlihuāk a'ntū ixlaclē'ni'.

³⁵ Lā' Jesús a'xmān hualh:

—Nā chuntza' quinTāta' xala' nac a'kapūn nacātlahuani'yāni' palh hui'xina'n tū' cāmāsputūnu'ni'yā'tit mintā'tinca'n con tapāxuhuān.

19

Jesús māsuyulh que tū' tzey makxtekan huan puscāt

Mr. 10.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh de nac Galilea lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán, a'ntza' na ixquilhtūn a'nlhā tā'cxtuyacha' huan chi'chini'. ² Līlhūhua' tastālani'lh lā' xla' cāmātzeyīlh ixlihuākca'n a'ntza'.

³ Lā' tuncan makapitzīn fariseosnu' talaktapajtzūlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talīkalhasqui'nīlh:

—¡Chā tzē makxtekan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni' xpālacata chuxatūya catūhuā?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¡Chā tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cāt-lahualh chi'xcu' lā' puscāt”. Lā' chuntza' tlhualh a'xni'ca' tzuculh huā'mā' quilhtamacuj. ⁵ Nā huan: “U'tza' nacālīmakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu'. Lā' natā'takēxtimī ixpuscāt lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin”. ⁶ Chuntza' tū'tza' kalhatu' xla'ca'n; xmān kalhatin. Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcuhūi'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cāt-lahualh chu lakatin.

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¡a'chī' māpa'ksīlh Moisés que catzo'kca ca'psnat lā' chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés xpālacata mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Tū' chuntza' ixuanī't a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. ⁹ Lā' quit iccāhuaniyāni' que chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh xla' tū' ka'lhī ixtatā'chihuīn, lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' huan a'ntī natā'tapuchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtekanī't, nā xla' makpuscātīni'n.

¹⁰ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanih:

—Palh chuntza' naquincāpātē'keni'yāni' ixpālacata quimpuscātca'n, tū' quincāmini'ni'ya'ni' natapūchahuayāuj.

¹¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlihuākca'n tūla catitamāčekxīlh huā'mā'. Xmān tamāčekxī xlaça'n a'ntī Dios nacāmasu'ni'. ¹² Huan a'ntin tū' tapūchahua ca'tzī a'chī' tū' catitapūchahualh. A'nān a'ntī ixlaktaca'n tū' catitapūchahualh; ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh ixpālacata a'ntū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, lā' ā'makapitzīn tū' catitapūchahualh como tatā'scuju'tun Dios. A'ntin tzē namāčekxī huā'mā', camāčekxīlh.

Jesús cāsicua'lanāīlīh huan camana'

Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' tuncan cālīmini'ca Jesús makapitzīn camana' para nacā'a'cpūxa'ma lā' natlahua oración. Lā' huan sca'txtunu'ni'n tatzuculh talacaquilhni' a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Pero Jesús hualh:

—Cacāmakxtektit caquintalakmilh huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaça'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'.

¹⁵ Lā' Jesús cā'a'cpūxa'malh huan camana' lā' ā'calistān a'lh ā'lacatin.

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan o'kxa' a'ntī rico ixuanī't

Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30

¹⁶ Lā' kalhatin o'kxa' laka'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeyā Mākalhtō'kē'ni'. Lā' ¿tuchū maclacasqui'n na'ictlahua a'ntū lej tzey para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁷ Lā' Jesús huanīlh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' Dios. Lā' palh ka'lhīcu'tuna' minquilhtamacuj para pō'ktu, nacā'a'kahuāna'ni'ya' ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹⁸ Lā' huan o'kxa' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tū' timaknī'ni'na'; tū' timakpuscātīni'na'; tū' tika'lhāna'na'; tū' tilīchihuīna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua; ¹⁹ cacā'a'kahuāna'ni' mintāta' lā' mintzī't; lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn chu a'nchī pāxqui'ca'na' mē'cstu.

²⁰ Lā' huan o'kxa' kalhtīni'lh:

—Huāk huā' tamā'na ictlōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j. ¿Tuchū quisputni'cus?

²¹ Lā' Jesús huanīlh:

—Palh la'cu'tuna' lej tzey, capit lā' nastā'kō'ya' ixlihuāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmāpitzīni'ya' huan pobresni' lā' chuntza' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' cata't lā' caquistāla'ni'.

²² Lā' a'xni'ca' huan o'kxa' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' tuncan Jesús cāhuanīlh ī'sca'txtunu'ni'n:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Lej jicslīhua' natatā'tapa'ksī con Dios xlaça'n a'ntī lej lacricosnu'. ²⁴ Iccāhuanīpalayāni' que lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

²⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'ni'n lej talē'cnīlh lā' talākalkhasqui'nīlh ixlāclhpu'nanca'n:

—Lā' ¿tichū tzē namāpūtaxtūcan?

²⁶ Lā' Jesús cālākalaktzī'lh lā' cākalhtīlh:

—Huan chi'xcuui'n tūlalh catitālahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

²⁷ Lā' tuncan Pedro huanīlh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' ic-cāstālani'mā'ni'. Lā' ¿tuchū na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nala xasāsti' quilltamacuj lā' a'xni'ca' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la a'nlhā māpa'ksīni'ncan. Lā' quit na'icmāpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n a'ntī quilāstālani'nī'taujta' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Kalhatunu' natahui'layā'tit a'nlhā namāpa'ksīni'nā'tit. Lā' nahua'nā'tit palh tzey o tū' tzey huan xalanī'n huan kalhacāujtu' tribu a'ntī israelitas. ²⁹ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'kxtekui'līlh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'tca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, lā' palh ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Chuxatū a'ntū ta'a'kxtekui'līlh por quimpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi cien veces līhua'ca' nataka'lhī lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilltamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³⁰ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej natatasqui'nī. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī —hualh Jesús.

20

Huan tamālacastuc ixpālacata huan maksujnī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī Dios limāpa'ksīni'n tzē natā'mālacastuccan hua'chi kalhatin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhuīni' taxtulh cāputza tasācua' a'ntī natapu'xa uvas. ² Cāhuanilh palh natatlaja ixchi'chini'ca'n lā' cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. ³ Lā' ā'calistān taxtupā hua'chi makna'jās cuhuīni'. Lā' cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītāmāuj a'ntīn tū' ixtakak-snī't ixlīmaksucujatca'n. ⁴ Lā' cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva lā' na'iccāmāpalayāni' a'nchī natlaja'ya'tit”. Lā' xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Lā' huampala taxtulh hua'chi tastu'nūta lā' nā huampala hua'chi maktu'tun kōtanū lā' cāmacā'lh huan tasācua'nī'n nac huan pū'uva para natascuja. ⁶ Lā' hua'chi makquitzis kōtanū a'mpā nac lītāmāuj lā' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntīn tū' ixtascujmā'na. Lā' cāhuanilh: “Lā' ¿a'chī' xmān tāya'ya'tit tintacuj lā' tū' scujpā'na'ntit?” ⁷ Lā' takalhtīni'lh: “Tū' icka'lhīyāuj quimpatronca'n”. Lā' tuncan cāhuanilh: “Capintit nā hui'xina'n lā' nascujā'tit na quimpū'uva lā' quit na'iccāmāpalayāni' a'nchī tlajacan”. ⁸ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', huan patrón huanilh xapuxcu' tasācua'nī'n: “Cacāmāta'satinīni' huan tasācua'nī'n lā' cacāmāpala'. Pū'la nacāmāpala'ya' huan a'ntī chū'cus tatanūlh lā' ā'calistān nacāmāpala'ya' huan a'ntī xapū'latza' tascujmā'na”. ⁹ Lā' tuncan tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja hua'chi makquitzis lā' tatlajalh ixchi'chini'ca'n. ¹⁰ Lā' ā'calistān a'xni'ca' tatakextimīlh xlaca'n a'ntīn tatzuculh tascuja tzi'sāt, tapuhualh palh līhua'ca' ixtatlajca'n. Lā' xmān tatlajalh ixchi'chini'ca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tamaklhtīni'lh ixtumīnca'n, tatzuculh ta'a'ksa'n huan patrón ¹² lā' tahualh: “Huan tamā'na kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli lakatin hora. Lā' chu a'cxtim cāmāpalacani't hua'chi quina'n. Lā' quina'n icscujui tintacuj nac chi'chini'”. ¹³ Lā' huan patrón kalhtīlh kalhatin de xlaca'n lā' huanilh: “Qui'amigo, quit tū' ictlahuani'ni' nīn tuntū' a'ntūn tū' līmakuan. ¿Chu tū' icuanini' palh natlaja'ya' minchi'chini'? ¹⁴ Calī'pi mintumīn lā' capit. Quit icmāpalacu'tun huanyā chi'xcu' a'ntī chū'cus tanūlh chu a'cxtim hua'chi icmāpalayāni' hui'x. ¹⁵ ¿Chā tū' quila' huan tumīn? Lā' tzē na'icmāpala chu a'nchī quintapāxuhuān. ¿Chā hui'x a'kchipina' ixpālacata quit tū' tampi'lh?”

¹⁶ 'Chuntza' huan a'ntī ā'xmān ixtahuani't, natala xapū'la. Lā' huan a'ntī xapū'la ixtahuani't, xlaca'n natala xamakstancu —hualh Jesús.

Huampala Jesús cāhuanilh palh nanī

Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtā'cxtunu'mā' nac Jerusalén, cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n la-cachuna'j lā' ixa'cstuca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' quit a'ntī huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n naquintamacamāstā' con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimaknīca. ¹⁹ Lā' nā xlaca'n naquintamacamaxquī' huan makatiyātī'n. Lā' naquintalakapala, lā' naquintakēsnoke lā' naquintaxtokohua'ca'. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko de na ixlacphu'nanca'n huan nīnī'n —hualh Jesús.

Expālacata a'ntū squi'nli ixtzī'tca'n huan Jacobo lā' Juan
Mr. 10.35-45

²⁰ Lā' tuncan laktapajtzūlh Jesús ixtzī'tca'n Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo. Lā' huan puscāt cālīmīlh ixo'kxa'n na ixlacapūn Jesús lā' tatzokostani'lh lā' squi'ni'lh lakatin talakalhu'mān. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na'?

Lā' huan puscāt huanīlh:

—Camāpa'ksi' que huā' tamā'na kalhatu' quincamana' natapāxtūtahui'layāni' a'nlhā namāpa'ksi'ni'na', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtūxuc.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza.

Lā' xlaca'n tahualh:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Stu'ncua' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Xmān quinTāta' ca'tzī tichū naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līni'lh xmān para huan a'ntī Dios lacsacli.

²⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzīlh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, xlaca'n ta'lī'a'kchā'ni'lh huan kalhatu' tā'timīn ixpālacata huan pūtahui'lh. ²⁵ Lā' Jesús cāmāta'satīnīni'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanīlh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīnī'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksī. ²⁶ Tū' chuntza' catilalh na milaclphu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xapuxcu' na milaclphu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixmaktāyana' ā'makapitzīn. ²⁷ Lā' chuxatī a'ntī naputza a'nchī līhua'ca' natasqui'nī na milaclphu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ²⁸ Lā' chuntza' nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' hua'chi quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit tū' icmīlh para na'icla hua'chi xapatrón; quit icmīlh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh kalhatu' lakatzī'nī'n
Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43

²⁹ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtataxtumā'na de nac Jericó. Lā' lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'mā'na. ³⁰ Lā' ixtahui'lāna' pajtzu nac tej kalhatu' lakatzī'nī'n. Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī ixpātle'kemā'cha' Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

³¹ Lā' huan tachi'xcuhui't talacaquilhīlh lā' tahuanih que cataquilhca'cslalh. Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' tahuampā:

—Māpa'ksīni', hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'mauj!

³² Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' cāmāta'sīlh huan lakatzī'nī'n lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yāni'?

³³ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tanāuj.

³⁴ Lā' tuncan Jesús cālakalhu'malh lā' cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Lā' chu tuncan lacapalh huan lakatzī'nī'n talacahuāna'lh lā' tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh huan nac Jerusalén

Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhamā'natza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanican Betfagé. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. A'ntza' nalak-tzī'nā'tit lakatin burro xatzī't a'ntū chi'yāhuacani't lā' nā yā ixcaman. Caxcuttit lā' caquilālīmini'uj. ³ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'nīyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Huan Māpa'ksīni' cāmaclacasqui'n”. Lā' chuntza' nacāmakxtekāni'.

⁴ Chuntza' pātle'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn huan profeta a'nlhān tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalanī'n huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Sión: “Calaktzī'ntit. Mimā' miReyca'n. Xla' tū' ka'tla'jca'tzī. Kēhuī' huan burro mimā'. Kēhuī' ixcaman huan animal a'ntū mācu'quī'can”.

⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' tatlahualh a'ntū Jesús cālīmāpa'ksīlh.

⁷ Talīmini'lh huan xatzī't burro lā' ixcaman lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't ixa'nan. Lā' xlaca'n taxa'nka'lh ixtakēnu'ca'n nac tej. Lā' makapitzīn tacā'lh xalacti'na'j ixpeken qui'huī' lā' taquilhmāpī'lh nac tej.

⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixkālhmā'nauj! ¿Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! ¿Camācā'tanīca Dios!

¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tanūlh huan nac Jerusalén, ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna'ncha' tatamakchuyīkō'lh lā' takalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū ū'tza' huā'mā'?

¹¹ Lā' tachi'xcu'huī't cākalhtīlh:

—Huā'mā' huan a'cta'sana' Jesús a'ntī xala' nac Nazaret nac estado de Galilea.

Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' litokpān

Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹² Lā' ā'calistān Jesús a'lh huan nac xaka'tla' litokpān lā' tanūlh lā' cātlakaxtukō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' litokpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcu'huī't. Lā' nā cāmākpūspi'tni'lh xpūtahuī'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālumax. ¹³ Lā' cāhuanilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācu'huī'can: Chic a'nlhā Tlahua-can Oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit hua'chi xpūtatzē'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ Lā' a'ntza' huan nac litokpān talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n lā' lū'ntū'lanī'n. Lā' xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xam-ākāhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'xni'ca' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū Jesús cātlahualh, xlaca'n ta'a'kchā'lh. Lā' nā ta'a'kchā'lh xpālacata a'nchī huan camana' na ix-chakān litokpān tata'salh lā' tahualh: “¿Camācā'tanīca ixtā'nat huan rey David a'ntī ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶ Lā' xlaca'n tahuanilh Jesús:

—¿A'chī' tū' cālacaquilhni'ya' huā' tamā'na camana'? ¿Chā tū' kaxpa'ta' a'ntūn tahuanimā'ni'?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, ickaxmata. Lā' ¿chu hui'xina'n tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios xpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzo'kni':

Hui'x cāmāsu'ni'nī'ta' huan lakska'tā'n lā' huan a'ntīn tatzi'quī'cus a'nchī lej xa'nca natamāca'tanīni'n.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cā'akxtekui'lilh lā' taxtulh de huan xcānsipej lā' a'lh nac Betania a'nlhā tachokolh huanmā' tzi'sa.

Jesús mātihuilh huan xaqui'hui' higo

Mr. 11.12-14, 20-26

¹⁸ Lā' ixlilakalī a'xni'ca' ixminchokopā nac Jerusalén, Jesús ixtzi'ncsa. ¹⁹ Lā' laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixquilhtūn tej lā' tapajtzūlh huan nac qui'hui'. Lā' huan qui'hui' tū' ixka'lhī ixtō'ca't; xmān ixka'lhī xachi'tin. Lā' tuncan Jesús huanilh huan xaqui'hui' higo:

—;Tū'tza' ā'maktin catitō'ca'!

Lā' chu limaktin tilh huan xaqui'hui' higo. ²⁰ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh huā'mā', lej talē'cnilh lā' takalhasqui'nilh Jesús:

—;A'chī' lej palaj tilh huan qui'hui'?

²¹ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Palh xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit lā' palh tū' naphua'nā'tit que Dios tūla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit chu a'cxtim hua'chi quit ictlahuani'lh huan qui'hui'. Lā' nā tzē nahuaniyā'tit huā'hui' kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”; lā' nā chuntza' napātle'ke. ²² Lā' ixlihuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, ixlihuāk namaklhtīni'nā'tit, xmān calipāhua'ntit Dios.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlimāpa'ksīn

Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8

²³ Lā' tuncan Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' litokpān. Lā' lihuān ixmāsu'yumā', talaktapajtzūlh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' xlaca'n takalhasqui'nilh:

—;Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ;Tichū maxqui'ni' huā'mā' limāpa'ksīn?

²⁴ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Lā' quit nā na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā' tamā'na catūhuā. ²⁵ ;Tichū ixquilhtampān ixlimā'kpaxīni'n Juan? ;Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtij.

Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n xmān ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—;Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksilh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ;a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?” ²⁶ Lā' tūla nahuaniyāuj que chi'xcuui'n tamāpa'ksilh, como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuui't como ixlihuākca'n takalhlaka'ī' palh Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

²⁷ Lā' ū'tza' talīkalhtilh Jesús:

—Tū' icca'tziyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iccālītlahuamā' huā'mā' catūhuā.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu' o'kxa'n

²⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—;Tuchū puhua'nā'tit? Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. Lā' huanilh huan xapuxcu': “Jayi', capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j”. ²⁹ Lā' huan ixo'kxa' kalhtilh: “Tū' ica'ncu'tun”. Lā' ā'calistān līlakaputzalh ixpālacata a'nchī ixkalhtīni't ixtāta' lā' a'lh scuja. ³⁰ Lā' ā'calistān huan xatāta' laka'lh xastancu ixo'kxa' lā' chu a'cxtim huanilh. Lā' huā'mā' kalhtilh: “Tzey, tāta', na'ica'n”. Pero tū' a'lh. ³¹ Lā' ;chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ;Tichūyā o'kxa' tlhualh ixtapuhūan ixtāta'?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Huan a'ntī pū'la chihuīna'lh.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' quit iccāhuaniyāni' huā'mā'. Huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen, xla'ca'n chō'la natatanū a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Lā' hui'xina'n tūlāl catitanū'tit. ³² Chuntza' iccāhuaniyāni' como Juan huan Mā'kpaxīni' milh lā' cāmāsu'ni'ni' a'nchī maclacasqui'n nalatā'kchokoyā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' huan mātā'jīni'nī'n impuestos lā' huan puscan xalanī'n nac cā'tejen takahlaka'ī'nī't. Lā' a'yuj laktzī'nī'ta'ntit a'nchīn takahlaka'ī'lh xla'ca'n, pero hui'xina'n tū' xtāpalīnī'ta'ntit mintapāstacna'ca'n lā' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh xpālacata huan tū' tzey tasācua'nī'n

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19

³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cakaxpa'ttit huā' ā'lakatin a'ntū tā'mālacastuccan: Ixui' kalhatin ixtēcu' huan ka'tla' ti'ya't lā' cācha'nli mayāc a'ntū mātā' uvas na ixti'ya't. Lā' licorralhui'lilh chihuix ixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlh huan ti'ya't huan tasācua'nī'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ³⁴ Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, cāmacā'lh ā'makapitzīn tasācua'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' huan tasācua'nī'n cacā-maxqui'ca uvas a'ntū ixla' ixtēcu' huan ti'ya't. ³⁵ Lā' huan tasācua'nī'n nac pū'uva tachi'palh huan a'ntīn ixta'a'nī't lā' lej tatucslī kalhatin lā' tamaknīlh ā'kalhatin lā' talīta'lal chihuix ā'kalhatin. ³⁶ Lā' huan ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpā ā'makapitzīn tasācua'nī'n lā' más lhūhua' cāmacā'lh que pū'la. Lā' chu a'cxtim cātlahuani'ca.

³⁷ 'Lā' ā'xmān macā'lh māni' ixo'kxa'. Lā' puhualh: “Ka'lhī que na'a'cnīni'ni'can qui'o'kxa”. ³⁸ Lā' a'xni'ca' chā'lh nac pū'uva huan o'kxa', huan tasācua'nī'n talāhuanilh ixa'cstucan: “U'tza' huan a'ntī nalitachoko ixlihuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva”. ³⁹ Lā' chuntza' tachi'palh lā' tamāxtulh nac huan pū'uva lā' tamaknīlh.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' na'a'nācha' ixtēcu' huan ti'ya't, ¿tuchū nacātlahuani' huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹ Lā' tahananilh:

—Stu'n'cua' nacāmaknī. Lā' nacāmāsācua'nī huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'nī'n. Lā' xla'ca'n a'xni'ca' natapu'xa huan uva, natamacamaxqui' a'ntū ixla' nala huan ixtēcu'.

⁴² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Chā tū' maktīn lakapūtle'kenī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios xpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū lītzo'kcanī't lā' chuntza' huan: Huan xakana'nī'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

Chuntza' tlahualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclīlē'cnīyāuj.

⁴³ Lā' chuntza' iccāhuaniyāni' que a'ntū mila' ixuanī't a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, nacāta-maklhtiyāni' lā' nacāmaxqui'can ā'makapitzīn a'ntī natatlahua ixtapuhuān Dios. ⁴⁴ Lā' a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xla'ca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlal huan chihuix lā' chuntza' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takahlaka'ī' quintachihuīn, xla'ca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lal huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh —hualh Jesús.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'ntū tā'mālacastuclī Jesús, tamāchekxīlh que Jesús iccālichihuīna'mā' māni' xla'ca'n. ⁴⁶ Lā' chuntza' titachi'pacu'tulh Jesús pero tajicua'ni'lh tachi'xcuui't como tachi'xcuui't tapuhualh palh Jesús ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

A'ntū litalacastuca a'xni'ca' tapūchahuacan

¹ Lā' Jesús tzucupā cātā'chihuīna'n a'ntū tā'mālacastuccan lā' cāhuanilh:

²—A'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō' tachi'xcuhui't, ū'tza' nala hua'chi a'xni'ca' kalhatin rey tlhualh huan cā'tani' a'xni'ca' tapūchahualh ixo'kxa'. ³ Cāmacā'lh ixtasācua'nī'n lā' ta'a'lh cāmāta'sī huan a'nti' iccākantāyani't, pero xla'ca'n tū' ixta'a'ncu'tun. ⁴ Lā' cāmācā'mpā ā'makapitzin tasācua'nī'n lā' cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit huan a'nti' iccākantāyani't palh cāxni'jtza' huī' huan tahua'. Iccāmāknīlhtza' lhūhua' huācax lā' huan xako'ntin xaska'ta' huācax lā' iccāxtlahualikō'lhtza' para natapūchahuacan. Catamilh huan qui'amigos”. ⁵ Lā' huan a'nti' iccākantāyani't tū' cuenta tatlahualh. Kalhatin a'lh na ixā'tacuxtu lā' ā'kalhatin a'lh stā'nan. ⁶ Lā' ā'makapitzin cāchi'palh ixtasācua'nī'n huan rey. Tatu'cslī lā' tamaknīlh. ⁷ Lā' tuncan lej a'kchā'lh huan rey lā' cāmācā'lh huan tropa para nacāmāknī huan maknīni'nī'n lā' mālhcuynīni'lh ixā'lacchicni'ca'n. ⁸ Lā' tuncan cāhuanilh ixtasācua'nī'n: “Ixlihuāk cāxni'jtza' huī' para natapūchahua qui'o'kxa' pero tasu'yu que xla'ca'n a'nti' iccākantāyani't tū' lacuan a'nchī maclacasqui'n para natamin. ⁹ Capintit chuhua'j nac cā'tejen lā' cacākantāya'tit ixlihuākca'n a'nti' nacāpāxtokā'tit. Catamilh como natapūchahua qui'o'kxa'”. ¹⁰ Huan tasācua'nī'n tataxtulh lā' ta'a'lh nac cā'tejen. Lā' ixlihuākca'n a'ntin tapāxtokli tatakēstokli lā' huan a'nti' xatzey lā' a'ntin tū' xatzey. Lā' chuntza' litatzumaca huan chic.

¹¹ Lā' tuncan tanūlh huan rey lā' cālaktzī'lh huan a'ntin tamilh. Lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' a'ntin tū' ixlhakā'na'nī't hua'chi minī'ni' a'nlhā tapūchahuamā'ca. ¹² Lā' huanilh: “Qui'amigo, ¿a'chī' tanū'nī'ta' huā'tzā' lā' tū' lhakā'nī'ta' huan lu'xu' a'ntū minī'ni'?” Lā' xla' tuntū' huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³ Lā' tuncan huan rey cāhuanilh huan a'nti' ixtamaktāyamā'na: “Camacachi'tit lā' catantūchī'tit lā' camāxtutit kēpun a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxca ixtatzan”.

¹⁴ Lā' Jesús huampā:

—Līlhūhua' a'nti' cāmāta'sīca lā' tū' lhūhua' a'nti' cālacsacca.

Jesús māsu'yulh xpālacata huan a'ntū ixmāta'jīni'ncan

Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26

¹⁵ Lā' tuncan huan fariseosnu' ta'a'lh lā' talacchihuīna'lh a'nchīn tzē ixtalē'ksa'nīni'lh Jesús xpālacata a'ntū hualh. ¹⁶ Chuntza' cāmācā'lh makapitzin ixchi'xcuhui'n lā' tata'a'lh ixchi'xcuhui'n Herodes a'nti' rey ixuanī't. Talaka'lh Jesús lā' tahuanih:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tziyāuj palh hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua' lā' nā xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. Hui'x tū' cātlahua'ni'ya' cuenta a'nchī talīchi-huīna'nāni' tachi'xcuhui't. Lā' chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't. ¹⁷ ¿Tuchū puhua'na' xpālacata huan a'ntū māta'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

¹⁸ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tlhualh pā'na'ntit lakatu' milacanca'n. Lā' ¿a'chī' quilālīlak-tzī'ncu'tunāuj? ¹⁹ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan a'ntū māta'jīni'ncan.

Lā' līmini'ca lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n. ²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan tumīn, cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

²¹ Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Camacamaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxqui'tit Dios a'ntū ixla'.

²² Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, talē'cnīlh. Lā' tamakxtekli lā' ta'a'lh.

Kalhasqui'nīca Jesús xpālacata a'nti' natalakahuanchoko

Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40

²³ Lā' māni' huā'mā' chi'chini' makapitzin saduceosnu' talakmilh Jesús. Lā' huan saduceosnu' ixtahuan que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh chuntza':

²⁴ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés māsu'yulh palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntin tapūchahuani'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcamān, tasqui'nī que i'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'nti' nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'nti' nīni'ttza'. ²⁵ Ixa'nan na quilachpu'nanca'n kalhatojon lītā'timīn. Lā' huan

xapuxcu' tapūchahualh lā' ā'calistān nīlh. Lā' como tū' ixka'lhī ixcaman, māchokoni'lh huan lakapūt huan i'stancu. ²⁶ Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. Lā' chuntza' pātle'keni'lh ā'kalhatin xastancu lā' nā ā'kalhatin hasta ā'xmān xastancu. Lā' nā xla' nīlh lā' tū' ixka'lhī ixcaman. ²⁷ Lā' a'xni'ca' ixtanikō'nī'ttza' huan litā'timīn, ā'xmān nīlh huan puscāt. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huan puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tō'lanī't.

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kxokoni'ta'ntit mē'cstucan' como tū' ca'tziyā'tit a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchekxi'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan nīni'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xala' nac a'kapūn. ³¹ ¿Chā tū' lakapūtle'keni'ta'ntit a'ntū māni' Dios cāhuanini' ixpālacata huan a'ntī natalakahuanchoko? Chuntza' hualh: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanilh makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n.

³³ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n talē'cnīlh ixpālacata ixlīmāscā'tīn Jesús.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī

Mr. 12.28-34; Lc. 10.27

³⁴ Lā' huan fariseosnu' tatakēxtimīlh a'xni'ca' takaxmatli a'nchī Jesús cāmāca'cslīlh huan saduceosnu'. ³⁵ Lā' kalhatin de xlaca'n xamākalhtō'kē'ni' huan ley ixuanī't. Lā' xla' ixca'tzīcu'tun palh Jesús ixca'tzī huan ixley Moisés lā' kalhasqui'nīlh:

³⁶ —Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī de a'ntū māsu'yulh Moisés?

³⁷ Lā' Jesús huanilh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'”. ³⁸ U'tza' huā'mā' huan līmāpa'ksīn a'ntū līhua'ca' xaka'tla' lā' a'ntū más tasqui'nī. ³⁹ Lā' ā'lakatin casi chu a'cxtim a'nchī lej tasqui'nī lā' huan: “Capāxqui' ā'kalhatin chu a'cxtim mē'cstu pāxqui'ca'na'”. ⁴⁰ Ixtuca'n līmāpa'ksīn hua'chi ixlītzucuni' huan ixley Moisés lā' ixlīmāscā'tīnca'n huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'.

Kalhasqui'nīni'nca ixpālacata ī'xū'yāpapna' huan Cristo

Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44

⁴¹ Lā' huan fariseosnu' tūna'j ixta'a'n. ⁴² Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lipāstacā'tit Cristo a'ntī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tichū ī'xū'yāpapna'?

Lā' tahuanilh:

—Xla' ī'xū'yātā'nat David.

⁴³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' David māpācuuīlh Māpa'ksīni' chu a'nchī māsu'ni'lh huan Espiritu Santo? David hualh:

⁴⁴ Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza’”.

⁴⁵ Lā' palh Cristo xmān ī'xū'yātā'nat David ixuanī't, tū' ixmāpācuuīlh Māpa'ksīni'. Chuntza' līca'tziyāuj que Cristo nā ixMāpa'ksīni' ixuanī't —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶ Lā' nīn tintī' tzē ixkalhtī lā' nīn lakatin tachihuīn. Lā' desde huā'mā' chī'chini' nīn tintī' tzē ixlīhuī'lī kalhasqui'nīpala nīn tuntū'.

23

A'nchī ixtahuanī't huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47

¹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n lā' huan tachi'xcuui't:

² —Huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' taka'lhī talacasqui' para natahuan a'ntū huanicu'tun ixley Moisés. ³ Lā' chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntūn tahuan lā' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit a'nchī xlaca'n

tatlahua como tahuan catūhuā lā' xtunc tatlahua. ⁴ Xlaca'n hua'chi a'ntin tacāxtlahualh huan tacu'ca'. Lej tzinca huan tacu'ca' lā' tinti' tzē natāyani'. Lā' xlaca'n nin tū' tacāxtlahuacu'tun para que tzē nacu'ca'can. ⁵ Talacasqui'n que tachi'xcuui't natalaktzi'n ixlihuāk a'ntin tatlahua. Cātankāmā'ca'cani't lā' cāpekxtūmāca'cani't lakpēka'tla'n cintaj a'nlhā tatzokni't macsti'na'j ixtachihuin Dios. Lā' nā lihua'ca' lhmā'n taka'lhi ixquini' na ixtampān ixlu'xu'ca'n que ā'makapitzin. ⁶ Talacasqui'n cacā'a'cnini'ni'ca xlaca'n a'nlhā tlahuamā'ca'cā'tani'. Lā' na ixlitokpānca'n israelitas, xlaca'n taputza pūtahuī'lhni' a'ntū quilhpū'layāna'n. ⁷ Lā' talacasqui'n que nacātā'chihuina'ncan lā' nacā'a'cnini'ni'can nac cā'tejen lā' nacāmāpācuhiican mākalhtō'kē'ni'nī'n.

⁸ Lā' hui'xina'n tū' maclacasqui'nā'tit que nacāmāpācuhiyāni' mākalhtō'kē'ni'nī'n como chu a'cxtim milihuākca'n lā' litā'timīn lanī'ta'ntit lā' xmān kalhatin miMākalhtō'kē'ni'ca'n lā' ū'tza' māni' Cristo. ⁹ Lā' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', tū' catihua'ni'tit mintā'chi'xcu': "Quintāta'", como xmān kalhatin minTāta'ca'n lā' ū'tza' māni' a'nti hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Lā' tū' catimakxtektit nacāmāpācuhiyāni' māpa'ksini'ni'n, como xmān Cristo ixli'a'cstu miMāpa'ksini'ca'n. ¹¹ Lā' huan a'nti na'a'kapalhkā a'nchī xla' tasqui'nī na milaclhpu'na'nca'n, maclacasqui'n nala hua'chi tasācua'. ¹² Chuxatī a'nti ixa'cstu putza a'nchī lej tasqui'nī, xla' namāmāxani'can. Lā' huan a'ntin tū' ka'tla'jca'tzi', ū'tza' na'a'cnini'ni'can.

¹³ 'Nalapakutzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hua'chilh mālacchōni'ta'ntit huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan a'nlhā Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcuui't. Lā' hui'xina'n tū' tanū'yā'tit nin tū' cāmāxteka'tit natatanū ā'makapitzin.

¹⁴ 'Nalapakutzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n a'kxokomakhtiyā'tit ixchicca'n huan lakapūnu' lā' ā'calistān lej xlit kalhtō'ka'yā'tit a'nlhā tzē cātālaktzī'nāni' lā' chuntza' li'a'kxokonu'nā'tit. U'tza' nacātalīcastigarliyāni' lej palha'.

¹⁵ 'Nalapakutzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit chuxatū para namākalhlaka'ī'nī'yā'tit ā'kalhatin milimāscatīnca'n. Lā' nā pinā'tit tintacut mar lā' nac xtunc ti'ya't. Lā' a'xni'ca' nakalhlaka'ī', hui'xina'n namātlahuī'yā'tit ā'chulā' a'ntin tū' tzey que hui'xina'n.

¹⁶ 'Nalapakutzayā'tit hui'xina'n a'nti hua'chi lakatzī'nī'n lā' cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzin. Hua'nā'tit: "Palh catihuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan xaka'tla' litokpān, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan ixoro huan litokpān, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū". ¹⁷ Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' māchekxi'yā'tit. Lihua'ca' tasqui'nī huan litokpān. U'tza' ixpālacata lisicua'lanālani't huan oro. Chuntza' maclacasqui'n que nasātlōkentaxtū huan promesa a'ntin tlahualh ixpālacata huan xaka'tla' litokpān. ¹⁸ Lā' nā hua'nā'tit: "Palh catihuā natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n, tuntū' catipātle'keni'lh a'yuj tū' tlōkentaxtū. Lā' palh natlahua ixpromesa ixpālacata huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n, xla' nasātlahua para natlōkentaxtū". ¹⁹ Hui'xina'n tū' māchekxi'yā'tit. Lihua'ca' tasqui'nī huan pūmacamāstā'n. U'tza' ixpālacata lisicua'lanālani't huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' a'ntza'. ²⁰ Chuntza' huan a'nti natlahua ixpromesa ixpālacata huan pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlihuāk huan lē'ksajuī'n a'ntū huī' nac pūmacamāstā'n lā' tasqui'nī que nasātlōkentaxtū. ²¹ Kalhatin a'nti nahuan que stu'ncua' ixpromesa como hualh ixpālacata huan litokpān, xla' tū' xmān lichihuīna'n huan litokpān. Nā lichihuīna'n Dios a'nti huī' nac huan litokpān. ²² Lā' nā kalhatin a'nti nahuan huan ixpromesa ixpālacata huan a'kapūn, xla' tū' xmān lichihuīna'n huan a'kapūn. Nā lichihuīna'n ixpūtahuī'lh Dios a'nlhā māpa'ksini'n lā' nā ixpālacata Dios a'ntin tahi'la huan nac pūtahuī'lhni'.

²³ 'Nalapakutzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cuenta tlahua'yā'tit

lā' macamaxquī'yā'tit Dios macsti'na'j milihua'tca'n hua'chi ā'lhmuhuēn lā' anís lā' cominos. Lā' chuntza' tasqui'nī. Lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ixlīmāscā'tin huan ley lā' ū'tza' lihua'ca' tasqui'nī. Lā' huan ley māsu'yu que lilacatejtin natalā'kchokoyā'tit, lā' tū' na'a'kxokonunā'tit. Nā huan ley māsu'yu que nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzin. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuhū't tzē natakahlaka'ī a'ntū hua'nā'tit hui'xina'n. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan macsti'na'j lihua't lā' nā maclacasqui'n natlōkentax-tūyā'tit huan līmāscā'tin a'ntū tasqui'nī. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n a'ntī cālē'ncu'tun ā'makapitzin. Hua'chilh mācutuyā'tit de na milihua'tca'n huan ti'na'j kosnu' lā' tū' cuenta tlahua'yā'tit huan ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi a'ntī xmān makche'kē' huan vaso lā' pulātu. Tasu'yu palh tzeyā chi'xcuhū'n hui'xina'n pero ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhlinī'nā'tit lā' ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseosnu' lakatzī'nī'n, pū'la napūche'kē'yā'tit huan pulātu lā' chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'. Lā' palh tzey mintapāstacna'ca'n, natasu'yu palh tzeyā chi'xcuhū'n hui'xina'n.

²⁷ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' nā hui'xina'n xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntū cālīmanīcanī't kaxtaj. Lej smu'yonko' lā' tzēhuanī't tatasu'yu lā' na ixchakānca'n huāk ixlucutca'n nīnī'n lā' a'ntū ko'hua'jua'. ²⁸ Nā hui'xina'n chu a'cxtim. Na ixlacapūnca'n tachi'xcuhū't tasu'yu'yā'tit palh tzey hui'xina'n a'yuj ko'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' hui'xina'n pō'tku a'kxokonunā'tit.

²⁹ 'Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n lā' cācāxtlahualī'yā'tit ixtaponkni'ca'n huan nīnī'n a'ntīn tzeyā chi'xcuhū'n ixtahuanī't. ³⁰ Lā' hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahui'lauj cahuā a'xni'ca' ixtahui'lāna' quixū'yāpapna'ca'n, quina'n tū' xa'iccāmaktāyauj a'xni'ca' tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n”. ³¹ Lā' chuntza' māni' hui'xina'n hua'nā'tit palh hui'xina'n ixtā'natna'ca'n huan a'ntīn tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā a'ntū xlaca'n talitzuculh lā' tūlalh tatlahuakō'lh, como tasu'yu que ū'tza' a'ntū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' a'ntū lej tzēhuanī't tasu'yu lā' ka'lhī lilaknīn. ¿Chichū nalīpūtaxtuyā'tit de huan pūpātīn? ³⁴ Chuntza' iccāmacamini'yāni' huan a'cta'sana'nī'n lā' chi'xcuhū'n a'ntī lej taca'tzī lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n. Makapitzin nacāmaknī'yā'tit lā' nacāxtokohua'ca'yā'tit. Lā' ā'makapitzin nacākēsno kā'tit na militokpānca'n lā' nacāmacaputzayā'tit pūtunu' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit que Abel tū' tlahualh talaclē'ī lā' xla' maknīcanī't. Lā' ca'tzīyā'tit a'nchī maknīcanī't huan Zacarías a'ntī ixo'kxa' huan Berequías ixuanī't. Maknīcanī't ixpu'nan huan lītōkpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. Lā' hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlihuākca'n xatzey chi'xcuhū'n a'ntī cāmaknīca desde a'xni'ca' maknīcanī't huan Abel hasta a'xni'ca' maknīcanī't huan Zacarías. Nalī'pinā'tit cuenta como hui'xina'n tlahua'yā'tit hua'chi tatlahualh xlaca'n a'ntīn tamaknīlh. ³⁶ Stū'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlihuākca'n xlaca'n a'ntī cāmaknīcanī't —hualh Jesús.

Jesús calhualh ixpālacata xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13.34-35

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¡Xānti la'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaknī'yā'tit huan a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'la'yā'tit huan ixlacscujni'nī'n Dios a'ntī cāmacamini'yāni'. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' para na'iccāmaktaka'lhāni' hua'chi lakatin caxli cā'a'ktlapa con ixpeken ī'scamanīn. Lā' hui'xina'n tū' lacasqui'ntit. ³⁸ Stū'ncua' nacā'a'kxtekyāhuacan minchicca'n lā' ca'cs natatāyana'n. ³⁹ Lā' nā iccāhuanīyāni'

que tū' naquilālaktzi'mpalayāuj hasta a'xni'ca' tū' namin huan chi'chini' a'xni'ca' nahua'nā'tit: “Sicua'lanālānī't huan a'ntī min por ixlimāpa'ksin huan Māpa'ksini' Dios” —hualh Jesús.

24

Jesús hualh que namālakuanīcan huan xaka'tla' litokpān

Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' Jesús taxtulh de nac huan litokpān. Lā' ixa'mā' ā'lacatin a'xni'ca' talaktapajtzūlh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaça'n tatzuculh tahuani que cuenta ixtlahualh a'nchī ixyāhua-canī't huan litokpān. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calaktzi'ntit ixlihuāk huā'mā' a'ntū ixa' huan litokpān. Stu'ncua' a'ntū ic-cāhuaniyāni'. Tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlihuākca'n natapa'nckō' lā' huan taxaka nalacla.

A'nchī nalīca'tzīcan palh palaj nasputa huan quilhtamacuj

Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixui'lacha', talaka'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzē'k tahuanih:

—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napāt'le'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclicā'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' lā' nasputa huan quilhtamacuj?

⁴ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Catamaktaka'lhtit para que tintī' nacā'a'kxokoyāni'. ⁵ Lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilimāpa'ksin. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līh”, lā' chuntza' līlhūhua' nacā'a'kxokocan. ⁶ Nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīnīyāni' a'nchīn tlahuamā'ca guerra makat. Tū' catijicua'ntit; chuntza' ka'lhī napāt'le'ke. Lā' tuna'j cati'a'kspūtlī. ⁷ Lā' kalhatin gobierno natā'kaquī' contra ā'lakatin lā' lakatin país natlahua guerra contra ā'lakatin. Na'a'nan tatzī'ncsta lā' ta'jatāt lā' natachiqui ti'ya't. Lā' nā lakachu nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Lā' ixlihuāk huā'mā' xmān ixlitzucuni' a'nchī napātīnī'ncan.

⁹ Lā' nacātamacamaxquī'yāni' para nacātamāpātīnīyāni'. Lā' nacātamaknīyāni' lā' ixlihuākca'n tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj nacātaca'tzalaktzī'nāni' lā' xmān por quimpālacata. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' namin huanmā' quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios lā' natalāca'tzalaktzī'n lā' natalāmacamāstā'. ¹¹ Lā' natala lhūhua' a'cta'sana'nī'n a'ntī nata'a'kxokonū'n. Natahuan palh tachihuīna'n ixpālacata Dios lā' nata'a'kxoko lhūhua' tachi'xcuui't. ¹² Lā' huan tūn tū' tzey na'a'kahuan chuxalhā lā' ū'tza' tū'tza' natalālīpāxquī' lhūhua' tachi'xcuui't. ¹³ Lā' huan a'ntīn tū' cati-tataxtutāyalh na ixtej Dios lā' chuntza' natatachoko hasta a'xni'ca' na'a'kspūta, xlaça'n nacāmāpūtāxtūcan. ¹⁴ Lā' huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nala a'nlhā Dios namāpa'ksini'n, ū'tza' huā'mā' nalī'a'cta'sana'ncan chuxalhā nac cā'quilhtamacuj para que ixlihuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamāchekxī. Lā' ā'calīstān a'xni'ca' na'a'kspūta.

¹⁵ Huan a'cta'sana' Daniel tzo'kli ixpālacata catūhuā a'ntū hua'chi jalhmanīni'n lā' tū' tzey līlacan. Lā' nac lugar a'nlhā ixsicua'lanālīcanī't, a'ntza' nalaktzī'nātit huanmā' catūhuā a'nchī tayāna'. Quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī lakapūt'le'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. ¹⁶ A'xni'ca' nalaktzī'nātit huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspūn xlaça'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. ¹⁷ Lā' huā'mā' chi'chini' a'xni'ca' natayuja a'ntīn tahuī'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catatanūlh huan nac chic para natamaxtu ixmaclacasqui'ca'n. ¹⁸ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu, tū' catataspi'tlī para na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁹ Xānti tala huan puscan huanmā'na chi'chini' palh tacamalānī't o palh tamātzi'quī'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n lā' nīn huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²¹ Lā' lej napātīnī'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tū' maktin pātīnī'ncanī't

a'nchī napātīnī'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calistān.
²² Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jilh huanmā' tiempo, tū' ixtapūtaxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakalhu'man xla'ca'n a'ntī cālacsacnī't.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' lipātīn lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A' hui' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' cakalhlaka'ī'tit. Lā' palh catīhuā ixcāhuanini': "Chā cala'ktzī'ntit. A'j hui' xla'", tū' cakalhlaka'ī'tit.

²⁴ Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n Cristo. Lā' ā'makapitzīn natahuan que māni' xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' xla'ca'n nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun māni' huan xla'ca'n a'ntīn Dios cālacsacī. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntīn Dios cālacsacī, pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn.

²⁵ Iccāhuanini'tza' huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyāni'. ²⁶ Chuntza' palh nacāta'huaniyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui' Cristo nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't", tū' capintit. Lā' palh nacāta'huaniyāni': "Cala'ktzī'ntit. A'tzā' hui' nac huan cuarto", tū' cakalhlaka'ī'tit. ²⁷ A'xni'ca' quit na'icmimpala, nala hua'chi huan makli'pni' a'ntū māxkakēkō' huan nac a'kapūn desde a'nlhā tā'cxtu hasta a'nlhān tā'cnū huan chi'chini'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Chuxalhā naca'tzican a'xni'ca' na'icmin hua'chi huan chū'ni' taca'tzī a'nlhā mā' catūhuā a'ntū nīnī't —hualh Jesús.

A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' xmān capātīle'kekō'lh huā'mā' lipātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhcuyu' tū' catitamāxkakēni'lh. Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' māni' huan a'kapūn natachiquī. ³⁰ Lā' nalaktzī'ncan nac a'kapūn lakatin seña' a'ntū quila' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n natacalhuan. Lā' naquintalaktzī'n quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'ictaxtu de nac a'kapūn lā' na'icpūmin huan poklhnu'. Lej na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' lej tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹ Lā' a'xni'ca' lej namacasā'nan huan liskoli', na'iccāmacamin qui'ángeles lā' natamākēstoka huan a'ntīn cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj.

³² 'Camaksa'ttit catūhuā de huan xaqui'huī' higo: A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā'na tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tziyā'tit que tapajtzumā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ³³ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tziyā'tit palh tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn mākalhcha. ³⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xla'ca'n a'ntīn tahuī'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³⁵ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁶ Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora; nīn huan ángeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nā ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātīle'ke.

³⁷ 'Lā' chu a'nchī pātīle'kelh a'xni'ca' ixui' Noé, nā chuntza' napātīle'ke a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'xni'ca' tūna'j ixmin huan lakuat de xcān, huan tachi'xcu'huī't ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnūmā'na. Lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā' ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' Noé tanūlh huan nac barco. Tū' ixtapuhuan palh namin lakuat, ³⁹ lā' tū' cuenta tatlahualh hasta a'xni'ca' milh huan xcān lā' cālē'nkō'lh. Chuntza' nala a'xni'ca' namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', palh talamā'na kalhatu' chi'xcu'huī'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan kalhatin. ⁴¹ Lā' palh tatanūma' kalhatu' puscan a'ntīn tasquitimā'na, nalē'ncan kalhatin lā' namāchokocan ā'kalhatin.

⁴² 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tziyā'tit lhānīn namin miMāpa'ksīni'ca'n. ⁴³ Lā' caca'tzītītu huā'mā': Palh ixtēcu' huan chic ixca'tzīlh cahuā tuyā hora cā'tzī'sa nachā'n huan ka'lhāna', ixka'lhīlh lā' tū' i'lhatalh lā' tū' ixmakxtekli natanū naka'lhāna' na

ixchic. ⁴⁴ Nā chuntza' hui'xina'n cāxni'j catahui'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'xni'ca' tū' puhua'nā'tit —hualh Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata a'nchī huanī't huan xatzey tasācua'

Lc. 12.41-48

⁴⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿Chī huanī't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrón nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'ni'n a'xni'ca' maclacasqui'n. ⁴⁶ Nalipāxuhua huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁷ Stū'ncua' a'ntū' iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū' ka'lhī. ⁴⁸ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón. ⁴⁹ Lā' chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzīn tasācua'ni'n lā' natā'huā'yan lā' nacātā'ko'ta huan ka'chīni'n. ⁵⁰ Lā' chu līmaktin nataspi'ta huan patrón. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzī lā' tū' ka'lhīmā'. ⁵¹ Lā' huan patrón lej palha' nacastigarli huan tasācua' lā' namāpātīni hua'chi natapātīni'n xlaca'n a'ntī lihua tahuan palh takalhlaka'ī'. Lā' xla' nacalahuan lā' nalāxca ixtatzan —hualh Jesús.

25

Jesús māsu'yulh ixpālacata huan kalhacāuj tzu'ma'jan

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' na'icmimpala a'xni'ca' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlīhuāk nac huā'mā' cā'ti'ya'tna'. Lā' nala hua'chi a'xni'ca' kalhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'na a'nlhā natapūchahuacan. Ixtalē'mā'na ixpūmaksoca'n lā' ta'a'lh taka'lhī huan squi'nīni'. ² Lā' kalhaquitzis lakskalalh ixtahuanī't lā' ā'kalhaquitzis tū'. ³ Huan a'ntīn tū' lakskalalh xmān talē'lh ixpūmaksoca'n lā' tū' tapāstacli natalē'n macsti'na'j gas para natamojō na ixpūmaksoca'n. ⁴ Lā' huan a'ntī lakskalalh, xlaca'n talē'lh ixpūmaksoca'n lā' nā talē'lh ā'macsti'na'j gas. ⁵ Lā' como takoxīlh huan squi'nīni', ixlīhuākca'n ixtalakalh-tatahui'lāna' lā' ā'calistān talhtatalh. ⁶ Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa takaxmatli a'nchī kalhatin ta'salh lā' hualh: “jMimā' huan squi'nīni'; capintit pāxtokā'tit!” ⁷ Lā' ixlīhuākca'n huan tzu'ma'jan talakahualh. Tatā'kaquī'lh lā' tacāxtlahualh ixpūmaksoca'n. ⁸ Lā' tuncan huan kalhaquitzis a'ntīn tū' talīmilh gas tahuanilh huan ā'kalhaquitzis: “Caquilā-maxquī'uj macsti'na'j mingasca'n como tamixmā'na huā' quimpūmaksoca'n”. ⁹ Lā' huan a'ntī lakskalalh takalhtīlh: “O tū', como chuntza' tū' cati'a'cchā'lh para quina'n nīn para hui'xina'n. Mejor capintit tamāhua'yā'tit a'nlhā stā'can”. ¹⁰ Lā' lihuan huan kalhaquitzis ixta'a'mā'na tatamāhua huan gas, chilh huan squi'nīni'. Lā' huan tzu'ma'jan a'ntī cāxni'j ixtahui'lāna' tatā'tanūlh huan squi'nīni' nac chic lā' mālacchahuaca huan mākalhcha. ¹¹ Lā' ā'calistān tachā'lh huan ā'kalhaquitzis tzu'ma'jan lā' tahualh: “Māpa'ksīni', caquilāmālaquī'ni'uj”. ¹² Lā' xla' cākalhtīlh: “Quit tū' iccālakapasāni”.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit como tū' ca'tziyā'tit tuyā hora nīn tuyā chi'chini' na'icmimpala quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

Jesús māsu'yulh ixpālacata kalhatu'tun tasācua' lā' huan tumīn

¹⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' a'nchī huanī't a'nlhā Dios nacāmāpa'ksikō' huan tachi'xcuhū't, ū'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī ixa'mā' ā'lacatin. Lā' cāmāta'silh ixtasācua'ni'n lā' cāmamaxquī'lh ixtumīnca'n.

¹⁵ 'Chu a'nchī ixlīskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxquī'ca. Lakaquitzis mil maxquī'ca kalhatin lā' lakatu' mil maxquī'ca ā'kalhatin lā' lakatin mil huan ā'kalhatin. Lā' tuncan a'lh makat. ¹⁶ Huan tasācua' a'ntī ixmaxquī'canī't huan lakaquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā' lā' i'stā'namā' lā' chuntza' tlajalh ā'lakaquitzis mil huampala. ¹⁷ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatu' mil, nā chu a'cxtim tlajalh ā'lakatu' mil. ¹⁸ Lā' huan a'ntī maklhtīni'lh lakatin mil, xla' a'lh lā' ponknu'lh lā' mātze'kli ixtumīn huan ixpatrón.

¹⁹ 'Lā' makān takoxīlh huan patrón. Lā' a'xni'ca' taspi'tli, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰ Pū'la lakmilh huan a'nti ixmaklhtini'nī't lakaquitzis mil lā' nā macamaxqui'lh ixpatrón huan ā'lakaquitzis mil a'ntū ixtlajani't. Lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' lakaquitzis mil lā' ā' iclimimpala ā'lakaquitzis mil a'ntū ictlajani't”. ²¹ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlahua' milītlōt. Lā' como xa'nca scujti con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxqui'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²² 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'nti ixmaklhtini'nī't lakatu' mil lā' huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' lakatu' mil lā' ā' iclimimpala ā'lakatu' mil a'ntū ictlajani't”. ²³ Lā' huan patrón huanilh: “Tzey. Lej tzeyā tasācua' hui'x. Xa'nca tlahua' milītlōt. Lā' como xa'nca scujti con huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitō'ca'ya' lā' ā'chulā' na'icmaxqui'yāni'. Cata't lā' naquintā'pāxuhua'ya”.

²⁴ 'Lā' ā'calistān lakmilh huan tasācua' a'nti ixmaklhtini'nī't lakatin mil. Lā' xla' huanilh ixpatrón: “Quimpatrón, xa'icca'tzī palh hui'x ca'tzanca'tzīn. Hui'x ī'ya' a'nlhā tū' cha'nti lā' nacā'ya' a'nlhā tū' xua'ya'ma'ka'. ²⁵ U'tza' iclijicua'ni'ni' lā' quit icponknu'lh nac ti'ya't lā' icmā'cnūlh mintumīn. Lā' ā' iclimin a'ntū mila' ixuanī't”. ²⁶ Lā' huan patrón kalhtīl: “Tū' tzey hui'x. Lej lhquitit tasācua' hui'x. Hui'x puhua'na' palh quit ic'ī' a'nlhā tū' iccha'nli lā' iccā' a'nlhā tū' icxua'ya'maka'n. ²⁷ Como chuntza' puhua'na', ixmā'nu' quintumīn nac banco lā' a'xni'ca' xa'ictaspi'tli xa'icmaklhtini'lh quintumīn lā' huan xaska'ta”. ²⁸ Lā' cāhuanilh huan a'nti ixtayāna'ncha': “Camaklhtitit huan lakatin mil a'ntū ka'lhī lā' camaxqui'tit huan a'nti ka'lhī lakacāuj mil”.

²⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'chulā' namaxqui'can huan a'nti ka'lhī lā' na'a'katāxtūni'. Lā' huan a'ntin tū' ka'lhī, namaklhtican huan macsti'na'j a'ntū ixka'lhī. ³⁰ Lā' huā'mā' tasācua' a'ntin tū' tzey, catamacaxtutit a'nlhā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan lā' nalāxcā ixtatzan.

Huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacālacāxtlahua ixlihuākca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Lā' Jesús huampā:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' a'xni'ca' na'ictanū quili'Rey, qui'ángeles naquintalītamacxti'li'. Lā' quit na'ictahui'la na quimpūtahuī'lh a'nlhā na'iclacāxtlahua lā' na'icmāpa'ksīni'n. ³² Lā' tachi'xcuhui't xalani'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj natatakēxtimī na quilacapūn. Lā' quit na'iccāmā'kapitzī hua'chi huan pastor cāmā'kapitzī huan borregos lā' huan chivos. ³³ Lā' na'iccāhui'li huan borregos na quimpāxtūcāna'j lā' na'iccāhui'li huan chivos na quimpāxtūxuc. ³⁴ Lā' quit huan Rey na'iccāhuani huan a'ntin tahui'lāna' na quimpāxtūcāna'j: “Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanālinī'ta'ni'. Camaklhtitit huan limāpa'ksin a'ntū mila'ca'n nala. Cāxtlahuacanī't para hui'xina'n desde a'xni'ca' Dios tlahualh huan quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanālinī'ta'ni' como hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā' hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāncā'n a'xni'ca' quit xa'ickalhpūtī. Hua'chi makatiyāti' quit lā' quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' hui'xina'n quilāmaxqui'uj xasāsti'. Lā' xa'ic'ī'tza'ca'n lā' quilāmaktāyauj. Lā' tachi'n xa'icuanī't lā' quilālaxpaxialhna'uj”. Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Lā' huan a'nti xalacuan natahuan: “Māpa'ksīni', ¿lhānīn iccālaktzi'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa' lā' iccāmāhuīni'? Lā' ¿lhānīn iccātā'hua'ni' xcān a'xni'ca' ixkalhpūtīya'? ³⁸ Lā' ¿lhānīn iccāmānūni' na quinchicca'n a'xni'ca' ixlalā'hua'na' hua'chi makatiyāti'? Lā' ¿lhānīn iccāmaxqui'ni' milu'xu'? ³⁹ Lā' ¿lhānīn iccāmaktāyani' a'xni'ca' ixī'tza'ca'na' o tachi'n ixua'ni'ta'?”

⁴⁰ 'Lā' māni' quit huanmā' Rey na'iccākalhtī: “Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catūhuā a'ntūn tlahua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'uyuj más xamakstancu xla', ū'tza' hua'chilh quilātlahuani'uj quit”.

⁴¹ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccāhuani huan a'ntin tahui'lāna' na quimpāxtūxuc: “Catapānū'tit. Hui'xina'n cātamālaclē'nīni'ta'ni'. Capintit a'nlhā tūlalh catimixli huan macscut. Capintit a'nlhā cāxtlahuacanī't para huan ko'ti'ti' lā' ixmaktāyana'nī'n.

⁴² Cātamālaclē'nīni'ta'ni' como tū' quilāmāhuī'uj a'xni'ca' quit xa'ictzi'ncsa. Lā'

tū' quilātā'hua'uj mixcānca'n a'xni'ca' xa'ickalhpūtī. ⁴³ Quit hua'chi makatiyāti' xa'iclatlā'huan lā' hui'xina'n tū' quilāmānūj na minchicca'n. Tū'tza' tzey ixuanī't quilu'xu' lā' tū' quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'ic'i'tza'ca'n lā' tachī'n xa'icuanī't. Lā' hui'xina'n tū' quilālakpaxialhna'uj". Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Lā' xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ħhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' ixtzi'ncsa', o ixkalhpūtīya', o hua'chi makatiyāti' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'? Lā' ħhānīn iccālaktzī'ni' a'xni'ca' tū'tza' tzey ixuanī't milu'xu' o ixī'tza'ca'na' o tachī'n ixua'nī'ta' lā' quina'n tū' iccāmaktāyani'?"

⁴⁵ 'Lā' quit huanmā' Rey na'iccākalhtī: "Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Catuhuā a'ntūn tū' tlahua'ni'tit kalhatin quintā'timīn, a'uj más xamakstancu xla', chuntza' hua'chilh tū' quilātlahuani'uj quit".

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan huā' tamā'na nata'a'n nac pūpātīn para pō'ktu. Lā' huan xalacuan nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

26

Lacchihuīna'nca para natamaknī Jesús

Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

² —Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que sputacus lakatu' chi'chini' a'xni'ca' nala cā'tani' de pascua. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que naquimacamāstā'can para naquixtokohua'ca'can —hualh Jesús.

³ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhni' huan ixpalacio Caifás. Xla' mero a'ntī xapuxcu' curasna' ixuanī't. ⁴ Lā' a'ntza' talacchihuīna'lh a'nchī tzē nata'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' chuntza' natamāmaknīnī'n. ⁵ Lā' ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuā līhuan lamā' cātani', huan tachi'xcu'huī't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8

⁶ Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. Lā' huā'mā' Simón ixmasni'mā' ixquinīt lā' ixtzeyani'ttza'. ⁷ Lā' kalhatin puscāt laktapajtzūlh Jesús. Ixlē'mā' pātīn frasco a'ntū ixtzuma de aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa. Lā' līhuan Jesús ixuā'yamā', huan puscāt mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁸ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh a'ntū tlahualh, ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talāhuani:

—Lā' ħa'chī' pāxca't lanī't huā'mā' aceite? ⁹ Tzē ī'stā'ca como lej tapala lā' huan tumīn tzē iccāmaxquī'ca huan pobresni'.

¹⁰ Lā' Jesús ixca'tzī a'ntū ixtalīchihuīna'mā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ħa'chī' mājiclhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ¹¹ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'.

¹² Lā' chu a'nchī huā'yā puscāt quimūmā'ca'lh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chilh ixquincāxtlahualīlh para naquimā'cnūcan. ¹³ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nīhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntū tlahualh huā'mā' puscāt. Lā' ixlīhuākca'n natapāstaca xla'.

Judas hualh palh namacamāstā' Jesús

Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6

¹⁴ Lā' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n xla' ixuanican Judas Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuīna'n huan xanapuxcu'nu' curasna' ¹⁵ lā' cāhuanilh:

—ħhānchula' naquilāmāpalayāuj palh na'iccāmacamaxquī'yāni' Jesús?

Lā' xlaca'n tamāpalalh pu'xamacāuj tumīn de plata. ¹⁶ Lā' desde a'xni'ca', Judas putzalh a'nchīn tzē nacāmacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh huan sca'txtunu'nī'n para huan pascua

Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

¹⁷ Lā' milh huan xapū'lh chi'chini' huan cā'tani' a'ntū huanican Pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' huā'mā' xapū'lh chi'chini' huan sca'txtunu'ni'n talaktapajtzūlh Jesús lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahualiyāuj para nahua'yāuj xalihua't huan cā'tani'?

¹⁸ Lā' xla' cāhuanilh:

—Capintit huan nac xcānsipej lā' natanū'yā'tit na ixchic chā'tin chi'xcu' lā' nahuaniyā'tit: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: Pajtzutza' quimpūnīn lā' icua'cu'tun huan xalihua't cā'tani' na minchic. Lā' na'iccātā'huā'yan quisca'txtunu'ni'n”.

¹⁹ Lā' huan sca'txtunu'ni'n ta'a'lh lā' tatlahualh chu a'nchī Jesús cāmāpa'ksīlh lā' tacāxtlahualīlh huan xalihua't cā'tani'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixtzi'suamā', Jesús lā' huan kalhacāujtu' i'sca'txtunu'ni'n ix-tahuā'yahui'lāna' nac mesa. ²¹ Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Lā' xlaca'n talakaputzalh lā' tatzuculh takalhasqui'nī chā'tunu':

—¿Chu quit, quiMāpa'ksīni'?

²³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' a'ntī quintā'pūhuā'yan pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'. ²⁴ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquimpātē'keni' ixlihuāk chu a'nchī tzo'kcanī't quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalilakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²⁵ Lā' Judas, ū'tza' a'ntī namacamāstā', lā' xla' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿chu tzēlasā' quit?

Jesús kalhtīlh:

—Chuntza' hui'x hua'nī'ta'.

²⁶ Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' a'xni'ca' che'kelh, cāmaxquī'lh i'sca'txtunu'ni'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²⁷ Lā' tuncan tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit macasti'n chā'tunu' ²⁸ como ū'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū licāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālimāpūtaxtū tachi'xcu'huī't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixta-laclē'i'ca'n lhūhua' tachi'xcu'huī't. ²⁹ Lā' iccāhuaniyāni' que tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'iccātā'huā'yāni' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā ixlihuāk catūhuā xasāsti' lā' xtunc a'nlhā namāpa'ksīni'n quinTāta' Dios.

Jesús hualh palh Pedro nakalhtatzē'ka

Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

³⁰ Lā' a'xni'ca' ixtatli'ni't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huā'mā' tzi'sa milihuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquim-pātē'keni' como tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. ³² Lā' a'xni'ca' naquimālahuanīchokocan, pū'la na'ica'n que hui'xina'n nac estado de Galilea.

³³ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlihuākca'n ā'makapitzin nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' maktin icti-makxtekni'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni': Huā'mā' tzi'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³⁵ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' chu a'xtim tualh ixlihuākca'n huan sca'txtunu'ni'n.

Jesús kalhtō'ka'lh a'nlhā huanican Getsemaní

Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46

³⁶ Lā' Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemaní. Lā' xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ica'n na'ictā'chihuīna'n Dios a'jnanu'.

³⁷ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' kalhatu' ixo'kxa'n Zebedeo lā' tzuculh lej lakaputza lā' lej ixpāta'lamā'. ³⁸ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzit. Catachokotit huā'tzā' lā' naquilā'o'kska'lhīyāuj. Tū' calhtatatit.

³⁹ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' lej squi'ni'lh Dios lā' huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātini'n, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Lā' tuncan taspi'tli a'nlhā icāmāchokonī't huan sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh xlaca'n ixtalhtatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā mintu'tunca'n tūlāl tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ⁴¹ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' cātalīlak-tzi'nāni'. Stu'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān —cāhuanilh.

⁴² Lā' ixlīmaktu' Jesús a'lh lā' squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh tasqui'nī na'icpātini'n para na'ictlōkentaxtū mintapuhuān, chuntza' calalh.

⁴³ Lā' tuncan taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtalhtatamā'nampā como tanto ixtalhtatacu'tun que ixtalalhtatahui'lāna'. ⁴⁴ Lā' cāmāchokopā lā' ixlīmaktu'tun a'lh lā' squi'ni'lh Dios. Lā' chu a'cxtim huanilh hua'chi ixuanī't xapū'la. ⁴⁵ Lā' taspi'tpā a'nlhā cāmāchokolh huan sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' huan hora a'ntū lhcā-canī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcu'huī'n. ⁴⁶ Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chi'paca Jesús lā' chī'ca

Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Lā' iccātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' cātā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't lā' ixtalē'n machīta lā' qui'huī'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸ Lā' Judas ū'tza' huan a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' iccāhuaninī'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su kalhatin; lā' xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' chilh Judas, laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Tzī'sua, Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁵⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Amigo, lā' ¿a'chī' ta'na'?

Lā' huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tatā'milh Judas talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁵¹ Lā' chu tuncan kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta lā' mātakāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Camāqui' mimachīta. A'ntī nalīlāsta'la ixmachīta, chuntza' namaknīcan xla'.

⁵³ ¿Chā tū' ca'tziya' que quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh lā' xla' chu līmaktin naquimacamini' lakacāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Pero palh xa'ictlahualh cahuā chuntza', ¿chichū nalītlōkentaxtūcan a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' que tasqui'nī napātle'ke chuntza' chu a'nchī pātle'kemā'?

⁵⁵ Lā' Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—¿A'chī' līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac litokpān, ¿a'chī' tūlall quilāchi'pauj a'xni'ca'? ⁵⁶ Pero ixlihuāk huā'mā' pātle'kelh para natlōkentaxtū a'ntū tatzō'kli huan profetas na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Lā' ixlihuākca'n huan sca'txtunu'nī'n ta'a'kxtekui'lilh Jesús lā' tatzā'lalh.

Jesús na ixlacapūnca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n

Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Huan a'ntīn tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' huan curasna' ixuani't. A'ntza' ixtatakēstoknī't xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh hasta chā'lh na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahui'lh huan policíasna' para nalaktzī'n a'nchī nalilacāxtlahuacan.

⁵⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' ixlihuākca'n huan xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmāmaknīnīni'n. Ixtaputzamā'na catūhuā a'yuj tū' stu'ncua' a'ntū nalē'ksa'nīni'ncan. ⁶⁰ Lā' tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū' a'yuj lhūhua' chi'xcu'huī'n ixtalaka'n lā' talīchi-huīna'lh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús. Lā' ā'calistān tamilh kalhatu' a'ntī chu a'cxtim ixtachihuīnca'n. ⁶¹ Lā' xlaca'n tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' hualh: “Quit tzē na'icmāspūtūkō' huan xaka'tla' ixlitokpān Dios lā' ixlilakatu'tun chi'chini' na'icyāhuapala”.

⁶² Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh lā' huanilh Jesús:

—¿Chu tuntū' nakalhtīni'na'? ¿Tuchū talī'a'ksa'nīni'mā'ni' huā' tayāna' chi'xcu'huī'n?

⁶³ Lā' Jesús ca'cs tāyalh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' chihuīna'mpā lā' huanilh:

—Dios a'ntī lakahuan, ū'tza' kaxmatāni'. Chuhua'j naquihuani'ya' a'ntū stu'ncua'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios.

⁶⁴ Lā' Jesús kalhtilh:

—U'huē, quit ū'tza' chu a'nchī hua'na'. Lā' nā iccāhuaniyāni' huā'mā'. Desde chuhua'j hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' nā na'icminācha' nac a'kapūn ixlaclhni' poklhuu'.

⁶⁵ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' xtī'tli ixlu'xu' māni' xla' para namāsu'yu que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tā'talacastuccu'tun Dios. Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'. Hui'xina'n kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī xla' hualh que xla' ixO'kxa' Dios. ⁶⁶ ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' tahualh:

—Xla' lē'n cuenta lā' maclacasqui'n nanī.

⁶⁷ Lā' tuncan talakachojmanilh Jesús lā' tatucslī. Lā' ā'makapitzīn talacala'slī ⁶⁸ lā' tahuanih:

—Como hua'na' que hui'x Cristo, caquilhchi'pi a'ntī lacala'sni'.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Lā' lihuan Pedro ixuī' kēpūn nac tanquilhni' lā' kalhatin squiti' laktapajtzūlh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kli na ixlacapūnca'n ixlihuākca'n lā' hualh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'.

⁷¹ Lā' Pedro tatampūxtulh macsti'na'j lā' ā'kalhatin huampala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Lā' xla' cāhuanih huan a'ntī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chi'xcu' nā ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Lā' Pedro kalhtatzē'kpā lā' stu'tu'lu' hualh:

—Quit tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

⁷³ Lā' ixlīka'tlā'tus xlaça'n a'ntī ixtatā'layāna' talaktapajtzūlh Pedro lā' tahuanih: —Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaça'n como mintachihuīn hua'chi xlaça'n a'ntī xalani'n nac Galilea.

⁷⁴ Lā' Pedro tzuculh macapūlhacacān xa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios ca'tzī palh tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Lā' chu tuncan lacapalh ta'salh huan gallo. ⁷⁵ Lā' ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' Pedro taxtulh de a'ntza' lā' lej māxana'j lakaputzaj calhualh.

27

Macamāstā'ca Jesús con huan Pilato

Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas talacchihuīna'lh lā' tacāxtlahualh ixpātunca'tzīca'n a'nchī natamāmaknīnīni'n Jesús.

² Lā' ixmacachi'canī't lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh Poncio Pilato a'ntī gobernador ixuanī't.

A'nchī nīlh Judas

³ Lā' Judas ū'tza' a'ntī macamāstā'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' Judas laktzī'lh a'nchī māpa'ksīca que namāmaknīnīni'ncan Jesús, lakaputzalh lā' xtunc pāstacna'lh lā' cāmāspi'tni'lh huan pu'xamacāuj tumīn de plata huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ lā' cāhuanilh:

—Quit ictlahualh talaclē'i' como icmacamāstā'lh huan chi'xcu' a'ntīn tuntū' ixlaclē'n.

Lā' xlaça'n takalhtīni'lh:

—Huā'mā' tū' quimaca'tzīca'n. Cuenta catlahua' māni' hui'x.

⁵ Lā' Judas a'lh nac lītōkpān lā' tilhquītamacanū'lh na ixchakān huan lītōkpān huan tumīn lā' a'lh tā'kpīxchī' nac a'katin qui'hui'.

⁶ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tasacli huan tumīn lā' talāhuanilh:

—Tūla namojōyāuj a'nlhā mojócan tumīn a'ntū mālacnūni'can Dios como huā'mā' tumīn līmāpalacani't para namāmaknīnīni'ncan kalhatin chi'xcu'.

⁷ Lā' talacchihuīna'lh lā' talacāxtlahualh a'nchī natalītamāhua huan pītzina'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't huan Alfarero lā' a'ntza' ixcāmā'cnūcan huan makatiyātī'n. ⁸ Lā' como lītāmāhuaca huan tumīn a'ntū ixlīmāpalacani't para namāmaknīnīni'ncan kalhatin chi'xcu', chuhua'j māpācuhuīcan huan Ti'ya't a'ntū Pasakō'nī't Ka'lhni'. ⁹ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca huā'mā' a'ntū hualh huan profeta Jeremías a'nlhā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātēca huan pu'xamacāuj tumīn de plata (ū'tza' ixtapalh kalhatin chi'xcu' chu a'nchī lacāxtlahualh makapitzīn israelitas). ¹⁰ Lā' huā'mā' tumīn lītāmāhualh Ixti'ya't huan Alfarero chu a'nchī quimāpa'ksīlh huan Māpa'ksīni' Dios”.

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixyā na ixlacapūn huan gobernador Pilato, lā' ū'tza' kalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Chā hui'x ixReyca'n huan israelitas?

Lā' Jesús huanilh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

¹² Lā' a'xni'ca' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ix-talē'ksa'nīni'n, Jesús tū' kalhtīni'lh nīn tuntū'. ¹³ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā Jesús:

—¿Chu tū' kaxpa'ta' ixlīhuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'nāni' tachi'xcu'huī't?

¹⁴ Lā' Jesús tū' kalhtīlh nīn tuntū'. Lā' ū'tza' līlē'cnīlh huan gobernador.

Tahualh palh tasqui'nī nanī Jesús

Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

¹⁵ Lā' ixa'nān lakatin talanān lā' a'xni'ca' ixlamā' cā'tani', huan gobernador ixmakxteka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcu'huī't ix-talacsaca huan tachi'n a'ntī namakxtekan. ¹⁶ Lā' ixtanūma' kalhatin tachi'n a'ntī ixuanican Barrabás. Chuxalhā

ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatakēxtimīnī't huan tachi'xcu'huī't, Pilato cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Chā na'icmakxteka huan Barrabás o na'icmakxteka Jesús a'ntī māpācu'huīcan huan Cristo?

¹⁸ Chuntza' hualh Pilato como xla' māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh.

¹⁹ Lā' lihuan Pilato ixuī' a'nlhā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn lā' huanilh: “Tū' timaktanū'ya' xpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu' como lej ko'hua'jua' iclakahuālaktzī'lh kōtan tzi'sa xpālacata xla'”.

²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas ixtacuccha'xni't huan tachi'xcu'huī't lā' ū'tza' talīsqi'nli que camakxtekca huan Barrabás lā' tasqui'nli que camaknīca Jesús. ²¹ Lā' huampala cātā'chihuīna'lh huan gobernador lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū de huan kalhatu' tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús a'ntī māpācu'huīcan huan Cristo?

Lā' ixlihuākca'n takalhtīlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²³ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī? ¿Tuchū tlahuani't xla' a'ntūn tū' tzey?

Lā' xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuaniilh:

—¿Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ Lā' a'xni'ca' Pilato cuenta tlahualh que tūla ixcāmāko'xamixī lā' ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'na lā' tūlalh cātłajalh, xla' squi'nli xcān. Lā' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu'huī't Pilato makacha'ka'lh lā' cāhuanilh:

—Quit tū' iclē'n cuenta xpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī. Tū' tlahuani't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't takalhtīlh:

—¿Quina'n lā' quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta xpālacata huā'mā' chi'xcu' lā' a'nchī nanī!

²⁶ Lā' chuntza' Pilato māxtulh Barrabás lā' makxtekli. Lā' tuncan māpa'ksīlh cakēsno'kca Jesús lā' macamāstā'lh para nextokohua'ca'can.

²⁷ Lā' ā'calīstān ixtropa huan gobernador, Pilato, talē'lh Jesús huan nac pūchihuīn lā' tamākēxtimīlh lhūhua' tropasna' lā' talītamacxti'li'lh. ²⁸ Lā' tuncan tamāmakxtulh ixlu'xu' lā' tamālhakē'lh xaspi'nenke' lu'xu'. ²⁹ Lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. Lā' tamaxquī'lh qui'huī' a'ntū chi'palh na ixmacacā'j. Lā' tatatzokostani'lh lā' talilītzī'nli lā' tahuaniilh:

—¿Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n huan israelitas!

³⁰ Lā' nā tachoimanīlh lā' tachi'palh ixqui'huī' lā' talīmūnicli. ³¹ A'xni'ca' talilītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xaspi'nenke' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuani't. Lā' tuncan talē'lh para nextokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

³² Lā' lihuan ixta'a'mā'na, tapāxtokli kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene lā' ixtacuīni' Simón. Lā' sāmācu'quī'ca ixacruz Jesús.

³³ Lā' chuntza' ta'a'lh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ Lā' a'ntza' mālacnūni'ca Jesús vinagre a'ntū ixmojōni'canī't catūhuā a'ntū xū'ni' hua'chi huan xī'cxī' para que ixua'lh lā' tū' ixu'cxca'tzī'lh a'nchī napātīni'n. Lā' a'xni'ca' xla' quilhca'tzilh, tū' ixua'cu'tun.

³⁵ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'nī'ttza', huan tropa tamālacpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixlaclhni'ca'n lā' tapūmāxtulh suerte para natasu'yu a'ntī natachokoni'. Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū hualh huan profeta a'nlhā tzo'kli: “Tamālacpitzilh quilu'xu' na

ixlaclhni'ca'n por huan suerte a'ntün tamäxtulh". ³⁶ Lā' tuncan tatahui'lalh para natamaktaka'lha. ³⁷ Lā' hui'līca nac cruz lakatin letrero na ixa'cpün Jesús. Lā' a'ntza' ixtzo'kcani't a'ntü ixpālacata lixtokohua'ca'ca. Lā' ixtzo'kcani't: U'tza' Jesús a'nti ixReyca'n israelitas.

³⁸ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ³⁹ Lā' huan a'nti ixtatētaxtumā'na taxakā'lilh ixa'kxākca'n lā' talakapalalh ⁴⁰ lā' tahualh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' huan xaka'tla' lītōkpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. Lā' chuhua'j capūtaxtu. Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cata'nchi huan nac cruz.

⁴¹ Lā' nā chuntza' ixtalīlītzi'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas ixtatā'līlītzi'n lā' ixtalāhuanimā'na na ixlac'hni'ca'n:

⁴² —Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzin pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. Palh stu'ncua' xla' ixReyca'n israelitas, cayujli de huan nac cruz chuhua'j lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios cāmāpūtaxtūlh palh stu'ncua' pāxquī', como quincāhuanini' palh xla' ixO'kxa' Dios —tahualh.

⁴⁴ Lā' nā huan ka'lhāna'nī'n a'nti ixcātā'xtokohua'ca'cani't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

⁴⁵ Lā' tuncan cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūta lā' takoxīlh lakatu'tun hora. ⁴⁶ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū, Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chi' qui'a'kxtekui'līni'ta'?

⁴⁷ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzin a'nti ixtayāna'ncha' lā' xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' māta'simā' huan a'cta'sana' Elías.

⁴⁸ Lā' chu līmaktin kalhatin tatu'jnu'n quītē'lh catūhuā hua'chi panamāc. Lā' līmāchū'huī'lh vinagre lā' o'ksmā'ca'lh kentin qui'hui' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua'. ⁴⁹ Lā' ā'makapitzin tahualh:

—Camaxtekti. Nalaktzi'nāuj palh Elías namin namāpūtaxtū.

⁵⁰ Lā' huampala Jesús ta'salh lej palha' lā' tuncan nīlh. ⁵¹ Lā' māni' huā'mā' ka'tlā'tus taxtī'tpitzilh huan lu'xu' nac xaka'tla' lītōkpān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntü ixmāpitzi huan lītōkpān. Tzuculh a'cxtu lā' tapūpitzilh hasta huan nac ti'ya't. Lā' huan ti'ya't tachiquilh lā' huan chihuix tataxkāl. ⁵² Lā' tatalaquī'lh huan taponkni' lā' talakahuanchokolh lhūhua' a'nti ixtakalhlaka'ī'ni't Dios a'nti ixtanī'ittza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtulh huan nac taponkni' lā' a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza' Jesús, tatanūlh huan nac sicua'lanālani't xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhūi't.

⁵⁴ Lā' huan capitán romano lā' huan tropasna' a'nti ixtatā'maktaka'lh mā'na Jesús, lej tajicua'lh a'xni'ca' tachiquilh huan ti'ya't lā' a'xni'ca' talaktzi'lh ā'catūhuā a'ntü pātē'kelh. Lā' xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁵⁵ Lā' lhūhua' puscan ixtalaktzi'mā'na de makat. Ixtastālani'nī't Jesús desde a'xni'ca' taxtulh huan nac estado de Galilea lā' ixtamaktāyani't. ⁵⁶ Lā' na ixlac'hni'ca'n huan puscan nā ixtayāna' María Magdalena lā' María a'nti ixtzi'tca'n Jacobo lā' José lā' nā ixui' ixtzi'tca'n ixo'kxa'n Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' i'smalanka'namā'tza', milh kalhatin chi'xcu' a'nti ixuanican José lā' xala' nac cā'lac'hicni' Arimatea. Lej rico ixuanī't lā' nā ixkalhlaka'ī' Jesús. ⁵⁸ Lā' xla' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Lā' Pilato māpa'ksīni'lh que camaxquī'ca. ⁵⁹ Lā' José lē'lh huan ixmacni' Jesús lā' līmaksna'tli stala'nka' lu'xu'. ⁶⁰ Lā' māpī'lh nac

lakatin xasāsti' lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacani'ttza' nac talhpān. Lā' huan lhu'cu' ixla' José ixuani't. Lā' a'xni'ca' kalhui'lilh lakatin ka'tla' chihuix huan lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Lā' na ixlacapūn huan lhu'cu' ixtahui'lāna' María Magdalena lā' ā'kalhatin María.

Huan tropasna' tamaktaka'lhli a'nlhā ixmā'cnūcani't Jesús

⁶² Lā' ixlilakalī a'xni'ca' ixpātle'keni'ttza' huan chi'chini' a'ntū cāxui'likō'can para huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan fariseosnu' talaka'lh Pilato. ⁶³ Lā' tahuanihlh:

—Señor gobernador, quina'n icpāstacāuj a'ntū hualh huanmā' a'kxokonu' a'xni'ca' lakahuancus ixuani't. Hualh chuntza': "Ixlilakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n", hualh. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' que xa'nca camaktaka'lhca huan taponkni' hasta napātletketza' lakatu'tun chi'chini'. Tzēlasā' ī'sca'txtunu'nī'n natamin nataka'lhān huan macni'. Lā' tzē natahuani huan tachi'xcuui't palh lakahuanchokonī't de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē nata'a'kxoko huan tachi'xcuui't que xapū'la.

⁶⁵ Lā' Pilato cāhuanilh:

—A' tayāna' huan tropasna'. Cacālī'pintit lā' cacāxtlahua'tit hui'xina'n chu a'nchī namaktaka'lhcan.

⁶⁶ Lā' xlaca'n ta'a'lh lā' xa'nca tacāxtlahualh huan taponkni' lā' hui'līca sello nac huan chihuix a'ntū kalhui'līca. Lā' cāmāchokocancha' huan tropasna' para natamaktaka'lhā.

28

Jesús lakahuanchokolh

Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10

¹ Lā' ixpātle'keni'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixtuncuīmā' huan domingo a'xni'ca' María Magdalena lā' ā'kalhatin María ta'a'lh nac taponkni'. ² Lā' chu līmaktin lej palha' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' kalhatin ixángel huan Māpa'ksini' Dios ixuyjni'ta'nchi de nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' chilh nac taponkni', māpānūlh huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcani't lā' pūtahui'lh. ³ Lā' huan ángel lej xkakalh hua'chi makli'pni' lā' ixlu'xu' lej smu'yonko' ixuani't hua'chi panamāc lā' miqui. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan tropasna' talaktzi'lh, lej tajiucua'ni'lh lā' taxpipilh lā' taxtacnānilh. ⁵ Lā' huan ángel cāhuanilh huan puscan:

—Tū' cajicua'ntit. Quit icca'tzī palh hui'xina'n putzapā'na'ntit huan Jesús a'ntī xtokohua'ca'ca. ⁶ Xla' tū' hui' huā'tzā' como lakahuanchokonī't chu a'nchī hualh. Catanū'tit lā' calaktzi'ntit a'nlhā ixmāpi'cani't. ⁷ Lā' lacapalh capintit lā' cacāhuani'tit ī'sca'txtunu'nī'n palh lakahuanchokonī'ttza' de na ixlaclhni'ca'n nīnī'n. Lā' chuhua'j xla' cāpū'lani'yāni' huan nac estado de Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuanini'.

⁸ Lā' tuncan lacapalh huan puscan tatapānūlh de huan nac taponkni'. Ixtajiucua'n lā' nā ixtapāxuhua. Lā' tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani huan sca'txtunu'nī'n. ⁹ Lā' chu līmaktin Jesús cātalacsu'yuni'lh lā' cāmālakacuhui'ni'lh. Lā' xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús. Tachi'palh ixtojon lā' tamācā'tanilh lā' tamāpāxuhuilh. ¹⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīni'tit quintā'timīn palh tasqui'nī cata'a'lh nac estado de Galilea lā' a'ntza' naquintalakchā'n lā' naquintalaktzi'n.

A'ntūn tahualh huan tropasna'

¹¹ Lā' lihuan ixta'a'mā'na huan puscan, makapitzīn tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lhni't huan taponkni' lā' xlaca'n ta'a'lh huan nac xcānsipej a'nlhā huanican Jerusalén. Lā' tahuanihlh huan xanapuxcu'nu' curasna' ixlīhuāk a'ntū ixpātle'keni't. ¹² Lā' huan tamā'na xanapuxcu'nu' talaka'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas para natalacchihuīna'n. Lā' lhūhua' tumīn cāmaxqui'ca huan tropasna' ¹³ lā' cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzi'sa tamilh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús lihuan ī'lhtatapā'na'ntit lā' xlaca'n taka'lhālh huan ixmacni'. ¹⁴ Lā' palh namāca'tzīnīcan huan gobernador que ī'lhtatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxtlahuayāuj para que tū' nacātamaknīyāni'.

¹⁵ Lā' huan tropasna' tamaklhtīni'lh huan tumīn lā' ta'a'lh lā' tahualh chu a'nchī ixcāhuanicanī't. Lā' chuntza' huan israelitas tahuan hasta chuhua'j.

Jesús cālīmāmacū'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23

¹⁶ Lā' huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac estado de Galilea nac lakatin o'kspū'n a'ntū Jesús lacsacli. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh Jesús, tamācā'tanīlh a'yuj makapitzīn tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. ¹⁸ Lā' Jesús cālaktapajtzūlh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para que na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'nan huan nac cā'ti'ya'tna' lā' huan nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' cacāmākalhlaka'ī'nīkō'tit ixlīhuākca'n para que natala quisca'txtunu'nī'n. Lā' nacāmā'kpaxī'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn xaTāta' Dios lā' ixO'kxa' lā' huan Espíritu Santo. ²⁰ Lā' nacāmāsu'ni'yā'tit a'nchī natalatā'kchoko lā' a'nchī nata'a'kahuāna'ni' ixlīhuāk a'ntū quit iccālīmāpa'ksīni'nī'ta'ni' hui'xina'n. Lā' caca'tzītīt palh quit pō'ktu iccā'o'kska'lhīyāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Marcos

Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28

¹ Huā'mā' huan xatzey tachihuīn a'ntū māsuyucan ixpālacata Jesucristo a'ntī ixcaman Dios.

² Kalhatin profeta tzo'knulh a'nchī Dios huanilh ixO'kxa'. Chuntza' hualh: Cakaxpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacscujni' milacapūn a'ntī napū'lani'yāni' hui'x para nacāxtlahualī mintej.

³ Lā' nā huan profeta Isaías tzo'knulh chuntza': A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' chihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Camālak-stu'nctit huan tej”.

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Huā' tamā'na tlōkentaxtūca a'xni'ca' Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n ixtasuyu nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani huan tachi'xcuui't:

—Calilakaputzatit ixpālacata mintalacē'i'ca'n lā' cacā'a'kxtekui'lī'tit para nacā-tamāspūtūnu'ni'yāni'. Lā' ca'a'kpaxtit.

⁵ Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n chuxalhā nac estado de Judea lā' xalanī'n nac huan cā'lacchicni' Jerusalén, ixlihuākca'n tamilh takaxmata a'ntū hualh Juan. Lā' a'xni'ca' takalhtasuyuni'lh Dios ixtalacē'i'ca'n, Juan cāmā'kpaxīlh kalhatunu' huan nac pūxka Jordán.

⁶ Lā' Juan i'lhakā'nī't lu'xu' a'ntū ixlīcāxtlahuacani't ixchi'xit camello lā' ixlīchī'can de ko'xka' ixuanī't. Lā' ixua' hui'qui'lī't lā' ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Lā' ixa'cta'sana'n lā' ixcāhuani tachi'xcuui't:

—A'calistān namin ā'kalhatin a'ntī ā'lihua'ca' tasqui'nī que quit. Quit tūla icmāla-castuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi lihua'ca' tasqui'nī que quit. ⁸ Quit iccālimā'kpaxīni'ta'ni' xcān pero xla' nacāmacamini'yāni' Espiritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22

⁹ Lā' huan tamā'na chi'chini' Jesús taxtulh huan nac xcānsipej Nazaret de estado de Galilea lā' lakmilh Juan a'nlhā ixmā'kpaxīni'mā'. Lā' Juan mā'kpaxīlh Jesús nac pūxka Jordán. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de nac xcān, chu līmaktin laktzī'lh a'nchī talaquī'lh huan a'kapūn lā' mincha' huan Espiritu Santo lā' ixtasuyu hua'chi tantzasnān a'xni'ca' ixuyjmā'chi. Lā' chill na ixa'kxāk Jesús. ¹¹ Lā' kaxmatca lakatin tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Hui'x qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'yāni'. Hui'x lej quimaxquī'ya' tapāxuhuān —hualh.

Satanás lej ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios

Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13

¹² Lā' chu tuncan huan Espiritu Santo macā'lh Jesús nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹³ Lā' ixuī' a'ntza' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam chi'chini'. Lā' a'ntza' huan ko'ti'ti' a'ntī huanican Satanás, xla' ixputza a'nchī Jesús tū' ixa'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' nā a'ntza' ixa'nan animal a'ntū ixtahua'nan. Lā' ixángeles Dios ixtamaktaka'lha.

Jesús tzuculh a'cta'sana'n nac estado de Galilea

Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixchi'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea lā' ixli'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnī'lh. ¹⁵ Lā' ixuan:

—Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū lhcāni'cani't lā' tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nalak-tzi'ncan que stu'ncua' Dios māpa'ksīni'n. Calīlakaputzatit ixpālacata huan mintalac-lē'i'ca'n a'ntū tlahuanī'ta'ntit lā' caxtāpali'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' cakalhlaka'i'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'nī't.

Jesús cāhuanilh kalhatā'ti' squi'ti'ni'nī'n cata'o'kska'lhilh

Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11

¹⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān a'ntū huanican Mar de Galilea, xla' cālaktzi'lh Simón lā' ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'na ixpūxuākna'ca'n nac xcān como xlaca'n squi'ti'ni'nī'n ixtahuanī't. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī nacālīmākahlhaka'i'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Lā' chu tuncan tamakxtekli ixpūxuākna'ca'n lā' tastālani'lh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús a'lh lacachuna'j, cālaktzi'lh Jacobo lā' Juan ixo'kxa'n Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna' nac barco lā' ixtalacachi'mā'na ixpūxuākna'ca'n. ²⁰ Lā' tuncan Jesús cāmāta'sīlh lā' xlaca'n ta'a'kxtekyāhualh ixtāta'ca'n Zebedeo con ixtasācua'nī'n nac barco lā' ta'a'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī tlajana'

Lc. 4.31-37

²¹ Lā' ta'a'lh huan nac cā'lacchicni' Capernaum. Lā' tuncan huan chi'chini' de pūjaxni', lā' Jesús tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' cāmāscatīlh huan tachi'xcuhuī't. ²² Lā' ixtalīlē'cnī a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' porque ixcāmāsu'ni'mā' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' hua'chi tamāsu'yu huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ²³ Lā' tuncan tanūlh huan nac lītokpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'. Lā' xla' ta'salh lā' hualh:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' quilālaktanū'j quina'n? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixla' Dios lā' Santo hui'x.

²⁵ Lā' Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¿Caquilhca'csla'! ¿Camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

²⁶ Lā' huan chi'xcu' xtacnānīlh lā' huan tlajana' palha' ta'salh lā' taxtuni'lh. ²⁷ Lā' ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'mā'ni' quina'n? Sāsti' huā'mā'. Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'n con līmāpa'ksīn. Hasta huan tlajana'nī'n ta'a'kahuāna'ni' a'xni'ca' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Lā' tuncan a'kahualh chu xalhā nac estado de Galilea ixpālacata a'ntū tlahualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39

²⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de na ixlītokpānca'n israelitas, tuncan a'lh lā' tanūlh na ixchicca'n Simón lā' Andrés. Lā' tatā'a'lh Jacobo lā' Juan. ³⁰ Lā' ixpuhuiti' Simón ixchi'chīxni'mā' lā' ixmā'. Lā' tuncan māca'tzīnīca Jesús. ³¹ Lā' xla' a'lh lā' macachi'palh lā' mā'kaquī'lh lā' tuncan tapānūni'lh ixtachi'chīxni'. Lā' tuncan huan puscāt cāmāhuī'lh huan ā'makapitzīn.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' i'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41

³² Lā' kōtanūtza' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', cālīmīni'ca Jesús ixlīhuākca'n a'ntī ixta'i'tza'ca'n lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana'nī'n. ³³ Lā' ixlīhuākca'n xalani'n huan cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhni' huan chic. ³⁴ Lā' cāmātzeyīlh lhūhua' a'ntī ixta'i'tza'ca'n de chuxatūyā ta'jatāt ixtaka'lhī chā'tunu'. Lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' tū' cāmāxtekli natachihuīna'n huan tlajana'nī'n como tū' ixlacasqui'n que xlaca'n ixtahualh tichū xla'.

Jesús a'cta'sana'lh nac estado de Galilea

Lc. 4.42-44

³⁵ Lā' ixlilakalī lej tzi'sāt Jesús tāquī'lh lā' taxtulh lā' a'lh nac lakatin lugar a'nlhā tintī' ixa'nān. Lā' a'ntza' kalhtō'ka'lh. ³⁶ Lā' Simón a'lh putza lā' ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷ Lā' a'xni'ca' takakslī Jesús, tahananilh:

—Ixlihuākca'n huan tachi'xcuhū't lej taputzayāni'.

³⁸ Lā' xla' cāhuanilh:

—Cāhui huan nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntūn tahuilāna' pajtzu lā' quit na'icmāsu'yu a'ntza' ixtachihuīn Dios. U'tza' iclīmīnī't.

³⁹ Lā' chu xalhā nac estado de Galilea ixmāsu'yu na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' cāmāxtulh huan tlajana'nī'n.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt

Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī ta'jatāt a'ntū māmāsī quinquinītca'n lā' a'ntū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús lā' lej squi'ni'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

⁴¹ Lā' Jesús lakalhu'malh lā' stu'ncli ixmacan lā' xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

⁴² Lā' a'xni'ca' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan ī'tza'ca' lā' tzeyalh. ⁴³ Lā' a'xni'ca' Jesús macā'lh, stu'tu'lu' huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti lā' tū' tihua'ni'ya' nīn tintī'. Xmān nalakpina' huan ixcuraca'n israelitas lā' namāsu'ni'ya' mimacni' para nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' na'a'ksa'juī'ni'na' chuntza' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés para a'ntī ixtatzeyanī'ttza' de huanmā' ta'jatāt. Chuntza' nacālimāca'tzīni'ya' tachi'xcuhū't que tzeyanī'ta'tza'.

⁴⁵ Pero xla' tuncan taxtulh lā' tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' lā' cāhuanilh a'ntū ixpāt'le'keni'nī't. Lā' chuntza' Jesús tūlatza' ixtanū huan nac cā'lacchicni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhū't, como tū' ixlacasqui'n que lej ixtatakēstokli. Lā' chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Lā' tachi'xcuhū't xalanī'n lakachu ixtalaka'n.

2

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't

Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26

¹ Lā' ixlilātma'j Jesús taspī'tli lā' tanūpā huan nac Capernaum. Lā' tachi'xcuhū't takaxmatli que ixuī' nac chic. ² Lā' tuncan līlhūhua' talaktakēstokli hasta tū'tza' ixtatanūkō' ixchakān huan chic. Lā' nā tatzumalh huan tanquilhni'. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios. ³ Lā' talakmilh ā'makapitzīn lā' na ixlachpu'nanca'n kalhatā'ti' chi'xcuhūn ixtapūlimimā'na laklaj. Lā' huan nac laklaj ixmā' kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't. ⁴ Lā' como tūlalh talakchā'lh Jesús ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuhū't a'nlhā ixtuma huan chic, tapūtō'ca'lh huan escalera lā' ta'a'kstīlhuakli huan chic ixlakstu'nc Jesús.

Lā' a'xni'ca' xa'nca tamālaquī'lh, tamāyujūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn, xla' huanilh huan ī'tza'ca':

—Quincaman, icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlihuāk mintalaclē'i'.

⁶ Lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' tapuhualh ixa'cstuca'n: ⁷ “¿A'chī' chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?” Xla' tā'talacastucmā' Dios a'nchī chihuīna'lh. Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalaclē'i'ca'n, xmān Dios”.

⁸ Lā' tuncan Jesús ixa'cstu ca'tzīlh a'nchī xlaca'n ixtapuhuamā'na lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ⁹ Icuanihtza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'kō'ni'tza' ixlihuāk mintalaclē'i'”, pero tuntū' tasu'yu a'yuj māsputūnu'ni'ca. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh natzeyan o tū'. ¹⁰ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhū't.

Lā' tuncan Jesús huanilh huan lhtuculu' chi'xcu':

¹¹ —Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' casmi'li' mixti'cat lā' capit na minchic.

¹² Lā' tuncan tā'kaqui'lh na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' sacli ī'xti'cat lā' taxtulh. Lā' ū'tza' talilē'cnīlh ixlīhuākca'n lā' tamācā'tanilh Dios lā' tualh: —Tū' maktin laktzī'nī'ta'uj a'ntū laktzī'uj chuhua'j.

Jesús huanilh Leví que na'o'kska'lhī

Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32

¹³ Tuncan Jesús a'mpā na ixquilhtūn huan mar. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't talaka'lh. Lā' ixcāmāsu'ni'. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā', tētaxtulh a'nlhā ixmātā'jīni'ncan impuestos lā' laktzī'lh Leví ixo'kxa' Alfeo. Lā' Jesús huanilh:

—Caqui'o'kska'lhī'.

Lā' xla' tāyalh lā' stālani'lh.

¹⁵ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' na ixchic Leví. Lā' tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'nī'n impuestos lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan. Lā' xla'ca'n ixcātā'huā'yamā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n como lhūhua' ixtastālani'. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' huan fariseosnu' talaktzī'lh que ixcātā'huā'yan mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn a'ntī ixcālakmaka'ncan, tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n Jesús: —¿A'chī' cātā'huā'yan Jesús mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhū'n?

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanilh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xla'ca'n tū' tamaclacasqui'n huan doctor. Xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n tamaclacasqui'n. Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan que xla'ca'n xalacuan. Icmilh iccāputza xla'ca'n a'ntīn taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'xni'ca' līhui'līcan tū' nahuā'yancan

Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39

¹⁸ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' huan fariseosnu' a'katunu' ixtalīhui'li tū' natahuā'yan. Lā' makapitzīn chi'xcuhūn talakmilh Jesús lā' tahuanilh:

—ī'sca'txtunu'nī'n Juan lā' nā ī'sca'txtunu'nī'n huan fariseosnu' a'katunu' talīhui'lī tū' natahuā'yan. Lā' misca'txtunu'nī'n, ¿a'chī' pō'ktu tahuā'yan?

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Xla'ca'n a'ntī cākantāyacanī't a'nlhā tapūchahuamā'ca, ¿chā natalīhui'li tū' natahua' līhua't? Līhuan cātā'lahui'cus huan squi'nīni', natahuā'yan ixamigos. ²⁰ Pero namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni'. Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', tū' catitahuā'yalh ixamigos porque natalakaputza.

Lā' Jesús cāhuanipā:

²¹ —Huā'mā' a'ntū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Lā' palh catīhuā natlōkentaxtū lā' nā tlōkentaxtūcu'tun ixtalanānca'n mixū'yāpāpnaca'n, xla' nala hua'chi kalhatin a'ntī nachu'cu xasāsti' lu'xu' para nalīlactza'pa' huan xamasni'. Huan xasāsti' lu'xu' natatimī lā' nāstanca xamasni' lā' lhān taxtī'tli más ka'tla' nala. ²² Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan, nīn tintī' catimōjōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Palh chuntza' ixtlahuaca, ixtankli huan ko'xka' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān uva. Namōjōcan nac xasāsti' ko'xka'. Lā' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' pāxcat catilalh huan ko'xka' lā' tū' catitaxtuni'lh huan xaxcān uva —hualh Jesús.

Huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan ta'ī'lh trigo huan sca'txtunu'nī'n

Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5

²³ Lā' lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan, Jesús ixcātā'tlā'huantēlha ī'sca'txtunu'nī'n nac lakatin cā'tacuxtu. Lā' xla'ca'n tatzuculh ta'ī' macsti'na'j huan trigo. ²⁴ Lā' tuncan tahuanilh Jesús huan fariseosnu':

—Cala'ktzi'. Misca'txtunu'nī'n tascujmā'na lā' chuhua'j huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Moisés —tahuanilh.

²⁵ Lā' Jesús cākaltīlh:

—¿Chā tū' lakapūtlekenī'ta'ntit a'ntūn tlhualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntī ixtatā'a'n ixtatzi'ncsa lā' cāspūtnī'lh līhua't. ²⁶ Lā' David tanūlh na ixchic Dios. Lā' Abiatar xapuxcu' sacerdote ixuanī't. Lā' David hua'lh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios.

Lā' tū' limakuan ixua'lh huā'mā' pāntzi. Xmān huan curasna' taka'lhī talacasqui' para natahua'. Lā' nā David cāmaxqui'lh huan chi'xcuui'n a'ntī ixta'o'kska'lhī.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan por ixpālacataca'n tachi'xcuui't lā' tū' tlhualh tachi'xcuui't para chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²⁸ Lā' chuntza' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' nā tzē na'icmāpa'ksi a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

3

Kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't

Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11

¹ Lā' Jesús tanūpā na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't. ² Lā' huan tachi'xcuui't ixtamaktaka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan como ixtalē'ksa'nīni'ncu'tun. ³ Lā' Jesús huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Cata't lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

⁴ Lā' cāhuanilh huan tachi'xcuui't:

—¿Tuchū más mini'ni' tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā limakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmaknī?

Pero xlaca'n ca'cs ixtahui'lāna'. ⁵ Lā' Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalīta-macxti'li'nī't lā' ixa'kchā'yā. Lā' Jesús ixlīlakaputzayā como tū' ixtalakalhu'man huan ī'tza'ca' lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Lā' a'xni'ca' stu'ncli ixmacan, tzeytza' ixuanī't. ⁶ Lā' tuncan huan fariseosnu' tataxtulh lā' tatā'lacchihuīna'lh ixchi'xcuui'n Herodes a'nchī natalīmaknī Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Pero Jesús a'lh na ixquilhtūn huan lago lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatā'a'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't xalani'n nac estado de Galilea tastālanī'lh Jesús. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huāk a'ntū tlhualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalani'n nac estado de Judea. ⁸ Lā' xalani'n nac Jerusalén lā' xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Lā' xlaca'n xalanī'n tintacut nac pūxka Jordán lā' xalanī'n pajtzu huan cā'lacchicni' Tiro lā' Sidón nā talakmilh. Lhūhuā' tachi'xcuui't talakmilh Jesús a'xni'ca' takaxmatli a'ntūn tlhualh. ⁹ Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n que cāxni'j cahui'līlh lakatin barco a'nīhā natojō lā' chuntza' huan lhūhua' tachi'xcuui't tūlalh catitapi'ta'lh. ¹⁰ Lej lhūhua' ixcāmātzeyīnī't lā' huāk a'ntī ixta'ī'tza'ca'n ixtalaktapajtzū lā' ixtalāpi'ta'mā'na para nataxa'ma Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatatzokostani'lh lā' palha' tahualh:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

¹² Pero xla' lej cāmāpa'ksilh lā' cāhuanilh que tū' ixtahualh tichū xla'.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16

¹³ Lā' Jesús a'lh nac o'kspū'n lā' cāta'sani'lh a'ntī cālacasqui'lh lā' talakmilh xla'. ¹⁴ Lā' cālacsacli kalhacāujtu' a'ntī natatā'latā'kchoko lā' nacāmaca'n natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' nā xlaca'n cāmaxqui'ca limāpa'ksīn para natamātzeyī chuxatūyā ta'jatāt lā' natamāxtu huan tlajana'. ¹⁶ Huan tamā'na kalhacāujtu': Simón a'ntī hui'līni'ca ixtacuīni' Pedro, ¹⁷ lā' nā Jacobo lā' Juan ixtā'tin a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo ixtahuani't lā' xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuīni' Boanerges a'ntū huanicu'tun hua'chi jilini'. ¹⁸ Lā' nā Andrés lā' Felipe lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Tadeo lā' Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksi con huan partido cananistasna'. ¹⁹ Lā' Judas Iscariote, xla' a'ntī ā'calistān macāmāstā'lh Jesús.

Ixtahuan que Jesús ixlīscuja ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti'

Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Lā' tatakēstokpā lej lhūhua' tachi'xcuhui't hasta tūla ix-tahuā'yan Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n. ²¹ Lā' a'xni'ca' ixtalakapasnī'n taca'tzilh huā'mā', xla'ca'n talakmilh para natachi'pa como ixtahuan que xla' hua'chilh chuyani' līlah.

²² Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley a'ntī ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén ix-tahuan:

—Huan ko'ti'ti', Beelzebú, a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n, xla' tanūni'nī't huan Jesús lā' por ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' tzē cāmāxtu huan tlajana'nī'n.

²³ Lā' Jesús cāta'sani'lh lā' cāhuanilh huan a'ntū lītalacastuca:

—¿Chichū nalimāxtucan Satanás palh māni' ū'tza' tanūma'? ²⁴ Lā' palh huan pūchihuīna'nī'n natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁵ Lā' palh lakatin familia natatapitzi lā' natalātucsa, tū' catitatāyani'lh. ²⁶ Lā' palh Satanás natā'kaquī' contra māni' xla', chuntza' tapitzi lā' tūlah catitāyani'lh; ka'lhī nasputa.

²⁷ Nīn tinti' tūlah catitanūlh para naka'lhāna'n na ixchic kalhatin a'ntī lej tli'hui'qui palh tū' pū'la nachī'can huan ixtēcu' chic. A'xni'ca' chī'hui'licanī'ttza', a'xni'ca' tzētza' namakka'lhancan.

²⁸ 'Lā' stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': Tzē nacāmāspūtūnu'ni'can ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhui't lā' chuxatū tū' tzey a'ntūn tahuan. ²⁹ Pero catihuā a'ntī nahuan que tū' tzey a'ntūn tlhua huan Espiritu Santo, xla' tūla catimāspūtūnu'ni'ca. Xla' naka'lhī ixtalaclē'i' para pō'ktu.

³⁰ Jesús hualh huā'mā' como ixtahuan: “Xla' ka'lhī huan tlajana”.

Ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21

³¹ Lā' a'calistān tachā'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn Jesús. Tatāyalh kēpūn lā' māta'satinīni'nca xla'. ³² Lā' tachi'xcuhui't ixtalitaxti'li'nī't lā' tahuanilh:

—Mintzī't lā' mintā'timīn tayāna' kēpūn lā' tatā'chihuīna'ncu'tunāni'.

³³ Lā' xla' cākalhtīlh:

—¿Chā ca'tziyā'tit tichū iccālaktzī'n hua'chilh quintzī't lā' quintā'timīn?

³⁴ Lā' iccālaktzī'nkō' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' lā' ixtalitaxti'li'nī't lā' cāhuanilh: —Huā' tamā'na, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī natatlahua a'ntū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī't lā' quintā'timīn.

4

A'nchī lītalacastuca huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Lc. 8.4-8

¹ Lā' tuncan Jesús tzucupā māsu'yu na ixquihltūn huan mar. Lā' talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhui't lā' ū'tza' litojōlh nac lakatin barco. Lā' tahuī'lal huan nac barco a'ntū ixuī' na ixkalhni' xcān. Lā' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquihltūn huan xcān. ² Lā' lhūhua' catūhuā iccālīmāscā'ti huan a'ntū lītalacastuca. Lā' a'xni'ca' iccāmāscā'timā', cāhuanilh:

³ —Cakaxpa'ttit. Ixuī' kalhatin cha'nāna' lā' taxtulh para nacha'n huan ixti'ni'. ⁴ Lā' a'xni'ca' ī'xua'ya'maka'mā' huan ti'ni', makapitzīn tayujli nac tej. Lā' tamilh huan spūnnu' lā' tasacua'lh. ⁵ Lā' ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' a'nlhā tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. Lā' palaj pu'nli huā'mā' ti'ni' como tū' pūlh mā'n huan ti'ya't. ⁶ Lā' a'xni'ca' chī'chīni'lh, scōhualh xachi'tin como tūlah tā'cnūlh ixtankāxē'k lā' tīlh. ⁷ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' huampala tayujli nac cā'lhtucū'nnu' lā' huan lhtucu'n tastacli lā' tamā'ktzī'lh lā' nīn tuntū' tō'ca'lh. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey huan ti'ya't lā' pu'nli lā' stacli lā' lana'lh. Lā' makapitzīn ti'ni' tamāstā'lh pu'xamacāuj lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh tu'tumpu'xam lā' ā'makapitzīn tamāstā'lh cien.

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Ixpālacata a'nchī Jesús māsu'yulh a'ntū lītalacastuca

Mt. 13.10-17; Lc. 8.9-10

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan lhūhua' tachi'xcuhūi't, xmān tatachokolh Jesús lā' huan kalhacāujtu' lā' ā'makapitzin huampala. Lā' huan kalhacāujtu' takalhasqui'nilh xpālacata huan a'ntū litalacastuca. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāscā'tinī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't xpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksin Dios. A'makapitzin iccālīchihuīna'n xmān a'nchī litalacastuca. ¹² Lā' chuntza' natalaktzī'n pero tū' natamāchekxī a'ntū huanicu'tun a'ntūn talaktzī'n. Lā' nā natakaxmata pero tū' catitamāchekxīlh a'ntūn takaxmata. Lā' chuntza' tū' catitaxtā-palilh huan ixtapāstacna'ca'n lā' tū' caticāmāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'ca'n.

Jesús māstu'ncli a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū litalacastuca

Mt. 13.18-23; Lc. 8.11-15

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh tū' māchekxī'yā'tit huā'mā' a'ntū litalacastuca, tū' caticāmāchekxī'tit ixlīhuāk ā'makapitzin. ¹⁴ Huan cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuhūi't a'ntin takaxmatli lā' palaj milh huan ko'ti'ti' lā' cāmāpātza'nkānilh a'ntū ixtasca'tnī't.

¹⁶ 'Lā' nā chuntza' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi a'ntin takaxmata ixtachihuīn Dios lā' lej talakatī. ¹⁷ Pero hua'chi huan ti'ni' a'ntūn tū' ixka'lhī pūlh mā'n ixtankaxē'kca'n, tū' tāyani'llh, nā xlaca'n tū' makān tatāyani'. Tū' xa'nca tamāchekxī huan tachihuīn, lā' a'xni'ca' tapātī catūhuā o a'xni'ca' cāmācaputzacan por xpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'lh, tū'tza' talakatī lā' tamakxtekcu'tun.

¹⁸ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntin takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī. ¹⁹ Pero lej tapāstaca a'nchī natalītlaja ixlīhua'tca'n lā' a'nchī lacricosnu' natalīla. Lā' nā lej talacasqui'n lhūhua' catūhuā. Ixlīhuāk huā'mā' cāmāmakchuyī lā' tū' cāmāxteka natapāstaca a'ntūn takaxmatli. Tū'tza' tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' huan tamā'na hua'chi huan lhtucū'n a'ntūn tamā'ktzī'lh huan ti'ni'.

²⁰ 'Lā' a'nlhā yujli huan ti'ni' nac tzey ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n a'ntin takaxmata huan tachihuīn lā' tamāchekxī lā' xa'nca tatasu'yu palh takalhlaka'ī'. Ixlīhuākca'n taka'lhī a'ntū natalīmāpāxuhuī Dios lā' makapitzin lej taca'tzī tamāpāxuhuī hua'chi huan ti'ni' a'ntū māstā'lh cien ixtō'ca't.

A'nchī litalacastuca huan pūmaksko

Lc. 8.16-18

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nin tintī' limin huan pūmaksko lā' natampīmānū huan chā'xta o na ixtampin tama'. Hui'līcan nac lakatin mesa o nac lakatin cajón. ²² Huāk a'ntūn tatzē'knī't chuhua'j, huāk namālacsu'yukō'can. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, ū'tza' naca'tzikō'can. ²³ Palh kaxpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴ Lā' chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit. Palh nalīhui'lī'yā'tit nasca'tā'tit, Dios nacā-maktāyayāni' lā' ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵ Huan a'ntī cuenta tlaha ixtachihuīn Dios, más namāchekxī. Lā' huan a'ntin tū' cuenta tlaha, napātza'nkākō' a'ntū kaxmatnī't.

A'nchī litalacastuca huan ti'ni' lā' a'nchī līstaca

²⁶ Lā' Jesús hualh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksikō' tachi'xcuhūi't, ū'tza' hua'chi a'xni'ca' kalhatin chi'xcu' nacha'n ti'ni' nac ti'ya't. ²⁷ Xla' nalhtata de tzi'sa lā' natā'kaqui' cā'tzi'sāt. Lā' huan ti'ni' napu'n lā' nastaca lā' xla' tū' ca'tzī chī lipu'nli lā' chī listacli. ²⁸ Huan ti'ya't ixa'cstu māpu'nū; pū'la tasu'yu huan xachi'tin lā' tuncan xaxihuī't lā' ā'calīstān huan tza'ktza'. ²⁹ A'xni'ca' scōhualhtza' lā' cuxi'tza' lanī't, tuncan ī'can como chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napū'ī'can.

A'nchī litalacastuca xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19

³⁰ Lā' Jesús hualh:

—¿Tuchū nahuanāuj para namāsu'yuyāuj a'nchī natalilhūhua'n a'ntī natakahlaka'ī Dios? ¿Chichū nacālīmālacastucāuj a'nchī natalhūhua'n? ³¹ Natalhūhua'n hua'chi lakatin ti'ni' a'ntū huanican mostaza. Huā'mā' ti'ni' lihua'ca' xamactzina'j que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ti'ni' a'ntū cha'ncan. ³² Lā' a'xni'ca' cha'ncanī'ttza', lā' nastaca, lej ka'tla' nala lā' lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Lā' chuntza' huan spūnnu' tzē natatlahua ixmāsekca'n a'nlhā skē'knin.

Jesús līmāsu'yulh con a'ntū litalacastuca

Mt. 13.34-35

³³ Lā' chuntza' ixcālīmāsu'ni' lhūhua' a'ntū litalacastuca lā' lacatzucu cāmāsu'ni'lh chu a'nchī tzē ixtasca'ta. ³⁴ Lā' xmān a'ntū litalacastuca ixcālītā'chihuīna'n huan tachi'xcu'huīt. Pero a'xni'ca' ixa'cstuca'n xla' lā' ī'sca'txtunu'ni'n, xa'nca ix-cāmāstū'ncni' ixlīhuāk.

Jesús cāmāca'cslīh huan ū'ni' lā' xasipej xcān

Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25

³⁵ Lā' kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'ni'n:

—Cāhuitit tintacut.

³⁶ Lā' como Jesús ixuī'cus nac barco, lā' chuntza' talilē'lh nac barco lā' cāmāxtekli huan lhūhua' tachi'xcu'huīt. Lā' ā'makapitzīn barco nā tatā'a'lh tintacut. ³⁷ Lā' lihuan ixtatacutmā'na lej palha' tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān tasno'kli huan barco lā' ixlītatzumamā' de xcān. ³⁸ Lā' Jesús xtunc ixmā' nac barco lā' ī'lhtatamā' lā' ixa'ktzi'mā' nac lakatin ixa'ktzi'. Lā' tamālakahuanilh lā' tahuanih:

—Mākalhtō'kē'ni', tā'cnūmā'nauj lā' hui'x tū' cuenta tlahua'ya'.

³⁹ Lā' Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīh huan ū'ni' lā' huanilh huan mar:

—Caca'csla' lā' tze'k cala't.

Lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' tze'k tamā'lh huan mar. ⁴⁰ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'ni'n:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? Tū' lej quilālīpāhuanāuj.

⁴¹ Lā' lej talē'cnīh lā' talāhuanilh chā'tunu' de xla'ca'n:

—¿Tichūyā chi'xcu' huā'mā'? Hasta cāmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān lā' ta'a'kahuāna'ni'.

5

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39

¹ Lā' tachā'lh xla'ca'n tintacut huan mar nac lakatin ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. ² Lā' a'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, tuncan pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī taxtulh na ixpu'nan de huan taponkni'. Ixka'lhī huan tlajana'. ³ Lā' xla' ixlahuī' nac lhu'cu' a'nlhā ixcāmā'cnūcanī't huan nīnī'n. Nīn tintī' tzē ixchī' lā' a'yuj ixlīchī'can cadenas. ⁴ Maklhūhua' ixtūpīxchī'canī't lā' ixmacatūpīxchī'canī't con līcā'n lā' cadenas pero xla' lactu'cxli huan cadenas lā' lactzina'j tlhualh huan līcā'n lā' nīn tintī' tzē ixtlaja. ⁵ Lā' tzi'sa lā' tuncuj a'nlhā tayāna' lhu'cu' lā' cā'o'kspū'yān pō'ktu ixa'cta'satā'kchoko lā' ixlīmātakāhuī'can chihuix. ⁶ Makatcus ixmīmā'cha' Jesús a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzī'lh lā' laktu'jnulh lā' a'cnīni'ni'lh. ⁷ Lā' tā'chihuīna'lh palha' lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī', Jesús? Hui'x ixO'kxa' Dios xala' tālhmā'n. ¿Chu quit mimaca'tzi? Lej icsqui'ni'yāni' que tū' naquimāpātīni'ya'.

⁸ Chuntza' ī'squi'ni'mā'ca Jesús como xla' ixuanini't huan tlajana':

—Cataxtu de huā' chi'xcu'.

⁹ Lā' Jesús kalhasqui'nīh:

—¿Chī mintacuīni'?

Lā' xla' kalhtīh:

—Quihuanican Legión como quina'n lhūhua' tlajana'ni'n.

¹⁰ Lā' lej ixtasqui'ni'mā'na Jesús que tū' cacāmācā'lh makat. ¹¹ Lā' lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'na pajtzu a'ntza' na ixlacapān kēstin. ¹² Lā' huan tlajana'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj huan lhūhua' pa'xni' para que tzē na'ictanūpalayāuj na ixchakānca'n huan tamā'na pa'xni'.

¹³ Lā' tuncan cāmakxtekli natatanū. Lā' huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatōnkopūn lā' tatojōcha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh. Lā' hua'chi lakatu' mil pa'xni'n ixtahuanī't.

¹⁴ Lā' huan chi'xcuhūi'n a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na huan pa'xni'n lā' tatzā'lalh lā' tamāca'tzīnīnī'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huanmā' cā'lacchicni'. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, xlaca'n talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntīn tū'tza' ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Lā' xla' tzē'k ixuī' lā' ixlhakā'nani'ttza'. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ¹⁶ Lā' huan a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuanilh a'ntū ixpātle'keni'nī't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' nā a'ntū ixcāpātle'keni'nī't huan pa'xni'n. ¹⁷ Lā' tuncan tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza'.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtojōmā' huan nac barco, milh huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhīnī't huan tlajana'nī'n lā' squi'ni'lh camakxtekli que natā'a'n. ¹⁹ Pero Jesús tū' makxtekli natā'a'n lā' huanilh:

—Cataspi'tti' na minchic lā' nacāhua'ni'kō'ya' mifamilia lā' mi'amigos huanmā' laka'tla'n catūhuā a'ntū huan Māpa'ksīni' tlahuani'nī'ta'ni' lā' a'nchī lakalhu'manī'ta'ni' hui'x.

²⁰ Huan chi'xcu' a'lh lā' lakachu nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Decápolis xla' tzuculh līchihuīna'n a'ntū Jesús tlahuani'lh. Lā' ixlihuākca'n huan tachi'xcuhūi't talē'cnīlh.

Ixtzu'majāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56

²¹ Lā' a'xni'ca' Jesús pūtacutchokopā tintacut nac barco, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhūi't a'nlhā xla' ixuī' pajtzu nac mar. ²² Lā' milh kalhatin xapuxcu' de ixlītōkpānca'n israelitas lā' ixtacuīni' Jairo. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh.

²³ Lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Quintzu'majāt nīmā'tza'. Cata't lā' namacaxa'ma'ya' para que natzeyan lā' nalatahuī'lapala.

²⁴ Lā' Jesús tā'a'lh. Lā' ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhūi't lā' ixtalāpi'ta'tēlha. ²⁵ Lā' na ixlaclhni'ca'n ixuī' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'can. Ixka'lhītza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsni' ixka'lhni'. ²⁶ Lā' lhūhua' doctornu' ixtamāpātīnīnī't lā' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn lā' nīn tuntū' macuani'lh pero ā'chulā' ixlamā'. ²⁷ Ixkaxmatnī't a'nchī ixtlahua Jesús lā' laktapajtzūlh na ixkēn na ixlaclhni'ca'n lhūhua' tachi'xcuhūi't lā' xa'malh ixlu'xu'. ²⁸ Chuntza' tlahualh como puhualh: “Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' lā' na'ictzeyan”. ²⁹ Lā' chuntza' chu tuncan tzeyalh. Lā' u'cxca'tzīlh na ixmacni' que ixtzeyanī'ttza' de ixta'jatāt. ³⁰ Lā' tuncan Jesús u'cxca'tzī'lh a'nchī ixlīmātzeyīnī'nī't ixlīmāpa'ksīn. Cālaktalakspi'tli huan tachi'xcuhūi't lā' cāhuanilh:

—¿Tichū xa'malh quilu'xu'?

³¹ Lā' tahuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Laktzī'na' a'nchī lhūhua' tachi'xcuhūi't tapi'ta'yāni'. Lā' ¿a'chī' hua'na'?: “¿Tichū quixa'malh?”

³² Lā' xla' lakachu ixlacaputza para nalaktzī'n a'ntī ī'xa'manī't. ³³ Lā' huan puscāt ixca'tzī a'ntū ixpātle'keni'nī't māni' ū'tza' lā' a'nchī ixtzeyanī'ttza' lā' xla' ixjicua'n. Lā' ixpipitēlha laka'lh lā' tatzokostani'lh Jesús lā' huanikō'lh. ³⁴ Lā' xla' huanilh:

—Quintzu'majāt, tzeyani'ta' como kalhlaka'i'nī'ta'. Capit lā' Dios calē'n. Tzeyanī'ta' de minta'jatāt.

³⁵ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tamilh makapitzīn de na ixchic Jairo. Lā' tahuanilh Jairo:

—Mintzu'majāt nīlhtza'. ¿A'chī' māmakchu'yī'ya'cus huan mākalhtō'kē'ni'?

³⁶ Pero Jesús tū' cuenta cātlahuani'lh a'ntū ixtahuan. Lā' huanilh huan xapuxcu' de huan lītōkpān:

—Tū' caji'cua', xmān cakalhlaka'i'.

³⁷ Lā' Jesús tū' makxtekli nīn tintī' nastālani', xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan ixtā'tin Jacobo. ³⁸ Ta'a'lh na ixchic huan xapuxcu' ixlitokpānca'n israelitas. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't. Lā' ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na. ³⁹ Lā' Jesús a'xni'ca' tanūlh, cāhuanilh:

—¿A'chī' ta'sayā'tit lā' calhua'nā'tit? Huan tzu'ma'jāt tū' nīnī't, xmān lhtatamā'.

⁴⁰ Lā' xmān talilitzī'nli. Lā' a'xni'ca' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīhuākca'n, cālē'lh ixtāta' huan tzu'ma'jāt lā' ixtzī't lā' a'ntī ixtatā'mini't. Lā' tatanūlh a'nlhā ixmā' huan tzu'ma'jāt. ⁴¹ Lā' macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' huanilh:

—Talita cumi —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁴² Lā' chu tuncan tā'kaqui'lh huan tzu'ma'jāt lā' xla' ixlātā' huan como ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta. Lā' huan tachi'xcuui't talē'cnīlh lā' lej tajicua'lh. ⁴³ Lā' Jesús lej stu'tu'lu' cāhuanilh que nīn tintī' ixtamāca'tzinīlh lā' cāhuanilh:

—Camā'huī'tit huan tzu'ma'jāt.

6

Jesús a'lh nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30

¹ Lā' Jesús taxtulh de a'ntza' lā' a'lh na ixā'lacchicni' a'nlhā ī'stacnī't lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, tanūlh na ixlītokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsuyū. Lā' lhūhua' tachi'xcuui't a'ntīn takaxmatli lā' talē'cnīlh lā' tualh:

—¿Lhachū sca'tli huā'mā' chi'xcu' huan tamā'na catūhuā? Lā' ¿tuchūyā tapāstacna' maxquī'canī't? Lā' ¿chichū tzē lītlahua huan tamā'na? ³ U'tza' huā'mā' huan sitni' lā' María ixtzī't. Lā' nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo lā' José lā' Judas lā' Simón. Lā' tahuī'lāna' huā'tzā' xanastancunu' puscan.

Lā' ta'a'kchā'lh por ixpālacata lā' talakmaka'lh Jesús. ⁴ Pero xla' cāhuanilh:

—Kalhatin a'cta'sana' na'a'cnīni'ni'can chuxalhā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixā'lacchicni' lā' ixfamiliares tū' ta'a'cnīni'ni'cu'tun.

⁵ Lā' a'ntza' na ixā'lacchicni' Jesús tūlalh tlahualh lē'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ī'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh. ⁶ Lā' Jesús lej lē'cnīlh como tū' ixtakalhlaka'ī' ixlīmāpa'ksīn. Lā' ixmāsu'yutēlha nac lakatunu' lacti'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmācā'lh ī'sca'txtunu'nī'n para nata'a'cta'sana'n

Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6

⁷ Lā' Jesús cāmāta'silh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzuculh cāmācā'n kalhatu'yūn lā' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. ⁸ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilī'pinā'tit nīn tuntū' huan nac tej, nīn morralh, nīn pāntzi, nīn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mimpāla'cca'n. ⁹ Lā' natatūnū'yā'tit mihuarachica'n pero tū' nalhakā'yā'tit kalhtu' milu'xu'ca'n.

¹⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Chuxatūya chic a'nlhā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ¹¹ Lā' palh calhāhuā tū' cāmānūyāni' nac chakān chic lā' palh tū' cātakaxmatni'cu'tunāni' a'ntū hua'nā'tit, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para que nayuja huan pokxni' na ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yū'yā'tit que xla'ca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Lā' a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuakō', xla'ca'n lej natapātīni'n como tū' takaxmatcu'tulh. A'chulā' natapātīni'n xla'ca'n que huan tū' tzeyā tachi'xcuui't xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra —hualh Jesús.

¹² Ta'a'lh huan sca'txtunu'nī'n lā' ixtamāsu'ni' tachi'xcuui't que tasqui'nī' nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' tamāxtulh lhūhua' tlajana'nī'n. Lā' iccālīmūtlahua aceite lhūhua' ī'tza'ca'nī'n lā' cāmātzeyīlh.

A'nchī līmāknīca Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9

¹⁴ Lā' huan rey Herodes kaxmatli ixpālacata Jesús como lhūhua' a'ntī ixtalīchi-huīna'mā'na Jesús lā' a'ntū ixtlahua. Lā' Herodes hualh:

—Juan a'ntī ixmā'kpaxīni'n lakahuanchokonī't de huan līnīn. U'tza' līka'lhī līmāpa'ksīn a'ntū lītlahua huan lē'cnīn.

¹⁵ Lā' makapitzīn ixtahuan:

—U'tza' Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'.

Lā' ā'makapitzīn ixtahuampala:

—U'tza' a'cta'sana' hua'chi huan xala' makāntza'.

¹⁶ Lā' a'xni'ca' huanica Herodes a'ntū tlhualh Jesús, xla' hualh:

—U'tza' Juan a'ntī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lakahuanchokonī't lā' taxtulh na ixlaclhni' nīnī'n.

¹⁷ Huan Herodes māni' ū'tza' māpa'ksīlh lā' māchi'panīni'lh Juan lā' māchī'nīni'lh nac pūlāchī'n por ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Lā' huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Lā' Herodes ixtā'tahui'lanī't huanmā' puscāt. ¹⁸ Lā' Juan ixuanīnī't Herodes:

—Tū' līmakuan a'nchī tā'tō'la'nī'ta' ixpuscāt mintā'tin.

¹⁹ U'tza' Herodías līlālh ixtā'ca'tza Juan lā' ixmaknīcu'tun. Lā' tūla ixmaknī ²⁰ porque Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixca'tzī que lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't Juan lā' līlācatejtin ixlātlā'huan. Lā' Herodes tū' makxteklī Herodías natlahuani' Juan nīn tuntū'. Lā' a'yuj Herodes māmāchuyīlh ixpālacata a'ntū māsu'yulh Juan, pero ixkaxmatcu'tun.

²¹ Pero milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Herodías tlhualh a'ntū ixtlahuacu'tun. Herodes tlhualh ixcā'tani' a'xni'ca' chā'lh ixcā'ta. Cākantāyālh para nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' lā' xamāpa'ksīni'nī'n lā' generales a'ntī ixtatā'scuja nac estado de Galilea.

²² Lā' ixtzu'mā'jāt Herodías tanūlh lā' lu'cxli lā' cāmakapāxuhualh Herodes lā' a'ntī ixcākantāyacanī't. Lā' huan rey huanilh huan tzu'mā'jāt:

—Caquisqui'ni' chu a'ntū lacasqui'na' lā' quit na'icmaxquī'yāni'.

²³ Lā' stu'tu'lu' huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū icuanini'. Na'icmaxquī'yāni' a'ntū naquisqui'ni'ya' a'yuj i'tāt a'nlhā quit icmāpa'ksī.

²⁴ Lā' huan tzu'mā'jāt taxtulh lā' kalhasqui'nīlh ixtzī't:

—¿Tuchū na'icsqui'n?

Lā' xla' huanilh:

—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'.

²⁵ Lā' huan tzu'mā'jāt tuncan tanūlh a'nlhā ixuī' huan rey lā' hualh:

—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan huan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j tuncan naquimaxquī'ya' nac lakatin pulātu.

²⁶ Lā' ū'tza' lej līlakaputzalh huan rey pero como stu'tu'lu' ixuanicanī't huan tzu'mā'jāt lā' como huan a'ntī ixcākantāyacanī't takaxmatli a'ntū ixuanicanī't, tūlālh xtāpalīlh ixtachihuīn. ²⁷ Lā' tuncan huan rey māpa'ksīlh kalhatin mayūlh para nalīmin ixa'kxāk Juan. Lā' xla' a'lh nac pūlāchī'n lā' a'cchu'culh. ²⁸ Lā' līminca ixa'kxāk nac lakatin pulātu lā' maxquī'ca huan tzu'mā'jāt. Lā' huan tzu'mā'jāt maxquī'lh ixtzī't.

²⁹ Lā' a'xni'ca' cāmācatzīnīca ī'sca'txtunu'nī'n Juan, xlaca'n tamīlh lā' tasacli ixmacnī' lā' tamā'cnūlh nac lakatin taponkni'.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzis mil chi'xcuhuī'n

Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14

³⁰ Lā' a'xni'ca' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús talaktaspi'tli, tahuanikō'lh huāk a'ntū ixtatlahuani't lā' a'ntū ixtamāsu'yunī't. ³¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit xmān hui'xina'n lā' caquilātā'miuj a'nlhā nīn tintī' a'nan lā' najaxāujtit macsti'na'j.

Lej lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquīlakla Jesús lā' chuntza' ī'sca'txtunu'nī'n tūla ix-tahuā'yan. ³² Lā' tatojōlh nac lakatin barco xmān xlaca'n lā' ixta'a'mā'na a'nlhā

tintī' ixa'nān. ³³ Lā' lhūhua' tachi'xcuhūi't talaktzī'lh a'xni'ca' ixta'a'mā'na lā' talakapasli. Lā' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni' catojon tatu'jnulh a'ntza' lā' tachā'lh pū'la. ³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de huan barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhūi't lā' cālakalhu'malh como tatasu'yulh hua'chi borregos a'ntūn tū' ixtaka'lhī a'ntī nacāmaktaka'lhā. Lā' tzuculh cāmāsu'ni' lhūhua' catūhuā. ³⁵ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā', huan sca'txtunu'nī'n talakmilh Jesús lā' tahuanihlh:

—Kōtanūtza' lā' huā'tzā' tū' nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmacapi huan tachi'xcuhūi't para que nata'a'n natatāmāhua ixlihua'tca'n nac cā'ranchujnu' lā' nac cā'lacchicni' como tū' taka'lhī a'ntū natahua' xlaca'n.

³⁷ Pero Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' tahuanihlh:

—Lej lhūhua' huan tachi'xcuhūi't. Lā' tasqui'nī lej makān namakscujcan lā' chuntza' tzē nalitāmāhuacan pāntzi a'ntū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.

³⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit? Caquīlaktzī'ntit.

Lā' taquīlaktzī'lh lā' a'xni'ca' taca'tzilh, tahuanihlh:

—Macquitzis pāntzi lā' tantu' squi'ti'.

³⁹ Lā' xla' cāmāpa'ksīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzitit lā' xtuncnu' catatahui'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Lā' ixa'nān pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh lakatin ciento. Lā' nā ixa'nān ā'makapitzīn pūlacatunu' a'nlhā tatahui'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹ Lā' Jesús cātayalh huan macquitzis pāntzi lā' huan tantu' squi'ti' lā' talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' che'kelh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamālapitzini'lh na ixlāclhni'ca'n tachi'xcuhūi't. Lā' nā cāmālapitzini'lh huan tantu' squi'ti' ixlihuākca'n. ⁴² Lā' tahuā'lh ixlihuākca'n lā' taka'sli. ⁴³ Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tamākēstokli huan sca'txtunu'nī'n xalacpitzin pāntzi lā' squi'ti'. Lā' litatzumalh pācāujtu' cha'xta a'ntū a'katāxtūni'lh. ⁴⁴ Lā' a'ntīn tahuā'yalh lakaquitzis mil chi'xcuhūi'n ixtahuanī't.

Jesús tlā'hualh na ixkalhni' huan xcān

Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21

⁴⁵ Lā' chu tuncan Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco lā' capū'la'tit tintacut huan mar para nac Betsaida lihuan quit na'iccāmācā'n huan tachi'xcuhūi't.

⁴⁶ Lā' a'xni'ca' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' a'lh huan nac kēstīn para nakalhtō'ka'. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' tā'cnūlh huan chi'chini', Jesús ixa'cstu ixuī' nac ti'ya't lihuan ī'sca'txtunu'nī'n ixta'a'mā'na nac barco ixpu'nān mar. ⁴⁸ Lā' Jesús laktzī'lh a'nchī tūlalh xa'nca ixa'n huan barco como lej ixū'numā'. Lā' a'xni'ca' ixtuncuīni'mā'tza', Jesús cālakmilh. Lā' ixtlā'huantēlha na ixkalhni' huan xcān lā' ixcātēlakataxtumā'. ⁴⁹⁻⁵⁰ Lā' xlaca'n talaktzī'lh lā' tajicua'lh lā' tata'salh. Como ixlihuākca'n talaktzī'lh catīhuā ixkalhtlā'huantēlha huan xcān, tapuhualh ixtalakachuyamā'na lā' ū'tza' lej talijicua'lh. Lā' chu tuncan Jesús cātā'chihuīna'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Huixcāna'j caca'tzītīt lā' tū' cajicua'ntit. Quit a'ntī icmimā'.

⁵¹ Lā' tojōlh nac barco a'nlhā ixtahui'lāna' xlaca'n lā' ca'cslalh huan ū'ni'. Lā' xlaca'n lej talē'cnīlh. ⁵² Lā' a'yuj ixtalaktzī'nī't a'nchī Jesús mālhuuīlh huan pāntzi, lā' tū' ixtamāchekxī tichū Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh huan ī'tza'ca'nī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14.34-36

⁵³ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh tintacut huan xcān, lā' tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Genesaret lā' tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' tataxtulh de nac barco, huan tachi'xcuhūi't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Lā' palaj ta'a'lh lakachu lā' tzucuca cālīmincan ī'tza'ca'nī'n nac laclajna'. Cālē'nca chu a'nlhā huanca que ixuī' Jesús. ⁵⁶ Lā' chu calhāhuā tanūlh nac lacti'na'j cā'lacchicni' lā' nac xcānsipejni' lā'

cā'ranchujnu', ixcāmāpī'can huan ī'tza'ca'ni'n nac lītāmāuj lā' ī'squi'ni'can Jesús que cacāmāxtekli xmān taxa'ma ixtampān ixlu'xu'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taxa'malh ixlu'xu' tatzeyankō'lh.

7

A'ntū cāmātlahuī xako'hua'jua' huan chi'xcuhū'n
Mt. 15.1-20

¹ Lā' talaktakēstokli Jesús fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzī'nī't makapitzīn ī'sca'txtunu'nī'n Jesús a'ntī ixtahuā'yamā'na lā' tū' xa'nca ixtamakacha'ka'nī't pū'la. ³ Tū' chuntza' ixtatlahua huan fariseosnu' lā' ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn israelitas. Palh xlaca'n tū' pū'la ixtamakacha'ka'n chu a'nchī tasqui'nī, tū' ixtahuā'yan como ixta'a'cnīni'ni' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaquītaspi'ta de nac lītāmāuj, tū' ixtahuā'yan palh tū' xa'nca ixtamakacha'ka'n pū'la. Lā' ixtatlōkentaxtū lhūhua' ixtalanānca'n ī'xū'yāpapna'ca'n hua'chi a'nchī talipūche'kē' vasos lā' xālu lā' tamacatzucun de līcā'n lā' ī'xtī'catca'n. ⁵ Lā' takalhasqui'ni'lh Jesús huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley:

—¿A'chī' misca'txtunu'nī'n tū' tatlōkentaxtū a'ntū quixū'yāpapna'ca'n quincā-tamāsu'ni'n? Chu tahuā'yan lā' tū' pū'la tamakacha'ka'n a'nchī tasqui'nī.

⁶ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n. Mimpālacataca'n lītzo'kli huan profeta Isaías a'nlhā tatzō'kni':
Huā' tamā'na tachi'xcuhū't xmān tahuan palh quinta'a'cnīni'ni' pero tū' tapāstaca a'ntū iccālīmāpa'ksīlh.

⁷ Chu tlakaj quintamācā'tanī como a'ntūn tamāsu'yu hua'chilh quilīmāpa'ksīn, ū'tza' xmān ixtapuhuānca'n huan chi'xcuhū'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit xālusnu' lā' vasosnu' a'nchī tasqui'nī lā' tlahua'yā'tit lhūhua' ā'makapitzīn talanān.

⁹ Lā' nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit que tzey a'nchī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios para natlōkentaxtūyā'tit mintalanānca'n. ¹⁰ A'nlhā tzo'kli Moisés, chuntza' hualh:

Cacā'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't.

Lā' Moisés nā hualh:

Camāmāknīnī'nca huan a'ntīn tamacapūlhca ixtāta' o ixtzī't.

¹¹ Pero hui'xina'n xtunc hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n māsu'yu'yā'tit palh kalhatin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī't: “Tūla icmaktāyayāni' porque ixlīhuāk a'ntū icka'lhī, ū'tza' Corbán” —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios—. ¹² Lā' chuntza' tū' makxtekā'tit nacāmaktāya ixtāta' lā' ixtzī't. ¹³ Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios como māsu'yu'yā'tit que tasqui'nī natlōkentaxtūcan ixtalanānca'n mixū'yāpapna'ca'n. Lā' lhūhua' ā'catūhuā tlahua'yā'tit hua'chi huan tamā'na —hualh Jesús.

¹⁴ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan tachi'xcuhū't lā' cāhuanilh:

—Caquilākaxmatui milīhuākca'n lā' camāchekxī'tit. ¹⁵ Tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū naquilhānū huan chi'xcu' hua'chi lihua't lā' chuntza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'. Pero a'ntū naquilhāntu de kalhatin chi'xcu' hua'chi tū' tzey tachihuīn, ū'tza' nalīka'lhī ixtalaclē'i'.

¹⁶ Cuenta catlahua'tit a'ntū kaxpa'tā'tit —hualh Jesús.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtanūnī't nac chic, tū'tza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhū't. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh tuchū ixuanicu'tun huan a'ntū lītālacastuca. ¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n ħchā tū' māchekxī'yā'tit? Ca'tzīyā'tit que chuxatū a'ntū naquilhtanū kalhatin chi'xcu', xla' tū' catililalh ko'hua'jua'. ¹⁹ U'tza' xmān tanū na ixpān lā' chuntza' taxtu. Tū' catitanūlh na ixtapāstacna'.

Chuntza' limāsu'yulh que huāk tzey a'ntū hua'yāuj. ²⁰ Lā' Jesús huampā:

—A'ntū quilhtaxtu kalhatin chi'xcu', ū'tza' ko'hua'jua' nalila. ²¹ Palh tū' tzey ixtapāstacna' kalhatin chi'xcu', xla' napuhuan a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalimākpuscātīni'n lā' nalitlahua talākālī'n lā' nalimāknīni'n. ²² Lā' naka'lhāna'n lā' naka'lhīcu'tun a'ntū ixla' ā'chā'tin lā' natlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' natampi'lhīni'n lā' na'a'kxokonu'n lā' natlahua a'ntūn ko'hua'jua' lā' nalakca'tzana'n lā' na'a'ksa'nān lā' lej naka'tla'jca'tzī lā' tū' tzey ixtapāstacna' naka'lhī. ²³ Huāk huā' tamā'na tū' tzey lā' tamātlahūi ko'hua'jua' kalhatin chi'xcu'. Nā huā' tamā'na tataxtu de ixchakān kalhatin chi'xcu' como tū' tzey ixtapāstacna' —hualh Jesús.

Huan puscāt makatīyāti' kalhlaka'ī'lh Jesús

Mt. 15.21-28

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tahuī'lāna' huan lakatu' cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' Sidón. Lā' tanūlh nac lakatin chic. Ixlacasqui'n que nīn tintī' ixca'tzīlh que ixuī' a'ntza' pero tūlalh tatzē'kli. ²⁵ Tuncan milh kalhatin puscāt. Lā' ixtzu'ma'jāt huan puscāt ixka'lhī huan tlajana'. Lā' como māca'tzīnīca que ixchīnīt Jesús, lakmilh lā' tatzokostani'lh. ²⁶ Lā' huan puscāt tū' israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. Lā' lej i'squi'ni' talakalhu'mān que camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt huan tlajana'. ²⁷ Pero Jesús huanilh:

—Pū'la cataka'sli huan camana'. Tū' limakuan maklhtīcan ixpāntzica'n huan camana' lā' nacāmaxquī'can huan chichīn.

²⁸ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Stu'ncua', Māpa'ksīni'. U'tza' icca'tzī. Pero huan chichīn tzēn tasacua' ixkalhspulamca'n camana' na ixtampīn mesa.

²⁹ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca māchekxī'ya'. Tzētza' napina' na minchic. Huan tlajana' taxtuni'lhtza' mintzu'ma'jāt.

³⁰ Lā' huan puscāt a'lh na ixchic. Lā' ixtzu'ma'jāt ixmā' nac tama' lā' ixtasu'yutza' que huan tlajana' ixtaxtuni'nī'ttza'.

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' a'ntī tūla ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca

³¹ Lā' Jesús taxtulh de nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Tiro lā' tētaxtulh nac Sidón lā' a'nlhā ixmāpa'ksī Decápolis. Lā' taspi'tli huan nac mar a'ntū huanican Galilea. ³² Lā' limini'ca kalhatin chi'xcu' a'ntīn tū' ixa'kahuāna'n lā' tūla ixchihuīna'n xa'nca. Lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh. ³³ Lā' Jesús lē'lh lacachuna'j huan chi'xcu' de a'nlhā ixtatakēstoka tachi'xcu'huī't lā' mānūni'lh ixmakspulh na ixa'ka'xko'lh. Lā' chojmanīlh ixmacan lā' nā xa'malh na ī'sī'makā't huan chi'xcu'. ³⁴ Lā' Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Pānīlh lā' hualh:

—ĵefata! —huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: ĵCatalaqui'lh!

³⁵ Lā' chu tuncan tatzeyalh ixa'ka'chakān huan chi'xcu' lā' kaxmatli. Lā' tzeyalh ī'sī'makā't lā' tzētza' ixchihuīna'n xa'nca. ³⁶ Lā' Jesús stu'tu'lu' cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—Nīn tintī' tihua'ni'yā'tit.

Pero tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, lā' ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. ³⁷ Lā' xlaca'n a'ntī cāmāca'tzīnīca lej ixtalē'cnī lā' tahualh:

—Huāk a'ntū tlahuanī't, huāk tzey. U'tza' cāmā'a'kahuanī a'ntī sordo lā' cāmāchihuīnī a'ntī kō'ko'.

¹ Lā' huā' tamā'na chi'chini' ixtatakēstoknī't huan tachi'xcuhūi't lā' tū' ixa'nān a'ntū natahua'. Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

² —Iccālakahu'man huan tachi'xcuhūi't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna' huā'tzā' lā' tū'tza' taka'lhī a'ntūn tahuā'. ³ Lā' palh xa'iccāmacā'lh na ixchicca'n lā' tū' tahuā'yanī't, lej ixtaxlejua'nalh nac tej lā' tū' ixtatāyani'lh. Lā' makapitzin de xlaca'n tamini'ta'ncha' lej makat.

⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhtilh:

—Lā' ¿chichū nacālimāhui'yāuj huan tachi'xcuhūi't huā'tzā' a'nlhā tinti' lahui'?

⁵ Lā' xla' cākalhasqui'nilh:

—¿Lhā maclā't pāntzi ka'lhī'yā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtilh:

—Mactojon.

⁶ Lā' tuncan Jesús māpa'ksilh catatahui'lalh huan tachi'xcuhūi't nac ti'ya't. Lā' cātayalh huan mactojon pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāmālapitzini'lh lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n para natamaxquī' huan tachi'xcuhūi't. Lā' chuntza' tatlahualh. ⁷ Lā' nā ixtaka'lhī makapitzin ti'na'j squī'ti' lā' Jesús maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios por huan squī'ti'. Lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmālapitzini'tit.

⁸ Lā' ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' talēka'sli. Lā' tamākēstokli xalacpītzin a'ntūn ta'a'katāxtūlh lā' tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Lā' a'ntin tahuā'yalh hua'chi lakatā'ti' mil ixtahuanī't. Lā' Jesús cāmacā'lh huan tachi'xcuhūi't na ixchicca'n. ¹⁰ Lā' tuncan xla' lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatorjōlh nac barco lā' tachā'lh a'nlhā ixmāpa'ksī huan cā'lacchicni' Dalmanuta.

Huan fariseosnu' tasqui'ni'lh Jesús que catlahualh lakatin lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56

¹¹ Lā' huan fariseosnu' talakmilh lā' tatzuculh tatā'lāsta'la Jesús. Lā' tasqui'nli lakatin lē'cnīn a'ntū nalītasu'yu que xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli como xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun. ¹² Lā' Jesús pānīlh con pō'ktu ixa'clhcunuc lā' hualh:

—¿A'chī' huan a'ntin tahuī'lāna' chuhua'j tasqui'n lē'cnīn? Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n a'nti hui'lāna'ntit chuhua'j tū' caticātamāsu'ni'ni' huan lē'cnīn.

¹³ Lā' cāmāxtekli lā' tojōpā huan nac barco lā' a'lh tintacut.

Ixlevaduraca'n fariseosnu'

Mt. 16.5-12

¹⁴ Lā' xmān ixa'nān mactin pāntzi nac barco como ixtapātza'nkānī't lā' tū' talē'lh pāntzi. ¹⁵ Lā' Jesús cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit lā' catamaktaka'lhtit de ixlevaduraca'n huan fariseosnu' lā' huan Herodes.

¹⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n talātā'chihuīna'lh lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' līhualh chuntza' como tū' limiuj pāntzi.

¹⁷ Lā' Jesús ixca'tzī que xlaca'n tū' ixtamāchekxī a'nchī ixlīchihuīna'mā' ixpālacata a'ntūn tamāsu'yu huan fariseosnu' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿A'chī' cāpāta'layāni' ixpālacata huan pāntzi a'ntūn tū' līta'ntit? ¿Chu tū' cuenta tlahua'yā'tit nīn māchekxī'yā'tit? ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Chu tū' laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mi'a'ka'xko'lhca'n. ¿Chu tū' a'kahuā'na'nā'tit? ¿Chu tūla pāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'xni'ca' iccāche'kelh huan macquitzis pāntzi lā' ū'tza' iccālimāhui'lh lakaquitzis mil chi'xcuhūi'n, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xlaca'n takalhtilh:

—Pācāujtu'.

²⁰ Lā' xla' hualh:

—Lā' a'xni'ca' iccāche'kelh huan mactojon pāntzi lā' ū'tza' iccālimāhui'lh lakatā'ti' mil, ¿lhā lakalā't chā'xta līmātzuma'tit xalacpītzin a'ntū mākēstoktit?

Lā' xluca'n takalhtilh:

—Pātojon.

²¹ Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿chu tūna'j māchekxī'yā'tit?

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'ntū huanican Betsaida lā' limini'ca Jesús kalhatin lakatzī'n lā' lej squi'ni'ca que caxa'malh huan chi'xcu' xalakatzī'n. ²³ Lā' makachi'palh lā' makachi'palē'lh huan lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun lā' xa'mani'lh na ixlakastapun lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū la'ktzī'na'?

²⁴ Lā' xla' talakapākē'lh lā' hualh:

—Iccālaktzī'n chi'xcuhui'n a'ntīn talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xakalhanna' qui'huī'n como tūna'j xa'nca iclacahuāna'n.

²⁵ Lā' tuncan xa'mani'pā na ixlakastapun. Lā' huan chi'xcu' talakapākē'pā lā' tzeyalh lā' xa'nca lacahuāna'lh.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'nc capit na minchic lā' tū' titētānū'ya' huan nac cā'lacchicni'. Nīn tintī' nacāhuani'ya' xala' nac huan cā'lacchicni' a'nchī lītze'ya'nti.

Pedro mālacstū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacli

Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21

²⁷ Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh huan nac makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' a'nlhā huanican Cesarea de Filipo. Lā' lihuan ixta'a'mā'na, xla' cākalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lā' tachi'xcuhui't, ¿chichūn tahuan de quimpālacata?

²⁸ Lā' xluca'n takalhtīni'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni' lā' ā'makapitzīn tahuan palh hui'x huan Elías lā' ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x chō'la kalhatin a'cta'sana'.

²⁹ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' hui'xina'n, ¿chichū hua'nā'tit tichūn quit?

Lā' Pedro kalhtīni'lh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios lacsacli.

³⁰ Lā' cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuanilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacli.

Jesús hualh que xla' ka'lhī nani

Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27

³¹ Lā' Jesús tzuculh cāmāsu'ni' chuntza':

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnīcan. Huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpān lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley, xluca'n naquintalakmaka'n lā' naquintamaknī. Lā' ixlilakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

³² Lā' lacastu'nc hualh huā'mā' tachihuīn. Lā' tuncan Pedro lē'lh lacachuna'j lā' tzē'k huanilh que tū' cahualh chuntza'. ³³ Lā' Jesús cālaktalaksipi'tli lā' cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' lacaquilhnīlh Pedro lā' huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x pāstacna'na' ixtapāstacna' huan ko'ti'ti'. Lā' tū' pāstacna'na' ixtapāstacna' Dios.

³⁴ Lā' Jesús cāta'sani'lh huan tachi'xcuhui't lā' ī'sca'txtunu'nī'n lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' catipāstacli xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ³⁵ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata lā' ixpālacata huan xatzey tachihuīn, xluca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ³⁶ Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj

para pō'ktu. ³⁷ Tū' a'nan a'ntū xla' tzē namāstā' para naka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ³⁸ Huan tachi'xcuhū't a'ntīn tahuil'āna' chuhua'j taputza ā'makxtum dios. Palh chuxatī de hui'xina'n nalīmāxana'nā'tit na ixlacapūnca'n tachi'xcuhū't lā' nalīmāxana'nā'tit quimpālacata lā' ixpālacata a'ntū icmāsu'yu, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmimpala. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksin quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ixāngeles a'ntī lej tzey.

9

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan makapitzin a'ntīn tahuil'āna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksin Dios lā' a'nchī namāpa'ksini'nkō'.

Jesús taxtāpalīh lā' xtunc tasu'yulh

Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36

² Lā' ixlīlakachāxan chi'chini' Jesús cālē'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' tatā'a'lh. Xmān ixkalhatā'ti'ca'n ta'a'lh huan nac tālmā'n kēstīn lā' tā'cxtulh. Lā' a'ntza' taxtāpalīh Jesús lā' xtunc ixtasu'yu na ixlacapūnca'n. ³ Lā' ixlu'xu' lej xkakalh lā' lej smu'yonko' lalh hasta ixlakachi'pana'n. Lā' tū' a'nan ā'catihuā nac cā'ti'ya'tna' a'ntī mālacastuca a'nchī lakche'kē'canī't. ⁴ Lā' cātasu'yuni'lh Elías lā' Moisés lā' ixtatā'chihuīna'mā'na Jesús. ⁵ Lā' Pedro huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', xalitzey hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'ictlahuayāuj huā'tzā' lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila' nala lā' ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

⁶ Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'nchī ixualh como ixtu'tunca'n lej tajicua'lh. Lā' ū'tza' lihualh chuntza'. ⁷ Lā' milh lakatin poklhnu' lā' cālītamacxti'li'lh. Lā' takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' a'ntū hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxquī'. Cakaxpa'ttit a'ntū huan.

⁸ Lā' tuncan lacapalh talaktzī'lh lā' nīn tinti' ixa'nan ā'chā'tin; xmān Jesús ixa'cstu talaktzī'lh.

⁹ Lā' a'xni'ca' ixtayujmā'na nac huan kēstīn, Jesús cāmāpa'ksilh lā' cāhuanilh:

—Nīn tinti' tihua'ni'yā'tit a'ntū laktzī'ni'ta'ntit. Tū' catihua'ntit hasta a'xni'ca' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalakahuanchoko de na ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n.

¹⁰ Lā' tzē'k taca'tzilh huā'mā' tachihuīn lā' ixtalākahasqui'nī:

—¿Tuchū huanicu'tun huā' lakahuanchokocan de na ixlac'hpu'nanca'n nīnī'n?

¹¹ Lā' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿A'chī' tahuan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley palh tasqui'nī que xapū'la namin Elías lā' ā'calistān namin huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'lini't?

¹² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Stu'ncua' huā'mā'. Pū'la namin Elías lā' nacāxtlahuakō' ixlihuāk. ¿Chu tū' tatzo'kni' ixpālacata huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n que napātini'n lhūhua' lā' nalakmaka'ncan?

¹³ Pero quit iccāhuaniyāni' palh milhtza' huan a'ntī huancan palh xla' Elías lā' makapitzin chi'xcuhū'n tatlahuani'lh chu a'nchī ixtalacasqui'n. Pātle'keni'lh chu a'nchī tatzo'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixkalhatā'ti'ca'n tachā'lh a'nlhā ixtahuil'āna' huan ā'makapitzin sca'txtunu'nī'n, talaktzī'lh a'nchī lhūhua' tachi'xcuhū't ixtalītamacxti'li'nī't. Lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtatā'lāhuanimā'na huan sca'txtunu'nī'n. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhū't talaktzīlh Jesús, talē'cnīlh lā' tuncan talaktu'jnulh lā' tatā'chihuīna'lh.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lichihuīna'nā'tit?

¹⁷ Lā' kalhtīlh kalhatin na ixlac'hpu'nanca'n lā' hualh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclīmini'ni' quincaman. Ka'lhī huan tlajana' a'ntū makakō'ko'nīnī'n. ¹⁸ Chu a'nlhā chi'pa lā' a'ntza' māyujū nac ti'ya't lā' tzucu kalhpupu

lā' māsā'nī ixtatzan lā' lhtuculu' la. Lā' iccāsqui'ni'lhtza' misca'txtunu'nī'n que catamāxtuni'lh. Lā' xlaca'n tūlah tamāxtuni'lh.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'i'yā'tit. ¿Hasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxi'yā'tit? Lā' ¿hasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī hua'nā'tit? Caquilī'ta'ni' huan ka'hua'chu.

²⁰ Lā' talīmini'lh lā' a'xni'ca' laktzi'lh Jesús, huan tlajana' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' a'kā'lh nac ti'ya't lā' tapi'li'lh lā' kalhpupulh. ²¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh ixtāta' huan ka'hua'chu:

—¿Lhā lakalā't cā'ta ka'lhīnī't huā'mā' ta'jatat?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Desde ixlīti'na'j tzuculh. ²² Lā' maklhūhua' māpū'lh nac macscut lā' nac xcān para namaknī. Lā' palh tzē natlahua'ya' catūhuā, caquilālakahu'mauj quina'n lā' caquilāmaktāyauj.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Lā' ¿a'chī' quihua'ni': “Palh tzē natlahua'ya' catūhuā”? Huan a'ntī kalhlaka'i' Dios lā' līpāhuan Dios, ū'tza' tzēn tlaha chu a'ntūyā catūhuā.

²⁴ Lā' tuncan ixtāta' huan ka'hua'chu ta'salh lā' hualh:

—Quit ickalhlaka'i'. Caquimaktāya' porque quisputni'cus a'nchī xa'nca na'ickalhlaka'i'.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús cuenta tlhualh a'nchī ixtalaktu'jnumā'na ixtalaktakēstokmā'na, xla' lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—Icmāpa'ksiyāni' hui'x a'ntī māsordujlīni'ta' lā' makakō'ko'nī'ta' huan ka'hua'chu. Icmāpa'ksiyāni' que cataxtu de xla' lā' tū' maktin titanūpala'ya' na ixchakān.

²⁶ Lā' huan tlajana' ta'salh lā' makaxtacnānīlh huan ka'hua'chu lā' taxtulh. Lā' huan ka'hua'chu ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. U'tza' lhūhua' talīhualh xpālacata huan ka'hua'chu:

—Nīlhtza'.

²⁷ Pero Jesús makachi'palh lā' maktāyalh lā' huan ka'hua'chu tā'kaquī'lh.

²⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatanūlh nac chic, lā' ixa'cstuca'n ixtahui'lāna' lā' takalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' quina'n tūlah icmāxtuni'uj huan ka'hua'chu huan tlajana'?

²⁹ Lā' cāhuanilh:

—Huan tlajana' hua'chi huā'mā' tūla māxtucan. Xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración lā' palh nalīhui'lī'yā'tit tū' nahuā'ya'nā'tit.

Jesús hualh ixlīmaktu' que ka'lhī nani

Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45

³⁰ Lā' tataxtulh de a'ntza' lā' ta'a'lh lā' ixtalatlā'huan huan nac estado de Galilea. Lā' Jesús tū' ixlacasqui'n que naca'tzīcan que ixuī' a'ntza' ³¹ porque iccāmāsu'ni'mā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' iccāhuani:

—Naquimacamāstā'can quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n, lā' naquimacamāstā'can con ixlīmāpa'ksīnca'n chi'xcu'huī'n. Lā' xlaca'n naquintamaknī lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko —cāhuanilh.

³² Pero xlaca'n tū' tamāchekxīlh huā'mā' tachihuīn lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun como ixtajicua'n.

¿Tichū līhua'ca' tasqui'nī?

Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48

³³ Lā' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nīhā huanican Capernaum. Lā' a'xni'ca' tatanūlhtza' nac chic, Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū ixlālīsta'la'yā'tit a'xni'ca' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh como līhuan ixtatlā'huantēlha nac tej, ixtalālīsta'lamā'na xpālacata tichū más tasqui'nī na ixlacīhpu'nanca'n. ³⁵ Lā' Jesús tahuī'lh lā' cāta'sani'lh ixcāhacāujtu'ca'n lā' cāhuanilh:

—Palh catihuā lacu'tun xapuxcu' de hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn lā' calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Lā' makachi'palh kalhatin ti'na'j ka'hua'chu lā' yāhualh na ixlaclhpu'nanca'n. Lā' cha'xli lā' cāhuanilh:

³⁷ —Chuxatī a'ntīn tapa'ksī con quit lā' ū'tza' nalīpāxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'yā, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh quit quimpāxquī'. Lā' chuxatī a'ntī quimpāxquī' quit, nā paxquī' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit.

A'ntīn tū' ixtā'ca'tza Jesús, ū'tza' namaktāya
Lc. 9.49-50; Mt. 10.42

³⁸ Lā' Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin chi'xcu' a'ntī ixmāpācuhūi mintacuīni' lā' ū'tza' ixcālīmāxtumā' huan tlajana'nī'n. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como xla' tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camaxtektit lā' tū' timāmakchuyiyā'tit. Tū' a'nan a'ntī natlahua lē'cnīn a'xni'ca' namāpācuhūi quintacuīni' lā' chu tuncan tzē naquilakapala. ⁴⁰ Lā' a'ntīn tū' quintā'ca'tzaca'n, ū'tza' quincāmaktāyayāni'. ⁴¹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni' que chuxatī nacātā'hua'yāni' xcān por ixpālacata hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, ū'tza' Dios namāpala.

Tū' tzey palh mimacan namātlahuīyāni' talaclē'i'
Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2

⁴² Lā' Jesús huampā:

—Lā' palh catihuā chihuīna'maxquī' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu a'ntī quinkalhlaka'i' lā' ū'tza' huan ka'hua'chu nalitlahua talaclē'i', huā'mā' chi'xcu' tū' tzey. Xatzey palh pū'la ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin ka'tla' chihuix lā' ixmojōca nac mar para najicsua'. Chuntza' tū' ixa'kxokolh huan ka'hua'chu.

⁴³ 'Lā' palh mimacan napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xalitzey macamōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mimacanca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālī-macā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' huan macscut tūla māmīxīcan. ⁴⁴ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catihua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁵ 'Lā' palh mintojonca'n napūtlahua'yā'tit talaclē'i', huā'mā' tū' tzey. Xatzey palh lacmōcho ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit kantu' mintojonca'n a'ntū pūtlahua'yā'tit talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālī-macā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catihua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁷ 'Lā' palh tlahua'cu'tunā'tit talaclē'i' ixpālacata catihuā a'ntūn talaktzī'n milakastapunca'n, huā'mā' tū' tzey. Xatzey lakaxō'ko' ixla'tit lā' ixka'lhī'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. Tū' tzey palh ka'lhī'yā'tit lakatu' milakastapunca'n a'ntū nacāmātlahuīyāni' talaclē'i' lā' ū'tza' nacātālīmacā'nāni' hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' huan xtokonu'lūhua' tū' maktin catitahua'kō'lh huan xamasni' ixquinīca'n a'ntī natapātīni'n lā' tū' catimixli huan macscut.

⁴⁹ 'Tasqui'nī que ixlīhuākca'n natapātīni'n para que más tzey natala. U'tza' hua'chi macscut lā' maclacasqui'n chuntza' hua'chi līhua't maclacasqui'n matzat. Lā' a'ntū a'ksajui'can Dios, huāk nalīmāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Matzat tzey; pero palh matzat tū'tza' sko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na minquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' huanicu'tun que xa'nca' nalatā'kchokoyā'tit. Lā' ca'cs nalātahui'la'yā'tit —hualh Jesús.

10

Jesús māsuyulh ixpālacata makxtekcan huan puscāt

Mt. 19.1-12; Lc. 16.18

¹ Lā' Jesús taxtulh de Capernaum lā' a'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Judea. U'tza' a'ntū hui'lacha' tintacut huan pūxka Jordán. Lā' tatzucupā tatakēstoka tachi'xcu'huī't. Lā' Jesús tzucupā cāmāsu'ni' como chuntza' ixlīmanīnī't. ² Lā' talaktapajtzūlh Jesús makapitzīn fariseosnu'. Ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' ū'tza' talikalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzē makxtekcan quimpuscātca'n lā' xapacan ixtacuīni'?

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chichūn cāmāpa'ksīni' Moisés hui'xina'n a'nlhā tatzō'kni' huan nac ley?

⁴ Lā' xlaca'n tahualh:

—Moisés hualh: “Tzēn tzo'kcan lakatin acta lā' chuntza' tzē namakxteka' mim-puscāt”.

⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej lacxumpi hui'xina'n lā' tū' tzey mintapāstacna'ca'n. U'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁶ Pero a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, tatzō'kni' chuntza': Dios tlhualh chi'xcu' lā' puscāt.

⁷ U'tza' nacālīmakxteka ixtāta' lā' ixtzī't kalhatin chi'xcu' lā' natā'takēxtimī ixpuscāt.

⁸ Lā' ixtu'ca'n natala hua'chilh xmān kalhatin.

Chuntza' tatzō'kni'. Lā' chuntza' tū'tza' kalhatu' xlaca'n; xmān kalhatin. ⁹ Lā' chuntza' tū' līmakuan palh chi'xcu'huī'n cālāmāmakxtekē a'ntī Dios cātlahuanī't chu lakatin.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' tatanūpā nac chic, takalhasqui'nīlh ī'sca'txtunu'nī'n ixpālacata a'ntū hualh. ¹¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chu a'ntī namakxteka ixpuscāt lā' palh natā'tapūchahua ā'kalhatin puscāt, huā'mā' chi'xcu' makpuscātīni'n. Lā' chuntza' tlahuanī' huan xapū'la ixpuscāt a'ntūn tū' līmakuan. ¹² Lā' palh kalhatin puscāt namakxteka ixkōlu' lā' natā'tapūchahua ā'kalhatin chi'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixmakchi'xcu'.

Jesús cāsīcua'lanālīlh huan camana'

Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17

¹³ Lā' cālīmini'ca Jesús camana' para que ixcā'a'cpūxa'malh. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacaquilhni' a'ntī ixtalīmin. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzilh a'ntū ixtatlahuamā'na, xacā'lh lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmāxtektit quintalakmin huan camana' lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁵ Ixlistu'ncua' iccāhuanīyāni' que a'ntīn tū' takalhlaka'ī' hua'chi laksana'tā'n takalhlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

¹⁶ Lā' Jesús cācha'xli huan camana' lā' cāmūspa'lhli con ixmacan lā' cāsīcua'lanālīlh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30

¹⁷ Lā' Jesús a'mpā, lā' ixtlā'huantēlha nac tej. Lā' laktu'jnulh kalhatin chi'xcu' lā' tatzokostani'lh Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁸ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū huanicu'tun a'xni'ca' quihua'ni'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī tzey lā' ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza':

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchihuīna'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'ncua'.

Tū' ti'a'kxokonu'na' para natlaja'ya'.

Cacā'a'kahuā'na'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²⁰ Lā' xla' kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', huāk huā' tamā'na iclōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²¹ Entonces Jesús laktzi'lh lā' pāxqui'lh lā' huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā sputni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzī'ni'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calistān naquintā'pina', a'yuj napātīni'na'.

²² Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej līlakaputzalh lā' a'lh como lej rico ixuanī't.

²³ Lā' Jesús lakachu cālaktzi'lh tachi'xcuhūi't lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Lej jicslīhua' para xlaca'n a'ntī lacricosnu' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī.

²⁴ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talīlē'cnīlh ixtachihuīn. Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que xlaca'n a'ntīn talīpāhuan ixtumīnca'n, lej jicslīhua' natatamakxteka que Dios nacāmāpa'ksī. ²⁵ Ca'tziyā'tit que tūlah catitanūlh lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' para kalhatin rico natamakxteka que Dios namāpa'ksī.

²⁶ Lā' xlaca'n lej lhūhua' talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿tichūn tzē namāpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cālaktzi'lh lā' cāhuanilh:

—Huan chi'xcuhūi'n tūlah catitalahualh nīn tuntū' para natapūtaxtu, xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū como Dios tzēn tlahua huāk catūhuā.

²⁸ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlīhuāk a'ntū xa'icka'lhīyāuj lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī catūhuā por quimpālacata lā' ixpālacata kalhlaka'ī' xatzey tachihuīn. Nata'a'kxtekui'lī ixā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'tca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixā'tacuxtuca'n. ³⁰ Xlaca'n a'ntī nata'a'kxtekui'lī, ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj. Hua'chi cien veces līhua'ca' nataka'lhī ixā'lacchicni'ca'n lā' nā lhūhua' ixtā'timīnca'n lā' ixtzī'tca'n lā' ixtāta'ca'n lā' ixcamana'ca'n lā' ixā'tacuxtuca'n. Lā' nā nacāmāpātīnīcan. Lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ³¹ Lā' lhūhua' a'nan a'ntī lej tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, tū' lej catitatasqui'nīlh. Lā' lhūhua' a'nan a'ntīn tū' tatasqui'nī huā'tzā'; pero a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, lej natatasqui'nī.

Jesús huampā que ka'lhī nani

Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34

³² Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtatā'cxtunu'ntēlha para nac Jerusalén lā' Jesús ix-cāpū'lani'tēlha lā' xlaca'n talē'cnīlh. Lā' huan a'ntī ixtastālanī' ixtajicua'n. Lā' chu cālē'mpā lacachuna'j huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' tzucupā cāhuani a'ntū napātē'keni'. ³³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit que a'mā'nauj para nac Jerusalén. Lā' a'ntza' naquimacamāstā'can como quit huan Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n. Naquimacamāstā'can con huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n natahuan que caquimāknīca. Lā' xlaca'n naquintamacamāstā' con huan maktiyātī'n. ³⁴ Lā' naquintalakapala lā' naquintakēsnoke lā' naquintachojmanī lā' naquintamaknī. Lā' ixlīlaku'tun chī'chini' na'iclahuanchoko de na ixlacihpu'nanca'n huan nīnī'n.

Jacobo lā' Juan tasqui'ni'lh lakatin talakalhu'mān

Mt. 20.20-28

³⁵ Lā' Jacobo lā' Juan, ixo'kxa'n Zebedeo, talaktapajtzūlh Jesús lā' tahuaniilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclacasqui'nāuj naquilatlahua'ni'yāuj a'ntū na'iccāsqui'ni'yāni'.

³⁶ Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yāni'?

³⁷ Lā' xlaca'n tahuaniilh:

—A'xni'ca' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nāuj na'iccāpāxtūtahui'layāni', kalhatin na mimpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na mimpāxtuxuc.

³⁸ Pero Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit a'ntū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Chā tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? U'tza' hua'chilh pōko'tnū'nā'tit quintaza lā' hua'chilh quintā'a'kpaxā'tit.

³⁹ Lā' xlaca'n tahaualh:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncau' que napātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁴⁰ Pero ū'tza' huā'mā' naquilāpāxtū-tahui'layāuj, quit tūla icmāpa'ksī. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān para huan a'ntī Dios lacsacli.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' huan kalhacāuj sca'txtunu'nī'n taca'tzilh a'ntū kalhasqui'nīca Jesús, tatzuculh ta'a'kchā'n ixpālacata Jacobo lā' Juan. ⁴² Lā' Jesús cāta'sani'lh ixlīhuākca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchīn tahuani't huan a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'tiya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nī'n a'ntīn tatapa'ksī con xlaca'n. Lā' lej palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Tū' chuntza' catilalh na milaclhpu'nanca'n. Chuxatī a'ntī lacu'tun xamāpa'ksīni' na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ⁴⁴ Chuxatī a'ntī naputza a'nchī lihua'ca' natasqui'nī na milaclhpu'nanca'n, maclacasqui'n que xla' nala hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzīn de hui'xina'n. ⁴⁵ Quit māni' huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Lā' quit tū' icmilh para na'icla hua'chi xapatrōn; quit icmilh para na'icscuja lā' para na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' na'icmacamāstā' quinquilhtamacuj para na'iccāmāpūtaxtū līlhūhua' —hualh Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo a'ntī lakatzī'n ixuanī't

Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43

⁴⁶ Lā' tachā'lh huan nac cā'lacchicni' a'nīlhā huanican Jericó. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtax-tumā' nac Jericó, tatā'a'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' lhūhua' tachi'xcuhui't. Lā' na ixquiltūn tej i'squi'nīhuā'yahui' huan lakatzī'n a'ntī ixuanican Bartimeo ixo'kxa' Timeo. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzilh que ixtētaxtumā' Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa lā' hualh:

—Jesús, hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj. Caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁸ Lā' lhūhua' chi'xcuhui'n talacaquilhni'lh lā' tahuani'lh:

—Caquilhca'csla'.

Lā' Bartimeo ā'chulā' ixta'sa lā' hualh:

—Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma' quit.

⁴⁹ Lā' Jesús tāyalh lā' cāhuanilh i'sca'txtunu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Lā' tata'sani'lh huan lakatzī'n lā' tahuani'lh:

—Capāxu'hua' lā' catāya'. Jesús ta'sani'yāni'.

⁵⁰ Lā' xla' tamakxtulh ixtakēnu' lā' tāyalh lā' lakmilh Jesús. ⁵¹ Lā' Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū lacasqui'na' na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquimālacahuā'nī'pala'.

⁵² Lā' Jesús huanilh:

—Tzētza' napina'. Hui'x kalhlaka'i'nī'ta' que quit na'icmālacahuānīyāni' lā' ū'tza' lītze'ya'ntitza'.

Lā' chu līmaktin lacahuāna'lh lā' stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús lā' i'sca'txtunu'nī'n tachā'lh nac xcānsipej Jerusalén

Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19

¹ Lā' a'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' nac Jerusalén, tachā'lh huan nac o'kspū'n a'nīlhā huanican Olivos, lā' ū'tza' pajtzu huan cā'lacchicni' a'nīlhā huanican Betfagé lā' a'nīlhā huanican Betania. Lā' Jesús cāmāpū'līlh kalhatu' i'sca'txtunu'nī'n ² lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit nalaktzi'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tinti'na'j kētahui'lanī't. Caxcuttit lā' caquilālimini'uj huā'tzā'. ³ Lā' palh catihuā nacākalhasqui'ni'yāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?”, hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n lā' tuncan namacamimpala huā'tzā'”.

⁴ Lā' ta'a'lh lā' takaksli lakatin xati'na'jcus burro a'ntū ixchī'yāhuacanī't. Ixyā nac tej pajtzu xamākalhcha lakatin chic. Lā' tatzuculh taxcuta.

⁵ Lā' makapitzin chi'xcuhui'n a'ntī ixtayāna' takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū tlahua'pā'na'ntit? ¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

⁶ Lā' huan sca'txtunu'nī'n takalhtīni'lh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't. Lā' huan chi'xcuhui'n tamakxtekli ta'a'n huan sca'txtunu'nī'n. ⁷ Lā' talīmini'lh Jesús huan xati'na'jcus burro lā' talikētlapalh ixtakēnu'ca'n lā' xla' kētō'lah. ⁸ Lā' lhūhua' tachi'xcuhui't tamāpī'lh ixtakēnu'can nac tej. Lā' ā'makapitzin ixtacā' xati'na'j ixpeken qui'hui' para nata māpī' nac tej. Chuntza' talīmāsu'yulh palh ixta'a'cnīni'ni'mā'na Jesús.

⁹ Lā' a'ntī ixtapū'lani'tēlha lā' a'ntī ixtastā'lani'tēlha tatzuculh tata'sa lā' tualh:

—¿Camācā'tanīca Dios! Dios casicua'lanā'lih a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksin huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanā'lih huan līmāpa'ksin a'ntū nala, lā' ū'tza' hua'chi ixlīmāpa'ksin quixū'yāpapca'n David.

¹¹ Lā' a'xni'ca' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, a'xni'ca' lakachu lacahuāna'lh na ixchakān lītōkpān, taxtulh lā' cātā'a'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhni'lh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.18-19

¹² Lā' ixlīlakalī a'xni'ca' tataxtulh de nac Betania, Jesús ixtzi'ncsa. ¹³ Lā' de makat laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo lā' ixtaxtuni'ni'ttza' xachi'tin huan qui'hui'. Lā' Jesús tapajtzūlh para nalaktzi'n palh ixua'ca'tza' xatō'ca't. Lā' a'xni'ca' chā'lh a'nlhā ixyā huan qui'hui', tū' ixka'lhī ixtō'ca't. Xmān xachi'tin ixka'lhī como tūna'j ixchā'n ixpūlan higo.

¹⁴ Lā' Jesús huanilh huan qui'hui':

—Tū' maktin catihua'ca' mintō'ca't.

Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takaxmatli a'ntū huanilh huan qui'hui'.

Jesús cātākaxtulh de nac xaka'tla' lītōkpān huan stā'na'nī'n

Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22

¹⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātākaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' huan a'ntī ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. Lā' cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n huan a'ntī ixtaxtāpalīmā'na ixtumīnca'n tachi'xcuhui't lā' nā ixpūtahui'lhca'n huan a'ntī ixtastā'mā'na pālūmax.

¹⁶ Lā' tū' makxtekli que nīn tinti' natētaxtu na ixtanquilhni' huan lītōkpān palh ixlē'mā' catūhuā. ¹⁷ Lā' ixcāmāsu'ni' huan tachi'xcuhui't lā' hualh:

—¿Chu tū' tatzō'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuhui'can chic a'nlhā tlahuacan oración. Huan tachi'xcuhui't xalanī'n calhāhuā natamin tatlahua oración”. Lā' a'nchīn tlahuapā'na'ntit, lītlahuacanī't hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁸ Lā' cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús como ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't ixtalē'cnī a'nchī ixmāsu'yu. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūnī'ttza' huan chi'chini', Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n tataxtulh de nac Jerusalén.

Scōhualh huan xaqui'hui' higo

Mt. 21.20-22

²⁰ Lā' ixlīlakalī cā'tzi'sāt tatētāxtulh a'nlhā ixyā huan xaqui'hui' higo lā' talaktzi'lh a'nchī ī'scōhuankō'nī'ttza' hasta ixtankāxē'k. ²¹ Lā' Pedro pāstacli a'ntū pātē'kelh lā' huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Huan qui'hui' scōhuantāyakō'lhtza'; huan a'ntū macapūlhca'.

²² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Cakalhlaka'ī'tit Dios. ²³ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxatī a'ntī xa'nca nakalh-laka'ī' lā' tū' naka'lhī lakatu' ixtapāstacna', natlahuani'can chu a'ntū xla' nasqui'n. Palh nahuani huan kēstīn: “Catapānu' de ā'tzā' lā' catojo' nac xcān”, chuntza' napātle'ke, xmān tū' caka'lhīlh lakatu' ixtapāstacna'. ²⁴ U'tza' iccālihuaniyāni' que ixlihuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit a'xni'ca' tā'chihuīna'mpā'na'ntit Dios, caka'lhīlh laka'ī'tit que ka'lhīyā'tittza'. Lā' namaklhtīni'nā'tit. ²⁵ Lā' a'xni'ca' natāya'yā'tit lā' tlahua'pā'na'ntit oración, namāspūtūnu'ni'yā'tit catīhuā palh cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' minTāta'ca'n nac a'kapūn tze nacāmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. ²⁶ Lā' palh hui'xina'n tū' cāmāspūtūnu'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n nac a'kapūn tū' caticāmāspūtūnu'ni'ni' mintalaclē'i'ca'n hui'xina'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata ixlīmāpa'ksīn

Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8

²⁷ Lā' tachā'lh nac Jerusalén. Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan nac xaka'tla' litokpān, talaktapajtzūlh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xalacpap-atzīni'n israelitas. ²⁸ Lā' takalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixquilhtampān litlahua'pā't huā'mā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Lā' palh naquilākalhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāni' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā. ³⁰ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampān tachi'xcuhū't? Caquilākalhtīuj.

³¹ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit?” ³² Lā' tūla catihuaniuj que chi'xcuhū'n tamāpa'ksīlh como cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhū't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n que tachi'xcuhū't nata'a'kchā'n como ixlihuākca'n ixtakalhlaka'ī' que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ³³ Lā' ū'tza' talīkalhtīlh Jesús:

—Tū' iccā'tziyāuj tichū ixquilhtampān.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Nīn quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahuamā' huā'mā'na catūhuā.

12

A'nchī lītalacastuca huan tūn tū' tzeyā tasācua'ni'n

Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19

¹ Lā' Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n huan tachi'xcuhū't con a'ntū lītalacastuca lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī cha'nli mayāc a'ntū māstā' uvas. Lā' licorralhui'līlh chihuixixti'ya't lā' cāxtlahualh ixpūchi'tni' lā' yāhualh lakatin torre a'ntū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

Lā' ā'calistān cāmāsācua'nīlhixti'ya't makapitzīn tasācua'ni'n para natascuja i'tātna'. Lā' xla' a'lh tachoko makat. ² Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlan uvas, macā'lh ixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'ni'n catamacamaxquī'lh huan a'ntūn tamakalani't a'ntū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³ Pero huan tasācua'ni'n tachi'palh huan lacscujni' lā' tatucslī lā' chu chuntza' tamāspi'tchokolh. Tū' maxquī'ca nīn tuntū'. ⁴ Lā' huan ixtēcu' pū'uva chu macā'mpā ā'kalhatin ixlacscujni'. Lā' huan tasācua'ni'n tamūta'lallh lā' talakapalalh lā' chu chuntza' tamacā'lh. ⁵ Lā' huan ixtēcu' macā'mpā ā'chā'tin lā' tamaknīlh xla'. Lā' huan ixtēcu' cāmācā'mpā lhūhua' ā'makapitzīn. Huan tasācua'ni'n talacnicui'līlh makapitzīn lā' tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁶ 'A'xmān kalhatin ixui'cus a'ntin tzē namacā'ncan, lā' ū'tza' ixo'kxa' a'nti lej ixpāxqui'. Lā' xla' ā'xmān macā'lh lā' hualh: “Ka'lhī que nata'a'cnīni'ni' qui'o'kxa”.

⁷ Pero huan tasācua'ni'n talāhuanilh: “U'tza' huan a'nti nalitachoko ixlihuāk a'ntū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj lā' chuntza' quilaca'n nala huan pū'uva”. ⁸ Lā' tachi'palh lā' tamakniilh lā' tamaka'lh ixquilhtūn huan pū'uva.

⁹ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tuchū nacātlahuani' huan tamā'na' a'ntin tamaksācua'lh? Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'ni'n lā' nacāmāsācua'ni huan pū'uva ā'makapitzin xtunc tasācua'ni'n.

¹⁰ ¿Chā tū' maktin lakapūtle'keni'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixO'kxa'? Xla' hua'chi huan chihuix a'ntū lītzo'kcanit lā' chuntza' huan:

Huan xakana'ni'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' lanī't huan chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹¹ Chuntza' tlhualh huan Māpa'ksīni' lā' quina'n iclē'cnīyāuj.

¹² Lā' ixtā'ca'tza Jesús titachi'pacu'tulh como tamāchekxīlh que xlaca'n ixtalitalacas-tuca hua'chi huan tasācua'ni'n nac pū'uva. Lā' como ixtajicua'ni' tachi'xcuhui't, ū'tza' talimakxtekli lā' ta'a'lh.

Ixpālacata huan tamātā'jīn

Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26

¹³ Lā' cālakmacā'nca Jesús ā'makapitzin fariseosnu' lā' ixchi'xcuhui'n Herodes. Cālak-macā'nca para natakaxmatxtu catūhuā a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' talakchā'lh, tahuanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tziyāuj que hui'x hua'na' a'ntū stu'ncua'. Hui'x tū' tlhua'ni'ya' cuenta a'nchī talichihuīna'nāni' tachi'xcuhui't. Lā' chu a'cxtim cālaktzi'na' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ¿Chā līmakuan na'icmāpalayāuj a'ntū māta'jīni'n huan emperador o tū' tasqui'nī?

¹⁵ Lā' Jesús ixca'tzi que xmān ixtalilaktzi'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chi' quilālilaktzi'ncu'tunāuj? Caquilālīmini'uj lakatin tumīn para na'iclaktzi'n.

¹⁶ Lā' talīmini'lh lakatin denario a'ntū ixtumīnca'n lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

Lā' xlaca'n tahuanilh:

—Ixla' huan emperador.

¹⁷ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Pues camacamaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camacamaxqui'tit Dios a'ntū ixla'.

Lā' xlaca'n lej talē'cnīlh a'nchī cākalhtīlh Jesús.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nti natalakahuanchoko

Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40

¹⁸ Lā' talakmilh Jesús saduceosnu'. Xlaca'n tamāsu'yu que tū' catilakahuanchokoca. Lā' ū'tza' talīhuanilh:

¹⁹ —Mākalhtō'kē'ni', Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntin tapūchahuanī'ttza', lā' palh nīmaka'n ixpuscāt lā' palh tinti' ixcaman, maclacasqui'n que huan lakapūt natā'tapuchahua ixyāsta' a'nti xastancu. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'nti nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'nti nīni'ttza'.

²⁰ Ixa'nan kalhatojon lītā'timīn. Lā' xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ixka'lhī ixcaman a'xni'ca' nīlh. ²¹ Lā' kalhatin ī'stancu tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' nā xla' nīlh lā' tū' ka'lhīlh ixcaman. Lā' chuntza' pātē'keni'lh ā'kalhatin ī'stancu a'xni'ca' tā'tapūchahualh huan lakapūt. ²² Chuntza' kalhatunu' de ixkalhatojonca'n tatā'tapūchahualh huan puscāt lā' tū' taka'lhīlh ixcamanca'n a'xni'ca' tanīlh. Lā' a'xmān nīlh huan puscāt.

²³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokocan, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt? Ixkalhatojonca'n ixtatā'tapūchahuanī't.

²⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'tza' lita'a'kxokoni'ta'ntit mē'cstuca'n como tū' ca'tziyā'tit a'ntūn tatzokni' huan na ixtachihuīn Dios lā' nīn tū' māchexi'yā'tit chī huanī't ixlīmāpa'ksīn. ²⁵ Lā' a'xni'ca' huan nīnī'n natalakahuanchoko, tū' catitapūchahuaca lā' nīn tū' catitamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n para natatapūchahua. Xlaca'n natala hua'chi ixángeles Dios xala' nac a'kapūn. ²⁶ Lā' Moisés tzo'kli ixpālacata a'ntī natalakahuanchoko a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'hui' a'ntū iklamamā'. ¿Chu tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntū Dios huanilh Moisés? Chuntza' hualh: “Quit ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob”, hualh. ²⁷ U'tza' huanicu'tun que xlaca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīnī'n. Hui'xina'n lej ta'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n.

Huan līmāpa'ksīn a'ntū lihua'ca' tasqui'nī

Mt. 22.34-40; Lc. 10.27

²⁸ Lā' cālakmilh Jesús kalhatin xamākalhtō'kē'ni' huan ley lā' cākaxmatli a'ntī ixlāsta'lamā'na. Lā' ca'tzīlh que Jesús xa'nca cākalhtīlh. Lā' tuncan kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn más tasqui'nī?

²⁹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Huan līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī, ū'tza' huā'mā': “Cakaxpa'ttit hui'xina'n israelitas. Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰ Lā' napāxqui'yā' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk mintapāstacna' lā' mintahuīxcān”. ³¹ Lā' ixlīlakatu' līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Napāxqui'yā' ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi mē'cstu pāxqui'ca'na'”. Tū' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksīn a'ntū más tasqui'nī que huā' tamā'na.

³² Lā' tuncan xamākalhtō'kē'ni' huan ley huanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū' hua'na', Mākalhtō'kē'ni'. Hui' kalhatin Dios lā' xla' xmān ixa'cstu Dios. ³³ Lā' tasqui'nī napāxqui'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n lā' con ixlīhuāk quintapāstacna'ca'n lā' quintahuīxcānca'n. Nā tasqui'nī napāxqui'yāuj ā'kalhatin chu a'cxtim hua'chi quē'cstuca'n quincātapāxqui'yāni'. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' lihua'ca' xatzey que na'a'ksajuī'yāuj Dios a'ntū lhcuycan o maknīcan.

³⁴ Lā' Jesús cuenta tlhualh a'nchī xa'nca pāstacli lā' kalhtīlh xamākalhtō'kē'ni' huan ley. Lā' Jesús huanilh:

—Tisputni'yāni' xmān macsti'na'j para natapa'ksī'ya' con Dios.

Lā' tintī'tza' ixkalhasqui'nīcu'tun nīn tuntū' como ixtajicua'n.

I'xū'yāpapna' Jesús

Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44

³⁵ Lā' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuhui't nac xaka'tla' litokpān lā' cāhuanilh:

—Cristo ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixlīmāpūtaxtunu'. Lā' ¿a'chī' tahanan huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley que Cristo i'xū'yātā'nat David? ³⁶ Māni' David hualh chu a'nchī māsuni'lh Espīritu Santo lā' chuntza' tzo'kli:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' quimpāxtūcāna'j hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tza”

—huan pāxtūcāna'j a'nīhā a'cnīni'ni'can—. ³⁷ Palh David līchihuīna'lh i'xū'yātā'nat lā' māpācuhiūlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun que xla' lihua'ca' xaka'tla' nala —hualh Jesús.

Lā' chu catīhuāyā tachi'xcuhui't līpāxūj takaxmatli.

Jesús cālē'ksa'nīni'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley

Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāmāsu'ni'mā' huan tachi'xcuhui't, ixcāhuani':

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixtakēnu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacāta'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. ³⁹ Lā' na ixlītokpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahui'lh a'ntū tahui'lāna' calacan lā' talacasqui'n

que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhtī ix-chicca'n lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza' tali'a'kxokonu'n. A'chulā' natapātīni'n que ā'makapitzīn.

A'ntū māsā'lh huan pobre lakapūt

Lc. 21.1-4

⁴¹ Lā' Jesús tahuī'lh na ixlacapūn a'nlhā ixmojōcan tumīn a'ntū a'ksajcan Dios. Lā' ixcālaktzī'mā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' ixtamojō ixtumīnca'n. Lā' lhūhua' ricosnu' tamojōlh lhūhua' ixtumīnca'n. ⁴² Lā' milh kalhatin lakapūt; lej pobre ixuani't. Lā' xla' cāmojōlh lakatu' ixtumīn de cobre; xmān macsti'na'j ixtapalh. ⁴³ Lā' Jesús cāta'sani'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que a'ntū mojōlh huā'mā' pobre lakapūt lihua'ca' ixtapalh na ixlacapūn Dios que a'ntū tamojōlh huan ā'makapitzīn. ⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān a'ntū ixcā'a'katāxtūni'nī'ttza' como xlaca'n lacricos. Lā' huan puscāt, xla' a'yuj sputni' ixlīhua't, pero māsā'kō'lh ixlīhuāk a'ntū ixpūlatahuī'lh.

13

Jesús hualh que nalactlahuacan xaka'tla' litokpān

Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtaxtumā' de nac xaka'tla' litokpān, kalhatin de ī'sca'txtunu'nī'n huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', cala'ktzi'. Lej tzēhuani't huan chihuix a'ntū litlahuacani't huā'mā' xaka'tla' litokpān. Lej xa'nca taxtucha'.

² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Calaktzī'ntit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū ixla' huan litokpān. Tū' catitachokollh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacā.

A'nchī naca'tzīcan que palaj na'a'ksputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24

³ Lā' Jesús tahuī'lh na ixtūtzā'n huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos lā' na ixlacapūn xaka'tla' litokpān. Lā' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés tzē'k takalhasqui'nīlh:

⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj lhānīn napātle'ke huā' tamā'na. ¿Chichū na'iclicā'tzīyāuj palh palaj napātle'ke a'ntū hua'nti'?

⁵ Lā' Jesús tzuculh cāhuani:

—Catamaktaka'lhtit para que nīn tinti' nacā'a'kxokoyāni' ⁶ como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh”. Lā' chuntza' lhūhua' a'ntī nacā'a'kxokocan.

⁷ 'Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nān a'nlhā pajtzu tlahuamā'ca guerra lā' nacā-tamāca'tzīnīyāni' a'nchī lamā'cha' guerra makat. Tū' tijicua'nā'tit. Chuntza' ka'lhī que napātle'ke. Lā' tūna'j cati'a'ksputi. ⁸ Lakatin gobierno natā'kaquī' contra ā'kalhatin. Lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. Lā' lakachu natachiqui huan ti'ya't lā' na'a'nān tatzī'ncsta. Lā' ixlīhuāk huā'mā' xmān ixlītzucuni' a'nchī napātīni'ncan.

⁹ 'Cuenta catlahua'tit como nacātamacamāsā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n lā' nacātakēsno'kāni' nac litokpānna'. Lā' por quimpālacata nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan gobernadores lā' na ixlacapūnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit por quimpālacata.

¹⁰ 'A'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj, tasqui'nī nacāmāsu'ni'can huan xatzey tachihuīn huan tachi'xcuui't chuxalhā nac quilhtamacuj. ¹¹ Lā' a'xni'ca' nacā-tachi'payāni' lā' nacātamacamāsā'yāni' con huan pūchihuīna'nī'n, tū' catilē'capintit pū'la a'nchī nalitamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit a'ntū puhua'nā'tit a'xni'ca' nachā'n huanmā' hora. Tū' māni' hui'xina'n catichihuīna'ntit. Huan Espīritu Santo nacāmāchi-huīnīyāni'.

¹² 'Lā' a'ntī quintakalhlaka'ī' nacātamacamāsā'can con huan pūchihuīna'nī'n. Lā' māni' ixtā'tinca'n a'ntī natamacamāsā' para nacāmāknīcan. Lā' huan xanatātana' natamacamāsā' ixcamana'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' para nacāmāknīcan. Lā' huan camana'

nata'a'kchā'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n a'ntīn takalhlaka'ī' lā' natamāmknīnīnī'n. ¹³ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't nacātaca'tzalaktzī'nānī' lā' xmān por quimpālacata. Lā' huan a'ntī natatāyani' hasta a'xni'ca' natanī, xlaca'n nacāmāpūtāxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzī'nā'tit huā' xako'hua'jua' a'ntū nalactlahuakō' lā' natāya a'nīhā tū' lī-makuan chu a'nchī tzo'knulh huan profeta Daniel. Lā' quit a'ntī ictzo'kmā' huā'mā', iccāhuaniyānī' hui'xina'n a'ntī lakapūtle'kepā'na'ntit que cuenta catlahua'tit. A'xni'ca' nalaktzī'nā'tit huanmā', a'xni'ca' maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. ¹⁵ Lā' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' natayuja huan a'ntīn tahuī'lāna' na ixa'kstīn ixchicca'n, tū' catitatanūlh huan nac chic para natamāxtu catūhuā a'ntū ixtla'ca'n. ¹⁶ Lā' huan a'ntīn tascujmā'na nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli na ixchicca'n para natataya ixtakēnu'ca'n. ¹⁷ Xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalānī't o palh tamātzī'quī'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios que tū' tasqui'nī natzā'la'yā'tit a'xni'ca' lonknu'n. ¹⁹ Lā' lej napātīnī'ncan a'xni'ca' nala huā'mā'. Desde a'xni'ca' Dios mā'a'nānīlh huā'mā' quilhtamacuj, tū' maktin pātīnī'ncanī't a'nchī napātīnī'ncan huanmā' chi'chini'. Lā' tū'tza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'calistān. ²⁰ Lā' palh Dios tū' ixmāti'na'jīlh huā'mā' tiempo, tū' ixtapūtāxtulh nīn tintī'. Dios namāti'na'jī como lej cālakahu'man xlaca'n a'ntī cālacsacnī't.

²¹ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' lipātīn lā' palh catīhuā iccāhuanīnī': "Chā calaktzī'ntit. A' hui' huan Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh", tū' catikalhlaka'ī'tit. Lā' palh catīhuā iccāhuanīnī': "Chā calaktzī'ntit. A'jnanu' yā", tū' catikalhlaka'ī'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kxokonu'nī'n lā' makapitzīn natahuan que mānī' xlaca'n Cristo lā' ā'makapitzīn natahuan que mānī' xlaca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā natatlahua lē'cnīn como nata'a'kxokocu'tun mānī' xlaca'n a'ntīn Dios cālacsacū. Tūlah catita'a'kxokolh a'ntī Dios cālacsacū pero nacā'a'kxokocan ā'makapitzīn. ²³ Skalalh cala'tit. Iccāhuanīnī'tza' ixlīhuāk huā'mā' para que tū' nacāta'a'kxokoyānī'.

A'nchī namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' huan tamā'na chi'chini' a'xni'ca' napātīle'ketza' huā'mā' lipātīn, huan chi'chini' lā' huan mālhcu'yu' tū' catitamāxkakēnī'lh. ²⁵ Lā' huan sta'cu nataminācha' de nac a'kapūn lā' mānī' huan a'kapūn natachiqui. ²⁶ Lā' tuncan nalaktzī'ncan huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī napūmin huan poklhu'. Lej naka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuanī't naxkaka. ²⁷ Lā' tuncan nacāmacamin ixāngeles lā' natamākēstoka a'ntī cālacsaccanī't. Natamin a'ntī cālacsaccanī't xalanī'n cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Camaksca'ttīt catūhuā de huan xaqui'huī' higo. A'xni'ca' tza'la'nka' ixpeken lā' tzucumā' tapu'n xachi'tin, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej naxu'nu. ²⁹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyānī', naca'tzīyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Tapajtzūmā'tza' hua'chi kalhatin a'ntī ka'lhīmā'ca lā' yātza' na ixlacapūn huan mākalhcha. ³⁰ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyānī'. Xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna'cus tū' catitanīkō'lh hasta a'xni'ca' napātīle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanīnī'. ³¹ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'ya't pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentāxtūkō'can.

³² 'Nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huā'mā' chi'chini' o huā'mā' hora; nīn huan āngeles xalanī'n nac a'kapūn tū' taca'tzī. Lā' nīn ixO'kxa' Dios tū' ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī lhānīn mero napātīle'ke.

³³ 'Skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn napātīle'ke huā'mā'. ³⁴ U'tza' hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī na'a'n latā'kchoko makat. Lā' cālīmāmacū'tā'quī' ixchic huan ixtasācua'nī'n lā' cāmaxquī' ixlītlotca'n chā'tunu'. Lā' yāhua kalhatin maktaka'lhna' nac tanquilhni' lā' māpa'ksī que skalalh nala. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh cala'tit como tū' ca'tzīyā'tit lhānīn namin ixtēcu' chic. Tzēlasā' namin cā'smalanka'n, o a'xni'ca' chū'cus nata'sa huan gallo, o i'tāt tzi'sa, o tuncuīnī'n. ³⁶ U'tza' skalalh calīla'tit para que

tū' lhtatapā'na'ntit a'xni'ca' chu līmaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n: Skalalh cala'tit. Lā' nā skalalh catalalh ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't —cāhuanilh Jesús.

14

Talacchihuīna'lh a'nchī natalīchi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53

¹ I'sputacus lakatu' chi'chini' para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xam-ākaltō'kē'ni'nī'n huan ley ixtaputzamā'na a'nchī natalī'a'kxoko Jesús para natachi'pa lā' natamāmaknīnī'n. ² Lā' talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuā līhuan lamā' cā'tani', huan tachi'xcuhū't natatā'kaquī'.

Kalhatin puscāt mūmā'ca'lh aceite Jesús

Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8

³ Lā' Jesús ixuī' nac Betania na ixchic Simón. U'tza' huā'mā' Simón a'ntī ixmasni'mā' ixquini't lā' ixtzeyanī'ttza'. Lā' a'xni'ca' Jesús ixuā'yamā' a'ntza', kalhatin puscāt laktapajtzūlh. Ixlē'mā' pātin frasco a'ntū ixlitzuma aceite a'ntū lej xatapala lā' lej mu'csa ixuanī't. Lā' ū'tza' a'ntū huanican nardo. Huan puscāt pa'klhli huan frasco lā' mūmā'ca'lh Jesús huan aceite. ⁴ Lā' makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' talī'a'kchā'lh lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' pāxcat līlalh huā'mā' aceite? ⁵ Ixtapalh hua'chi ixtatlaj kalhatin chi'xcu' xatascujāt de lakatin cā'ta. Tzē ī'stā'ca lā' huan tumīn tzē iccāmaxquī'ca huan pobresni'.

Lā' taquilhnīlh huan puscāt.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camakxtektit. ¿A'chī' mājicluhū'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh a'ntū lej tzey. ⁷ Pō'ktu na'a'nan pobresni' na milaclhpu'nanca'n. Lā' a'xni'ca' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit a'ntūn tzey. Pero quit tū' pō'ktu na'iccātā'latahui'layāni'. ⁸ Huan puscāt tlhualh a'ntūn tzē ixtlahua. Quimūmā'ca'lh aceite lā' chuntza' quincāxtlahualīhtza' como naquimā'cnūcan. ⁹ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nlhā namāca'tzīnīnī'ncan huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo, a'ntza' nahuancan a'ntūn tlhualh huā'mā' puscāt. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n natalīpāstaca xla' —hualh Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6

¹⁰ Judas Iscariote kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' para nacāhuanī que iccāmacamaxquī'lh Jesús. ¹¹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū cāhuanica, tapāxuhualh lā' tahuanilh palh natamaxquī' tumīn. Lā' Judas ixputza a'nchī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26

¹² Milh huan xapū'lh chi'chini' de huan cā'tani' a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Huā'mā' chi'chini' a'xni'ca' maknīcan huan borrego a'ntū nahua'can para huā'mā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj para nahua'yāuj huan xalīhua't huan cā'tani'?

¹³ Lā' cāmacā'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' lā' napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lē'mā' ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Lā' a'nlhā xla' natanū, nā natanū'yā'tit lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' huan chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huan: ¿Lhachū yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'nī'n huan xalīhua't cā'tani' de pascua?” ¹⁵ Lā' māni' xla' nacāmāsu'ni'yāni' lakatin cuarto ixlītanca'cstu' chic. Lā' ka'tla' huan cuarto lā' cāxni'j yātza'. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quilīhua'tca'n.

¹⁶ Lā' ta'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' tatanūlh nac cā'lacchicni'. Lā' pātletkelh chu a'nchī Jesús ixcāhuaninī't lā' tacāxtlahualh huan lihua't.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', Jesús cātā'chā'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Kalhatin de hui'xina'n a'ntī quilātā'huā'yamā'nauj huā'tzā' naquimacamāstā'.

¹⁹ Lā' xlaca'n tatzuculh talakaputza lā' chā'tunu' de xlaca'n takalhasqui'nilh:

—¿Chu quit?

²⁰ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Kalhatin de hui'xina'n de milikalhacāujtu'ca'n māni' xla'. U'tza' a'ntīn quintā'pūhuā'yan huā' pulātu. ²¹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' naquimpātletkeni' chu a'nchī tatzo'kni' quimpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquimacamāstā'; nalīlakaputza. Más tzey para xla' palh tū' ixlacatuncuīlh.

²² Lā' lihuan ixtahuā'yamā'na, Jesús tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālacpitzilh lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cahua'tit. U'tza' huā'mā' quimacni'.

²³ Lā' tayalh huan taza lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' macastī'n cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlihuākca'n tapūko'tnūnkō'lh. ²⁴ Lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuacan huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālimāpūtāxtū tachi'xcuhū't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n para nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhū't. ²⁵ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Tū' ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' na'icua' ā'tāpātin xaxcān uva xasāsti' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Jesús huanilh Pedro que nakalhtatzē'ka

Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38

²⁶ Lā' a'xni'ca' ixtatlī'nī't lakatin himno, tataxtulh lā' ta'a'lh huan nac o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n naquilā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata a'ntū naquimpātletkeni' como chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī huan pastor lā' nata'a'kahuankō' huan borregos”, tatzo'kni'. ²⁸ Lā' a'xni'ca' naquimālahuanīchokocan, xapū'la na'ica'n quit nac estado de Galilea. Lā' a'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Lā' Pedro huanilh:

—A'yuj ixlihuākca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nāni', pero quit tū' ictimakxteknī'.

³⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlīmaktu' huan gallo, māni' hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun.

³¹ Lā' Pedro ā'chulā' stu'tu'lu' hualh:

—A'yuj naquintā'maknīca'na', pero quit tū' ictikalhtatzē'kni'.

Lā' ixlihuākca'n ā'makapitzīn chu a'cxtim tahualh.

Jesús tā'chihuīna'lh Dios nac huerta a'nlhā huanican Getsemaní

Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46

³² Lā' Jesús lā' ī'sca'txtunu'nī'n ta'a'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Getsemaní. Lā' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'ictā'chihuīna'n Dios.

³³ Lā' cālē'lh lacachuna'j Pedro lā' Jacobo lā' Juan. Lā' tzuculh tamakchuyī lā' lej pāta'lalh. ³⁴ Lā' cāhuanilh:

—Lej iclakaputza hasta tzē na'iclaknī huan talakaputzīt. Catachokotit huā'tzā' lā' skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Lā' Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh nac ti'ya't lā' squi'ni'lh Dios palh tzē ixpūtāxtulh de a'ntū napātletkeni' ³⁶ lā' hualh:

—QuinTāta', palh tzē na'icpūtaxtu de huā' a'ntū na'icpātī, camakxtekti chuntza' nala. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

³⁷ Lā' taspi'tchokolh a'nlhā icāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalh-tatahui'lāna'. Lā' huanilh Pedro:

—¿Chā lhtatahui'la', Simón? ¿Chu tūlalh tāyani'tit mintalhtataca'n nīn lakatin hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātalajayāni' a'xni'ca' nacātalilaktzī'nāni'. Stū'ncua' mi'a'clhcunucca'n tatlahuacu'tun xatzey pero mimacni'ca'n tū' taka'lhī tahuixcān.

³⁹ Lā' ixlīmaktu' a'lh lacachuna'j lā' chu a'cxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Lā' taspi'tchokopā a'nlhā icāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālaktzī'lh lā' ixtalhtatahui'lāna'. Tūlalh tatāyani'lh ixtalhtataca'n lā' tū' ixtaca'tzī'a'nchī natakahlī. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' ixlīmaktu'tun taspi'tchokolh a'nlhā icāmāchokonī't, cāhuanilh:

—¿Chā lhtatapā'na'ntitcus lā' jaxpā'na'ntitcus? Tzeytza'. Chilhtza' huan hora a'ntū lhcācanī't. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālhma'n lā' naquimacamāstā'can na ixlīmāpa'ksīnca'n huan tūn tū' tzeyā chi'xcu'huīn. ⁴² Catāya'tit lā' cāhuitit; mimā'tza' huan a'ntī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11

⁴³ Lā' tuncan a'xni'ca' Jesús ixchihuīna'mā'cus, chā'lh Judas. Xla' kalhatin de huan kalhacāujtu' scā'txtunu'nī'n ixuanī't. Lā' tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't lā' ixtalē'n ixmachītaca'n lā' qui'huī'. Lā' tachā'lh por ixquilhtampānca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Lā' Judas ū'tza' a'ntī ixmacamāstā'mā' lā' xla' ixcāhuaninī'ttza' a'nchī natalīlakapasa tichū Jesús. Ixcāhuani'nī't:

—A'ntī na'iclacamu'su ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit lā' nalīpinā'tit lā' namak-taka'lhā'tit.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' chā'lh Judas, tuncan laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni'.

Lā' lacamu'sulh. ⁴⁶ Lā' huan tachi'xcu'huī't talaktapajtzūlh Jesús lā' tachi'palh para natalē'n.

⁴⁷ Lā' ixyā kalhatin a'ntī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta lā' mātakāhuī'lh ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xkō'lh. ⁴⁸ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' līta'ntit mimachītaca'n lā' minqui'huī'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac lītōkpān, ¿a'chī' tūlalh quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuntza' naquimpātē'keni' para natlōkentaxtū a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Lā' ixlīhuākca'n huan sca'txtunu'nī'n tatzā'lalh lā' chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lalh kalhatin o'kxa'

⁵¹ Lā' kalhatin o'kxa' stālani'lh. Tū' ixlhakā'nī't ixlū'xu'; xmān ixlītamaksna'tnī't kalhtin sávana. Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu'huī't tachi'palh, ⁵² lhka'lo'ko tzā'lalh lā' maka'lh huan sávana.

Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n israelitas

Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24

⁵³ Lā' xlaca'n a'ntīn tachi'palh Jesús, talē'lh a'nlhā ixuī' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' talaktakēstokli ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley. ⁵⁴ Lā' Pedro lakamakāt stālani'lh lā' chā'lh hasta ixtanquilhni' huan ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tanūlh na ixcorral huan chic lā' cātā'tahuī'lh huan policíasna'. Lā' ixcātā'sko'huī' nac macscut con xlaca'n.

⁵⁵ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n xalaka'tla'n pūchihuīna'nī'n a'ntī ixtalacāxtlahua, xlaca'n ixtaputzamā'na a'nchī natalē'ksa'nīni'n Jesús para natalīmā-maknīnīni'n. Lā' tū' ixtakaksa a'ntūn tzē natalē'ksa'nīni'n. ⁵⁶ Līlhūhua' talīchihuīna'lh

a'ntün tū' stu'ncua' ixpālacata Jesús, pero tū' chu a'cxtim tahualh. ⁵⁷ Lā' makapitzin tatāyalh lā' ta'a'ksa'nīni'lh lā' tahualh a'ntün tū' stu'ncua'. Chuntza' tahualh:

⁵⁸ —Quina'n ickaxmatui a'nchī hualh: “Quit na'icmāspūtūkō' ixlihuāk huā'mā' xaka'tla' lītōkpān a'ntū ixtatlaujca'n chi'xcuui'n. Lā' ixlilakatu'tun chi'chini' na'ictlahua ā'lakatin a'ntün tū' ixtatlaujca'n chi'xcuui'n”.

⁵⁹ Pero nīn xlaca'n tū' chu a'cxtim tahualh.

⁶⁰ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' tāyalh na ixlaclhpu'nanca'n lā' kalhasqui'nīlh Jesús: —Huā' tayāna' chi'xcuui'n talī'a'ksa'nīni'mā'ni'. Lā' ¿chu tū' nakalhtīni'na'?

⁶¹ Lā' Jesús ca'cs tāyalh lā' tuntū' kalhtīni'lh. Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan Cristo a'ntī Dios lacsacnī't? ¿Chā hui'x ixO'kxa' Dios a'ntī quina'n ica'cnīni'ni'yāuj?

⁶² Lā' Jesús kalhtīlh:

—U'huē. Quit Cristo. Lā' hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī māpa'ksīni'mā'. Lā' na'icminācha' nac a'kapūn ixlaclhni' poklhnu'.

⁶³ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna', māni' xla' xti'tli ixlu'xu' lā' chuntza' limāsu'yulh que lej ixa'kchā'n lā' hualh:

—Tū'tza' maclacasqui'nāuj ā'catīhuā para naquincāhuaniyāni' palh tū' tzey xla'.

⁶⁴ Hui'xina'n kaxpā'tnī'ta'ntit a'nchī tā'talacastuccu'tulh Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Lā' ixlihuākca'n tamālaclē'nīlh para namaknīcan.

⁶⁵ Lā' makapitzin tatzuculh talakachojmanī. Lā' xlaca'n talacatlalpalh lā' tatuscli lā' tahuanihl:

—Caquilhchipi tichū tucsni'.

Lā' huan tropasna' a'ntī ixtamaktaka'lh mā'na nā xlaca'n tatuscli.

Pedro kalhtatzē'kli Jesús

Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-27

⁶⁶ Lā' Pedro ix yā na ixtanquilhni' huan chic lā' milh kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixmaksquiti na ixchic huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁶⁷ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro a'nllhā ī'sko'huī', huan tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh lā' huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Pero xla' kalhtatzē'kli lā' huanilh:

—Tū' icca'tzī tuchū huanicu'tuna'. Tū' icmāchekxī.

Lā' a'lh lacachuna'j. Lā' ta'salh huan gallo. ⁶⁹ Lā' huan tzu'ma'jāt chu laktzī'mpā lā' tzuculh cāhuani huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha':

—U'tza' huā'mā' kalhatin de xlaca'n.

⁷⁰ Lā' Pedro kalhtatzē'kpā. Lā' ixlika'tlā'tus huan a'ntī ixtatā'yāna'ncha' tahuanihl Pedro:

—Stu'ncua' hui'x kalhatin de xlaca'n como hui'x xala' nac estado de Galilea. Mintachi-huīn ixtā'chuntza' a'ntī xalanī'n nac Galilea.

⁷¹ Lā' Pedro tzuculh macapūlh cācan ixa'cstu lā' stu'tu'lu' hualh:

—Dios naquimāpātīnī palh tū' stu'ncua' a'ntū icuanimā'ni'. Tū' iclakapasa huā'mā' chi'xcu' a'ntī līchihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Lā' huan gallo ta'sapā ixlimaktu'. Lā' ū'tza' limāpāstaquīlh Pedro a'nchī Jesús ixuaninī't: “A'xni'ca' tūna'j nata'sa ixlimaktu' huan gallo, hui'x naquinkalhtatzē'ka' maktu'tun”. Lā' a'xni'ca' Pedro pāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ā'makapitzin pūchihuīna'nī'n tatakēstokli lā'

talacchihuīna'lh. Lā' tapekechī'lh Jesús lā' talē'lh lā' tamacamaxquī'lh huan Pilato a'ntī gobernador ixuanī't. ² Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chu hui'x ixReyca'n israelitas?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī hua'nī'ta'.

³ Lā' xanapuxcu'nu' curasna' ixtalē'ksa'nīni'n de lhūhua' catūhuā. ⁴ Lā' Pilato kalhasqui'nīpā:

—¿A'chī' tū' kalhtīni'na' nīn tuntū'? Kaxpa'tti ixlihuāk a'ntūn talē'ksa'nīni'ni'.

⁵ Pero Jesús tū'tza' kalhtīlh. Lā' ū'tza' lilē'cnīlh Pilato.

Tahualh que tasqui'nī nanī Jesús

Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16

⁶ Lā' ixa'nan lakatin talanān a'xni'ca' ixla cā'tani'. Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n. Lā' huan tachi'xcuui't ixtalacsaca huan tachi'n a'ntī namakxtekcan. ⁷ Lā' ixtatanūmā'na nac pūlāchī'n makapitzīn a'ntī ixtatā'kaqui'nī't contra huan gobierno lā' ixtamaknīni'nī't a'xni'ca' tatā'kaqui'lh. Lā' kalhatin de huan tachi'nī'n ixuanican Barrabás. ⁸ Huan lhūhua' tachi'xcuui't talaktapajtzūlh Pilato lā' tatzuculh tasqui'ni' que catlahualh chu a'nchī lanān ixtlahua lihuan ixlamā' cā'tani'. ⁹ Lā' Pilato cākalhtīlh:

—¿Chā lacasqui'nā'tit na'iccāmakxtekni'yāni' ixReyca'n israelitas?

¹⁰ Pilato māchekxīlh a'nchī huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtalakca'tzani' Jesús lā' ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtacuccha'xni't huan tachi'xcuui't lā' ū'tza' talīsqi'nli Barrabás. ¹² Lā' Pilato cākalhtīpā lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū lacasqui'nā'tit na'ictlahua con xla' a'ntī māpācuui'yā'tit ixReyca'n israelitas?

¹³ Lā' xlaca'n tata'salh lā' palha' tahuanihlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Lā' Pilato cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't?

Pero xlaca'n ā'chulā' tata'salh lā' palha' tahuanihlh:

—¿Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Lā' como Pilato ixcāmāko'xamixīcu'tun huan lhūhua' tachi'xcuui't, cāmakxtekni'lh huan Barrabás. Lā' māpa'ksīni'lh que cakēsno'kca huan Jesús lā' macamāstā'lh para naxtokohua'ca'can.

¹⁶ Lā' tuncan ixtropasna' huan gobernador talē'lh Jesús na ixchakān pūchihuīn a'nlhā huanican pretorio. Lā' cāmākēstokca ā'makapitzīn tropasna'. ¹⁷ Lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' lā' tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'līlh. ¹⁸ Lā' tatzuculh tahuani:

—Ca'a'cnīni'ni'ca ixReyca'n israelitas.

¹⁹ Lā' talīmūnicli qui'hui' lā' tachoimanīlh. Lā' tatatzokostani'lh hua'chilh ixta'a'cnīni'ni'mā'na. ²⁰ Lā' a'xni'ca talīlitzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmumonko' lā' tamālhakē'chokolh ixlu'xu' a'ntū ixla' ixuanī't. Lā' talē'lh para naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27

²¹ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na, ixtētaxtumā' kalhatin chi'xcu' xala' nac Cirene a'ntī ixtacuīni' Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro lā' Rufo lā' ixmimā'cha' de nac rancho. Lā' huan tropasna' tasāmācu'quī'lh ixcruz Jesús.

²² Lā' ta'a'lh lā' tachā'lh nac lakatin lugar a'nlhā huanican Gólgota a'ntū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Lā' Jesús mālacnūni'ca vino para nahua'. Lā' ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu'ni' a'ntū huanican mirra. U'tza' ixlīmālhātīcu'tuncan. Lā' Jesús tū' maklhtīni'lh.

²⁴ Lā' a'xni'ca' i'xtokohua'ca'canī'ttza', huan tropasna' tamālacpitzīlh ixlu'xu' Jesús lā' tapūmāxtulh ī'suerteca'n para nataca'tzī tuchū nacātachokoni' chā'tunu' de xlaca'n.

²⁵ Lā' hua'chi makna'jās cuhuīni' ixuanī't a'xni'ca' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Lā' ixtzo'kcanī't a'ntū ixpālacata līxtokohua'ca'ca lā' ixuan chuntza: IxReyca'n israelitas. ²⁷ Lā' nā cātā'xtokohua'ca'ca kalhatu' ka'lhāna'nī'n; kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' ā'kalhatin na ixpāxtūxuc. ²⁸ Chuntza' tlōkentaxtūca a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Xla' ixpūtle'kecanī't na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey”.

²⁹ Lā' xlaca'n a'ntī ixtatētaxtumā'na talakapalalh lā' taxakā'līlh ixa'kxākca'n lā' tahuanihlh:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' huan xaka'tla' lītokpān lā' ixyāhuapala' ixlīlakatu'tun chi'chini'. ³⁰ Chuhua'j capūtaxtu mē'cstu lā' cayu'jti de huan nac cruz.

³¹ Lā' nā chuntza' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley ix-talīlītzī'n Jesús lā' ixtalāhuanimā'na:

—Xla' cāmāpūtaxtūlh ā'makapitzīn pero tūla pūtaxtu ixa'cstu. ³² Cayujli chuhua'j de huan nac cruz huan Cristo a'ntī ixReyca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja de huan cruz lā' chuntza' nakalhlaka'ī'yāuj xla'.

Lā' xlaca'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30

³³ Lā' a'xni'ca' tastu'nūtazta' ixuanī't, cā'pucsua' lalh chuxalhā nac cā'ti'yatna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh lā' hualh:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —lā' ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿a'chī' qui'a'kxtekui'līnī'ta' quē'cstu?

³⁵ Lā' takaxmatli huā'mā' makapitzīn a'ntī ixtayāna'ncha'. Lā' xlaca'n talāhuanihl:

—Cakaxpa'ttit. Xla' māta'sīmā' huan a'cta'sana' Elías.

³⁶ Lā' tu'jnulh kalhatin lā' līmāchū'huī'lh vinagre nac lakatin catūhuā a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'lh katin qui'huī' lā' quilhyāhualh Jesús para nahua' lā' hualh:

—Camakxtekui; nalaktzī'nāuj palh Elías namin namāyujū de nac cruz.

³⁷ Lā' Jesús lej palha' ta'salh lā' tuncan nīlh. ³⁸ Lā' huā'mā' ka'tlā'tus huan lu'xu' nac xaka'tla' lītokpān taxtī'tpitzīlh desde ixquihltūn xala' tālhmā'n hasta na ixtampān. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzī huan lītokpān. ³⁹ Lā' huan capitán romano ixyā na ixlacapūn Jesús. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh a'nchī Jesús ta'salh lā' nīlh, lā' huan capitán hualh:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' huan ixO'kxa' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā huan puscan ixtalaktzī'mā'na de makat; na ixlac'hni'ca'n ixtayāna' María Magdalena lā' Salomé lā' María ixtzī'tca'n Jacobo huan xastancu lā' José. ⁴¹ Xlaca'n ixtastālani'tlā' huan Jesús a'xni'ca' ixi' nac estado de Galilea lā' ixtamaktāya. Lā' nā ixtahui'lāna' ā'makapitzīn lhūhua' puscan a'ntī ixcātā'minī't a'ntza' nac Jerusalén.

Mānūca nac lhu'cu' ixmacni' Jesús

Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42

⁴² Kōtanūtza' ixuanī't huanmā' chi'chini' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Lā' ū'tza' ixlīlakalī ixuanī't. ⁴³ Lā' lakmilh huan Pilato kalhatin chi'xcu' xala' huan nac cā'lacchicni' Arimatea. Huanmā' chi'xcu' ixtacuīni' José lā' ixka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios namāpa'ksikō' ixlīhuāk. Lā' xla' chā'tin de huan pūchihuīna'nī'n israelitas a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. Lā' huā'mā' chi'xcu' lej ixa'cnīni'ni'can. Lā' xla' ixa'cstu tahuixcānīlh lā' squi'ni'lh Pilato camaxquī'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Lā' Pilato lē'cnīlh como puhualh que tūna'j ixnī. Lā' māta'sīlh huan capitán lā' kalhasqui'nīlh palh stu'ncua' ixnīnī'ttza' Jesús. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan capitán māca'tzīnīlh que ixnīnī'ttza', Pilato makxtekli José nalē'n huan macni'. ⁴⁶ Lā' José tamāhualh kalhtin stala'nka' lu'xu' xatzey. Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' huan ixmacni' Jesús, līpāsna'tli huan lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacani'ttza' nac talhpān. Lā' līmālacchahuayāhualh lakatin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ Lā' María Magdalena lā' María ixtzī't José talaktzī'lh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

*Mālakahuanichokoca Jesús**Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10*

¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'keni'ttza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, María Magdalena lā' María ixtzi't Jacobo lā' Salomé tatamāhualh pomada a'ntū lej xamu'csa para natalimactlahua ixmacni' huan Jesús. ² Lā' cā'tzi'sāt huan domingo a'xni'ca' tā'cxtulhcus huan chi'chini', ta'a'lh nac taponkni' ³ lā' ixtalāhuani:

—¿Tichū naquincāmāpānūni'yāni' huan chihuix a'ntū limālacchōcani't huan lhu'cu'?

⁴ Lā' a'xni'ca' talaca'a'lh, talaktzi'lh que ixmāpānūcani'ttza' huan chihuix como ka'tla' ixuanī't. ⁵ Lā' tatanūlh nac taponkni' lā' talaktzi'lh kalhatin ángel a'ntī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Ixui' na ixa'cacāna'j huan lhu'cu' lā' smu'yonko ixlu'xu' lā' pūlh mā'n ixuanī't. Lā' xlaca'n lej taji'cu'a'lh. ⁶ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī xtoko-hua'ca'cani't. Xla' tū'tza' huī' huā'tzā'; xla' lakahuanchokolhtza'. Chā calaktzi'ntit a'nlhā ixmāpi'cani't. ⁷ Capintit lā' cacāhua'ni'tit Pedro lā' ā'makapitzin ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit que xla' nacāpū'lani'yāni' para nac estado de Galilea. A'ntza' napāxtokā'tit chu a'nchī cāhuanini'.

⁸ Lā' huan puscan tataxtulh de nac lhu'cu' lā' tatzā'lalh. Lej ixtaxpipitēlha lā' ixtalē'cnitēlha. Lā' como lej ixtaji'cu'a'n, tuntū' ixtahuani nīn tintī'.

*Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena**Jn. 20.11-18*

⁹ Huanmā' domingo lej tzi'sāt Jesús lakahuanchokolh. Lā' pū'la tasu'yuni'lh María Magdalena a'ntī ixmāxtuni'nī't lakatojon tlajana'nī'n. ¹⁰ Lā' María cālakhā'lh xlaca'n a'ntī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalakaputzahui'lāna' lā' ixtacalhuahui'lāna'. Lā' cāmāca'tzinilh a'ntū ixpātle'keni't. ¹¹ Lā' a'yuj xlaca'n takaxmatli a'nchī ixlakahuanchokonī't Jesús, lā' a'nchī María Magdalena ixlaktzi'nī't, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

*Jesús cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n**Lc. 24.13-35*

¹² Lā' ā'calistān Jesús xtunc cātasu'yuni'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixta'a'mā'na lacachuna'j nac tej. ¹³ Lā' xlaca'n tataspi'tli lā' tamāca'tzinilh ā'makapitzin sca'txtunu'nī'n, pero xlaca'n tū' takalhlaka'ī'lh.

*Jesús cāmaxquī'lh ixlitlō'tca'n ī'sca'txtunu'nī'n**Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23*

¹⁴ Lā' ā'calistān huampala Jesús cātasu'yuni'lh huan kalhacāujtin sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. Lā' cālacaquihni'lh porque tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun. Tū' takalhlaka'ī'lh a'nchī tahuah xlaca'n a'ntī ixtalaktzi'nī't Jesús a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ¹⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Capintit chuxalhā nac cā'quilhtamacuj lā' nacāmāsu'ni'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixlīhuākca'n huan tachi'xcu'huī't. ¹⁶ Chuxatī a'ntī nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' na'a'kpaxa, xla' namāpūtaxtūcan. Lā' chuxatī a'ntīn tū' nakalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixtalacē'ī'. ¹⁷ Lā' nalīlakapascan a'ntīn takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn chuntza'. Natalimāxtu huan tlajana'nī'n con quilimāpa'ksin. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Lā' a'yuj catachi'palh huan lūhua' lā' a'yuj catalīko'tnūlh catūhuā a'ntū ka'lhī lilaknīn, tū' catitalaknīlh. Lā' xmān nataxa'ma huan ī'tza'ca'nī'n lā' xlaca'n natatzeyan.

*Jesús tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn**Lc. 24.50-53*

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan Māpa'ksini' Jesús chuntza' ixcāhuanini't ī'sca'txtunu'nī'n, xla' tā'kayāhualh lā' a'lh nac a'kapūn. Lā' tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios a'nlhā a'cnīni'ni'can. ²⁰ Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' lakachu ixta'a'cta'sana'n. Lā' huan Māpa'ksini' ixcāmaktāya. Lā' chuntza' tzē ixtalitlahua le'cnīn. Lā' ū'tza' ixlīca'tzican que stu'ncua' a'ntū ixtamāsu'yumā'na. Amén.

Huan Xatzey Tachihuïn a'ntün Tzo'kli San Lucas

A'chì' tzo'kca huā'mā' historia

¹ Lhūhua' a'nan a'nti tatzo'kli a'ntū pātle'kelh na quilac'hpu'nanca'n. ² Lā' a'ntū quincātahuanin ixpālacata Cristo lā' huan tū laktzī'nca desde xalitzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā a'ntin talaktzī'lh xalitzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quimini'ni'lh ictzo'knun. Xa'nca ictlahualh cuenta desde makān para que xa'nca na'icca'tzī a'nchī na'ictzo'knuni'yāni' en orden ⁴ para que naca'tziya' que stu'ncua' a'ntū māsu'nīcani'ta', Teofilo.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh que nalacatuncuī Juan huan Mā'kpaxīni'

⁵ Lā' a'xni'ca' Herodes rey ixuani't nac Judea, ixuī' ka'lhatin sacerdote; ixtacuīni' Zacarías. Lā' xla' tā'tapa'ksī'lh sacerdotes a'nti xicāmāpācuhuīcan Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet lā' xla' i'xū'yātā'nat Aarón. ⁶ Ixtu'ca'n lacuan na ixlacapūn Dios. Tū' tatlahualh a'ntün tū' tzey como tatlōkentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁷ Tū' ixtaka'lhī ixcamanca'n como Elisabet tūlalh ka'lhīlh lā' nā lacpapatzīntza'tza' ixtahuani't ixtu'ca'n.

⁸ Lā' milh huan chi'chini' a'xni'ca' Zacarías lā' ixtā'sacerdotes ixtatlahuamā'na ixlītlōtca'n na ixlacapūn Dios. ⁹ Lā' como chuntza' ixtahui'latca'n, por suerte lacsacca Zacarías para natanū nac litokpān para nalhcuyu huan pūm. ¹⁰ Lihuan i'lhucuyucan huan pūm, ixlihuākca'n a'nti ixtatakēxtimīni't tatchokolh nac tanquilhni' lā' ixta'orarlīmā'na. ¹¹ Lā' tuncan tasu'yu'ni'lh Zacarías kalhatin ixángel Dios. Ixyā ixpekcāna'j huan altar a'nlhā i'lhucuyucan pūm.

¹² Lā' a'xni'ca' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh lā' lej jicua'lh. ¹³ Lā' huan ángel huanilh:

—Zacarías, tū' cajicua' porque Dios kaxmatli a'ntū kalhasqui'nīni'ta'. Lā' mimpuscāt Elisabet naka'lhī ixcaman lā' namāpācuhuī'ya' Juan. ¹⁴ Lej nalīpāxuhua'ya' lā' lhūhua' tachi'xcuui't natalīpāxuhua ixpālacata huan ska'ta' ¹⁵ como lej natasqui'nī na ixlacapūn Dios. Lā' tū' maktin nako'ta nīn cu'chu' nīn ā'catūhuā hua'chi cerveza lā' pulque a'ntū līka'chīcan. Lā' nalītatsuma ixa'clhcunuc huan Espīritu Santo desde a'xni'ca' tūna'j tahi'la. ¹⁶ Lā' nacāxtāpalīni' ixtapāstacnaca'n lhūhua' israelitas para natatzucupala nata'a'kahuāna'ni' ixMāpa'ksīni'ca'n Dios. ¹⁷ Lā' huā'mā' chi'xcu' napū'lanī' huan Māpa'ksīni'. Lā' naka'lhī ixespīritu lā' ixlīmāpa'ksīn hua'chi' i'xla' Elías. Lā' nacāmāspi'tni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcuui't para natapāxqui' ixcamana'ca'n. Lā' xla' nacāmāputzī xatzey tapāstacna' a'nti tū' ta'a'kahuāna'n. Chuntza' cāxni'j natatahui'la tachi'xcuui't a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni'.

¹⁸ Lā' Zacarías kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū na'iclica'tzī palh stu'ncua' huā'mā'? Quit papatzīntza' lā' nā quimpuscāt to'kotzīntza'.

¹⁹ Lā' huan ángel kalhtīni'lh:

—Quit Gabriel lā' icyā na ixlacapūn Dios. Lā' quimacamilh para na'ictā'chihuīna'nāni' lā' para na'icmaxqui'yāni' huā'mā' xatzey tachihuīn. ²⁰ Lā' chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Lā' tūlalh catichihuī'na' hasta que natahui'la huan ska'ta' como tū' ka'lhīlaka'i' quintachihuīn a'ntū natlōkentaxtū a'xni'ca' nachā'n huan mālhcuyu'.

²¹ A'xni'ca' takoxīlh Zacarías, huan a'nti ixtaka'lhīmā'na na ixtanquilhni' litokpān talē'cnīlh como tū' taxtulh. ²² Lā' a'xni'ca' taxtulh, huan Zacarías tūla ixcātā'chihuīna'n. Lā' chuntza' tamāchekxīlh que ixlakachuyani't na ixchakān lito'kpān. Xmān ixcāmacahuani' como tūlalh cātā'chihuīna'lh.

²³ Lā' a'xni'ca' sputkō'lh ixlītlōt nac litokpān, Zacarías taspī'tli na ixchic. ²⁴ Lā' ā'calīstān ka'lhīni'lh huan ixpuscāt Elisabet. Lā' tū' taxtulh de huan chic hasta ixlīlakaquitzis mālhcuyu'. Lā' puhualh: ²⁵ “Huan Māpa'ksīni' quintlahuani't chuntza' para que tū'tza' naquintalakmaka'n”.

Huan ángel māca'tzīnīni'lh a'nchī nalacatuncuī Jesús

²⁶ Lā' ixka'lhītza' lakachāxan mālhcuyu' a'xni'ca' Zacarías ixlakachuyanīt, lā' Dios macamilh huan ángel Gabriel nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nazaret ²⁷ para nalakmin kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixuanican María. Xla' ixlacāxlanī'ttza' para natā'tapūchahua kalhatin chi'xcu' a'ntī i'xū'yātā'nat David lā' a'ntī ixuanican José.

²⁸ Lā' huan ángel tanūlh a'nlhā ixuī' María lā' huanilh:

—¡Cmālakacuhuīni'yāni' hui'x a'ntī lej sicua'lanālicanī'ta! Huan Māpa'ksīni' mak-taka'lhāni'; Dios lej sicua'lanālini'ta'ni' que ixlīhuākca'n huan ā'makapitzīn puscan.

²⁹ Lā' a'xni'ca' María laktzī'lh huan ángel, lej lilē'cnīlh huā'mā' tachihuīn. ³⁰ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—María, tū' cajicua' porque Dios lej pāxqui'yāni'. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' lā' naka'lhī'ya' kalhatin ska'ta' xachi'xcu'. Lā' namāpācuhuīya' Jesús. ³² Lej tasqui'nī lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios a'ntī más xaka'tla'. Lā' huan Māpa'ksīni' Dios nahui'lī ixlīrey hua'chi ixpap David ³³ para que pō'ktu nacāmāpa'ksī ixlīhuāk israelitas. Lā' ixlīmāpa'ksīn tū' maktin catisputli.

³⁴ Lā' tuncan María kalhasqui'nīlh huan ángel:

—¿Chichū nalīla huā'mā'? Quit tūna'j ictapūchahua.

³⁵ Lā' huan ángel kalhtīlh:

—Huan Espírītu Santo namin lā' nalakmināni' lā' ixlīmāpa'ksīn Dios Xaka'tla' nalī-macxti'li'yāni' hua'chi poklhu'. U'tza' nalīla para que huan ska'ta' a'ntī natahui'la nala xmān ixla' Dios lā' namāpācuhuīcan ixO'kxa' Dios. ³⁶ Lā' nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī ixcaman xachi'xcu' a'yuj to'kotzīntza' lā' a'yuj huancan que tū'tza' catika'lhīlh ixcaman. Ka'lhītza' lakachāxan mālhcuyu' desde a'xni'ca ka'lhīni'lh ³⁷ porque Dios tzē natlahua ixlīhuāk catūhuā.

³⁸ Lā' a'xni'ca' María kalhtīlh lā' huanilh:

—Quit ixla' Dios para natlōkentaxtū ixtapuhuān. Calalh chu a'nchī quihua'ni'nī'ta'.

Lā' huan ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' María taxtulh lā' a'lh lacapalh nac huan xcānsipej xala' lakakēstīnni' Judea. ⁴⁰ Lā' tanūlh na ixchic Zacarías lā' mālakakōtanu'lh Elisabet. ⁴¹ Lā' a'xni'ca' Elisabet kaxmatni'lh ixtachihuīn María, huan ska'ta' taxakā'līlh na ixpān lā' Elisabet lītatzumalh huan Espírītu Santo ixa'clhcunuc. ⁴² Lā' a'xni'ca' Elisabet chihuīna'lh lej palha' lā' hualh:

—Dios más sicua'lanālini'ta'ni' hui'x que ixlīhuākca'n puscan lā' nā sicua'lanālini't mincaman. ⁴³ Lā' ¿tichūn quit para que naquīlakmin ixtzī't quiMāpa'ksīni'? Quit nīn tuntū'. ⁴⁴ Lā' xmān ickaxmatli mintachihuīn lā' quiska'ta' līpāxuhualh lā' taxakā'līlh na quimpān. ⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' como kalhlaka'ī'nī'ta' lā' natlōkentaxtū a'ntū huaninī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Lā' tuncan María hualh:

Quīlīca'tzīn mācā'tanimā' huan Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Lā' quīlīca'tzīn līpāxuhua ixpālacata quiMāpūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuanī't quit a'ntī ixtasācua' lej xapobre.

Lā' chuhua'j lā' nā pō'ktu tachi'xcuhui't natahuan que iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quintlahuanī'nī't laka'tla'n catūhuā.

Lā' xla' lej santo.

⁵⁰ Pō'ktu nacālakalhu'man a'ntīn ta'a'cnīni'ni'.

⁵¹ Ixlīmāpa'ksīn lītlahuanī't lhūhua' catūhuā.

Lītīlajalh a'ntī lej ka'tla'jca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlīmāpa'ksīnca'n huan a'ntī lej ka'tla' ixtahuanī't lā' a'ntīn tapuhuan que xīlaca'n más natatasqui'nī.

⁵³ A'ntī xatzī'ncsni'nī'n cālīmāka'sīlh xatzey līhua't lā' cāmācā'nī't huan ricosnu' con nīn tuntū'.

⁵⁴ Cāmaktāyanī't huan ixraza Israel a'ntī tatlōkentaxtū ixtapuhuān Dios lā' tū' maktin makxteknī't ixlilakalhu'man.

⁵⁵ U'tza' tlahualh a'cxtim hua'chi cāhuaninī't quimpapca'n a'ntī Abraham lā' nā ixnatā'natna' que pō'ktu nacāmaktāya.

⁵⁶ Lā' María tachokolh na ixchic Elisabet lakatu'tun mālhcuyu' lā' ā'calistān taspi'tli na ixchic.

A'nchī lacatuncuīlh Juan huan Ma'kpaxīni'

⁵⁷ Lā' a'xni'ca' chā'ni'lh ixmālhcuyu' huan ska'ta', tahuil'lah ixcaman Elisabet. Xachi'xcu' ixuanī't. ⁵⁸ Lā' ixamigos lā' ixtalakapasnī'n tamilh para natatā'līpāxuhua a'xni'ca' taca'tzīlh que Dios litlahuanī't xalitzey Elisabet. ⁵⁹ Ixlilakatzeyan chi'chini' ta'a'lh tatlahua ixtalanānca'n para nacircuncidarlican huan ska'ta' lā' ixui'līni'cu'tuncan ixtacuīni' Zacarías hua'chi ixtāta'. ⁶⁰ Lā' ixtzī't cāhuanilh:

—Tū'. Ixtacuīni' Juan nahuan.

⁶¹ Lā' kalhasquinica:

—Lā' ¿a'chī'? Tintī' a'nan de mintalakapasni' a'ntī huanican Juan.

⁶² Chu tuncan tamacahuani'lh ixtāta' huan ska'ta' para nataca'tzī tūyā tacuīni' nahui'līni'cu'tun. ⁶³ Xatāta' squi'nli kalhtin ca'psnat para natzo'kui'lī lā' tzo'kli: “Ixtacuīni' Juan”. Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh. ⁶⁴ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus Zacarías tzu-cupā chihuīna'n lā' mēcā'tanīlh Dios. ⁶⁵ U'tza' talīlē'cnīlh huan ixamigos lā' tahuankō'lh huā'mā' lakachu nac huan lakakēstīn xala' nac Judea. ⁶⁶ Ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli lej tapāstacna'lh lā' talākahasqui'nīlh:

—Lā' huā'mā' ska'ta' ¿tuchūyā chi'xcu' nala?

Chuntza' tualh como ixtasu'yu que ixsicua'lanālinī't huan Māpa'ksīni'.

Zacarías mēcā'tanīlh Dios

⁶⁷ Huan Espiritu Santo lītatzumalh ixa'clhcunuc huan Zacarías lā' chihuīna'lh hua'chi Dios māsu'ni'lh lā' hualh:

⁶⁸ Camēcā'tanīca huan Māpa'ksīni' a'ntī ixDiosca'n israelitas porque quincālakalhu'mani' quina'n a'ntī ixraza lā' quincāmāpūtaxtūni'.

⁶⁹ Quincāmāxqui'ni'ta'ni' kalhatin Māpūtaxtūnu'; lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' xala' ixlac'hni' ixnatā'natna' David a'ntī tlōkentaxtūlh ixtapuhuān Dios.

⁷⁰ Chu a'nchī hualh por huan profetasna' xalanī'n makān, chuntza' lihui'līlh Dios.

⁷¹ Hualh que ixquincāmāpūtaxtūni' de ixlīmāpa'ksīn quintā'ca'tzaca'n lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' quincātalaktzī'ncu'tunāni'.

⁷² Lā' huampā que ixquincālakalhu'mani' quimpapca'n lā' tū' ixtipātza'nkāl'h a'nchī līlacāxtlahualh con xlaca'n.

⁷³ U'tza' huan compromiso a'ntū Dios ixlītlahuanī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ que ixquincāmāpānūni'n quintā'ca'tzaca'n para que ixtlahuáuj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixjicua'uj.

⁷⁵ Lā' chuntza' nalayāuj lacuan pō'ktu nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'chilh tū' ixtlahuáuj a'ntūn tū' tzey.

⁷⁶ Lā' hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'cta'sana' Dios más Xaka'tla' porque napū'lani'yāni' huan Māpa'ksīni' lā' namālakstu'nca' a'nlhā na'a'n.

⁷⁷ Lā' nacāmāsu'ni'ya' tachi'xcuhū't para que chuntza' nataca'tzī que namin huan Māpūtaxtūnu' lā' nacāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxqui'yāni' lā' quincālakalhu'manāni'.

U'tza' quincālimacamini'yāni' kalhatin para naquincāmāpūtaxtūyāni'.

Xla' namāxkakē quinteja'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chi a'ntīn tahuil'lāna' a'nlhā cā'pucsua' lā' tanīmā'na.

Lā' naquincāmāsu'ni'yāni' a'nchī chu lakatin quintapuhuānca'n con Dios a'xni'ca' natlā'huanāuj na ixtej.

⁸⁰ Lā' huan ska'ta' Juan ī'stacmā' lā' xa'nca ixcāmāchekxī ixlīhuāk catūhuā a'ntū i'xla' Dios. Lā' a'xni'ca' ka'tla'tza', ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't hasta que milh huan ixlacchi'chini' para nalīlakapascan israelitas.

2

*A'nchī lacatuncuīlh Jesús**Mt. 1.18-25*

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtahui'la Jesús, huan emperador Augusto māpa'ksīlh lakatin censo chuxalhā nac cā'quilhtamacuj. ² A'xni'ca' Cirenio ixuī' ixlīgobnador nac Siria a'xni'ca' pū'la tlhualh huan censo. ³ Ixtasqui'nī chā'tunu' cata'a'lh na ixā'lacchicni'ca'n a'nlhā ixtatahui'lanī't i'xpapca'n para nacā'tzo'kni'can ixtacuīni'ca'n. ⁴ U'tza' lītaxtulh José de nac huan cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado de Galilea lā' a'lh nac lakatin cā'lacchicni' Belén xala' nac estado de Judea. A'ntza' xatahui'lani' David lā' como José ixtā'nat ixuanī't David, a'ntza' ixmāstā'lh ixtacuīni'. ⁵ Lā' a'lh nac Belén para natzo'kcan ixtacuīni'. Tā'a'lh María a'ntī ixtalacāxlanī'ttza' que natā'tapūchahua xla' lā' xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Lā' pātle'kelh que a'xni'ca' ixuī' nac Belén, chā'ni'lh ixmālhcu' huan ska'ta'. ⁷ Tahui'lalh ī'ska'ta' ixlīmaksāsti' María lā' xachi'xcu'. Līmaksna'tli ixtanchut lā' māpi'lh a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuāyuj como tū' takakslī a'nlhā natamaklhtata nac mesón.

Huan ángeles lā' huan pastornu'

⁸ Ixa'nan pastornu' pajtzu nac Belén. Tintascac ixtalakalhtatamā'na nac potrero ixborregoca'n. ⁹ Chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ixángel Dios lā' cālixti'li'lh ī'xkakana' Māpa'ksīni'. Lā' lej tajicua'lh. ¹⁰ Lā' huan ángel cāhuanilh:

—Tū' cajicua'ntit porque iccālimini'yāni' razón xatzey lā' ū'tza' natalīka'lhī tapāx-uhuān ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzī'sa tahui'la'cha' kalhatin ska'ta' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixtahui'lanī't David. Xla' nala miMāpūtaxtūnu'ca'n lā' māni' ū'tza' Cristo huan Māpa'ksīni'. ¹² Lā' nakaksā'tit huan ska'ta' talīmaksna'tni' ixtanchut lā' māpi'cani't a'nlhā mojōcan ixlīhua't cahuāyuj. U'tza' nalīlakapasā'tit que ū'tza' xla'.

¹³ Lā' chu līmaktin tatasu'yupā lhūhua' ángeles xala' nac a'kapūn a'ntī ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' tahualh:

¹⁴ —¡Camācā'tanīca Dios nac a'kapūn lā' tzē'k catatahui'lalh nac cā'ti'ya'tna' ixlīhuākca'n a'ntī Dios cālakalhu'malh!

¹⁵ Lā' tuncan a'xni'ca' huan ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, huan pastornu' tatzuculh talāhuani:

—Cāhuitit chuhua'j nac Belén lā' nalaktzī'nāuj a'ntūn pātle'kenī't lā' a'ntū huan Māpa'ksīni' quincāmāca'tzīnī'ni'ta'ni'.

¹⁶ Lā' ta'a'lh lacapalh lā' cākaksca María lā' José lā' huan ska'ta' a'nlhā ixmāpi'cani't lā' a'nlhā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh, tahualh a'ntū ixtahuanī't ángeles i'xpālacata huan ska'ta'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli talīlē'cnīlh ixtachi'huīnca'n huan pastornu'. ¹⁹ Lā' María lej i'xpāstacmā' ixlīhuāk a'ntū i'xpātle'kenī't lā' a'ntū ixuanicanī't lā' i'xpuhuan.

²⁰ Lā' huan pastornu' tataspi'tli lā' i'xta'a'cnīni'ni'mā'na Dios lā' ixtamācā'tanīmā'na como chu a'nchī cāhuanica, chu a'cxtim pātle'kelh.

Huan ska'ta' Jesús māsu'yuca nac xaka'tla' lītōkpān

²¹ Lā' ixlīlakatzeyan chi'chini' tlhauaca huan talanān de circuncisión para huan ska'ta' lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Jesús. U'tza' huā'mā' tacuīni' a'ntū huan ángel huanilh María a'xni'ca' tūna'j ixka'lhīni'n.

²² Lā' ixlītu'pu'xam chi'chini' tatlōkentaxtūlh ixtalanānca'n huan puscan a'nchī Moisés ixmāsu'yuni't para naxapa ixlīko'hua'jua' huan puscāt. Lā' talē'lh huan ska'ta' nac Jerusalén para namāsu'ni'can huan Māpa'ksīni' Dios. ²³ Chuntza' tatlhualh como tatzō'kni' na i'xley Dios:

Chā'tunu' ska'ta' xachi'xcu' a'ntī līmaksāsti', ū'tza' nala i'xla' Māpa'ksīni' Dios.

²⁴ Chuntza' María lā' José ta'a'lh para natamālacnū chu a'nchī huan na ixley Dios. Huan palh tasqui'nī namālacnūni' can xachi'xcu' lā' xapuscāt tórtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Lā' ixuī' nac Jerusalén huā'mā'na chi'chini' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Simeón. Lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixka'lhīmā' ixMāpūtaxtūnu'ca'n israelitas. Lā' huan Espíritu Santo ixtā'huī'. ²⁶ Lā' ixmāsu'ni'nī'ttza' que tū' ixnīlh palh tū' pū'la nalaktzī'n huan Cristo a'ntī huan Māpa'ksīni' Dios namacamin. ²⁷ Huā'mā' chi'xcu' a'lh nac lītōkpān por huan Espíritu Santo. Lā' līminca huan ska'ta' Jesús nac lītōkpān para natlōkentaxtū ixtalanānca'n lā' a'ntū māpa'ksīlh huan ley a'ntū tzo'kli Moisés. ²⁸ Lā' huan Simeón cha'xli huan ska'ta' lā' a'cnīni'ni'lh Dios lā' hualh:

²⁹ QuiMāpa'ksīni', chuhua'j līpāxūj na'icnī como tlōkentaxtū'nī'ta' a'ntū quihua'ni'nī'ta' quit a'ntī mintasācu'a'.

³⁰ Iclaktzī'ni'ttza' con quilakastapun huā' Māpūtaxtūnu' ³¹ a'ntī hui'x māstā'nī'ta' para ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't.

³² U'tza' nacāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas para que xa'nca natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj hua'chi huan pūmaksko nacāmāsu'yu a'ntī talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'.

Lā' por ixpālacata nacā'a'cnīni'ni'can huan israelitas a'ntī mintachi'xcuhū't.

³³ Lā' José lā' ixtzī't Jesús talilē'cnīlh a'ntū hualh huan Simeón ixpālacata huan ska'ta'.

³⁴ Lā' Simeón squi'nli que Dios casicua'lanālīlh lā' huanīlh María a'ntī ixtzī't Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacnī't huā'mā' ska'ta'. Lā' a'xni'ca' chi'xcu'tza' nala, lhūhua' israelitas natakahlaka'ī' lā' xla' nacāmaktāya. Lā' a'ntī tū' natakahlaka'ī', xlaca'n natatā'lāsta'la. Xla' namāsu'yu ixtapuhuān Dios lā' tachi'xcuhū't natalakmaka'n. ³⁵ Lā' chuntza' naca'tzīcan a'nchī pāstacna'nāuj chā'tunu' de quina'n na qui'a'clhcunucca'n. Lā' hui'x lej nalakaputza'ya' hua'chi palh nalakpusa katin espada na mi'a'clhcunuc —hualh Simeón.

³⁶ Lā' nā ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixa'cta'sana' Dios lā' ixtacuīni' Ana. Xla' ixcaman Fanuel xala' ixraza Aser. Lejtza' to'kotzīntza' ixuanī't. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'xni'ca' tapūchōlh lā' tā'tahui'lālī ixchi'xcu' lakatojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta lakapūt. Tū' ixtaxtu de nac xaka'tla' lītōkpān pero pō'ktu ixmācā'tanīmā' Māpa'ksīni' Dios. A'katunu' tū' ixa'yan como ixtlahuacu'tun oración.

³⁸ A'xni'ca' José lā' María tatanūlh nac xaka'tla' lītōkpān, huā'mā' ka'tlā'tus Ana cālaktapajtzūlh. Lā' a'xni'ca' maxquī'kō'lh pāxcatca'tzī Dios, tzuculh līchihuīna'n huan ska'ta' Jesús. Cālītā'chihuīna'lh ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtaka'lhīmā'na ixmāpūtaxtūnu'ca'n.

Taspi'tchokoca nac Nazaret

³⁹ Lā' a'xni'ca' José lā' María tatlōkentaxtūlh ixlīhuāk a'ntū māpa'ksīlh Moisés a'ntū tzo'kli na ixley Dios, talē'mpā huan ska'ta' nac Galilea nac Nazaret ixā'lacchicni'ca'n.

⁴⁰ Lā' huan ska'ta' ī'stacmā' lā' lej ixtli'huī'quimā' lā' lej skalalh ixlātēlha lā' Dios ā'chulā' ixsicua'lanālī.

Huan ka'hua'chu Jesús nac xaka'tla' lītōkpān

⁴¹ Cā'ta cā'ta José lā' María ixta'a'n nac Jerusalén para ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁴² Lā' a'xni'ca' Jesús ixka'lhī lakacāujtu' cā'ta, ixlīhuākca'n ta'a'lh nac Jerusalén para huan cā'tani' lā' chuntza' hua'chi ixtalīmanīnī'ttza'. ⁴³ Lā' a'xni'ca' ixlē'kspunī'ttza' cā'tani' lā' ixtaquītaspi'tmā'natza', huan ka'hua'chu Jesús tachokolh nac Jerusalén. Lā' ixtzī't lā' José tū' cuenta tatlahualh. ⁴⁴ Ixtapuhuan que Jesús ixtatā'mimā'natza' ā'makapitzīn lā' chuntza' ta'a'lh nac tej lakatin chi'chini'. Lā' a'xni'ca' ixtaputzamā'natza' ixtalīhni' ixtalakapasnī'n lā' ixamigos, ⁴⁵ tū' takaksli. Lā' tuncan tataspi'tli nac Jerusalén para nataputzayācha'.

⁴⁶ Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' takaksli Jesús nac xaka'tla' lītōkpān. Ixcālaclhpu'nahuī' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley lā' ixcākaxmatmā' lā' ixcākahasqui'nīmā'. ⁴⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī takaxmatli talilē'cnīlh ixtapāstacna' lā' a'nchī ixcākahlī.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María lā' José, talē'cnīlh lā' ixtzī't huanīlh:

—Qui'o'kxa', ¿a'chī' quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit lā' mintāta' lej iclīpuhuanī'ta'uj iccāputzayān.

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' quilāputzayāuj? ¿Chu tū' ca'tziyā'tit maclacasqui'n na'ictachoko na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Lā' xlaca'n tū' tamāchekxīni'lh ixtachihuīn.

⁵¹ Lā' tuncan cātā'taspi'tli nac Nazaret lā' cā'a'kahuāna'ni'lh. Lā' ixtzī't lej lhūhua' ixpāstaca ixlīhuāk huā'mā' lā' māqui'kō'lh na ixcu'xan. ⁵² Lā' Jesús ī'stacmā' lā' ā'chulā' ixka'lhīma' tapāstacna'. Lā' nā tzey ixuanī't na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

3

Juan huan Mā'kpaxīni', xla' a'cta'sana' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't
Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28

¹ Ixlīlacāujquitzis cā'ta ixlīgobrador Tiberio a'xni'ca' Poncio Pilato gobernador ixuanī't de nac Judea. Lā' Herodes gobernador ixuanī't de nac Galilea, lā' ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't de nac Iturea lā' de nac Traconite, lā' Lisnias gobernador ixuanī't de nac Abilina. ² Lā' Anás lā' Caifás xamāpa'ksīni'nī'n curasna' ixtahuanī't. A'xni'ca' ixlīhuākca'n ixtamāpa'ksīni'mā'na, a'xni'ca' Dios tā'chihuīnalh Juan ixcaman Zacarías a'ntī ixuī' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ³ Lā' Juan a'lh lakachu pajtzu huan pūxka Jordán. Lā' cāhuanilh tachi'xcuui't que ixta'a'kpaxli lā' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n para nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalacē'i'ca'n. ⁴ Huā'mā' pātē'kelh a'nchī ixtzo'knunī't huā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'ntza' a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nakaxmatcan catīhuā a'ntī palha' nachihuīna'n lā' nahuan: “Cacāxtlahua'tit huan tej como mimā' huan Māpa'ksīni'. Stu'nc camālakstu'nctit huan tej. ⁵ Ixlīhuāk huan cā'pūtatonkopūn natatzumana'n lā' huan kēstīnni' lā' ixpōkalhni' kēstīnni' pūscā'nan natalakō'. Lā' huan lhka'hui'li' tej slitua' nala. Lā' a'nlhā tū' kalhspit, kalhspit nala. ⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natalaktzi'n que Dios macamilh Māpūtaxtūnu'”.

⁷ Lā' a'xni'ca' lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh para que Juan nacāmā'kpaxī, xla' cālacaquilhni'lh lā' cāhuanilh:

—¿Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit lakatu' milacanca'n! ¿Tichū cāhuanini' que natzā'la'ni'yā'tit huan ixtā'kcha Dios a'ntū mimā'? ⁸ Catlahua'tit a'ntū tzey para que natasu'yu palh stu'ncua' xtāpalīni'ta'ntittza' mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catihuantit mē'cstucā'n: “Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. U'tza' iclīpāhuanāuj lā' tū' icjicuanī'yāuj ixtā'kcha Dios”. Tū' chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuanīyāni' que Dios tzē nacāxtāpalī huā'mā' chihuixni' lā' natala ī'xū'yātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chilh xacacani'ttza' huan ā'chaj lā' natzucucan natancā'can huan qui'hui'. Lā' chuxatūyā qui'hui' a'ntūn tū' mātā' ixtō'ca't xatzey, ū'tza' natancā'can lā' nalhcuyucan.

¹⁰ Lā' huan tachi'xcuui't takalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Lā' Juan cākalhtīlh:

—A'ntī ka'lhī kalhtu' ixcamisa camaxqui'lh kalhtin a'ntīn tū' ka'lhī. Lā' a'ntī ka'lhī ixlīhua't catā'hua'lh a'ntīn tū' ka'lhī.

¹² Lā' nā tamīlh mātā'jīni'nī'n de impuestos para nata'a'kpaxa lā' takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū xa'ictlahuáuj quina'n?

¹³ Lā' Juan cākalhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān a'ntū ixtapalh huan impuesto.

¹⁴ Lā' huan tropasna' nā takalhasqui'nīlh:

—Lā' quina'n ¿tuchū maclasqui'n na'ictlahuayāuj?

Lā' cākalhtīlh:

—Tū' tilē'ksa'nīni'nā'tit a'ntūn tū' stu'ncua' nīn tū' titucsnu'nā'tit para naka'lhā'na'nā'tit. Lā' calīpāxuhua'tit mintatljaca'n.

¹⁵ Lā' huan tachi'xcuui't lej ixtaca'tzicu'tun ixpālacata Juan, como ixtapuhumā'na que chō'la Juan, ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios lacsacnit. ¹⁶ Lā' Juan cāhuanikō'lh:

—Ixlistu'ncua' quit iccālīmā'kpaxiyāni' con xcān. Huan a'ntī namin, xla' makapitzin de hui'xina'n nacātalīmā'kpaxiyāni' Espiritu Santo lā' ā'makapitzin huampala con macscut. Xla' ā'līhua'ca' māpa'ksini'n que quit. Quit tūla icmālacastuca xla'. Ixtasācua' a'ntī naxcuta ixuarachi līhua'ca' tasqui'nī que quit. ¹⁷ Xla' hua'chi a'ntī ka'lhī ixpūmalakosūn na ixmacan para nalacsu'nu huan trigo a'ntū lītlahuacan harina. Nasaca huan trigo lā' namāqui' para nahua' lā' huan paja nalhcuyu nac macscut a'nlhā tūla catimāmixīca.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatzey tachihuīn lā' nā cāchihuīna'maxqui'lh tachi'xcuui't. ¹⁹ Lā' nā lacaquilhnīlh huan gobernador Herodes ixpālacata Herodías a'ntī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't como Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Lā' nā lacaquilhnīlh porque tlhualh lhūhua' ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Lā' Herodes a'kchā'lh lā' ā'chulā' tlhualh lā' Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Juan mā'kpaxīlh Jesús

Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11

²¹ Lā' a'xni'ca' Juan ixmā'kpaxīni'n, nā Jesús milh para na'a'kpaxa. Lā' līhuan ixorarlīmā', huan a'kapūn talaquī'lh ²² lā' mincha' huan Espiritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixlakstu'nc Jesús lā' kaxmatca lakatin tachihuīn a'ntū hualh: —Hui'x qui'O'kxa'. Lej icpāxqui'yāni' lā' lej quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixlakmakānna' Jesucristo

Mt. 1.1-17

²³ Lā' a'xni'ca' Jesús tzuculh tlhua ixlīlōt, ixka'lhī hua'chi pu'xamacāuj cā'ta. Huā'huī' ixnapapana' Jesús. Ixpuhuanca que Jesús ixo'kxa' José. Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Elí ²⁴ a'ntī ixo'kxa' Matat a'ntī ixo'kxa' Leví. Lā' Leví ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Jana a'ntī ixo'kxa' José. ²⁵ Lā' José ixo'kxa' ixuanī't Matatías a'ntī ixo'kxa' Amós a'ntī ixo'kxa' Nahum a'ntī ixo'kxa' Esli a'ntī ixo'kxa' Nagai. ²⁶ Lā' Nagai ixo'kxa' ixuanī't Maat a'ntī ixo'kxa' Matatías a'ntī ixo'kxa' Semei a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Judá. ²⁷ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Joana a'ntī ixo'kxa' Resa a'ntī ixo'kxa' Zorobabel a'ntī ixo'kxa' Salatiel a'ntī ixo'kxa' Neri. ²⁸ Lā' Neri ixo'kxa' ixuanī't Melqui a'ntī ixo'kxa' Adí a'ntī ixo'kxa' Cosam a'ntī ixo'kxa' Elmodam a'ntī ixo'kxa' Er. ²⁹ Lā' Er ixo'kxa' ixuanī't Josué a'ntī ixo'kxa' Eliezer a'ntī ixo'kxa' Jorim a'ntī ixo'kxa' Matat. ³⁰ Lā' Matat ixo'kxa' ixuanī't Leví a'ntī ixo'kxa' Simeón a'ntī ixo'kxa' Judá a'ntī ixo'kxa' José a'ntī ixo'kxa' Jonán a'ntī ixo'kxa' Eliaquim. ³¹ Lā' Eliaquim ixo'kxa' ixuanī't Melea a'ntī ixo'kxa' Mainán a'ntī ixo'kxa' Matata a'ntī ixo'kxa' Natán. ³² Lā' Natán ixo'kxa' ixuanī't David a'ntī ixo'kxa' Isaí a'ntī ixo'kxa' Obed a'ntī ixo'kxa' Booz a'ntī ixo'kxa' Salmón a'ntī ixo'kxa' Naasón. ³³ Lā' Naasón ixo'kxa' ixuanī't Aminidab a'ntī ixo'kxa' Aram a'ntī ixo'kxa' Esrom a'ntī ixo'kxa' Fares a'ntī ixo'kxa' Judá. ³⁴ Lā' Judá ixo'kxa' ixuanī't Jacob a'ntī ixo'kxa' Isaac a'ntī ixo'kxa' Abraham a'ntī ixo'kxa' Taré a'ntī ixo'kxa' Nacor. ³⁵ Lā' Nacor ixo'kxa' ixuanī't Serug a'ntī ixo'kxa' Ragau a'ntī ixo'kxa' Peleg a'ntī ixo'kxa' Heber a'ntī ixo'kxa' Sala. ³⁶ Lā' Sala ixo'kxa' ixuanī't Cainán a'ntī ixo'kxa' Arfaxad a'ntī ixo'kxa' Sem a'ntī ixo'kxa' Noé a'ntī ixo'kxa' Lamec. ³⁷ Lā' Lamec ixo'kxa' ixuanī't Matusalén a'ntī ixo'kxa' Enoc a'ntī ixo'kxa' Jared a'ntī ixo'kxa' Mahalaleel a'ntī ixo'kxa' Cainán. ³⁸ Lā' Cainán ixo'kxa' ixuanī't Enós a'ntī ixo'kxa' Set a'ntī ixo'kxa' Adán a'ntī ixo'kxa' Dios.

4

Satanás ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13

¹ Lā' ixa'clhcunuc Jesús ixlītzuma Espiritu Santo lā' taspī'tli de nac huan pūxka Jordán. Lā' huan Espiritu Santo lē'lh a'nlhā lej cā'lhpi'mpi'li'. ² A'ntza' ixiū' tu'pu'xam chi'chini'. Lā' milh huan ko'ti'ti' para nalīlaktzī'n a ver palh tzē ixtlajalh Jesús. Lā' Jesús tū' huā'yalh huan tamā'na chi'chini' lā' lejtza' ixtzi'ncsa. ³ Tuncan huanilh huan ko'ti'ti':

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cahua'ni' huā'mā' chihuix que calalh pāntzi.

⁴ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tū' xmān pāntzi catipūlatā'kchokoca nac huā'mā' cā'quilhtamacuj.
Nā maclacasqui'n cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' lēlh Jesús nac lakatin kēstīn lej tālhmā'n. Lā' a'ntza' chu līmaktin māsu'yukō'lh ixlīhuāk quilhtamacuj. ⁶ Lā' huanilh:

—Na'icmaxqui'yāni' ixlīhuāk huā'mā' lā' namāpa'ksiya'. Huāk quila' lā' nā tzē na'icmaxqui' chuxatī. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' lā' naqui'a'cnīni'ni'ya', na'icmaxqui'kō'yāni' lā' ixlīhuāk mila' nahuan.

⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Catapānu', Satanás, porque tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:
Natatzokostani'ya' lā' namācā'tanī'ya' miMāpa'ksīni' Dios lā' natlahua'ya' xmān a'ntū xla' lacasqui'n.

⁹ Lā' ā'calistān huan ko'ti'ti' lē'lh nac xcānsipej Jerusalén lā' yāhualh na ixa'cpān huan xaka'tla' lītōkpān. Lā' huanilh:

—Palh hui'x ixO'kxa' Dios, cayujti nac ti'ya't ¹⁰ como tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Dios nacāmāpa'ksi' ixángēles que natamaktaka'lhāni'.

¹¹ Natamā'kaqui'yāni' para que tū' natakāhuī' nīn kantin mintojon nac chihuix.

¹² Lā' Jesús kalhtīlh:

—Nā chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:
Tū' tililaktzi'na' huan Māpa'ksīni' Dios.

¹³ Lā' como huan ko'ti'ti' tū'tza' kaksni'lh a'nchī nalilaktzi'n Jesús, tapānūlh lakatin ka'tlā'tus.

Jesús lītuculh ixlītōt nac Galilea

Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15

¹⁴ Lā' Jesús taspi'tli nac Galilea lā' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. Lā' chuxalhā nac huan estado de Galilea ixlīchihuīnamā'ca expālacata a'ntūn tlhualh Jesús.

¹⁵ Ixcāmāsu'ni'mā' na ixlītōkpānca'n israelitas lā' ixlīhuākca'n ixta'a'cnīni'ni'mā'na.

Jesús nac Nazaret

Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6

¹⁶ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Nazaret a'nlhā ī'stacnī't. Lā' tanūlh nac lītōkpān huan chi'chini' de pūjaxni' hua'chi ixtalanān. Lā' tāyalh para nalakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxqui'ca huan a'ntū tzo'kli huan profeta Isaías. Lā' a'xni'ca' mālakapitzilh, kaksli a'nlhā ixtatzō'kni' chuntza':

¹⁸ Huan ixEspiritu Māpa'ksīni' quintā'huī' como quilacsacnī't para na'iccāmāca'tzīnī xatzey tachihuīn huan lacxcamanīni'.

Lā' nā quimacamilh para na'iccāmāko'xamāka'tlī' huan a'ntī lej talakaputza lā' para na'iccāmāxtu a'ntī cāchi'canī't.

Lā' icmilh para que na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n lā' na'iccāmaktāya a'ntī tapātīni'n.

¹⁹ Lā' nā quimacamilh para na'iccāhuani' ixlacchi'chini' huan Māpa'ksīni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús mālakaxtokli huan libro, maxqui'lh huan xamayūlh lītōkpān lā' tahuī'lalh. ²¹ Lā' como ixlīhuākca'n nac lītōkpān ixtalaktzi'mā'na, lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' tlōkentaxtūcanī't na milacapūnca'n huā' a'ntūn kaxpa'ttitcus.

²² Lā' ixlīhuākca'n tahualh lej tzey Jesús lā' talilē'cnīlh ixtachihuīn lej tzēhuani't a'ntū cāhuanilh. Lā' ixtalāhuanimā'na:

—¿Chu tū' ū'tza' ixcaman José?

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' naquilāhuaniyāuj huā' tamā'na: “Hui'x doctor lā' pū'la namā'tzeyīca'na' mē'cstu”. Lā' naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na minti'ya't chu a'cxtim hua'chi quincātahuanin que tlahuani'ta' nac Capernaum”.

²⁴ Chu chihuīna'mpā lā' cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que tū' a'nan kalhatin a'cta'sana' a'ntī nalakatzī'ncu'tuncan na ixti'ya't a'nlhā stacli. ²⁵ Ica'na iccāhuaniyāni' que lhūhua' lakapūt

ixa'nan nac huan país Israel a'xni'ca' ixlatlā'huan Elías a'xni'ca' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. Lā' chuxalhā ixtzi'ncsnīmā'ca. ²⁶ Lā' Dios tū' lakmacā'lh Elías nīn kalhatin lakapūt xala' nac Israel. Lakmacā'lh kalhatin makatiyāti' xala' nac Sarepta a'ntū pajtzu huan cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nan nac Israel lhūhua' a'ntī ixtapātīmā'na huan ta'jatata'ntū māmasī quinquinīca'n lā' a'xni'ca' ixui'lacha' huan a'cta'sana' Eliseo pero nīn kalhatin de xlaca'n mātzeyīca, xmān huan makatiyāti' Naamán xala' nac Siria.

²⁸ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīhuākca'n a'ntī ixtatanūmā'na nac lītōkpān lej ta'a'kchā'lh. ²⁹ Lā' tatā'kaquī'lh lā' tatantlakaxtulh Jesús de huan nac xcānsipej. Lā' talē'lh hasta ixa'cpūn na ixkēstīn huan xcānsipej para natamacā'n para makjū. ³⁰ Lā' Jesús tētaxtulh ixlac'hni'ca'n lā' a'lh.

Kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'

Mr. 1.21-28

³¹ Lā' tuncan Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado de Galilea. Lā' ixcāmāsu'ni'mā' tachi'xcu' hui't huan chi'chini' de pūjaxni'. ³² Lā' talilē'cnīlh a'nchī ixcāmāsu'ni'mā' como ixlīchihuīna'mā' con līmāpa'ksīn.

³³ Ixui' nac lītōkpān kalhatin chi'xcu' a'ntī ixchi'panī't huan tlajana'. Lā' ta'salh lā' hualh:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿a'chī' ta't a'nlhā icui'lāna'uj? ¿Chā ta'nī'ta' para naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasāni'. Hui'x ixta' Dios lā' santo hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh huan tlajana' lā' huanilh:

—¿Quilhca'cs! ¿Lā' camakxtekti huā'mā' chi'xcu'!

Lā' huan tlajana' māyujūlh huan chi'xcu' na ixlacapūnca'n huan tachi'xcu' hui't lā' makxtekli huan chi'xcu'. Lā' nīn tuntū' lani'lh. ³⁶ Ixlīhuākca'n lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn huā' tamā'na'? ¿Huā'mā' chi'xcu' līchihuīna'n con līmāpa'ksīn lā' tataxtu huan tlajana'nī'n!

³⁷ Lā' chuxalhā pajtzu nac Capernaum talātā'chihuīna'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31

³⁸ Lā' a'xni'ca' Jesús taxtulh de nac lītōkpān, a'lh lā' tanūlh na ixchic Simón. Lā' ixpuhuiti' Simón lej ixchi'chīxni'mā'. Lā' squi'ni'ca' Jesús que camātzeyīlh. ³⁹ Lā' Jesús taquilhpūtalh a'nlhā ixmā' lā' lacaquilhnīlh huan tachi'chīxni' lā' mixli. Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan puscāt lā' tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n

Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' ixtā'cnūmā'tza' huan chi'chini', ixlīhuākca'n a'ntī ixta'ī'tza'ca'n de tāpālhūhua' ta'jatatna' cālīmīni'ca' Jesús. Lā' cāmāxapalh lā' cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lā' lhūhua' a'ntī ixtaka'lhī tlajana' cāmātzeyīlh. Lā' huan tlajana'nī'n cāmāxtekli. Lā' tahuanih:

—Hui'x ixO'kxa' Dios.

Lā' Jesús cālacaquilhnīlh huan tlajana'nī'n lā' tū' cāmāxtekli natachihuīna'n como xlaca'n taca'tzīlh que ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līlh.

Jesús a'cta'sana'lh nac Galilea

Mr. 1.35-39

⁴² Lā' a'xni'ca' tuncūlh, Jesús taxtulh de nac xcānsipej lā' a'lh a'nlhā tintī' ixa'nan. Lā' huan tachi'xcu' hui't ixtaputzamā'na lā' takaksli a'nlhā ixui'. Tū' ixtamakxteku'tun ixa'lh makat. ⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Maclacasqui'n na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n xtunc cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'ni' ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksī. U'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Lā' chuntza' ixcāmāsu'ni'tēlha Jesús nac huan lītōkpāna' xala' nac Galilea.

5

Lhūhua' squi'ti' cāchi'paca

Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixuī' na ixquilhtūn huan lago ixtacuīni' Genesaret. Lā' tanto lhūhua' tachi'xcuui't tamilh que ixtalāpi'ta'tza' para natalakta-pajtzū Jesús como ixtakaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzi'lh tantu' barcos ixquilhtūn huan lago lā' nīn tinti' ixpūtojōma'. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't talakche'kē' ixpūxuākna'ca'n. ³ Lā' tuncan Jesús tōca'lh huan nac lakatin barco a'ntū ixta' Simón lā' hualh que camātampūxtuca macsti'na'j de nac quilhtūn. Lā' tuncan Jesús tahui'lalh nac barco lā' a'ntza' tzuculh cāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't.

⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāsu'ni'kō'lh, huanilh huan Simón:

—Calī'pi huā' barco a'nlhā pūlh mā'n lā' camojō'tit mimpūxuākna'ca'n para nachī'payā'tit squi'ti'.

⁵ Lā' Simón kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', tintascactza' icsqui'ti'nini'tauj lā' nīn tuntū' icchi'panī'tauj. Pero por minquilhtampān na'icmacā'nāuj quimpūxuākna'ca'n.

⁶ Lā' a'xni'ca' tatlahualh chuntza', tanto lhūhua' squi'ti' talaknūcha' nac pūxuākna' lā' ixtaxti'tmā'tza'. ⁷ Chu tuncan tamacahuani'lh ixtā'squi'tini'ni'n nac ā'lakatin barco para que natamin natamaktāyana'n. Tamilh lā' tamaktāyalh. Lā' huan squi'ti' lītatzumalh huan tantu' barcos hasta ixtatā'cnūcu'tuntza'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Simón Pedro laktzi'lh, tatzokostalh na ixlacapūn Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' como quit tū' tzeyā chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh como Simón lā' ixlihuākca'n a'ntī ixtatā'squi'ti'nimā'na talē'cnīlh ixpālacata huan lhūhua' squi'ti' a'ntū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo lā' Juan a'ntī ixo'kxa'n Zebedeo lā' a'ntī ixtā'squi'tini'ni'n Simón nā xlaca'n tajicua'lh. Lā' Jesús huanilh Simón:

—Tū' cajicua'. Lā' hua'chi milītlōt ixuanī't ū'tza' milīsqi'ti'ni', chuhua'j milītlōt nahuan nacāmākalhlaka'i'ni'ya' tachi'xcuui't ixtachihuīn Dios.

¹¹ Lā' tuncan a'xni'ca' huan barcos tachā'lh nac ti'ya't, ta'a'kxtekmaka'nkō'lh lā' tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī ixmasni'mā' ixquinīt

Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45

¹² Lā' a'xni'ca' Jesús ixuī' nac lakatin cā'lacchicni', lakchā'lh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan ta'jatāt a'ntū māmāsī quinquinitca'n lā' a'ntū huanican lepra. Lā' a'xni'ca' huan i'tza'ca' laktzi'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' lej squi'ni'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'.

¹³ Lā' tuncan Jesús xa'malh lā' huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt huan i'tza'ca'. ¹⁴ Lā' tuncan Jesús māpa'ksīlh que tinti' nahuani. Huanilh:

—Xmān calakpi huan ixcuraca'n israelitas lā' camā'su'ni' mimacni' para nalaktzi'n palh tzeyanī'ta'tza'. Lā' namaxquī'ya' lē'ksajna' hua'chi māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' naca'tzīcan que tzeyanī'ta'tza'.

¹⁵ Lā' a'yuj Jesús huanilh que tū' ixuanilh nīn tinti', pero ā'chulā' lakachu huan tachi'xcuui't takaxmatli ixpālacata Jesús. Lā' līlhūhua' ixtatakēstoka para natakaxmata lā' para que ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶ Lā' Jesús tamakatīlh lā' a'lh ā'lacatin a'nlhā tinti' ixa'nan lā' a'ntza' tlhualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh kalhatin a'ntī lhtuculu' ixuanī't

Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12

¹⁷ Lā' milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixmāsu'yumā' lā' ixtakaxmatui'lāna' ā'makapitzīn fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'ni'n ley. Ixtaminī'ta'ncha' de nac Jerusalén lā' de lhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Galilea lā' Judea. Lā' ixtasu'yu ixlimāpa'ksīn Dios como Jesús ixcāmātzeyīmā' i'tza'ca'ni'n.

¹⁸ Lā' tuncan a'xni'ca' tachā'lh huan tachi'xcuhū't lā' talīmīlh nac laklaj kalhatin ī'tza'ca' a'ntī lhtuculu' ixuanī't. Ixtamānūcu'tun ixchakān chic para natamāpī' na ixlacapūn Jesús. ¹⁹ Lā' como lhūhua' ixtahuanī't huan tachi'xcuhū't tūla ixtatanū huan nac chic. U'tza' talitō'calh ixa'kstīn huan chic lā' ta'a'kstīlhua'kli huan chic. Lā' a'ntza' talacmānūlh huan ī'tza'ca' con ixlaklaj na ixlacłhni' tachi'xcuhū't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzilīh que takalhlaka'ī'lh, xla' huanīlh huan ī'tza'ca':

—Na'icmāspūtūnu'ni'yāni' ixlīhuāk mintalacłē'i'.

²¹ Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chi'xcu' a'ntī chihuīna'n contra Dios? Nīn tintī' tzē naquincāmāspūtūnu'ni'yāni' quintalacłē'i'ca'n, xmān Dios”.

²² Lā' Jesús, como ixca'tzī a'nchī ixtapuhuamā'na, cāhuanīlh:

—¿A'chī' puhua'nā'tit chuntza' na mi'a'clhcunucca'n? ²³ Icuaniłhtza' huan ī'tza'ca': “Icmāspūtūnu'ni'ntza' mintalacłē'i'”. Pero tuntū' tasu'yu a'yuj māspūtūnu'ni'ca. Palh xa'icuanīlh: “Catā'kaqui' lā' casmī'li' mixti'cat lā' catlā'hua'”, chuntza' ixtasu'yulh palh tzeyalh o tū'. ²⁴ Quit huan Chi'xcu' xala' Tāłhmā'n. Lā' chuhua'j na'iccāmāsu'ni'yāni' a'nchī icka'lhī līmāpa'ksīn nac huā'mā' cā'quillhtamacuj lā' tzē na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalacłē'i'ca'n tachi'xcuhū't.

Lā' chu tuncan huanīlh huan ī'tza'ca':

—Icuaniyāni', catā'kaqui' lā' calī'pi milaklaj lā' capit na minchic.

²⁵ Chu līmaktin tā'kaquī'lh huan ī'tza'ca' na ixlacapūnca'n lā' sacli ixlaklaj lā' a'lh na ixchic. Lā' a'lh mācā'tanītēlhā Dios.

²⁶ Lā' ixlīhuākca'n talē'cnīlh lā' tamācā'tanīlh Dios. Tajicua'lh lā' tahualh:

—Huā'mā' chi'chini' lakzī'nī'tauj lej ka'tla' lē'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17

²⁷ Lā' ā'calistān Jesús taxtulh lā' laktzī'lh kalhatin mātā'jīni'. Ixtacuīni' Levī lā' ixuī a'nlhā i'xmātā'jīni'ncan. Lā' huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Lā' tuncan tāyalh lā' makxtekkō'lh lā' stālani'lh Jesús.

²⁹ Lā' ā'calistān Levī cāxtlahualh lakatin ka'tla' cā'tani' na ixchic para na'a'cnīni'ni' Jesús. Lā' lhūhua' mātā'jīni'nī'n lā' ā'makapitzīn chi'xcuhū'n ixtatā'huā'yamā'na. ³⁰ Lā' tuncan huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tapuhualh palh tū' tzey. Lā' tatzuculh tata'chihuīna'n ī'sca'txtunu'ni'n Jesús lā' tahuaniłh:

—Lā' ¿a'chī' tā'huā'yanā'tit con huan mātā'jīni'nī'n lā' con huan tūn tū' tzeyā chi'xcuhū'n?

³¹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Huan a'ntīn tū' ta'ī'tza'ca'n, xlaca'n tū' tamaclacasqui'n doctor, xmān huan a'ntīn ta'ī'tza'ca'n. ³² Quit tū' icmilh iccāputza a'ntīn tapuhuan palh xlaca'n xalacuan. Icmilh iccāputza huan tachi'xcuhū't a'ntīn taca'tzī palh tū' tzey xlaca'n, como iclacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Kalhasqui'nīca Jesús ixpālacata a'nchī makxtekcān huā'yancan

Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22

³³ Lā' tuncan xlaca'n takalhasqui'nīlh Jesús:

—Lā' huan a'ntī tastālani'lh Juan, tū' tahuā'yan a'xni'ca' lej tatlahua ixoraciónca'n. Lā' nā chuntza' huan fariseosnu'. Lā' misca'txtunu'ni'n pō'ktu tahuā'yan lā' tako'tnūn. Lā' ¿a'chī'?

³⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chā natalakaputza huan a'ntī cākantāyacan a'nlhā tapūchahuamā'ca? Līhuan huī' huan squi'nīni', tū' talakaputza. ³⁵ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalē'ncan huan squi'nīni' lā' a'xni'ca' natalakaputza ixamigos lā' tū' catitahuā'yalh.

A'xni'ca' Jesús cāhuanīlh huā'mā', ixlichihuīna'mā'ca māni' xla'.

³⁶ Nā chuntza' cāhuanīlh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—Tintí' nachu'cu xasāsti' ixl'u'xu' para nalilactza'pa' huan xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca tū'tza' tzey huan xasāsti' lu'xu' lā' huan līlactza'pa'n más palha' que huan xamasni'. ³⁷ Lā' huan xaxcān uva a'ntū tūna'j xcu'tan nīn tintí' catimojōlh nac xakōlūhua' ixko'xka' borrego. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' lā' chuntza' a'xni'ca' naxcu'tan, tū' catipankli huan ko'xka'. Chuntza' tū' catipāxcatlal huan ko'xka' lā' tū' catitaxtulh huan xaxcān uva. ³⁸ U'tza' nalīmojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' lā' a'xni'ca' naxcu'tan huan xaxcān, huan ko'xka' nataxtō'nka lā' tū' catitaxtī'tli. ³⁹ Lā' nā chuntza' a'ntī quilhca'tzilh xaxcān uva a'ntū makāntza' xcu'tanī't, tū' catilakatīlh xaxcān uva a'ntū tū' lej makān xcu'tanī't. Nahuan: “Más tzey huan xakōlūhua”.

6

Huan sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh tza'ksa' huan chi'chini' de pūjaxni'

Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28

¹ Maktin huā lakatin chi'chini' a'ntū expūjaxcan a'xni'ca' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu lā' i'sca'txtunu'nī'n tatē'ī'lh pātin pātū tza'ksa'. Lā' tuncan tapa'sli lā' tahua'lh. ² Lā' makapitzīn huan fariseosnu' cākalhasqui'nīlh:

—¿A'chī' scujpā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? Tū' limakuan.

³ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—¿Chū tū' lakapūtle'kenī'ta'ntit a'ntūn tlahualh David maktin huā? Xla' lā' a'ntī ixta'a'mā'na ixtatzi'ncsmā'na. ⁴ Lā' tanūlh na ixchic Dios lā' tēlh huan pāntzi a'ntū ixmālacnūni'canī't Dios. Hua'lh lā' nā tā'hua'lh a'ntī ixtatā'a'mā'na, a'uyj tū' minī'ni' nahua' ā'kalhatin, xmān huan cura.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tzē na'icmāpa'ksī a'ntū natlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Huan chi'xcu' a'ntī macascōhua ixuanī't

Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6

⁶ Maktin huampala chi'chini' de pūjaxni' a'xni'ca' Jesús tanūlh na ixlitokpānca'n israelitas lā' tzuculh māsuyū. Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin chi'xcu' ixmacascōhuanī't. ⁷ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtamaktaka'lh mā'na Jesús a ver palh ixmātzeyīni'lh huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalē'ksa'nīni'lh. ⁸ Lā' xla' ca'tzilh a'ntū ixtapuhuan lā' huanilh huan chi'xcu' a'ntī ixmacascōhuanī't:

—Catāqui' lā' catāya' na quilaclhpu'nanca'n.

Lā' huan chi'xcu' tāqui'lh lā' tāyalh a'ntza'. ⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. ¿Tuchū más minī'ni' tzē tlahuacan huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ¿Chā na'ictlahua a'ntū tzey o a'ntūn tū' tzey? ¿Chā limakuan na'icmāpūtaxtū huan chi'xcu' o na'icmāpānūni' ixlīca'tzīn?

¹⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't lā' huanilh huan chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

Huan chi'xcu' stu'ncli lā' tzeyalh ixmacan. ¹¹ Lā' xlaca'n lej ta'a'kchā'lh lā' tatzuculh talacchihuīna'n a'ntū natatlahuani' Jesús.

Jesús cālacsacli kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19

¹² Huan tamā'na chi'chini' Jesús a'lh nac lakatin kēstīn para na'orarlī. Lā' tintascac ixorarlīmā'. ¹³ Lā' ixlīlakalī cāta'sani'lh i'sca'txtunu'nī'n lā' cālacsacli kalhacāujtu' lā' cāmāpācuhiūlh apóstoles. ¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro lā' Andrés i'stancu Simón lā' Jacobo lā' Juan lā' Felipe lā' Bartolomé ¹⁵ lā' Mateo lā' Tomás lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Zelote ¹⁶ lā' Judas ixtā'tin Jacobo lā' Judas Iscariote a'ntī macāmāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'ni'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't

Mt. 4.23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xluca'n de nac kēstīn lā' tachokolh a'nlhā pūsca'nan con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' ixuī' lhūhua' tachi'xcuui't de lakachu nac Judea lā' xalani'n nac Jerusalén lā' xalani'n ixquilhtūn mar pajtzu a'nlhā ixuanican Tiro lā' Sidón. Xluca'n ixtachā'nī't para natakaxmata Jesús lā' para que ixcāmātzeyīni'lh ixta'jatatca'n. ¹⁸ Lā' a'ntī ixtaka'lhī huan tlajana' nā cāmātzeyīca xluca'n. ¹⁹ Ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't ixtaxa'macu'tun Jesús como xla' cālīcu'chū'kō' con ixlīmāpa'ksīn.

A'ntīn tapāxuhua lā' a'ntīn talakaputzā

Mt. 5.1-12

²⁰ Lā' tuncan Jesús cālaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—Pāxuhuayā'tit a'ntīn tū' ka'tla'jca'tziyā'tit como Dios cāmāpa'ksīmā'ni'.

²¹ 'Pāxuhuayā'tit a'ntī putzapā'na'ntit ixtapuhuān Dios como xla' nacāmaktāyayāni'.

'Pāxuhuayā'tit a'ntī calhuampā'na'ntit chuhua'j como ā'calīstān napāxuhuayā'tit a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² 'Napāxuhuayā'tit a'xni'ca' tachi'xcuui't tū' cātāktzī'ncu'tunāni' lā' a'xni'ca' nacātamāxtunquī'yāni' quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' napāxuhuayā'tit a'xni'ca' cātālakapalayāni' lā' a'xni'ca' nacātalakmaka'nāni' hua'chilh tū' tzey hui'xina'n, lā' ixlihuāk por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Lej capāxuhua'tit lā' caka'lhī'tit tapāxuhuān a'xni'ca' chuntza' napātīni'nā'tit como nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit huāk a'ntūn tzey. Huan a'ntī cātamāpātīniyāni', nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamāpātīnīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios.

²⁴ 'Pero lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n ricosnu' como tlahua'tittza' mintapāxuhuānca'n.

²⁵ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī lej lhūhua' ka'lhīyā'tit chuhua'j como ticāmakasputāni'.

'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'ntī chuhua'j lītzi'mpā'na'ntit como nacalhua'nā'tit con talakaputzīt.

²⁶ 'Lej nalakaputzayā'tit hui'xina'n a'xni'ca' ixlihuāk nata'a'cnīni'ni'yāni' como ixnapapana'ca'n xluca'n chuntza' makān ixtatlahuani' huan a'cta'sana'nī'n a'ntīn tahuallh a'ntūn tū' stu'ncua.

Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n

Mt. 5.38-48; 7.12

²⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntī quilākaxmatāuj: Cacāpāxquī'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit a'ntīn tū' cālaktzī'ncu'tunāni'. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios que cacāsīcua'lanālīlh a'ntī cachīhuā cātālīchihuīna'nāni' lā' na'orarlīyā'tit por a'ntī cālākapalayāni'. ²⁹ Palh catīhuā nalacala'sāni' milacapītin, natamakxteka' nalacala'sāni' ā'milacapītin. Lā' palh catīhuā namāmakxtuyāni' mintakēnū, ca'a'kataxtuni' nā mincamisa. ³⁰ Camaxqui' chuxatī a'ntī squi'ni'yāni' lā' palh catīhuā namāmakxtuyāni' a'ntū mila', tū'tza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chu a'cxtīm hua'chilacasqui'na' xla' natlahua'ni'yāni' hui'x.

³² 'Palh xmān cāpāxquī'yā'tit a'ntīn tapāxquī'yāni', ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? Huan a'ntīn tū' tzey nā chuntza' talāpāxquī'. ³³ Lā' palh xmān cāmaktāyayā'tit a'ntīn tamaktāyayāni', ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'cxtīm talāmaktāya huan a'ntīn tū' tzey. ³⁴ Lā' palh xmān namāsācua'nī'yā'tit a'ntī tzēn natamāstā'chokopala, ¿chu tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n na ixlacapūn Dios? A'ntīn tū' tzey nā tamāsācua'nī' ixtā' tū' tzey como taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxquī'yā'tit mintā'ca'tzaca'n lā' nacāmaktāyayā'tit lā' nacāmāsācua'nī'yā'tit lā' tū' catiputzalh a'ntū nacālīmāpalani'yāni'. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatljca'n nac a'kapūn lā' nala'yā'tit ixcamana' a'ntī xala' tālmā'n lā' a'ntī lej ka'tla' como nā xla' cālākalhu'man huan tampi'lhīni'ni'n lā' huan a'ntīn tū' tzey. ³⁶ Cacālākalhu'mantit tachi'xcuui't como hua'chi minTāta'ca'n Dios nā cālākalhu'man.

Tū' ticāmālaclīpinīyā'tit ā'makapitzin

Mt. 7.1-5

³⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tū' caticā'a'ksa'ntit ā'makapitzin lā' Dios tū' nacāmālaclē'nīyāni'. Tū' timālaclē'nīni'nā'tit lā' Dios tū' caticāmālaclē'nīni' hui'xina'n. Nalāmāspūtūnu'ni'yā'tit lā' Dios nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁸ Cacāmaxquī'tit ā'makapitzin lā' nā Dios nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej nacāmaxquī'yāni' hua'chi a'ntī xa'nca pūlhānā'n lā' naxakā'li huan cuartillo lā' nachiqui lā' namātzuma hasta natakalmaka'n lā' namojō na mimorralhca'n. A'cxtim hua'chi hui'xina'n namaxquī'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxquī'yāni'.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

—¿Chu tzēn kalhatin lakatzī'n napū'lani' ixtā'lakatzī'n? ¿Chu tū' catikostajōlh nac lakatin lhu'cu'? ⁴⁰ Tintī' ā'kalhatin sca'txtunu' a'ntī más ca'tzī que ixmākalhtō'kē'ni' a'yuj tzē namālacastuca huan mākalhtō'kē'ni' a'xni'ca' natlahuakō' ixlīscatā.

⁴¹ ¿Chichū tzē nalaktzī'na' huan ti'na'j pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin palh tanūma' hua'chi kentin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh tū' pū'la namaxtuya' huan qui'hui' na milakastapun, tūlalh catima'xtuni' huan pa'lhma' na ixlakastapun mintā'tin. ¿A'kxokonu'na! Pū'la camāxtu' huan xaka'tla' pa'lhma' de na milakastapun lā' chuntza' xa'nca nalaktzī'na' para namāxtuya' huan ti'na'j pa'lhma' a'ntū tanūma' na ixlakastapun mintā'tin.

Huan qui'hui' lakapascan por ixtō'ca't

Mt. 7.17-20; 12.34-35

⁴³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tintī' xatzey qui'hui' a'ntū namāstā' ixtō'ca't a'ntūn tū' tzey. Lā' nīn tintī' qui'hui' a'ntūn tū' tzey lā' namāstā' xatzey ixtō'ca't. ⁴⁴ Lā' katin qui'hui' līlakapascan por ixtō'ca't. Tūla pu'xcan huan higo de huan lhtucū' qui'hui' lā' tūla pu'xcan uvas de huan xamayāc caxanilh. ⁴⁵ Huan tzeyā chi'xcu' tlhūa a'ntūn tzey porque tzey ixtapāstacna'. Lā' huan tūn tū' tzeyā chi'xcu' tlhūa a'ntūn tū' tzey como tū' tzey ixtapāstacna'. A'nchī pō'ktu pāstacna'na', chuntza' nachihuīna'na'.

Tāpātu' ixlītzucuni' huan chic

Mt. 7.24-27

⁴⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh quilāmāpācuhiyāuj: “Māpa'ksīni”, ¿a'chī' tū' tlhūa'yā'tit a'ntū quit ic-cālīmāpa'ksīyāni'? ⁴⁷ Huan a'ntī namin para que naquinkaxmata lā' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, na'iccāhuaniyāni' a'nchī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' lītasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic. Pū'la ponknu'lh pūlhānā'n lā' xa'nca yāhualh ixtantūn. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka, snū'n tahuī'lani'lh huan chic. Lā' tū' xakā'līlh como xa'nca yāhuacani't. ⁴⁹ Lā' a'ntīn quinkaxmata lā' tū' natlahua a'ntū icmāpa'ksī, ū'tza' tasu'yu hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī yāhualh ixchic lā' tū' pūlhānā'n ponknu'lh. Lā' a'xni'ca' stacli huan pūxka lā' snū'n tahuī'lani'lh huan chic, a'kā'lh lā' mū'xtulh lā' laclakō'lh.

7

Jesús mātzeyīlh ixtasācua' kalhatin capitán xala' nac Roma

Mt. 8.5-13

¹ A'xni'ca' Jesús cāmāsu'ni'kō'lh huan tachi'xcu'hi't, a'lh nac Capernaum. ² Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin capitán xala' nac Roma. Lā' ixka'lhī kalhatin ixtasācua' a'ntī lej ixpāxquī'. U'tza' i'tza'ca'ni'lh hasta ixnīmā'tza'.

³ Lā' a'xni'ca' huan capitán kaxmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzin papatzinni' israelitas para natasqui'ni' que camilh lā' camātzeyīlh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktapajtzūlh Jesús lā' tatzuculh tasqui'ni'. Lā' tahuanih:

—Lej limakuan namaktāya'ya' huā'mā' capitán ⁵ como quincā'a'cnīni'ni'yāni' quina'n israelitas. Lā' māni' xla' mātluhuīni'lh quilītokpānca'n.

⁶ Tuncan Jesús cātā'a'lh.

Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixta'a'mā'nancha' de huan ixchic, huan capitán cāmacamilh ā'makapitzin amigosnu' para natahuani Jesús:

—Māpa'ksini', tū' catamakchuyi'. Hui'x lej ka'lhī'ya' limāpa'ksin lā' tū' minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ U'tza' iclipuhualh que chō'la tū' minī'ni' palh icquīputzani'ta'ni'. Xmān namāpa'ksī'ya' lā' natzeyan quintasācua'. ⁸ Māni' quit nā quintamāpa'ksī huan xalaka'tla' lā' nā quit iccāmāpa'ksī huan quintropasna'. A'xni'ca' na'icuanī kalhatin tropa que ca'a'lh, xla' na'a'n. Lā' a'xni'ca' na'icuanī ā'kalhatin que camilh, xla' namin. Lā' a'xni'ca' na'icuanī quintasācua' que catlahualh catūhuā, xla' natlahua a'ntū icuanilh.

⁹ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej lē'cnīlh lā' cālaktalakspi'tli a'ntī ixtastālani'mā'na lā' cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Tū' iclakapasa nīn tintī' israelita a'ntī quinkalh-laka'ī' hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan lacscujnī'n tataspi'tli nac huan chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' huan tasācua'.

Jesús mālakahuanīchokolh ixcaman kalhatin lakapūt

¹¹ A'calistān Jesús a'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Naín lā' cātā'a'lh ī'sca'txtunu'nī'n lā' līlhūhua'. ¹² Lā' a'xni'ca' pajtzutza' i'xta'a'mā'na de huan cā'lacchicni' lā' laktzī'lh que ixlīmimā'ca huan nīn para namā'cnūcan. Lā' ixtzī't huan o'kxa' a'ntī ixnīnī't lakapūt ixuanī't. Lā' xmān kalhatin ixuanī't ixcaman huan lakapūt. Līlhūhua' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'na. ¹³ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan lakapūt, huan Māpa'ksini' lakalhu'malhh lā' huanilh:

—Tū' caca'lhua'.

¹⁴ Tuncan Jesús laktapajtzūlh lā' xa'malhh huan caja. Lā' a'ntī ixtalē'mā'na tatāyalh. Lā' Jesús huanilh huan nīn:

—O'kxa', quit icuanīyāni': ¡Catā'kaqui'!

¹⁵ Tuncan tā'kxpāqui'lh lā' tahuī'lalhh huan a'ntī ixnīnī't lā' tzuculh chihuīna'n. Lā' Jesús a'kataxtuni'lh ixtzī't. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', huan tachi'xcuhui't tajicua'nkō'lh lā' tatzuculh ta'a'cnīnī'ni' Dios lā' tahualh:

—Tasu'yulh kalhatin ka'tla a'cta'sana' na quilaclhni'ca'n.

Nā tahualh:

—Dios quincālakahu'manāni'.

¹⁷ Lā' chu lakachu nac Judea lā' a'nīhā pajatzu, ixlīhuāk taca'tzīlh a'ntū tlhualh Jesús.

Ixlacscujnī'n Juan huan Mā'kpaxīni'

Mt. 11.2-19

¹⁸ I'sca'txtunu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh a'ntū ixtlahuamā' Jesús. Lā' tuncan cātā'sani'lh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ¹⁹ lā' cāmacā'lh para natakalhasqui'ni' Jesús a ver palh stu'ncua' xla' huan Cristo a'ntī namin o palh naka'lhī ā'kalhatin. ²⁰ Huan kalhatu' ixlacscujnī'n Juan talakmilh Jesús lā' tahuanih:

—Juan huan Mā'kpaxīni' quincātalakmacamini' lā' ū'tza' ca'tzīcu'tun palh stu'ncua' hui'x Cristo a'ntī namin o palh na'icka'lhīyāujcus ā'kalhatin.

²¹ Chū'tza' huā'mā' ka'tlā'tus Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ī'tza'ca'nī'n lā' cāmāxtuni'lh lhūhua' huan tlajana'nī'n. Nā lhūhua' lakatzī'nī'n cāmālacahuānīlh. ²² Chuntza' cākalhtīlh Jesús:

—Cataspi'ttit lā' nahuanīyā'tit Juan a'ntū laktzī'nī'ta'ntit lā' a'ntū kaxpatnī'ta'ntit. Nahuanīyā'tit a'nchī huan lakatzī'nī'n talacahuāna'n lā' nā huan lū'ntū'lanī'n talatlā'huan. Lā' nā huan a'ntī ixcāmasni'mā' ixquīnī'tca'n, xla'ca'n tatzeyanli. Lā' huan a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'n chuhua'j takaxmata lā' nā cāmālahuanīchokocanī't huan a'ntī ixtanīnī'ttza'. Lā' cāmāsu'ni'can a'nchī nacālīmāpūtaxtūcan a'ntī lipānīn talahui'lāna'. ²³ Līpāxūj a'ntī takalhlaka'ī' que Dios quimacamīlh.

²⁴ A'xni'ca' ixta'a'nī't ixlacscujnī'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan lā' cāhuanilh:

—A'xni'ca' quila'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, ¿tichū ixlaktzi'ncu'tunā'tit? Tū' quila'tit para nalaktzi'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī hua'chi kantin chi'tin a'ntū xakā'lilh huan ū'ni'. ²⁵ ¿A'chī' quila'tit? Tū' quila'tit para nalaktzi'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lej tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan a'ntī pō'ktu lej tzēhuanī't talhakā'nani't lā' pō'ktu tapaxialhna'n, xlaca'n tahui'lāna' na ixchicca'n reyes. ²⁶ Pues ¿a'chī' quila'tit nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't? ¿Chu tū' quila'tit para nalaktzi'nā'tit kalhatin a'cta'sana'? Stu'ncua', ixlaktzi'ncu'tunā'tit kalhatin a'cta'sana'. ²⁷ Lā' huā'mā' a'cta'sana' ixtacuīni' Juan. Lā' ixpālacata huā'mā' Juan tatzo'knī't chuntza' na ixtachi-huīn Dios:

Na'icmacā'n qui'a'cta'sana' a'ntī napū'lani'yāni' para nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que na ixlac'hni'ca'n tachi'xcu'huī't tintī' kalhatin a'cta'sana' más xaka'tla' que Juan huan Mā'kpāxīni'. Pero huan a'ntī lihua'ca' xamakstancu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n, xla' más xaka'tla' que Juan.

²⁹ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā' tachi'huīn, ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't lā' huan mātā'jīni'nī'n a'ntī Juan iccāmā'kpaxīni't, xlaca'n ixtalāhuani que lej tzey Dios por ixpālacata a'ntū iccāhuanini't Juan. ³⁰ Pero huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tū' iccāmā'kpaxīni't Juan, xlaca'n talakmaka'lh a'ntū Dios iccātlahuani'cu'tun.

³¹ Lā' huan Māpa'ksīni' hualh:

—¿Chichū na'iccālīmālacastucāuj huan tamā'na chi'xcu'huī'n? ¿Chichū tatasu'yu?

³² Tatasu'yu hua'chi camana' a'ntī takamāna'mā'na nac lītāmāuj. Cātā'ta'sa ixtā'camana' lā' tahuani: “A'xni'ca' quina'n icmakata'sauj huan līskoli', hui'xina'n tū' lakatītīt lā' tū' lu'cxtit. Lā' a'xni'ca' ictlī'uj hua'chi līlakaputzani', hui'xina'n tū' lakatītīt lā' tū' calhua'ntit. ¿Tuchū lacasqui'nā'tit?” tahuani.

³³ 'Chuntza' līlayā'tit hui'xina'n como huanā'tit que Juan huan Mā'kpaxīni' ka'lhī tlajana' porque tū' hua' pāntzi lā' tū' ko'ta. ³⁴ A'calistān quit icmilh lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' quit icuā'yalh lā' icua'lh xcān lā' chuxatū quimālacnūni'ca. Lā' hua'nā'tit que quit lej icuā'yan lā' lej icko'ta, que quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey. ³⁵ Pero huan a'ntīn takalhlaka'ī', xlaca'n tamāchekxī que Dios macamilh Juan lā' nā' quit —hualh Jesús.

Jesús na ixchic Simón a'ntī fariseo

³⁶ Kalhatin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Lā' Jesús a'lh na ixchic lā' tahui'lalh nac mesa. ³⁷ Lā' nac huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin puscāt xala' nac tej. A'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic kalhatin fariseo, huan puscāt lē'lh lakatin frasco de aceite a'ntū lej xamu'csa. ³⁸ Ixcāluamā' lā' a'xni'ca' tahui'lalh pajtzu ixtojon Jesús lā' yujli ixlakaxta'jat na ixtojon. U'tza' liche'kē'lh ixtojon Jesús. Tuncan līmāscōhuīlh ixyaj lā' tantūmu'sulh lā' lītlahualh aceite a'ntū lej mu'csa.

³⁹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', huan fariseo a'ntī ixtā'huā'yamā' Jesús, puhualh: “Palh stu'ncua' cahuā huā'mā' chi'xcu' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tichū xla' lā' tichūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh que ixlākalhī'ni'n huan puscāt”. ⁴⁰ Tuncan Jesús huanilh huan fariseo:

—Simón, icuanicu'tunāni' lakatin catūhuā.

Lā' huan fariseo kalhtīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Lā' Jesús huanilh:

—Ixa'nan kalhatu' chi'xcu'huī'n. Ixtu'ca'n talaclē'ni'lh kalhatin māsācua'nīni'. Kalhatin laclē'ni'lh quinientos denarios (a'ntū tumīn xala' makān). Lā' ā'kalhatin laclē'ni'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Lā' como xlaca'n tūlalh tamāpalalh, huan māsācua'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixtu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni' ¿tichū más napāxquī' de ixtu'ca'n?

⁴³ Lā' Simón kalhtīni'lh:

—Icpuhuan que huan chi'xcu' a'ntī más ixlac'lē'nī't.

Lā' Jesús huanilh:

—Stu'ncua'.

⁴⁴ Tuncan Jesús laktalakspi'tli huan puscāt lā' huanica Simón:

—¿Chā laktzi'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic lā' tū' quimaxqui'nī'ta' xcān para na iclītantūchaka'n quintojon. Lā' huā'mā' puscāt quililacmu'nulh ixlakaxta'jat naquintojon lā' cālīmāscōhuanīnī't ixya'.⁴⁵ Hui'x tū' quimacamu'sunī'ta' pero xla' desde a'xni'ca' ictanūlh tū' jaxnī't de quintantūmu'su.⁴⁶ Hui'x tū' quilītlahua' aceite na qui'a'kxāk, pero xla' quilītantūtlahualh ixperfume.⁴⁷ U'tza' icuaniyāni' que huan lhūhua' tapāxqui'n māsu'yu que Dios māspūtūnu'ni'nī'ttza' ixtalaclē'i' a'yuj lhūhua'. Lā' a'ntīn tū' lej pāxqui'nin māsu'yu que tū' lhūhua' ixtalaclē'i' cāmāspūtūnu'ni'lh.

⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh huan puscāt:

—Icāmāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'.

⁴⁹ Lā' huan a'ntī icākantāyacani't tatzuculh talāhuani:

—¿Tichū huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tzē cāmāspūtū huan talaclē'i'?

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh huan puscāt:

—Māpūtaxtūcanī'ta'tza' como kalhlaka'i'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

8

Huan puscan a'ntīn tamaktāyalh Jesús

¹ A'calistān Jesús ixtētaxtumā' nac lhūhua' cā'lacchicni' lā' cā'ranchujnu'. Lā' ixmāsu'yutēlha lā' iccālītā'chihuīna'ntēlha ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' huan kalhacāujtu' sca'txtunu'ni'n ixtatā'a'mā'na. ² Nā ixtatā'a'mā'na ā'makapitzīn puscan a'ntī iccāmāxtuni'canī't huan tlajana' lā' a'ntī iccāmātzeyīcanī't de huan ixta'jatatca'n. Na ixlaclhni'ca'n ixa'mā' María a'ntī iclītāpātu' ixtacuīni' Magdalena. U'tza' a'ntī cāmāxtuni'ca lakatojon tlajana'ni'n. ³ Nā ixtā'a'n kalhatin Juana, ixpuscāt Chuza a'ntī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'na Susana lā' lhūhua' ā'makapitzīn puscan a'ntī ixtalimaktāyani't con ixtumīnca'n.

Huan cha'nāna'

Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9

⁴ Līlhūhua' tataxtulh de lakatunu' cā'lacchicni' para natakaxmata Jesús. Lā' a'xni'ca' tatakēxtimīlh lhūhua' tachi'xcu'huī't, cāhuanilh a'ntū lītalacastuca. ⁵ Cāhuanilh:

—Kalhatin cha'nāna' taxtulh para nacha'n ixti'ni'. Līhuan ixa'jmaka'mā' ixti'ni' makapitzīn tayujli nac tej lā' cālacchi'ntaca lā' tasacua'lh huan spūnnu'. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tayujli na ixkalhni' chihuix a'nlhā xmān macsti'na'j ti'ya't ixuī'. Lā' a'xni'ca' pu'nli huanmā' ti'ni' tīlh porque tū' kaksli xcān como tū' pūlh mā'n ixka'lhī huan ti'ya't. ⁷ A'makapitzīn huampala tayujpā na ixlaclhni' lhtucū'n lā' tūlalh stacli como tamā'ktzī'lh huan lhtucū'n. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ti'ni' tayujli a'nlhā tzey ti'ya't lā' pu'nli. Lā' a'xni'ca' stacli, lej tō'ca'lh. A'xni'ca' i'ca, lhūhua' taxtulh de xmān lakatin ti'ni' a'ntū ixa'jmaka'ncanī't hasta lakatin ti'ni' tō'ca'lh cien.

A'xni'ca' huankō'lh huā'mā' Jesús cāhuanilh lej palha':

—Pa'lh kaxpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Cālīmāsu'ni'ca xmān a'ntū lītalacastuca

Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12

⁹ Tuncan huan i'sca'txtunu'ni'n takalhasqui'nīlh tuchū huanicu'tun huā'mā' lītalacastuc. ¹⁰ Lā' cāhuanilh:

—Dios cāmāscā'tinī'ta'ni' hui'xina'n a'ntūn tatzē'knī't ixpālacata a'nchī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. A'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān a'ntū lītalacastuca. Chuntza' a'yuj takaxmatli tū' tamāchekxīlh, lā' a'yuj talaktzī'n tasu'yu hua'chilh tū' talacahuāna'n.

A'ntū huanicu'tun huan talacastuc

Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20

¹¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Huā'mā' limālacastuc huanicu'tun chuntza': Huan ti'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² lā' huan tej ū'tza' hua'chi tachi'xcu'huī't a'ntīn takaxmata huan tachihuīn. Namin huan ko'ti'ti' lā' nacāmāpātza'nkānī lā' tū' natakahlaka'i' lā' tūlalh catitapūtaxtulh.

¹³ Huan ti'ya't nac cā'chihuixni' ū'tza' hua'chi ā'makapitzin tachi'xcuui't. Xlaca'n takaxmata lā' tapuhuan lej tzey, lā' talakatī pero tū' xa'nca takahlaka'ī'. Lā' a'xni'ca' tū' cālaktzi'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamakxteka.

¹⁴ 'Huan lhtucū'n, ū'tza' hua'chi ā'makapitzin huampala tachi'xcuui't. Takaxmata huan tachihuīn pero tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. Pō'ktu tapāstacmā'na ixlītlotca'n lā' i'xtumīnca'n lā' a'nchī natalakastāna'n. Chuntza' tūla tasca'ta xa'nca. U'tza' hua'chi huan ti'ni' a'ntū tamā'ktzi'lh huan lhtucū'n. Tūla staca.

¹⁵ 'Huan xatzey ti'ya't ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't a'ntī xa'nca takaxmatli huan tachihuīn. Takahlaka'ī' lā' ta'a'kahuāna'ni' lā' tzeyā chi'xcuui'n natala. Nīn tintī' tzē nacāmāmakxtekē ixtachihuīn Dios.

Huan pūmaksko

Mr. 4.21-25

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Nīn tintī' māquilhtī huan pūmaksko para nahui'li ixtampin huan chā'xta. Lā' nīn hui'lican ixtampin huan tama'. Namā'ca'can tālhmā'n para que a'ntin tatanūmā'na natalaktzi'n. ¹⁷ Pues ixlīhuāk a'ntū iccāmāsu'ni'yāni' mē'cstuca'n, ā'calistān maclacasqui'n nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzin.

¹⁸ 'Chuntza' xa'nca cakaxpa'ttit porque a'ntī xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, ū'tza' más namāchekxī; lā' a'ntin tū' xa'nca kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkānican a'ntū puhuan que māchekxīlh.

Huan xatzī't lā' ixtā'timīn Jesús

Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35

¹⁹ Tuncan tamīlh ixtzī't lā' ixtā'timīn a'nlhā ixui' Jesús lā' tūlah talaktapajtzūlh como līlhūhua' tachi'xcuui't ixa'nan. ²⁰ Lā' huanica Jesús:

—Tayāna' kēpun mintzī't lā' mintā'timīn. Tata'chihuīna'ncu'tunāni'.

²¹ Lā' xla' cāhuanilh:

—A'ntī kaxmata ixtachihuīn Dios lā' a'kahuāna'ni', ū'tza' quintzī't lā' quintā'timīn.

Jesús māca'cslīlh huan ū'ni' nac mar

Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41

²² Mīlh lakatin chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'tojōlh nac lakatin barco con ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' cāhuanilh:

—Cāhuī'tit tintacut xcān.

Lā' ta'a'lh.

²³ Lā' līhuan ixtatacutmā'na, lhtatalh Jesús. Lā' palaj tzuculh lakatin palha' ū'ni' lā' ixlītatzumamā'tza' de xcān huan barco hasta que ixtā'cnūmā'tza'. ²⁴ Lā' tuncan ta'a'lh tamālakahuānī Jesús lā' tahuānilh:

—¡Mākalhtō'kē'ni'! ¡jicsua'mā'nauj!

Lā' tuncan Jesús tā'kaquī'lh lā' lacaquilhnīlh huan ū'ni' lā' huan xasipej xcān, lā' taca'cslalh.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—¿Chī la'tit? ¿Chu tū' kalhlaka'ī'yā'tit?

Lā' xlaca'n tajicua'lh lā' talē'cnīlh lā' talākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū huā'mā' chi'xcu'? ¿Chichū tzē cālīmāpa'ksī huan ū'ni' lā' huan xcān lā' nata'a'kahuāna'ni'?

Huan chi'xcu' xala' nac Gadara a'ntī lhūhua' tlajana'nī'n ixcāka'lhī

Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20

²⁶ A'calistān tachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Gadara. U'tza' tintacut huan xcān lā' na ixlacapūn Galilea. ²⁷ A'xni'ca' Jesús tacutli de huan barco, kalhatin chi'xcu' xala' a'ntza' laktapajtzūlh. Lej makān xla' ixka'lhī huan tlajana'. Tū' maktin lhakā'lh ixlū'xu' lā' tū' tahuī'lalh nac chic. Mejor tahuī'lalh nac cā'lhu'cu'.

²⁸ Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacapūn lā' ta'salh lā' hualh:

—¿A'chī' ta'na' hui'x a'nlhā icuī'? Hui'x Jesús i'xO'kxa' Dios lej ka'tla'. ¿Chu quit mimaca'tzi? Icsqui'ni'yāni' caquimakxtekti.

²⁹ Chuntza' huanilh como Jesús ixmāpa'ksīmā' huan tlajana' que nataxtu de xla'. Maklhūhua' huan tlajana' chi'palh. Lā' ixlīmacachī'can cadenas lā' nā ixlītantūchī'can cadenas lā' xla' ixcālacpu'lha. Lā' huan tlajana' makatzā'lalh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

³⁰ Jesús kalhasqui'nīlh:

—¿Chichū hua'ni'ca'na'?

Lā' xla' kalhtīlh:

—Quihuanican Legión.

Chuntza' huanilh como Legión huanicu'tun lhūhua', lā' lhūhua' tlajana'nī'n ix-tatanūni'nī't. ³¹ Lā' huā'mā'na tlajana'nī'n tasqui'ni'lh Jesús que tū' cacāmacā'lh nac pūpātīn. ³² Lā' como lhūhua' pa'xni' ixtahuā'yamā'na na ixlacapān kēstīn, huan tlajana'nī'n tasqui'nli que cacāmakxtekca natatanū na ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' Jesús cāmakxtekli. ³³ Lā' tuncan huan tlajana'nī'n tataxtukō'lh de huan chi'xcu' lā' tatanūlh ixchakānca'n huan pa'xni'n. Lā' xlaca'n tatu'jnulh nac cā'pūtatonkopūn lā' tatonkopūlh lā' tatojócha' nac xcān lā' tajicsua'kō'lh.

³⁴ Lā' a'xni'ca' huan maktaka'lhna'ni'n pa'xni' talaktzī'lh a'ntū ixpātle'kenī't, tajicua'lh lā' tatu'jnulh lā' tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' lā' pajtzu huā'mā' cā'lacchicni'. ³⁵ Lā' huan tachi'xcu'huī't tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaktzī'n a'ntū ixpātle'kenī't.

Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā ixuī' Jesús, talaktzī'lh huan chixcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' huan tlajana'nī'n lā' huan chi'xcu' i'lhakā'nani'ttza' lā' tzē'k tō'lalh pajtzu ixtojon Jesús. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ³⁶ Lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't tahuani'lh a'nchī ixlītzeyani't huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana'nī'n. ³⁷ Lā' chuntza' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'ni' Jesús que nataxtu de a'ntza' como lej tajicua'lh.

Lā' chuntza' Jesús tojólh nac barco lā' a'lh. ³⁸ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixtzeyani'ttza' squi'ni'lh Jesús que camakxtekli natā'a'n, pero Jesús māpa'ksīlh que catachokolh lā' huanilh:

³⁹ —Cataspi'tti na minchic. Lā' nacāhua'ni'kō'ya' huā'mā'na laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios tlahuani'ni'ta'ni' lā' a'nchī pātle'keni'nī'ta'ni'.

Huan chi'xcu' a'lh lā' tzuculh huan a'ntū ixtlahuani'nī't Jesús chuxalhā nac cā'lacchicni'.

Ixtzu'ma'jāt Jairo lā' huan puscāt a'ntī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43

⁴⁰ A'xni'ca' Jesús taspī'tli para tintacut huan xcān, huan tachi'xcu'huī't talaktzī'lh con tapāxuhuān como ixlīhuākca'n ixtaka'lhīmā'na. ⁴¹ Tuncan milh kalhatin chi'xcu', ixtacuīni' Jairo a'ntī xapuxcu' ixlitokpānca'n israelitas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Lā' huanilh que ca'a'lh na ixchic ⁴² porque xmān kalhatin ixtzu'ma'jāt ixka'lhī hua'chi de cāujtu' cā'ta lā' ixnīmā'. A'xni'ca' ixa'mā' Jesús na ixchic Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'na hasta que ixtalāpi'ta'tza'.

⁴³ Lā' na ixlaclhni'ca'n ixa'mā' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n. Ixka'lhī'tza' lakacāujtu' cā'ta tūla ixcāsnī' ixka'lhni'. Lā' ī'sputni'kō'ni'ttza' ixtumīn para nacāmāpala doctor pero nīn kalhatin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' tapajtzūlh na ixkēn Jesús lā' xa'malh ixquilhtūn ixlu'xu'. Lā' chu tuncan huanmā' ka'tlā'tus cāsnī'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Lā' Jesús kalhasqui'nīni'lh:

—¿Tichū quixa'mani't?

Lā' como ixlīhuākca'n tahuah que nīn tintī', Pedro lā' ā'makapitzīn tahuani'lh:

—Mākalhtō'kē'ni', de tantu līlhūhua' pi'ta'ca'na' lā' tampi'ta'ca'na' chu xalhā, lā' hui'x kalhasqui'nīni'na': “¿Tichū quixa'malh?”

⁴⁶ Pero Jesús cāhuanilh:

—Catīhuā quixa'mani't como icu'xca'tzī iclīmātzeyīni'nī't quilīmāpa'ksīn.

⁴⁷ A'xni'ca' huan puscāt ca'tzīlh que Jesús cuenta tlhualh que xa'maca, ī'xpipitēlh lakmilh lā' tatzokostalh na ixtojon Jesús. Huanilh na ixlacapūn ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't a'nchī līxa'malh Jesús lā' chuntza' chu tuncan ixtzeyani't. ⁴⁸ Tuncan Jesús huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyani'ta' hui'x como kalhlaka'i'nī'ta'. Capit con tapāxuhuān.

⁴⁹ Ixchihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' chilh kalhatin xala' ixchic Jairo huan xapuxcu' ixlītōkpānca'n israelitas. Lā' huanica Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. Tū'tza' camāmakchu'yi' huan Mākalhtō'kē'ni'.

⁵⁰ A'xni'ca' Jesús kaxmatli huā'mā', huanilh:

—Tū' caji'cua'. Mintzu'ma'jāt natzeyan xmān cakalhlaka'i'.

⁵¹ A'xni'ca' chā'lh huan nac chic, nīn tinti' makxtekli natā'tanū, xmān Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' ixtāta' lā' ixtzi't huan tzu'ma'jāt. ⁵² Ixlīhuākca'n ixtacalhuamā'na lā' ixtata'samā'na por ixpālacata huan tzu'ma'jāt. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cacalhua'ntit. Tū' nīnī't huan tzu'ma'jāt, xmān lhtatamā'.

⁵³ Lā' xla'ca'n talīlītzi'nli como ixtaca'tzī que ixnīnī'ttza'. ⁵⁴ Lā' tuncan Jesús macachi'palh huan tzu'ma'jāt lā' palha' huanilh:

—Tzu'ma'jāt, icuaniyāni' catā'kaqui'.

⁵⁵ Lā' taspī'tli ixlīca'tzīn lā' chu tuncan tā'kaqui'lh. Lā' Jesús māpa'ksīni'lh que camāhuī'ca. ⁵⁶ Lā' ixtāta' lā' ixtzi't lej talē'cnīlh lā' Jesús cāmāpa'ksīlh que nīn tinti' ixtahuanilh a'ntū ixpātē'kenī't.

9

Jesús cāmacā'lh huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n

Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13

¹ Jesús cātā'takēxtimīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamāxtu huan tlajana'nī'n. Nā cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn para natamātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. ² Cāmacā'lh para natahuan a'nchī māpa'ksīni'n Dios.

³ Lā' cāhuanilh:

—Tū' tilīpinā'tit nīn tuntū' para mintejca'n, nīn mimpāla'cca'n nīn tumīn nīn mimpū-tumīnca'n nīn pāntzi. Lā' tū' catilīpintit kalhtu' mincamisaca'n, xmān kalhtunu'. ⁴ Chu calhāhuāya chic a'nīhā nachīpinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'xni'ca' nataxtuyā'tit de huanmā' cā'lacchicni'. ⁵ Lā' a'nīhā tū' cātamānūyāni' na ixchicca'n, cataxtutit de huanmā' cā'lacchicni'. Lā' a'xni'ca' nataxtuyā'tit, catincxtit mintojonca'n para nayuja huan pokxni' ixlakxtampūn mintojonca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit que xla'ca'n natalē'n cuenta como tū' takaxmatcu'tulh.

⁶ Tuncan tataxtulh huan sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh lakachu nac cā'lacchicni'. Tatā'chihuīna'lh lā' tahuanilh a'nchī nacālīmāpūtāxtūcan lā' tamātzeyīlh ī'tza'ca'nī'n chu calhāhuā.

A'nchī nīlh Juan huan Mā'kpaxini'

Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29

⁷ Lā' huan gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlīhuāk a'ntū Jesús ixtlahuamā'. Lā' tū' ixca'tzī a'nchī puhuan como ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'na que Juan huan Mā'kpaxini' ixlakahuanchokonī't de ixlac'hni'ca'n nīnī'n lā' ixtahuan que chō'la ū'tza' Jesús. ⁸ Lā' ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nampā que Jesús ū'tza' Elías a'ntī tasu'yulh. Lā' ā'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'na que kalhatin a'cta'sana' xala' makān lakahuanchokolh. ⁹ Lā' Herodes hualh:

—Māni' quit icmā'a'cchu'cunīni'lh Juan. ¿Tichū huā'mā' a'ntī ixpālacata ickaxmata lhūhua' catūhuā?

Lā' Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh lakaquitzi mil chi'xcuhui'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14

¹⁰ A'xni'ca' tataspi'tli huan apóstoles, tahuanilh Jesús a'ntū tatlahuanī't. Lā' tuncan Jesús cālē'lh ixa'cstuca'n lā' tatā'a'lh nac lakatin lugar pajtzu huan cā'lacchicni' a'nīhā

huanican Betsaida. ¹¹ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhūi't taca'tzilh, tastālani'lh. Lā' Jesús cāhuanilh que catatahui'lh lā' tzuculh cālītā'chihuīna'n ixpālacata huan ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' cāmātzeyilh ī'tza'ca'nī'n.

¹² Lā' a'xni'ca' ixkōtanūmā'tza', talaktapajtzūlh Jesús huan kallhacāujtu' sca'txtunu'nī'n lā' tahuanih:

—Cacāmacapi huan tachi'xcuhūi't para nata'a'n natajaja lā' nataputza ixlīhua'tca'n nac huan cā'lacchicni' a'ntū pajatzu como huā'tzā' a'nlhā hui'lāna'uj tuntū' a'nan.

¹³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Lā' xlaca'n takalhtilh:

—Xmān icka'lhīyāuj macquitzis pāntzi lā' tantu' squī'ti' palh tū' na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj chauj para ixlīhuakca'n.

¹⁴ Ixa'nan hua'chi lakaquitzis mil chi'xcuhūi'n. Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Catatahui'lalh litu'pu'xamacāujna'.

¹⁵ Lā' chuntza' tatlahualh lā' tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Tuncan Jesús cātayalh huan makquitzis pāntzi lā' huan tantu' squī'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn lā' maxqui'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmālapitzini'lh lā' cāmāxqui'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n para que natamālapitzini' na ixlacalni'ca'n tachi'xcuhūi't. ¹⁷ Ixlīhuākca'n tahuā'yalh lā' taka'sli. Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tasacli lhūhua' xalacpītzin. Lā' tatzumalh pācāujtu' chā'xta de huan a'ntū a'katāxtūlh.

Pedro mālactū'ncli que Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29

¹⁸ Milh lakatin chi'chini' a'xni'ca' ixa'cstu ixorarlīmā' Jesús. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n pajtzu tatahui'lalh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—Lā' huan tachi'xcuhūi't, ¿chichū tahuān quimpālacata?

¹⁹ Takalhtilh:

—Makapitzīn tahuān palh hui'x Juan huan Mā'kpaxīni'. Lā' ā'makapitzīn tahuān palh hui'x Elías. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuān que hui'x kalhatin a'cta'sana' xala' makān a'ntī lakahuanchokoni't.

²⁰ Lā' tuncan cākalhasqui'nīlh:

—Lā' hui'xina'n ¿chichū huanā'tit que quit?

Lā' Pedro kalhtilh:

—Hui'x Cristo a'ntī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnī'lh a'nchī nani

Mt. 16.20-28; Mr. 8.30—9.1

²¹ Lā' Jesús lej cāmāpa'ksīlh que tū' catitahuānilh nīn tintī' palh ū'tza' huan Cristo.

²² Lā' cāhuanilh:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' tasqui'nī lej naquimāpātīnīcan. Lā' nā tasqui'nī que naquintalakmaka'n huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. Lā' naquimāknīcan lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanchoko.

²³ A'calistān cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Palh catīhuā tapa'ksīcu'tun con quit, tūlatza' pāstaca xmān a'nchī xla' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintapuhuān lakaliyān a'yuj capātīni'lh hua'chi quit na'icpātīni'n lā' caquistālani'lh. ²⁴ Huan a'ntīn tapūtaxtucu'tun de huan a'ntū natapātīni'n por quimpālacata, tū' catitaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' huan a'ntī natapātīni'n a'yuj natanī por quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁵ Lā' palh kalhatin chi'xcu' ixtlajalh ixlīhuāk xala' huā'mā' quilhtamacuj, nīn tuntū' ixtapalh huā'mā' palh tū' ka'lhī ixquilhtamacuj para pō'ktu. ²⁶ Palh catīhuā līmāxana'n quimpālacata lā' ixpālacata quintachihuīn, ū'tza' na'iclimāxana'n a'xni'ca' na'icmin hua'chi Rey lā' na'icka'lhī ixlīmāpa'ksīn quinTāta' Dios lā' naquintatā'min huan ángeles a'ntī lej tzey. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuaniyāni' a'ntū stu'ncua'. A'nan makapitzīn a'ntīn tahuī'lāna' huā'tzā' chuhua'j lā' xlaca'n tū' catitanīlh a'xni'ca' tūna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' a'nchī namāpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk.

*Lej xkakalh Jesús**Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8*

²⁸ Hua'chi ixlilakatzeyan chi'chini' Jesús tō'ca'lh nac lakatin kēstīn para natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro lā' Jacobo lā' Juan. ²⁹ Lā' lihuan Jesús ixtlahuamā' oración, xla' taxtāpalilh lā' xtunc ixtasu'yu ixlacan. Lā' lej smu'yonko' lalh ixlu'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Lā' tuncan tatasu'yulh kalhatu' chi'xcuhui'n lā' ixtatā'chihuina'mā'na Jesús. Xlaca'n Moisés lā' Elías a'ntī makāntza' ixtanīnī't ³¹ lā' cālītamacxti'li'lh xkakana'. Lā' ixtatā'chihuina'mā'na a'nchī Jesús napātīnī'n lā' nanī nac Jerusalén. ³² Pedro lā' a'ntī cātā'a'lh a'yuj lej ixtalhtatacu'tun pero lakahuan ixtahui'lāna' lā' talaktzī'lh a'nchī xkakalh Jesús lā' huan kalhatu' chi'xcuhui'n a'ntī ixtatā'yāna'.

³³ A'xni'ca' huā'mā'na chi'xcuhui'n ixtamakxtekmā'na Jesús, Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ꝑalitzey hui'lāna'uj ā'tzā! Na'ictlahuayāuj lakatu'tun mū'xta'ka'; lakatin mila', ā'lakatin ixla' Moisés lā' ā'lakatin ixla' Elías.

Chuntza' hualh Pedro como tū' ixca'tzī a'ntū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuina'mā', milh lakatin poklhnu' lā' cālīmacxti'li'ca. Tajicua'lh a'xni'ca' ta'u'cxca'tzīlh na ixchakān poklhnu'. ³⁵ Lā' tuncan takaxmatli lakatin tachihuīn nac huan poklhnu' lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' qui'O'kxa' lā' lej icpāxqui'. Caxaxpa'ttit a'ntū huan.

³⁶ A'xni'ca' huankō'lh huan tachihuīn, talaktzī'lh que ixa'cstu ixuī' Jesús. Ca'cs tatāyalh lā' tū' tahualh nīn tuntū' a'ntū ixtalaktzī'nī't.

*Jesús mātzeyīlh kalhatin ka'hua'chu a'ntī ixka'lhī huan tlajana'**Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29*

³⁷ Ixlilakalī huampala, a'xni'ca' tataxtucha' de huan kēstīn, lihūhua' tachi'xcuhui't tapāxtokli Jesús. ³⁸ Lā' tuncan kalhatin chi'xcu' na ixlaclhni'ca'n lej palha' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', icsqui'ni'yāni' lakatin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' qui'o'kxa' porque xmān ixa'cstu icka'lhī. ³⁹ Lā' lakatin tlajana' chi'pa lā' makata'sa lā' palha' xpipi lā' kalhpupu. Lā' makaxtacnānī lā' lej jicslīhua' nataxtuni'. ⁴⁰ Iccāhuanilhza' misca'txtunu'nī'n que ixtamāxtuni'lh huan tlajana' pero tūlalh tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kalhtīlh:

—ꝑHui'xina'n tachi'xcuhui't a'ntīn tū' xa'nca pāstacna'nā'tit lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit! ꝑHasta lhānīn na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n para que namāchekxī'yā'tit? Lā' ꝑhasta lhānīn na'iccātāyani'yāni' hui'xina'n a'nchī huani'ta'ntit? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'chu.

⁴² Lā' a'xni'ca' huan ka'hua'chu ixlaktapajtzūmā' Jesús, huan tlajana' māyujūlh nac ti'ya't lā' makaxtacnānīpā. Lā' Jesús lacaquilhni'lh huan tlajana'. Lā' mātzeyīlh huan ka'hua'chu lā' maxqui'pā ixtāta'. ⁴³ Lā' ixlihuākca'n talē'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

*Jesús māca'tzīnīnī'mpā expūnīn**Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32*

Lihuan ixlihuākca'n talē'cnīlh expālacata a'ntū Jesús tlahualh, xla' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁴ —Xa'nca caxaxpa'ttit lā' tū' tipātza'nkāyā'tit; quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n lā' naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tachi'xcuhui't.

⁴⁵ Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh a'ntū cāhuanilh como xtunc ixtapāstacmā'na. Lā' tū' ixtakalhasqui'nīcu'tun a'ntū ixuanicu'tun como ixtajicua'n.

*ꝑTichū más xatasqui'nī?**Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37*

⁴⁶ Lā' tuncan huan sca'txtunu'nī'n tatzuculh talacchihuina'n expālacata tichū de xlaca'n más tasqui'nī. ⁴⁷ Lā' Jesús cuenta tlahualh a'nchī ixtapāstacna'mā'na. Lā' tuncan macachi'palh kalhatin ka'hua'chu lā' yāhualh na ixpāxtun ⁴⁸ lā' cāhuanilh:

—Chuxatī a'ntīn tatapa'ksī con quit lā' ū'tza' natalīpāxqui' kalhatin ti'na'j ka'hua'chu hua'chi huā'mā' ka'hua'chu, ū'tza' chu a'cxtim hua'chilh quintapāxqui'. Lā' chuxatī a'ntī quintapāxqui', nā tapāxqui' huan a'ntī quimacamilh lā' tū' xmān quit. Lā' a'ntīn tū' ka'tla'jca'tzī na milaclhni'ca'n, ū'tza' a'ntī tasqui'nī na ixlacapūn Dios.

A'ntī quincāmaktāyayāni'

Mr. 9.38-40

⁴⁹ Tuncan Juan huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj kalhatin a'ntī iccāmāxtumā' huan tlajana'nī'n con milīmāpa'ksin. Lā' icuaninī'tauj que tū'tza' catlahualh chuntza' como tū' quincātā'latlā'huanāni' quina'n.

⁵⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' tihua'nā'tit chuntza' porque a'ntin tū' quintā'ca'tzaca'n, xla' quincāmaktāyayāni'.

Jesús cālacaquilhnīlh Jacobo lā' Juan

⁵¹ A'xni'ca' ixmimā' huan chi'chini' a'xni'ca' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, lihui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpū'līlh ā'makapitzin ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh nac lakatin ti'na'j cā'lacchicni' para nataputza a'nlhā natalhtata. Huan cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ lā' huan xalanī'n a'ntza' tū' tamānūcu'tulh na ixchicca'n como ixtasu'yu ixa'mā' nac Jerusalén. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' huan sca'txtunu'nī'n Jacobo lā' Juan talaktzī'lh huā'mā', tahuanih:

—Māpa'ksīni', ¿chā lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut de nac a'kapūn para que natasputkō' xlaca'n hua'chi tlahua'lh huan a'cta'sana' Elías?

⁵⁵ Lā' tuncan Jesús cālaktalakspi'tli lā' cālacaquilhnīlh. Hualh:

—Hui'xina'n tū' ca'tzī'yā'tit que tū' tzey a'nchī pāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' ictimilh para na'iccāmāspūtū' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. Icmilh para na'iccāmāputaxtū.

Lā' tuncan ta'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntī tastālani'cu'tulh Jesús

Mt. 8.19-22

⁵⁷ A'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, kalhatin chi'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yāni' chu xalhā napina'.

⁵⁸ Lā' Jesús kalhtilh:

—Huan tanqui'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n lā' huan spūnnu' taka'lhī ixmāsekca'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' quit tū' icka'lhī a'nlhā na'iclhata.

⁵⁹ Lā' Jesús huanilh ā'kalhatin:

—Caquistālani'.

Lā' xla' kalhtilh:

—Māpa'ksīni', caquimakxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta que nanī quintāta'.

⁶⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Xlaca'n a'ntin tū' takalhlaka'ī' tzē natamā'cnū mintāta'. Hui'x capit lā' cacāmāsu'ni' huan tachi'xcu'huī't a'nchī nātalīpūtaxtu.

⁶¹ Lā' tuncan huanilh ā'kalhatin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunāni', pero pū'la ica'ncu'tun na quinchic para na'icuan ica'nā ā'tzā'.

⁶² Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī natzucu laklkhāna'n lā' tuncan natalakspi'ta ixkēn, tūla xa'nca laklkhāna'n. Nā chuntza' tū' minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios como taspi'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmacā'lh huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n

¹ A'calistān huan Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcu'huī'n xtunc huampala lā' cāmacā'lh kalhatu'yūn. Ixtapū'lanī' nac cā'lacchicni' lā' chuxalhā ixa'mā'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyani'. Lhūhua' a'nan a'ntin tūna'j takalhlaka'ī' pero tū' a'nan lhūhua' a'ntī natamāsu'ni' xlaca'n. U'tza' hua'chi a'xni'ca' lej la cuxi' lā' tinti' tasācua'. Lā' Dios hua'chi ixtēcu' huan cuxi'. U'tza' nalikalhasqui'niyā'tit Dios que cacāmacamilh chi'xcu'huī'n para natamāsu'ni' a'ntin tūna'j takalhlaka'ī'. ³ Captit.

Cuenta catlahua'tit. Iccāmacā'nāni' hua'chi xalakska'tā'n borregos na ixlac'hpu'nanca'n misini'n. ⁴ Tū' tilipinā'tit nīn morral, nīn pūtumīn, nīn huarache. Lā' tū' titakoxiyā'tit nac tej a'xni'ca' natā'chihuīna'nā'tit a'nti pātle'kemā'.

⁵ 'Lā' a'xni'ca' natanūyā'tit nac lakatin chic a'nlhā natachokoyā'tit, pū'la nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsicua'lanālīni' a'nti hui'lā'na'ntit nac huā'mā' chic”. ⁶ Lā' palh a'nan a'ntin takalhaka'i', Dios nasicua'lanālī; lā' palh tinti' a'ntin takalhaka'i', Dios tū' caticāsicua'lanālīlh. ⁷ Natachokoyā'tit nac lakatin chic lā' chu a'ntū nacātalakahui'liyāni', nahua'yā'tit lā' nako'tnu'nā'tit como a'nti scuja ka'lhī nahuā'yan. Tū' tilactāk'chokoyā'tit pūtunu' cā'lacchicni'.

⁸ 'A'xni'ca' nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā nacātamānūyāni' nac chic, chu a'ntū nacātalakahui'lini'yāni nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit a'nti ta'itza'ca'n a'ntza' lā' nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhi't: “Laktzi'mpā'na'ntit ixlīmāpa'ksin Dios”. ¹⁰ Lā' palh nachipinā'tit nac lakatin cā'lacchicni' lā' tū' lacasqui'ncan natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej lā' nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Lā' huan pokxni' xala' ā'tzā' a'ntū quincātan-tūpasani'ta'ni' na'ictincxyujuyāuj lā' ū'tza' huanicu'tun que hui'xina'n laclīpinā'tit. Lā' caca'tzi'tit huā'mā', que hui'xina'n laktzi'nī'ta'ntittza' a'nchī Dios māpa'ksini'n”.

¹² 'Iccāhuaniyāni' que a'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', más nacāmāpātīni' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' que xalanī'n nac Sodoma.

A'ntin tū' ta'a'kahuāna'n

Mt. 11.20-24

¹³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—jXāntila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! Lā' jxāntila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalakaputza'yā'tit porque tū' kalhlaka'i'tit. Lej tlahuacani't lē'cnīn na milac'hpu'nanca'n. Lā' palh ixcātlahuacancha' cahuā huā' tamā'na lē'cnīn nac huan cā'lacchicni' Tiro lā' nac Sidón, makāntza' ixtaxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n. Lā' xlaca'n ix-talhakā'lh tzi'tze'ke ixlu'xu'ca'n lā' ixcā'a'cpūmacaca lhca'ca'n lā' chuntza' ixtatasu'yulh que lej ixtalakaputza'ixpālacata ixtalac'lē'i'ca'n.

¹⁴ 'A'xni'ca' Dios nalaccāxtlahuakō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamāpātīni'yāni' que xalanī'n nac Tiro lā' nac Sidón. ¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, jchā puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn como lej tzey hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn.

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—A'nti cākaxmatni'yāni' hui'xina'n, xla' naquinkaxmata. Lā' a'nti nacālakmaka'nāni' hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Lā' a'nti naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios como ū'tza' a'nti quimacamilh.

Tataspi'tli huan tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhi'n

¹⁷ Huan tu'tumpu'xamacāuj tataspi'tli con tapāxuhuān. Lā' tahuanih:

—Māpa'ksini', hasta huan tlajana'nī'n quincāta'a'cnīni'ni'n ixpālacata milīmāpa'ksin.

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—U'huē. Quit iclaktzi'lh a'xni'ca' tlajaca Satanás. Tasu'yulh hua'chi lakatin makli'pni'. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhāni' para que mintā'ca'tzaca'n tūlalh caticātlajani'. Lā' iccāmaxqui'nī'ta'ni'tza' līmāpa'ksin para que natlajakō'yā'tit ixlīmāpa'ksin Satanás. ²⁰ Tū' calipāxuhua'tit xmān porque huan tlajana'nī'n ta'a'cnīni'ni'yāni'. Calipāxuhua'tit como hui'xina'n kalhlaka'i'tit lā' Dios cālakapasāni' hua'chi ixcamana'.

Jesús lej pāxuhualh

Mt. 11.25-27; 13.16-17

²¹ Lā' tuncan Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān por huan Espiritu Santo lā' Jesús kalhtō'ka'lh:

—Quintāta', hui'x māpa'ksini'na' nac a'kapūn lā' nac ti'ya't. Iccāmaxqui'yāni' pāxcatca'tzi' como cāmāsu'ni'nī'ta' huan a'ntin tasca'tcu'tun ū'tza' a'ntū ixcāmātzē'kni'nī'ta' huan a'nti lej lakskalalhna'. U'tza' tla'hua' chu a'nchī mintapuhuān.

²² Lā' nā Jesús hualh:

—Quintāta' quimacamaxqui'kō'lh ixlīhuāk a'ntū a'nan. Tintī' ca'tzī a'nchī huanī't ixO'kxa' Dios, xmān Dios xaTāta'. Lā' tintī' ca'tzī a'nchī huanī't quinTāta' Dios, xmān quit a'ntī ixO'kxa'. Nā nataca'tzī xlaca'n a'ntī na'iccāmālacsu'yu.

²³ Lā' tuncan talakspi'tli lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n xmān xlaca'n:

—Līpāxūj huan a'ntīn talaktzī'n a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuaniyāni' que lhūhua' a'cta'sana'nī'n lā' reyes ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit, lā' tū' talaktzī'lh. Lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū kaxpatā'tit, lā' tū' takaxmatli.

Huan tzeyā chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Lā' tuncan kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley tāyalh lā' tā'chihuīna'lh Jesús para nalīlaktzī'n. Lā' kalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿tuchū na'ictlahua para que na'icka'lhī quinquiltamacuj para pō'ktu?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Tuchū tatzo'kni' na ixley Moisés? ¿Chichū lakapūtle'ke'ya'?

²⁷ Huan xamākalhtō'kē'ni' ley kalhtīni'lh:

—“Capāxqui' huan Māpa'ksīni' a'ntī minDios con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc lā' con ixlīhuāk milīca'tzīn lā' con ixlīhuāk mifuerza lā' con ixlīhuāk mintapāstacna'. Lā' cacāpāxqui' ā'makapitzīn hua'chi pāxqui'ca'na' mē'cstu”.

²⁸ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhīya' minquiltamacuj para pō'ktu.

²⁹ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley māpūtaxtūcu'tulh ixlīkalhasqui'nīn lā' huanilh Jesús:

—¿Tichū ā'makapitzīn a'ntī xa'iccāpāxqui'lh?

³⁰ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; ixtaxtunī't de nac Jerusalén lā' ixa'mā' nac Jericó. Lā' huan ka'lhāna'nī'n tachi'palh lā' tamakka'lhankō'lh hasta ixlu'xu' a'ntū ixlhakā'nī't. Tatusli lā' ta'a'lh. Tamakxtekli xa'a'ctzīncni'. ³¹ Chuntza' pātle'kelh que ixa'mā' nac huā'mā' tej kalhatin sacerdote. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', xmān xti'li'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh kalhatin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' lītōkpān. Lā' a'xni'ca' laktzī'lh huan chi'xcu', nā xti'li'maka'lh.

³³ Lā' a'xni'ca' milh kalhatin xala' nac Samaria, xla' laktzī'lh lā' lakalhu'malh.

³⁴ Lā' tuncan tapajtzūlh huan chi'xcu' lā' līcu'chū'lh aceīte lā' līcu'chu'ni' a'nīhā ixmā-takāhuī'canī't. Lā' hui'līni'lh vendaje. Lā' tuncan kēhui'līlh ixburro lā' pūlē'lh nac mesón lā' a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Lā' ixlīlakalī tuncuīlh a'xni'ca' huan samaritano ixa'mā'tza', maxqui'lh tumīn huan ixtēcu' mesón lā' huanilh: “Camaktaka'lhti huā' i'tza'ca'. Lā' palh tū' a'cchā'n huā' tumīn, na'icmaxqui'yāni' ixlaktapalh a'xni'ca' na'icchimpala”.

³⁶ Lā' Jesús huanilh huan xamākalhtō'kē'ni' ley:

—Chuhua'j caquihua'ni', ¿tichū de huā' tamā'na kalhatu'tun puhua'na' māsuyulh a'nchī pāxqui'lh huan takāhuī'n?

³⁷ Lā' huan xamākalhtō'kē'ni' ley hualh:

—A'ntī lakalhu'malh.

Lā' Jesús huanilh:

—Capit lā' catlahua' chu a'cxtim.

Jesús a'lh na ixchic Marta lā' María

³⁸ Jesús tēlh ixtej lā' chā'lh nac lakatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' kalhatin puscāt, a'ntī ixuanican Marta, mānūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin a'ntī ixuanican María. Lā' xla' tahuī'lh na ixtojon Jesús para nakaxmatni' a'ntū xla' ixmāsu'yumā'. ⁴⁰ Lā' Marta tamakchuyīlh como lej ixka'lhī ixlītōt lā' laktapajtzūlh Jesús lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū' lītamakchu'yi' nīn tuntū' que quintā'tin quimāchokoni'kō' lītōt? Cahua'ni' que caquimaktāyalh.

⁴¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Marta, hui'x māmakchuyīya' lā' lej lē'capina' milītlōt lā' ā'catūhuā. ⁴² Pero a'nan a'ntū más tasqui'nī. María lacsacnī't a'ntū más tzey lā' tinti' catimaklhtīlh.

11

Jesús quincamāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtō'ka'yāuj

Mt. 6.9-15; 7.7-11

¹ Maktin huā Jesús ixkalhtō'ka'mā' nac lakatin lugar. Lā' a'xni'ca' kalhtō'ka'kō'lh, kalhatin ī'sca'txtunu' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāscatīuj a'nchī kalhtō'ka'can hua'chi cāmāscatīlh ī'sca'txtunu'nī'n Juan huan Mā'kpaxīni'.

² Lā' Jesús cāhuanilh:

—A'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:

QuinTāta'ca'n a'ntī hui'lachi nac a'kapūn, ca'a'cnīni'ni'ca'.

Camilh a'xni'ca' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya' huan tachi'xcuhū't.

Catlahuaca mintapuhuan huā'tzā' nac ti'ya't chu a'cxtim hua'chi nac a'kapūn.

³ Caquilāmaxquī'uj quilīhua'tca'n a'ntū na'icua'yāuj lakaliyān.

⁴ Lā' caquilāmāspūtūnu'ni'uj quintalclē'i'ca'n como nā quina'n iccāmāspūtūnu'ni'yāuj a'ntī quincātalclē'ni'yāni'.

Tū' camakxtekti naquincāpātle'keni'yāni' a'ntū naquincāmātlahuīyāni' talaclē'i'.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:

—Calīhui'liuj que kalhatin de hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin mi'amigoca'n. Lā' i'tāt tzi'sa napina' na ixchic lā' nahuani'ya': "Amigo, caquimāpāhua'xtuni' mactu'tun pāntzi ⁶ porque chuna'j quilakchilh kalhatin qui'amigo na quinchic lā' tū' icka'lhī a'ntū na'icmāhuī'". ⁷ Lā' calīhui'liuj que xla' desde ixchakān chic nakalhtiyāni': "Tū' caquimāmakchuyi'. Lacchōyātza' huan mākalhcha lā' quilīhuākca'n iclhtatamā'naujtza'. Lā' tūla ictāqui' para na'icmaxquī'yāni' nīn tuntū'", nahuaniyāni' mi'amigo.

⁸ 'Iccāhuaniyāni' que a'yuj mi'amigo tū' catāquī'cu'tulh para namaxquī'yāni' catūhuā a'yuj li'amigo hui'xina'n, pero natlahua para que tū' namājicluī'ya' ā'chulā' lā' namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'na'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuaniyāni': Casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmaxquī'yāni'. Lā' caputzatit a'ntū Dios cāmaxquī'cu'tunāni' lā' nakaksā'tit. Lā' calīmacasā'na'ntit huan mākalhcha lā' nacātamālaquī'ni'yāni'. ¹⁰ Chuntza' a'ntī nasqui'n, xla' namaklhtīni'n; lā' a'ntī naputzā, xla' nakaksa; lā' a'ntī nalīmacasā'nan huan mākalhcha, namālaquī'ni'can.

¹¹ 'Ixlīca'tzan kalhatin de hui'xina'n a'ntī xatāta', ¿chu namaxquī'ya' chihuix mincaman a'xni'ca' squi'ni'yāni' pāntzi? Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin lūhua' palh squi'ni'yāni' squi'ti'? ¹² Lā' ¿chu namaxquī'ya' lakatin cūlūtl palh squi'ni'yāni' ka'lhūā't?

¹³ Hui'xina'n a'yuj tū' lacuan pero ca'tziyā'tit que tzē namaxquī'yā'tit lē'ksajna' xatzey mincamana'ca'n. Lā' ā'chulā' minTāta'ca'n a'ntī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxquī' Espīritu Santo a'ntī tasqui'ni'.

Ixtahuan que Jesús ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'

Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā' de huan chi'xcu' huan tlajana'. U'tza' ixmakakō'ko'nī't. Lā' a'xni'ca' taxtulh huan tlajana', tzētza' ixchihuīna'n huan kō'ko'. Lā' huan tachi'xcuhū't talē'cnīlh huā'mā' ¹⁵ pero makapitzīn tahualh:

—Huā'mā' chi'xcu' cālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú a'ntī xapuxcu' huan tlajana'nī'n.

¹⁶ Lā' a'makapitzīn ixtalīlaktzī'ncu'tun Jesús lā' ixtasqui'ni' lakatin lē'cnīn xala' nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' xla' ixca'tzī a'ntū xlaca'n ixtapuhuan lā' cāhuanilh:

—Palh huan pūchihuīna'nī'n tatapitzī lā' talāsta'la, tūla tamāpa'ksīni'n makān. Natalāmāspūtūkō'. Lā' palh tatapitzī lā' natalātucsa litā'timīn nā natalāmāspūtūkō'.

¹⁸ Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Satanás lā' litā'ca'tza tala, ¿chī nalīka'lhī ixlīmāpa'ksīn Satanás? Iccāhuaniyāni' huā'mā' como hui'xina'n

quilāhuaniyāuj que quit iclīmāxtulh huan tlajana' por ixlīmāpa'ksīn Beelzebú. ¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu huan tlajana'nī'n ixlīmāpa'ksīn Beelzebú, ¿tichū ixlīmāpa'ksīn taka'lhī xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con hui'xina'n lā' talīmāxtu tlajana'? Chuntza' māni' xla'ca'n talīmāsu'yu que tū' stu'ncua' a'ntū quilālē'ksa'nāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu tlajana'nī'n por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' huā'mā' ū'tza' huanicu'tun que Dios cāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzuculhtza' māpa'ksīni'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'xni'ca' maktaka'lh mā' ixchic kalhatin chi'xcu' a'ntī tli'hui'qui lā' a'ntī ka'lhī līcā'n a'ntū nalīmaktāyacan, tuntū' catipātle'keni'lh catūhuā' a'ntū ixla'. ²² Pero palh namin ā'kalhatin más xatli'hui'qui, ū'tza' natlaja lā' namaklhtī ixlīcā'n a'ntū līpāhuan lā' namālapitzi a'ntū namaklhtī.

²³ 'A'ntīn tū' tapa'ksīcu'tun con quit, ū'tza' quintā'ca'tza. Lā' a'ntīn tū' quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Taspi'tchoko huan tlajana'

Mt. 12.43-45

²⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—A'xni'ca' lakatin tlajana' nataxtu de huan chi'xcu', natalā'kchoko a'nlhā cā'scōhua lā' naputza a'nlhā najaxa. Lā' a'xni'ca' tū' kaksa a'nlhā najaxa, napuhuan: “Na'ictaspi'tchoko a'nlhā ictaxtulh”.

²⁵ 'Lā' a'xni'ca' nataspi'ta, nakaksa huan chi'xcu' hua'chi lakatin chic a'ntū scayancyā lā' xa'nca pa'lh nancanī't. ²⁶ Lā' tuncan na'a'n nacātē ā'kalhatojon tlajana'nī'n más xaca'tzanca'tzīnī'n. Lā' ixlīhuākca'n natatanū natalatahui'la na ixchakān huan chi'xcu'. Lā' chuntza' ā'chulā' na'a'nīni' huan chi'xcu' que a'xni'ca' ixka'lhī xmān kalhatin tlajana'.

Xastu'ncua' tapāxuhuān

²⁷ Lā' a'xni'ca' Jesús ixcāhuanimā' huā'mā', kalhatin puscāt na ixlaclhpu'nanca'n tachi'xcuhui't ta'salh lā' hualh:

—jLīpāxūj huan puscāt a'ntī mālacatuncuīnī'ta'ni' lā' a'ntī mātziqū'ni'!

²⁸ Lā' Jesús hualh:

—jA'chulā' natalīpāxuhua a'ntīn takaxmata lā' ta'a'cnīni'ni' a'ntū huan Dios lā' ta'a'kahuāna'ni'!

Huan tachi'xcuhui't tasqui'nli lakatin lē'cnīn

Mt. 12.38-42; Mr. 8.12

²⁹ Huan tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús lā' xla' tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Hui'xina'n huā'tzā' tū' tzey. U'tza' līsqui'nā'tit lakatin lē'cnīn. Lā' xmān nacā-tamāsu'ni'yāni' lē'cnīn hua'chi a'ntū pātle'keni'lh Jonás. ³⁰ Lā' a'ntū pātle'keni'lh Jonás cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios xalanī'n nac Nīnive. Lā' nā chuntza' a'ntū napātle'keni' huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāsu'ni'yāni' ixlīmāpa'ksīn Dios. ³¹ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' nacālaccāxtlahuakō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca'tza' huan reina a'ntī ixmāpa'ksīni'n nac Saba natāya lā' nacālē'ksa'nīni'nāni'. Nacālē'ksā'nīni'nāni' xla' porque xla' kaxmatli a'ntū hualh Salomón. Makat ixuanī't ixchic huan reina lā' milh kaxmata Salomón. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Salomón lā' tū' quinkaxpa'tcu'tunā'tit.

³² 'Lā' nā a'xni'ca' nalaccāxtlahuakō'can, xla'ca'n a'ntī ixtahui'lāna' huan nac cā'lacchicni' a'nlhā huanican Nīneve natatāya lā' nacātalē'ksa'nīni'nāni' hui'xina'n a'ntī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalē'ksa'nīni'nāni' como xla'ca'n taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n a'xni'ca' milh Jonás lā' lī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios. Lā' hui'xina'n tū' xtāpalī'tit mintapāstacnaca'n a'xni'ca' quit ica'cta'sana'lh. Lā' quit ā'chulā' ictasqui'nī que Jonás.

Huan pūmaksko

Mt. 5.15; 6.22-23

³³ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tinti' māquihlti' ixpūmaksko lā' namātze'ka o nahui'li' ixtampin' cajón. Namā'ca' cā'lakuān para que chuntza' a'nti' natatanū tzē natalaktzi'n. ³⁴ Palh tū' tampi'lhini'nā'tit lā' palh laktzi'nā'tit a'ntūn tamaclacasqui'n ā'makapitzin, ū'tza' hua'chilh tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk xkakana' na mimacni'ca'n. Lā' palh xmān laktzi'nā'tit a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mē'cstuca'n, lej lactampi'lhni' lanī'ta'ntit. Lā' ū'tza' hua'chilh tū' tzey milakastapunca'n lā' hua'chilh huāk cā'pucsua' na mimacni'ca'n. ³⁵ Cuenta catlahua' que tū' natzucuya' pāstaca' a'ntūn tū' tzey, porque chuntza' tūlall catitlahua' a'ntūn tzey. ³⁶ Palh hui'x pāstaca' a'ntūn tzey lā' palh tlahua'ya' a'ntūn tzey, ū'tza' nala hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū xa'nca maksko mintej.

Jesús cālacaquihlnīlh huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47

³⁷ A'xni'ca' Jesús chihuina'nkō'lh, kalhatin fariseo huanilh que catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Lā' Jesús tanūlh lā' tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Lā' huan fariseo lē'cnīlh como Jesús tū' makacha'ka'lh hua'chi xlaca'n ixtalīsmānī'nī't para natahuā'yan. ³⁹ Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseosnu' hua'chi a'nti' namakche'kē' vaso lā' pulātu lā' tū' catipūche'kē'lh. Nā chuntza' hui'xina'n. Tasu'yu'yā'tit que tzeyā chi'xcuui'n hui'xina'n pero tū' tzey mintapāstacna'ca'n porque tampi'lhini'nā'tit lā' tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey. ⁴⁰ ;Tū' māchekxīcu'tunā'tit hui'xina'n! ;Chu tū' ca'tziyā'tit que Dios cātlahuani' hui'xina'n para que na'a'cnīni'ni'yā'tit Dios? Lā' a'xni'ca' tū' tzey mintapāstacna'ca'n, tūlall cati'a'cnīni'ni'tit. ⁴¹ Palh stu'ncua' a'cnīni'ni'cu'tunā'tit Dios, maclacasqui'n xatzey mintapāstacna'ca'n. Palh tzey mintapāstacna'ca'n, ixlīhuākca'n natalaktzi'n palh tzey hui'xina'n.

⁴² ;Hui'xina'n fariseosnu' nalakaputzayā'tit! Hui'xina'n māstā'yā'tit para Dios macsti'na'j huan līhua'tna' hua'chi a'lhmuhuēn lā' a'jonjolin lā' ā'tāpātin. Lā' chuntza' tasqui'nī. Pero tū'tza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios lā' palh natlahua'yā'tit a'ntū lacuan. Lā' tasqui'nī namāstā'yā'tit huan lacmacastin līhua't. Lā' nā maclacasqui'n natlahua'yā'tit a'ntū xatzey lā' napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³ ;Nalakaputzayā'tit hui'xina'n fariseosnu'! Lacasqui'nā'tit mimpūtahui'lhca'n a'ntū más xalactzey nac lītōkpān. Lā' lacasqui'nā'tit cacāta'a'cnīni'ni'ni' a'xni'ca' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ ;Nalakaputzayā'tit hui'xina'n mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley lā' fariseosnu' a'nti' a'kxokonu'nī'n! Hui'xina'n hua'chi taponkni' a'ntūn tū' tatasu'yu. Tachi'xcuui't tachi'nta lā' tū' taca'tzi. Chuntza' talaclē'n chu a'nchī tatzō'kni' na ixley Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmālaclīpiniyā'tit ā'makapitzin ixpālacata a'ntū cāmāsu'ni'yā'tit. Lā' xlaca'n tū' taca'tzi palh talaclē'n —hualh Jesús.

⁴⁵ Tuncan kalhtīlh kalhatin xamākalhtō'kē'ni' ley lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', a'xni'ca' hua'na' huā'mā' quilālacaquihniyāuj.

⁴⁶ Lā' Jesús hualh:

—;Nalakaputzayā'tit nā hui'xina'n huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Lej lhūhua' talanān mātlahuīni'nā'tit lā' tūlatza' tlōkentaxtūkō'can. U'tza' hua'chilh ixcāxtlahua'tit huan tacu'ca' a'ntū lej tzinca. Nīn tinti' tzē natāyani' lā' hui'xina'n tū' lacāxtlahuacu'tunā'tit para que tzē nacu'ca'can.

⁴⁷ ;Nalakaputzayā'tit hui'xina'n! Tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit. Xmān cā'a'cnīni'ni'cu'tunā'tit huan xanīni'ntza' a'cta'sana'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh huan a'cta'sana'nī'n. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n tlahua'yā'tit ixa'cchicca'n huan a'cta'sana'nī'n a'nti' cāmāknīca. U'tza' lītasu'yu que chu lakatin hui'lāna'ntit con minapapana'ca'n, lā' puhua'nā'tit que tzey a'nchī tatlahualh.

⁴⁹ U'tza' līchihuīna'lh Dios como lej ka'lhī tapāstacna'; hualh: “Na'iccāmacamini' a'cta'sana'nī'n. Lā' nacāmāknīcan ā'makapitzin lā' nacāmāpātīnīcan ā'makapitzin huampala”. ⁵⁰ Chuntza' huan tachi'xcuui't a'ntin tahuī'lāna' chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta ixpālacata ixlīhuākca'n a'cta'sana'nī'n a'nti' cāmāknīcanī't desde

a'xni'ca lalh quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākalhasqui'nīcan con Abel lā' ā'xmān nali'a'kspucan huan Zacarías a'ntī maknīca na ixpu'nan huan litokpān lā' na ixlacapūn huan pūmacamāstā'n. U'tza' iccāhuaniyāni' que Dios nacākalhasqui'nīyāni' hui'xina'n ā'tzā' ixpālacata huan a'cta'sana'nī'n a'ntī cāmaknīcanī't.

⁵² ¡Nalakuputzayā'tit hui'xina'n, mākalhtō'kē'ni'nī'n ley! Ixtachihuīn Dios hua'chilh tanūma' nac lakatin chic. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit xallave huan chic, pero tū' tanūyā'tit. Lā' tū' cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³ A'xni'ca' Jesús cāhuanilh huanmā', huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley lā' fariseosnu' ta'a'kchā'ni'lh Jesús. Lā' lej tatzuculh takalhasqui'nī lhūhua' catūhuā.

⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'na a ver palh tzē ixtamakkaksli a'ntū ixtalīlē'ksa'nīni'lh.

12

A'ntī tlahua lakatu' ixlacan

¹ Lihuan ixtatakēstokmā'na lej lhūhua' tachi'xcuui't hasta ixtalālacchi'ntatza'. Lā' Jesús tzuculh cāhuani pū'la ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cuenta natlahuayā'tit huan fariseosnu' como xlaca'n tatlahua lakatu' ixlacanca'n. Lā' tū' titlahuayā'tit hua'chi xlaca'n. ² Ixlīhuāk a'ntū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Lā' a'ntū lakatzē'kcus, naca'tzikō'can. ³ Lā' chuntza' a'ntū hui'xina'n huaninī'ta'ntit xmān kalhatin, ū'tza' nakaxmatcan chuxalhā. Lā' a'ntū tzē'k huani'ta'ntit ixchakān chic, ū'tza' palha' nahuancan kēpūn.

A'ntī najicua'ni'can

Mt. 10.28-31

⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Qui'amigos, iccāhuaniyāni' que tū' tijicua'ni'yā'tit a'ntīn tamaknīni'n lā' ā'calistān tūla tatlahua ā'chulā'. ⁵ Na'iccāhuani'yāni a'ntī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios a'ntī tzē nacāmāspūtūkō'yāni' lā' ā'calistān nacāmācā'nāni' nac pūpātīn. U'tza' calijicua'ni'tit Dios.

⁶ Tū' lej tapala huan tantzictzi. Stā'can tanquitzis por xmān lakatu' tumīn. Lā' Dios tū' cāpātza'nkā nīn lakatin de xlaca'n. ⁷ Pues hasta miya'jca'n chā'tunu' de hui'xina'n cātapūtle'keni'ni' kanatunu'. Lā' ū'tza' tū' tilijicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalayā'tit que huan tantzictzi.

A'ntī natahuan que tatapa'ksī con Jesús

Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Iccāhuaniyāni' que chuxatī a'ntī nahuan na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksī con Cristo”, lā' chuntza' nā quit na'icuan na ixlacapūnca'n ixángeles Dios: “Xla' tapa'ksī con quit”. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ⁹ Lā' chuxatī naquinkalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't, nā quit na'ickalhtatzē'ka na ixlacapūnca'n ixángeles Dios.

¹⁰ 'Lā' a'ntī talīchihuīna'n contra huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, nacāmāspūtūnu'ni'can. Pero a'ntīn tahuan que tū' tzey a'ntū tlahua huan Espīritu Santo, xlaca'n tūla caticāmāspūtūnu'ni'ca.

¹¹ 'A'xni'ca' nacātalē'nāni' na ixlacapūnca'n huan māpa'ksīni'nī'n lā' huan pūchi-huīna'nī'n a'nlhā tlahuacan justicia, tū' lej nacāpāta'layāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit. ¹² Huā'mā' ka'tlā'tus, a'xni'ca' nachihuīna'nā'tit, huan Espīritu Santo nacāmāsu'ni'yāni' a'nchī nakalhtīni'nā'tit —hualh Jesús.

Huan chi'xcu' rico

¹³ Kalhatin ixlacalni' tachi'xcuui't huanilh Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimāpitzini'lh quiherenciaca'n.

¹⁴ Lā' Jesús kalhtīl:

—¿Tichū quihui'līni't quit hua'chi juez o mālacpitzini' ti'ya't?

¹⁵ Lā' nā hualh:

—Cuenta catlahua'tit. Lā' tū' titampi'lhīni'nā'tit porque huan lhūhua' tumīn lā' ā'catūhuā xala' nac huā'mā' quilhtamacuj tūlah caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús cālīmālacastucli lā' cāhuanilh:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuanī't. Lā' lej ixmakalana'n na i'xti'ya't. ¹⁷ Lā' xla' tuncan puhualh ixpātunca'tzi: “¿Tuchū na'ictlahua? Tū' icka'lhī lhā na'icmāquī' lhūhua' quincuxi'. ¹⁸ Na'iccālectlahua xalacti'na'jna' quimpūcuxi' lā' na'ictlahua más xaka'tla' lā' a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' lā' ixlihuāk ā'makapitzīn a'ntu icmakalalh. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' na'icpuhuan quē'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' catūhuā para lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaxa lā' na'icūā'yan lā' na'icko'tnūn lā' na'icpāxuhua”. ²⁰ Lā' Dios huanilh: “Hui'x tū' xa'nca pāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nani'ya'. Lā' a'ntū māquī'nī'ta', ¿tichū natachokoni'?” ²¹ Chuntza' napātle'keni' kalhatin chi'xcu' a'ntī mākēstoka lhūhua' catūhuā para ixa'cstu. Lā' ixlihuāk a'ntū ka'lhī, nīn tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios.

Dios cāmaktaka'lha ixcamana'

Mt. 6.25-34

²² A'calistān Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Iccāhuaniyāni'. Tū' ticāpāta'layāni' a'ntū nahua'yā'tit nīn a'ntū nalhakā'yā'tit. ²³ Como Dios cāmaxquī'yāni' minquilhtamacujca'n lā' mimacni'ca'n a'ntū napūscujā'tit, ā'chulā' nacāmaxquī'yāni' milihua'tca'n lā' milu'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit huan cha'kni'. Xlaca'n nīn tuntū' tacha'n lā' nīn tamakalana'n. Lā' tū' taka'lhī ixpūcuxi'ca'n pero Dios cāmāhuī'. A'chulā' tapalayā'tit hui'xina'n que huan tamā'na spūnnu'. ²⁵ Nīn tintī' de hui'xina'n tzē más makān nalatahui'la a'yuj cāpāta'layāni'. ²⁶ Palh chuntza' tūla natlahuayā'tit, ¿a'chī' lē'capinā'tit ā'tāpātīn catūhuā?

²⁷ Cuenta cacātlahua'tit huan xa'natna' a'nchī talistaca. Tū' tascuja lā' tū' tātza'pa' ixlū'xu'ca'n. Lā' lej tzēhuanī't tastaca a'yuj tuntū' tatlahua. Lā' iccāhuaniyāni' que huan rey Salomón tūlah cāmālacastucli ixlītzhuanī't huan xa'nat. Lā' xla' lej rico ixuanī't. ²⁸ A'nan chi'tin nac cā'tacuxtu a'ntū tzēhuanī't pero lakalī tū'xama'n nacā'ican lā' nacālhucuyucan. Lā' como Dios cāmaktaka'lha lā' cāmakastaca huan chi'tin a'ntū palaj nascōhuan, ā'chulā' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n. Lā' ¿a'chī' tū' kalh-laka'ī'yā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' tū' tilē'capinā'tit ixpālacata a'ntū nalihua'yā'tit nīn a'ntū naliko'tnūnā'tit. ³⁰ Huan tachi'xcu'huī't xala' huā'mā' quilhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Lā' hui'xina'n ka'lhīyā'tit kalhatin minTāta'ca'n nac a'kapūn lā' xla' ca'tzī a'ntū maclacasquī'nā'tit. ³¹ Mejor pū'la caputzatit a'nchī nalī'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios xala' tālhmā'n lā' nā namaklhtīni'nā'tit ā'makapitzīn a'ntū maclacasquī'nā'tit.

Milīrico nac a'kapūn

Mt. 6.19-21

³² Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quilaksa'tā'n, tū' cajicua'ntit. Tū' lhūhua' hui'xina'n pero minTāta'ca'n nac a'kapūn lacasquī'n que natapa'ksiyā'tit con xla'. ³³ Castā'tit a'ntū ka'lhī'yā'tit lā' cacāmaxquī'tit a'ntīn tamaclacasquī'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n a'ntūn tū' maktin catimasli lā' milīricujlani'ca'n nac a'kapūn a'nlhā tū' maktin catisputli. Lā' a'ntza' tū' catitanūlh ka'lhāna' lā' nīn huan tzapūla' tūlah catihua'lh. ³⁴ A'nlhā huī' milīricujlani'ca'n, a'ntza' huī' mintapāstacna'ca'n.

Maclacasquī'n cāxni'j natahui'layā'tit

³⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Cacāxtahui'la'tit con mimpūmakskoca'n xataquilhtani'tza'. ³⁶ Cala'tit hua'chi tasācua' a'ntīn taka'lhīmā'na ixpatronca'n a'ntī a'nī't a'nlhā tapūchahuamā'ca. Lā' a'xni'ca' nataspi'ta lā' nalīmacasā'nan huan mākālhcha, lacasquī'n camālaquī'ni'ca lacapalh. ³⁷ Līpāxūj huan tasācua'nī'n talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n. Stu'ncaa' a'ntū iccāhuaniyāni' que māni' ixpatronca'n namācāxkō' lā' nacāmāhuī'can.

³⁸ A'yuj cachilh i'tāt tzi'sa o tuncuini', pero lipāxūj huan tasācua'nī'n palh talakahuahui'lāna' a'xni'ca' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzi'tit huā'mā' que palh ixtēcu' chic ixca'tzilh tuyā hora nachin huan ka'lhāna', ixlakahuantō'lalh lā' tū' ixtimakxtekli natanū huan ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtō'la'tit como namin huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'xni'ca' tū' pāstacā'tit.

Huan xatzey tasācua' lā' huan tūn tū' xatzey tasācua'

Mt. 24.45-51

⁴¹ Lā' tuncan Pedro kalhasqui'nilh:

—¿Chā quilālīmālacastucui xmān para quina'n o para lihūāk?

⁴² Lā' Jesús hualh:

—¿Chī huani't huan xatzey tasācua' a'ntī xa'nca māchekxī? Xla' ū'tza' a'ntī huan patrón nalīmāmacū' huan chic para nacāmāhuī' ixtā'tasācua'nī'n a'xni'ca' maclacasqui'n. ⁴³ Lipāxūj huan tasācua' palh tlōkentaxtūmā' ixlītlōt a'xni'ca' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁴ Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Huan patrón nalīmāmacū' huā'mā' tasācua' ixlīhuāk a'ntū ka'lhī. ⁴⁵ Lā' palh tū' tzey huā'mā' tasācua', xla' napuhuan que natakoxī huan ixpatrón. Lā' chuntza' natzucu cālactucsa ā'makapitzin tasācua'nī'n lā' huan maksqui'tinī'n lā' natzucu huā'yan lā' nako'ta lā' naka'chī. ⁴⁶ Lā' chu limaktin nataspi'ta huan patrón. Lā' namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huan tū' tzeyā tasācua' tū' ca'tzi lā' tū' ka'lhīmā'. Lā' huan patrón lej palha' nacastigarlī huan tasācua' lā' namāpātīnī hua'chi natapātīnī'n xla'ca'n a'ntī lihua tahuan palh takalhlaka'ī'.

⁴⁷ 'Huan tasācua' a'ntī ca'tzi a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' tū' tlōkentaxtū lā' tū' a'cnīni'ni', xla' lej maklhūhua' natucsan. ⁴⁸ Lā' huan a'ntin tū' ca'tzi a'ntū lacasqui'n ixpatrón lā' chuntza' natlahua a'ntū maclacasqui'n castigo, xla' tū' lhūhua' catihui'līni'ca. A'ntī limāmacū'can lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can lhūhua'. Lā' a'ntī limāmacū'can más lhūhua', xla' tzē nasqui'ni'can más lhūhua'.

Jesús cāmālapitzi huan tachi'xcu'huī't

Mt. 10.34-36

⁴⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Por quimpālacata tū' chu lakatin natala. Makapitzin lej nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' ā'makapitzin lej natalakmaka'n quintachihuīn. Makapitzin stu'tu'lu' natahuan que stu'ncua' quintachihuīn lā' ā'makapitzin stu'tu'lu' natahuan que tū' stu'ncua'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ A'nan a'ntū na'icpātī. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'xni'ca' na'ictlōkentaxtū? ⁵¹ ¿Chu puhua'nā'tit icmilh para que chu lakatin natala tachi'xcu'huī't? Iccāhuaniyāni' que tū'. Na'iccāmā'kapitziyāni'. ⁵² Lā' chuhua'j hasta kalhaquitzis xala' lakatin chic natalacpitzī. Kalhatu'tun natala contra kalhatu', lā' kalhatu' contra kalhatu'tun. ⁵³ Huan xatāta' nala contra ixcamān lā' huan o'kxa' contra ixtāta'. Lā' xatzi't nala contra ixtzu'ma'jāt lā' huan tzu'ma'jāt nala contra ixtzi't. Lā' huan puscāt nala contra ixpuscāt ixo'kxa' lā' huan puscāt nala contra ixtzi't ixkōlu'.

Tū' ixmāchekxīcan huan lē'cnīn

Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't:

—A'xni'ca' hui'xina'n laktzi'nā'tit tā'kaquī'mā'cha' poklhnu' a'nlhā tā'cnū huan chi'chini', tuncan nahua'nā'tit namin xcān. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁵ Lā' a'xni'ca' minācha' huan ū'ni' xala' nac sur, huancan naxu'nu. Lā' chuntza' pātī'ke. ⁵⁶ ¿Hui'xina'n tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o tū' namin, xmān porque laktzi'nā'tit huan a'kapūn. Lā' ¿a'chī' tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū pātī'kemā' nac huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' laktzi'nā'tit huan lē'cnīn?

Calī'huī'li' natā'latahui'la'ya' xa'nca mintā'ca'tza

Mt. 5.25-26

⁵⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—¿A'chī' tūla puhuanā'tit palh catūhuā tzey o tū' tzey? ⁵⁸ Palh catūhuā mālacapū'yāni', calī'huī'li' natā'lacāxla'ya' lihuan tūna'j pinā'tit nac pūchihuīn. Chuntza' tū'

catilē'ni' na ixlacapūn juez. Lā' huan juez tū' catimacamāstā'ni' con huan policia lā' huan policia tū' catimānūni' nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' ixpātle'keni'ni', icuaniyāni que tū' catitaxtu hasta que tū' namāpalakō'ya' ixlīhuāk.

13

Maclacasqui'n nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n

¹ Lā' huā'mā' chi'chini' tamilh chi'xcuhū'n. Lā' ixtahuanimā'na Jesús a'nchī Pilato cāmāmānīnīni'ni't makapitzīn chi'xcuhū'n xalanī'n nac Galilea a'xni'ca' xla'ca'n ixtamaxquī'mā'na Dios huan lē'ksajna'. ² Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿Chu puhua'nā'tit que huan tamā'na chi'xcuhū'n cāpātle'keni'ni't chuntza' porque más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā milīhuākca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Lā' huan kalhacāujtzeyan a'ntīn tanīlh a'xni'ca' huan torre de Siloé tapanli lā' cā'a'klhta'lalh, ¿chu puhua'nā'tit que más ixtalaclē'n que ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuani'yāni' que tū'. Lā' palh hui'xina'n tū' nextāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Huan xaqui'hui' higo a'ntū tū' ixka'lhī ixtō'ca't

⁶ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū litalacastuca lā' cāhuanilh:

—Kalhatin chi'xcu' ixcha'nī't a'katin xaqui'hui' higo na ixti'ya't. Lā' a'lh laktzī'n palh ixtō'ca'mā'. Lā' tū' makkaksli ixtō'ca't. ⁷ Lā' tuncan huanilh ixtasācua': "Lakatu'tun cā'tatza' icmakputza ixtō'ca't huā'mā' qui'hui' lā' nīn tuntū' icmakkaksa. Catanca' porque xmān yā. Chu tlakaj iccha'nli". ⁸ Lā' a'ntī ixmaktaka'lha huan ti'ya't kalhtīlh: "Camakxtekti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclacxla'ja huan ti'ya't lā' na'icmaka'ni' abono. ⁹ Lāsā' chuhua'j natō'ca'. Lā' palh tū' tō'ca' a'xni'ca' natancā'ya'".

Jesús mātzeyīlh kalhatin puscāt a'clhchā'puncsua' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan

¹⁰ Lakatin chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsu'ni'mā' nac lītōkpān. ¹¹ Lā' ixuī' a'ntza' kalhatin puscāt a'ntī ixī'tza'ca'n lakacāujtzeyan cā'ta. Ixchi'panī't lakatin tlajana' lā' ixmaka'ī'tza'ca'n lā' ixtaquilhpūstucnī't lā' tūla ixtā'cstu'nca nīn macsti'na'j.

¹² Lā' Jesús, a'xni'ca' laktzī'lh huan puscāt, ta'sani'lh lā' huanilh:

—Puscāt, tzeyanī'ta'tza'. Tū'tza' ka'lhī'ya' ta'jatat.

¹³ Lā' tuncan Jesús mā'ca'ni'lh ixmacan lā' chu tuncan huan puscāt tā'cstu'ncli lā' tzuculh mēcā'tanī Dios. ¹⁴ Como Jesús mātzeyīlh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan, huan xapuxcu' de huan lītōkpān a'kchā'lh lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhū't:

—A'nan xmān lakachāxan chi'chini' para nascujā'tit. Huan tamā'na chi'chini' cata'ntit tacu'chu'yā'tit lā' tū' a'xni'ca' jaxkō'can.

¹⁵ Lā' tuncan Jesús kalhtīlh:

—¿Tlahua'yā'tit lakatu' milacanca'n! ¿Chu tū' naxcutā'tit mihuācaxca'n o mimburoca'n huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' namāko'tūyā'tit? ¹⁶ Lā' huā'mā' puscāt, ī'xū'yātā'nat Abraham, lā' hua'chīlh līchī'hui'lilh huan Satanás huā'mā' ta'jatat. Lā' chuhua'j lakacāujtzeyan cā'tatza'. ¿Chu tū' limakuan ixmaklhtīca ixta'jatat huā'mā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

¹⁷ A'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', cāmāmāxanī'lh ixlīhuākca'n ixtā'ca'tzanī'n. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't ixtalīpāxuhua huan lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús.

Xati'ni' mostaza

Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32

¹⁸ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chī huani't ixlīmāpa'ksīn Dios? Lā' ¿chī na'iclimālacastuca a'nchī natalhūhua'n xla'ca'n a'ntī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalhūhua'n chuntza' hua'chi staca lakatin ti'ni' de mostaza a'ntū cha'nli kalhatin chi'xcu' nac ti'ya't. Lacti'na'j huanmā' ti'ni' lā' a'xni'ca' nastackō', nala hua'chi a'katin qui'hui'. A'xni'ca' ka'tla'tza' lā' a'ntza' huan spūnnu' natatlahua ixmāsekca'n.

*Huan levadura**Mt. 13.33*²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimālacastuca a'nchī nalaklhtāya ixlīmāpa'ksīn Dios? ²¹ U'tza' hua'chi lakatin levadura a'ntū kalhatin puscāt nalitlō maktu'tun xatapūlhcān harina lā' namakxteka hasta nalaklhtāyakō' huan ixtasquit.

*Huan xapītina'j mākalhcha**Mt. 7.13-14, 21-23*

²² Jesús tēpā ixtej para nac Jerusalén. Lā' ixtētaxtu cā'lacchicni' ti'na'j lā' laka'tla' lā' ixmāsu'yu. ²³ Lā' kalhatin kalhasqui'nīlh:

—¿Chā xmān makapitzīn natapūtaxtu?

Lā' Jesús kalhtīlh:

²⁴ —Calīhui'li'tit natanū'yā'tit nac xapītina'j mākalhcha para nac a'kapūn, porque iccāhuaniyāni' que lhūhua' nataputza a'nchī natalītanūcu'tun. Lā' tūlalh catitatanūlh. ²⁵ A'xni'ca' huan xamāpa'ksīni' chic namālacchō mākalhcha, hui'xina'n a'ntī yā'na'ntit kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit huan mākalhcha. Lā' nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj”. Lā' xla' nacākalhtiyāni': “Tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n”. ²⁶ Lā' hui'xina'n naquilhztucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'ni' lā' hui'x māsu'yu' na qui'ā'lacchicni'ca'n”. ²⁷ Lā' xla' nacākalhtiyāni': “Iccāhuanini'tza' que tū' icca'tzī lhachū xalanī'n hui'xina'n. Caquilātapānūni'uj milīhuākca'n. Hui'xina'n lej tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey”. ²⁸ Lā' chuntza' hui'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' lā' nalāmāxcani'yā'tit mintatzanca'n a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit que Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' ixlīhuākca'n huan a'cta'sana'nī'n tahui'lāna'ncha' a'nīhā Dios māpa'ksīni'n lā' hui'xina'n tū' caticātamakxtekni' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcu'huī't xalanī'n chuxalhā lā' natahuā'yan a'nīhā Dios māpa'ksīni'n. ³⁰ A'xni'ca'tza' lej nacā'a'cnīni'ni'can xlaca'n a'ntīn tū' tatasqui'nī chuhua'j; lā' tū' caticā'a'cnīni'ni'ca xlaca'n a'ntī lej tatasqui'nī chuhua'j —hualh Jesús.

*Jesús līlakaputzalh ixpālacata Jerusalén**Mt. 23.37-39*

³¹ Chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' ā'makapitzīn fariseosnu' talakchilh Jesús lā' tahuanihlh: —Cataxtu de huā'tzā' porque Herodes maknīcu'tunāni'.

³² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Calakpintit huanmā' chi'xcu' a'ntī lej skalalh para natlahua a'ntū xla' lacasqui'n lā' nahuani'yā'tit: “Chuhua'j lā' lakalī na'iccāmāxtukō' huan tlajana'nī'n. Nā na'iccāmāzēyī'ī'tza'ca'nī'n. Lā' tū'xama'n na'ictlahuakō'”. ³³ Lā' maclacasqui'n na'ica'n na quinte'j chuhua'j lā' lakalī tū'xama'n porque tū' līmakuan chuxalhā nanī kalhatin a'cta'sana', xmān a'nīhā huanican nac Jerusalén.

³⁴ 'Xānti layā'tit xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmāknīyā'tit a'cta'sana'nī'n lā' cāmūta'layā'tit huan lacscujnī'n a'ntī Dios cāmacā'n. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunāni' hua'chi huan ko'lhnu' cāmākēstoka ixcamana', pero tū' lacasqui'ntit. ³⁵ Cuenta catlahua'tit hui'xina'n como Dios makxteklitza' mi'ā'lacchicni'ca'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū'tza' quintilālaktzī'uj hasta huan chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Sīcua'lanālanī't a'ntī min con ixlīmāpa'ksīn Dios”.

14

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixka'lhī cu'nu'

¹ Lā' milh lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús quīmakuā'yalh na ixchic kalhatin xapuxcu' fariseosnu'. Lā' ā'makapitzīn fariseosnu' ixtamaktaka'lh mā'na. ² Nā ixuī' kalhatin chi'xcu' na ixlacapūn lā' ixka'lhī cu'nu'. ³ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh huan xamākalhtō'kē'ni'ni'n ley lā' huan fariseosnu':

—Lā' huan ixley Moisés ¿chā makxteka namātzeyīcan kalhatin ī'tza'ca' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan o tū' makxteka?

⁴ Lā' xla'ca'n ca'cs tatāyalh. Lā' tuncan Jesús makachi'palh huan ī'tza'ca' lā' mātzeyilh lā' huanilh que ca'a'lh. ⁵ Lā' cāhuanilh huan fariseosnu':

—Palh mimburoca'n o mihuācaxca'n namakōsa nac pūlh mā'n xcān ꞑchu tū' namā-cutuyā'tit tuncan a'yuj huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan?

⁶ Lā' tūlah takalhtīni'lh nīn tuntū'.

Huan a'nti cākantāyacani't a'nlhā tapūchahuamā'ca

⁷ A'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan a'nti cākantāyacani't lā' a'nchī ixtaputzamā'na huan pūtahui'lhni' a'ntū más xalactzey, cāmaxqui'lh huā'mā' tapāstacna':

⁸ —A'xni'ca' nakantāyaca'na' a'nlhā tapūchahuacan, tū' titahui'la'ya' calacan. Chō'la tzē nachin ā'kalhatin a'nti más tasqui'nī que hui'x. ⁹ Lā' a'ntin kantāyani' nalaka'nāni' nahuaniyāni': “Cama'xqui' mimpūtōlh huā'mā' kalhatin a'nti ā'calistān chilh”. Lā' chuntza' māxana'jtza' napina' natahui'la'ya' kēpān. ¹⁰ Pero a'xni'ca' nakantāyaca'na', natahui'la'ya' nac kēpān. Lā' a'xni'ca' namin a'nti kantāyani'ta'ni' nahuaniyāni': “Cata't, catahui'la' nac mesa”. Chuntza' na'a'cnīni'ni'ca'na' na ixlacapūnca'n ā'makapitzin a'nlhā tapūchahuacan. ¹¹ A'nti xa'cstu ka'tla' lacu'tun, ū'tza' namāmāxani'can. Lā' a'nti tū' xa'cstu putza ixlika'tla', ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

¹² Nā Jesús huanilh huan chi'xcu' a'nti ixkantāyani't:

—A'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani' o mintahua', tū' cacākantāya' xmān mi'amigos lā' mintā'timīn lā' mintalakapasni'n lā' huan ricosnu'. Xla'ca'n a'xni'ca' natatlahua ixcā'tani'ca'n, nā tzē natakantāyayāni' lā' chuntza' naka'lhīya' ixlaktapalh mincā'tani'.

¹³ Pero a'xni'ca' natlahua'ya' mincā'tani', cacākantāya' huan a'nti lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'ni'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'ni'n. ¹⁴ Lā' chuntza' nalipāxuhua'ya' como xla'ca'n tuntū' catitamaxqui'ni'. Lā' chuntza' naka'lhīya' mintatlaj a'xni'ca' natalakahuanchoko ixlihuākca'n a'ntin takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios.

Huan ka'tla' tahua'

¹⁵ A'xni'ca' takaxmatli huā'mā', kalhatin a'nti ixuī' nac mesa huanilh Jesús:

—Lipāxuj a'nti nahuā'yan a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

¹⁶ Lā' tuncan Jesús kalhtīl:

—Kalhatin chi'xcu' tlhualh lakatin ka'tla' tahua' lā' cākantāyakō'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh huan hora a'ntū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' para natamāca'tzīnīni'n lā' cāhuanilh a'nti ixcākantāyani't: “Cata'ntit como cāxui'kō'tza' ixlihuāk”. ¹⁸ Pero ixlihuākca'n tamacā'lh razón que tūla ta'a'n. Kalhatin hualh: “Apenas ictamāhualh lakatin ti'ya't lā' maclacasqui'n na'ica'n na'iclaktzī'n. Icsqui'ni'yāni' que naquimāspūtūnu'ni'ya' porque tūlah icti'a'ncha”. ¹⁹ Lā' kalhatin huampā: “Ictamāhualh tanquitzis par de huācax lā' ica'n iccālaktzī'n a ver palh tzey tascuja. Por favor caquimāspūtūnu'ni' porque tūlah icti'a'ncha”. ²⁰ Lā' kalhatin huampā: “Ictapūchahuakō'lhcus lā' chuntza' tūlah icti'a'ncha”.

²¹ Lā' a'xni'ca' taspi'tli huan tasācua', huanikō'lh ixpatrón a'nchī pātīle'kelh. Lā' huan ixpatrón a'kchā'lh lā' huanilh ixtasācua': “Lacapalh capit na ixcā'tejen cā'lacchicni' lā' cacālī'ta' a'nti lacxcamanīn lā' huan ī'tza'ca'ni'n lā' huan lū'ntu'lanī'n lā' huan lakatzī'ni'n”. ²² A'mpā lā' ā'calistān taspi'tpā huan tasācua' lā' hualh: “Ictlahualhtza' chu a'nchī quihua'ni' lā' ti'a'nan lugar”. ²³ Lā' huan patrón huanilh ixtasācua': “Capit nac cā'tejen más makatna' lā' nacāsālī'ta'na' lā' natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyāni' que nīn tinti' de xla'ca'n a'nti iccākantāyalh pū'la natahua' quilihua't”.

A'ntū maclacasqui'n para a'nti nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, lā' xla' cālaktalakspi'tli lā' cāhuanilh:

²⁶ —Palh catihua' tapa'ksīcu'tun con quit lā' tū' napāxqui' Dios más que nacāpāxqui' ixtāta' lā' ixtzī't lā' ixpuscāt lā' ixcamana' lā' ixtā'timīn lā' hasta māni' xla', ū'tza' tūlah catilal quisca'txtunu'. ²⁷ Lā' a'ntin tū' pātīni'ncu'tun por quimpālacata lā' tū' latahui'lacu'tun hua'chi iclahuī' quit, tūlah catilal quisca'txtunu'.

²⁸ Palh kalhatin chi'xcu' tlahuacu'tun pātin chic, pū'la natlahua ix cuenta lhānchulā' na'a'n de tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'n huan tumīn a'ntū nalītlahuakō'.
²⁹ Palh tū' chuntza' natlahua, nasputa ixtumīn a'xni'ca' xmān yācus xatantūnu'. ³⁰ Lā' ixlīhuāk a'ntī natalaktzī'n, natalīlītzī'n. Lā' natahuan: “Huā'mā' chi'xcu' tilītzuculh ixchic lā' tū' mā'ksputukō'lh”.

³¹ Lā' tū' a'nan kalhatin rey a'ntī tū' pū'la napāstaca palh tzē nalītlaja con kalhacāuj mil soldados huan rey ixtā'ca'tza a'ntī ka'lhī kalhapu'xam mil. ³² Lā' palh ca'tzī que tūlalh catītlajalh ixtā'ca'tza, namacā'ni' kalhatin lacscujni' para natā'lacāxla a'xni'ca' mimā'cha'cus de makat. ³³ Lā' chuntza' palh hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū milaca'n, tūlalh catīla'tit quisca'txtunu'nī'n.

Huan matzat

Mt. 5.13; Mr. 9.50

³⁴ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Tzey huan matzat. Pero palh tū'tza' ka'lhī ixlīsko'ko', ¿chichū nalīmāsko'kō'palacan? ³⁵ Tū' tzey para tuntū'. Xmān namaka'ncan. A'ntī kaxmata cuenta catlahualh.

15

Huan borrego a'ntū tza'nkālh

Mt. 18.10-14

¹ Ixlīhuākca'n huan xamātā'jīni'nī'n impuestos lā' a'ntīn tū' lactzey, xlaca'n talakta-pajtzūlh Jesús para natakaxmatni'. ² Lā' huan fariseosnu' lā' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley ixtalīchihuīna'n Jesús. Lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' cātā'huā'yan huan tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' tzey.

³ Lā' tuncan Jesús cāhui'līni'lh huā'mā' a'ntū lītalacastuca:

⁴ —Palh kalhatin chi'xcu' cāka'lhī lakatin ciento borregos lā' palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tuchū natlahua? Nacāmāxteka huan ā'makapitzīn noventa y nueve a'nlhā tahuā'yamā'na nac cā'seketni'. Lā' na'a'n naputza huan borrego a'ntū makatzā'nkālh. Naputza hasta a'xni'ca' nakaksa. ⁵ Lā' a'xni'ca' nakaksa, napekxtūko'ka'līmin. ⁶ Lā' a'xni'ca' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamigos lā' a'ntīn tahuī'lāna' pajtzu ixchic. Lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj chuhua'j como ickaksli quimborrego a'ntū ixtza'nkānī't”. ⁷ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxtim a'nan más tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata kalhatin a'ntī xtāpalīnī't ixtapāstacna' que por ixpālacata noventa y nueve a'ntī tapuhuan que tzeyā tachi'xcu'huī't lā' chuntza' tū' ta'u'cxca'tzī que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n.

Huan tumīn a'ntū tza'nkālh

⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' palh kalhatin puscāt ka'lhī lakacāuj tumīn lā' palh natza'nkā lakatin, namāquilhtī ixpūmaksko lā' napa'lhna'n lā' xa'nca naputza hasta a'nlhā nakaksa. ⁹ Lā' a'xni'ca' nakaksa, nacāmākēstoka ixamigas lā' a'ntī tahuī'lāna' pajtzu ixchic, lā' nacāhuani: “Caquilātā'pāxuhuáj como ickakslitza' huan tumīn a'ntū ixtza'nkānī't”. ¹⁰ Iccāhuaniyāni' que chu a'cxtim natapāxuhua huan ángeles a'xni'ca' nextāpalī ixtapāstacna' kalhatin a'ntī laclē'n.

Huan o'kxa' a'ntī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús hualh:

—Kalhatin chi'xcu' ixka'lhī kalhatu' ixo'kxa'n. ¹² Lā' xastancu huanilh ixtāta': “Tāta', caquima'xqui' huan herencia a'ntū quintapa'ksīni'”. Lā' huan xatāta' cāmālapitzīnī'lh ixherenciaca'n. ¹³ Lā' tū' lej makān huan xastancu mākēstokkō'lh ixmaclacasqui' lā' a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, milh lakatin tatzi'ncsta nac huanmā' cā'lacchicni' lā' xla' tzuculh pātzi'ncsa. ¹⁵ Lā' tuncan a'lh putza a'nlhā namakscuja.

Kalhatin chi'xcu' xala' huan cā'lacchicni' macā'lh para nacāmaktaka'lha pa'xni'. ¹⁶ Lā' tihua'cu'tulh a'ntū ixcāmāhuī'mā' huan pa'xni', pero nīn tintī' ixmaxquī' a'ntū nahua'.

¹⁷ 'Lā' tuncan tzuculh cuenta tlhua lā' pāstacli: "Lhān kalhalā't tasācua' na ixchic quintāta' tū' tahuā'yamā'na lā' cā'a'katāxtūni' lā' quit ictzi'ncsnīmā' huā'tzā'. ¹⁸ Na'icla'kmpala quintāta' lā' na'icuanī: "Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey lā' nā ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁹ Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'. Caquintlhua' hua'chi kalhatin de mintasācua'nī'n". ²⁰ Lā' tuncan quilhtāyalh huan tej para nalaka'n ixtāta'.

'Lā' a'xni'ca' makatcus ixa'mā'cha' de na ixchic, laktzī'lh lā' lakapasli huan ixtāta' lā' lakalhu'malh. Tatu'jnu' laka'lh lakapāxtoka ixo'kxa' lā' a'kxko'ka'lh lā' mu'sulh. ²¹ Lā' tuncan huan ixo'kxa' huanilh: "Tāta', ictlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey, lā' ictlahuani't a'ntūn tū' tzey na ixlacapūn Dios. Tū'tza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit mi'o'kxa'".

²² 'Pero huan xatāta' cāhuanilh ixtasācua'nī'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' lā' camālhakē'tit huā' qui'o'kxa'. Lā' camacahui'lī'tit lakatin macatzātzāt lā' camātūnū'tit ī'zapatos. ²³ Calīta'ntit huan huācax a'ntū xako'ntīntza' lā' camaknī'tit. Natlahuayāuj lakatin cā'tani' lā' nahuā'yanāuj ²⁴ porque hua'chilh xanīntza' ixuanī't huā'mā' qui'o'kxa' lā' lakahuanchokonī't. Ixtza'nkānī'ttza' lā' ickakschokolh". Lā' tatzuculh tapāxuhua.

²⁵ 'Lā' huanmā' chi'chini' huan xapuxcu' ixo'kxa' ixa'nī't scuja. Lā' a'xni'ca' ixtaspi'tmā' para na ixchic, kaxmatli xamūsica huan baile. ²⁶ Lā' tuncan ta'sani'lh kalhatin tasācua' lā' kalhasqui'nīlh tuchū lamā'. ²⁷ Lā' xla' kalhtīlh: "Mat milhtza' mistancu. Lā' mintāta' māmaknīnīni'lh huan xako'ntīn huācax como tzey chilh lā' tū' ī'tza'ca'n".

²⁸ 'Pero huan xapuxcu' lej a'kchā'lh lā' tū' ixtanūcu'tun. Lā' ixtāta' taxtulh para nahuani catanūlh. ²⁹ Lā' xla' huanilh ixtāta': "Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'ni' lā' pō'ktu ica'kahuāna'ni'nī'ta'ni'. Lā' tū' maktin quimaxquī'nī'ta' nīn chu lakatin ti'na'j chivo para na'iccālītā'pāxuhua qui'amigos. ³⁰ Pero chuhua'j como chilh huā'mā' mi'o'kxa' a'ntī pāxcat lilakō'lh mintumīn con huan puscan a'ntīn tū' tzey lā' hui'x māmaknīnīni'ni'ta' huan xako'ntīn huācax".

³¹ 'Lā' tuncan huan xatāta' huanilh: "Hui'x qui'o'kxa' lā' hui'x pō'ktu quintā'lahui'la', lā' ixlīhuāk a'ntū icka'lhī huāk mila'. ³² Pero chuhua'j līmakuan natlahuayāuj cā'tani' para napāxuhua'j como mistancu hua'chilh xanīntza' ixuanī't lā' lakahuanchokonī'ttza'. Hua'chilh ixtza'nkānī'ttza' lā' chuhua'j ickakspā".

16

Huan xapuxcu' tasācuanī'n a'ntī lej skalalh

¹ Nā Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ixuī' kalhatin patrón; lej rico ixuanī't. Lā' ixka'lhī kalhatin xapuxcu' ixtasācua'. Lā' lakminca huanican que huanmā' xapuxcu' tasācua' ixpāxcatlīlani'mā' ixtumīn. ² Lā' tuncan huan ixpatrón māta'sīlh lā' huanilh: "¿Tuchūn chū'tza' huā' quihuanica por mimpālacata? Caquimāsu'ni' a'ntū iclīmāmacū'nī'ta'ni' como tū'tza' quintitā'scujti hua'chi xapuxcu' tasācua'".

³ 'Lā' huan xapuxcu' tasācua' tahuī'lalh pāstacna'n: "¿Tuchū na'ictlahua chuhua'j como quimpatrón quimakhītlīh quintascujūt? Tū' tli'hui'qui quit para na'icscujā cā'tacuxtu, lā' icmāxana'n na'icsqui'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quimpātunca'tzi lā' chuntza' tzē na'icchā'n nac lakatin chic para na'icua'yan a'xni'ca' tū' na'icka'lhī quintascujūt".

⁵ 'Lā' chuntza' kalhatunu' cāmāta'sīlh a'ntī ixtalaclē'ni' ixpatrón. A'ntī chā'lh pū'la kalhasqui'nīlh: "¿Lhānchulā' laclīpini'ya' quimpatrón?" ⁶ Lā' xla' kalhtīlh: "Iclaclē'ni' lakatin ciento barriles de aceite". Lā' tuncan xapuxcu' tasācua' huanilh: "A' mā' minca'psnat. Tuncan catahui'la' lā' catlahua'pala' ā'kalhtin por xmān cincuenta". ⁷ Lā' ā'calistān kalhasqui'nīlh ā'kalhatin: "¿Chu hui'x, lhānchulā' laclīpini'ya'?" Lā'

huanilh: “Lakatin ciento cuartillo de trigo”. Lā' tuncan huanilh: “A'mā' minca'psnat. Catlahua'pala' ā'kalhtin xmān por ochenta”.

⁸ Lā' huan patrón puhualh que huan xapuxcu' tasācua' skalalh lalh a'nchī tlahualh. Chuntza' a'ntī xalani'n nac huā'mā' quilhtamacuj laskalalhna' para natatlahua ixnegocioca'n. Más skalalhna' xlaca'n que a'ntīn takalhalaka'i' ixtachihuīn Dios.

⁹ Quit iccāhuaniyāni': Nacālīmaktāyayā'tit a'ntīn tamaclacasqui'n con mintumīnca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' nanīyā'tit lā' tūla catilipintit mintumīnca'n, nacātamānūyāni' a'nlhā pō'ktu nalatahui'la'yā'tit.

¹⁰ A'ntī xa'nca namaktaka'lha macsti'na'j a'ntū limāmacū'can, nā xa'nca namaktaka'lha lhūhua' palh nalīmāmacū'can. A'ntīn tū' xa'nca natlōkentaxtū ixlītōt a'yuj tū' lej tasqui'nī, xla' tū' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū más tasqui'nī. ¹¹ Palh tūla cātalīmāmacū'yāni' a'ntū xala' nac quilhtamacuj, ¿chichū nacātalīmāmacū'yāni' a'ntū ixla' Dios? ¹² Lā' palh tū' maktaka'lhā'tit a'ntū cātamāsācua'nīyāni' hui'xina'n, tū' caticātamaxquī'n a'ntū milaca'n nala.

¹³ Nīn kalhatin tasācua' tzē natā'scuja chu a'cxtim kalhatu' ixpatrón porque napāxquī' kalhatin lā' tū' nalaktzi'ncu'tun ā'kalhatin. Lā' na'a'kahuāna'ni' kalhatin lā' nalakmaka'n ā'kalhatin. Lā' nā chuntza' hui'x tūla nalīpāhua'na' Dios palh nalīpāhua'na' mintumīn.

¹⁴ Huan fariseosnu' a'ntī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakaxmatmā'na ixlīhuāk huā'mā' lā' ixtalīlītzī'mā'na Jesús. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que huan tachi'xcu'huī't natapuhuan que lej tzey hui'xina'n, pero Dios cālakapasni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' a'yuj cā'a'kxokoyā'tit chi'xcu'huī'n chuntza' lā' xlaca'n cāta'a'cnīni'ni'yāni', pero Dios lakmaka'n a'ntū huan tachi'xcu'huī't tapuhuan que lej ka'lhī ixtapalh.

Huan ley lā' ixlīmāpa'ksīn Dios

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixa'nan huan ixley Moisés hasta a'xni'ca' ixlatlā'huan Juan huan Mā'kpaxīni', lā' chu a'cxtim a'ntū tamāsu'yulh a'cta'sana'ni'n. Chuhua'j talichihuīna'n huan xatzey tachi'huīn a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixlīhuāk talīhuī'lī natatanū.

¹⁷ Jicslīhua' namāspūtūcan a'kapūn lā' ti'ya't, pero más jicslīhua' nextāpalīcan ixtachihuīn Dios. Tū' catixtāpalīca nīn macsti'na'j.

Tū' tzey palh lāmakxtekcan

Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh kalhatin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt lā' natā'tapuchahua ā'kalhatin, xla' makpuscātīni'n na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntīn tā'tapūchahua kalhatin puscāt a'ntī makxtecanī'ttza', nā xla' makpuscātīni'n na ixlacapūn Dios.

Lázaro lā' huan rico

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Ixuī' kalhatin chi'xcu'; lej rico ixuani't. Lā' ixlhakā' ixlu'xu' xalacuan. Lā' lakalīyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixuī' kalhatin chi'xcu'; ixtacuīni' Lázaro. Lā' lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Lā' ixtahui'la ī'squi'nīhuā'yan na ixtanquilhni' huan rico. ²¹ Lā' xla' ixlēka'scu'tun huan xalacpītzin pāntzi a'ntū ixyuja de na ixmesa huan rico. Lā' huan chichi' ī'snakani' ixtzi'tzi'.

²² Lā' milh lakatin chi'chini' huan Lázaro nīlh, lā' huan ángeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī' Abraham. Nā huan rico nīlh lā' mā'cnūca.

²³ Lā' a'xni'ca' ixpātīni'mā' huan rico nac pūpātīn, talacayāhualh lā' cālaktzi'lh Abraham lā' Lázaro ixtu'ca'n. ²⁴ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh: “Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma' lā' cama'cata' Lázaro para que camojōlh nac xcān kantin ixmakspulh lā' camāske'huī'huī'lh quisī'ma'kā't porque lej icpātīni'mā' na ixlaclhni' lamana”.

²⁵ Lā' Abraham huanilh: “Qui'o'kxa', capāstacti xa'nca que hui'x lej tzey a'nī'ni'n na minquilhtamacuj lā' Lázaro tū' tzey a'nī'ni'lh. Lā' chuhua'j xla'

māko'xamiximā'ca huā'tzā' lā' hui'x pātini'pā't a'ntza'. ²⁶ Lā' huampala a'nan lakatin ka'tla' cā'pūtatonkopūn a'ntū quincāmā'kapitziyāni'. Lā' chuntza' a'ntin ta'a'ncu'tun a'ntza' tūlah catita'a'lh lā' nīn xalanī'n a'ntza' tūlah catitamilh ā'tzā'".

²⁷ 'Lā' tuncan huan rico hualh: "Quintāta' Abraham, icsqui'niyāni' que cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ para nacāhuani kalhaquitzi quintā'timīn a'ntin tahui'lāna'ncha'cus. Lā' chuntza' xla'ca'n tū' catitatanūlh nac huā'mā' pūpātīn".

²⁹ 'Lā' Abraham huanilh: "Xlaca'n taka'lhītza' a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna'. Cuenta catatlahualh ū'tza'". ³⁰ Lā' huan rico kalhtini'lh: "Stu'ncua'. U'tza' icca'tzī pero palh ixcālaka'lh kalhatin a'ntī nīnī'ttza', ixtaxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n".

³¹ Lā' Abraham huanilh: "Palh tū' cuenta tatlahua a'ntū tzo'kli huan Moisés lā' huan profetasna', nīn tū' catitakalhlaka'ī'lh a'yuj ixcālaka'lh a'ntī lakahuanchokoni't de na ixlac'hni'ca'n nīnī'n".

17

Pō'ktu a'nan a'ntin talaclē'n

Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42

¹ Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Pō'ktu a'nan catūhuā a'ntū nacāmātonkopū tachi'xcu'huī't, pero xānti tala xla'ca'n a'ntin tamātonkopū ā'makapitzīn lā' tamātlahuī talaclē'ī'. ² Mejor ixpīxchī'hua'ca'ca lakatin chihuix lā' ixmacā'nca nac mar, lā' tū' ixmātonkopūlh nīn kalhatin a'ntī tzucumā'cus kalhlaka'ī'. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mintā'tin tlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey, nahuani'ya'. Lā' palh xla' puhuan que tū' tzey a'ntū tlahualh, namāspūtūnu'ni'ya'. ⁴ Lā' namāspūtūnu'ni'ya' a'yuj lakatin chi'chini' maktojon catlahualh tūn tū' tzey lā' maktojon nalakmināni' nahuaniyāni': "Tū' tzey quit, lā' tū' ā'maktin ictitlahualh".

A'ntin takalhlaka'ī' taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Huan sca'txtunu'nī'n tahuanih huan Jesús:

—Caquilāmaktāyauj para que ā'chulā' na'ickalhlaka'ī'yāuj.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixkalhlaka'ī'tit, a'yuj macsti'na'j, ixuani'tit huanyā qui'huī': "Catatampu'lhu' lā' capit tāya'ya' nac mar". Lā' chuntza' huan qui'huī' ixtlahualh.

Ixlīlōt a'ntī tasācua'

⁷ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'x ixka'lhī' kalhatin mintasācua' a'ntī scujnī'ttza' tintacuj lā' ixtaspi'tli na minchic, tū' catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'". ⁸ Chō'la nahuani'ya': "Cacāxtlahua' quilīhua't lā' pū'la naquimā'huī'ya' quit. A'calīstān nahuā'ya'na' hui'x".

⁹ 'Lā' a'xni'ca' mintasācua' natlahuakō' ixlīlōt, tū' catihua'ni' nīn pāxcatca'tzī como xla' tasācua'. ¹⁰ Lā' chuntza' hui'xina'n, a'xni'ca' tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk ixtapuhuan Dios, nahuanā'tit: "Tū' maclacasqui'n naquincāhuaniyāni' pāxcatca'tzī como xmān ictlahuāuj quilīlōtca'n".

Jesús cāmātzeyīlh kalhacāuj a'ntī ixtamasni'mā'na ixquinītca'n

¹¹ A'xni'ca' ixa'mā'cus nac Jerusalén, Jesús tēxtatūlh lacalhūhua' cā'lacchicni' xala' nac Samaria lā' Galilea. ¹² A'xni'ca' ixtapajtzūtēlhatza' lakatin cā'lacchicni', kalhacāuj chi'xcu'huī'n a'ntī ixtamasni'mā'na ixquinītca'n tataxtūlh para natapāxtoka. Lā' makat tatāyalh xla'ca'n ¹³ lā' lej palha' tualh:

—Jesús, Mākalhtō'kē'ni', caquilālakalhu'mauj!

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'ni'yā'tit mimacni'ca'n huan curasna'.

Lā' a'xni'ca' xla'ca'n ixta'a'mā'nacus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n que tzeytza' ixtahuani't. ¹⁵ Lā' kalhatin de xla'ca'n, a'xni'ca' laktzī'lh que ixtzeyani'ttza', taspi'tli macā'tanītēlha Dios. ¹⁶ Tatzokostani'lh Jesús para namaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' huā'mā' chi'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús hualh:

—¿Chu tū' kalhacāuj a'ntī tatzeyalh? ¿A'chī' tū' tamilh huan makapitzin kalhana'jās?
¹⁸ ¿Chā xmān huā'mā' samaritano taspi'tli para naquimaxquī' pāxcatca'tzī?

¹⁹ Lā' tuncan huanilh huan chi'xcu':

—Catāqui' lā' catlā'hua'. Tzeyani'ta' como kalhalaka'ī'nī'ta'.

A'nchī nachin ixlīmāpa'ksīn Dios

Mt. 24.23-28, 36-41

²⁰ Lā' huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh Jesús:

—¿Lhachūnīn nala que nacāmāpa'ksīkō' Dios tachi'xcu'huī't?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'nchī Dios cāmāpa'ksīkō', tū' tasu'yu. ²¹ Tūla catihuanca: “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Ixlīmāpa'ksīn Dios huī'tza' na ixa'clhcunucca'n tachi'xcu'huī't.

²² Lā' tuncan cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' huī'xina'n lej nalaktzī'ncu'tunā'tit a'nchī namāpa'ksīni'n huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit a'yuj xmān lakatin chi'chini'. Lā' tū' catilaktzī'ntit. ²³ Lā' nacātahuanīyāni': “A'huī”, o “A'huī'lacha”. Pero tū' tipinā'tit lā' tū' tistālani'yā'tit. ²⁴ Hua'chi tasu'yu lakatin makli'pni' a'nchī palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'xni'ca' namin quīlacchi'chini' lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pū'la lej na'icpātini'n lā' naquīntalakkma'n xalanī'n huā'mā' quīlhtamacuj.

²⁶ 'Lā' hua'chi pātīle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Noé, nā chuntza' nala a'xni'ca' namin quīlacchi'chini' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan lā' ixtatapūchahua lā' ixtamāstā'mā'na ixtzu'ma'jātca'n para natatapūchahua hasta a'xni'ca' huan chi'chini' a'ntū pūtanūlh Noé nac barco. Lā' huan lakuat milh lā' tanikō'lh. ²⁸ Nā chuntza' pātīle'kelh a'xni'ca' ixuī'cus Lot; ixtahuā'yamā'na lā' ixtako'tnumā'na; ixtatamāhuana'mā'na lā' ixtastā'namā'na; ixtachā'nāna'n lā' ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' Lot taxtulh de huan cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut lā' azufre de nac a'kapūn lā' cāmāknikō'lh ixlīhuākca'n.

³⁰ 'Hua'chi a'xni'ca' ixtahuī'lāna'cus Lot lā' Noé, chuntza' nala a'xni'ca' na'iccātasu'ni'yāni' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcu'huī't tū' tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'xni'ca' namin huā'mā' chi'chini', a'ntī huī' kēpūn lā' ka'lhī ixmaclacasqui' na ixchakān ixchic, tū' catitanūlh para namāxtu. Lā' a'ntī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, tū' catitaspi'tli na ixchic para natē catūhuā. ³² Capāstactit a'ntū pātīle'keni'lh ixpuscāt Lot. ³³ A'ntī māpūtaxtūcu'tun ixlīca'tzīn, tū' catipāstacli a'ntū a'nan nac cā'quīlhtamacuj. Lā' a'ntī xmān pāstaca a'ntū a'nan nac cā'quīlhtamacuj, xla' tū' catipūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuanīyāni' que huanmā' tzi'sa kalhatu' natalhtata nac lakatin xti'cat, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁵ Lā' kalhatu' puscan natasquiti pajatzu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin. ³⁶ Lā' kalhatu' chi'xcu'huī'n natasquija ixtu'ca'n nac cā'tacuxtu, lā' Dios nalē'n kalhatin lā' namāchoko kalhatin —hualh Jesús.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā'na tachihuīn, huan ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿lhachūnīn napātīle'ke huā'mā'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—Chuxalhā napātīle'ke, hua'chi huan chū'ni' tatakēstoka chuxalhā a'nan ixlīhua'tca'n.

18

Huan lakapūt lā' huan juez

¹ Jesús cāhuanilh catūhuā a'ntū lītalacastuca para nacāmāsu'ni' que lakaliyān natakalhtō'ka' lā' tū' maktin catilakachā'ni'lh. ² Cāhuanilh:

—Ixi' nac lakatin cā'lacchicni' kalhatin juez. Tū' ixa'cnīni'ni' Dios lā' nīn cuenta ixcātlahua a'ntī ixtaputza justicia. ³ Chu a'ntza' huanmā' cā'lacchicni' ixuī' kalhatin

lakapūt. Lakaliyān ixa'n laktzī'n huan juez para natlahuani'can lakatin justicia ixpālacata ixtā'ca'tza. ⁴ Lā' ixlīmakhūhua'tza' huan juez tū'tza' tlahuani'cu'tulh justicia. Lā' ā'calistān puhualh: “A'yuj tū' ica'cnīni'ni' Dios lā' tū' cuenta ictlahua a'yuj taputza justicia, ⁵ pero como huā'mā' lakapūt quimājicluh'ltza', na'ictlahuani' justicia, para que tū'tza' camilh quimājicluh'”.

⁶ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús hualh:

—Cuenta catlahua'tit a'ntū tlahualh huan juez a'yuj tū' tzey ixuanī't. ⁷ Lā' ā'chulā' nacālimaktāya Dios xlaca'n a'ntī cālacsacnī't a'ntī lakaliyān lā' tintascac tasqui'ni'. Lā' ¿chu natakoxī nacāmaktāya? ⁸ Iccāhuaniyāni' que palaj nacālimaktāyāni'. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chā na'ickaksa nac huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn takalhlaka'ī' lā' tasqui'ni'mā'na Dios lakaliyān?

Huan fariseo lā' huan mātā'jīni' de impuestos

⁹ Jesús cāhuanipā catūhuā a'ntū litalacastuca para a'ntī tapuhuan que xlaca'n xalactzey lā' talakmaka'n ā'makapitzīn. Hualh:

¹⁰ —Kalhatu' chi'xcuhū'n ta'a'lh nac litokpān para natakaltō'ka'. Lā' kalhatin de xlaca'n fariseo ixuanī't, lā' ā'kalhatin mātā'jīni' de impuestos ixuanī't. ¹¹ Lā' huan fariseo tāyalh kalhtō'ka' chuntza': “Dios, icmaxqui'yāni' pāxcatca'tzī porque quit tū' hua'chi ā'makapitzīn. Tū' icka'lhāna'nī't. Tū' ictampi'lhīni'nī't. Lā' quit tū' icmakpuscātīni'n. Lā' nīn quit hua'chi huā'mā' mātā'jīni' de impuestos. ¹² Quit tū' icuā'yan lakatu' chi'chini' nac lakatin semana, lā' de a'ntū icka'lhī icmāstā' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'n para quilē'ksajna”.

¹³ Lā' xtunc hualh huan mātā'jīni'. Xla' makat tāyalh. Lā' tū' ixtalacayāhuacu'tun, nīn ixtaquilhpuqui pero icxu'xatucscan lā' ixuan: “¿Dios, caquilakalhu'ma' porque quit tū' tzey!”

¹⁴ Lā' iccāhuaniyāni' que huā'mā' mātā'jīni' xalacuan tasu'yu na ixlacapūn Dios lā' huan fariseo tū'. Lā' chuntza' a'ntī ka'tla'jca'tzī, xla' namāmāxani'can. Lā' a'ntī tū' ka'tla'jca'tzī, ū'tza' na'a'cnīni'ni'can.

Jesús cāsicua'lanālīh huan lakska'tā'n

Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16

¹⁵ Nā cālīmīni'ca camana' Jesús para que iccā'a'cpūxa'malh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh ī'sca'txtunu'nī'n, talacaquilhnīlh a'ntī ixtalīmin. ¹⁶ Lā' Jesús cāmāta'sīlh huan camana' lā' cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmāxtektit huan camana' caquintalakmilh lā' tū' cacāmāmakchuyī'tit como huan a'ntī natatapa'ksī con Dios a'nlhā māpa'ksīni'n, xlaca'n a'ntī naquintalīpāhuan hua'chi huan tamā'na camana'. ¹⁷ Ixlīstun'cu' iccāhuaniyāni' que a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachiuhūn Dios hua'chi lakska'tā'n takalhlaka'ī', tū' maktin catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

Huan o'kxa' a'ntī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31

¹⁸ Kalhatin de huan xanapuxcu'nu' kalhasqui'nīlh Jesús:

—Tzeyā Mākalhtō'kē'ni' hui'x. ¿Tuchū na'ictlahua para na'icka'lhī quinquilhtamacuj para pō'ktu?

¹⁹ Lā' Jesús huanilh:

—¿A'chī' quihuani'ya' palh tzey quit? Xmān kalhatin a'ntī xatzey lā' ū'tza' māni' a'ntī Dios. ²⁰ Hui'x ca'tzīya' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū huan chuntza:

Tū' timakpuscātīni'na'.

Tū' timaknīni'na'.

Tū' tika'lhāna'na'.

Tū' tilīchi'huīna'na' nīn kalhatin.

Cacā'a'kahuāna'ni' mintāta' lā' mintzī't.

²¹ Lā' huan chi'xcu' kalhtīlh:

—Huāk huā' tamā'na' iclōkentaxtūkō'nī'ttza' desde quilīti'na'j.

²² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Xmān lakatin catūhuā tispunni'yāni' a'ntū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j huāk a'ntū ka'lhī'ya' lā' nacāmālacpitzini'ya' huan tumīn huan pobresni' lā' naka'lhī'ya' a'nchī rico nalīla'ya' nac a'kapūn. Lā' ā'calīstān caquintā'pi, a'yuj napātīni'na'.

²³ Lā' a'xni'ca' huan chi'xcu' kaxmatli huā'mā' tachihuīn, lej lilakaputzalh como lej rico ixuanī't.

²⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh a'nchī lej ixlakaputza, huanilh:

—Lej jicslīhua' natatapa'ksī con Dios xla'ca'n a'ntī lej ricosnu'. ²⁵ Tū' lej jicslīhua' natanū lakatin camello na ixtani' līxtokon. Más jicslīhua' natanū kalhatin rico a'nlhā māpa'ksīni'n Dios.

²⁶ Lā' a'ntīn takaxmatli huā'mā' tahualh:

—Lā' ¿tichūn tzē māpūtaxtūcan?

²⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'xcu'huī'n tūlah catitatlahualh nīn tuntū' para natalīpūtaxtu; xmān Dios tzē nacāmāpūtaxtū.

²⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quina'n icmakxtekkō'uj ixlīhuāk lā' iccāstālani'mā'ni'.

²⁹ Lā' tuncan Jesús cākalhtīl:

—Stu'ncua a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nan a'ntī nata'a'kxtekui'lī ixchicca'n o ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n o ixtā'timīnca'n o ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n para nata'a'kahuāna'ni' Dios. ³⁰ Xla'ca'n ā'chulā' nataka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, lā' nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

Huampala Jesús māca'tzīnīni'lh que nani

Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34

³¹ Jesús cāmāta'sīlh ī'sca'txtunu'nī'n lā' cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén a'nlhā natlōkentaxtū'can ixlīhuāk a'ntū talītzo'kli huan profetasna' por quimpālacata quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ³² Lā' naquimacamāstā'can con a'ntīn tū' israelitas lā' naquintalakapala lā' naquintalakmaka'n lā' naquintalakachojmanī. ³³ Naquintakēsno'ca lā' ā'calīstān naquintamaknī. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' na'iclahuanachoko.

³⁴ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n nīn tuntū' tamāchekxīlh de huā'mā', nīn ixtaca'tzī a'ntū ixlīchihuīna'mā' porque hua'chilh xatatzē'kni' a'ntū iccāhuanimā'.

Jesús mālacahuānīlh kalhatin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52

³⁵ A'xni'ca' Jesús ixchā'mā'tza' huan cā'lacchicni' Jericó, ixuī' kalhatin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. I'squi'nīhuā'yahuī'. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixkaxmata tētaxtumā'ca, ixkalhasqui'nīni'n tichū ixpātīle'kemā'. ³⁷ Huanica que Jesús xala' nac Nazaret ixpātīle'kemā'. ³⁸ Lā' tuncan ta'salh lā' hualh:

—¡Jesús! ¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

³⁹ A'ntī ixtapū'lani'nī't Jesús taquilhnīlh huan lakatzī'n para que ixquilhca'cslalh, pero xla' ā'chulā' ta'salh lā' hualh:

—¡Hui'x ixtā'nat David a'ntī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'!

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús tāyalh lā' hualh calīmini'ca. Lā' a'xni'ca' pajtzu ixlakayātza', kalhasqui'nīlh:

⁴¹ —¿Tuchū lacasqui'na' que na'ictlahuani'yāni'?

Lā' huan lakatzī'n kalhtīl:

—Māpa'ksīni', caquimā'lahuā'nī'pala'.

⁴² Lā' Jesús huanilh:

—¡Calacahuā'na'! Tzeyanī'ta' como kalhlaka'ī'nī'ta'.

⁴³ Lā' tuncan huā'mā' ka'tlā'tus lacahuāna'lh huan lakatzī'n. Lā' stālanī'lh Jesús, mācā'tanītēlha Dios. Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't talaktzī'lh huā'mā' lā' nā xla'ca'n tamācā'tanīlh Dios ixlīhuākca'n.

19

Jesús lā' Zaqueo

¹⁻² Ixui' kalhatin rico; ixtacuini' Zaqueo. Lā' xapuxcu' ixuanī't de huan mātā'jini'nī'n impuestos. Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētaxtumā' nac Jericó, a'ntza' ixui' Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús para que ixlakapasli pero tūla ixlaktzī'n Jesús como lej a'ctzina'j chi'xcu' ixuanī't lā' lhūhua' tachi'xcuhūi't ixa'nān. ⁴ Lā' tuncan tatu'jnunpū'lal' a'nlhā natētaxtu Jesús lā' tō'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'hui' a'ntū huanican sicómoro para que tzē nalaktzī'n. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixpātle'kemā' a'ntza', talacayāhualh lā' huanilh Zaqueo:

—Lacapalh cayujti porque chuhua'j na'ictachoko na minchic.

⁶ Lā' Zaqueo lacapalh yujli lā' lipāxūj lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huā'mā', ixlīhuākca'n tatzuculh talīchihiuina'n lā' talāhuanilh que Jesús ixa'nī't tachoko na ixchic a'ntīn tū' tzey. ⁸ Lā' ā'calistān Zaqueo tāyalh lā' huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxquī' i'tāt a'ntū icka'lhī huan pobresni'. Lā' palh xa'iccā'a'kxokomaklhtinī't ā'makapitzin, na'iccāmaxquī' maktā'ti' ixlaktapalh.

⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Chuhua'j pūtaxtunī'ta' porque kalhlaka'i'nī'ta' a'nchī Abraham kalhlaka'i'lh. Nā xalanī'n na minchic tapūtaxtunī't. ¹⁰ Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n icmilh iccāputza a'ntīn tū' takalhlaka'i' para na'iccāmāsu'ni' a'nchī nacālimāpūtaxtūcan.

Lakacāuj tumīn

¹¹ A'xni'ca' ixtakaxmatmā'na a'ntū iccāhuanimā' Jesús, xla' cāhuanilh a'ntū lītala-castuca. Como ixtatapajtzūmā'na nac Jerusalén, xlaca'n tapuhualh que palaj natasu'yu a'nchī Dios namāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Ixui' kalhatin chi'xcu' lā' xla' tū' chu catihuāyā chi'xcu'. Lā' ixa'mā' makat nac lakatin ti'ya't a'nlhā nalihui'līcan i'xlīrey lā' ā'calistān nataspi'tpala. ¹³ Lā' a'xni'ca' ixa'mā'cus, cāmākextimīlh kalhacāuj ixtasācua' lā' a'cxtim cāmāxquī'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' de xlaca'n lā' cāhuanilh: “Camāscujū'tit huā' tumīn hasta a'xni'ca' na'icmimpala”.

¹⁴ Lā' huan tachi'xcuhūi't xalanī'n ixā'lacchicni' tū' ixtalaktzī'ncu'tun lā' cāmāstālica lacscujni'n para natahuan: “Tū' iclacasqui'nāuj huā'mā' chi'xcu' hua'chi rey”. ¹⁵ Pero a'yuj, lihui'līca ixlīrey lā' chuntza' taspī'tli na ixti'ya't.

Lā' a'xni'ca' chilh, cāmāta'satinīni'lh huan tasācua' a'ntī iccāmaxquī'nī't tumīn. Ixca'tzīcu'tun a'nchī ixtatlajani'ttza' chā'tunu' de xlaca'n. ¹⁶ A'ntī xapū'la a'lh lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makcāuj”. ¹⁷ Huan rey kalhtīlh: “Lej tzey tasācua' hui'x, como xa'nca mā'scu'ju' a'yuj macstina'j tumīn. Na'icui'līyāni' milīgobrador de lakacāuj cā'lacchicni”.

¹⁸ Lā' chā'mpā kalhatin lā' hualh: “Mintumīn tlajani't makquitzis”. ¹⁹ Lā' nā kalhtīlh: “Hui'x nala'ya' milīgobrador de lakaquitzis cā'lacchicni”.

²⁰ Lā' tuncan kalhatin chā'mpā lā' hualh: “A' mā' mintumīn. Icmāquī'lh nac lakatin pāyu ²¹ porque icjīcua'ni'ni' como hui'x lipal'ha' milīmāpa'ksīn. Hui'x tē'ya' a'ntūn tū' hui'līni'ta' lā' makalana'na' a'nlhā tū' cha'nāna'nī'ta' hui'x”. ²² Lā' tuncan huan rey hualh: “Hui'x tū' tzey tasācua'. Mismo mintachihuīn lē'ksa'nīni'nāni'. Hui'x puhua'na' palh quit lej lipal'ha' icmāpa'ksīni'n lā' ictē a'ntūn tū' quit icui'līni't, lā' icmakalana'n a'nlhā tū' quit iccha'nāna'nī't. ²³ Lā' ¿a'chī' tū' hui'li' nac banco quintumīn? Chuntza' xa'icmaklhtinī'lh quintumīn con xaska'ta' a'xni'ca' xa'ictaspi'tpā na quinchic”.

²⁴ Lā' cāhuanilh a'ntī ixtayāna': “Camaklhtitit ixtumīn lā' camāxquī'tit a'ntī tlajani't makcāuj”. ²⁵ Lā' tahuanilh: “Pero xla' ka'lhī'tza' makcāuj”. ²⁶ Lā' huan rey kalhtīlh: “Iccāhuaniyāni' más namāxquī'can a'ntī ka'lhī, pero a'ntīn tū' lhūhua' ka'lhī namaklhtikō'can a'ntū ka'lhī. ²⁷ Lā' quintā'ca'tzanī'n a'ntīn tū' quintalacasqui'n hua'chi rey, caquilī'ta'ni'tit lā' cacāmaknī'tit na quilacapūn”.

Jesús ixtanūtēlhatza' nac Jerusalén
Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19

²⁸ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús tēlh ixtej para nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixta-pajtzūmā'natz'a' nac huan cā'lacchicni' a'nlhā huanican Betfagé lā' a'nlhā huanican Betania. A'ntza' pajtzu huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' Jesús cāmāpū'lilh kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n ³⁰ lā' cāhuanilh:

—Capintit huan nac cā'lacchicni' a'ntūn tasu'yu na milacapūnca'n. Lā' a'xni'ca' nachipinā'tit, nalaktzī'nā'tit lakatin xaska'ta' burro a'ntū chī'yāhuacanī't. Nīn tintī'na'j kētō'la. Caxcutit lā' caquilālimini'uj huā'tzā'. ³¹ Lā' palh catīhuā nacākalhasqui'niyāni': “¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burrito?” hui'xina'n nakalhtīni'nā'tit: “Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n”.

³² Lā' huan sca'txtunu'nī'n ta'a'lh lā' takaksli hua'chi huan Māpa'ksīni' ixcāhuaninī't. ³³ Lā' a'xni'ca'tza' ixtaxcutmā'na huan burro, huan ixtēcu' cāhuanilh:

—¿A'chī' xcutpā'na'ntit huan burro?

³⁴ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Huan Māpa'ksīni' maclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca' Jesús tuncan lā' talikētlapalh ixlu'xu'ca'n lā' kēhui'līca Jesús huan burro. ³⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús ixa'mā'tza' lacachuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ Lā' a'xni'ca' ixtatapajtzūtēlhatza' a'nlhā laktokopūcanāchi huan nac kēstīn Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlihuākca'n huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' ixtastālani'tēlha. Lā' tata'salh lā' tamācā'tanīlh Dios por ixpālacata ixlihuāk huan lē'cnīn a'ntūn talaktzī'lh. ³⁸ Lā' ixtahuan:

—¿Sicua'lanālanī't huan Rey a'ntī mimā' por ixlimāpa'ksīn Dios! ¿Līpāxūj nac a'kapūn! ¿Ca'a'cnīni'ni'ca' Dios!

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn fariseosnu' a'ntī ixtayāna' na ixlaclhni' chī'xcuhū'n, tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', cacāquilhni' a'ntīn tastālani'yāni'.

⁴⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Iccāhuaniyāni' palh huā' tamā'na nataquilhca'csla, huan chihuixni' natata'sa.

⁴¹ Lā' a'xni'ca' pajtzutza' ixa'mā'cha', Jesús laktzī'lh huan cā'lacchicni' Jerusalén lā' calhualh ⁴² lā' hualh:

—¿Tzey ixuanī't para hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixmāchekxī'tit cahuā a'nchī nalīpūtaxtuyā'tit, a'yuj huā'mā' chī'chini'! Pero chuhua'j tatzē'knī't lā' tūlalh catīpūtaxtutit. ⁴³ Namin lakatin quilhtamacuj a'ntūn tū' tzey. Lā' mintā'ca'tzanī'nca'n natamin natayāhua lakatin corral ixmacni' mincālacchicni'ca'n lā' nacātalixti'li'yāni' lakachu. ⁴⁴ Lā' nacātalilakasno'kāni' nac ti'ya't. Nacātamaknikō'yāni' milīhuākca'n lā' natalacpanckō' lā' tū' catimakxtekli nīn lakatin chihuix ixa'cpān huan taxaka. Chuntza' nacāpātle'keni'yāni' como tū' lakapastit Dios a'xni'ca' cālakmini' para nacāmāpūtax-tūyāni'.

Jesús cātantlakaxtulh a'ntī ixtastā'namā'na nac xaka'tla' lītōkpān
Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22

⁴⁵ Lā' tuncan Jesús tanūlh nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cātantlakaxtu huan a'ntī ixtastā'namā'na lā' ixtatamāhuana'mā'na na ixtanquilhni' huan lītōkpān. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic xmān para pūkalhtō'ka'can”. Lā' hui'xina'n tlahuapā'na'ntit hua'chi ixchicca'n ka'lhāna'nī'n.

⁴⁷ Lakaliyān Jesús ixmāsu'yumā' nac lītōkpān. Lā' ixtaputzani'mā'na a'nchī natalī-maknī huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'ni'nī'n ley lā' nā pūchihuīna'nī'n. ⁴⁸ Lā' tū' ixtakaksni' a'nchī natalīmaknī porque ixlihuākca'n tachi'xcuhū't ska'lh ix-takaxmatni'.

20

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33

¹ Lakatin chi'chini' Jesús ixcāmāscā'tīmā' tachi'xcuui't nac lītōkpān lā' ix-cāmāsu'ni'mā' a'nchī tzē nalīpūtāxtucan. Lā' tachilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākālhō'kē'ni'nī'n ley nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Lā' tahuanihl:

—Caquilāhuaniuj: ¿Tichū ixquilhtampān cālītlahua'pā't huā' tamā'na catūhuā? ¿Tichū maxquī'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn?

³ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā. Caquilākalhtiuj: ⁴ ¿Tichū ixquilhtampān ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixquilhtampān Dios o ixquilhtampānca'n tachi'xcuui't? Caquilākalhtiuj.

⁵ Lā' xlaca'n tatzuculh talacchihuīna'n ixa'cstuca'n lā' talāhuanilh:

—¿Chichū nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj que Dios māpa'ksīlh huan Juan, naquincākalhasqui'nīyāni': “Lā' ¿a'chī' tū' kalhlaka'i'tit?” ⁶ Lā' palh nahuaniyāuj que chi'xcuui'n tamāpa'ksīlh, ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't naquincātamūta'lamaknīyāni' como xlaca'n tahuan que Juan stu'ncua' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't.

⁷ Lā' chuntza' takalhtīlh que tū' ixtaca'tzī tichū ixquilhtampān Juan ixlīmā'kpaxīni'n.

⁸ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit tū' icticāhuanini' tichū ixquilhtampān iclītlahua huā'mā'.

Huan xalacca'tzanca'tzīni'n makscujnī'n

Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11

⁹ Tuncan Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuui't. Lā' cāhuanilh a'ntū lītalacas-tuca:

—Ixui' kalhatin chi'xcu'; cha'nli ixpū'uva. Lā' ā'calistān māsācua'ni'lh ixtasācua'ni'n lā' makān a'lh ā'lacatin.

¹⁰ 'Lā' a'xni'ca' chilhtza' ixpūlani' uvas, macā'lh ixlacscujni' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' huan tasācua'ni'n catamacamaxqui'lh huan a'ntū tamakalanī't a'ntū ixlā' ixtēcu' ti'ya't. Lā' xlaca'n talacnicui'līlh huan lacscujni' lā' chu chuntza' māspi'tchokoca.

¹¹ 'Lā' tuncan ixtēcu' uva macā'mpā ā'chatin lacscujni'. Nā chuntza' tlahuaca hua'chi xapū'la; lacnicui'līca lā' talakapalalh lā' chu chuntza' māspi'tchokoca. ¹² Lā' ixlīmaktu'tun macā'mpā ā'chā'tin. Lā' nā xla' mātakāhuī'ca lā' makatzā'laca.

¹³ 'Lā' ā'calistān huan ixtēcu' ti'ya't hualh: “¿Tuchū na'ictlahua? Na'icmacā'n qui'o'kxa' a'ntī lej icpāxqui'. A'xni'ca' nalaktzī'ncan lāsā' na'a'cnīni'ni'can”. ¹⁴ Pero a'xni'ca' talaktzī'lh huan o'kxa', huan tasācua'ni'n talāhuanilh: “U'tza' huan a'ntī nalitachoko ixlīhuāk a'ntū ixlā' ixtāta'. Camaknīuj lā' chuntza' quila'ca'n nala huan pū'uva”. ¹⁵ Lā' tamāxtulh de huan nac pū'uva lā' tamaknīlh.

Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit nacātlahua huan tamā'na a'ntīn tamaksācua'lh? ¹⁶ Na'a'n lā' nacāmāspūtūkō' huā' tamā'na tasācua'ni'n lā' nacāmāscua'ni' huan pū'uva ā'makapitzīn xtunc tasācua'ni'n.

Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't takaxmatli huā'mā' tachihuīn, tualh:

—¿Nīn calacasqui'lh Dios!

¹⁷ Lā' Jesús cālaktzī'lh lā' hualh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun a'ntū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Huan xakana'ni'n talakmaka'lh huan chihuix lā' māni' ū'tza' huanmā' chihuix a'ntū más tasqui'nī.

¹⁸ Lā' Jesús huampā:

—A'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntīn tapū'a'kchekxlalh huan chihuix lā' tatakāhuī'lh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'i' quintachihuīn, xlaca'n hua'chi a'ntī cā'a'klhta'lalh huan ka'tla' chihuix lā' cāka'nkxli lā' tanīlh.

*Namāpalacan iximpuesto emperador**Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17*

¹⁹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley titachi'pacu'tulh Jesús tuncan huā'mā' chi'chini' como tamāchekxīlh que xluca'n ixtalītalacastuca hua'chi huan tasācua'nī'n nac pū'uva. Pero tū' tachi'palh porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcu'huī't.

²⁰ Lā' tuncan cāmacā'nca maktakalhna'nī'n a'ntī ixtatasu'yu hua'chi tzeyā chi'xcu'huī'n para natakaxmatxtu a'ntū tzē natalē'ksa'nīni'n con huan gobernador lā' chuntza' más tzey ixtalīmālapapū'lh con huan gobernador. ²¹ U'tza' talīkalhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākalhtō'kē'ni', icca'tziyāuj que a'ntū hua'na' lā' a'ntū māsu'yu'ya' ū'tza' xastu'ncua'. Lā' icca'tziyāuj que hui'x tū' tlaha'ni'ya' cuenta a'nchī talīchihuīna'nānī' tachi'xuhū't. Lā' hui'x chu a'cxtim cālaktzī'na' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. Lā' hui'x xa'nca māsu'yu'ya' a'nchī Dios lacasqui'n. ²² ¿Tuchū puhua'na' ixpālacata huan a'ntū māta'jīni'n huan emperador romano? ¿Chā tzey palh na'icmāpalayāuj o tū' tzey?

²³ Lā' Jesús ixca'tzī que xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsu'ni'uj huan tumīn a'ntū līmāpalacan. ¿Tichū ixlacan tasu'yu huā'tzā' nac tumīn lā' tichū ixtacuīni' tatzo'kni'?

Lā' takalhtīlh:

—Ixla' huan emperador.

²⁵ Lā' tuncan cāhuanīlh:

—Camaxqui'tit huan emperador a'ntū ixla' lā' camaxqui'tit Dios a'ntū ixla' Dios.

²⁶ Lā' nīn tuntū' tamakkaksli a'ntū tzē ixtalē'ksa'nīni'lh por a'ntū ixuan ixlacapūnca'n tachi'xcu'huī't. Pero talē'cnīlh a'nchī kalhtīni'lh lā' chuntza' taca'cslalh.

*A'nchī nala a'xni'ca' nalakahuanchokopalacan**Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27*

²⁷ A'calīstān, ā'makapitzīn saduceosnu' talaka'lh Jesús. Huan saduceosnu' tahuan que tū' catilakahuanchokoca. Chuntza' tahuanīlh Jesús:

²⁸ —Mākalhtō'kē'ni', huan Moisés quincāmāchokoni'ni' huā'mā' tatzo'kni': Palh nanī kalhatin chi'xcu' a'ntī tapūchahuanī'ttza' lā' palh tū' ka'lhī ixcaman, maclacasqui'n que ī'stancu natā'tapūchahua huan lakapūt. Lā' huan xapū'la o'kxa' a'ntī nalacatuncuī nala ixo'kxa' huan xapuxcu' a'ntī nīni'ttza'.

²⁹ 'Maktin huā ixtahui'lāna' kalhatojon lītā'timīn. Huan xapuxcu' tapūchahualh lā' tū' ka'lhīlh nīn kalhatin ixcaman. Chuntza' līnīlh. ³⁰ Ixlīkalhatu' tā'tapūchahualh huan lakapūt lā' chuntza' nīpā huan chi'xcu'; nīn kalhatin ixcaman māchokolh.

³¹ Lā' ixlīkalhatu'tun tā'tapūchahuapā huan lakapūt lā' nā chuntza' ixlīkalhatojon lā' ixlīhuākca'n tanīlh; nīn kalhatin ixcamanca'n tamāchokolh. ³² Lā' ā'calīstān nā huan puscāt nīlh. ³³ Lā' a'xni'ca' nalakahuanchokokō'can, ¿tichū ixla' nala huanmā' puscāt como ixkalhatojonca'n tata'tapūchahualh?

³⁴ Lā' a'xni'ca' Jesús cākalhtīlh:

—Nac huā'mā' quilhtamacuj tapūchahuacan lā' tamāpūchahua ixtzu'ma'janca'n.

³⁵ Lā' a'ntī natalakahuanchokopala lā' natachā'n nac a'kapūn tū'tza' catitatapūchahualh. Lā' tū'tza' catitalāmāpūchahualh, ³⁶ lā' tū'tza' maktin catitanīlh. Chuntza' natala hua'chi ixāngeles Dios. Lā' natala ixcamana' Dios como talakahuanchokoni't. ³⁷ Lā' nā Moisés quincāmāpāstaquīyāni' que huan nīni'n natalakahuanchokopala, a'xni'ca' tzo'kli ixpālacata huan pūtzina'j qui'huī' a'ntū ixlamamā'. A'ntza' tatzo'kli que huan Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham lā' ixla' Isaac lā' ixla' Jacob. ³⁸ U'tza' huanicu'tun que xluca'n lakahuan a'yuj tanīlh de makāntza' lā' Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan lā' tū' huan xanīni'n. Lā' Dios cālaktzī'n ixlīhuāk talakahuan.

³⁹ Lā' tuncan ā'makapitzīn xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley tahuanīlh Jesús:

—Xa'nca kalhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Lā' tū'tza' talīhui'līlh natakahasqui'nī catūhuā.

*Cristo ixtā'nat David**Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37*

⁴¹ Jesús cāhuanīlh:

—¿Chichū huancan que Cristo a'ntī Dios hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu' ū'tza' ixtā'nat David? ⁴² Māni' David tzo'kli nac huan libro a'ntū huanican Salmos:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'xni'ca' na'iccātlajakō' ixlīhuākca'n mintā'ca'tzani'n”.

⁴⁴ Palh David lichihuīna'lh ī'xū'yātā'nat lā' māpācuhiilh Māpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' līhua'ca' xaka'tla' nala.

Jesús cālī'a'ksa'lh xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley

Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54

⁴⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuui't ixtakaxmatmā'na lā' Jesús cāhuanilh ī'sca'txtunu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' huan xamākalhtō'kē'ni'nī'n ley a'ntīn tapūlatā'kchokocu'tun pūlh mā'n ixlū'xu'ca'n hua'chi a'ntī lej taca'tzī. Nā talacasqui'n que cacātā'chihuīna'nca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca nac cā'tejen. Lā' na ixlītokpānca'n israelitas xlaca'n taputza pūtahuī'lh a'ntū tahuī'lāna' calacan lā' talacasqui'n que cacā'a'cnīni'ni'ca a'nlhā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Lā' xlaca'n ta'a'kxokomaklhtī ixchicca'n lakapūtnu' lā' ā'calistān lej xlit takalhtō'ka' a'nlhā nacālaktzī'ncan lā' chuntza'talī'a'kxokonu'n. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n que ā'makapitzīn.

21

Ixlē'ksajna' huan pobre lakapūt

Mr. 12.41-44

¹ Jesús ixuī'cus nac litokpān lā' cālaktzī'lh a'nchī huan ricosnu' ixtamojō tumīn a'nlhā māqui'can huan tumīn a'ntū a'ksajcani't Dios. ² Nā laktzī'lh kalhatin lakapūt pobre. Mojōlh lakatu' ixtumīn de cobre a'ntūn tū' lej tapala. ³ Lā' Jesús hualh:

—Ixlistu'ncua' iccāhuaniyāni' que huā'mā' pobre lakapūt māstā'nī't a'ntū más ixtapalh na ixlacapūn Dios que ā'makapitzīn ⁴ porque huāk xlaca'n tamāstā' a'ntū cā'a'katāxtūni'nī'ttza'. Lā' xla' a'yuj tū' lhūhua' ixka'lhī, pero māstā'kō'lh a'ntū ixpūlatahuī'lh.

Jesús hualh que natalacpanckō' huan litokpān

Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2

⁵ A'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'na a'nchī ixlītzhuanī't huan litokpān por ixlītzhuanī't huan chihuix lā' ā'catūhuā a'ntū ixmāstā'cani't hua'chi lē'ksajna'. ⁶ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' tū' catitachokolh nīn lakatin chihuix nac taxaka. Ixlīhuākca'n natapanckō' lā' huan taxaka nalacla.

Na'a'nan laka'tla'n lē'cnīn a'xni'ca' tūna'j nasputa huā'mā' quilhtamacuj

Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23

⁷ Lā' tuncan takalhasqui'nīlh:

—Mākalhtō'kē'ni', ¿lhāchūnīn natala huā' tamā'na? ¿Chichū na'iclicā'tziyāuj palh palaj napātīle'ke?

⁸ Lā' Jesús hualh:

—Catamaktaka'lhtit lā' tū' nacāta'a'kxokoyāni' como lhūhua' chi'xcuui'n natahuan palh taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Lā' chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo a'ntī Dios lac-sacui'līlh”. Lā' natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' huan ixlacchi'chini' Cristo lā' xla' Dios lacsacui'līlh”. Pero tū' tistālani'yā'tit. ⁹ Lā' nakaxpa'tā'tit a'nchī sā'nan pajtzu a'nlhā tlahuamā'ca guerra lā' nacātamāca'tzīniyāni' a'nchīn tatā'kaqui' tachi'xcuui't. Tū' tijicua'nā'tit como huā'mā' pū'la napātīle'ke lā' ā'calistān nasputa huā' quilhtamacuj.

¹⁰ Lā' cāhuanipā:

—Lakatin gobierno natlajacu'tun ā'lakatin lā' kalhatin māpa'ksīni' natlajacu'tun ā'kalhatin. ¹¹ Lā' palha' naxpipi huan ti'ya't lā' chuxalhā nala tatzi'ncsta lā' ta'jatatna'. Lā' lej lijicua' a'ntū natatasu'yunu'n nac a'kapūn lā' lej laka'tla' lē'cnīn.

¹² 'Pero pū'la nacātachi'payāni' hui'xina'n lā' nacātamāpātīniyāni'. Nacātalē'nāni' nac litokpān para natlahuacan justicia, lā' nacātamānūyāni' nac pūlāchī'n lā' nacātalē'nāni' ixlacapūnca'n reyes lā' gobernadores porque quīlākahlaka'ī'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālīchihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'li'tit que tū' nacāpāta'layāni' a'nchī nalītamak-tāyayā'tit, ¹⁵ como quit na'iccāmāsu'ni'yāni' tachihuīn lā' na'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' chuntza' mintā'ca'tzaca'n tū' caticātatlajani' nīn catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ 'Lā' hui'xina'n nacātamacamāstā'yāni' mintāta'ca'n lā' mintzi'tca'n lā' mintā'timīnca'n lā' mintalakapasni'ca'n lā' mi'amigosca'n. A'makapitzīn de hui'xina'n nacātamakniyāni'. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't nacāta'ca'tzalaktzi'nāni' lā' xmān por quimpālacata, ¹⁸ pero tū' caticāyujni'ni' nīn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'li'tit natāyani'yā'tit lā' a'xni'ca' napātle'kekō', naka'lhīyā'tit minquilhtamacujca'n.

²⁰ 'A'xni'ca' nalaktzi'nā'tit Jerusalén litamacxti'li'nī't soldados, naca'tziyā'tit que palaj nalactlahuacan huan cā'lacchicni'. ²¹ Tuncan maclacasqui'n que natatzā'la hasta nac o'kspū'n xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac estado de Judea. Lā' a'ntīn tahuī'lāna' nac Jerusalén maclacasqui'n natataxtuyācha'. Lā' a'ntīn ta'a'nī't nac cā'tacuxtu tū' catitataspi'tli nac cā'lacchicni', ²² como huan tamā'na chi'chini' ū'tza' napūpātīni'ncan. Lā' natlōkentaxtūcan ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³ 'Lā' xānti tala huan puscan huan tamā'na chi'chini' palh tacamalanī't o palh tamātzī'quī'nincus como lhūhua' taca'tzāt na'a'nan. Lā' ixtā'kcha Dios nacāmāpātīni huan tachi'xcuhui't.

²⁴ 'Lā' a'makapitzīn natanī nac guerra lā' ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan nac xaxtunc xcānsipej. Lā' huan makatiyātī'n natalactlahua chu calhāhuā nac Jerusalén lā' natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'xni'ca' Dios nahuan tū'tza' catatlahualh.

A'nchī namimpala huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' tuncan na'a'nan lē'cnīn nac chi'chini' lā' nac mālhcuyu' lā' nac sta'cūn. Lā' xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj natatamakchuyikō' lā' nīn catitaca'tzilh a'ntū natatlahua. Lā' nacāmākajicua'ncan a'nchī namacasā'nan huan mar. ²⁶ Huan tachi'xcuhui't nataxtacnānikō' por ixtajicuā'tca'n a'xni'ca' natapāstaca a'ntū nacāpātle'keni' nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' māni' huan a'kapūn natachiqui. ²⁷ A'xni'ca'tza' naquilaktzi'ncan quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'nchī na'icpūmin nac poklhnu'. Lēj na'icka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzēhuani't na'icxkaka. ²⁸ A'xni'ca' natzucu pātle'ke huā'mā', calipāxuhua'tit lā' catalacayāhua'tit porque palaj napūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhui'lini'lh huā'mā' tamāscatīn:

—Calaktzi'ntit huan xaqui'hui' higo o ā'catūhuā qui'hui'. ³⁰ A'xni'ca' tasu'yutza' lakapu'mā' huan qui'hui' a'xni'ca' naca'tziyā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' lej xu'nu. ³¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuaniyāni', naca'tzi'yā'tit que tapajtzūmā'tza' a'xni'ca' Dios nacāmāpa'ksikō'.

³² 'Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Xlaca'n a'ntīn tahuī'lāna'cus tū' catitanikō'lh hasta a'xni'ca' tū' napātle'ke ixlīhuāk huā'mā' a'ntū iccāhuanini'. ³³ Nasputa huan a'kapūn lā' nasputa huan ti'yat pero tū' maktin catisputli quintachihuīn; natlōkentaxtūkō'can.

³⁴ 'Cuenta catlahua'tit lā' tū' camakxtektit palha' nala mi'a'clhcunucca'n ixpālacata huan vicio lā' taka'chīn nīn ixpālacata catūhuā de huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' nala'yā'tit, chu līmaktin namin huā'mā' chi'chini'. ³⁵ Namin hua'chi lakatin a'ktā'lh a'ntū chu līmaktin yuja. Chu a'cxtim namin huā'mā' chi'chini' para ixlīhuāk tachi'xcuhui't nac huā'mā' quilhtamacuj. ³⁶ Cāxni'j catahui'la'tit lā' pō'ktu nakalhasqui'nī'yā'tit Dios para que chuntza' tzē napūtaxtuyā'tit de ixlīhuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū napātle'ke. Lā' nakalhasqui'nī'yā'tit para que chuntza' tzē natāyayā'tit na quilacapūn quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Lā' cā'tuncuj Jesús ixmāsu'yu nac litokpān lā' cā'tzi'sa ixa'n tachoko nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. ³⁸ Lā' huan tachi'xcuhui't tzi'sāt ixta'a'n nac litokpān para natakaxmata a'ntū Jesús iccāhuani.

22

*Ixtachi'pacu'tun Jesús**Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53*

¹ Pajtzutza' ixmimā' ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, a'xni'ca' hua'can pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. ² Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xam-ākaltō'kē'ni'ni'n ley ixtaputzamā'na a'nchī natalīmāmaknīnīni'n Jesús. Lā' ixtajicua'ni' huan tachi'xcuhū't.

³ Lā' tuncan huan ko'ti'ti' tanūni'lh Judas a'ntī ixlītāpātu' ixtacuīni' Iscariote. Lā' xla' kalhatin de huan ixlīkalhacāujtu' sca'txtunu'ni'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policia a'ntī ixmaktaka'lh mā' huan litokpān. U'tza' cātā'lacchihuīna'lh a'nchī nacālīmacamaxquī' Jesús. ⁵ Xlaca'n tapāxuhuakō'lh lā' tahuanih palh natamaxquī' tumīn. ⁶ Lā' Judas cākalhlaka'ī'lh lā' tzuculh putzani' a'nchī tzē nalīmacamāstā' Jesús a'xni'ca' tintī' lhūhua' tachi'xcuhū't.

*A'nchī tzuculh huan Santa Cena**Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26*

⁷ Ixtzucumā'tza' huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' lītlahuacanī't levadura. Huā'mā' chi'chini' maclacasqui'n namaknīcan lakatin xaska'ta' borrego para na'a'ksajuī'can Dios. ⁸ Lā' Jesús cāmacā'lh Pedro lā' Juan lā' cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit a'nlhā nahua'yāuj huan borrego.

⁹ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū lacasqui'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'xni'ca' natanūyā'tit huan nac xcānsipej, napāxtokā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī lē'mā' huan ixpūxka'tni'. Nastālani'yā'tit hasta a'nlhā natanūyācha' nac chic ¹¹ lā' nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Huan Mākalhtō'kē'ni' huaniyāni': ¿Lhā yā huan cuarto a'nlhā tzē na'iccātā'hua' quisca'txtunu'ni'n huan xalīhua't cā'tani'?” ¹² Lā' tuncan nacāmāsu'ni'yāni' lakatin ka'tla' cuarto cāxyātza' ixlītanca'cstu' huan chic. A'ntza' nacāxtlahuayā'tit huan lihua't.

¹³ Ta'a'lh lā' pātle'kelh chu a'nchī Jesús cāhuanilh, lā' tacāxtlahualh huan lihua't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' horatza' ixuanī't, Jesús lā' i'sca'txtunu'ni'n tatahui'lalh tahuā'yan. ¹⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Lej xa'iccātā'huā'yancu'tunāni' huā'mā' xala' smalanka'n porque quit palaj na'icnī.

¹⁶ Huā'mā' ā'xmān na'iccātā'huā'yanāni' quit hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Lā' tuncan tēlh huan taza a'ntū ixlītsuma xaxcān uva lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios. Lā' cāhuanilh i'sca'txtunu'ni'n:

—Camakhtīni'ntit lā' cahua'tit milīhuākca'n. ¹⁸ Quit tū'tza' ā'maktin ictihua'lh xaxcān uva hasta a'xni'ca' nalaktzī'nā'tit a'nchī Dios cāmāpa'ksīkō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't.

¹⁹ Ixlīka'tlā'tus tayalh huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' mālapitzīlh. Cāmaxquī'lh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—U'tza' huā'mā' quimacni' a'ntū macamāstā'mā'ca por mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit para naquīlālīpāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' lītlahuapā huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh lā' cāhuanilh:

—Huan xaxcān uva a'ntū pūhuī' huā'mā' taza, ū'tza' quinka'lhni'. Lā' ū'tza' a'ntū līcāxtlahuaca huan xasāsti' convenio ixpālacata a'nchī Dios nacālīmāpūtāxtū huan tachi'xcuhū't. Lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū na'icmaka'n por mimpālacataca'n.

²¹ 'Lā' chuhua'j hua'chi quimacan huī' nac mesa, nā chuntza' huī' ixmacan huan chi'xcu' a'ntī naquīmacamāstā'. ²² Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' naquīmpātle'keni' chu a'nchī tatzo'kni' quīmpālacata na ixtachihuīn Dios. Pero xānti la huan chi'xcu' a'ntī naquīmacamāstā'; nalīlakaputza —hualh Jesús.

²³ Lā' tuncan tatzuculh talākahasqui'nī tichū de xlaca'n ixmacamāstā'lh.

¿Tichū más tasqui'nī?

²⁴ Lā' tuncan tatzuculh talālīchihiuīna'n tichū de xlaca'n puhuanca'n más tasqui'nī'.

²⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan reyes tamāpa'ksī hua'chilh ixtēcu'ca'n tachi'xcuhū't lā' huan tachi'xcuhū't tahuan que lacuan huan reyes. ²⁶ Tū' chuntza' nala na milaclhni'ca'n. Xtunc nala. Lā' a'ntī más tasqui'nī na milaclhni'ca'n xla' nala hua'chi xastancu. A'ntī namāpa'ksīni'n maclacasqui'n nala hua'chi tasācu'. ²⁷ ¿Tichū puhua'na' más tasqui'nī, huan a'ntī huā'yamā' o huan a'ntī mojōmā' huan pulātu? ¿Chu tū' stu'ncua' más tasqui'nī a'ntī huā'yamā'? Pero quit iclalh hua'chi a'ntī mojōmā' mimpulātuca'n.

²⁸ Hui'xina'n pō'ktu quilātā'latlā'huanāuj a'yuj ixquimpātē'keni' lhūhua' catūhuā. ²⁹ Lā' como quinTāta' quimaxquī'lh quilīmāpa'ksīn, nā quit na'iccāmaxquī'yāni' milīmāpa'ksīnca'n. ³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanāni' a'nlhā na'icmāpa'ksī lā' natahui'layā'tit a'nlhā nacālacāxtlahuayā'tit huan lakacāujtu' tribusnu' de huan israelitas.

Jesús māca'tzīnīni'lh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38

³¹ Nā huan Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit como Satanás lej cālīlaktzī'ncu'tunāni' a ver palh nacātlajayāni'.

³² Lā' quit icsqui'ni'lh Dios que hui'x, Simón, tū' catipātza'nkākō'j ixlīhuāk a'ntū kalhlaka'i'ni'ta'. Lā' hui'x a'xni'ca' nalacāxtlahuapala mintapāstacna', cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', iccāxui'tza' para na'ictā'a'nāni' hasta huan nac pūlāchī'n lā' para na'ictā'nīyāni'.

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyāni' que huā'mā' chi'chini', a'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa'.

Ixtapajtzūmā' huan hora a'ntū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—A'xni'ca' iccāmacā'ni' lā' tū' līpintit mimpūtumīnca'n nīn mimorralca'n nīn mizapato'ca'n, ¿chū cāspūtni'ni' a'ntū ixmaclacasqui'nā'tit?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nīn tuntū'.

³⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Chuhua'j xtunc iccāhuaniyāni'. Lā' a'ntī ka'lhī ixmorralh, calē'lh. Lā' calē'lh ixpūtumīn. Lā' palh tū' ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixtakēnu' para natamāhua. ³⁷ U'tza' iccāhuaniyāni' porque quit na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzo'kni':

Lā' laktzī'ncan hua'chi kalhatin a'ntīn tū' tzey.

Chuhua'j ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' por quit, tasqui'nī nala.

³⁸ Lā' tuncan ī'sca'txtunu'nī'n tahualh:

—Mākalhtō'kē'ni', ā'yā kantu' machīta.

Lā' Jesús kalhtīni'lh:

—Tzeytza'.

Jesús kalhtō'ka'lh nac Getsemani

Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42

³⁹ Lā' tuncan Jesús taxtulh de huan cuarto lā' como ixlīmanīnī'ttza', a'lh nac huan o'kspū'n a'nlhā huanican Olivos. Lā' tastālani'lh ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴⁰ Lā' a'xni'ca' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarliyā'tit para que tū' nacātatlayayāni' a'xni'ca' nacātalīlaktzī'ncu'tunāni'.

⁴¹ Lā' tuncan Jesús a'lh lacachuna'j lā' tatzokostalh para na'orarli. ⁴² Hualh:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimāpūtaxtu de huā'mā' līpātīn. Pero calalh a'ntū hui'x lacasqui'na' lā' tū' calalh a'ntū xmān quit iclacasqui'n.

⁴³ Lā' tuncan tasu'yuni'lh kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'lh Jesús para namaxqui' tahuixcān. ⁴⁴ Lā' como lej ixpātini'mā', Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. Lā' tanto ixpātini'mā' lā' skakana'lh. Lā' tasu'yulh hua'chilh ī'sta'jmā' ixka'lhni' a'nchi skakana'lh.

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' orarlikō'lh, tāyalh lā' taspitli a'nlhā ixcāmāchokonī't ī'sca'txtunu'nī'n. Ixtalhtatamā'na cākaksli como ixcātlajani't ixtalakaputzitca'n. ⁴⁶ Lā' tuncan cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' lhtatapā'na'ntit? Catā'kaqui'tit lā' casqui'ni'tit Dios para que tū' nacātatlajayāni' a'xni'ca' nacātalilaktzi'ncu'tunāni'.

Jesús lē'nca xatachī'n

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'cus Jesús a'xni'ca' tachā'lh lhūhua' tachi'xcuhū't. Kalhatin de huan kalhacāujtu' sca'txtunu'nī'n a'ntī ixuanican Judas ū'tza' ixcāpū'lani'tēlha. Laktapajtzūlh Jesús lā' mu'sulh. ⁴⁸ Lā' tuncan Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quimu'su'ya' lā' chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

⁴⁹ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh a'ntū ixpātle'keni'mā' huan a'ntī ixtatā'hui'lāna' Jesús takalhasqui'nīlh:

—¿Chā na'iclatucsāuj con machīta?

⁵⁰ Lā' kalhatin sca'txtunu' mātakāhuī'lh ixtasācua' huan māpa'ksīni' curasna' lā' a'kasityujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j. ⁵¹ Lā' Jesús huanilh:

—Camakxtektit; tū'tza' catlahua'tit.

Lā' tuncan Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh huan tasācua' lā' xanca cāxlapā. ⁵² Lā' tuncan cāhuanilh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' policía a'ntī ixtamaktaka'lha huan lītokpān lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīhuākca'n a'ntī ixtamini't tachi'pa:

—¿A'chī' līta'nā'tit mimachītaca'n lā' minqui'hui'ca'n? Hua'chilh chi'pacu'tunā'tit kalhatin ka'lhāna'. ⁵³ A'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' lakaliyān nac lītokpān, ¿a'chī' tūlalh quilāchi'pauj a'xni'ca'? Pero chuhua'j milh milacchi'chini'ca'n lā' namāpa'ksīni'n a'ntīn tū' tzey.

Pedro hualh que xla' tū' ixlakapasa Jesús

Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27

⁵⁴ Tuncan chi'paca Jesús lā' lē'nca na ixchic xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' Pedro lacachuna'j ī'stālani'tēlha. ⁵⁵ Lā' a'ntza' tahuī'lilh macscut pu'nan tanquilhni' lā' tatahui'lalh ixmacni' macscut. Nā Pedro tahuī'lalh pu'nan. ⁵⁶ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh kalhatin squiti' a'nlhā ī'sko'huī', lakalaktzī'hui'lilh lā' hualh:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Lā' Pedro kalhtatzē'kli lā' hualh:

—Puscāt, tū' iclakapasa.

⁵⁸ A'calīstān ā'kalhatin laktzī'mpā lā' nā huanilh:

—Nā hui'x kalhatin de xlaca'n.

Pero Pedro huanilh:

—Chi'xcu', quit tū' de xlaca'n.

⁵⁹ Lā' ixlīlakatin hora huampala ā'kalhatin stu'tu'lu' huampā:

—Stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan porque xala' nac Galilea.

⁶⁰ Lā' tuncan Pedro huanilh:

—Chi'xcu', tū' icca'tzī a'ntū hua'na'.

Lā' huā'mā' ka'tlā'tus a'xni'ca' ixchihuīna'mā'cus Pedro, tuncan huan gallo ta'salh.

⁶¹ Lā' huan Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh Pedro, lā' Pedro pāstacli a'nchī ixuanini't huan Māpa'ksīni': “A'xni'ca' tūna'j nata'sa huan gallo, maktu'tun naquinkalhtatzē'ka' que tū' quilakapasa”. ⁶² Lā' tuncan Pedro taxtulh lā' lej lakaputzaj calhualh.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26.67-68; Mr. 14.65

⁶³ Huan chi'xcuhū'n a'ntī ixtamaktaka'lhāna' Jesús talakapalalh lā' tatucslī.

⁶⁴ Talakachī'lh lā' talacala'slī lā' tahuianilh:

—¡Caquilhchipi tichū lacala'sni'!

⁶⁵ Lā' lej lhūhua' ixtahuani de catūhuā como ixtamāmāxani'cu'tun.

Jesús na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24

⁶⁶ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas lā' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākaltō'kē'ni'nī'n ley, lā' talē'lh Jesús na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kalhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Chā hui'x Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu'?

Lā' xla' cākalhtīlh:

—A'yuj xa'iccāhuanini' palh stu'ncua', pero tū' quintilākahlaka'ī'uj. ⁶⁸ Lā' palh quit na'iccākalhasqui'nīyāni' catūhuā, tū' quintilākaltīuj nīn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' desde chuhua'j na'ictahui'la na'ixpāxtūcāna'j Dios a'ntī más xamāpa'ksīni'.

⁷⁰ Lā' tuncan ixlīhuākca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chu hui'x ixO'kxa' Dios?

Lā' Jesús cākalhtīlh:

—U'huē, chuntza' hua'chi huanī'ta'ntit.

⁷¹ Lā' tuncan talāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' maclacasqui'nāuj ā'catūhuā para naquincāhuaniyāni' ā'catūhuā? Māni' quina'n kaxmatnī'tauj a'ntū pūhuan ixquilhni'.

23

Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38

¹ Lā' tuncan ixlīhuākca'n tatāyakō'lh lā' talē'lh Jesús na ixlacapūn Pilato. ² A'ntza' tatzuculh talē'ksa'nīni'n lā' tahualh:

—Iclaktzī'ni'tauj a'nchī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī huan tachi'xcu'huīt. Huan que tū' maclacasqui'n namāpalayāuj iximpuesto emperador, lā' nā huan que ū'tza' Cristo huan a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu', lā' huā'mā' tachihuīn huanicu'tun que xla' rey.

³ Lā' tuncan Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x ixreyc'a'n israelitas?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chu chuntza' a'nchī huanī'ta'.

⁴ Lā' tuncan Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' curasna' lā' tachi'xcu'huīt:

—Nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū ixpālacata.

⁵ Lā' xlaca'n stu'tu'lu' tahualh:

—Cāmāmakchuyīmā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Judea a'nchī māsuyumā'. Tzuculh māsuyu nac Galilea lā' ixmāsuyutēlha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacapūn Herodes

⁶ Lā' a'xni'ca' Pilato kaxmatli huā'mā', kalhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanica palh stu'ncua' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes a'ntī gobernador de Galilea ixuanī't. Lā' nā xla' ixminī't nac Jerusalén huan tamā'na chi'chini'.

⁸ Lā' a'xni'ca' Herodes laktzī'lh Jesús, līpāxuhualh como de makāntza' lej ixlaktzī'ncu'tun. Ixkaxmatnī't a'nchī ixlīchihuīna'ncan lā' puhualh nalaktzī'n lakatin lē'cnīn.

⁹ Lā' lhūhua' catūhuā kalhasqui'nīlh pero Jesús nīn tuntū' kalhtīlh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' xanapuxcu'nu' curasna' lā' xamākaltō'kē'ni'nī'n ley lā' xlaca'n lej palha' ixtalē'ksa'nīni'ni'mā'na. ¹¹ Lā' Herodes lā' ixtropasna' talakmaka'lh Jesús lā' tamālhakē'lh tzēhuanī't lu'xu' hua'chi ixa' rey para natalīlītzi'n. Lā' ā'calistān Herodes macā'ni'pā Pilato. ¹² Lā' chuntza' huā'mā'na chi'chini' Pilato ixamigo tlahualh Herodes. Pū'la lītā'ca'tza ixtahuani't.

Ixtahuan que naxtokohua'ca'can Jesús

Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39—19.16

¹³ Lā' Pilato cāmākēstokpā xanapuxcu'nu' curasna' lā' pūchihuīna'nī'n lā' tachi'xcuhū't. ¹⁴ Lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' lā' quilāhuaniuj que cāmāmakchuyī tachi'xcuhū't. Lā' quit ickalhasqui'nīni'ttza' na milacapūnca'n lā' ca'tziyā'tittza' que nīn tuntū' icmakkaksa a'ntū' ixpālacata a'ntū' līlē'ksa'nīni'nā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes nīn tuntū' makkaksli. U'tza' līmacaminchokopā. Laktzī'nā'tittza' que nīn tuntū' tlahuanī't para nachī'can lā' nanī. ¹⁶ Na'iclimākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nān huan talanān que Pilato ixmakxteka kalhatin tachi'n a'xni'ca' lamā' cā'tani'. ¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Camāmaknīni'ni' huā'mā'! ¡Camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Huan Barrabás ixlīchī'canī't como xla' lā' ixchi'xcuhū'n tatā'kaquī'lh contra huan māpa'ksīni'ni'n romanos lā' hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús lā' cātā'chihuīna'mpā. ²¹ Pero ā'chulā' tata'salh lā' tahualh:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

²² Ixlimaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī'? ¿Tuchū tlahuanī't? Quit tū' icmakkaksa nīn tuntū' ixpālacata para namaknīcan. Xmān na'iclimākēsno'knīni'n ko'xka' lā' ā'calistān na'icmakxteka.

²³ Lā' xlaca'n ā'chulā' stu'tu'lu' tahualh lā' tasqui'nli caxtokohua'ca'ca. Lā' tanto tata'salh xlaca'n lā' xanapuxcu'nu' curasna' que tatlajalh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlahualh a'ntū' xlaca'n ixtalacasqui'n, ²⁵ lā' makxtekli huan chi'xcu' a'ntī' ixtalacsacnī't. U'tza' huan Barrabás a'ntī' ixmānūcanī't como tā'kaquī'lh lā' maknīni'lh. Lā' macamāstā'lh Jesús para que catatlahuani'lh chu a'ntū' ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27

²⁶ A'xni'ca' ixtalē'mā'na Jesús para nataxtokohua'ca', tachi'palh kalhatin chi'xcu' a'ntī' ixuanican Simón lā' xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac xcānsipej Jerusalén lā' sāmācu'quī'ca huan cruz lā' māstālica Jesús.

²⁷ Lā' lhūhua' tachi'xcuhū't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan a'ntī' ixtacalhuantēlha lā' lej talakaputzalh por ixpālacata Jesús. ²⁸ Lā' Jesús cālakalaktzī'lh lā' cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, tū' cacalhua'ntit por quimpālacata. Mejor nacalhuana'tit por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n mincamana'ca'n, ²⁹ porque namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nahuancan: “Līpāxūj huan a'ntīn tūla ka'lhī'ixcaman. Līpāxūj huan a'ntīn tū' maktin tahuī'lalh ixcaman lā' tū' maktin mātzi'quī'nīlh”. ³⁰ Lā' a'xni'ca'tza' tachi'xcuhū't natahuani huan kēstīn: “Caquilāyujni'uj”. Lā' natahuani ixcacni' kēstīn: “Caquilā'a'kta'pūj”. ³¹ Hua'chi huancan palh chuntza' tlahuani'can huan xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can huan xascōhua. Palh chuntza' quintlahuani'can lā' quit tuntū' iclaclē'n, ā'chulā' nacātlahuani'can a'ntīn talaclē'n —hualh Jesús.

³² Nā iccālē'mā'ca kalhatu' maknīni'ni'n para nacātā'maknīcan Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' tachā'lh a'nlhā huancan La Calavera o Ixa'kxāk Nīn, a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús lā' nā chuntza' huan kalhatu' maknīni'ni'n lā' kalhatin na ixpāxtūcāna'j lā' kalhatin na ixpāxtūxuc.

³⁴ Lā' a'xni'ca' ixtaxtokohua'ca'mā'na, Jesús hualh:

—QuinTāta', cacāmāspūtūnu'ni' porque tū' taca'tzi a'ntū' tatlahuamā'na.

Lā' huan tropasna' tapūmāxtulh suerte huan ixlu'xu' Jesús para natatapitzi chā'tunu' de ū'tunu'n. ³⁵ Lā' tachi'xcuhū't ixtayāna' lā' ixtalaktzī'mā'na lā' hasta huan pūchihuīna'nī'n talīlītzī'lh lā' tahualh:

—A'makapitzīn cāmāpūtaxtūlh. Chuhua'j capūtaxtūlh ixa'cstu palh stu'ncau' Dios lacsacnī't lā' hui'līlh ixlīmāpūtaxtūnu'.

³⁶ Nā huan tropasna' ixtalīlītzī'mā'na. Talaktapajtzūlh lā' tamāhuī'lh vinagre. ³⁷ Lā' tahuanih:

—Palh hui'x ixreyca'n huan israelitas, capūtaxtu mē'cstu.

³⁸ Lā' ixua'ca' lakatin letrero ixa'cpūn lā' ixtatzo'kni' nac griego lā' latino lā' hebreo. Lā' huan letrero ixuan: U'tza' huā'mā' ixreyca'n israelitas.

³⁹ Lā' kalhatin maknīni' a'ntī ixtā'hua'ca' ixlilītzī'n lā' huanilh:

—Palh stu'ncua' hui'x a'ntī Dios hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu', capūtāxtu' mē'cstu lā' nā caquilāmāpūtāxtūj.

⁴⁰ Pero ā'kalhatin quilhñilh ixtā'maknīni' lā' huanilh:

—¿Chū tū' jī'cua'ni'ya' Dios? Nā hui'x chu a'cxtim pātīni'mpā't. ⁴¹ Līmakuan quina'n pātīni'mā'nauj porque māpalamā'nauj a'ntū laclē'nauj. Pero huā'mā' chi'xcu' tuntū' laclē'n.

⁴² Lā' tuncan huanilh Jesús:

—Caquimpāstacti a'xni'ca' nata'mpala'ya' lā' rey hui'x.

⁴³ Lā' Jesús kalhtilh:

—Ixlistu'ncua' icuaniyāni': Chuhua'j, huā'mā' chi'chini' naquintā'latahui'la'ya'chi nac a'kapūn.

Jesús ñilh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30

⁴⁴ Lā' hua'chi tastu'nūtātza' ixuanī't a'xni'ca' cā'pucsua' lakō'lh chuxalhā nac cā'ti'ya'tna'. Lā' chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Huan chi'chini' tū' māxkakēni'lh. Lā' huan lu'xu' nac litokpān ixa'cstu taxtī'tli lā' tapūpitzilh. U'tza' huā'mā' lu'xu' a'ntū ixmāpitzi huan litokpān. ⁴⁶ Lā' tuncan Jesús lej palha' ta'salh lā' hualh:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yāni' quilīca'tzīn.

Lā' a'xni'ca' huankō'lh, ñilh.

⁴⁷ Lā' a'xni'ca' huan capitán romano laktzī'lh a'ntū pātīle'kelh, mācā'tanilh Dios lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' chi'xcu' lej tzey ixuanī't.

⁴⁸ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhi't a'ntīn tamilh lā' talaktzī'lh a'ntū pātīle'kelh, tatapānūlh de ā'tzā' lā' cācu'xatucstēlhaca como lej ixtalakaputza. Lā' ta'a'lh na ixchicca'n.

⁴⁹ Lā' ixtalakapasnī'n Jesús lā' nā huan puscan a'ntī ixtastālani'nī't desde nac estado de Galilea makat tatāyalh lā' ixtalakzī'mā'na huā'mā'na.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42

⁵⁰ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' José lā' ū'tza' xala' nac Arimatea nac huan estado de Judea. Ixtā'tapa'ksī con huan pūchihuīna'nī'n a'ntī más ixtamāpa'ksīni'n de huan israelitas. Lā' tzeyā chi'xcu' ixuanī't. ⁵¹ Lā' ixka'lhīmā' a'xni'ca' ixmāpa'ksīni'lh Dios. Tū' lakatilh a'ntū ixtatlahuanī't huan pūchihuīna'nī'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato lā' squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ Lā' a'xni'ca' ixmāyujūnī'ttza' de nac cruz, līmaksna'tli kalhtin lu'xu' lā' māpī'lh nac lakatin lhu'cu' a'ntū ixcāxtlahuacani'ttza' nac talhpān. Lā' a'ntza' nīn tintī'na'j ixmā'cnūcanī't. ⁵⁴ Huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūcāxtlahuakō'can como ixlilakalī huan chi'chini' de pūjaxni'. Lā' ixtzucumā'tza'.

⁵⁵ Huan puscan a'ntī ixtatā'minī't Jesús desde nac estado de Galilea ta'a'lh talaktzī'n huan lhu'cu' lā' cuenta tatlahualh a'nlhā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Lā' tataspi'tli na ixchicca'n lā' tacāxtlahualh perfume lā' pomada para huan nīn. Lā' tapūjaxli huan chi'chini' de pūjaxni' chuntza' hua'chi māpa'ksīlh a'nlhā tzo'kli huan ixley Moisés.

24

Jesús lakahuanchokolh

Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10

¹ Cā'tzi'sāt domingo huan tamā'na puscan ta'a'mpā nac taponkni' lā' ixtalē'mā'na huan perfume a'ntū ixtacāxtlahuanī'ttza'. Lā' ā'makapitzīn puscan tatā'a'lh. ² Lā' a'xni'ca' tachā'lh, talaktzī'lh que ixmāpānūcanī'ttza' huan chihuix a'ntū ixlīmālacchōcanī't huan taponkni'. ³ Tatanūlh pero tū' takaksli ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'lh lā' tū' ixtaca'tzī a'ntū natatlahua lā' a'xni'ca' talaktzī'lh kalhatu' ángeles

a'ntī ixtatasu'yu hua'chi chi'xcu'huī'n. Lej slamama ixlu'xu'ca'n ixtahuanī't lā' ixtayāna' pajtzu huan puscan. ⁵ Lā' como xla'ca'n ixtajicua'n, tataquilhpūtalh lā' huan ángeles cāhuanilh:

—Lā' ¿a'chī' putzayā'tit na ixlac'hni'ca'n huan nīnī'n kalhatin a'ntī lakahuan?
⁶ A'tzā' tū' hui'. Xla' lakahuanchokoni'ttza'. Capāstactit a'nchī cāhuanini' a'xni'ca' ixui'cus nac Galilea. ⁷ Hualh xla' que maclacasqui'n que huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmacamaxqui'can a'ntīn talac'lē'n lā' nataxtokohua'ca' lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' nalakahuanchokopala.

⁸ Lā' tuncan huan puscan tapāstacli ixtachihuīn Jesús.

⁹ Lā' a'xni'ca' tataspi'tli de huan taponkni', tahananikō'lh huan kalhacāujtin apóstoles lā' ixlīhuākca'n ā'makapitzīn. ¹⁰ Lā' huan puscan, xla'ca'n cāhuanican María Magdalena lā' Juana lā' María a'ntī ixtzī't Jacobo lā' ā'makapitzīn puscan huampala. ¹¹ Pero huan apóstoles takaxmatli hua'chi takalhkamān a'ntū ixcāhuanimā'ca lā' tū' takalhlaka'ī'lh.

¹² Lā' a'yuj tū' takalhlaka'ī'lh, pero huan Pedro taxtulh lā' tu'jnulh para nac taponkni'. Lā' taquilhpūtalh lā' talac'nūlh lā' laktzī'lh xmān huan lu'xu' a'nlhā ixmā'. Lā' a'lh na ixchic lā' ixlīlē'cnīmā' a'ntū ixpātle'kenī't.

Na ixtej huan cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16.12-13

¹³ Lā' chu ū'tza' huā'mā' chi'chini' kalhatu' a'ntī ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'na nac lakatin cā'lacchicni' a'nlhā huanican Emaús. Lā' ū'tza' hua'chi lakacāujtin kilómetros ixlīmakat de Jerusalén. ¹⁴ Ixtalīkahlachihuīna'ntēlha ixlīhuāk a'ntū ixpātle'kenī't. ¹⁵ Lā' līhuan ixtachihuīna'mā'na lā' ixtalacapūchihuīna'mā'na, māni' Jesús cālaktapajtzūlh lā' tzuculh cātā'latā'kchoko. ¹⁶ Lā' a'yuj talaktzī'lh pero tūlalh talakapasli porque catūhuā talītamakchuyīlh. ¹⁷ Lā' tuncan Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū līchihuīna'ntēlhayā'tit? Lā' ¿tuchū līlakaputzayā'tit?

¹⁸ Lā' kalhatin a'ntī huanican Cleofas kalhtīni'lh:

—Ixlihuāk tachi'xcu'huī't taca'tzikō' a'ntū pātle'kelh nac Jerusalén huā' tamā'na chi'chini'. ¿Chu xmān hui'x ixui'la' lā' tū' ca'tziya'?

¹⁹ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—¿Tuchū lanī't?

Lā' tahananilh:

—Lhūhua' pātle'kelh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret a'ntī a'cta'sana' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn na ixlacapūn Dios lā' na ixlac'hni'ca'n tachi'xcu'huī't. Lītasu'yu a'ntū tlahualh lā' a'ntū hualh. ²⁰ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' quimpūchihuīna'nī'nca'n tamacamāstā'lh para namaknīcan lā' naxtokohua'ca'can.

²¹ Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj que ū'tza' xla' a'ntī nacāmāpūtaxtū israelitas. Lā' ixlīlakatu'tuntza' chi'chini' chuhua'j a'xni'ca' pātle'kelh. ²² Lā' ā'makapitzīn puscan de na quilac'hpu'nanca'n quincātamakalē'cnīni' porque cā'tzi'sāt taquilalh nac taponkni', ²³ lā' como tū' talaktzī'lh ixmacni' Jesús, tataspi'tli. Lā' quincātahanini' que talīlakachuyalh ángeles a'ntī cāhuanilh que lakahuan Jesús. ²⁴ Lā' chu tuncan ā'makapitzīn quincompañerosnu' taquilalh nac taponkni' lā' chu a'nchī tahananilh huan puscan, chuntza' takaksli. Pero tū' talaktzī'lh Jesús.

²⁵ Lā' tuncan Jesús cāhuanilh:

—Tū' xa'nca māchekxiyā'tit. ¿Lhānīn nakalhlaka'ī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū tahaualh huan a'cta'sana'nī'n? ²⁶ Lā' Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpūtaxtūnu', ¿chu tū' tasqui'nī que pū'la napātīni'n chuntza' lā' ā'calistān natanū a'nlhā lej xkaka?

²⁷ Lā' tuncan Jesús tzuculh cāmāsu'ni'kō' ixlīhuāk a'ntū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios lā' a'ntū līchihuīna'n xla'. Tzuculh a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' cāmāsu'ni'lh a'ntū ixtatzo'knunī't ixlīhuākca'n huan profetas.

²⁸ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā ixta'a'mā'na, Jesús lalh hua'chilh ixa'mā' más makat. ²⁹ Lā' xla'ca'n stu'tu'lu' tahananilh que natachoko lā' tahananilh:

—Mejor catachoko porque tzi'suamā'tza'. Cā'pucsua'tza'.

Lā' tuncan Jesús cātā'tanūlh nac chic para natachoko.

³⁰ Lā' a'xni'ca' tatahui'lal' tahuā'yan, xla' tēlh huan pāntzi lā' mās'tā'lh pāxcatca'tzī lā' mālacpitzilh lā' cāmaxqu'lh. ³¹ Chu tuncan huā'mā' ka'tlā'tus hua'chilh xa'nca tatalakapākē'lh lā' talakapasli, pero xla' cālaksputtāyani'lh.

³² Lā' xlaca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' stu'ncua' que lej lipāxūj lihuan ixquincāmāsu'ni'tēlhayāni' ixtachihuīn Dios?

³³ Lā' chu limaktin tachi'papā ixtejca'n. Tū' tatakoxilh nīn macsti'na'j. Tataspi'tchokolh nac Jerusalén lā' cāpāxtokli huan kalhacāujtin apóstoles a'nlhā ixtatakēstokni't con ā'makapitzīn. ³⁴ Lā' cāhuanica huan kalhatu':

—Ixlistu'ncua' lakahuanchokolh huan Māpa'ksīni'. Lā' tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Lā' tuncan xlaca'n cāhuanilh a'nchī cāpātle'keni'lh nac tej lā' a'nchī talakapasli Jesús a'xni'ca' mālacpitzilh huan pāntzi.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23

³⁶ Lihuan ixtalīchihuīna'mā'nacus huā' tamā'na, a'xni'ca' Jesús tāyalh na ixlacpū'nanca'n. Lā' cāhuanilh:

—Tzey calīla'tit.

³⁷ Lā' cāmakē'klhaca lā' lej tajicua'lh lā' ixtapuhuan que ixtalaktzī'mā'na espíritu.

³⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—¿A'chī' jicua'nā'tit? ¿A'chī' xtunc puhua'nā'tit mē'cstuca'n? ³⁹ Calaktzī'ntit quimacanī'n lā' quintojonī'n. Lā' naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj lā' caquilālaktzī'uj. Huan espíritu tū' ka'lhī quinīt lā' lucut hua'chi quit.

⁴⁰ A'xni'ca' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'ni'lh ixmacanī'n lā' ixtojonī'n. ⁴¹ Pero como xlaca'n tapalalaktzī'ni'lh lā' lej talipāxuhualh, tūlal' takalhlaka'ī'lh. Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā a'nan lihua't?

⁴² Lā' tuncan maxquī'ca pītzina'j xatapū'n squī'ti' lā' lakatin xatachu'cu ta'xcāt. ⁴³ Lā' xla' maklhtīni'lh lā' hua'kō'lh na ixlacapū'nca'n. ⁴⁴ Lā' ā'calistān cāhuanilh:

—A'ntū quimpātle'keni'lh ū'tza' a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' que maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios por quimpālacata, a'nlhā tzo'knulh Moisés lā' huan profetasna' lā' a'nlhā huanican Salmos.

⁴⁵ Lā' tuncan cāmāscā'tīlh ixtachihuīn Dios. ⁴⁶ Lā' cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' que maclacasqui'n nanī Cristo a'ntī Dios hui'līnī't ixlīmāpū-taxtūnu'. Lā' maclacasqui'n que ixlīlakatu'tun chi'chini' nalakahuanchoko de a'nlhā tahuī'lāna'ncha' nīnī'n. ⁴⁷ Lā' maclacasqui'n que nacāmāsu'ni'kō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't xalanī'n nac quilhtamacuj por ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén lā' nacāhuanikō'can que maclacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n para que nacāmāspūtu'ni'can. ⁴⁸ Lā' hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit huā' tamā'na catūhuā como laktzī'nkō'yā'tit. ⁴⁹ Lā' chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yāni' a'ntū huanī't quinTāta'. Lā' natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'xni'ca' namaklhtīni'nā'tit huan limāpa'ksīn a'ntū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16.19-20

⁵⁰ Lā' tuncan Jesús cālē'lh ī'sca'txtunu'nī'n nac tej hasta Betania lā' cha'xli ixmacanī'n lā' cāsicua'lanālīlh. ⁵¹ Lā' lihuan ixcāsicua'lanālīmā', tzuculh tā'kayāhua na ixlacapū'nca'n lā' lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n tamācā'tanīlh lā' ā'calistān lej lipāxūj tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Lā' pō'ktu ixtahuī'lāna' nac xaka'tla' litokpān para natamā'ca'tanī Dios. Amén.

Huan Xatzey Tachihuīn a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtachihuīn Dios lalh chi'xcu'

¹ A'xni'ca' tūna'j ixcāxui'li huan quilhtamacuj, lanāntza' ixui' kalhatin a'ntī huanican Tachihuīn, como ū'tza' quincāmālakapasniyāni' Dios. Lā' xla' ixtā'lahuī'tza' Dios. Lā' xla' ū'tza' Dios. ² Xapū'la ixtā'lahuī' Dios. ³ Lā' huan Tachihuīn cāxui'lilh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nān; tuntū' ixa'nalh palh tū' cahuā por ū'tza'. ⁴ Por ixpālacata ū'tza' talīhui'lāna' ixlīhuāk a'ntū jaxāna'n. Lā' xla' cāmāsu'ni' huan tachi'xcu'huī't a'ntū ixlīstu'ncua' lā' chuntza' hua'chilh ixcāmākskoni' huan tachi'xcu'huī't. ⁵ Ū'tza' hua'chi lakatin xkakana' a'ntū mālakxkakēni' a'nlhā cā'pucsua'. Lā' huan ko'ti'ti', xla' xala' nac cā'pucsua' lā' xla' tūla tlaja huan Xkakana'.

⁶ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Juan, a'ntī Dios macamilh. ⁷ Xla' milh para nalichihuīna'n a'ntī huanican Xkakana' lā' para nacāmāxquī' tapāstacna' huan tachi'xcu'huī't que natakahlaka'ī' a'ntī Xkakana'. ⁸ Juan tū' ū'tza' Xkakana'. Xla' xmān quīmāsu'yuchi huā'mā' a'ntī scana'nca Xkakana'. ⁹ A'ntī mero Xkakana' ixmimā'cus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmākskokō' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't.

¹⁰ Lā' a'ntī scana'nca Xkakana', xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Lā' a'yuj ū'tza' cāxui'lilh quilhtamacuj, pero xalani'n nac quilhtamacuj tū' talakapasli lā' tū' ixtaca'tzī que ū'tza' ixcāxui'līni't huan quilhtamacuj. ¹¹ Xla' milh nac quilhtamacuj a'ntū ixcāxui'līni't pero tū' talaktzī'ncu'tulh ixtā'macchicni'. ¹² Pero makapitzīn takahlaka'ī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī'lh, xla' cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn para que chuntza' natala ixcamana' Dios. ¹³ Lā' a'nchī tala ixcamana' Dios, tū' hua'chi talacatuncuī' ixcamana'ca'n tachi'xcu'huī't. Ixcamana' Dios tū' hua'chi lakatin ska'ta' a'ntī lacatuncuī'lh por ixpālacata ixtapāxuhuanca'n lā' ixtapuhuanca'n tachi'xcu'huī't. Dios ū'tza' a'ntī cāmā'a'nāni ixcamana'.

¹⁴ Lā' a'ntī huanican Tachihuīn, xla' macni' lalh. Lā' xla' latahui'lalh na quila-clhpu'nanca'n. Lā' iclaktzī'uj a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn ū'tza' ixlā' a'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios. Xla' lej lakalhu'mana'n lā' huāk a'ntū huan ū'tza' ixlīstu'ncua'. ¹⁵ Juan līchihuīna'lh lā' hualh:

—Ū'tza' huā'mā' a'ntī iclīchihuīna'lh a'xni'ca' icualh que a'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' līhuaj xaka'tla' que quit. Xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' quit iclacatuncuī'lh.

¹⁶ Quincātlahuani'nī'ta'ni' lhūhua' talakalhu'mān, como xla' lej lakalhu'mana'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'ni'ni' ixley Dios. Pero Jesucristo quincāmāca'tzīniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' a'nchī quincālakalhu'manāni' Dios. ¹⁸ Lā' nīn tinti' laktzī'nī't Dios nīn maktin. A'ntī ixa'cstu ixO'kxa' Dios, a'ntī Dios lej pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'ni'ni'ta'ni' a'nchī huanī't Dios.

Juan līchihuīna'lh Jesucristo

Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17

¹⁹ Lā' huan israelitas xalani'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn curasna' lā' levitasna'. Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh Juan tichū xla'. ²⁰ Lā' Juan cāmālacstū'ncni'lh lā' cāhuanilh:

—Pues quit, tū' quit Cristo a'ntī Dios lacsacli lā' hui'lilh ixlīmāpūtāxtūnu'.

²¹ Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? ¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Elías?

Lā' Juan hualh:

—Tū' quit.

Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Chā hui'x huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Tū'.

²² Lā' takalhasqui'nīpā:

—¿Tichū hui'x? Caquilāhuaniuj para na'iccāhuaniyāuj a'ntī quincātamacaminī'ta'ni'.
¿Tichū hua'na' que hui'x?

²³ Juan cākalhtilh:

—Quit hua'chi a'ntī ta'sa nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' huan: “Cacāxtlahua'tit mintapāstacna'ca'n para que nakaxpa'tā'tit huan Māpa'ksīni' a'xni'ca' namin”. Chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios a'ntī huanican Isafās, a'xni'ca' hualh: Camā'lakstu'nctit ixtej Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' nā ixtahui'lāna' makapitzin fariseosnu' a'ntī ixcālakmacamincanī't Juan. ²⁵ Lā' xla'ca'n takalhasqui'nilh:

—Lā' ¿a'chī' mā'kpaxīni'mpā't palh tū' Cristo hui'x, nīn Elías, nīn huan ixa'cta'sana' Dios a'ntī icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Lā' Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpaxīni'n xmān con xcān. Yā na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntin tū' lakapasā'tit. Lā' nā xla' namā'kpaxīni'n. ²⁷ Xla' lihuaj xaka'tla' que quit. Lā' tū' minī'ni' nīn na'icxcutni' ixlikalhtza'pa'can ī'zapato.

²⁸ Lā' huāk huā'mā' pātīle'kelh a'nlhā huanican Betábara tīntacut huan pūxka Jordán, a'nlhā ixmā'kpaxīni'n Juan.

Jesús hua'chi Ixcordero Dios

²⁹ Lā' ixlīlakalī Juan laktzī'lh Jesús ixlaktapajtzūtēlha lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhū't:

—Calaktzī'ntit a'ntī mimā'. U'tza' huā'mā' a'ntī macaminī't Dios lā' ū'tza' huanican Ixcordero Dios. U'tza' namāpānū huan quintalacē'i'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ³⁰ U'tza' iclīchihuīna'lh a'xni'ca' iccāhuanini': “A'ntī icpū'lani'nī't, ū'tza' lihuaj xaka'tla' que quit porque xla' lanāntza' ixui' a'xni'ca' quit iclacetuncuīlh”. ³¹ A'yuj quit tūna'j xa'iclakapasa, quit icminī't icmā'kpaxīni'n con xcān para que huan tachi'xcuhū't nataca'tzī que Dios macamilh huan a'ntī icpū'lani'.

³² Lā' nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh huan Espíritu Santo a'ntū yujchi lā' chilh na ixa'cpūn. Lā' huan Espíritu Santo tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān. ³³ Xapū'la quit tū' xa'icca'tzī tichū xla'. Quihuanilh Dios a'ntī quimacā'lh para na'icmā'kpaxīni'n con xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi huan Espíritu Santo lā' nachin na ixa'cpūn kalhatin chi'xcu'. Huā'mā' chi'xcu' ū'tza' a'ntī līmā'kpaxīni'n Espíritu Santo”. ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' a'nchī quihuanica. Lā' ū'tza' iclīmāstū'nca quit que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' Dios.

Huan xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n Jesús

³⁵ Lā' ixlīlakalī huampala Juan ixcātā'layā con kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n. ³⁶ Lā' laktzī'lh ixtētaxtumā' Jesús. Lā' Juan lakalaktzī'lh Jesús lā' hualh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī macamilh Dios lā' a'ntī huanican Ixcordero Dios, como xla' nacāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n tachi'xcuhū't.

³⁷ Huan kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Juan takaxmatli a'xni'ca' hualh. Lā' xla'ca'n tastālani'lh Jesús. ³⁸ Lā' Jesús talakspi'tli lā' laktzī'lh ixtastālani'tēlha lā' cāhuanilh:

—¿Chichū puhua'nā'tit?

Lā' xla'ca'n tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū hui'la'?

³⁹ Lā' Jesús cākalhtilh:

—Cata'ntit lā' calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh lā' talaktzī'lh a'nlhā ixui'. Lā' como lejtza' kōtanū ixuanī't, hua'chi maktā'ti', a'ntza' tatachokolh huanmā' chi'chini'.

⁴⁰ Lā' huan tamā'na' kalhatu' a'ntī tastālani'lh Jesús por ixpālacata a'ntū ixcāhuanini't Juan, lā' kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Lā' chu tuncan Andrés putzalh ixtā'tin a'ntī ixuanican Simón lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan Mesías —ū'tza' huanicu'tun: Cristo a'ntī lacsacui'līnī't Dios.

⁴² Lā' Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. Lā' a'xni'ca' Jesús laktzī'lh huan Simón lā' huanilh:

—Hui'x Simón, ixo'kxa' Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas —huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro lā' nā chihuix.

Jesús ta'sani'lh huan Felipe lā' Natanael

⁴³ Lā' ixlilakali huampala Jesús ixa'ncu'tun a'nlhā huanican Galilea. Lā' tā'lāpāxtokli Felipe lā' huanilh:

—Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Lā' huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't lā' nā a'ntza' xalanī'n Andrés lā' Pedro.

⁴⁵ Felipe quīkaksli Natanael lā' huanilh:

—Icpāxtokuitza' huan chi'xcu' a'ntī tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Moisés tzo'kli huan ley lā' a'nlhā tatzoknulh huan profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixo'kxa' José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Lā' Natanael hualh:

—¿Chu tzēn taxtu de Nazaret a'ntū xatzey?

Lā' Felipe kalhtilh:

—Cata't laktzī'na'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh huan Natanael lakmimā' lā' hualh:

—Huan a'ntī mimā' ū'tza' tzeyā israelita. Xla' tū' a'kxokonu'n.

⁴⁸ Natanael kalhasqui'nilh:

—¿Chichū quililakapasti?

Lā' Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'ni' xapū'la na ixtampīn huan a'kalhpauj a'xni'ca' tūna'j ixta'sani'yāni' Felipe.

⁴⁹ Natanael kalhtilh:

—Māpa'ksīni', hui'x ixo'kxa' Dios; hui'x a'ntī Dios lacsacni' para nala'ya' ixreyca'n israelitas.

⁵⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Quinkalhlaka'i'ya' xmān por ixpālacata icuanini' iclaktzī'ni' na ixtampīn huan a'kalhpauj. Nalaktzī'na'cus más laka'tla'n catūhuā a'ntū na'ictlahua.

⁵¹ Lā' nā hualh Jesús:

—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit huan a'kapūn laquī'yā, lā' huan ángeles a'ntū nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' lā' natayujāchi na ixa'cpūn huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

2

Tapūchahuaca nac Caná

¹ Ixlilakatu'tun chi'chini' tapūchahuaca nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Caná, nac estado de Galilea. Ixtzī't Jesús a'ntza' ixuī'. ² Lā' nā kantāyaca Jesús lā' con ī'sca'txtunu'ni'n. ³ Lā' como sputli huan xavino uva, ixtzī't Jesús huanilh:

—Tintī'tza' xavino uva.

⁴ Lā' Jesús kalhtilh:

—Lā' ¿a'chī' quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Tūna'j tzucu quilītlōt.

⁵ Ixtzī't cāhuanilh huan macatzī'tni'ni'n:

—Catlahua'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

⁶ Lā' ixuī' pāchāxan pūxka'tni' de chihuix a'ntū icāmaclacasqui'ncan a'xni'ca' ixmakacha'ka'ncan chu a'nchī ixtalanānca'n. (Huan tachi'xcu'huī't israelitas ixtakalh-laka'ī' que palh maklhūhua' ixtamakacha'ka'lh, chuntza' natala lacuan na ixlacapūn Dios.) Lā' huan pātunu' pūxka'tni' ixtalītatsuma lakatunu' hua'chi tā'ti'pu'xamna' hasta lakatin ciento litros de xcān. ⁷ Jesús cāhuanilh huan macatzī'tni'ni'n:

—Cacāmātzuma'tit de xcān huā' pūxka'tni'.

Lā' chuntza' xlaca'n xa'nca tamātzumalh. ⁸ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macsti'na'j lā' calīpini'tit huan a'ntī xapuxcu' de huan cā'tani'.

⁹ Lā' huan xapuxcu' quilhca'tzīlh. Lā' vinotza' ixuanī't. Lā' xla' tū' ixca'tzī palh xcān ixuanī't lā' ixtatāpalīni'ttza' huan xcān, vinotza' ixlanī't. Ixtaca'tzī xmān huanmā'na

macatzī'tni'nī'n porque ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān nac huan pūxka'tni'. Lā' huan xapuxcu' de huan cā'tani' ta'sani'lh huan squi'nīni'. ¹⁰ Lā' huanilh:

—Lanān xapū'la cāmaxqui'can a'ntī cākantāyacan huan xatzey vino. Lā' ā'calistān, a'xni'ca' tzejtza' tako'tnī't huan a'ntī cākantāyacani't, cāmaxqui'can huan a'ntūn tū' lej xatzey. Lā' hui'x ā'xmān māstā'ya' huan xatzey vino.

¹¹ Ū'tza' huā'mā' a'ntū tlahualh Jesús nac Caná nac estado de Galilea, ū'tza' xapū'la lē'cnīn a'ntū tlahualh Jesús. Lā' chuntza' limāsu'yulh ixlīmāpa'ksīn. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takahlaka'ī'lh Jesús.

¹² A'calistān Jesús a'lh nac Capernaum. Lā' tatā'a'lh ixtzī't lā' ixtā'timīn lā' ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tatachokolh lātma'j.

Jesús cātamacaxtukō'lh a'ntū ko'hua'jua' na ixchakān huan xaka'tla' litokpān

Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46

¹³ Lā' como lejtza' pajtzu ixmimā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū pō'ktu ixtapūtlahua cā'tani' huan israelitas, Jesús a'lh nac xcānsipej a'ntū huanican Jerusalén.

¹⁴ Lā' tanūlh nac xaka'tla' litokpān. Lā' a'ntza' cālaktzī'lh a'ntī ixtastā'mā'na huācax lā' borregos lā' tantzasnān, lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' con ixmesaca'n para nataxtāpalī huan tumīn. ¹⁵ Jesús tlahualh lakatin litāsno'knu' de lazo, lā' cālītansno'kxtukō'lh ixlīhuākca'n huan borregosnu' lā' huan huācaxna'. Cāmakpūspi'tnī'lh ixmesaca'n a'ntī ixtaxtāpalīmā'na tumīn, lā' cāmaka'ni'kō'lh huan ixtumīnca'n. ¹⁶ Lā' cāhuanilh huan stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit huan tamā'na de huā'tzā'. Tū' catlahua'tit hua'chi litamāuj huā' na ixchic quinTāta'.

¹⁷ Lā' ī'sca'txtunu'nī'n talipāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lej iclacasqui'n ca'a'cnīni'ni'ca ixchic Dios.

Lā' ū'tza' naquilīlakmaka'ncan.

¹⁸ Huan israelitas tahuanih:

—¿Chu ka'lhī'ya' limāpa'ksīn para natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj lakatin lē'cnīn para que chuntza' na'icca'tzīyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksīn para nacāmāxtuya' huan animalhna' de huan xaka'tla' litokpān.

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit huā'yā chic lā' ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahua quit.

²⁰ Huan israelitas takalhtīl:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta licāxtlahuakō'ca huan litokpān. Lā' ¿chu hui'x xmān tu'tuma'j nalīcāxtlahuakō'ya'?

²¹ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā' de ixmacni'. ²² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tapāstacli ixtachihuīn Jesús a'xni'ca' xla' lakahuanchokolh. Lā' takahlaka'ī'lh a'ntū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios lā' nā a'ntū hualh Jesús.

Jesús cālākapaskō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't

²³ Nac Jerusalén ixlāmā' cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' Jesús ixuī'lacha' lā' a'ntza' tlahualh lhūhua' lē'cnīn. Lā' ū'tza' lhūhua' talīkalhlaka'ī'lh huan Jesús. ²⁴ Lā' como Jesús ixcālākapaskō' ixlīhuākca'n, xla' ixca'tzī que makapitzīn ixtakahlaka'ī' lā' ā'makapitzīn tū' ixtakahlaka'ī'. ²⁵ Lā' tū' ixmaclacasqui'n ā'kalhatin a'ntī nahuani chichū huanīt huan tachi'xcuhūi't. Xla' cālākapasni'kō' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhūi't.

3

Jesús lā' Nicodemo

¹ Ixuī' kalhatin fariseo ixtacuīni' Nicodemo. Xla' kalhatin xapuxcu' israelitas ixuanī't.

² Lakatin tzī'sa' xla' lakmilh huan Jesús lā' huanilh:

—Mākalhtō'kē'ni', ca'tzīcan que Dios macamini'ta'ni' para namāsu'yu'ya'. Xmān ū'tunu'n a'ntī Dios tatā'scuja, xmān xlaca'n tzē natatlahua huan lē'cnīn hua'chi tlahua'ya' hui'x.

³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xmān ū'tunu'n tzē natatapa'ksī con Dios.

⁴ Nicodemo kalhasqui'nīlh:

—Lā' ꞓchichū līlah huā'mā', kalhatin chi'xcu' papatza' lā' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj? Tūla natanūpala na ixpān ixtzī't para nalacatuncuīpala.

⁵ Lā' Jesús hualh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Xmān ū'tunu'n a'ntī taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n por ixpālacata xcān lā' huan Espiritu Santo, xmān xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios. ⁶ Huan a'ntī icxaman tachi'xcuhuī't, ū'tza' ka'lhī ixquinīt lā' ixlucut. Lā' a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspiritu Dios. ⁷ Tū' calē'cni' a'ntū icuaniyāni': “Maclacasqui'n que naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n milihuākca'n hui'xina'n”. ⁸ Huan ū'ni' lakachu a'n. Xmān kaxpa'ta' a'nchī macasā'nan lā' hui'x tū' ca'tziya' lhachū mincha' lā' tū' ca'tziya' lhachū a'mā'. Lā' nā chuntza' tū' ca'tziya' a'nchī kalhatin chi'xcu' tzē naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo.

⁹ Nicodemo kalhasqui'nīpā:

—Lā' ꞓchichū līlah huā'mā'?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—ꞓChu tū' ca'tziya' huā'mā'? Lā' hui'x kalhatin ixmākalhtō'kē'ni'ca'n israelitas.

¹¹ Ixlistu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Iclīchihuīna'nāuj a'ntū icca'tziyāuj lā' icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'tauj. Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū icuanāuj. ¹² Como hui'xina'n tū' quilākalhlaka'ī'yāuj a'xni'ca' quit iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' a'ntū xala' nac cā'ti'ya'tna', tū' quintilākalhlaka'ī'uj quit palh na'iccālīkalhachihuīna'ni'yāni' catūhuā xala' nac a'kapūn.

¹³ 'Nīn tintī' lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Como xa'icui'lacha'cus a'xni'ca' tūna'j xa'icyujāchi de nac a'kapūn, quit iclakapasna'n. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Moisés pūmā'kayāhualh qui'hui' huan lūhua' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, nā chuntza' maclacasqui'n naquimā'kayāhuacan quit nac cruz. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Lā' chuntza', ixlīhuākca'n a'ntīn quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

Dios cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Dios lej cāpāxqui' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac quilhtamacuj. U'tza' līmāstā'lh ixO'kxa' a'ntī xmān kalhatin ixuanī't para que chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn talīpāhuan xla', xlaca'n tū' maktin catitasputli. Nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. ¹⁷ Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj. Tū' macamilh para nacāmāpātīnī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Macamilh para que xlaca'n natapūtaxtu. Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixO'kxa' Dios, xlaca'n natapūtaxtu.

¹⁸ A'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n tū' caticāmāpātīnīca. A'ntīn tū' talīpāhuan, xlaca'n nacāmāpātīnīcan porque xlaca'n tū' talīpāhuan ixO'kxa' Dios a'ntī xmān kalhatin ixuanī't. ¹⁹ Milh huā' nac quilhtamacuj huan a'ntī hua'chi xkakana' como māsuyū a'ntū ixlistu'ncua'. Lā' makapitzīn tū' ixtalakati huan Xkakana'. Ixtalakati a'nīhā cā'pucsua' porque xlaca'n ixtatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnīcan. ²⁰ Huāk a'ntīn tatlahua a'ntū ko'hua'jua' tū' talakati huan xkakana' lā' tū' tatapajtzūcu'tun nac cā'xkakana' porque tū' talacasqui'n que nacālaktzī'ncan nīn naca'tzīcan a'nchī tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ²¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tatapajtzū nac cā'xkakana' para que nacālaktzī'ncan lā' naca'tzīcan que xlaca'n tatlahua chu a'nchī Dios lacasqui'n.

Juan huan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpā Jesús

²² Lā' ā'calistān Jesús a'lh nac estado de Judea lā' tatā'a'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' a'ntza' tachokolh lātma'j lā' ixmā'kpaxīni'mā'. ²³ Lā' nā huan Juan nā ixmā'kpaxīni'n

huan nac Enón na ixpajtzu Salim como a'ntza' ixmā' lhūhua' xcān. Lā' huan tachi'xcu'huī't ixtalakchin lā' ixta'a'kpaxa. ²⁴ Tūna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzin ixchi'xcu'huī'n Juan tatzuculh tata'lāhuanī huan ā'makapitzin israelitas por ixpālacata huan a'nchī mā'kpaxīni'ncan lā' palh Dios laktzī'n más xatzey catīhuā a'xni'ca' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh huan Juan lā' tahuanilh:

—Māpa'ksīni', ¿pāstaca' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'huī'lāchi tintacut Jordán lā' a'ntī līchihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā' lā' ū'tza' talakminkō'.

²⁷ Juan cākalhtilh:

—Kalhatin chi'xcu' ka'lhī xmān a'ntū Dios maxquī'. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī icualh: “Tū' quit Cristo. Xmān quimacamincani't para na'icpū'lani'”. ²⁹ A'xni'ca' cāxtlahuacani'ttza' para natapūchahuacan, huan tasqui'ni' nala ixla' huan squi'nīni'. Huan ixamigo squi'nīni' xmān tāya lā' kaxmata. Lā' līpāxuhua a'nchī pāxuhua huan squi'nīni'. Lā' nā chuntza' quit lej iclīpāxuhua Jesús como talakminkō'. ³⁰ Maclacasqui'n que Jesús ā'chulā' natastālani'kō' lā' quit tū' ā'chulā' quintistālani'ca.

A'ntī mincha' de nac a'kapūn

³¹ A'ntī minī'ta'ncha' xala' nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' que ixlihuākca'n. A'ntin talacatuncuī nac quilhtamacuj, ū'tunu'n xalanī'n nac quilhtamacuj lā' xmān talīchi-huīna'n a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj. A'ntī mincha' de nac a'kapūn, ū'tza' más xaka'tla' de ixlihuākca'n. ³² Lā' xla' līchihuīna'n a'ntū laktzī'nī't lā' kaxmatnī't. Lā' nīn tintī' kalhlaka'ī' a'ntū huan. ³³ Palh catīhuā kalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntī mincha' de nac a'kapūn, chuntza' tasu'yu que xla' puhuan que stu'ncua' a'ntū huan Dios. ³⁴ Huan a'ntī Dios macamilh, xla' līchihuīna'n ixtachihuīn Dios porque Dios maxquī' huan Espīritu Santo lā' tū' lakpuhuan a'nchī māstā'. ³⁵ Huan xaTāta' pāxquī' huan ixO'kxa' lā' macamaxquī'kō'lh ixlihuāk para namāpa'ksīni'n xla'. ³⁶ A'ntin talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' a'ntin tū' talīpāhuan, xlaca'n tū' catitaka'lhīlh xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios lej nacāmāpātīni.

4

Jesús lā' huan puscāt xala' nac Samaria

¹ Huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' que huan Jesús más lhūhua' ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxīmā', lā' Juan tū' lej lhūhua' a'ntī ixtastālani' lā' ixcāmā'kpaxī. ² Pero Jesús tū' ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'sca'txtunu'nī'n Jesús ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ Lā' a'xni'ca' Jesús ca'tzīlh que huan fariseosnu' ixcāmāca'tzīnīcanī'ttza' huā'mā', Jesús taxtulh de huan nac Judea lā' a'lh para nac Galilea.

⁴ Lā' huan ixtej Galilea tētaxtu por Samaria. ⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús ixtētāxtumā' a'nllhā ixtapa'ksī nac Samaria, chā'lh nac lakatin cā'lacchicni' ixtacuīni' Sicar na ixpajtzu huan ti'ya't a'ntū Jacob ixmaxquī'nī't ixo'kxa' a'ntī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī' lakatin mu'sni' a'ntū makāntza' ixla' ixuani't Jacob. Lā' hua'chi tastu'nūta Jesús chā'lh nac huanmā' mu'sni'. Lā' como lejtza' makat ixtlā'huani't, lejtza' ixtlekuanī't. Lā' a'ntza' tahuī'lal na ixquilhtūn huan mu'sni'. ⁷ Lā' tū' xlit lakchilh kalhatin puscāt xala' nac Samaria para namācutu xcān como ī'xka'tmā'. Lā' Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ Huan sca'txtunu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' para natatamāhua ixlihua'tca'n.

⁹ Lā' huan puscāt samaritana huanilh huan Jesús:

—Hui'x israelita lā' quit samaritana. Lā' ¿a'chī' quisqui'ni'ya' xcān? —chuntza' huanilh porque huan israelitas tū' ixtalālaktzī'ncu'tun con huan samaritanosnu'.

¹⁰ Lā' Jesús kalhtilh:

—Ixca'tzi cahuā a'ntū Dios māstā' lā' a'ntī squi'ni'mā'ni' mixcān, hui'x ixquisqui'ni' quit lā' quit xa'icmaxquī'ni' xatzey xcān.

¹¹ Huan puscāt huanilh:

—Hui'x tū' ka'lhī'ya' a'ntū napūmācutuya' lā' huan mu'sni' pūlhmā'n hui'lacha'. ¿Lhāchū nataya'ya' huan xatzey xcān? ¹² A'ntī quimpapca'n Jacob quincāmāchokoni'ni' huā'mā' mu'sni'. A'tzā' ixko'tnun Jacob lā' ixo'kxa'n lā' ixanimalhna'. Lā' ¿chu hui'x más ka'tla' que Jacob?

¹³ Lā' Jesús huanilh:

—Ixlihuāk a'ntī natahua' huā'mā' xcān, nataka'lhīpala takalhpūtīt. ¹⁴ Lā' a'ntī natahua' huā'mā' xcān a'ntū na'iccāmaxqui' quit, xla'ca'n tū'tza' maktin catitakalh-pūtīlh. Huan xcān a'ntū na'iccāmaxqui' quit nala hua'chi mu'sni' na ixchakānca'n, lā' nacāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹⁵ Lā' huan puscāt huanilh:

—Pues caquima'xqui' huā'mā' xcān lā' chuntza' tū'tza' maktin ictikalhpūtīlh lā' chuntza' tū'tza' ictimilh na'icxka'ta huā'tzā'.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' minkōlu'. Lā' cata'tit.

¹⁷ Lā' huan puscāt kalhtīlh:

—Tū' icka'lhī quinkōlu'.

Jesús huanilh:

—Stu'ncua' a'ntū hua'na' que tū' ka'lhī'ya' minkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kalhaquitzis minkōlu'. Lā' a'ntī tā'hui'la' chuhua'j, xla' tū' minkōlu'. Ixlistu'ncua' a'ntū huanī'ta'.

¹⁹ Lā' huan puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'cta'sana' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Huan quinapapna'ca'n samaritanosnu' ixtamācā'tanī Dios huā'tzā' nac kēstīn. Lā' hui'xina'n israelitas hua'nā'tit que xmān nac Jerusalén tzē namācā'tanīcan Dios.

²¹ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Cakalhlaka'i' a'ntū na'icuaniyāni'. Namin lakatin quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' catimaclacasqui'nca na'a'ncan mācā'tanīcan xaTāta' Dios huan nac kēstīn lā' nīn nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanosnu' tū' lakapasā'tit a'ntī mācā'tanī'yā'tit. Quina'n iclakapasāuj a'ntī icmācā'tanīyāuj. Lā' a'ntī namāpūtaxtūnu'n, xla' ū'tza' kalhatin israelita. ²³ Chilhtza' huan quilhtamacuj a'xni'ca' a'ntī xa'ncq tamācā'tanī xaTāta' Dios natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n lā' natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Dios lacasqui'n que chuntza' nalīmācā'tanīcan. ²⁴ Dios lakahuan a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' tasqui'nī que tachi'xcuhū't natamācā'tanī con ixlihuāk ixa'clhcunucca'n; lā' tasqui'nī natakahlaka'i' ixtachihuīn Dios. Chuntza' xa'nca natalīmācā'tanī Dios.

²⁵ Huan puscāt huanilh:

—Quit icca'tzī que namin huan Mesías a'ntī huanican Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnīt lā' mānūlh ixlīmāpūtaxtūnu'. Xla' naquincāhuanikō'yāni' ixlihuāk a'xni'ca' namin.

²⁶ Lā' Jesús huanilh:

—U'tza' quit a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

²⁷ Lā' tuncan tachilh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' talē'cnīlh como talaktzī'lh Jesús a'nchī ixtā'chihuīna'mā' huan puscāt. Lā' nīn chā'tin kalhasqui'nīlh huan puscāt: “¿Tuchū lacasqui'na'?” Lā' tū' kalhasqui'nīca Jesús: “¿A'chī' tā'chihuīna'mpā't huan puscāt?”

²⁸ Huan puscāt hui'līlh ixpūxka'tni' lā' a'lh nac cā'lacchicni' lā' cāhuanilh huan tachi'xcuhū't:

²⁹ —Capintit laktzī'nā'tit kalhatin chi'xcu' a'ntī quihuanikō'lh ixlihuāk a'ntū ict-lahuanīt. Chō'la ū'tza' a'ntī Cristo.

³⁰ Tataxtulh de huan cā'lacchicni' para natalaka'n Jesús. ³¹ Lā' lihuan ixtamimā'na huan tachi'xcuhū't, huan ī'sca'txtunu'nī'n Jesús tahuanih:

—Māpa'ksīni', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilihua't. Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit.

³³ Huan sca'txtunu'nī'n talākalhasqui'nīlh:

—¿Chā catīhuā quīxtekni'chitza' ixlihua't?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlīmāpa'ksīn quinTāta' a'ntī quimacaminī't, lā' ictlahuakō'cu'tun a'ntū quilimāmacū'nī't. U'tza' huā'mā' quit quilihua't. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus lakatā'ti' mālhcuyu' napūlana'n”. Quit iccāhuaniyāni': Calaktzī'ntit huan tachi'xcuhūi't a'ntīn tamimā'na. Palaj natakahlaka'ī' quintachihuīn. Xlaca'n hua'chi tacuxtu a'nlhā ā'xmān naxkāna'ncan. ³⁶ A'ntī xkāna'n maxquī'can ixtatlaj. Lā' nā chuntza' a'ntī quintatā'scuja. Por ixpālacata a'ntū tamāsu'yu xlaca'n, makapitzīn takahlaka'ī'. Lā' ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n a'ntīn quintatā'scuja. Lā' a'ntīn takahlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. U'tza' natalipāxuhua a'ntīn tamāsu'yulh quintachihuīn xapū'la lā' a'ntīn tamāsu'yulh ā'calistān. ³⁷ Ixlistu'ncua' a'nchī huancan: “Kalhatin cha'n lā' ā'kalhatin xkāna'n”. ³⁸ Quit iccāmacā'nī'ta'ni' para naxkāna'nā'tit a'nlhā tū' cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Naxkāna'nā'tit a'nlhā tascujli ā'makapitzīn. U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n nacāmāsu'ni'yā'tit a'ntī cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihuīn. Lā' xlaca'n natakahlaka'ī' —hualh Jesús.

³⁹ Lā' lej lhūhua' samaritanosnu' xalanī'n huanmā' cā'lacchicni' takahlaka'ī'lh Jesús por ixpālacata huan a'ntū huanī't huan puscāt: “Quihuanikō'lh ixlihuāk a'ntū ictlahuanī't quit”. ⁴⁰ Lā' chuntza' huan samaritanosnu' a'xni'ca' talakchilh Jesús, tahuanihl catachokolh con ū'tunu'n. Lā' xla' tachokolh lakatu' chi'chini'. ⁴¹ Lā' lhūhua' takahlaka'ī'lh a'xni'ca' takaxmatli a'ntū hualh xla'. ⁴² Lā' xlaca'n tahuanihl huan puscāt:

—Chuhua'j tū' xmān por ixpālacata mintachihuīn ickahlaka'ī'yāuj. Quina'n iclak-tzi'uj con quilakastapunca'n lā' ickaxmatnī'tauj a'ntū huan xla'. Lej ixlistu'ncua' palh ū'tza' Cristo a'ntī nacāmāpūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixo'kxa' huan chi'xcu' a'ntī ixtā'scuja huan rey

⁴³ Lā' ixlīlakatu' chi'chini' Jesús taxtulh de nac Samaria lā' a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús ixcāhuaninī't que kalhatin a'cta'sana' tū' a'cnīni'ni'can na ixā'lacchicni'. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' Jesús chilh nac Galilea, lipāxūj talaktzī'lh xalanī'n nac Galilea. Como xlaca'n taquilalh nac Jerusalén a'nlhā ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican pascua, ixtalaktzī'nkō'nī'ttza' ixlihuāk a'ntū quītlahualh Jesús a'ntza'.

⁴⁶ Jesús mimpā nac Caná, nac estado de Galilea, a'nlhā limāxtulh xavino uva huan xcān. Lā' pajtzu Caná, nac lakatin cā'lacchicni' a'ntū huanican Capernaum, ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtā'scujmā' huan rey. Lā' huan ixo'kxa' lej ixī'tza'ca'n. ⁴⁷ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh que Jesús ixtaxtunī'ttza' huan nac Judea lā' ixui'lacha'tza' nac Galilea, lā' chu tuncan huan xatāta' a'lh laktzī'n Jesús lā' lej squi'nli que ca'a'lh na ixchic para namātzeyī ixo'kxa' porque ixnīmā'tza'. ⁴⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit hasta que tū' nalaktzī'nā'tit lē'cnīn lā' xalaka'tla'n catūhuā.

⁴⁹ Lā' huan chi'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic līhuan tūna'j nī qui'o'kxa'.

⁵⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

Lā' huan chi'xcu' kalhlaka'ī'lh a'ntū huanilh Jesús lā' a'lh.

⁵¹ Lā' a'xni'ca' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'nī'n chu tuncan tataxtulh ta'a'lh talakapāxtoka lā' tahuanihl:

—Mi'o'kxa' tzeyalhtza'.

⁵² Lā' cākalhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Lā' tahuanihl:

—Kōtan hua'chi maktin kōtanū tapānūni'lh huan tachi'chīxni'.

⁵³ Huan xatāta' chu tuncan ca'tzīlh que chu ū'tza' huā'mā' hora a'xni'ca' huanilh Jesús: “Mi'o'kxa' tzeyalhtza'”. Lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'lh Jesús huan chi'xcu' lā' nā ixlihuākca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixlīlakatu' lē'cnīn a'ntū tlhualh Jesús a'xni'ca' mincha' nac Judea lā' chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyīlh huan chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Lā' tū' makān ā'calistān huan israelitas talitzuculh huan cā'tani'. Lā' Jesús a'lh nac xcānsipej Jerusalén a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. ² Lā' nac Jerusalén, ixuī' lakatin mu'sni' na ixpajtzu a'nlhā ixtalactanū borregos nac huanmā' xcānsipej. Lā' huan mu'sni' ixuanican Betesda. U'tza' ixtachihuīn hebreo. Lā' a'nlhā ixuī' huan mu'sni' ixuī' lhūhua' xcān. Lā' pūlhāmā'n ixuanī't. Lā' ixyāhuacani'ttza' ixa'cchic a'ntū ixka'lhī lakaquitzis ixtanquilhni'. ³ A'ntza' ixtamā'na lhūhua' i'tza'ca'nī'n a'ntī lakatzi'nī'n lā' a'ntīn tū' tzey ixtojonca'n lā' a'ntī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'na a'xni'ca' ixtaxakā'līlh huan xcān. ⁴ A'katunu' ixyujāchi kalhatin ángel. Lā' ū'tza' ixlakxakā'lī huan xcān. Lā' a'ntī pū'la ixtojō huan nac xcān a'xni'ca' ixtalaxxakā'lī, xla' chu tuncan ixtzeyan de chu xatūyā tajatat.

⁵ Lā' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixī'tza'ca'n pu'xamacāujtzeyan cā'ta'. ⁶ Lā' Jesús laktzī'lh huan chi'xcu' a'nlhā ixmā'. Lā' como Jesús ixca'tzī'tza' palh lejtza' makān ixī'tza'ca'n huan chi'xcu', lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā tzeyancu'tuna'?

⁷ Lā' huan i'tza'ca' kalhtīnī'lh:

—Tintī' a'ntī naquimojō huā' nac xcān a'xni'ca' talaxxakā'lī. A'xni'ca' quit ictō-jōcu'tun chu tuncan tojō ā'kalhatin lā' chuntza' quilītlajacan.

⁸ Lā' Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' lā' casacti mixti'cat lā' catlā'hua'.

⁹ Lā' chu tuncan huan chi'xcu' tzeyalh lā' sacli i'xti'cat lā' tzuculh tlā'huan. Lā' huanmā' chi'chini' xla' ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Lā' huan israelitas tahuanilh huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' chi'chini' ū'tza' a'ntū pūjaxcan. Lā' hui'x tū' a'nan nalīpina' catūhuā. Tū' limakuan hui'x lipimpā't mixti'cat. Chuntza' huan quileycā'n.

¹¹ Lā' huan chi'xcu' cākalhtīlh:

—Pues a'ntī quimātzeyīlh, ū'tza' quihuanilh: “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua”.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tichūyā chi'xcu' a'ntī huanini': “Casacti mixti'cat lā' catlā'hua”?

¹³ Lā' huan chi'xcu' tū' ixca'tzī' a'ntī mātzeyīlh porque lej lhūhua' tachi'xcu'huī't ixtahui'lāna' lā' Jesús ixcālaclhtaxtunī'ttza'. ¹⁴ Lā' ā'calistān Jesús tā'lāpāxtokli nac xaka'tla' lītōkpān lā' huanica:

—Chuhua'j hui'x tzeyatza'. Tū'tza' catlahua' a'ntū ko'hua'jua'. Palh hui'x natlahua'pala'ya' a'ntū ko'hua'jua', chō'la napātīpala'ya' hui'x ā'lihua'ca'.

¹⁵ Lā' huan chi'xcu' a'lh lā' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas que a'ntī ixmātzeyīnī't xla' ū'tza' Jesús. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' ū'tza' a'ntū ixpūjaxcan lā' a'xni'ca' Jesús tlahualh huanmā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' talitzuculh talīmacaputza israelitas lā' ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—QuinTāta' pō'ktu scujmā' lā' nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Lā' ū'tza' ā'chulā' talī'a'kchā'lh huan israelitas lā' lej ixtamaknīcu'tun. Ta'a'kchā'lh porque xla' ixtlahuanī't a'ntūn tū' tzey para xlaca'n huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan lā' ixuampala xla' que Dios ū'tza' ixTāta' lā' ū'tza' ixlītā'talacastuca Dios.

IxO'kxa' Dios ka'lhī limāpa'ksīn

¹⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyānī'. Quit quē'cstu tuntū' ictlahua. Xmān ictlahua ixtapuhuān quinTāta' Dios. Iclaktzī'n a'ntū tlahua quinTāta' lā' xmān ū'tza' ictlahua. A'ntū tlahua quinTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ Huā' quinTāta' quim-pāxquī' quit lā' quimāsu'ni' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tlahuamā'. Lā' naquimāsu'ni'cus a'ntū más xalaka'tla'n catūhuā. Lā' ū'tza' na'ictlahua lā' nalē'cnī'yā'tit hui'xina'n.

²¹ QuinTāta' mālakahuanīchokonīnī'n. Lā' nā chuntza' quit iccāmālakahuanī a'ntī

iccāmālakahuanīcu'tun. ²² QuinTāta' tū' lacāxtlahua nīn kalhatin porque xla' quimacamaxqui'nī't huan līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua. ²³ Lā' chuntza' ixlihuākca'n naquinta'a'cnīni'ni' quit a'cxtim hua'chi ta'a'cnīni'ni' quinTāta' Dios. A'ntīn tū' qui'a'cnīni'ni' quit nā tū' a'cnīni'ni' quinTāta' a'ntī quimacaminī't.

²⁴ 'Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī takaxmata a'ntū icuan lā' talipāhuan a'ntī quimacamilh, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' xla'ca'n tū' caticāmālaclē'nīca; taka'lhītza' ixquilhtamacujca'n xasāsti' a'ntū tū' maktin catisputli. ²⁵ Lā' ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Mimā'tza' huan chi'chini' lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' huan a'ntīn tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n, xla'ca'n natakaxmata quintachihuīn quit, ixO'kxa' Dios. Lā' a'ntī nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn, xla'ca'n nacāmaxqui'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁶ QuinTāta' Dios, xla' ka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmaxqui' tachi'xcuhui't ixquilhtamacujca'n xasāsti'. Lā' quimaxqui'nī't quit līmāpa'ksīn para na'iccāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuhui't. ²⁷ Lā' quimaxqui'nī't līmāpa'ksīn para na'iclacāxtlahua, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Tū' calē'cnī'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'. Mimā' huan chi'chini' a'xni'ca' huan nīnī'n natakaxmata quintachihuīn. ²⁹ Lā' natatā'cxtuyāchi xla'ca'n de nac taponkni'. A'ntīn tatlahualh a'ntūn tzey, xla'ca'n natalakahuanchoko lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahualh a'ntū xako'hua'jua', xla'ca'n natalakahuanchoko lā' nacāmāpātīnīcan.

Jesús māsu'yulh que xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' ictlahua a'ntū xmān quimpātunca'tzi. Quit iclacāxtlahua chu a'nchī Dios quihuanī. A'nchī iclacāxtlahua quit, chuntza' tzey porque quit tū' ictlahua xmān a'ntū quit iclacasqui'n. Ictlahua xmān ixpātunca'tzi huan quinTāta' a'ntī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān cahuā quit xa'icmālacstū'nclī lā' tintī' ā'kalhatin a'ntī namālacstū'nca de quit, chuntza' tū' catikalhlaka'ī'ca a'ntū icuan. ³² Hui'lapā ā'kalhatin. U'tza' naquilichihuīna'n. Lā' quit icca'tzī que a'ntū nahuan xla' de quit, ū'tza' ixlistu'ncua'. ³³ Hui'xina'n mākalhasqui'nīnī'ntit Juan. Lā' Juan kalhtīni'lh a'ntū ixlistu'ncua'. ³⁴ Quit tū' icmaclacasqui'n nīn kalhatin chi'xcu' a'ntī namālacstū'nca de quit. Xmān iccāhuanimā'ni' huanmā' para que hui'xina'n napūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chi lakatin pūmaksko a'ntū ixlama lā' ixmaksko. Lā' hui'xina'n tū' makān lakati'tit a'nchī iccāmāxkakēyāni'. ³⁶ Juan ixmālacstū'nca que Dios quimacaminī't. Lā' a'ntū más māsu'yu que Dios quimacaminī't ū'tza' a'ntū ictlahua, como ictlahua a'ntū Dios quilimāmacū'nī't. ³⁷ Lā' nā Dios mālacstū'nca de quit. Pero hui'xina'n tū' maktin kaxpa'tnī'ta'ntit ixtachihuīn lā' tū' maktin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Lā' tū' ka'lhīyā'tit ixtachihuīn na mi'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n lej xa'nca lakapūtle'keyā'tit huan ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'yuj huan ixtachihuīn Dios lichihuīna'n de quimpālacata, ⁴⁰ pero hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'cu'tunāuj para que chuntza' naka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴¹ 'Quit tū' ictamakchuyī palh tachi'xcuhui't tū' quinta'a'cnīni'ni'. ⁴² Quit icca'tzī xa'nca que hui'xina'n tū' pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Quit icminī't por ixquilhtampān Dios. Lā' hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'yāuj. Palh ixmilh ā'kalhatin xmān por ixtapuhuān, ū'tza' nakahlaka'ī'yā'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit que cacāta'a'cnīni'ni'ni' huan tachi'xcuhui't lā' tū' pāstacā'tit natlahua'yā'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' tū' likahlaka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Tū' capuhua'ntit palh na'iccālē'ksa'nīnī'nāni' con quinTāta'. A'ntī nacālē'ksa'nīnī'nāni' ū'tza' Moisés a'ntī lipāhua'nā'tit hui'xina'n. ⁴⁶ Palh hui'xina'n ixkahlaka'ī'tit cahuā a'ntū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilākahlaka'ī'uj, como a'ntū tzo'kli Moisés, ū'tza' lichihuīna'lh de quit. ⁴⁷ Lā' palh hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū tzo'kli Moisés, ¿chichū naquilālīkahlaka'ī'yāuj quit a'ntū iccāhuaniyāni'?

6

Jesús cāmāhuī'lh huan lakaquitzis mil chi'xcuui'n

Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17

¹ Lā' ā'calistān Jesús a'lh nac tintacut mar a'nlhā ixtacuīni' Galilea lā' nā ixuanican Tiberias. ² Lā' lej lhūhua' tachi'xcuui't ixtastālani'nī't porque ixtalaktzī'nī't huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ixtlahuanī't, como ixcāmātzeyīnī't huan ī'tza'ca'nī'n. ³ Lā' Jesús tō'ca'lh huan nac kēstīn lā' a'ntza' tatō'lal con ī'sca'txtunu'nī'n. ⁴ Lā' ixtapajtzūtēlha huan ixcā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' Jesús laca'a'lh lā' lacachuna'j cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't ixtalakmimā'na. Lā' huanilh huan Felipe:

—Chuhua'j ¿lhachū natamāhuayāuj līhua't a'ntū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuui't?

⁶ Jesús hualh huā'mā' a ver chichū ixkalhtīni'lh Felipe. Jesús, xla' ixca'tzītza' a'ntū natlahua. ⁷ Lā' Felipe kalhtīni'lh:

—Lakatu' ciento pesos tū' cati'a'cchā'lh para natalīhuā'yan macasti'n.

⁸ Lā' ā'kalhatin sca'txtunu' ixtacuīni' Andrés, a'ntī ixtā'tin Simón Pedro, xla' hualh:

⁹ —A'tzā' huī' kalhatin ka'hua'chu. Xla' limin macquitzis pāntzi de cebada lā' ā'tantu' squī'ti'. Lā' ¿chichū nalī'a'cchā'n, tanto lhūhua' tachi'xcuui't?

¹⁰ Lā' Jesús hualh:

—Cacāhuani'tit huan tachi'xcuui't que catatahui'lakō'lh ixlīhuākca'n.

A'ntza' lej ixmā' seket. Lā' a'ntza' tatahui'lakō'lh hua'chi lakaquitzis mil chi'xcuui'n.

¹¹ Lā' Jesús cātayal huan pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzī Dios lā' cāmaxquī'lh ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' xlaca'n tamaxquī'lh a'ntī ixtahui'lāna'. Lā' nā chuntza' cāmaxquī'lh huan squī'ti'. Lā' cāmaxquī'lh chu a'nchī xlaca'n talacasquī'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' taka'sli, Jesús cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit huan xalacpītzin. Tū' capāxcatlīla'tit.

¹³ Tamākēstokli lā' a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta' lītatzumalh xalacpītzin macquitzis pāntzi de cebada. ¹⁴ Lā' huan tachi'xcuui't a'xni'ca' talaktzī'lh huanmā' lē'cnīn a'ntūn tlahualh Jesús, xlaca'n tahualh:

—Stu'ncua' ū'tza' huanmā' ixa'cta'sana' Dios a'ntī ixmimā' huā' nac quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' Jesús ca'tzīlh que ixtalē'ncu'tun lā' ixtasātlahuacu'tun ixreyca'n. Lā' ū'tza' lītapanūlh lā' ixa'cstu a'lh nac kēstīn.

Jesús kalhtlā'hualh huan xcān

Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52

¹⁶ Lā' a'xni'ca' tzi'satza' ixuanī't, ī'sca'txtunu'nī'n tayujchi para na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatojōlh nac lakatin barco lā' ixtatēlakataxtumā'natza' huan mar. Xlaca'n ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Lejtza' cā'pucsua' ixuanī't lā' Jesús tūna'j ixtaspi'ta.

¹⁸ Lā' lej tzuculh ū'nun. Lā' huan xasipej xcān ixtatā'kayāhua. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' ixtatlā'huani'ttza' hua'chi lakaquitzis kilómetro ixlīmakat, huan sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh Jesús. Ixtapajtzūtēlha huan nac barco, lā' ixkalhtlā'huantēlha huan xcān. Lā' xlaca'n tajicua'lh. ²⁰ Lā' xla' cāhuanilh:

—Quit Jesús. Tū' cajicua'ntit.

²¹ Lā' xlaca'n con lhūhua' tapāxuhuān tamā'ca'lh nac barco. Lā' chu tuncan lacapalh tachā'lh na ixquilhtūn huan mar, ixpajtzu Capernaum.

Huan tachi'xcuui't taputzal Jesús

²² Lā' ixlīlakalī ixtalahui'lāna'ncha'cus huan tachi'xcuui't nac tintacut mar. Xlaca'n taca'tzīlh que xmān lakatin barco ixui' lā' ū'tza' ixtapūtacutnī't huan sca'txtunu'nī'n lā' Jesús tū' ixcātā'a'nī't. ²³ Lā' makapītzin barcos xalactī'na'j ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias lā' tachilh ixpajtzu a'nlhā ixua'canī't pāntzi a'xni'ca' māstā'lh pāxcatca'tzī huan Jesús. ²⁴ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't taca'tzīlh que Jesús tū'tza' ixui' a'ntza' lā' nīn ī'sca'txtunu'nī'n, xlaca'n tatojōlh huan nac barcos lā' ta'a'lh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' huan Līhua't a'ntū māstā' quilhtamacuj

²⁵ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuui't tatacutcha', takaksli Jesús lā' takalhasquī'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿lhāchūnīn chita' huā'tzā'?

²⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n laktzī'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Tū' ixpālacata huan lē'cnīn quilāputzayāuj. Hui'xina'n tzej huā'yantit lā' tzej ka'stit. U'tza' quilāliputzayāuj. ²⁷ Tū' cascujtit por huan milihua'tca'n a'ntū nasputa. Xatzey cascujtit por huan lihua't a'ntū tū' maktin catisputli. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n lā' como quit icmilh por ixquilhtampān quinTāta' Dios.

²⁸ Lā' xlaca'n takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū na'ictlahuayāuj para que tzē na'ictlahuayāuj chu a'nchī lacasqui'n Dios?

²⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—A'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquilākahlaka'ī'yāuj, como quit quimacaminī't Dios.

³⁰ Takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchūyā lē'cnīn tzē naquilātlahuani'yāuj para que chuntza' na'iccākalhlaka'ī'yāni'? ¿Tuchū natlahua'ya' hui'x? ³¹ Huan quinapapna'ca'n tahua'lh a'ntū huanican maná nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Xla' cāmaxquī'lh ixlihua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntū Moisés cāmaxquī'ni', ū'tza' tū' huan lihua't xala' nac a'kapūn. QuinTāta' xla' cāmaxquī'yāni' huan Xatzey Lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Macamincanī'ta'ncha' nac a'kapūn kalhatin a'ntī cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuhui't nac cā'quilhtamacuj. U'tza' huā'mā' huan Xatzey Lihua't a'ntū māstā'mā' Dios.

³⁴ Lā' tahuanilh:

—Caquilāmaxquī'uj pō'ktu huanmā' lihua't.

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' Lihua't. Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuhui't. A'yuj hui'xina'n huā'yanā'tit, pero natzincspalayā'tit lā' nakalhpūtīpalayā'tit. Palh naquilākahlaka'ī'yāuj lā' naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj, hui'xina'n tū' caticāspuṭni'ni' tapāxuhuān. ³⁶ Iccāhuanintza' hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntit huan lhūhua' lē'cnīn a'ntū ictlahualh. Lā' tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj laktzī'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixlihuākca'n a'ntī nacāmāpuhuanī quinTāta' que naquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun, xlaca'n naquintastālani'. Lā' a'ntī naquintastālani'cu'tun tū' icticāmāspi'tli. ³⁸ Quit icminī'ta'ncha' nac a'kapūn para na'ictlahua ixtapuhuān a'ntī quimacamilh. Tū' ictlahua a'ntū xmān quintapuhuān. ³⁹ QuinTāta' a'ntī quimacaminī't, xla' lacasqui'n que na'iccāmaktaka'lha ixlihuākca'n a'ntī cāmāpuhuanī que naquintastālani'. Xla' lacasqui'n que na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁰ Ixtapuhuān quinTāta' ū'tza' huā'mā': Ixlihuākca'n a'ntī natahuan que quit ixO'kxa' Dios lā' naquintalīpāhuan, xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu; lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini' —hualh Jesús.

⁴¹ Lā' huan israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Tū' cāminī'ni'lh a'nchī hualh Jesús: “Quit huan Lihua't. Quit icmincha' nac a'kapūn”. ⁴² Lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' ixo'kxa' José huā'mā' Jesús? Quina'n lakapasāuj ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' ¿a'chī' quincāhuaniyāni' chuhua'j palh minī'ta'ncha' nac a'kapūn?

⁴³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' cachihuī'na'ntit chuntza'. ⁴⁴ Dios ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanī tachi'xcuhui't que naquintastālani' lā' xmān chuntza' natatapa'ksī con quit. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin a'ntū ā'xmān chi'chini'. ⁴⁵ Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'klī profetas, chuntza' tatzō'kni':

Dios nacāmāsu'ni' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't.

Ixlihuākca'n a'ntī takaxmata ixtachihuīn quinTāta' lā' chuntza' tasca'ta, xlaca'n naquintastālani'.

⁴⁶ 'Nīn tinti' laktzi'ni't quinTāta'. Xmān quit iclaktzi'ni't, como icmini'ta'ncha' a'nlhā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nti quintalipāhuan, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁸ Quit huan Līhua't a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴⁹ Minapapna'ca'n, xlaca'n ixtahua' huan maná a'xni'ca' ixtahui'lāna'ncha' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'yuj ixtahua' huan maná, pero xlaca'n tanīlh. ⁵⁰ Quit iccālikalhachihuīna'ni'mā'ni' huan Līhua't a'ntū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' Līhua't. A'nti quintakalhlaka'ī' tū' maktin catitanīlh. ⁵¹ Quit huan Līhua't a'ntū mini'ta'ncha' nac a'kapūn lā' a'ntū cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't. A'nti natahua' huā'mā' Līhua't natatahui'la para pō'ktu. Huan Līhua't a'ntū na'iccāmaxquī', xla' ū'tza' quimacni'. Lā' na'icmāstā' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcu'huī't —hualh Jesús.

⁵² Lā' huan israelitas tatzuculh talālacatāquī' lā' talāhuanilh:

—Lā' ¿chichū līlalh huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yāni' ixmacni' para nahua'yāuj?

⁵³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n tū' nahua'yā'tit quimacni', lā' palh tū' nahua'yā'tit quinka'lhni', tū' catika'lhī'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n. ⁵⁴ A'nti natahua' quimacni' lā' a'nti natahua' quinka'lhni', xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Lā' quit na'iccāmālakahuanīchoko a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ⁵⁵ Quimacni' ū'tza' huan Xatzey Līhua't lā' quinka'lhni' ū'tza' a'ntū Xatzey Līko'tnuncan. ⁵⁶ A'nti natahua' quimacni' lā' a'nti natalīko'tnun quinka'lhni', xlaca'n kēxtim naquintatā'latahui'la. ⁵⁷ Quimacmini't quinTāta' a'nti xalakahuan. Quit xalakahuan porque quinTāta' xalakahuan. Lā' nā chuntza' na'iccāmālakahuanī a'nti natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' Līhua't a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' tū' hua'chi huan maná a'ntūn tahua'lh minapapna'ca'n. Lā' a'yuj minapapna'ca'n tahua'lh huan maná, pero xlaca'n tanīlh. A'nti natahua' huā'mā' Līhua't a'ntū iccālikalhachihuīna'ni'mā'ni', xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁵⁹ Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'mā' nac huan lītōkpān nac Capernaum.

Cāmāsu'ni'ca chu a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu

⁶⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lhūhua' a'nti ixtakalhlaka'ī'mā'na ixlīmāscatīn Jesús, xlaca'n talāhuanilh:

—Lej jicslīhua' huā'mā' a'ntū huan. Tū'tza' kaxmatcu'tunāuj.

⁶¹ Lā' Jesús ixca'tzi' que ī'sca'txtunu'ni'n ixtalīchihuīna'mā'na lā' tū' iccāmini'ni' huan ixtachihuīn Jesús. Lā' xla' cākalhasqui'nīlh:

—¿Chā tū' cāmini'ni'yāni' a'ntū iccāhuaniyāni'? ⁶² ¿Tuchū ixpuhuanit palh ixlaktzi'ntit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā' a'nlhā pū'la ixui'lacha'? ⁶³ A'ntū iccāhuaniyāni', ū'tza' tū' huanicu'tun que stu'ncua' nahua'yā'tit quinquinit. Quinquinit tū' caticāmaxquī'ni' minquilhtamacujca'n. Huan Espīritu Santo ū'tza' tzē nacāmaxquī'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. A'ntū iccāhuanincus, ū'tza' māsuyū a'nchī tzē nalīka'lhīyā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū māstā' Dios. ⁶⁴ Lā' huan makapitzīn de hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit.

Jesús lanāntza' ixca'tzi' tichū a'ntīn tū' natakalhlaka'ī' lā' tichū namacamāstā' xla'.

⁶⁵ Lā' hualh:

—Lā' ū'tza' iccālihuani'ni'ta'ni'tza' que nīn tinti' tzē natapa'ksī con quit palh quinTāta' tū' namāpuhuanī que naquistālanī'.

⁶⁶ Lā' ū'tza' talīmāxtekli Jesús lhūhua' a'nti ixtakalhlaka'ī'mā'na. Lā' tū'tza' ix-tastālanī'. ⁶⁷ Lā' Jesús cākalhasqui'nīlh huan kalhacāujtu' ī'sca'txtunu'ni'n:

—¿Nā hui'xina'n quilāmāxtekcu'tunāuj?

⁶⁸ Lā' Simón Pedro kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿tichūn tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn ū'tza' māsuyū chu a'nchī na'iclika'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁶⁹ Lā' quina'n ickalhlaka'ī'yāuj lā' quina'n icca'tzīyāuj que hui'x Cristo, hui'x ixO'kxa' Dios xalakahuan.

⁷⁰ Lā' Jesús cākalhtīl:

—Quit iccālacsacni' minkalhacāujtu'ca'n. Lā' kalhatin de hui'xina'n xla' tā'scujatza' huan ko'ti'ti'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā' huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. Xla' a'ntī namacamāstā' Jesús, a'yuj ū'tza' ixlīkalhacāujtu' ixuanī't de huan sca'txtunu'nī'n.

7

Ixtā'timīn Jesús tū' ixtakalhlaka'ī'

¹ Lā' tuncan Jesús a'lh latā'kchoko nac Galilea. Tū'tza' ixlatā'kchokocu'tun nac Judea porque huan israelitas xalanī'n nac Judea ixtamaknīcu'tun. ² Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka' a'ntū ixtatlahua huan israelitas. ³ Huan chi'xcuui'n, ixtā'timīn Jesús, tahuanihl:

—Tū' titachokoya' huā'tzā'. Capittza' nac Judea para que chuntza' mintachi'xcuui't a'ntīn tahui'lāna'ncha' a'ntza', xla'ca'n nā natalaktzī'n a'ntū tlahua'pā't. ⁴ A'ntī lacasqui'n que natalakapasa ixlīhuāk tachi'xcuui't, xla' tū' lakatzē'k catitlahualh catūhuā. Palh lej stu'ncua' a'ntū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacapūnca'n de ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

⁵ Lā' nīn ixtā'timīn tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús. ⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tūna'j chin huan chi'chini' a'xni'ca' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'xni'ca' napincu'tunā'tit. ⁷ Huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tūla caticātaca'tzalaktzī'ni' hui'xina'n. Lā' quit quintaca'tzalaktzī'n porque quit icmāsuyū palh tū' tzey a'ntū tatlahua xla'ca'n. ⁸ Capintit hui'xina'n a'nlhā lamā' cā'tani'. Quit tūna'j icti'a'lh porque tūna'j chin huan chi'chini' a'ntū na'icpū'a'n quit.

⁹ Lā' a'xni'ca' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, xla' tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh a'nlhā ixlamā' cā'tani' a'ntū huanican ixla' mū'xta'ka'

¹⁰ Lā' a'xni'ca' ixta'a'nī'ttza' huan chi'xcuui'n, ixtā'timīn Jesús, nā xla' a'lh a'nlhā ixlamā' huan cā'tani'. Tū' cātā'a'lh huan ixtalhūhuā't tachi'xcuui't, xla' lakatzē'k a'lh. ¹¹ Lā' huan israelitas lej ixtaputza Jesús a'nlhā ixlamā' huan cā'tani' lā' ix-talīkalhasqui'nīni'n:

—¿Lhachū lahuī' huan chi'xcu'?

¹² Lā' lhūhua' a'ntī ska'lh ixtalīkalhachihuīna'mā'na. Makapitzīn ixtahuan: “Xla' lej tzey chi'xcu’”. Lā' ā'makapitzīn ixtahuan: “Tū' tzey huā'mā' chi'xcu'; a'kxokonu'n”.

¹³ Lā' ixlīhuākca'n tzē'k ixtalīkalhachihuīna'n porque ixtajicua'ni' huan israelitas.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' hua'chi'itāt ixlamā' huan cā'tani', Jesús tanūlh huan nac xaka'tla' lītōkpān lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ¹⁵ Lā' huan israelitas lej talē'cnīlh lā' talāhuanilh:

—¿Chichū lej līca'tzī huā'mā' chi'xcu'? Tū' maktin estudiarlīnī't.

¹⁶ Lā' Jesús cākalhtīl:

—A'ntū icmāsuyū quit tū' quē'cstu quintapāstacna'. Xla' ū'tza' ixtapāstacna' a'ntī quimacaminī't. ¹⁷ Palh catīhuā tlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n, xla' naca'tzī palh icmāsuyū ixtapāstacna' Dios, lā' tū' xmān quintapāstacna'. ¹⁸ A'ntī chíhuīna'n xmān por ixtapāstacna', xla' lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca. A'ntī lacasqui'n que ca'a'cnīni'ni'ca a'ntī macaminī't, ū'tza' nahuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' tū' cati'a'kxokonu'lh.

¹⁹ Moisés cāmāxqui'ni' hui'xina'n huan ley. Lā' milīhuākca'n tū' tlōkentaxtūyā'tit huanmā' ley. ¿A'chī' quilāmaknīcu'tunāuj?

²⁰ Lā' huan tachi'xcuui't takalhtīl:

—Hui'x chō'la chuya'ya'. ¿Tichū maknīcu'tunāni'?

²¹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Milīhuākca'n lē'cnī'yā'tit por ixpālacata a'ntū ictlahualh huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'ni'ni' huan talanān a'ntū huanican circuncisión (a'yuj xapū'la huan quinapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). Lā' ū'tza' ixpālacata hui'xina'n

licircuncidarliyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ²³ Chuntza' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū hualh Moisés que nacircuncidarliyā'tit kalhatin ska'ta' a'ntī xachi'xcu', a'yuj ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlhua'yā'tit', lā' ¿a'chi' lē'kchipinā'tit hui'xina'n por icmātzeyilh xa'nca huan i'tza'ca' huanmā' chi'chini' a'ntū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilāliyāhuayāuj porque puhua'nā'tit que, chu a'nchī mileyca'n, tū' tzey a'ntū ictlahualh. A'xni'ca' nalīyāhua'yā'tit ā'chā'tin, tasqui'nī nalīyāhua'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n —hualh Jesús.

Jesús xla' cāhuanilh a'nlhā xala'

²⁵ Lā' tatzuculh takalhachihuīna'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' talākahasqui'nīlh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī putzacan para namaknīcan? ²⁶ A'tzā' chihuīna'mā' na ixlacapūnca'n tachi'xcu' tū' lā' nīn tūntū' tahuanī huan pūchihuīna'nī'n. ¿Chu tapuhuan que huā'mā' chi'xcu' ū'tza' Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't? ²⁷ A'xni'ca' namin Cristo nīn tintī' catīca'tzīlh a'nlhā naminācha'. Pero quina'n ca'tzīyāuj a'nlhā xala' huā'mā' chi'xcu'.

²⁸ Jesús kaxmatli huā'mā' tachihuīn a'nlhā ixcāmāsu'ni'mā' nac xaka'tla' litokpān. Lā' lej palha' chihuīna'lh:

—Hui'xina'n puhua'nā'tit que quilālakapasāuj lā' nā puhua'nā'tit que ca'tzīyā'tit a'nlhā xala' quit. Quit tū' icminī't por quimpātunca'tzi. A'ntī quimacaminī't xla' stu'ncua' lahuī'. Xla' tū' lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Lā' quit iclakapasa como icmincha' a'nlhā hui'lacha' xla', lā' ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Tuncan ixtachi'lē'ncu'tun. Lā' nīn tintī' chi'palh porque tūna'j ixchā'n huan chi'chini' a'ntū napūchi'pacan. ³¹ Lhūhua' tachi'xcu' tū' takalhlaka'ī'lh Jesús lā' tahualh:

—Lā' Cristo a'xni'ca' namin xla' tū' catitlahualh más lē'cnīn que huā'mā' chi'xcu'.

Huan fariseosnu' tamacā'lh policías para nachī'lē'ncan Jesús

³² Lā' huan fariseosnu' takaxmatli a'nchī ska'lh ixtalichihuīna'n Jesús huan tachi'xcu' tū'. Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamacā'lh ixpolicíasna'ca'n para natachi'lē'n Jesús. ³³ Lā' a'xni'ca' talakmilh, Jesús cāhuanilh huan tachi'xcu' tū':

—Tū'tza' makān ictilatahui'lal con hui'xina'n. Tuncan na'iclaka'n a'ntī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj pero tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā quit na'ica'n.

³⁵ Lā' huan israelitas talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū na'a'n palh tūlal catikaksui? Chō'la nacālaka'n huan israelitas a'ntīn tatā'lahui'lāna'ncha' huan griegos lā' nacāmāsu'ni' xlaca'n lā' nā huan griegos. ³⁶ Quincāhuanini': "Naquilāputzayāuj lā' tū' quintilākaksui, como tūla catichipintit a'nlhā na'ica'n quit". ¿Tuchū huanicu'tun huā'mā' tachihuīn?

Huan xcān a'ntū mās'tā' quilhtamacuj

³⁷ Lā' huan a'ntū ā'xmān chi'chini' ixla' huan cā'tani' ū'tza' más xaka'tla' chi'chini' de huan cā'tani'. Lā' huanmā' chi'chini' Jesús tāyalh lā' lej palha' hualh:

—Lā' a'ntīn takalhpūtī, caquintalakmilh lā' catako'tnūlh. ³⁸ A'ntī quintakalhlaka'ī' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixa'clhcunucca'n lā' natā'cxtuyāchi lhūhua' xcān a'ntū mās'tā' quilhtamacuj. Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesús ixuanicu'tun huā'mā' que a'ntī natakalhlaka'ī', natamaklhtīnī'n huan Espīritu Santo. Tūna'j ixmin huan Espīritu Santo porque Jesús tūna'j ixa'n nac a'kapūn.

Tū' a'cxtim ixuanī't ixtapuhūanca'n huan tachi'xcu' tū'

⁴⁰ Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcu' tū' takaxmatli huā'mā', makapitzīn tahualh:

—Ixlistu'ncua' huā'mā' Jesús ixa'cta'sana' Dios a'ntī naquincālakmināni'.

⁴¹ Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—U'tza' huā'mā' Cristo.

Lā' ā'makapitzin tahuampā:

—¿Chichū lilalh huā'mā'? Cristo tū' catimincha' de nac Galilea. ⁴² Huan Cristo nala i'xū'yātā'nat David. Lā' ū'tza' natahui'la nac Belén a'nlhā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Lā' ū'tza' tū' a'cxtim ixtalīpuhuan huan tachi'xcu'huī't. ⁴⁴ Lā' huan makapitzin ixtachī'lē'ncu'tun pero nīn tintī' chi'palh.

Huan pūchihuīna'nī'n tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

⁴⁵ Huan policías talaka'nchokopā huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' cākalhasqui'nīca:

—Lā' ¿a'chī' tū' lī'ta'ntit?

⁴⁶ Lā' huan policías takalhtīni'lh:

—Tū' maktin ickaxmatāuj nīn kalhatin chi'xcu' a'ntī chihuīna'n hua'chi huā'mā' chi'xcu'.

⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' takalhtīni'lh:

—Chō'la nā hui'xina'n cāta'a'kxokochāni'. ⁴⁸ Tū' kalhlaka'ī'nī't Jesús nīn kalhatin xapuxcu' lā' nīn kalhatin fariseo. ⁴⁹ Huan catihuāya tachi'xcu'huī't tū' talakapasa ixley Dios. Lā' ū'tza' nacālīmālaclē'nī Dios.

⁵⁰ Lā' huan Nicodemo a'ntī ixlakminī't Jesús de tzi'sa, xla' nā fariseo ixuanī't. Lā' xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Tūla catimāpātīniuj kalhatin chi'xcu' palh tū' pū'la naca'tziyāuj a'ntū laclē'n lā' palh tū' pū'la namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzō'kni' huan nac ley.

⁵² Lā' huan ā'makapitzin fariseosnu' tahuanih Nicodemo:

—Chō'la nā hui'x xala' nac Galilea a'nlhā tahuī'lāna'ncha' huāk catihuāya chi'xcu'huī'n. Calakapūtle'ke ixtachihuīn Dios lā' naca'tziya' que tū' maktin minī'ta'ncha' nac Galilea kalhatin ixa'cta'sana' Dios.

⁵³ Lā' tuncan ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Huan puscāt a'ntī ixmakchi'xcunu'n

¹ Lā' Jesús a'lh nac kēstīn a'nlhā ixuanican Olivos. ² Lā' ixlīlakalī lej tzi'sāt Jesús a'mpā nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' ixlīhuāk tachi'xcu'huī't talakminkō'lh. Lā' xla' tahuī'lalh lā' tzuculh cāmāsu'ni'. ³ Huan fariseosnu' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n de huan ley talīmini'lh Jesús kalhatin puscāt. Lā' huan puscāt ixchi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'. Lā' yāhuaca a'ntza' na ixlalhpū'nanca'n a'ntī ixtahuī'lāna'. ⁴ Lā' tahuanih Jesús:

—Mākalhtō'kē'ni', huā'mā' puscāt chi'paquī'canī't con kalhatin ixmakchi'xcu'.

⁵ Lā' huan ley a'ntū quincāmaxquī'nī'ta'ni' Moisés, ū'tza' quincāmāpa'ksīyāni' que nacucta'lamaknīyāuj kalhatin puscāt a'ntī la chuntza'. Lā' hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuanih Jesús huā'mā' chu xmān para natalīlaktzī'n para que chuntza' tzē natamālapū'. Lā' Jesús taquilhpūtalh lā' tzuculh tzo'knun nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁷ Lā' ā'chulā' ixtakalhasqui'nī lā' xla' tā'cstu'ncli lā' cāhuanilh:

—Kalhatin de hui'xina'n a'ntīn tuntū' laclē'n ū'tza' xapū'lh camūta'lalh huan puscāt.

⁸ Lā' Jesús taquilhpūtapā lā' chu tzo'knumpā nac cā'ti'ya'tna' con ixmakspulh. ⁹ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', nā xlaca'n ta'u'cxca'tzīlh palh nā ixtalaclē'n. Lā' tatzuculh ta'a'n a'ntī más lacpapatzīnī'n lā' huan makapitzin chā'tunu' chā'tunu' ta'a'ntēlhalh hasta lhā ta'a'nkō'lh ixlīhuākca'n. Lā' Jesús tachokolh lā' huan puscāt nā ixyācus. ¹⁰ Lā' Jesús tā'cstu'ncli lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Lhachū tayāna' a'ntī ixtalē'ksa'nīni'mā'ni'? ¿Tichū huan palh natamaknīyāni' por mintalaclē'i'?

¹¹ Lā' xla' hualh:

—Nīn tintī' huan chuntza', Māpa'ksīni'.

Jesús huanilh:

—Pues n̄n quit tū' icuan palh natamakn̄yāni'. Capit lā' n̄n tuntū'tza' titlahua'ya' a'ntū ko'hua'jua'.

Jesús hua'chi lakatin xkakana' nac quilhtamacuj

¹² Jesús cātā'chihuīna'mpā huan tachi'xcuhū't lā' cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuhū't. Chuntza' quit hua'chi lakatin xkakana'. Lā' a'ntī naquintastālani' quit, xla'ca'n tū' catitalatā'kchokolh a'nlhā cā'pucsua' como quit na'iccāmaksconi' ixtejca'n. Lā' na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹³ Lā' huan fariseosnu' tahuanilh:

—Hui'x mālacstū'ncca' mē'cstu. Lā' chuntza' n̄n tuntū' ixtapalh a'ntū hua'na'.

¹⁴ Jesús cākalhtilh:

—Quit a'ntū icuan, ū'tza' ixlīstu'ncua' a'yuj quit quē'cstu quimālacstū'nccan. Lā' quit icca'tzī a'nlhā icminī'ta'ncha' lā' a'nlhā ica'mā'. Pero hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'nlhā icmincha' lā' a'nlhā ica'mā'. ¹⁵ Hui'xina'n lē'ksa'nanā'tit lā' tū' ca'tzīyā'tit ixpālacata. Chuntza' talē'ksa'nan tachi'xcuhū't. Lā' quit tū' iclacāxtlahua n̄n chā'tin. ¹⁶ Palh quit xa'iclacāxtlahualh, xa'iclacāxtlahualh chu a'nchī ixlīstu'ncua'. Quit tū' quē'cstu iclacāxtlahua. QuinTāta' a'ntī quimacaminī't ū'tza' quintā'lacāxtlahua. ¹⁷ Chuntza' tatzo'kni' na mileyca'n: A'xni'ca' kalhatu' chi'xcuhū'n a'cxtim tamālacstū'nca, ū'tza' huā'mā' ixlīstu'ncua'. ¹⁸ Quit icmālacstū'nca quē'cstu. Lā' hui'lapā ā'kalhatin a'ntī mālacstū'nca de quit. Lā' ū'tza' a'ntī quinTāta' lā' ū'tza' quimacaminī't.

¹⁹ Lā' takalhasqui'nilh:

—Lā' ¿lhachū hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākalhtilh:

—Hui'xina'n tū' quilālakapasāuj lā' nā tū' lakapasā'tit a'ntī quinTāta'. Palh ixquilālakapasui cahuā quit, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Lā' Jesús hualh huā'mā' a'xni'ca' ixmāsu'yumā' nac xaka'tla' lītokpān a'nlhā ixmāquī'can huan tumīn. Lā' n̄n tinti' puhualh nachī'lē'n porque tūna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj a'ntū napūchī'lē'ncan.

Tūlah catita'a'lh a'nlhā Jesús ixa'mā'

²¹ Lā' Jesús chu ā'maktin cāhuanipā:

—Quit na'ica'n. Lā' hui'xina'n naquilāputzayāuj. Lā' a'xni'ca' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mintaclē'i'ca'n. Lā' hui'xina'n tūlah catipintit a'nlhā na'ica'n quit.

²² Huan israelitas tahualh:

—Chō'la namaknīcan ixa'cstu lā' ū'tza' līhualh tūlah cati'a'uj a'nlhā na'a'n.

²³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xalanī'n ā'tzā' nac ti'ya't, lā' quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xalanī'n huā' nac cā'quilhtamacuj lā' quit tū' xala' huā' nac quilhtamacuj. ²⁴ Lā' ū'tza' iccālihuanini' hui'xina'n que a'xni'ca' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mintaclē'i'ca'n. Hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'xni'ca' iccāhuanīyāni' a'ntīn quit. Chuntza' naka'lhī'yā'titcus mintaclē'i'ca'n a'xni'ca' nanīyā'tit.

²⁵ Lā' tuncan takalhasqui'nilh:

—¿Tichū hui'x'?

Lā' Jesús cākalhtilh:

—Iccāhuaninī'ta'ntza' xapū'la. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' por mimpālacataca'n lā' tzē na'iclacāxtlahua lhūhua' catūhuā a'ntū tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey. A'ntī quimacaminī't, xla' huan a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' a'ntū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī huan tachi'xcuhū't.

²⁷ Lā' xla'ca'n tū' tamāchekxīlh que Jesús ixlīchihuīna'mā' Dios, xaTāta'. ²⁸ Lā' ū'tza' cālihuanilh Jesús:

—Lā' a'xni'ca' hui'xina'n naquilāmā'ca'yāuj tālhmā'n quit, hasta a'xni'ca' naca'tzīyā'tit tichūn quit. Lā' quit huan Chi'xcu' xala' Tālhmā'n. Lā' naca'tzīyā'tit que quit tuntū' ictlahua quē'cstu. Xmān icuan a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. ²⁹ A'ntī

quimacamilh, xla' hui' con quit. Lā' tū' quimakxteknī't quē'cstu, porque quit pō'ktu ictlahuamā' a'ntū ixtapuhuān.

³⁰ Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', lej lhūhua' a'ntin takalhlaka'ī'lh.

Ixcamana' Dios lā' xlaca'n a'ntin tū' ixcamana' Dios

³¹ Lā' Jesús cāhuanilh huan israelitas a'nti ixtakalhlaka'ī'mā'nacus: —Hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, lā' chuntza' nalitalacsu'yu'yā'tit palh hui'xina'n lej stu'ncua' quisca'txtunu'nī'n. ³² Lā' nalakapasā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' por ixpālacata a'ntū ixlīstu'ncua' nala'yā'tit libres.

³³ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' nīn tintī' maktin quincātamāscujūnī'ta'ni' hua'chi ixtatamāuj. Lā' ¿a'chī' hua'na' hui'x que na'iclayāuj libres?

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'nti tlhua talaclē'i, ū'tza' xla' hua'chi kalhatin tasācua' a'ntin tamāhuacanī't, como tūla makxteka ixtalacē'i'. ³⁵ Huan xatataamāuj tasācua' tū' hua'chi a'nti scana'nca xa'o'kxa'. Huan xatataamāuj tū' pō'ktu catitahui'lalh na ixchic ixtēcu' como nastā'palacan. A'nti scana'nca ixo'kxa' kalhatin chi'xcu', xla' para pō'ktu ixo'kxa'. Lā' tū' catistā'ca. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi a'nti xatataamāuj como tūla makxtekā'tit mintalacē'i'ca'n. Lā' ixO'kxa' Dios tzē nacāmaktāyayāni' hui'xina'n para namakxtekā'tit mintalacē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' nalayā'tit hua'chi xatataamāuj. ³⁷ Lā' a'yuj hui'xina'n ī'xū'yātā'natna' Abraham, pero quilāmaknīcu'tunāuj porque tū' kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni'. ³⁸ Quit iclīchihuīna'n a'ntū quimāsu'ni'nī't quinTāta'. Lā' hui'xina'n tlhua'yā'tit a'ntū cāhuaninī'ta'ni' mintāta'ca'n.

³⁹ Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Quintāta'ca'n, xla' ū'tza' Abraham.

Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh stu'ncua' cahuā hui'xina'n ixcamana' Abraham nā chuntza' ixtlahua'tit chu a'nchī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmaknīcu'tunāuj a'yuj quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' a'ntū Dios quimāsu'ni'nī't. Abraham tū' chuntza' ixtlahua hua'chi hui'xina'n tlhua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlhua'pā'na'ntit a'ntū tlhua mintāta'ca'n.

Lā' xlaca'n tahuanih:

—Quina'n tū' makcamanna'. Icka'lhīyāuj xmān kalhatin quintāta'ca'n lā' ū'tza' Dios.

⁴² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuā Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqui'uj porque quit icminī'ta'ncha' a'nlhā xa'ictā'lahui'lacha' Dios lā' chuhua'j ā'tzā' iclahuī'. Quit tū' icmilh xmān por quimpātunca'tzi. Dios ū'tza' a'nti quimacaminī't. ⁴³ Hui'xina'n tū' kaxpa'tcu'tunā'tit a'ntū icuan. U'tza' tū' līmāchekxī'yā'tit a'ntū iccāhuanimā'ni'.

⁴⁴ 'Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' huan ko'ti'ti'. Hui'xina'n tlhuacu'tunā'tit ixtapuhuān huan ko'ti'ti'. Huan ko'ti'ti' xla' ū'tza' lanī't maknīni' desde xapū'la. Xla' tū' maktin pāstaca a'ntū ixlīstu'ncua' como tū' lakatī a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' chihuīna'n huāk tā'ksa'nīn como xla' chuntza' ixtāyat. Xla' lej a'ksa'nīni' lā' xla' ū'tza' mā'a'nanih tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyāni' a'ntū ixlīstu'ncua' lā' hui'xina'n tū' quilākalhlaka'ī'yāuj. ⁴⁶ Lā' ¿tichū de hui'xina'n tzē nahuan palh quit ictlahuani't a'ntūn tū' tzey? Lā' palh quit huan a'ntū ixlīstu'ncua', lā' ¿a'chī' tū' quilākalhlaka'ī'yāuj?

⁴⁷ Huan a'nti ixlā' Dios kaxmata ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n tū' ixlā' Dios. Lā' ū'tza' tū' līkaxpa'tcu'tunā'tit —hualh Jesús.

Huan Cristo lanāntza' ixa'nan a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham

⁴⁸ Lā' huan israelitas tahuanih:

—Stu'ncua' a'nchī icuáuj que hui'x samaritano lā' ka'lhī'ya' huan espīritu a'ntūn tū' tzey.

⁴⁹ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Tū' icka'lhī huan espīritu a'ntūn tū' tzey. Quit ica'cnīni'ni' quinTāta' lā' hui'xina'n quilālīlakmaka'nāuj. ⁵⁰ Lā' quit tū' quimaca'tzi palh quilā'a'cnīni'ni'yāuj

o tū'. Huī' kalhatin a'ntī lacasqui'n que caqui'a'cnīni'ni'ca, ū'tza' a'ntī nalacāxt-lahuakō'. ⁵¹ Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni': A'ntī natatlōkentaxtū quintachihuīn xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntūn tū' maktin catispotli.

⁵² Lā' huan israelitas takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' que ka'lhī'ya' huan espíritu a'ntūn tū' tzey. Abraham nīlhtza' lā' nā tanīlhtza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' hui'x hua'na' que a'ntī natatlōkentaxtū mintachihuīn tū' maktin catistasputli. ⁵³ Lā' ¿chu hui'x más xaka'tla' que quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh lā' huan a'cta'sana'nī'n nā tanīlh. Lā' hui'x ¿tichū palh tū' catinīt?

⁵⁴ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Palh quit quē'cstu qui'a'cnīni'ni'can, nīn tuntū' ixtapalh. A'ntī qui'a'cnīni'ni' quit, xla' ū'tza' quinTāta' chu ū'tza' a'ntī hui'xina'n huani'yā'tit minDiosca'n. ⁵⁵ Lā' ū'tza', a'ntī hua'nā'tit minDiosca'n, tū' lakapasā'tit hui'xina'n. Lā' quit iclakapasa. Palh quit cahuā xa'icualh tū' iclakapasa, quit xa'iclah kalhatin a'ksa'nīni' hua'chi hui'xina'n. Lā' quit stu'ncua' iclakapasa lā' quit ica'cnīni'ni' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham a'ntī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān porque xla' ixca'tzī palh nalaktzī'n a'xni'ca' xa'icmilh nac quilhtamacuj. Xla' laktzī'lh lā' līpāxuhualh.

⁵⁷ Lā' huan israelitas tahuanih Jesús:

—Hui'x tūna'j ka'lhī'ya' nīn pūpitzī ciento cā'ta, lā' ¿chī līhua'na' palh laktzī'nī'ta' Abraham?

⁵⁸ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Ixlistu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Quit lanāntza' xa'icuī' a'xni'ca' tūna'j ixlacatuncuī Abraham.

⁵⁹ Lā' chu tuncan tasacli chihuix lā' ixtalīmūta'lacu'tun. Lā' Jesús cātatzē'kni'lh lā' chuntza' taxtulh de huan xaka'tla' lītōkpān.

9

Jesús mātzeyīlh kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzī'n

¹ Lā' a'xni'ca' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlacatuncuīnī't xalakatzī'n. ² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tahuī'lalh lakatzī'n huā'mā' chi'xcu'? ¿Chu ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't, o ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzī'n?

³ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' por ixpālacata ixtalaclē'i' huan lakatzī'n lā' nīn ixtalaclē'i'ca'n ixtāta' lā' ixtzī't. Xla' lacatuncuīlh xalakatzī'n para que chuntza' tzē nalīmālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios a'xni'ca' namātzeyīcan. ⁴ A'xni'ca' xkakacus, tzē scujcan; pero a'xni'ca' tzi'suamā'tza', tūlalhtza' catiscujca. Lā' nā chuntza' quina'n, tasqui'nī natlahuayāuj chuhua'j ixlīlōt a'ntī quimacaminī't. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' na'icnī lā' tūlalhtza' ictiscujli.

⁵ Quit iccāmaksconi' huan tachi'xcu'huī't līhuan iclahuī' nac quilhtamacuj.

⁶ Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Jesús chojnu'lh nac ti'ya't. Lā' tlhualh macsti'na'j pūtlū'n lā' līlacatlahualh na ixlakastapun huan lakatzī'n. ⁷ Lā' huanilh:

—Capinchi huan nac xcān a'nīhā huanican Siloé lā' nalakacha'ka'na' —Siloé huanicu'tun Macamincanī't.

Lā' huan lakatzī'n a'lh lā' a'ntza' lakacha'ka'lh. Lā' a'xni'ca' chimpā, tzētza' ixlacahuāna'n. ⁸ Lā' huan ixtā'macchicni' lā' a'ntī ixtalaktzī'nī't xapū'la a'xni'ca' lakatzī'n ixuanī't, xla'ca'n talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' chi'xcu' a'ntī ixtahuī'la ī'squi'nīhuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—U'tza'.

Lā' ā'makapitzīn huampala ixtahuan:

—Tū' ū'tza'. Hua'chi ū'tza' lītasu'yu.

Huan chi'xcu' māni' ū'tza' hualh:

—Quit huan chi'xcu'.

¹⁰ Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chichū līlah tzētza' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Lā' xla' cākalhtīl:

—U'tza' huan chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Jesús tlahualh pūtlū'n lā' quililacatlhualh na quilakastapun. Lā' quihuanilh: “Capinchi huan nac xcān a'nlhā huanican Siloé lā' calakacha'ka'”. Ica'lh lā' a'xni'ca' iclakacha'ka'nkō'lh, tzētza' iclacahuāna'lh.

¹² Lā' takalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū huī' huanmā' chi'xcu'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Tū' icca'tzī.

Huan fariseosnu' takalhasqui'nīlh huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't

¹³ Lā' cālīmini'ca huan fariseosnu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. ¹⁴ Lā' huan chi'chini' a'ntū pūtlahualh pūtlū'n Jesús lā' pūmātzeyīlh huan lakatzī'n, ū'tza' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan. ¹⁵ Lā' huan fariseosnu' chu ā'maktin takalhasqui'nīpā:

—¿Chichū līlacahuā'na'?

Lā' xla' cākalhtīl:

—Quililacatlhualh pūtlū'n na quilakastapun lā' iclakacha'ka'lh lā' chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Lā' makapitzīn de huan fariseosnu' tualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' ixla' Dios porque tū' a'cnīni'ni' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan.

Lā' ā'makapitzīn tahuampā:

—A'ntī tlahua talaclē'i', xla' tū' catitlahualh lē'cnīn a'nchī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Lā' tū' chu lakatin ixtapuhuānca'n ixtaka'lhī. ¹⁷ Lā' chu takalhasqui'nīpā huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't:

—Lā' hui'x ¿chichū hua'na' de huan chi'xcu' como hui'x a'ntī mālacahuānīni'?

Lā' xla' hualh:

—Xla' ixa'cta'sana' Dios.

¹⁸ Lā' huan israelitas, xlaca'n tū' takahlaka'ī'lh palh lakatzī'n ixuanī't lā' palh mālacahuānīca. Lā' cāta'sani'ca ixtāta' lā' ixtzī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't.

¹⁹ Lā' cākalhasqui'nīca:

—¿Chā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' mi'o'kxa'ca'n? ¿Chā lacatuncuīlh xalakatzī'n? Lā' ¿chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Lā' ixtāta' lā' ixtzī't takalhtīni'lh:

—Quina'n icca'tzīyāuj palh qui'o'kxa'ca'n. Lā' icca'tzīyāuj que a'xni'ca' lacatuncuīlh lanān lakatzī'n ixuanī't. ²¹ Tū' icca'tzīyāuj chichū tzētza' līlacahuāna'n chuhua'j. Lā' tū' icca'tzīyāuj a'ntī mālacahuānīlh. Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuanīyāni'.

²² Ixtāta' lā' ixtzī't tualh chuntza' porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' huan israelitas talacchihuāna'lh que namātuxtekēcan de huan nac xaka'tla' litokpān a'ntī nahuan que Jesús ū'tza' Cristo. ²³ Lā' ū'tza' talīhualh ixtāta' lā' ixtzī't: “Cakalhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chuhua'j chi'xcu'tza'”.

²⁴ Lā' huan israelitas chu tata'sani'pā ixlīmaktu' huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't lā' tahuanih:

—Caquilāhuaniuj ixlīstu'ncua' na ixlacapūn Dios. Quina'n icca'tzīyāuj que huā'mā' chi'xcu' lej tlahua talaclē'i'.

²⁵ Xla' cākalhtīl:

—Quit tū' icca'tzī palh tlahua talaclē'i'. Xmān icca'tzī quit xapū'la lakatzī'n xa'icuanī't lā' chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpalaca:

—¿Tuchūn tlahuani'ni'? ¿Chichū līmālacahuānīni'?

²⁷ Lā' xla' cākalhtīl:

—Iccāhuani'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' ixkaxpa'tcu'tunā'tit. ¿A'chī' lacasqui'nā'tit na'icāhuani'palayāni'? Chō'la nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n.

²⁸ Lā' talakapalalh lā' tahuanih:

—Hui'x stālani'ya' huanmā' chi'xcu'. Quina'n icstālani'yāuj Moisés. ²⁹ Icca'tzīyāuj que Dios tā'chihuīna'lh Moisés. Lā' huā'mā' Jesús tū' icca'tzīyāuj lhachū mini'ta'ncha'.

³⁰ Lā' huan chi'xcu' cākalhtilh:

—¿Chichū līlāl huā'mā'? Hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit lhachū mincha' huan chi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī quimālacahuānīlh. ³¹ Quina'n ca'tzīyāuj que Dios tū' cākaxmata a'ntīn tatlahua talaclē'i'. Dios cākaxmata a'ntī ta'a'cnīni'ni' xla' lā' a'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhuān Dios. ³² Desde a'xni'ca' ixlitzucuni' quillhtamacuj, tū' maktin kaxmatca palh kalhatin chi'xcu' mālacahuānī huan a'ntī lacatunci' xalakatzī'n. ³³ Palh tū' cahuā Dios macamini't, tūlāl ixtlahualh catūhuā.

³⁴ Lā' tahuānīlh:

—Hui'x lacatunci' con mintalaclē'i'. ¿Chu naquīlāmāscā'tīyāuj quina'n?

Lā' tamacaxtuca kēpūn.

Lakatzī'nī'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'

³⁵ Jesús huanica palh ixtamacaxtucanī't huan chi'xcu' a'ntī lakatzī'n ixuanī't. Lā' a'xni'ca' tā'lāpāxtokli, huanīlh:

—¿Chā kalhlaka'ī'ya' hui'x huan ixO'kxa' Dios?

³⁶ Lā' huan chi'xcu' huanīlh:

—Lā' ¿tichū xla'? Caquihua'ni' para que chuntza' quit na'ickalhlaka'ī'.

³⁷ Lā' Jesús kalhtilh:

—Hui'x laktzī'nī'ta'tza'. Lā' ū'tza' a'ntī tā'chihuīna'mā'ni'.

³⁸ Lā' huan chi'xcu' taquīlhpūtani'lh lā' huanīlh:

—Māpa'ksīni', ickalhlaka'ī'.

³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Quit icmilh nac quillhtamacuj para que chuntza' natasu'yu a'ntīn takalhlaka'ī' lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Quit icmilh nac quillhtamacuj para na'iccāmālacahuānī a'ntī xalakatzī'nī'n lā' icmilh para na'iccāmālakatzī' a'ntīn talacahuāna'n.

⁴⁰ Lā' makapitzīn fariseosnu' ixtayāna' ixpajtzu. Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahuālh:

—Lā' ¿chu quina'n iclakatzī'yāuj?

⁴¹ Lā' Jesús cāhuanīlh:

—Palh lakatzī'n cahuā hui'xina'n, tū' ixlīpintit cuenta hui'xina'n por mintalaclē'i'ca'n. Como hua'nā'tit hui'xina'n que lacahuānā'tit, pues hui'xina'n līpinā'tit cuenta.

10

Huan ixchicca'n borregos

¹ Lā' Jesús cāhuanīpā:

—Stu'ncua' a'ntū iccāhuanīyāni': A'ntī lacatin tanū na ixchicca'n borregos lā' tū' lactanū a'nlhā yā xamākalhcha ū'tza' ka'lhāna'. ² Lā' a'ntī lactanū a'nlhā yā xamākalhcha, ū'tza' xamaktaka'lhna' borregos. ³ Lā' a'ntī maktaka'lhna mākalhcha ū'tza' mālaquī'ni' huan xamaktaka'lhna' borregos. Lā' huan borregos takaxmata ixtachihuīn. Lā' cāmāta'sī lakatunu' con ixtacuīni'ca'n a'ntū ixborrego xla'. Lā' cāmāxtu de huan ixchicca'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' cāmāxtukō' xla' cāpū'lanī'. Lā' huan borregos tastālani' como xlaca'n takalhlakapasatza' ixtachihuīn. ⁵ Lā' tū' catitastālani'lh ā'chā'tin chi'xcu'. Tū' natastālani' porque tū' takalhlakapasa ixtachihuīn. Natatzā'lanī'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanīlh huā'mā' tachihuīn hua'chi lītalacastuca. Xlaca'n tū' tamāchekxīlh a'ntū iccāhuanīcu'tuncan.

Jesús hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos

⁷ Lā' Jesús chu cāhuanīpā:

—Lej ixlīstun'cua' a'ntū iccāhuanīyāni'. Quit hua'chi mākalhcha a'nlhā talactanū huan borregos. ⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī quintitapū'lanī'lh, xlaca'n ū'tza' ka'lhāna'nī'n. Lā' huan borregos tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan ka'lhāna'nī'n. ⁹ Quit hua'chi huan mākalhcha. A'ntī naquīntakalhlaka'ī', xlaca'n natapūtaxtu. Lā' na'iccāmaktaka'lhna

hua'chi cāmaktaka'lhcan borrego a'ntū natataxtu lā' natakaksa ixlihua'tca'n lā' chu natatanūpala.

¹⁰ Lā' huan ka'lhāna' xla' xmān min ka'lhāna'n lā' maknīni'n lā' mālakuanīni'n. Quit icminī't para na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū más xatzey quilhtamacuj.

¹¹ Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Huan a'ntī lej xatzey maktaka'lhna' xla' lej xa'nca cāmaktaka'lhna' ixborregos lā' a'yuj calīnīlh. ¹² Lā' huan a'ntī xmān tasācua', a'xni'ca' laktzī'n mimā' huan lobo, cāmakxteka huan borregos lā' tzā'latāquī' como tū' scana'nca maktaka'lhna' lā' tū' ixla' huan borregos. Lā' chu tuncan huan lobo cāchi'pa huan borregos lā' cāmakatzā'lakō'. ¹³ Huan tasācua' tzā'la porque xmān tasācua' lā' tū' ixla' huan borregos, lā' xla' tū' ixmaca'tzi.

¹⁴ Quit hua'chi xatzey maktaka'lhna' borregos. Como xatzey maktaka'lhna' cālaka-pasa ixborregos, quit iccālakapasa quintachi'xcuhūi't, lā' nā xlaca'n quintalakapasa.

¹⁵ Lā' nā chuntza' huan xaTāta' quilakapasa quit, lā' nā quit iclakapasa. Lā' quit na'iclinī por quintachi'xcuhūi't chuntza' hua'chi huan maktaka'lhna' borregos linī por ixborregos. ¹⁶ Hui'lapā ā'makapitzīn tachi'xcuhūi't. Xlaca'n hua'chi borregos a'ntūn tū' xalanī'n huā'mā' na ixchic. Tasquī'nī na'iccālīmin nā xlaca'n. Lā' xlaca'n nā nata'a'kahuāna'ni' quintachihuīn. Lā' chuntza' xlaca'n chu lakatin natala con a'ntī lanān quila'. Lā' xmān kalhatin xamaktaka'lhna' nala.

¹⁷ QuinTāta' quimpāxquī' porque iclīmāstā' quinquilhtamacuj lā' quit na'ictēpala quinquilhtamacuj. ¹⁸ Lā' nīn tintī' quintimaklhtīlh quinquilhtamacuj. Quit icmāstā' porque icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasquī' para que tzē na'icmāstā' lā' icka'lhī talacasquī' para que tzē na'ictēchokopala. Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —hualh Jesús.

¹⁹ Lā' a'xni'ca' huan israelitas takaxmatli huā'mā' tachihuīn lā' tū'tza' chu lakatin talipāstacna'mpā. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan:

—Lā' ¿a'chī' tlahuani'yā'tit cuenta huā'mā' chi'xcu' palh ka'lhī espīritu a'ntūn tū' tzey, lā' xla' chuya?

²¹ Lā' ā'makapitzīn huampala tahualh:

—A'ntī ka'lhī espīritu a'ntūn tū' tzey, xla' tūlah catichihuīna'lh chuntza'. ¿Chu tzē namālacahuānī kalhatin lakatzī'n huan espīritu a'ntūn tū' tzey?

Huan israelitas talakmaka'lh huan Jesús

²² Lā' nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Lā' huanmā' cā'tani' ū'tza' a'ntū ixpāstac-can a'nchī cāxtlahuani'ca Dios huan xaka'tla' lītokpān makāntza'. Lā' cā'lonkni' ixuanī't.

²³ Lā' Jesús ixlatlā'huan na ixtanquilhni' huan xaka'tla' lītokpān. Lā' huan tanquilhni' ixuanican Ixtanquilhni' Salomón. ²⁴ Lā' huan israelitas taxti'li'hui'līlh lā' tahuanilh:

—¿Hasta lhachūnīn naquilāmāpāstacnikō'yāuj tichū hui'x? Palh hui'x Cristo caquilāhuaniuj chu maktin.

²⁵ Lā' Jesús cākalhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit. Huāk catūhuā a'ntū ictlahua quit ictlahua por ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. Lā' ū'tza' lītasu'yu tichūn quit. ²⁶ Lā' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit porque hui'xina'n tū' quintachi'xcuhūi't.

²⁷ Quintachi'xcuhūi't takaxmata quintachihuīn chuntza' hua'chi borregos takaxmata ixtachihuīn ixtēcu'. Lā' quit iccālakapasa, lā' xlaca'n quintastālani'. ²⁸ Quit iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu lā' tū' maktin caticāspūtnī'lh. Lā' tintī' a'ntī tzē naquimaklhtī a'ntī quintakalhlaka'ī'. ²⁹ Quimacamaxquī'nī't quinTāta' lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' māpa'ksīnī'. Lā' tintī' tzē quintimaklhtīlh a'ntī quintakalhlaka'ī'. ³⁰ Quit con quinTāta' chu lakatin.

³¹ Lā' tuncan huan israelitas tasacpā chihuix para natalīmūta'la. ³² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Por ixlīmāpa'ksīn quinTāta' quit lejtza' lhūhua' catūhuā a'ntū lej xalactzey ictlahuanī't na milacapūnca'n. Lā' ū'tza' naquilālīmūta'layāuj.

³³ Lā' huan israelitas tahuanilh:

—Tū' icticāmūta' lani' por huan xalacuan catūhuā a'ntūn tlahuanī'ta'. Na'iccāmūta' layāni' porque hui'x lakmaka'na' Dios. Lā' tā'talacastuccu'tuna' Dios. Lā' hui'x xmān chi'xcu'.

³⁴ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzō'kni' na mileyca'n a'nchī hualh Dios: “Hui'xina'n huāk diosnu”.

³⁵ Dios cāmāpācuhiilh diosnu' a'ntī cālīmāmacū'lh ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios a'ntū tatzō'kni' tū' maktin catilactlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacli lā' quimacamilh nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' ¿a'chī' quilālī'a'ksa'nīnī'nāuj iclakmaka'lh Dios porque iccāhuanini' quit ixO'kxa' Dios? ³⁷ Palh quit tū' ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', tū' caquilākahlaka'ī'uj. ³⁸ Lā' palh hui'xina'n tū' quilākahlaka'ī'cu'tunāuj, a'uj quit ictlahua chu a'nchī tlahua quinTāta', cakahlaka'ī'tit a'ntū ictlahua quit que ū'tza' ixla' Dios. Lā' chuntza' naca'tzi'yā'tit hui'xina'n lā' namāchekxi'yā'tit que huan xaTāta' lā' quit chu lakatin quina'n.

³⁹ Lā' chu ā'maktin ixtachī'lē'npalacu'tun pero Jesús cāpūtaxtuni'lh.

⁴⁰ Lā' tuncan Jesús a'lh nac tintacutā'cha' huan pūxka Jordán. Lā' chā'lh a'nlhā Juan ixmā'kpaxīni'n xapū'la. ⁴¹ Lā' lhūhua' tachi'xcu'huī't talakchilh Jesús a'ntza' lā' xla'ca'n talāhuanilh:

—Juan tū' tlahualh lē'cnīn. Pero huāk a'ntū ixuan por xpālacata Jesús, ū'tza' a'ntū ixlīstu'ncua'.

⁴² Lā' a'ntza' lej lhūhua' takahlaka'ī'lh Jesús.

11

A'xni'ca' nīlh Lázaro

¹ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Lázaro. Lā' xla' ī'tza'ca'lh. Lā' xla' ixlahui' nac lakatin cāl'acchicni' a'ntū huanican Betania. Lā' nā a'ntza' ixtalahui'lāna' María lā' Marta ixtā'tin. ² Lā' huā'mā' María ū'tza' a'ntī litantūtlahualh lej xamu'csa aceite huan Jesús lā' litantūxacalh con ixya'j. Lā' Lázaro, ixtā'tin huā'mā' María, ū'tza' a'ntī ī'tza'ca'lh. ³ Lā' María lā' Marta tamāca'tzīnīlh huan Jesús lā' tahananilh:

—Māpa'ksīni', lej ī'tza'ca'n a'ntī lej tā'lāpāxquī'ya'.

⁴ Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā' Jesús hualh:

—Huā'mā' ta'jatāt tū' catilaknīlh. Por xpālacata huanmā' ta'jatāt nalaktzī'ncan a'nchī lej ka'tla' Dios, lā' nā namāsu'yu a'nchī lej ka'tla' ixO'kxa' Dios.

⁵ Jesús ixcāpāxquī' huan Marta lā' María lā' nā huan Lázaro. ⁶ Lā' a'xni'ca' huanica que huan Lázaro ixī'tza'ca'n, Jesús tachokopā a'nlhā ixui' ā'lakatu' chi'chini'. ⁷ Lā' tuncan cāhuanilh huan ī'sca'txtunu'nī'n:

—Ca'a'nchokoujtīt nac Judea.

⁸ Lā' huan ī'sca'txtunu'nī'n tahananilh:

—Māpa'ksīni', huan israelitas xalanī'n nac Judea tūna'j makān ix-tamūta'lamaknīcu'tunāni'. Lā' hui'x ¿chu pimpalacu'tuna' a'ntza'?

⁹ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan chi'chini' xmān lakacāujtu' hora māxkakēni'n. Palh kalhatin latlā'huan de tuncuj, tū' a'kche'kxla porque chi'chini'mā'. ¹⁰ Palh kalhatin latlā'huan de tzi'sa, xla' a'kche'kxla porque tintī' xkakana'. Tasqui'nī na'ica'n chuhua'j. Tuntū' quintipā-tle'keni'lh como tūna'j ictlahuakō' quilītlōt.

¹¹ A'calīstān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, qui'amigoca'n, xla' lhtatalhtza' lā' quit ica'nā icmālakahuanī.

¹² Lā' ī'sca'txtunu'nī'n tahananilh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā', natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun que Lázaro ixnīnī'ttza'. Lā' ī'sca'txtunu'nī'n ixtapuhuan que Jesús ixcāhuanimā' que xmān ī'lhtatamā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' lej xa'nca cālīhuanikō'lh:

—Lázaro nīlhtza'. ¹⁵ Xalītzey palh tū' xa'icui' a'ntza' quit. Chuntza' xatzey para hui'xina'n porque chuntza' nakahlaka'ī'yā'tit. Chuhua'j cā'huitit a'nlhā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, cāhuanilh huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj a'cxtim.

Jesús nacāmālakahuanīchoko tachi'xcuhū't

¹⁷ Lā' a'xni'ca' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca que tā'ti'ma'jtza' ix'a'cnūma' Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi lakatu'tun kilómetro ixlīmakat ixuanī't de nac Jerusalén. ¹⁹ Lā' lej lhūhua' israelitas ixtalakmini't Marta lā' María para nata'o'kska'lhīni'n como ixnīni't Lázaro a'ntī ixtā'tinca'n. ²⁰ Lā' Marta, a'xni'ca' ca'tzīlh ixchā'ntēlhatza' Jesús, chu tuncan milh pāxtoka. Lā' María tachokolh nac chic. ²¹ Lā' Marta huanilh huan Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixlatahui'la' cahuā ā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin. ²² Pero quit icca'tzī que Dios, a'yuj chuhua'j, namaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'ya'.

²³ Lā' Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalakahuanchokopala.

²⁴ Lā' Marta huanilh:

—Quit icca'tzī palh nalakahuanchokopala a'xni'ca' ā'xmān chi'chini' nala.

²⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Quit a'ntī na'iccāmālakahuanīchoko tachi'xcuhū't lā' quit na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. A'ntī quintalīpāhuan quit, a'yuj catanīlh, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' quintalīpāhuan, nā xla'ca'n tū' maktin catitasputli. ¿Chā hui'x kalhlaka'ī'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Quit ickalhlaka'ī' palh hui'x ixO'kxa' Dios, lā' hui'x Cristo a'ntī ixmimā' nac quilhtamacuj.

Jesús calhualh pajtzu na ixtaponkni' Lázaro

²⁸ Lā' Marta, a'xni'ca' hualh huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lā' xla' ska'lh huanilh: —Chuhua'j chilhtza' huan Māpa'ksīni' lā' ta'sani'yāni'.

²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', María chu tuncan lacapalh tāyalh lā' laka'lh Jesús.

³⁰ Lā' Jesús tūna'j ixtanū huan nac cā'lacchicni'. Ixyācus a'nlhā quīpāxtokli Marta.

³¹ Huan israelitas ixtalahui'lāna' con María huan nac chic lā' ixta'o'kska'lhīmā'na. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh María a'nchī tāyalh lā' chu tuncan lacapalh a'ntāquī'lh lā' xla'ca'n tastālani'lh. Ixtapuhuan a'mā' calhuan nac taponkni'.

³² Lā' María a'xni'ca' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh lā' huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' cahuā huā'tzā', tū' ixnīlh quintā'tin.

³³ Lā' Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María lā' huan israelitas a'ntī ixtatā'minī't. Lā' xla' līlakaputzalh lā' lej ixlītamakchuyīni't. ³⁴ Lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿lhachū mā'cnū'tit?

Lā' tahananilh:

—Cata't laktzī'na', Māpa'ksīni'.

³⁵ Lā' Jesús calhualh. ³⁶ Lā' huan israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit a'nchī calhuan. Lej ixpāxquī'.

³⁷ Lā' ā'makapitzīn tahuanh:

—U'tza' huā'mā' a'ntī mālacahuānī huan lakatzī'n. ¿Chu tūlah ixtlahualh catūhuā para que tū' ixnīlh Lázaro?

Lázaro lakahuanchokolh

³⁸ Lā' Jesús ixtamakchuyīni't huampala. Lā' chā'lh huan nac taponkni'. Lā' huan taponkni' lakatin lhu'cu' ixuanī't lā' ixka'lhī lakatin chihuix a'ntū ixkalhui'līcanī't. ³⁹ Lā' Jesús hualh:

—Camāpānū'tit huan chihuix.

Lā' Marta, ixtā'tin huan nīn, huanilh:

—Māpa'ksīni', tā'ti'ma'jtza' nīni't lā' chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chu tū' icuanini' palh kalhlaka'ī'ya', nalaktzī'na' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntū natlahua?

⁴¹ Tuncan māpānūca huan chihuix. Lā' Jesús talacayāhualh lā' hualh:

—Tāta', icmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque hui'x quinkaxpa'tnī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī que pō'ktu quinkaxpa'ta'. Pero quit icuaniyāni'tza' por ixpālacata huan

tachi'xcuhui't a'ntī tahui'lāna' huā'tzā' para que xla'c'n chuntza' natakahlaka'i' palh hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej palha' hualh:

—¡Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Lā' taxtulh a'ntī xanīntza' ixuanī't. Ixlīmacasna'tcanī't lā' ixlīlacsna'tcanī't lu'xu' lā' ixlīlakatlapacani't lu'xu'. Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutit lā' camacaxcutit lā' chuntza' camakxtektit.

Talacchiuina'lh para natachi'pa Jesús

Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2

⁴⁵ Lā' a'xni'ca' talaktzi'lh Jesús a'ntū tlhualh, takahlaka'i'lh lhūhua' israelitas a'ntī ixta'o'kska'lhīmā'na María. ⁴⁶ Lā' makapitzin de xla'c'n talaka'lh huan fariseosnu' lā' tahananilh a'ntū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷ Lā' huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan pūchihuina'nī'n tatakēxtimīlh lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū natlahuayāuj chuhua'j? Huā'mā' chi'xcu' lej tlahuamā' lē'cnīn. ⁴⁸ Palh tuntū' natlahuanī'yāuj, ixlīhuākca'n natakahlaka'i' ū'tza', lā' huan xanapuxcu'nu' romanos natamin lā' natalactlahua huan xaka'tla' lītōkpān lā' huan quixcānsipejca'n.

⁴⁹ Kalhatin de ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta. Lā' xla' cāhuanilh:

—Hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n tū' māchekxī'yā'tit que más tzey para quina'n palh kalhatin chi'xcu' nanī por quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīhuāk huan xcānsipej tū' catilakualh.

⁵¹ Lā' ū'tza' a'ntū hualh Caifás, tū' xmān ixtapāstacna'. Como Caifás mero xamāpa'ksīni' curasna' ixuanī't huanmā' cā'ta, Dios māhuanilh que Jesús xla' ū'tza' nalīnī por ixpālacata tachi'xcuhui't xalanī'n huan xcānsipej. ⁵² Lā' tū' xmān por huan tachi'xcuhui't xalanī'n huanmā' xcānsipej; xla' nanī para que tzē nacāmākēxtimī ixcamana' Dios a'ntī ixta'a'kahuankō'nī't, lā' chu lakatin natala. ⁵³ Lā' huanmā' chi'chini' huan xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīlacchiuina'n a'nchī tzē natalīmaknī Jesús lā' chuntza' ixtalīlacchiuina'ntēlha.

⁵⁴ Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata Jesús tū'tza' ixcātalacsu'yuni' huan israelitas. Lā' taxtulh de nac Judea lā' a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Efraín, na ixpajtzū huan a'nlhā cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' tachokolh con ī'sca'txtunu'nī'n.

⁵⁵ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua a'ntū ixtapūtlahua cā'tani' israelitas. Lā' lej lhūhua' tachi'xcuhui't ta'a'lh nac Jerusalén para natatapa'lha chu a'nchī ixtalanāncan porque ixtapuhuan que Dios nacālaktzi'n lacuan a'xni'ca' ixtamaclacā'ni' huan cā'tani'. ⁵⁶ Lā' xla'c'n ixtaputza Jesús. Lā' a'xni'ca' ixtatanūmā'natza' nac xaka'tla' lītōkpān, ixtalākahasqui'nī:

—¿Chichū puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o tū' catimilh?

⁵⁷ Huan fariseosnu' lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' ixtamāstā'nī't talacasqui' palh tichū ca'tzi a'nlhā hui'lacha' Jesús, cacāmāca'tzīnīca xla'c'n para que chuntza' tzē nachī'pacan.

12

Kalhatin puscāt lītōlh aceite ixtōjon Jesús

Mt. 26.6-13; Mr. 14.3-9

¹ Ixtapajtzūtēlhatza' huan cā'tani' a'ntū ixuanican pascua. Xmān lakachāxan chi'chini' ī'sputa. Lā' Jesús a'lh nac Betania a'nlhā ixui'lacha' Lázaro a'ntī ixmālakahuanīchokonī't. ² Lā' a'ntza' cāxtlahuaca huan ixlīhua't Jesús. Lā' Marta ixcāmojō huan pulātu. Lā' Lázaro lā' huan ā'makapitzin ixtahui'lāna' macaxtim con Jesús a'nlhā ixtahuā'yamā'na. ³ Lā' María līmīlh hua'chi pūpitzi litro de huan aceite de puro nardo a'ntū xamu'csa lā' lej lhūhua' ixtapalh. Lā' lītantūtlahualh Jesús lā' chu tuncan lītantūxacalh ixya'j. Lā' ixlīchakaka'tla' huan chic ā'mu'csana'nkō'lh. ⁴ Lā' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, a'ntī nā sca'txtunu' ixuanī't lā' a'ntī namacāmāstā' Jesús, xla' hualh:

⁵ —Lā' ¿a'chī' tū' stā'ca huā'mā' perfume? Hua'chi lakatu'tun ciento pesos ixtapalh. Lā' huā'mā' tumīn tzē iccālē'ksajca a'ntī lacpobres.

⁶ Judas tū' iccālakahu'man huan pobres. Hualh huā'mā' porque xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ū'tza' ixmāmāqui'nicanī't huan tumīn. Lā' xla' a'ntza' ixmaka'lhantēlha. ⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' calītamakchu'yi' huan puscāt. Xla' māquī'nī't huan perfume hasta chuhua'j para naquilitlō como palaj naquimā'cnūcan. ⁸ Lā' pō'ktu na'a'nān pobres con hui'xina'n. Quit tū' pō'ktu ictilatahui'lalh con hui'xina'n.

Talīlacchihuīna'lh por huan Lázaro

⁹ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que Jesús ixui'lacha' nac Betania, lej lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Lā' tū' xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun, lā' nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro a'ntī ixmālahuanīchokonī't Jesús. ¹⁰ Lā' chuntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' nā xla'ca'n talacchihuīna'mpā para natamaknī nā huan Lázaro. ¹¹ Por ixpālacata huan Lázaro, lej lhūhua' israelitas ixtatalakspi'tnī'ttza' con huan curasna' lā' ixtakalhaka'ī'nī'ttza' huan Jesús. Lā' ū'tza' ixtalīmaknīcu'tun huan Lázaro.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40

¹² Lā' ixlīlakalī lhūhua' tachi'xcuhūi't a'ntī ixtachinī't nac xcānsipej Jerusalén para huan cā'tani', xla'ca'n taca'tzīlh que Jesús ixmimā' nac Jerusalén. ¹³ Lā' talē'lh xta'cna' lā' ta'a'lh tapāxtoka Jesús lā' ixtamāta'simā'na:

—¡Camācā'tanī'tit Dios! ¡Dios casicua'lanālīlh a'ntī mimā' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni'! U'tza' quiReyca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Lā' Jesús ixkaksnī't lakatin burro lā' ixkēhuī'. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

¹⁵ Tū' cajicua'ntit hui'xina'n xalanī'n nac Sión; chuhua'j huan miReyca'n mimā' lā' kēhuī' lakatin burro a'ntū o'kxa'cus.

¹⁶ Xapū'la ī'sca'txtunu'nī'n tū' tamāchekxīlh huā'mā'. Lā' a'xni'ca' Jesús lakahuan-chokolh, a'xni'ca' tapāstacli chu a'nchī ixtatzo'kni' lā' chuntza' pātīle'keni'lh Jesús.

¹⁷ Lā' huan tachi'xcuhūi't a'ntī ixtatā'huī'lāna' Jesús a'xni'ca' xla' ta'sani'lh Lázaro nac taponkni' a'nlhā ixmā'cnūcanī't lā' mālahuanīchokolh, lā' xla'ca'n ixtalīchihuīna'n a'ntū ixtalaktzī'nī't. ¹⁸ Lā' ū'tza' talī'a'lh tapāxtoka Jesús lhūhua' tachi'xcuhūi't porque xla'ca'n ixtaca'tzī palh ixtlahuanī't huā'mā' lē'cnīn. ¹⁹ Lā' huan fariseosnu' talāhuanih:

—Calaktzī'ntit a'nchī tastālani'kō'. Lā' tūla tlahuanī'yāuj nīn tuntū'.

Makapitzīn griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzīn griegos nā xla'ca'n ixta'a'nī't huan nac Jerusalén para natataquīlh pūtani' Dios a'xni'ca' ixlāmā' cā'tani'. ²¹ Xla'ca'n talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac estado de Galilea. Lā' tahuanih:

—Señor, quina'n ictā'chihuīna'ncu'tunāuj Jesús.

²² Lā' Felipe laka'lh Andrés lā' huanilh a'nchī tualh. Lā' ixkalhatu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Lā' Jesús cāhuanih:

—Quit huan Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū naquimpū'a'cnīni'ni'can como palaj na'icnī. ²⁴ U'tza' ixlīstu'ncua'. Palh lakatin ti'ni' namāstā' ixtō'ca't, tasqui'nī que namā'cnūcan nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' namā'cnūcan, pū'la tasu'yu hua'chilh lakuan. Pero ā'calistān namāstā' ixtō'ca't. Lā' nā chuntza' naquimpātīle'keni' quit a'xni'ca' naquimā'cnūcan. ²⁵ Lā' nā chuntza' huan tachi'xcuhūi't. A'ntīn tatlahua a'ntū ixtapuhūanca'n, xla'ca'n nacāspu'tnī' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tatlahua ixtapuhūan Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū tū' maktin caticāspu'tnī'lh. ²⁶ A'ntī quintatā'scuju'tun, xla'ca'n caquintastālani'lh. Lā' a'nlhā na'ictahui'la quit nac a'kapūn, nā a'ntza' natatahui'la a'ntī quintatā'scuja. QuinTāta' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuākca'n a'ntī quintatā'scuja.

Jesús hualh a'nchī nani

²⁷ 'Chuhua'j quit lej ictamakchuyinī't. ¿Chichū na'icuan? Tū' ictihuanilh quin-Tāta': "Tāta', caquimāpūtaxtu a'ntū na'icpātī". Tūla icuan chuntza' porque tasqui'nī na'icpātīni'n. U'tza' iclīminī't nac quilhtamacuj. ²⁸ Tāta', ca'a'cnīni'ni'ca' hui'x.

Lā' chu tuncan kaxmatca lakatin tachihuīn de nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Qui'a'cnīni'ni'canī'ttza' lā' chu naqui'a'cnīni'ni'palacan.

²⁹ Lā' huan tachi'xcuui't, a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tahualh:

—Jililh.

Lā' ā'makapitzin tahuampā:

—Kalhatin ángel tā'chihuīna'lh.

³⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Huan tachihuīn chihuīna'lh por mimpālacataca'n lā' tū' por quimpālacata.

³¹ Chuhua'j natzucucan cālacāxtlahuacan huā' xalanī'n huā'mā' nac quilhtamacuj. Lā' namaklhtīcan ixlīmāpa'ksin a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj. ³² Lā' quit a'xni'ca' naquimā'kayāhuacan nac cruz, na'iccāmāpuhuanī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't palh naquinta'a'kahuāna'ni'.

³³ Lā' Jesús hualh huā'mā' para que chuntza' naca'tzīcan a'nchī nalīnī. ³⁴ Lā' huan tachi'xcuui't takalhtīl:

—Huan quileyca'n quincāmāsu'ni'yāni' que Cristo natahui'la para pō'ktu. Lā' ¿chī hua'na' hui'x que huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n namā'kayāhuacan nac cruz? ¿Tichū huā'mā' huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n?

³⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Tū' makān catika'lhī'tit huan Xkakana'. Lā' catlā'hua'ntit hui'xina'n lihuan ka'lhī'yā'tit huan Xkakana' lā' lihuan tūna'j lakatzī'suanā'tit. A'ntī talatlā'huan de tzi'sa xlaca'n tū' taca'tzi' a'nlhā ta'a'n. ³⁶ Quit huan Xkakana' como quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Caquinkalhlaka'ī'tit para que chuntza' naca'tziyā'tit a'ntū ixlīstu'ncua'.

Lā' a'xni'ca' ixuanī'ttza' huā'mā', Jesús a'lh lā' cātatzē'kni'lh xlaca'n.

A'chī huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús

³⁷ Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī' Jesús a'yuj ixtlahuanī'ttza' lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n. ³⁸ Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh a'ntū tzo'kli huan a'cta'sana' Isaías: Māpa'ksīni', tū' kalhlaka'ī'ca a'ntū icmāsu'yūj.

Tū' kalhlaka'ī'ca a'yuj laktzī'nca a'nchī Dios lej ka'lhī limāpa'ksin.

³⁹ Lā' Isaías līchihuīna'lh ixpālacata a'nchī tūlah kalhlaka'ī'ca. Lā' xla' tzo'kpā:

⁴⁰ Dios cātlahualh lakatzī'nī'n, lā' cāactlahuanī'lh ixtapāstacna'ca'n.

Lā' chuntza' tū' talaktzī'n lā' tū' tamāchekxī lā' tū' quintalakmin para que na'iccāmātzeyī.

⁴¹ Isaías hualh huā'mā' porque ixlaktzī'nī'ttza' a'nchī lej ixlīka'tla' ixlīmāpa'ksin Jesús. Lā' chuntza' līchihuīna'lh Jesús.

⁴² Lā' lej lhūhua' xanapuxcu'nu' takalhlaka'ī'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k taca'tzilh porque ixtajicua'ni' huan fariseosnu'. Ixtajicua'n que nacāmātuxtekēcan de huan litokpān. ⁴³ Xlaca'n lej ixtalacasqui'n que cata'a'cnīni'ni'lh tachi'xcuui't; lā' tū' tanto ixtatlahuacu'tun a'ntū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacāmāclē'nī huan tachi'xcuui't

⁴⁴ Jesús chihuīna'lh lej pa'lha lā' hualh:

—A'ntī quintakalhlaka'ī' quit, tū' xmān quē'cstu quintakalhlaka'ī'. Xlaca'n takalhlaka'ī' nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁵ Lā' a'ntī quintalaktzī'n quit, hua'chilh xlaca'n talaktzī'n nā quinTāta' a'ntī quimacamilh. ⁴⁶ Quit huan Xkakana'. Quit icminī't nac quilhtamacuj para nacāmākskoni' tachi'xcuui't. Chuntza' a'ntī naquintakalhlaka'ī' quit, tū'tza' catitatahui'lal xlaca'n a'nlhā cā'pucsua', como natamāchekxī a'ntū ixlīstu'ncua'. ⁴⁷ A'ntīn takaxmata quintachihuīn lā' tū' takalhlaka'ī', tū' iccālacāxtlahua quit. Quit icminī't para na'iccāmāpūtaxtū xalanī'n nac quilhtamacuj, lā' tū' para na'iccālacāxtlahua. ⁴⁸ Lā' a'ntī quintalakmaka'n lā' tū' takalhlaka'ī' quintachihuīn, xlaca'n nacālacāxtlahuacan. A'ntū ā'xmān chī'chini' nala, xlaca'n nacālacāxtlahuacan

por ixpālacata a'ntū icuanī't. ⁴⁹ Lā' quit tū' xmān icchihuīna'n por quimpātunca'tzi. QuinTāta' a'ntī quimacamilh xla' quimāpa'ksilh a'ntū icuan lā' a'ntū icmāsu'yu. ⁵⁰ Lā' quit icca'tzī que quinTāta' quimāpa'ksilh que iccāmāsu'ni'lh huan tachi'xcuhū't a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'ntū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' icchihuīna'n quit.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan cā'tani', Jesús ca'tzīlh que ā'macsti'na'j ī'sputni' para namakxteka huan quilhtamacuj lā' para nalaka'mpala ixTāta'. Lā' xla' pō'ktu ixcāpāxqui'nī't a'ntī ixla' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixlīmakān xla' namāsu'yu a'nchī lej ixcāpāxqui'.

² Lā' Jesús ixcātā'huā'yamā' ī'sca'txtunu'nī'n cā'smalanka'n. Lā' huan ko'ti'ti' ixmāpuhuaninī'ttza' Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón, palh namacamāstā' Jesús. ³ Jesús, xla' ixca'tzī que huan xaTāta', xla' ixmaxqui'kō'nī't ixlīhuāk līmāpa'ksin. Lā' nā ixca'tzī palh ixmini'ta'ncha' de Dios lā' chu nalaka'mpala Dios. ⁴ Lā' tuncan tāyalh a'nlhā ixuā'yamā' lā' tamakxtulh ixlu'xu' xala' ixkahl'ni' lā' chā'xpātahui'lal' kalhtin ixlīmacaxaca. ⁵ Lā' chu tuncan mojōlh xcān nac lakatin pūmakacha'ka'. Lā' chu tuncan tzuculh cātantūche'kē' huan ī'sca'txtunu'nī'n lā' cālītantūxacalh huan līmacaxaca a'ntū ixchā'xpāhuī'.

⁶ Lā' a'xni'ca' ixtantūche'kē'cu'tumā'tza' huan Simón Pedro, xla' hualh:

—Māpa'ksini', lā' ¿chu hui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Chuhua'j hui'x tū' māchekxī'ya' a'ntū ictlahuamā' quit. A'calistān namāchekxī'ya' hui'x.

⁸ Lā' Pedro huanilh:

—Quit tū' maktin quintitantūche'ke'.

Lā' Jesús huanilh:

—Palh quit tū' ictitantūche'kē'ni' hui'x tūlalhtza' catila't quisca'xtunu'.

⁹ Lā' Simón Pedro huanilh:

—Lā' tū' xmān quintojon, nā quimacan caquimakache'ke', lā' nā qui'a'kxāk caquimūche'ke'.

¹⁰ Lā' Jesús huanilh:

—A'ntī paxni'tcus, xmān tasqui'nī natantūcha'ka'n porque ixlīhuāk ixmacni' makcha'ka'ni't. Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey.

¹¹ Lā' Jesús ixca'tzitza' a'ntī namacamāstā'. Lā' ū'tza' lihualh: “Hui'xina'n lactzey. Xmān kalhatin de hui'xina'n tū' tzey”.

¹² Lā' Jesús a'xni'ca' cātantūche'kē'kō'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n, chu hui'līpā ixlu'xu' huan xala' ixkahl'ni' lā' xla' tahuī'lapā lā' cāhuanilh:

—¿Chā māchekxī'yā'tit hui'xina'n huā' a'ntū iccātlahuani'nī'ta'ni'? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhiyāuj Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksini'. Chuntza' tzey porque ū'tza' quit.

¹⁴ Como quit Mākalhtō'kē'ni' lā' Māpa'ksini', lā' iccātantūche'kē'ni'ta'ni' hui'xina'n lā' nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n nā nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'ni' huā'mā' hua'chi tamālacastuc; lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n.

¹⁶ Ixlīstun'cu' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācu'ni'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Hui'xina'n quilacscujni'n lā' quit iccāmālacscujyāni'. Chuntza' tasqui'nī natlahua'yā'tit a'ntū ictlahua.

¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'cus. Lā' palh natlahua'yā'tit, lej līpāxūj nalatahui'la'yā'tit.

¹⁸ 'Lā' tū' mīlihuākca'n iccālīchihuīna'nāni'. Quit icca'tzī a'ntī iccālacsacnī't. Natlōkentaxtū chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: U'tza' a'ntī ictā'huā'yan ū'tza' lal' hua'chi quintā'ca'tza'.

¹⁹ Quit iccāhuanimā'ni' a'ntū napāt'le'ke. Lā' chuntza' a'xni'ca' nala huā'mā', hui'xina'n nakalhlaka'yā'tit tichū quit. ²⁰ Quit ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni'. A'nti ta'a'cnīni'ni' a'nti icmālakachā', nā quit quinta'a'cnīni'ni' lā' nā ta'a'cnīni'ni' a'nti quimacamilh.

Jesús hualh que ū'tza' Judas a'nti namacamāstā'

Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23

²¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús lej tamakchuyīlh lā' lacastu'nc hualh:
—Ixlīstu'ncua' iccāhuaniyāni', chā'tin de hui'xina'n ū'tza' naquimacamāstā'.

²² Lā' ū'tza' tatzuculh talālilakalaktzī'n huan sca'txtunu'nī'n porque xla'ca'n tū' ixtaca'tzī a'nti ixlīchihuīna'mā'ca. ²³ Kalhatin ī'sca'txtunu' ixa'yamā' na ixpāxtūn Jesús. U'tza' a'nti lej ixpāxquī' Jesús. ²⁴ Lā' Simón Pedro lacahuanilh huanmā' sca'txtunu' lā' huanilh:

—Cakalhasqui'ni' tichū līchihuīna'mā'.

²⁵ Lā' xla' ū'tza' ā'chulā' lilaktapajtzūlh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tichū līchihuīna'mpā't?

²⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Na'iclīmāchū'huī' xaxcān lihua't pītzina'j pāntzi. Lā' a'nti na'icmaxquī' ū'tza' nala.

Lā' māchū'huī'lh huan pītzina'j pāntzi lā' maxquī'lh huan Judas Iscariote, ixo'kxa' Simón. ²⁷ Lā' a'xni'ca' Judas maklhtīni'lh huan pāntzi tanūni'lh huan ko'ti'ti' na ixa'clhcunuc. Lā' chu tuncan Jesús huanilh:

—Catla'hua' tuncan a'ntū tla'hua'cu'tuna'.

²⁸ Lā' huan ā'makapitzīn a'nti ixtahuā'yamā'na, xla'ca'n tū' tamāchekxīlh a'chī' huanilh huanmā'. ²⁹ Lā' como Judas ū'tza' ixmāmāquī'nīcanī't huan tumīn, makapitzīn tapuhualh que Jesús ixuanini't que natamāhua catūhuā a'ntū ixtamaclacasqui'n para huan cā'tani', o ixuanini't que nacāmaxquī' macsti'na'j huan pobres. ³⁰ Lā' a'xni'ca' ixmaklhtīni'nī'ttza' huan pāntzi, Judas taxtūlh. Lā' tzi'satza' ixuanī't.

Huan xasāsti' limāpa'ksīn

³¹ Lā' a'xni'ca' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús hualh:

—Chuhua'j qui'a'cnīni'ni'can quit, como quit huan Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Lā' chuhua'j a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua. ³² Lā' como a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata a'ntū ictlahua, lā' chuntza' Dios naquī'a'cnīni'ni' quit. Lā' palaj natlahua. ³³ Quilaksa'tā'n, tū'tza' makān icticātā'latahui'lani' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n naquīlāputzayāuj. Chuntza' a'nchī iccāhuanilh huan israelitas, nā hui'xina'n chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyāni': “A'nlhā na'ica'n quit, hui'xina'n tūlalh catipintit”. ³⁴ Lā' hui'xina'n iccāmaxquī'yāni' xasāsti' limāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit. Chuntza' a'nchī iccāpāxquī'yāni' quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxquī'yā'tit, chuntza' nataca'tzī ixlīhuāk tachi'xcu'huī't palh hui'xina'n quisca'txtunu'nī'n.

Jesús hualh que Pedro nakalhtatzē'ka

Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Lc. 22.31-34

³⁶ Simón Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿lhachū pimpā't?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—A'nlhā na'ica'n quit, tūlalh quintitā'pi chuhua'j. Naquistālani'ya' ā'calistān.

³⁷ Lā' Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' tūla ictitā'a'ni' chuhua'j? Quit xa'iclīnīlh por hui'x.

³⁸ Lā' Jesús kalhtīlh:

—¿Chā stu'ncua' palh ixnī't por quit? Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. A'xni'ca' tūna'j ta'sa huan gallo, hui'x naquīnkaltatzē'ka' maktu'tun.

Por ixpālacata Jesús nalakchā'ncan Dios

¹ lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' hui'xina'n tū'tza' catamakchuyī'tit. Calipāhua'ntit Dios lā' nā chuntza' quit caquilālīpāhuāj. ² A'nlhā hui'lacha' quinTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahui'lhni'. Palh tū'cahuā chuntza', xa'iccāhuanini' hui'xina'n. Ica'nā quit iccāxui'li lacatin a'nlhā natahui'la'yā'tit a'ntza'. ³ Lā' a'xni'ca' na'ica'n quit lā' na'iccāxui'likō'yācha', quit na'icmimpala lā' na'iccālē'nāni' hui'xina'n. Lā' chuntza' a'nlhā na'ictahui'la quit, nā hui'xina'n a'ntza' natahui'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nlhā ica'mā' lā' ca'tziyā'tit a'nchī tzē lichā'ncan.

⁵ Lā' Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n tū' icca'tziyāuj a'nlhā pimpā't. ¿Chichū na'iclīca'tziyāuj a'nchī lichā'ncan?

⁶ Jesús kalhtilh:

—Quit huan xatzey tej, lā' quit icmāsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua', lā' quit iccāmaxqui'yāni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' xmān a'ntī quintakalhaka'ī', xmān xlaca'n tzē natalakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītī tichūn quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tit quinTāta' lā' laktzi'ni'ta'ntit hui'xina'n.

⁸ Lā' Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'ni'uj minTāta'. Lā' xmān ū'tza' iccāsqi'ni'yāni'.

⁹ Jesús kalhtilh:

—Felipe, lejtza' makān iccātā'lahui'lani' hui'xina'n, lā' ¿a'chī' tūna'j quilakapasa'? A'ntī quintalaktzi'ni't quit, nā talaktzi'ni't quinTāta'. Lā' ¿a'chī' hua'na': "Caquilāmāsu'ni'uj minTāta'?" ¹⁰ ¿Chu tū' a'ka'ī'ya' que quinTāta' lā' quit chu lakatin quina'n? A'ntū iccāhuaniyāni', tū' xmān quimpātunca'tzi. QuinTāta' quintā'lahuī', lā' māni' ū'tza' tlaha a'ntū ixtascujūt. ¹¹ Cakalhlaka'ī'tit que chu lakatin quina'n, quit lā' quinTāta'. Lā' palh tūla nakalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xmān por ixpālacata a'ntū iccāhuanini', caquilākahlaka'ī'uj por ixpālacata huan lē'cnīn a'ntū ictlahua. ¹² Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. A'ntī quintakalhaka'ī' quit, nā xlaca'n natatlahua huan catūhuā a'ntū ictlahua quit. Lā' ā'lihua'ca' xalaka'tla'n catūhuā natatlahua porque quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ A'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān quit na'ictlahua porque quit xa'O'kxa'; chuntza' tzē na'iclīmālacsu'yu a'nchī ixlīka'tla' ixlīmāpa'ksīn quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua chuxatū a'ntū nasqui'nā'tit hui'xina'n por quinquilhtampān.

Jesús hualh que namacamin huan Espíritu Santo

¹⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj, ca'a'kahuāna'ni'tit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' lā' xla' nacālakmacamimpalayāni' ā'kalhatin a'ntī nacāmaktāyāni'. Lā' xla' ū'tza' natachoko con hui'xina'n para pō'ktu. Xla' ū'tza' huan Espíritu Santo a'ntī māsū'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. ¹⁷ Xalanī'n nac quilhtamacuj xlaca'n tūlalh catitamaklhtīni'lh huan Espíritu Santo porque xlaca'n tūlalh catitalaktzi'lh lā' tūlalh catitalakapasli. Lā' hui'xina'n lakapasā'tit porque xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n lā' nacā'o'kska'lhīyāni'. ¹⁸ Lā' tū' icticāmakxtekni' mi'a'cstuca'n. Na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n. ¹⁹ A'macsti'na'j tū'tza' quintitalaktzi'lh huan xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero hui'xina'n naquilālaktzi'nāuj. Hui'xina'n nalatahui'la'yā'tit porque quit iclahuī'. ²⁰ Lā' a'xni'ca' namin huan Espíritu Santo, hui'xina'n naca'tziyā'tit que quinTāta' quintā'lahuī' lā' nā iccātā'lahui'lani'. ²¹ A'ntīn taca'tzi' quilīmāpa'ksīn lā' ta'a'kahuāna'ni', chuntza' lītasu'yu palh quintapāxqui'. Lā' quinTāta' nā nacāpāxqui' a'ntī quintapāxqui' quit. Lā' nā quit nā na'iccāpāxqui' lā' na'iccātalacsu'yuni' xlaca'n.

²² Lā' Judas (ā'chā'tin Judas lā' tū' huan Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿a'chī' naquilātalacsu'yuni'yāuj quina'n lā' tū' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj?

²³ Lā' Jesús kalhtilh:

—A'ntī quintapāxqui' quit, xlaca'n nata'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' quinTāta' nacāpāxqui'. Lā' quinTāta' lā' quit na'iccālakmināuj para na'iccātā'latahui'layāuj

xlaca'n. ²⁴ Lā' a'ntin tū' quintapāxquī' xlaca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū icuan quit. Lā' huan līmāscā'tin a'ntū kaxpa'tpā'na'ntit hui'xina'n, xla' tū' quila'; ixla' quinTāta' a'ntī quimacaminī't.

²⁵ 'Lā' huāk huā'mā' iccāhuanimā'kō'ni' līhuan iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ²⁶ QuinTāta' namacamin huan Espiritu Santo lā' xla' namāsu'yu por quimpālacata. U'tza' huan maktāyana' lā' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlihuāk lā' nacāmāpāstaquīyāni' ixlihuāk a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' quit.

²⁷ 'Hui'xina'n quilākahlaka'ī'yāuj lā' ū'tza' līpāxuhua'yā'tit hua'chi quit icpāxuhua. Lā' a'nchī pāxuhua'yā'tit tū' hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' tū' catamakchuyī'tit lā' tū' cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kaxpa'ttit a'nchī iccāhuanini': "Quit ica'nā lā' na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n". Palh lej stu'ncua' ixquilāpāxquī'uj, lej ixlīpāxuhua'tit hui'xina'n porque quit iclaka'mā' quinTāta'. Lā' xla' ū'tza' más xaka'tla' que quit. ²⁹ Iccāhuanimā'ni' a'ntū napāt'le'ke. Lā' a'xni'ca' nala, hui'xina'n nakalh-laka'ī'yā'tit.

³⁰ 'Lā' tū'tza' lej icticātā'chihuīna'ni' hui'xina'n porque mimā'tza' a'ntī māpa'ksī huā' quilhtamacuj. Lā' xla', quit tūlah quintimāpa'ksīlh. ³¹ Quit ictlahua ū'tza' a'ntū quihuani quinTāta'. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē nataca'tzī palh quit icpāxquī' quinTāta'.

Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanipā:

—Lā' chuhua'j catāya'tit lā' cā'hui'tit.

15

Huan xamayāc uva lā' ixpekenī'n

¹ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit hua'chi xatzey mayāc lā' quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna' huā'mā' mayāc.

² Lā' huāk huan ixpekenī'n a'ntū tū' māstā'ixtō'ca't, xla' ū'tza' cācā'tē. Lā' ixlihuāk huan ixpekenī'n a'ntū tatō'ca', xla' xmān cāpekesita. Lā' chuntza' ā'chulā' māstā'ixtō'ca't.

³ Lā' nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'ni' a'ntū ko'hua'jua' porque hui'xina'n kalh-laka'ī'nī'ta'ntit huan līmāscā'tin a'ntū iccāhuaninī'ta'ni'. ⁴ Caquilātā'latahui'lauj quit lā' chuntza' quit na'iccātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Kentin ixpeken huan xamayāc xmān ixa'cstu tūlah catika'lhilh ixtō'ca't. Maclacasqui'n xa'nca nachī'pāna'n nac xamayāc. Palh hui'xina'n namāstā'yā'tit mintō'ca'tca'n, maclacasqui'n naquilātā'tahui'layāuj hua'chi huan ixpekenī'n mayāc chi'pāna'n na ixtojon. Xmān hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catimāstā'tit mintō'ca'tca'n; tūlah catitlahua'tit a'ntū Dios lacasqui'n.

⁵ 'Quit hua'chi xamayāc lā' hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Lā' a'ntī pō'ktu quintatā'latahui'la, xlaca'n natamāstā'ixtō'ca'tca'n; natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. Hui'xina'n mē'cstuca'n tūlah catitlahua'tit catūhuā porque lej maclacasqui'n quit na'iccāmaktāyāni'. ⁶ Lā' a'ntin tū' quintatā'latahui'la, xlaca'n nacālakmaka'ncan hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū cāpeksitmaka'ncanī't lā' scōhuan lā' mākēxtimīcan lā' lhucuyucan.

⁷ 'Palh hui'xina'n macaxtim naquilātā'latahui'layāuj, lā' palh tū' napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit chu a'ntū lacasqui'nā'tit lā' hui'xina'n nacātamaxquī'yāni'.

⁸ Palh hui'xina'n lej māstā'yā'tit mintō'ca'tca'n, palh lej tlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n, chuntza' lī'a'cnī'ni'ni'yā'tit quinTāta'. Lā' chuntza' tasu'yu palh hui'xina'n stu'ncua' quisca'txtunu'ni'n. ⁹ Quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n chuntza' hua'chi quinTāta' quimpāxquī' quit. Lā' hui'xina'n pō'ktu caquilāpāxquī'uj quit.

¹⁰ QuinTāta' quimpāxquī' porque ica'kahuāna'ni' ixtachihuīn. Lā' nā hui'xina'n palh na'a'kahuāna'ni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxquī'yāni'.

¹¹ 'Lā' quit iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' para que naka'lhī'yā'tit huan tapāxuhuān a'ntū icmāstā'. Lā' chuntza' lej naka'lhī'yā'tit tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn xla' ū'tza' huā'mā': calāpāxquī'tit hui'xina'n chu a'nchī quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

¹³ Kalhatin a'ntī līnīlh para namāpūtaxtū ixamigo, ū'tza' lej pāxquī'. ¹⁴ Hui'xina'n

qui'amigos palh natlahua'yā'tit a'ntū iccālīmāpa'ksiyāni'. ¹⁵ Tū'tza' icticāmāpācuhiūni' quintasācua'nī'n porque huan tasācua' xla' tū' ca'tzī tuchū tlahuacu'tumā' ixpatrón. Hui'xina'n iccāhuaniyāni' qui'amigos porque quit iccāmāca'tzīniyāni' ixlīhuāk a'ntū quihuanī quinTāta'. ¹⁶ Lā' tū' hui'xina'n quilāacsacui quit. Quit iccālacsacni' hui'xina'n. Lā' iccālīmāmacū'yāni' que napinā'tit lā' lej namāstā'yā'tit mintō'ca'tca'n a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' nā chuntza' quinTāta' nacāmaxqui'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ¹⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' iccālīmāpa'ksiyāni' hui'xina'n que calāpāxqui'tit milīhuākca'n.

Huan xalani'n nac cā'quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n Jesús lā' a'ntī ixla'

¹⁸ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Palh huan xalanī'n nac quilhtamacuj cātaca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n, tū' nata-makchuyī'yā'tit, porque nā quit xapū'la quintaca'tzalaktzī'lh. ¹⁹ Palh hui'xina'n cahuā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcātapāxqui'ni' huan xalanī'n nac quilhtamacuj, hua'chi talāpāxqui' xla'ca'n. Quit iccālacsacni' lā' chuntza' hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' cātālīca'tzalaktzī'nāni' hui'xina'n huan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ²⁰ Capāstactit a'nchī iccāhuanini' que hui'xina'n tū' más laka'tla'n que quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'nī'n lā' quit hua'chi mimpatronca'n. Como makapitzīn quintamacaputzani't quit, nā hui'xina'n chuntza' nacātamacaputzayāni' makapitzīn. Lā' como ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'nī't quintachihuīn, nā hui'xina'n nacāta'a'kahuāna'ni'yāni' makapitzīn a'ntū namāsu'yuyā'tit. ²¹ Lā' huāk huā'mā' nā nacātatlahuani'yāni' hui'xina'n por quimpālacata, porque xla'ca'n tū' talakapasa a'ntī quimacaminī't.

²² 'Palh quit tū' cahuā xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xla'ca'n tū' ixtalē'lh cuenta por ixtalaclē'i'ca'n. Pero chuhua'j tūlalh catitahualh palh tū' talē'n cuenta por ixtalaclē'i'ca'n, como iccāhuanini'ttza'. ²³ A'ntī quintaca'tzalaktzī'n quit, nā chuntza' quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁴ Xla'ca'n nīn tuntū'yā cuenta ixtaka'lhīl, palh quit cahuā tū' xa'ictlahualh na ixlacapūnca'n a'ntū tūla tlahua ā'chā'tin. Lā' a'yuj talaktzī'nī't huā'mā', quintaca'tzalaktzī'n quit, lā' nā quinTāta' taca'tzalaktzī'n. ²⁵ Chuntza' pātle'ke porque maclacasqui'n natlōkentaxtū a'nchī tatzō'kni' na ixleyca'n:

Quintaca'tzalaktzī'lh por nīn tuntū' ixpālacata.

²⁶ 'Namin huan Maktāyana'. U'tza' huan Espīritu Santo a'ntī nahuan ixlistu'ncua'. U'tza' naminācha' a'nlhā hui'lacha' huan xaTāta'. Lā' quit na'iccālākmācā'nāchāni' a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' namāsu'yu por quimpālacata. ²⁷ Lā' nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit por quimpālacata porque ixquintā'lahui'lāna'ntit quit desde iclītzuculh quilītlōt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'ni' huā'mā' para que chuntza' tū' natatonkopūyā'tit a'xni'ca' napātīni'nā'tit. ² Hui'xina'n nacātamātuxtekēyāni' de huan nac lītōkpānna'. Namin lakatin chi'chini' a'ntū nacātapūmakniyāni' hui'xina'n. Lā' a'ntī nacātamakniyāni', xla'ca'n natapuhuan que tatlahuamā'na a'ntū ixtapuhuān Dios. ³ Huā'mā' natatlahua porque tū' maktin talakapasnī't quinTāta' lā' nā quit tū' quintalakapasnī't. ⁴ Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' a'xni'ca' nacātamacaputzayāni', nalīpāstacā'tit a'nchī iccāhuanini' xapū'la.

A'ntū tlahua huan Espīritu Santo

Lā' Jesús cāhuanipā:

—Quit tū' iccāhuanini' huā'mā' xapū'la porque quit xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n. ⁵ Chuhua'j na'iclaka'mpala a'ntī quimacaminī't. Lā' hui'xina'n milīhuākca'n tū' quilākalhasqui'ni'nī'ta'uj: “¿Lhām pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lej līlakaputzayā'tit porque iccāhuanimā'ni' huā'mā'. ⁷ Quit iccāhuaniyāni' ixlistu'ncua'. Xalītzey para

hui'xina'n palh quit na'ica'n. Palh quit tū' na'ica'n, tū' caticālakmini' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Lā' palh na'ica'n quit na'iccālakmacamināni' a'ntī nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. ⁸ Lā' xla', a'xni'ca' namin, nacāmāca'tzīnī huan tachi'xcuhui't nac quilhtamacuj a'nchī talaclē'n chā'tunu' de xlaca'n. Lā' nacāmāca'tzīnī tichū xatzey na ixlacapūn Dios. Lā' nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua. ⁹ Nacāmāca'tzīnī xlaca'n que talaclē'n porque tū' quintakalhaka'ī'. ¹⁰ Nacāmāca'tzīnī que Dios quit quilaktzī'n palh xatzey, porque quit iclaka'mā' quinTāta' lā' hui'xina'n tū'tza' quintilālaktzī'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīnī a'nchī Dios nacālacāxtlahua porque chuhua'j lacāxtlahuacani'ttza' a'ntī māpa'ksī huā'mā' quilhtamacuj.

¹² Lej lhūhua' sputa a'ntū iccāhuanicu'tunāni' pero hui'xina'n tūlalh catimāchekxī'tit chuhua'j. ¹³ A'xni'ca' namin huan Espīritu Santo, a'ntī nahuan ixlīstu'ncua', xla' ū'tza' nacāmāsu'ni'kō'yāni' ixlīhuāk a'ntū ixlīstu'ncua'. Xla' tū' catichihuīna'lh por xmān ixpātunca'tzi. Xla' nacāhuaniyāni' xmān a'ntū huan xaTāta' nahuanī. Lā' nā nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū napāt'le'ke. ¹⁴ Lā' xla' nā naqui'a'cnīni'ni' como nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tziyā'tit. ¹⁵ Huāk a'ntū ka'lhī quinTāta' nā quit quila'. Lā' ū'tza' iclīhualh que huan Espīritu Santo nacāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n a'ntū iclacasqui'n que naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua a'ntī talakaputza

¹⁶ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' ā'macsti'na'j hui'xina'n tū' quintilālaktzī'uj. Lā' ā'macsti'na'j huampala hui'xina'n naquilālaktzī'mpalayāuj porque quit iclaka'mā' quinTāta'.

¹⁷ Lā' huan makapitzīn sca'txtunu'nī'n, xlaca'n talākahasqui'nīlh:

—Lā' ¿tuchū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyāni' que ā'macsti'na'j tū' catilaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu nalaktzī'mpalayāuj. Lā' huā'mā' porque nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ Lā' ¿tuchū huanicu'tun ā'macsti'na'j? Tū' māchekxiyāuj a'ntū quincāhuanimā'ni'.

¹⁹ Lā' Jesús ca'tzīlh palh ixtakalhasqui'nīcu'tun lā' ū'tza' cālihuanīlh:

—Quit iccāhuanini' que ā'macsti'na'j tū' quintilālaktzī'uj lā' ā'macsti'na'j huampala chu naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntū lākahasqui'nī'pā'na'ntit hui'xina'n? ²⁰ Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni'. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit lā' nalakaputzayā'tit. Lā' huan tachi'xcuhui't xalanī'n nac quilhtamacuj natalipāxuhua. Lā' a'yuj pū'la nalakaputzayā'tit, ā'calīstān lej lipāxūj nalatahui'la'yā'tit. ²¹ A'xni'ca' kalhatin puscāt namālacatuncuīnītza', xla' lakaputza porque pātī huan taca'tzāt. Lā' a'xni'ca' lacatuncuīnītza' huan ska'ta', xla' tū'tza' pāstaca a'nchī pātīnī'lh como chilhtza' nac quilhtamacuj lakatin ska'ta'. Lā' ū'tza' lej lipāxuhua. ²² Lā' nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j lakaputzayā'tit. Lā' a'xni'ca' quit na'iccālakmimpalayāni' hui'xina'n lā' a'xni'ca' lej napāxuhua'yā'tit hui'xina'n. Lā' nīn tintī caticāmaklhtīni' huā'mā' tapāxuhuān.

²³ 'Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', hui'xina'n nīn tuntū'tza' quintilālkalhasqui'nīuj. Ixlīstu'ncua' a'ntū iccāhuaniyāni', quinTāta' nacāmāxqui'yāni' ixlīhuāk a'ntū nasqui'ni'yā'tit por quinquilhtampān. ²⁴ Lā' tūna'j squi'nī'ta'ntit nīn tuntū' por quinquilhtampān. Casqui'ntit lā' namaklhtīni'nā'tit. Lā' chuntza' lej nalipāxuhua'yā'tit.

Jesús ū'tza' tlajalh quilhtamacuj

²⁵ Lā' Jesús cāhuanipā:

—Lā' iccāhuaninī'ta'ni' huā'mā' hua'chi a'ntū lītalacastuca. Lā' namin huan quilhtamacuj a'xni'ca' tū'tza' icticātā'chihuīna'ni' chuntza'. Lej xa'nca na'iccātā'līchihuīna'nāni' quinTāta'. ²⁶ Huanmā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit quinTāta' por quinquilhtampān. Lā' tū'tza' timaclacasqui'lh palh quit na'icsqui'ni' quinTāta' por hui'xina'n, ²⁷ porque quinTāta' cāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Hui'xina'n quilpāxqui'yāuj quit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh quit icminī'ta'ncha' de

Dios. Lā' ū'tza' xla' cālīpāxquī'yāni' hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' de quinTāta' lā' icmilh huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' chuhua'j na'icmakxteka huā' quilhtamacuj lā' na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Lā' tuncan huan ī'sca'txtunu'nī'n tahuanih:

—Chuhua'j lej xa'nca icmachekxiyāuj a'ntū chihuīna'mpā't como tū'tza' chihuīna'mpā't hua'chi a'ntū litalacastuca. ³⁰ Lā' chuhua'j icca'tziyāuj que hui'x lej ca'tziya' ixlīhuāk. Lā' tū'tza' tasqui'nī nakalhasqui'nīca'na' hui'x. Lā' icca'tziyāuj xa'nca que hui'x ta'nī'ta'nchi a'nlhā hui'lacha' Dios.

³¹ Lā' Jesús cākalhtīh:

—Hua'chilh kalhlaka'ī'yā'tittza'. ³² Mimā'tza' huan chi'chini', lā' chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'xni'ca' hui'xina'n na'a'kahua'nā'tit. Milīhuākca'n hui'xina'n chā'tunu' napinā'tit na minchicca'n lā' quit naquilāmakxtekāuj quē'cstu. Lā' a'yuj quilāmakxtekui, tū' quē'cstu ictitahui'lalh porque quinTāta', xla' quintā'lahuī'. ³³ Lā' iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' tū' najicua'nā'tit porque hui'xina'n quilālīpāhuanāuj xmān quit. Lā' como lahui'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Tū' cajicua'ntit. Quit ictlajani't huan a'ntī māpa'ksī huan quilhtamacuj.

17

Jesús kalhtō'ka'lh por ī'sca'txtunu'nī'n

¹ Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn lā' hualh:

—Tāta', chilhtza' huan quilhtamacuj. Caqui'a'cnīni'ni' quit, mi'O'kxa', lā' nā chuntza' quit nā na'ica'cnīni'ni'yāni'. ² Quimaxquī'nī'ta' talacasqui' para na'iccāmāpa'ksī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhū't. Lā' chuntza' quit tzē na'iccāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu xlaca'n ixlīhuākca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasāni' hui'x lā' quintalakapasa quit, Jesucristo. Lā' taca'tzī que hui'x scana'nca Dios lā' que hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu que xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁴ 'Quit ica'cnīni'ni'nī'ta'ni' huā'tzā' nac quilhtamacuj. Lā' ictlahuakō'lh'tza' a'ntū quilakma'cata' na'ictlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caqui'a'cnīni'ni' na milacapūn chuntza' hua'chi ixqui'a'cnīni'ni'ya' a'xni'ca' xa'ictā'lahui'lachāni' hui'x a'xni'ca' tūna'j ixa'nān quilhtamacuj.

⁶ 'Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj a'ntī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaca'n iccāmālakapasnī'ttza' a'ntī hui'x. Xlaca'n mila' ixtahuanī't lā' hui'x quimacamaxquī'nī'ta' lā' xlaca'n ta'a'kahuāna'ni'nī't milīmāpa'ksīn. ⁷ Lā' chuhua'j xlaca'n taca'tzī que milīmāpa'ksīn ū'tza' a'ntū iclītō ixlīhuāk. ⁸ Quit iccāhuaninī't mintachihuīn a'ntū quihua'ni' hui'x. Lā' xlaca'n quintamaklhtīni'nī't. Lā' xlaca'n chuhua'j taca'tzītza' palh lej stu'ncua' icmini'ta'ncha' a'nlhā hui'la'chi hui'x. Lā' takalhlaka'ī'nī'ttza' palh hui'x quimacata'nī'ta'nchi.

⁹ 'Quit icsqui'ni'yāni' por ū'tunu'n. Tū' icsqui'ni'yāni' por xalanī'n huā'tzā' nac quilhtamacuj. Icsqui'ni'yāni' xmān por xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' porque xlaca'n huāk mila'. ¹⁰ Huāk a'ntī quila' nā mila'. Lā' huāk a'ntī mila' nā quila'. Lā' quit quinta'a'cnīni'ni'nī't.

¹¹ 'Lā' chuhua'j quit na'iclakmimpalayāni' hui'x. Tū'tza' ictitachokolh nac quilhtamacuj. Xlaca'n natatachoko nac quilhtamacuj. Padre Santo, quinTāta', cacāmaktaka'lhti con milīmāpa'ksīn xlaca'n a'ntī quimacamaxquī'nī'ta' para que chu lakatin natala, hua'chi hui'x lā' quit chu lakatin. ¹² A'xni'ca' xa'iclahuī' con ū'tunu'n, xa'iccāmaktaka'lha con milīmāpa'ksīn a'ntī quimacamaxquī' hui'x. Xa'iccāmaktaka'lha xlaca'n. Lā' chuntza' tū' tataxtutāyanī't nīn kalhatin de huan chi'xcuhū'n, xmān ū'tza' a'ntī lihū'li taxtutāya. Chuntza' tlōkentaxtūlh mintachihuīn chu a'nchī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chāni'. Lā' lihuan icuī'cus huā'tzā' nac quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' para que chuntza' xlaca'n nataka'lhī tapāxuhuān hua'chi quit. ¹⁴ Quit iccāmaxquī'nī't mintachihuīn. Lā' huan xalanī'n nac quilhtamacuj taca'tzalaktzī'n xlaca'n.

Cāca'tzalaktzī'ncan quinchi'xcuui'n porque xlaça'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁵ Tū' icsqui'ni'mā'ni' que cacāma'xtu nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'ni'yāni' que cacāmaktāya' para que huan ko'ti'ti' tū' nacātlaja. ¹⁶ Xlaça'n tū' xalanī'n nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quit tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Lā' xalacuan cacālītō't mintachihuīn, como mintachihuīn ū'tza' lej xastu'ncua'. ¹⁸ Hua'chi quima'cata'nī'ta' quit nac quilhtamacuj, nā chuntza' xlaça'n nā quit na'iccālakmacā'n huan xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' por ixpālacataca'n quit na'iclitamacamāstā' quē'cstu hua'chi lē'ksajna' para que nā chuntza' xlaça'n stu'ncua' natala mila'.

²⁰ 'Lā' icsqui'nīmā'ni' por ū'tunu'n lā' por ixlihuākca'n a'ntī nā natakahlaka'ī' ā'calistān por ixpālacata ixtachihuīnca'n xlaça'n a'ntī quila'. ²¹ Icsqui'ni'yāni' que xlaça'n chu lakatin catalalh con quina'n, Tāta', chuntza' hua'chi chu lakatin quina'n, hui'x lā' quit. Catalalh chu lakatin para que chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj nā natakahlaka'ī' palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²² Hua'chi hui'x qui'a'cnīni'ni'nī'ta', nā chuntza' quit iccā'a'cnīni'ni'nī't xlaça'n para que chu lakatin natala hua'chi quit lā' hui'x chu lakatin quina'n. ²³ Lā' quit iccātā'lahuī' xlaça'n chuntza' hua'chi hui'x quintā'lahuī'la', para que xlaça'n natala chu lakatin. Chuntza' huan xalanī'n nac quilhtamacuj tzē' nataca'tzī' palh hui'x quima'cata'nī'ta' lā' palh hui'x nā cāpāxqui'ya' xlaça'n chuntza' hua'chi quimpāxqui'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxqui'nī'ta' xlaça'n. Lā' quit iclacasqui'n que nā xlaça'n catachā'lh a'nlhā quit na'icchā'n, para que chuntza' xlaça'n natalaktzī'n a'nchī qui'a'cnīni'ni'ya'. Hui'x qui'a'cnīni'ni'ya' como ixquimpāxqui'ya' xapū'la' a'xni'ca' tūna'j ixa'nan huan quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatzey. Lā' a'yuj tū' talakapasāni' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj, pero quit iclakapasāni'. Lā' quinchi'xcuui'n, xlaça'n taca'tzī' palh hui'x quima'cata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmālakapasnīni'ttza' tichū hui'x. Lā' na'iccāmālakapasnīcus para que chuntza' xlaça'n natapāxqui'nin chuntza' hua'chi hui'x quimpāxqui'ya'. Lā' nā chuntza' xlaça'n pō'ktu na'iccātā'lahuī'.

18

Chī'lē'nca huan Jesús

Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53

¹ Lā' Jesús a'xni'ca' tlahuakō'lh huan oración, taxtulh con ī'sca'txtunu'nī'n lā' ta'a'lh pātintacut huan pūxka Cedrón. A'ntza' ixuī' lakatin pū'olivo. Jesús a'ntza' cātā'tanūllh ī'sca'txtunu'nī'n. ² Lā' nā huan Judas a'ntī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' porque lej maklhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' con ī'sca'xtunu'nī'n. ³ Lā' a'ntza' nac pū'olivo Judas cālē'lh soldados lā' policíasna' a'ntī ixcāmālakachā'nī't huan xanapuxcu'nu' curas lā' huan fariseosnu'. Ixtalē'nācha' ixlīhtucuyāhuanca'n lā' ixpūmakskoca'n lā' ixkanchi'chica'n. ⁴ Lā' como Jesús ixca'tzikō'tza' ixlihuāk a'ntū napātē'keni', cātapajtzūni'lh lā' cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū putzayā'tit?

⁵ Lā' xlaça'n takalhtilh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Lā' Jesús cākalhtilh:

—Quit Jesús a'ntī putzayā'tit.

Lā' a'ntza' ixcātā'yā Judas a'ntī namacamāstā' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Jesús cāhuanilh: "Quit Jesús a'ntī putzayā'tit", xlaça'n kēni'yaj ta'a'lh lā' ta'a'kā'lh nac ti'ya't.

⁷ Lā' Jesús chu cākalhasqui'nīpā:

—¿Tichū putzayā'tit?

Lā' xlaça'n tahuampā:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' palh quit. Lā' palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit nata'a'n huā' makapitzīn.

⁹ Lā' hualh huā'mā' para que natlōkentaxtū a'ntū Jesús māni' ixuanī't: “Tū' tataxtatāyalh nīn kalhatin de huan chi'xcuui'n a'ntī quincāmacamaxqui'lh huan xaTāta”.

¹⁰ Lā' como Simón Pedro ixlē'nācha' ixmachīta, chu tuncan māxtulh lā' a'kacā'tēlh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j a'ntī ixuanican Malco. Lā' xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't huan xamāpa'ksīni' curasna'. ¹¹ Jesús huanilh huan Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta na mimpūmachīta. Quit iclīhui'līnī't para na'icpātī a'ntū ixtapuhuān quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús huan xamāpa'ksīni' curasna'

Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22.54

¹² Lā' tachi'palh Jesús huan soldados lā' ixcomandanteca'n lā' huan policías a'ntī ixlaca'n israelitas. Lā' macachī'ca. ¹³ Lā' lē'nca pū'la na ixchic Anás. Lā' huan papatzīn Anás ixpuhuitī' ixuanī't huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna' huanmā' cā'ta. ¹⁴ Lā' huā'mā' Caifás chu ū'tza' a'ntī ixcāhuanini't huan israelitas que más tzey palh kalhatin chi'xcu' nalīnī por ixpālacata ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't.

Pedro kalhtatzē'kli palh ixlakapasa huan Jesús

Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57

¹⁵ Lā' ixtastālanī'tēlha Jesús huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu'. Lā' huanmā' sca'txtunu' xla' nā ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' ū'tza' lītā'tanūlh Jesús na ixtanquilhni' ixchic huan xamāpa'ksīni'. ¹⁶ Lā' Pedro tachokolh kēpūn, ixpajtzu huan xamākalhcha tanquilhni'. Taxtulh huan sca'txtunu' a'ntī ixlakapasa huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' tā'chihuīna'lh huan tzu'ma'jāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha. Lā' chuntza' huan sca'txtunu' tzē mānūlh huan Pedro nac tanquilhni'. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntī ixmaktaka'lha mākalhcha, xla' kalhasqui'nīlh huan Pedro:

—¿Chu tū' nā hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Pedro kalhtīni'lh:

—Tū' quit.

¹⁸ Lā' como lej ixlonknu'n, huan tasācua'nī'n lā' huan policías ixtahui'līnī't macscut lā' ixtayāna' lā' ixtasko'mā'na. Lā' nā a'ntza' ixmaklayā Pedro ī'sko'mā'.

Huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh huan Jesús

Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71

¹⁹ Lā' Anás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', xla' likalhasqui'nīlh Jesús ixpālacata ī'sca'txtunu'nī'n lā' ixlīmāscatīn.

²⁰ Lā' Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't calacan na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Pō'ktu xa'icmāsu'yu quit nac lītokpānna' lā' nac xaka'tla' lītokpān a'nīhā ixtatakēstoka huan israelitas. Lā' nīn tuntū' icuanī't lakatzē'k. ²¹ Lā' ¿a'chī' quinkalhasqui'nī'ya' quit? Cacākalhasqui'ni' huan tachi'xcuui't a'ntī quintakaxmatnī't. U'tunu'n catahualh a'ntū iccāhuanilh. U'tunu'n taca'tzī a'ntū icuanī't quit.

²² Lā' a'xni'ca' Jesús hualh huā'mā', kalhatin policía a'ntī ixlacahuayā a'ntza', lalaca'syāhualh lā' huanilh:

—Lā' ¿chu chuntza' kalhtīcan huā' xamāpa'ksīni' curasna'?

²³ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Palh sā' tū' tzey a'ntū icualh, cacāhua'ni' ixlīhuākca'n huā'tzā' a'ntū icualh. Lā' palh tzey a'ntū icualh quit, ¿a'chī' quintucsa'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatamakachī'n huan Caifás a'ntī xamāpa'ksīni' curasna'.

Pedro kalhtatzē'kpā palh ixlakapasa Jesús

Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62

²⁵ Simón Pedro ixyā ī'sko'mā'. Lā' huanica:

—¿Chu tū' hui'x ī'sca'txtunu' huā'mā' chi'xcu'?

Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' hualh:

—Tū' quit.

²⁶ Lā' nā a'ntza' ixuī' kalhatin ixtasācua' huan xamāpa'ksīni' curasna'. Lā' xla' ixtalakapasni' ixuanī't a'ntī a'kacā'tēlh Pedro ixa'ka'xko'lh. Lā' huanmā' tasācua', xla' kalhasqui'nīlh Pedro:

—Lā' ¿chu tū' ictā'laktzī'ni' Jesús huan nac pū'olivo?

²⁷ Lā' Pedro chu kalhtatzē'kpā lā' chu tuncan ta'salh huan lakatin gallo.

Lē'nca Jesús na ixlacapūn Pilato

Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5

²⁸ Lā' cā'tzi'sāt ixuanī't a'xni'ca' māxtuca Jesús de huan na ixchic Caifás lā' lē'nca na ixchic huan gobernador. Lā' huan israelitas, xla'ca'n tū' tatanūlh nac huan chic. Palh ixtatanūlh cahuā, chuntza' ko'hua'jua' ixtalalh chu a'nchī ixtalanānca'n. Lā' chuntza' tūlallh ixtahua'lh huan līhua't ixta' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ²⁹ Lā' ū'tza' lītaxtulh Pilato para nacātā'chihuīna'n. Lā' cāhuanilh:

—Lā' ¿tuchū ixpālacata līlē'ksa'nī'ni'nā'tit huā'mā' chi'xcu'?

³⁰ Lā' xla'ca'n takalhtīni'lh:

—Palh tū' cahuā xla' lej laclē'n, tū' xa'icticāmacamaxquī'ni' hui'x.

³¹ Lā' Pilato cāhuanilh:

—Pues calī'pintit hui'xina'n lā' calacāxtlahua'tit chu a'nchī ka'lhī'yā'tit mileyca'n hui'xina'n.

Lā' huan israelitas takalhtīlh:

—Pero quina'n israelitas tū' icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn para na'icmaknīyāuj catīhuā.

³² Chuntza' pātīlē'kelh para que natlōkentaxtū a'ntū ixuanī't Jesús ixpālacata a'nchī nalīnī. ³³ Lā' Pilato chu tanūpā na ixpūchihuīn lā' ta'sani'lh huan Jesús lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā hui'x huan ixreyca'n israelitas?

³⁴ Lā' Jesús huanilh:

—¿Chā mimpātunca'tzi quinkalhasqui'nī'ya' huā'mā' o talītā'chihuīna'nī'ta'nī' ā'makapitzīn por quimpālacata?

³⁵ Lā' Pilato kalhtīlh:

—¿Chu quit israelita? Quintamacamaxquī'ni' hui'x mintā'israelitas lā' huan xanapuxcu'nu' curasna'. Lā' ¿tuchū tlahua'nī'ta'?

³⁶ Lā' Jesús kalhtīlh:

—Quit tū' icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuā, quinchi'xcu'huīn ixquintalē'katāyalh xla'ca'n a'xni'ca' quintachi'palh huan israelitas. Tū' icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Lā' Pilato kalhasqui'nīlh:

—¿Pues hui'x chō'la rey?

Lā' Jesús kalhtīlh:

—Stu'ncua' a'ntū huanī'ta'. Quit iclalatuncuīlh lā' icmilh huā' nac quilhtamacuj para na'icuan a'ntū ixlīstu'ncua'. Ixlīhuākca'n a'ntī taca'tzīcu'tun a'ntū ixlīstu'ncua', xla'ca'n quintakaxmata.

³⁸ Lā' Pilato huanilh:

—¿Chichū līca'tzīcan tuchū ixlīstu'ncua'?

Jesús lacāxtlahuaca para namaknīcan

Mt. 27.15-31; Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25

Lā' a'xni'ca' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupā huan israelitas lā' cāhuanilh: —Pues quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i' huā'mā' chi'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhīyā'tit mintalanānca'n que cā'ta cā'ta quit na'icmakxteka kalhatin tachī'n a'xni'ca' lamā' huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ¿Lacasqui'nā'tit que na'iccāmakxteknī'yānī' ixReyca'n israelitas?

⁴⁰ Lā' ixlīhuākca'n tata'sapā lā' tahualh:

—¡Xla' tū'! ¡Camakxtekti huan Barrabás!

Lā' huanmā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Lā' Pilato mākēsno'knīni'lh Jesús. ² Lā' huan soldados tatlahualh lakatin corona de lhtucū'n lā' tamūhui'lilh huan Jesús lā' tamālhakē'lh lakatin ixlu'xu' xasmumonko' como chuntza' ixtalhakā'nān reyes. ³ Lā' ixtalaktapajtzū lā' ixtahuanī:

—¡Lej tzehuanī't ixReyca'n israelitas!

Lā' ixtalacala'syāhua.

⁴ Lā' Pilato chu cālaktaxtupā huan tachi'xcuhū't lā' cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Quit iccāmāxtuni'yāni' para que hui'xina'n chuntza' naca'tziyā'tit que quit tū' icmakkaksnī't nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁵ Lā' taxtulh Jesús. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lhtucū'n. Lā' ixlhakā'nī't huan lu'xu' xasmumonko'. Lā' tuncan Pilato cāhuanilh:

—¡A' yā huā' chi'xcu'!

⁶ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan policías, xlaca'n tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—Calīpintit lā' caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit tū' icmakkaksa nīn lakatin ixtalaclē'i'.

⁷ Lā' huan israelitas takalhtilh:

—Quina'n icka'lhīyāuj lakatin ley. Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, tasqui'nī nanī huā'mā' chi'xcu' porque māni' xla' huan que ū'tza' ixO'kxa' Dios.

⁸ Lā' Pilato, a'xni'ca' kaxmatli que Jesús ixuanī't que xla' ixO'kxa' Dios, xla' ā'chulā' jicua'lh. ⁹ Lā' tanūpā na ixpūchihuīn lā' kalhasqui'nīpā Jesús:

—Lā' ¡lhachū xala' hui'x?

Jesús tū' kalhtilh.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Quit tū' quintikalhti? ¿Chu tū' ca'tziya' palh quit icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icmakxtekāni' lā' nā icka'lhī talacasqui' para que tzē na'icxtokohua'ca'yāni'?

¹¹ Lā' Jesús kalhtilh:

—Palh tū' cahuā Dios ixmaxqui'ni' talacasqui', hui'x tū' ixka'lhī' nīn lakatin talacasqui' para ixquintlahua'ni' catūhuā. Lā' huan chi'xcu' a'ntī quimacamāstā'lh con hui'x, xla' ā'chulā' lej ka'tla' ka'lhī ixtalaclē'i' que hui'x.

¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxtekcu'tulh Jesús. Lā' huan israelitas tata'salh lā' tahuanilh:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x tū' ixamigo César, a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n romanos! ¡Chu a'ntī litanūcu'tun ixlīrey, xla' ū'tza' ixtā'ca'tza César!

¹³ Lā' a'xni'ca' kaxmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Lā' tahui'lh a'nllhā xla' ixtlahua justicia a'nllhā huanican Empedrado lā' nā hebreo ixtacuīni' Gabata. ¹⁴ Lā' ī'sputa xmān lakatin chi'chini' para natzucu huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' hua'chi cā'tāstu'nūta huan Pilato cāhuanilh huan israelitas:

—¡A' yā miReyca'n!

¹⁵ Lā' xlaca'n tata'salh lā' tahualh:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Lā' Pilato cāhuanilh:

—¿Chu lakasqui'nā'tit nextokohua'ca'can miReyca'n?

Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' takalhtīni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmān kalhatin quireyca'n. Lā' ū'tza' César.

¹⁶ Lā' tuncan Pilato cāmacamaxqui'lh xlaca'n para nataxtokohua'ca'. Lā' xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43

¹⁷ Jesús taxtulh lā' icxu'ca'lē'mā' ixacruz. Lā' chā'lh a'nllhā huanican Ixa'kxāk Nīn lā' nā hebreo ixtacuīni' Gólgota. ¹⁸ Lā' a'ntza' xtokohua'ca'ca lā' nā cāxtokohua'ca'ca ā'kalhatu' na ixpāxtūtunnu' Jesús. Lā' Jesús pu'nan ixmā'ca'canī't. ¹⁹ Lā' Pilato

māhui'linīni'lh lakatin letrero huan nac cruz a'ntū ixuan chuntza': Jesús xala' nac Nazaret, ixReyca'n israelitas. ²⁰ Lā' como huan lhā xtokohua'ca'ca Jesús pajtzu ixuanit' de nac cā'lacchicni' lā' lej lhūhua' israelitas talaktzi'lh huan letrero. Lā' huan letrero tāpātu'tun tachihuīn ixtzo'kcani't: hebreo lā' griego lā' latín. ²¹ Huan xanapuxcu'nu' curasna' tahananilh huan Pilato:

—Tū' ixtzo'kti: “IxReyca'n israelitas”. Chuhua'j catzo'kti que ū'tza' hualh: “Quit ixReyca'n israelitas”.

²² Lā' Pilato cākalhtīlh:

—A'ntū ictzo'klitza' chuntza' natachoko.

²³ Lā' a'xni'ca' huan soldados ixtaxtokohua'ca'ni'ttza' huan Jesús, tasacni'lh ixlu'xu' huan kalhatā'ti' soldados lā' tamālapitzilh. Lā' huan ixtakēnu' xla' tū' xatatzā'pa' ixuanit'; ixtacāxtlahuanit' chu kalhtin de ixa'cpūn lā' hasta ixtampān. ²⁴ Lā' huan soldados talāhuanilh:

—Tū' calacxtitui. Xatzey capūmāxtūj suerte para que chuntza' natasu'yu a'ntī natachokoni'.

Lā' chuntza' tlōkentaxtūlh ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni': Tamālapitzilh quilu'xu' lā' tapūmāxtulh suerte para que natasu'yu a'ntī natachokoni'. Lā' chuntza' tatlahualh huan soldados.

²⁵ Lā' ixpajtzu huan cruz a'nlhā ixmā'ca'cani't Jesús, ixtayāna' ixtzi't Jesús lā' xapuscāt ixtā'tin ixtzi't lā' huan María ixpuscāt huan Cleofas, lā' María Magdalena. ²⁶ Lā' Jesús cālaktzi'lh ixtzi't lā' huan sca'txtunu' a'ntī ixmakyā. Lā' huan sca'txtunu' ū'tza' ixuanit' a'ntī lej ixpāxquī'. Lā' Jesús huanilh ixtzi't:

—Nā'. A' yā a'ntī nala hua'chi mi'o'kxa'.

²⁷ Lā' tuncan huanilh huan sca'txtunu':

—U'tza' huā'yā puscāt a'ntī nala hua'chi mintzi't.

Lā' desde a'xni'ca', huanmā' sca'txtunu' mānūlh na ixchic.

Jesús nīlh

Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49

²⁸ Lā' Jesús ixca'tzītza' palh ixtlōkentaxtūkō'cani'ttza' ixlīhuāk. Lā' chu a'nchī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' hualh:

—Ickalhpūtī.

²⁹ Lā' a'ntza' ixuī' lakatin xālu ixlītzuma vinagre. Lā' līmāchū'huī'ca vinagre nac lakatin a'ntū hua'chi panamāc. Lā' o'ksmā'ca'ca huan ixpeken qui'huī' a'ntū huanican hisopo lā' tacha'xni'lh hasta na ixquilhni'. ³⁰ Lā' Jesús tzu'tzu' hua'lh huan vinagre. Lā' tuncan hualh:

—Ixlīhuāk iclōkentaxtūkō'ni'ttza'.

Jesús māquilhputīlh ixa'kxāk lā' tamacamāstā'lh ixa'cstu con Dios lā' chuntza' ixa'cstu tamakxteklī nanī.

Kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza

³¹ Lā' xmāntza' ā'lakatin chi'chini' ī'sputa para huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. Lā' huan israelitas, xla'ca'n tū' ixtalacasqui'n que huan ixmacni'ca'n sputni'n natatachoko huan nac cruznu' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, porque huanmā' chi'chini' xla' ū'tza' lej ixtamaclacā'ni'. Lā' ū'tza' lisqui'ni'ca Pilato que nacāmāchākētucxni'ni'n a'ntī ixcāxtokohua'ca'cani't lā' nacāmāyujūnini'n huan ixmacni'ca'n sputni'n. ³² Lā' huan soldados ta'a'lh lā' tachākētucxli huan kalhatu' chi'xcu'huī'n a'ntī ixcātā'xtokohua'ca'cani't Jesús. ³³ A'xni'ca' talaktapajtzūlh huan Jesús, talaktzi'lh que xanīntza' ixuanit'. Lā' ū'tza' tū' lichākētucxca xla'.

³⁴ Lā' kalhatin soldado tāpālhtuculh Jesús con ixlanza lā' chu tuncan taxtulh ka'lhni' lā' xcān. ³⁵ Quit Juan lā' iclaktzi'lh huā'mā'. A'ntū icuan ū'tza' a'ntū stu'nucua'. Iccāhuaniyāni' huā'mā' para que chuntza' nā hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit. ³⁶ Lā' huā'mā' pātīle'kelh para natlōkentaxtū ixtachihuīn Dios chu a'nchī tatzō'kni':

Tū' catitu'cxni'ca nīn kantīn ixlucut.

³⁷ Lā' nā chuntza' tatzō'kni':

Xlaca'n natalaktzi'n a'ntī tāpālhtucucani't.

*Mā'cnūca Jesús**Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56*

³⁸ Lā' a'xni'ca' ixpātle'keni't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato para que namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José nā ū'tza' a'nti lakatzē'k ixkalhlaka'i' Jesús porque xla' ixcājicua'ni' huan israelitas. Pilato makxtekni'lh José lā' xla' a'lh lā' lē'lh huan ixmacni' Jesús. ³⁹ Lā' nā tā'a'lh huan Nicodemo a'nti pū'la ixlakmini't cā'tzi'sa huan Jesús, lā' xla' līmīlh catūhuā a'ntū lej mu'csa a'ntū ixlicāxtlahuacani't mirra lā' áloes. Lā' hua'chi pu'xamacāuj kilos līmīlh huan Nicodemo. ⁴⁰ Lā' chuntza' José lā' Nicodemo talē'lh huan ixmacni' Jesús lā' talipāsna'tli lu'xu' lā' nā tatā'mānūlh huan a'ntū lej mu'csa a'ntū ixtalīmini't. Chuntza' ixtaka'lhī ixtahui'latca'n huan israelitas a'xni'ca' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ Lā' a'nlhā xtokohua'ca'ca Jesús, pajtzu ixuī' lakatin pū'olivo lā' a'ntza' ixuī' lakatin lhu'cu' a'ntū ixtlahuacani't para namā'cnūcan catīhuā, lā' a'ntza' tinti'na'j ixmā'cnūcani't, nīn kalhatin. ⁴² Lā' como huanmā' lhu'cu' pajtzu ixuī' lā' a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús como ixtzucumā'tza' huan chi'chini' a'ntū ixtapūjaxa israelitas.

20

*Jesús lakahuanchokolh**Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12*

¹ Cā'domingo lej cā'tzi'sāt a'xni'ca' cā'pucsua'cus ixuani't, lā' María Magdalena a'lh huan nac lhu'cu' a'nlhā ixmānūcani't Jesús. Xla' laktzi'lh tū'tza' ixuī' huan chihuix a'ntū ixkalhui'līcani't huan lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh huan Simón Pedro lā' ā'kalhatin sca'txtunu' a'nti lej ixpāxqui' Jesús. Lā' cāhuanilh:

—Māxtucani't de nac lhu'cu' huan Māpa'ksini' lā' tū' icca'tziyāuj a'nlhā mā'cnūca.

³ Lā' Pedro lā' huan ā'kalhatin sca'txtunu' tataxtulh lā' ixta'a'mā'na huan nac lhu'cu'. ⁴ Ixkalhatu'ca'n ixtatu'jnuntēlha a'cxtim. Lā' ā'calistān kalhatin ā'chulā' tu'jnulh. Lā' Pedro a'kapū'laca. Lā' xapū'la chā'lh huan nac lhu'cu' huan ā'kalhatin sca'txtunu'. ⁵ Lā' taquilhpūtāl hā' talacanūlh lā' laktzi'lh a'ntza' ixuī' huan lu'xu' a'ntū ixlipāsna'tcani't Jesús. Lā' huan sca'txtunu' tū' tanūlh. ⁶ Lā' Simón Pedro ī'stālatēlha. Lā' ā'calistān xla' chā'lh lā' tanūlh huan nac lhu'cu' lā' a'ntza' laktzi'lh huan lu'xu' a'ntū ixlipāsna'tcani't Jesús. ⁷ Nā laktzi'lh huan pāyu a'ntū ixlitakoksna'tni't na ixa'kxāk Jesús. Lā' tū' ixtā'huī' huan lu'xu'; lacatin ixuī' lā' ixpāsui'tui'līcani't. ⁸ Lā' nā tanūlh huan sca'txtunu' a'nti xapū'la ixchini't huan nac lhu'cu' lā' laktzi'lh lā' a'ka'i'lh que Jesús ixlakahuanchokonī't. ⁹ Lā' tūna'j ixtamā'chekxikō' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā ixtatzo'kni' que tasqui'nī nalakahuanchoko Jesús. ¹⁰ Lā' huan tamā'na sca'txtunu'ni'n ta'a'mpā na ixchicca'n.

*Jesús talacsu'yuni'lh María Magdalena**Mr. 16.9-11*

¹¹ Lā' María tāyalh ixtanquilhni' huan lhu'cu' a'nlhā ixmānūcani't Jesús. Lā' ixcalhuan. Lā' lihuan ixcalhuayā, taquilhpūtāl hā' talacanūlh huan nac lhu'cu'. ¹² Lā' cālaktzi'lh kalhatu' ángeles lā' lej lakstala'nka' ixtaka'lhī ixlū'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna' a'nlhā ixmāpī'cani't huan ixmacni' Jesús. Kalhatin ixuī' na ixa'cpūn lā' kalhatin nā ixuī' na ixtojon a'nlhā ixmāpī'cani't Jesús. ¹³ Lā' huan ángeles takalhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'na'?

Lā' xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksini'. Lā' tū' icca'tzi' lhachū mānūcani't.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' ixuani'ttza' huā'mā', chu tuncan xla' talakspi'tli lā' laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyā. Lā' xla' tū' ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Lā' Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿a'chī' calhua'yā't? ¿Tichū putzaya'?

Lā' huan puscāt xla' ixpuhuan ū'tza' huan maktaka'lhna' pū'olivo lā' huanilh:

—Señor, palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' a'nlhā lī'pi, para que chuntza' quit na'ica'n ictē.

¹⁶ Lā' Jesús huanilh:

—¡María!

Lā' xla' chu talakspi'tpā lā' huanilh:

—¡Raboni! —ū'tza' lakatin tachihuīn hebreo a'ntū huanicu'tun Mākaltō'kē'ni'.

¹⁷ Lā' Jesús huanilh:

—Tū' caquixa'ma' porque quit tūna'j ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi lā' cacāhua'ni' huan tā'timīn que quit na'ictā'kayāhua a'nlhā hui'lacha' quinTāta'. Lā' ū'tza' nā minTāta'ca'n lā' quinDios lā' minDiosca'n.

¹⁸ Lā' tuncan María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī huan sca'txtunu'nī'n que xla' ixlaktzī'nī'ttza' huan Māpa'ksīni' lā' cāhuanilh a'ntū ixuaninī't.

Jesús cātalacsu'yuni'lh huan ī'sca'txtunu'nī'n

Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49

¹⁹ Lā' a'xni'ca' ī'smalanka'namā'tza' huanmā' domingo lā' huan sca'txtunu'nī'n ixtatakēstokkō'nī't nac lakatin chic. Lā' lacchahuaj ixtatanūmā'na porque xlaca'n ixtajicua'ni' huan israelitas. Lā' Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlac'hpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca' cacā'a'nīni'ni'.

²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'ni'lh ixmacan lā' ixtāpān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n lej tapāxuhualh porque talaktzī'mpā huan Māpa'ksīni'.

²¹ Lā' Jesús chu cāhuanipā:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni' hui'xina'n. Chuntza' a'nchī quimacamilh quinTāta' lā' nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmacā'nāni' quit.

²² Lā' a'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xlaca'n lā' cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaklhtūj huā' Espiritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n māsputūnu'ni'yā'tit ixtalac'lē'i' kalhatin, xla' tū'tza' laclē'n. Lā' palh hui'xina'n tū' catimāspūtūnu'ni'tit ixtalac'lē'i' kalhatin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh huan Māpa'ksīni' lakahuanchokonī'ttza'

²⁴ Kalhatin sca'xtunu' ixtacuīni' Tomás lā' nā ixuanican Stu'yūn. Xla' tū' ixmaklahuī' con huan ā'makapitzīn sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' cātalacsu'yuni'lh Jesús. ²⁵ Lā' xlaca'n tahuanih:

—Iclaktzī'ujtza' huan Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh tū' na'icaktzī'n a'nlhā takāhuī'nī't na ixmakxtampūn lā' palh tū' na'icxa'mani' a'nlhā ixtanūni'nī't clavos, lā' palh tū' na'icxa'ma ixtāpān a'nlhā takāhuī'nī't, tū' ictikalhlaka'ī'lh palh lakahuanchokonī't.

²⁶ Lā' ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalanī't huan sca'txtunu'nī'n lā' nā Tomás a'ntza' ixmakūī'. Lā' a'yuj ixlacchahuayā huan chic, Jesús tanūlh lā' tāyalh na ixlac'hpu'nanca'n lā' cāhuanilh:

—Xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

²⁷ Lā' tuncan huanica Tomás:

—Camānu' mimakspulh na quimakxtampūn a'nlhā quimakxtampūhu'cu'canī't lā' calaktzī' quimacan lā' castu'nctī mimacan lā' caxa'ma' quintāpān. Lā' tū'tza' capuhua' palh tū' stu'ncua' iclakahuanchokonī't. Cakalhlaka'ī'.

²⁸ Lā' Tomás kalhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' lā' quinDios!

²⁹ Lā' Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x kalhlaka'ī'ya' porque quilaktzī'nī'ta'. Lipāxūj a'ntī takalhlaka'ī' lā' a'yuj xlaca'n tū' quintalaktzī'nī't.

A'chī' tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Lā' Jesús tlahuapā lej lhūhua' lē'cnīn na ixlacapūnca'n ī'sca'txtunu'nī'n. Lā' huan tamā'na lē'cnīn xla' tū' tatzo'kni' huā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lē'cnīn xla' tatzo'kni' para que chuntza' hui'xina'n nakalhlaka'ī'yā'tit que Jesús xla' ū'tza' ixO'kxa' Dios a'ntī Dios mānūlh ixlīmāpūtaxtunu', lā' chuntza' hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n por ixpālacata nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

¹ Lā' ā'calistān Jesús cātasu'yuni'pā ī'sca'txtunu'nī'n na ixquilhtūn huan xcān a'ntū ixtacuīni' Galilea, lā' nā ixuanican Tiberias. Lā' a'xni'ca' talacsu'yulh chuntza' lilalh:
² A'ntza' ixtahui'lāna' kēxtim Simón Pedro lā' Tomás, a'ntī ixuanican Stu'yūn, lā' Natanael xala' nac Caná de Galilea, lā' ixo'kxa'n Zebedeo lā' ā'kalhatu' ī'sca'txtunu'nī'n Jesús. ³ Lā' Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icsqui'ti'nin.

Lā' xlaca'n tualh:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nāni'.

Ta'a'lh lā' tatanūlh nac barco. Lā' nīn tuntū' tachi'palh ixlīhuāk huanmā' tzi'sa.

⁴ Lā' a'xni'ca' tzuculh tuncuī, Jesús cātasu'yuni'lh na ixquilhtūn xcān. Lā' huan sca'txtunu'nī'n tū' ixtaca'tzī tichū. ⁵ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuhū'n, ¿tuchū chi'panī'ta'ntit?

Lā' xlaca'n takalhtīl:

—Nīn tuntū'.

⁶ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit huan pūtayan na ixpāxtūcāna'j huan barco. Lā' a'ntza' nachī'payā'tit.

Lā' chuntza' tatlahualh xlaca'n. Lā' tuncan tūlatza' ixtamācutū huan ixpūtayanca'n porque lej lhūhua' squī'ti' ixtalagnūnī't. ⁷ Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquī' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—¡U'tza' huan Māpa'ksīni'!

Lā' a'xni'ca' huanica huā'mā', Simón Pedro chu tuncan lhakā'lh ixtakēnu' a'ntū ixtamakxtunī't lā' xla' chu tuncan tojōlh nac xcān lā' laka'lh Jesús. ⁸ Lā' huan barco pajtzu huan quilhtūn ixuanī't, hua'chi cien metros ixlīmakat ixuanī't. Lā' huan makapitzīn ixtapūmimā'na huan barco lā' ixtastancalīmimā'na huan ixpūtayanca'n a'ntū ixpūtalagnūnī'ta'ncha' lhūhua' squī'ti'.

⁹ Lā' a'xni'ca' tatakutchi xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut de carbón lā' ixkalmā'ca'canī't huan jala'nac lakatin squī'ti' lā' pāntzi. ¹⁰ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit macsti'na'j squī'ti' a'ntū chi'patittza'.

¹¹ Lā' Simón Pedro tuncan tojōlh nac barco lā' stancalīmīlh huan pūtayan nac quilhtūn. Lā' huan pūtayan ixpūtalagnūnī'ta'ncha' lakatin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla'n squī'ti'. Lā' a'yuj lej lhūhua' squī'ti' ixtalagnūnī't, pero huan pūtayan tū' taxtī'tli. ¹² Lā' Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Lā' nīn chā'tin sca'txtunu' talīhui'lilh natakalhasqui'nī tichū porque ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh huan pāntzi lā' cāmaxquī'lh xlaca'n. Lā' chu chuntza' tlahuapā huan squī'ti'.

¹⁴ Huā'mā' a'nīhā ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh ī'sca'txtunu'nī'n a'xni'ca' ixlakahuan-chokonī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'lh Simón Pedro

¹⁵ A'xni'ca' tahuā'yankō'lh, Jesús kalhasqui'nīlh huan Simón Pedro:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā más quimpāxquī'ya' quit que huā' ā'makapitzīn chi'xcuhū'n quintapāxquī'?

Lā' Pedro kalhtīl:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'.

¹⁶ Lā' chu kalhasqui'nīpā ixlīmaktu':

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxquī'ya'?

Lā' Pedro kalhtīl:

—U'huē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' palh icpāxquī'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti a'ntī quintakalhlaka'ī' chuntza' hua'chi līlaczucu cāmaktaka'lha ixborregos a'ntī ixtēcu'.

¹⁷ Lā' ixlīmaktu'tun chu kalhasqui'nīpā:

—Simón, ixo'kxa' Jonás, ¿chā quimpāxqui'ya'?

Lā' Pedro lilakaputzalh porque xla' kalhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxqui' Jesús. Lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' huix ca'tziya' ixlīhuāk. Hui'x ca'tziya' palh icpāxqui'yāni'.

Lā' Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' a'ntī quintakalhlaka'ī'. ¹⁸ Icuaniyāni' quit ixlistu'ncua'. A'xni'ca' o'kxa'cus ixuanī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' lā' ixpina' chu a'nlhā ixpincu'tuna'. A'xni'ca' papatzīntza' nala'ya' hui'x, nalacstū'nca' mimpekenī'n lā' ā'kalhatin namacachī'yāni' lā' xla' nalē'nāni' a'nlhā tū' pincu'tuna' hui'x.

¹⁹ Lā' chuntza' Jesús ixlīhuanimā' Pedro a'nchī xla' nalīnī lā' chuntza' huā'mā' nali'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ā'calistān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

Huan sca'txtunu' a'ntī lej ixpāxquīcan

²⁰ Pedro talakspi'tli lā' laktzī'lh kalhatin sca'txtunu' ī'stālani'tēlha. U'tza' huā'mā' Jesús lej ixpāxquī'. Lā' nā huā'mā' ū'tza' a'ntī ixpāxtūhui' Jesús a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na lā' kalhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', lā' ¿tichū namacamāstā'yāni'?” ²¹ Lā' a'xni'ca' laktzī'lh Pedro kalhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', lā' huā'mā' ¿tuchū napātle'keni'?

²² Lā' Jesús kalhīlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x? Hui'x caquistāla'ni' quit.

²³ Lā' ū'tza' ixtalīhuan huan tā'timīn que huanmā' sca'txtunu' tū' catinīlh. Jesús tū' hualh palh tū' catinīlh. A'ntū hualh xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n que xla' nalatahui'la hasta a'xni'ca' na'icmimpala, ¿chu mimaca'tzi hui'x?”

²⁴ Lā' huā'mā' sca'txtunu' ū'tza' quit. Icmālacstū'ncnī't lā' ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Lā' icca'tziyāuj que lej stu'ncua' a'ntū icuan.

²⁵ Lā' a'nampala lej lhūhua' catūhuā a'ntū tlhualh Jesús. Lā' palh ixtzo'kui'līca cahuā ixlīhuāk a'ntū tlhualh xla', chō'la tūlah ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros a'nlhā ixtzo'kui'līca. Amén.

Huan Apóstoles Ixtamāca'tzīnīni'n huan Xatzey Tachihuīn Ixpālacata Jesucristo

Huanca a'nchī namāstā'can Espiritu Santo

¹ Icuaniyāni', Teófilo, que a'xni'ca' quit ictzo'kli pū'la huan lakatin libro, ictzo'kli ixlīhuāk a'ntū Jesús litzuculh tlahua lā' māsu'yu. ² Lā' ictzo'kli a'ntūn tlahualh hasta a'xni'ca' a'lh nac a'kapūn. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh lakatin līmāpa'ksīn ixapóstoles a'ntī ixcālacsacnī't. Cāmaxquī'lh por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo. ³ A'xni'ca' Jesús lej ixpātīni'nī't, xla' lakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Lā' xla' tlahualh lej lhūhua' catūhuā a'ntū māsu'yulh que lej stu'ncua' ixuani't Jesús xalakahuan. Lā' ixcātasu'yuni' hasta lhān chā'lh tu'pu'xam chi'chini'. Lā' ixcāhuani' ixpālacata a'nchī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ Lā' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't xla'ca'n lā' Jesús, xla' cāhuanilh:

—Tūna'j cataxtutit de nac Jerusalén. Caka'lhī'tit a'ntū nacāmaxquī'yāni' xaTāta'. Huā'mā' quit iccālīkalhachihuīna'ni'nī'ta'ni'tza'. ⁵ Ixlistu'ncua', Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān. Pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yāni' Espiritu Santo. Lā' palaj nacātamaxquī'yāni' —cāhuanilh Jesús.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

⁶ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't takalhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', lā' ¿chā chuhua'j nahui'li'ya' ixlīmāpa'ksīni' kalhatin israelita?

⁷ Lā' Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n tūla catīca'tzītī huanmā' chi'chini' a'xni'ca' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'xni'ca' namacamin huā'mā' a'ntū nala. U'tza' māpa'ksī. ⁸ Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit līmāpa'ksīn a'xni'ca' huan Espiritu Santo nacālakmināni' porque naka'lhī'yā'tit Espiritu Santo. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit de quimpālacata nac Jerusalén lā' na ixlīhuāk estado de Judea lā' nac Samaria lā' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

⁹ Lā' a'xni'ca' Jesús huankō'lh lā' xla' chu tuncan tzuculh tā'kayāhua na ixlacapūnca'n. Lā' tanūlh nac lakatin poklhnu' a'ntū cāmātzē'kni'lh. ¹⁰ Lā' xla'ca'n ixtatalacayāhuayāna' a'xni'ca' Jesús ixa'mā' tālhmā'n. Lā' chu līmaktin tatāyachi kalhatu' chi'xcuhūi'n ixpajtzuca'n. Ixtaka'lhī'ixlu'xu'ca'n laksmu'yonko. ¹¹ Lā' xla'ca'n tahualh:

—Chi'xcuhūi'n xalanī'n nac Galilea, ¿a'chi' talacayāhuayāna'ntit? U'tza' huā'mā' Jesús, a'ntīn tā'kayāhuani't nac a'kapūn na milacapūnca'n, ū'tza' nataspi'tpala. Chu a'nchī a'lh, namimpala hua'chi a'xni'ca' tā'kayāhualh na milacapūnca'n —cāhuanica.

Lacsacca Matías para natanū ixlaktapalh Judas

¹² Lā' huan apóstoles tataxtulh de nac kēstīn a'nlhā ixuī' pū'olivo. Lā' huan kēstīn ixpajtzu Jerusalén ixlīmakat chu a'cxtim hua'chi tzē natlā'huancan lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' xla'ca'n ta'a'nchokopā nac Jerusalén. ¹³ Lā' a'xni'ca' tachilh xla'ca'n tatō'ca'lh hasta nac cuarto tālhmā'n a'nlhā ixtahui'lāna'ncha' Pedro lā' Jacobo lā' Juan lā' Andrés lā' Felipe lā' Tomás lā' Bartolomé lā' Mateo lā' Jacobo ixo'kxa' Alfeo lā' Simón Zelote lā' Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Lā' ixlīhuākca'n a'cxtim talīhui'līlh ta'orarlī lā' tasqui'ni' Dios. Lā' nā ta'orarlīlh nā puscan lā' María a'ntī ixtzī't Jesús lā' nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Lā' a'ntī ixtatakēstoknī't xla'ca'n hua'chi lakatin ciento ā'kalhapu'xam. Lā' huanmā'na chi'chini' Pedro tāyalh ixlacihpu'nanca'n huan tā'timīn lā' cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' tasqui'nī que pātē'kelh a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh pū'la por ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo, ixpālacata Judas. U'tza' huā'mā' Judas a'ntī cāpū'lanī'lh xla'ca'n a'ntī tachi'palh Jesús. ¹⁷ U'tza' Judas a'ntī ixquincātā'latlā'huānāni'. Lā' nā ū'tza' ixtā'scuja Dios hua'chi quina'n tā'scujājūj Dios. ¹⁸ Huā'mā' chi'xcu' tamāhualh ti'ya't. Lā' līmāpalalh huan tumīn a'ntū tlajalh

por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey. Lā' tatonkopūlh lā' tapālhkālh lā' taxtukō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Lā' ixlihuākca'n xalanī'n nac Jerusalén ixtaca'tzī huā'mā'. U'tza' līmāpācuhuīca ixtacuīni' huan ti'ya't Acéldama. Chuntza' ixtachihuīnca'n a'ntū huanicu'tun Pasakō'nī't Ka'lhni' huan Ti'ya't. ²⁰ Chuntza' tatzō'kni' nac libro ixtacuīni' Salmos:

Calakmaka'nca ixchic.

Lā' a'ntza' nīn tintī' catitahui'lalh.

Lā' nā tatzō'kni' chuntza':

Lā' catanūpā ā'chā'tin na ixlītlōt.

²¹ Lā' Pedro huampā:

—Catanūlh ixlaktapalh Judas kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huanāni' ixlihuāk quilhtamacuj a'xni'ca' Jesús taxtulh lā' tanūlh na quilac'lhpu'nanca'n. ²² Calalh kalhatin a'ntī ixquincātā'latlā'huanāni' desde a'xni'ca' Juan mā'kpaxīni'lh hasta huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Jesús tā'kayāhualh tālhmā'n na quilacapūnca'n. U'tza' nala hua'chi quina'n lā' namāstū'nca a'nchī Jesús lakahuanchokolh —hualh Pedro.

²³ Lā' cālacsacca kalhatu' chi'xcuhui'n. Lā' de huā' kalhatu' ixtacuīni' chā'tin José a'ntī ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Barsabás lā' ixlītāpātu'tun Justo. Lā' ā'chā'tin huampala ixtacuīni' Matías. ²⁴ Lā' ta'orarlīh lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixa'clhcunucca'n ixlihuākca'n chi'xcuhui'n. Caquilāmāsu'ni'uj tichū de huā' tamā'na kalhatu' chi'xcuhui'n lacsacni'ta' hui'x. ²⁵ Lā' ū'tza' natā'scujāni' lā' apóstol nala. Lā' nala ixlaktapalh Judas a'ntī makxtekli de tā'scujāni' por ixpālacata a'ntūn tlhualh a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Lā' tzo'kca ixtacuīni' José nac kalhtin ca'psnat. Lā' ixtacuīni' Matías tzo'kpalaca nac kalhtin ca'psnat huampala. Mojōca kalhtu' ca'psnat. Lā' a'xni'ca' mācutuca xmān kalhtin ca'psnat lā' ixka'lhī ixtacuīni' Matías. Lā' chuntza' tanūlh Matías ixlītlōt. Lā' a'cchā'lh ixlikalhacāujtu' apóstoles.

2

Macaminca Espiritu Santo

¹ Lā' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés, ixlihuākca'n ixtatakēs-tokkō'nī't. ² Chu līmaktin macasa'nalh de nac a'kapūn hua'chi lakatin palha' ū'ni' a'ntū kaxmatca huāk huan nac chic a'nlhā ixtahui'lāna'. ³ Lā' cātasu'yuni'lh hua'chi si'makāt a'ntū tasu'yulh hua'chi lamana'. Lā' tahuī'lh na ixa'cpunca'n chā'tunu' de xlaca'n. ⁴ Lā' ixa'clhcunucca'n talītatzumakō'lh Espiritu Santo. Lā' tatzuculh tachihuīna'n xtuncnu' tachihuīn a'ntū cāmaxqui'lh Espiritu Santo natachihuīna'n.

⁵ Lā' ixtahui'lāna' nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhui'n a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios. Xlaca'n xalanī'n lakachu nac cā'quilhtamacuj. ⁶ Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'ntū macasa'nalh, tatakēstokkō'lh ixlilhūhua'ca'n. Lā' nīn ixtalīca'tzihuī'lāna' a'nchī ixtakaxmatli ixtachihuīnca'n chā'tunu' xalanī'n lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' tatamakchuyīlh lā' cālē'cnīca lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' xalanī'n nac Galilea huā' tamā'na chi'xcuhui'n a'ntīn tachihuīna'mā'na?

⁸ Lā' ¿chī līkaxmatāuj quilīhuākca'n huan tachihuīn a'ntū chihuīna'nāuj desde quilīlacti'na'jca'n? ⁹ Makapitzīn de quina'n xalanī'n nac Partia lā' Media lā' Elam lā' Mesopotamia lā' Judea lā' Capadocia lā' Ponto lā' Asia. ¹⁰ A'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Frigia lā' Panfilia lā' Egipto lā' ixpajtzu Cirene a'ntū lakatin cā'lacchicni' nac Africa. Lā' ā'makapitzīn xalanī'n nac Roma a'ntīn tamini'ta'ncha'. Xlaca'n israelitas lā' nā a'ntī ixtatanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ¹¹ Lā' ā'makapitzīn quina'n xalanī'n nac Creta lā' Arabia. Lā' quina'n cākaxmatni'yāuj huanmā'na chi'xcuhui'n, xalanī'n nac Galilea, a'nchī tachihuīna'mā'na a'ntūn quintachihuīnca'n. Lā' quincātālīchi-huīna'mā'ni' catūhuā lej ka'tla' a'ntū tlhualh Dios —talāhuanilh.

¹² Lā' ixlihuākca'n talē'cnīkō'lh lā' tū' taca'tzilh tuchū. Lā' talāhuanipā:

—¿Tuchū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Lā' makapitzīn talakapalalh lā' tahualh:

—Huā' tamā'na chi'xcuhui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'lh tachi'xcuhui't

¹⁴ Lā' Pedro tāyalh ixlikalhacāujtu' apóstoles lā' cāhuanilh palha':

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuhui'n israelitas lā' milihuačka'n hui'xina'n a'ntī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt huā'mā' lā' cakaxpa'ttit quintachihuīn. ¹⁵ Huā' tamā'na chi'xcuhui'n tū' taka'chī hua'chi puhua'nā'tit hui'xina'n. Tū' taka'chī porque xmān maknajās cūhuīni'. ¹⁶ Huā'mā', a'ntū hui'xina'n laktzi'mpā'na'ntit lā' kaxpa'tpā'na'ntit, ū'tza' a'ntū hualh Joel a'ntī ixa'cta'sana' Dios xala' makāntza'. Joel hualh:

¹⁷ Dios hualh chuntza':

A'xni'ca' nasputatza' quilhtamacuj na'iccāmacamini' quiEspíritu ixlihučka'n tachi'xcuhui't.

Lā' mi'o'kxa'nca'n lā' mintzu'ma'janca'n natahuan quintachihuīn.

Lā' mi'o'kxa'nca'n natalakachuya lā' mimpapatzınca'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Lā' lej ixlistu'ncua' na'iccāmacamini' xlaca'n quiEspíritu huanmā'na chi'chini' a'ntī quintatā'scuja a'ntīn chi'xcuhui'n lā' a'ntīn puscan.

Lā' xlaca'n natahuan quintachihuīn.

¹⁹ Lā' na'icmāsu'yu le'cnīn tālhmā'n nac a'kapūn lā' laka'tla'n catūhuā nac ti'ya't.

Lā' natatasu'yu ka'lhni' lā' lamana' lā' mixini' a'ntū hua'chi jini'.

²⁰ Lā' huan chi'chini' tū' naxkaka lā' huan mālhcuyu' natasu'yu hua'chi ka'lhni'.

Lā' ā'calistān namin ixlaclhchi'chini' Māpa'ksīni' Jesucristo a'xni'ca' namimpala.

Nala lakatin chi'chini' lej xaka'tla'.

Lā' nalaktzi'ncan a'ntū napāt'le'ke.

²¹ Lā' nala chuntza': Chuxatī a'ntī nata'sani' Māpa'ksīni' para namaktāya, ū'tza' napū-taxtu.

Chuntza' Joel tzo'knulh a'nchī hualh Dios.

²² Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuhui'n israelitas, cakaxpa'ttit huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'ni'ni' hui'xina'n que ū'tza' māni' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Lā' cāmāsu'ni'ni' huā'mā' por ixpālacata le'cnīn a'ntūn tlhualh Jesús por ixlīmāpa'ksīn Dios na milacapūnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit. ²³ Lā' a'xni'ca' macamāstā'ca Jesús, lā' hui'xina'n hua'ntit que caxtokohua'ca'ca lā' māmāknī'ni'ni'ntit. Lā' a'ntīn tamaknīlh Jesús, xlaca'n tū' tzeyā chi'xcuhui'n. Huā'mā' pāt'le'kelh chuntza' hua'chi ixtapuhuān Dios a'ntū tūla taxtāpālī lā' chuntza' hua'chi ixca'tzī Dios makāntza'. ²⁴ Dios mālahuanīchokolh Jesús lā' māxtulh de ixlīmāpa'ksīn huan līnīn porque Jesús tūlah tachokolh xanīn. ²⁵ David līchihuīna'lh Jesús lā' hualh:

Pō'ktu xa'iclaktzi'n Māpa'ksīni' na quilacapūn.

Lā' huī' na quimpāxtūcāna'j.

Lā' chuntza' tū' ictitamakchuyīlh.

²⁶ U'tza' lipāxuhualh qui'a'clhcunuc lā' icchihuīna'lh catūhuā a'ntū lipāxūj porque tū' catimakxteka quimacni'.

²⁷ Hui'x tū' namakxteka' quilīca'tzīn nac cā'līnīn, lā' tū' namakxteka' namasa quimacni'. Quit mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

²⁸ Quimāca'tzīni'ni'ta' a'nchī na'iclatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacapūn.

Lā' chuntza' David tzo'knulh a'nchī nalakahuanchoko Jesús.

²⁹ Lā' Pedro huampā:

—Chi'xcuhui'n, israelitas hua'chi quit, na'iccāhuaniyāni' a'ntū stu'ncua' ixpālacata huan quimpapca'n David a'ntī ixmāpa'ksīni'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh lā' mā'cnūca. Lā' huī'cus a'nlhā mā'cnūca. ³⁰ Xla' ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. Lā' ixca'tzī a'nchī Dios ixuanī't que ixlistu'ncua' nahui'lī ixlīrey a'ntī i'xū'yātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī que Cristo nalakahuanchoko lā' tū' natachoko nac cā'līnīn lā' tū' namasa ixmacni' Cristo. Lā' ū'tza' chuntza' lītzo'knulh David. ³² Dios mālahuanīchokonī't huā'mā' Jesús. Lā' quilīhučka'n iclaktzi'ni'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios līmā'ca'lh Jesús lā' hui'līlh na

ixpāxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús huan Espíritu Santo chuntza' hua'chi hualh pū'la. Lā' nā Jesús macaminī't Espíritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' a'ntū hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' kaxpa'tā'tit chuhua'j. ³⁴ David tū' a'lh nac a'kapūn. Pero ū'tza' māni' hualh:

Huan Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni': “Catahui'la' na quimpāxtūcāna'j ³⁵ hasta que a'xni'ca' quit na'iccātlaja mintā'ca'tzanī'n”.

Chuntza' tzo'knulh David.

³⁶ Lā' Pedro huampā:

—Cataca'tzikō'lh xa'nca ixlihuākca'n xalanī'n nac Israel que Dios hui'lilh Jesús ixliMāpa'ksīni' lā' ixliCristo. U'tza' huā'mā' Jesús a'ntī hui'xina'n xtokohua'ca'tit —cāhuanilh Pedro.

³⁷ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'u'cxca'tzilh a'nchī lej ko'hua'jua' lalh ixa'clhcunucca'n. Lā' cāhuanica Pedro lā' ā'makapitzin apóstoles:

—Chi'xcuhui'n, ¿tuchū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit milihuākca'n hui'xina'n lā' chuntza' namāsu'yuyā'tit que tapa'ksiyā'tit con Jesucristo. Lā' chuntza' nacātamāspūtūnu'ni'yāni' mintalaclē'i'ca'n lā' nacātamaxquī'yāni' huan lē'ksajna' a'ntū Espíritu Santo. ³⁹ U'tza' a'ntū Dios huanī't namāstā'. Lā' huā'mā' tzē namaklhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' nā tzē natamaklhtīni'n nā mincamana'ca'n lā' nā ixlihuākca'n huan tachi'xcuhui't xalanī'n ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' ixlihuāk a'ntin cāta'sani' huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

⁴⁰ Lā' Pedro lej cāhuanilh lā' cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' hualh:

—Capūtaxtutit lā' chuntza' tū' napāstacna'nā'tit hua'chi huā'mā' tachi'xcuhui't tū' tzey a'ntin tahui'lāna' chuhua'j —cāhuanilh Pedro.

⁴¹ Lā' a'ntin takalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Pedro, xlaca'n ta'a'kpaxli. Lā' a'ntin takalhlaka'ī'lhcus huā'mā' chi'chini' lakatu'tun mil tachi'xcuhui't. ⁴² Lā' xlaca'n tū' ixtamakxteka ixlimāasca'tinca'n apóstoles. Lā' tū' ixtamakxteka tatakēstoka lā' tamālacpitzi pāntzi lā' ta'orarli. Lā' ixtaka'lhī chu lakatin ixtapuhuānca'n.

A'nchī ixtalīlatlā'huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xapū'la

⁴³ Lā' ixlihuākca'n ixtajicua'n. Lā' huan apóstoles tatlahualh lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā a'ntū māsu'yulh ixlimāpa'ksīn Dios. ⁴⁴ Lā' ixlihuāk a'ntī ixta'a'ka'ī', ixtahui'lāna' kēxtim lā' chu lakatin ixtamākēxtimīni't huāk a'ntū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Lā' tastā'lh ixti'ya'tca'n lā' a'ntū ixtaka'lhī lā' ixtalāmālacpitzi'lh ixlihuākca'n como hua'chi chā'tunu' ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lā' lakaliyān ixtatakēstoka nac xaka'tla' litokpān. Lā' ixtamālacpitzi pāntzi na ixchicca'n lā' ixtahuā'yan con tapāxuhuān. Lā' ixa'clhcunucca'n huāk lactza'ta'ta'. ⁴⁷ Lā' ixtalīchihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios. Lā' ixcālaktzī'ncan como lej tzeyā chi'xcuhui'n. Lā' Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakaliyān. Lā' lakaliyān lhūhua'ntēlhalh a'ntī ixtapūtaxtu.

3

Mātzeyīca kalhatin a'ntī ixlū'ntū'lanī't

¹ Pedro lā' Juan ixtatanū kēxtim na ixlitokpānca'n israelitas. Lā' ixchā'n huan hora a'ntū ixtapū'orarli, hua'chi maktu'tun kōtanū. ² Lakaliyān ixui' a'ntza' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Lā' ixui'līcan lakaliyān na ixlacapūn xamākalhcha litokpān. Lā' huan mākalhcha ixtacuīni' Tzēhuanī't. Lā' a'ntza' ī'squi'nīhuā'yan lā' ixcāsqui'ni' a'ntī ixtatanū nac litokpān. ³ Lā' xla' cālaktzī'lh Pedro lā' Juan a'xni'ca' ixtatanūmā'na nac litokpān lā' xla' cāsqui'ni'lh. ⁴ Lā' Pedro lā' Juan talakalaktzī'hui'lilh lā' Pedro huanilh:

—Caquilālaktzī'uj quina'n.

⁵ Lā' xla' cālakalaktzī'lh lā' ixpuhuan que namaxquī'can catūhuā. ⁶ Lā' Pedro hualh:

—Tū' icka'lhī plata nīn oro. Pero na'icmaxquī'yāni' a'ntū icka'lhī. Por ixlimāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' lā' catlā'hua'.

⁷ Lā' makachi'palh ixpekecāna'j lā' yāhualh. Lā' huanmā' ka'tlā'tus chu līlacapalh ixtojon lā' ixtūpixni' lactli'hui'quilh. ⁸ Lā' lacapalh tāyalh lā' tlā'hualh lā' cātā'tanūlh Pedro lā' Juan nac lītokpān. Lā' ixtlā'huantēlha tanūlh lā' ixtā'kapūyāhua lā' ixuan a'nchī Dios lej ka'tla'. ⁹ Lā' ixlīhuāk tachi'xcuhui't talaktzī'lh a'nchī ixlātlā'huan lā' xlaca'n tamāka'tlī'lh Dios. ¹⁰ Lā' talakapasli ū'tza' a'ntī ī'squi'nīhuā'yamā' na ixlacapūn ixlītokpānca'n israelitas, a'nlhā huanican huan mākalhcha Tzēhuanī't. Lā' talē'cnīlh a'ntū ixpātle'keni'nī't huan chi'xcu'. Lā' tū' ixtalīca'tzīhui'lāna'.

Pedro a'cta'sana'lh na ixcorredor Salomón

¹¹ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixlū'ntū'lanī't lā' a'ntī ixtzeyanī'tcus, ix-cātā'lāmakachi'patlā'huan Pedro lā' Juan. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuhui't tatu'jnuntēlhalh lā' cālaktakēstokca nac corredor a'nlhā huanican ixtacuīni' ixcorredor Salomón. Lā' lej talē'cnīlh. ¹² Lā' Pedro, a'xni'ca' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—Chi'xcuhui'n israelitas, ¿a'chī' a'cnī'yā'tit huā'mā'? Lā' ¿a'chī' quilālakalaktzī'nāuj? Tū' quilīmāpa'ksīnca'n a'ntū iclīmātzeyinī'ta'uj lā' tū' por quimpālacataca'n porque quina'n tzeyā chi'xcuhui'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob lā' quinatāta'na'ca'n. U'tza' Dios māsu'yuni't que lej ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús a'ntī ixO'kxa' Dios. Lā' huā'mā' Jesús ū'tza' a'ntī macamāstā'tit hui'xina'n lā' kalhtatzē'ktit na ixlacapūn Pilato a'xni'ca' xla' ixlīhui'līnī't namakxteka. ¹⁴ Lā' hui'xina'n kalhtatzē'ktit a'ntī lej tzey lā' tlahuanī't xmān a'ntū lej tzey. Lā' hui'xina'n squi'ntit cacātamāxtuni'ni' lā' camakxtekca kalhatin maknīni'. ¹⁵ Lā' māmaknīnīni'ntit Jesús a'ntī māstā' vida lā' a'ntīn Dios mālakahuanīchokolh. Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī lakahuanchokolh. ¹⁶ Ickalhlaka'ī'yāuj Jesucristo. U'tza' limātzeyīca huā'mā' chi'xcu' a'ntī hui'xina'n laktzī'nā'tit lā' lakapasā'tit. Jesús quincāmaxquī'ni' ixtapuhuān. U'tza' limātzeyīca xa'nca na milacapūnca'n milihuākca'n hui'xina'n.

¹⁷ 'Lā' chuhua'j chi'xcuhui'n, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' ixmāchekxī'yā'tit a'ntūn tlahua'tit a'xni'ca' māmaknīnīni'ntit Jesús. Lā' nā tū' ixtamāchekxī mim-pūchihuīna'nī'nca'n. ¹⁸ Dios māca'tzīnīnī'lh xapū'la que Cristo napātīni'n. Chuntza' tahualh ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān. Huā'mā' tlōkentaxtūlh Dios. ¹⁹ Lā' chuhua'j hui'xina'n caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' caxtāpalī'tit mi'a'clhcunucca'n lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' namin huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmāske'hui'huī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' namacamin Jesucristo a'ntī xapū'la līhui'līlh Dios nacāmacamini'yāni' hui'xina'n. ²¹ Pero Jesucristo ka'lhī natachoko nac a'kapūn hasta a'xni'ca' Dios nalacāxtlahuapalakō' ixlīhuāk a'nchī Dios makāntza' cāmāchihuīnīlh ixa'cta'sana'nī'n a'ntī lacuan. ²² Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n: Huan Māpa'ksīni' quinDiosca'n nacāmacamini'yāni' hui'xina'n kalhatin a'cta'sana', chuntza' hua'chi quimacamīlh quit.

Lā' ū'tza' nala kalhatin de hui'xina'n.

Lā' hui'xina'n nakaxpa'tā'tit ixlīhuāk a'ntū xla' nacāhuaniyāni'.

²³ Lā' a'ntīn tū' natakalhlaka'ī a'ntū nahuan huanmā' chi'xcu', ū'tunu'n nacāmāspūtūcan lā' nacātamacaxtucan de ixlāclhni' tachi'xcuhui't.

²⁴ 'Lā' chuntza' tahualh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios xalanī'n makān lā' Samuel lā' nā a'ntīn tamīlh ā'calistān. Xlaca'n tahualh que chuntza' napātle'ke. ²⁵ Hui'xina'n ix-camana'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' nā mila'ca'n huan convenio a'ntū talacāxtlahualh quinDiosca'n lā' quinapapna'ca'n. Tlahuaca huan convenio a'xni'ca' Dios huanilh Abraham:

Por ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanālican ixlīhuāk tachi'xcuhui't xala' nac quilhtamacuj.

²⁶ A'xni'ca' Dios macamīlh ixO'kxa', cālākmacamini' hui'xina'n pū'la para que milīhuākca'n camakxtektit mintalaclē'i'ca'n lā' chuntza' nacātasīcua'lanāliyāni' —hualh Pedro.

¹ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixtatā'chihuīna'mā'na tachi'xcuui't, talakmill curasna' lā' ixcapitán tropasna' xalanī'n nac litokpān lā' nā saduceosnu'. ² Xlaca'n tatakchuyilh por ixpālacata a'ntū ixcāmāsu'ni'can tachi'xcuui't lā' a'nchī ixtamāca'tzīnīnī'n que Jesús lakahuanchoh, lā' chuntza' nalilakahuanchoh. ³ Lā' cāchi'paca Pedro lā' Juan lā' cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' como kōtanūtza' ixuanī't, cāmakxtekca a'ntza' hasta ixlilakalī. ⁴ Lā' ta'a'ka'ī'lh lej lhūhua' a'ntīn takaxmatli huan tachihuīn. Lā' ixlilūhua' hua'chi lakaquitzi mil chi'xcuui'n.

⁵ Lā' ixlilakalī tatakēstokli nac Jerusalén huan pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' mākalhtō'kē'ni'nī'n huan ley. ⁶ Lā' tamilh Anás, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', lā' Caifás lā' Juan lā' Alejandro lā' ixlīhuāk ixtalakapasnī'n huan xamāpa'ksīni' curasna'. ⁷ Lā' a'xni'ca' ixcāhui'licanī'ttza' Pedro lā' Juan na ixlacapūnca'n, cākalhasqui'nīca:

—¿Tichū ixlīmāpa'ksīn a'ntū litlahua'tit huā'mā'? Lā' ¿tichū ixquiltampān tlaha'tit huā'mā'?

⁸ Lā' ixa'clhcunuc Pedro ixlītuma' Espīritu Santo lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n, pūchihuīna'nī'n lā' xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quilāmālacapū'nī'ta'uj por ixpālacata lakatin a'ntūn tzey iclahaui'uj huā'mā' chi'xcu' ī'tza'ca' lā' por ixpālacata a'nchī mātzeyīcanī't. ¹⁰ Caca'tzītī milīhuākca'n hui'xina'n lā' cataca'tzīlh ixlīhuāk tachi'xcuui't israelitas huā'mā' a'ntū lalh. Huā'mā' chi'xcu' a'ntī yā na milacapūnca'n hui'xina'n, ū'tza' līmātzeyīlh por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo xala' nac Nazaret. U'tza' Jesucristo a'ntī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīnī'ntit lā' Dios mālakahuānī'choh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' a'ntī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n lakatin chihuix. Lā' chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix a'ntū pū'la hui'lica ixa'katzā'stūn. ¹² Lā' Jesucristo xmān ū'tza' māpūtaxtūnū'. Lā' tū' a'nampala ā'kalhatin chi'xcu' nac cā'quiltamacuj a'ntī tzēn quincāmāpūtaxtūyānī' —hualh Pedro.

¹³ Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n a'nchī Pedro lā' Juan tū' ixtajicua'n, xlaca'n talē'cnīlh porque ixtaca'tzī que Pedro lā' Juan xlaca'n catīhuāyā chi'xcuui'n lā' tuntū' lej ixtaca'tzī. Lā' ū'tza' talīmāchekxīlh que xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Lā' talaktzī'lh huan chi'xcu' a'ntī mātzeyīca lā' ixyā ixlacapūnca'n. Lā' tūlalh tahualh que tū' tzey a'ntūn tatlahualh Pedro lā' Juan. ¹⁵ Lā' cāmāquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macstī'na'j Pedro lā' Juan a'nīhā ixtatakēstoknī't a'ntī ixtatlahua justicia. Lā' takalhachihuīna'lh xlaca'n ¹⁶ lā' talāhuanilh:

—¿Tuchū nacātlahaui'yāuj huā' tamā'na chi'xcuui'n? Por ixpālacataca'n ū'tunū'n, pātē'kenī't lakatin ka'tla' lē'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tahui'lāna' nac Jerusalén. Lā' tūlalh catikalhtatzē'kui. ¹⁷ Lā' cacāmākē'klhauj lā' cacāhuaniuj que tū'tza' catahuanilh huan ixtacuīnī' Jesús nīn ā'chā'tin. Lā' chuntza' tū'tza' catitalhūhua'lh huan a'ntīn takalhlaka'ī' huan ixtachihuīnca'n —talāhuanilh.

¹⁸ Lā' cāmāyānī'nca Pedro lā' Juan lā' cāmāpa'ksīca que tū'tza' catachihuīna'lh lā' tū'tza' catamāsu'yulh nīn ā'maktin por ixlīmāpa'ksīn Jesús. ¹⁹ Lā' Pedro lā' Juan takalhtīnī'lh lā' tahualh:

—¿Chu tzey na ixlacapūn Dios na'iccā'a'kahuāna'ni'yānī' hui'xina'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ¿Chichū puhua'nā'tit? Lā' caquilāhuaniuj. ²⁰ Quina'n tūla iclimakxtekui de na'icuanāuj a'ntū iclaktzī'nī'ta'uj lā' a'ntū ickaxmatnī'ta'uj —hualh Pedro.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixcāmākē'klhacanī't huampala, cāmakxtekca. Tūla ixtakaksnī' a'nchī natalīcastigarlī porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't porque, por ixpālacata a'ntū ixpātē'kenī't, ixlīhuākca'n ixtachihuīna'n a'nchī lej ka'tla' Dios. ²² Lā' huan chi'xcu' a'ntī tlahaui'canī't huan lē'cnīn ixka'lhītza' más de tu'pu'xam cā'ta.

Huan tā'timīn tasquī'nī'lh Dios que cacāmaktāyalh para que tū' natajicua'n

²³ Lā' a'xni'ca' Pedro lā' Juan ixcāmāxtekcanī'ttza', talaka'lh ixcompañerosnu'ca'n. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū ixtahuānī't huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ixlīhuāk a'cxtim ta'orarlīlh lā' tahuanilh Dios lej palha':

—Māpa'ksīni', hui'x Dios lā' hui'x tla'hua' a'kapūn lā' ti'ya't lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan.
²⁵ Lā' por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo māchihuī'ni' David a'ntī ixtā'scujāni'. Lā' David hualh chuntza':

¿A'chī' lej tata'sa con tā'kcha tachi'xcuhui't a'ntīn tū' israelitas?

¿A'chī' tapāstaca huan tachi'xcuhui't a'ntūn tū' tasqui'nī?

²⁶ Lā' huan reyni' xala' nac huā' quilhtamacuj talalh ixtā'ca'tza Dios.

Lā' huan pūchihuīna'nī'n tatakēstokli, lā' talītalakspi'tli huan Māpa'ksīni' Dios lā' nā Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't.

²⁷ 'U'tza' lej stu'ncua'. Nac huā'mā' xcānsipej tatakēstokli Herodes lā' Poncio Pilato lā' huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' talītalakspi'tli Jesús mi'O'kxa' lacuan a'ntī lacsacui'līnī'ta' hui'x, quinDiosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān a'ntū hui'x līhui'li' xapū'la a'ntū nala lā' xmān a'ntū milīmāpa'ksīn lā' mintapuhuān. ²⁹ Lā' chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, chu tū' la'ktzi' a'nchī quincātamakē'klhacu'tunāni'. Lā' caquilāmak-tāyauj quina'n a'ntī iccātā'scujāni'. Chuntza' na'icchihuīna'nāuj mintachihuīn lā' tū' ca'icjicua'nui. ³⁰ Lā' camāsu'yu' milīmāpa'ksīn lā' cacāmātzeyi' lā' calalh laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn por ixlīmāpa'ksīn Jesús mi'O'kxa' lacuan.

³¹ Lā' a'xni'ca' ixta'orarlīnī'ttza', tachiquilh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' ixa'clhcunucca'n ixlīhuākca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtajicua'n.

Chu lakatin tamākēxtimīlh huāk a'ntū ixtaka'lhī

³² Lā' ixlīlhūhua' a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't lā' chu lakatin tapāstacna' lā' ixtaka'lhī chu lakatin tapuhuān. Lā' nīn tintī' puhuanli que tūla namāstā' a'ntū ixka'lhī. Lā' chu lakatin ixtamākēxtimīnī't ixlīhuāk a'ntū ixtaka'lhī. ³³ Lā' huan apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' ixtamālacstū'nca que Māpa'ksīni' Jesús ixlakahuanchokonī't. Lā' Dios ixcāsīcua'lanālī. ³⁴ Lā' nīn tintī' ī'sputni' catūhuā porque ixlīhuākca'n a'ntī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n lā' ixchicca'n, ixtastā' lā' ixtalīmīn ixtapalh a'ntū ixtastā'. ³⁵ Lā' ixtamaxquī' huan apóstoles. Lā' tamālapitzil chā'tunu' chu a'nchī ixtamaclacasqui'n. ³⁶ Lā' ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' José. Lā' huan apóstoles tamāpācuhūlh por ixlītāpātu' ixtacuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Lā' ū'tza' levita ixuanī't xala' nac Chīpre. ³⁷ Lā' xla' ixka'lhī ixti'ya't. Lā' stā'lh lā' cālīmīni'lh ixtapalh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles.

5

Tamātzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías lā' Safira

¹ Lā' nā ixuī' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Ananías. Lā' ixka'lhī ixpuscāt a'ntī ixtacuīni' Safira. Lā' xlaca'n tastā'lh pītzina'j ixti'ya'tca'n. ² Lā' Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Lā' nā ixpuscāt nā ixlica'tzi. Lā' Ananías līmīlh a'ntū a'katāxtūlh lā' cāmaxquī'lh huan apóstoles. ³ Lā' Pedro hualh:

—Ananías, ¿a'chī' mātzumani't mi'a'clhcunuc ko'ti'ti' lā' xtāpalīlh mintapāstacna' para nalē'ksa'nīni'na' Espīritu Santo lā' namāquī'ya' macsti'na'j huan tumīn ixtapalh ti'ya't? ⁴ ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ti'ya't a'xni'ca' tūna'j ī'stā'ya'? ¿Chu tū' mila' ixuanī't huan ixtapalh a'xni'ca' stā't huan ti'ya't? ¿A'chī' pāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Lā' hui'x a'ksa'nī'ni' tū' xmān na ixlacapūn chi'xcuhui'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni' na ixlacapūn Dios —hualh Pedro.

⁵ Lā' a'xni'ca' Ananías kaxmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Lā' lej ixtajicua'n ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli. ⁶ Lā' huan o'kxa'n tasacli Ananías lā' tamaksna'tli lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh.

⁷ Lā' hua'chi ixlīlakatu'tun hora ixpuscāt Ananías tanūlh. Xla' tū' ixca'tzī a'ntū ixpātle'kenī't. ⁸ Tuncan Pedro huanilh:

—Caquihua'ni', ¿lhānchula' listā'tit huan ti'ya't?

Lā' huan puscāt huanilh chu a'cxtim chuntza' chī ixuaninī't ixkōlu'.

⁹ Lā' Pedro huanilh:

—Lā' ¿a'chī' chu lālica'tziyā'tit na'a'ksa'ni'ni'nā'tit ixEspíritu Māpa'ksīni'? Cakaxpa'tti a'nchī tatantūsa'nan kēpūn a'ntī tamā'cnūnī't minkōlu'. Lā' nā hui'x natamāxtuyāni' —hualh Pedro.

¹⁰ Lā' līlacapalh huan puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacapūn Pedro. Lā' huan o'kxa'n tatanūchi lā' talaktzī'lh mā' xanīn. Lā' tamāxtulh lā' tamā'cnūlh ixpāxtūn ixkōlu'.

¹¹ Lā' lej ixtajicua'n ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā

¹² Lā' huan apóstoles tatlahualh lhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā ixlacchpu'nanca'n tachi'xcuui't. Lā' ixtatakēstoknī't ixlīhuākca'n na ixcorredor Salomón.

¹³ Nīn chā'tin de ixtalhūhuā'tca'n tū' talīhui'līlh natatā'takēxtimī con ū'tunu'n. Lā' tachi'xcuui't lej ta'a'cnīni'ni'lh.

¹⁴ Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n chí'xcuui'n lā' pusan.

¹⁵ Lā' ixcālīmīncan huan i'tza'ca'nī'n nac cā'tejen a'nlhā ixtētaxtu Pedro. Lā' ixcāhui'līcan nac laklaj lā' na i'xti'catca'n, palh tzē cahuā a'yuj xmān ixmāspilē'k Pedro ixcāmāskē'kēlh lā' chuntza' ixcāmātzeyīlh makapitzīn i'tza'ca'nī'n.

¹⁶ Lā' nā ixtamimā'na nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuui't xalanī'n huan xcānsipejni' na ixpajtzu Jerusalén. Lā' ixtalīmin i'tza'ca'nī'n lā' a'ntī ixtaka'lhī tlajana'nī'n. Lā' ixlīhuākca'n cāmātzeyīca.

Cāmacaputzaca Pedro lā' Juan

¹⁷ Lā' tatā'kaquī'lh huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' ixchi'xcuui'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' ixtamākalhtō'kē'nca'n saduceosnu'. Lā' lej ixtalakca'tzan xla'ca'n.

¹⁸ Lā' cāchi'paca huan apóstoles lā' cāmānūca nac pūlāchī'n.

¹⁹ Lā' Dios macamilh kalhatin ángel. Lā' huan ángel cāmālaquī'ni'lh huan pūlāchī'n cā'tzī'sa lā' cāmāxtulh lā' cāhuanilh:

²⁰ —Capitit lā' catāya'tit nac xaka'tla' lītōkpān lā' cacātā'chihuīna'ntit huan tachi'xcuui't ixlīhuāk ixpālacata a'nchī tzē natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixtakaxmatnī't huā'mā', tatanūlh nac xaka'tla' lītōkpān a'xni'ca' ixtuncuimā'tza' lā' tamāsu'yulh.

Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' nā ixchi'xcuui'n tatakēstokli. Lā' cāmākēstokca ū'tunu'n a'ntī ixtatlahua justicia lā' ixlīhuāk xanapuxcu'nu' xala' nac Israel. Lā' cāmācā'nca policíasna' para natamāxtu huan tachi'ni'n de nac pūlāchī'n lā' natalīmīn.

²² Lā' a'xni'ca' huan policíasna' tachā'lh, tū' cākaksca nac pūlāchī'n. Tataspī'tchokolh lā' tamāca'tzīnīlh.

²³ Lā' tahualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n lā' iclaktzī'uj lā' ixlacchahua xa'nca. Lā' huan mak-taka'lhna'ni'n ixtayāna' na ixlacapūn mākalhcha. Lā' a'xni'ca' icmālaquī'uj, nīn tintī' ickaksui na ixchakān huan pūlāchī'n.

²⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', xacapitán xaka'tla' lītōkpān lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' lej lhūhua' tapāstacna'lh tuchūn chuhua'j nala.

²⁵ Lā' chu tuncan milh kalhatin lā' cāhuanilh:

—Huan chí'xcuui'n a'ntī hui'xina'n cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' nac xaka'tla' lītōkpān lā' tamāsu'ni'mā'na huan tachi'xcuui't.

²⁶ Lā' tuncan ta'a'lh huan capitán lā' huan policíasna' lā' cāquītēpalaca Pedro lā' Juan. Lā' cālīmīnca lej līlacatzucu porque ixtajicua'ni' huan tachi'xcuui't que ixcāmūta'laca.

²⁷ Lā' a'xni'ca' ixcālīmīncanī'ttza', cāhui'līca ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'ni'n. Lā' xamāpa'ksīni' curasna' cākalhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Chu tū' iccāmāpa'ksīni' hui'xina'n lej līpalha' que tū'tza' camāsu'yu'tit por ixquilhtampān Jesús? Lā' hui'xina'n cāmāscā'tikō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén huā' mintamākalhtō'kē'nca'n. Lā' hui'xina'n hua'nā'tit que quina'n iclē'nāuj cuenta por ixpālacata maknīca Jesús.

²⁹ Lā' takalhtīni'lh Pedro lā' ā'makapitzīn apóstoles lā' tahualh:

—Lā' ¿chu tzey palh na'iccā'a'kahuāna'ni'yāuj chí'xcuui'n lā' tū' na'ica'kahuāna'ni'yāuj Dios? ³⁰ IxDiosca'n quinatāta'na'ca'n mālakahuanīchokolh Jesús a'ntī hui'xina'n māmāknīnīni'ntit a'xni'ca' xtokohua'ca'ca nac cruz. ³¹ Lā' Dios

līmā'ca'lh Jesús lā' hui'lilh na ixpāxtūcāna'j lā' hui'lilh xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. U'tza' tlhualh para que xalanī'n nac Israel nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' nacāmāspūtu'ni'can a'ntū talaclē'ni' Dios. ³² Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj huā'mā'. Lā' nā chuntza' mālacstū'nca huan Espiritu Santo a'ntī Dios cāmaxquī'nī't xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios.

³³ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixcāmāknīcu'tuncan. ³⁴ Lā' kalhatin pūchihuīna', a'ntī fariseo ixuanī't, ixtacuīni' Gamaliel. Xla' ū'tza' kalhatin mākalhtō'kē'ni' de huan ley. Lā' lej ixa'cnīni'ni'can. Xla' tāyalh lā' māpa'ksīni'lh que cacāmāxtuca Pedro lā' Juan lakatin ka'tlā'tus. ³⁵ Lā' Gamaliel cāhuanilh huan ā'makapitzīn pūchihuīna'nī'n:

—Chi'xcu'huī'n xalanī'n nac Israel, capāstacna'ntit xa'nca a'ntū nacātlahua'ni'yā'tit huā' tamā'na chi'xcu'huī'n. ³⁶ Ca'tziyā'tit que makāntza' i'xui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Teudas, a'ntī ixuan que xla' lej ka'tla'. Lā' makapitzīn chi'xcu'huī'n, como hua'chi lakatā'ti ciento, tastālani'lh. Xla' maknīca. Lā' ta'a'kahuankō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtastālani'nī't. Lā' chuntza' līspūtlī a'ntū ixlītzucunī't Teudas. ³⁷ Lā' ā'calistān ixui'lapā Judas xala' nac Galilea a'xni'ca' lālaktzo'kca. Xla' cācuccha'xli makapitzīn lā' ixtastālani'. Lā' nā Judas sputli. Lā' ta'a'kahuankō'lh a'ntī ixtastālani'nī't. ³⁸ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' hui'xina'n, nīn tūntū' cacātlahuani'tit huan chi'xcu'huī'n lā' cacāmāxtektit. Palh huā'mā' tapāstacna' lā' huā'mā' tamākalhtō'kē'n xmān ixla'ca'n chi'xcu'huī'n, ixa'cstu nasputa. ³⁹ Lā' palh ixla' Dios, tū' maktin catimāpānū'tit. Tū' ixlīca'tzan kalhtaxtoktipā'na'ntit Dios —cāhuanilh Gamaliel.

⁴⁰ Lā' ta'a'ka'i'lh ixtachihuīn Gamaliel. Lā' cāmātayīni'ca huan apóstoles lā' cāsno'kca. Lā' cāhuanica que tū'tza' natachihuīna'n por ixquilhtampān Jesús. Lā' cāmāxteka. ⁴¹ Lā' Pedro lā' Juan tataxtulh ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' tapāxuhualh porque cālaktzī'nca xla'ca'n lej tzey para natapātī a'ntū lej līmāxana' por ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lā' lakaliyān nac xaka'tla' litokpān lā' na ixchicca'n, tū' ixtamakxteka tamāsu'yu lā' tachihuīna'n ixpālacata Jesucristo.

6

Cālacsacca kalhatojon maktāyana'nī'n

¹ Huā'mā'na chi'chini' ixtalhūhua'ntēlha huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' huan chi'xcu'huī'n griegos cāhuanilh huan hebreos que tū' xa'nca ixcāmāpitzini'can a'ntū ixcāmāxquī'can huan lakapūtnu' griegasna' lakaliyān. ² Lā' huan kalhacāujtu' apóstoles tamākēstokli ixlīhuāk a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' cāhuanica:

—Tū' līmakuan na'icmakxtekāuj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios lā' na'icmāstā'yāuj līhua't. ³ Pues chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit hui'xina'n kalhatojon chi'xcu'huī'n de hui'xina'n. Cacālacsactit a'ntī cālakapascan huāk lacuan lā' a'ntī talītzuma Espiritu Santo lā' a'ntī lej xa'nca tapāstacna'n. Lā' nacāmācamāxquī'yāuj huā'mā' lītlot. ⁴ Lā' quilītlotca'n quina'n chu ū'tza'tza': na'icorarlīyāuj lā' na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāminī'ni'lh ixlīhuāk huan ixtalhūhuā'tca'n. Lā' lacsacca huan Esteban, kalhatin chi'xcu' a'ntī ixlītzuma Espiritu Santo lā' a'ntī xa'nca ixkalhlaka'ī' Dios. Lā' cālacsacca Felipe lā' Prócoro lā' Nicanor lā' Timón lā' Parmenas lā' Nicolás xala' nac Antioquía a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas. ⁶ Lā' cālīminca ixlacapūnca'n apóstoles lā' ta'orarlīlh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n.

⁷ Lā' a'kahualh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntī ixtakalhlaka'ī' lej ixtalhūhua'ntēlha nac Jerusalén. Lā' lhūhua' curasna' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kahuāna'ni'lh ixtachihuīn Dios.

Chi'paca Esteban

⁸ Lā' Esteban lej ixkalhlaka'ī' lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ixtlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn ixlacalhpū'nanca'n tachi'xcu'huī't. ⁹ Lā' tatā'kaquī'lh makapitzīn xalanī'n na ixlītokpānca'n israelitas a'ntī ixcāmāpācu'huīcan Libertos, lā' nā xalanī'n nac Cirene lā' Alejandría lā' Cilicia lā' Asia. Xla'ca'n talālihuānilh con Esteban. ¹⁰ Pero xla'ca'n tūlalh tatā'lātlajalh por ixpālacata ixtapāstacna' Esteban lā' por ixpālacata Espiritu Santo

a'ntī ixmāchihuīnī. ¹¹ Lā' xlaca'n tamāpalalh ā'makapitzin para natalē'ksa'nīnī'n lā' natahuan que ixtakaxmatnī't a'nchī Esteban a'ksa'nli Moisés lā' Dios. ¹² Lā' cācuccha'xca tachi'xcuhūi't lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n ley. Lā' chu līmaktin laktapajtzūca Esteban lā' chi'paca lā' līminca ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n. ¹³ Lā' cāhui'līca testigos a'ntīn tualh a'ntūn tū' stu'ncua' lā' tualh:

—Huā'mā' chi'xcu' tū' makxteka a'ksa'n huā' ley lā' huā' xaka'tla' lītōkpān a'ntū sicua'lanālanī't. ¹⁴ Ickaxmatui a'xni'ca' hualh xla' que huā'mā' Jesús xala' nac Nazaret namāspūtū huan xaka'tla' lītōkpān lā' nataxtāpalī huan talanān a'ntū māsu'yulh Moisés natlahuayāuj.

¹⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Lā' ixlacan ixtasu'yu hua'chi ixla' ángel.

7

Tamaktāyalh Esteban lā' maknīca

¹ Lā' huan xamāpa'ksīni' curasna' kalhasqui'nīlh Esteban:

—¿Chā stu'ncua' huā'mā'?

² Lā' Esteban hualh:

—Chi'xcuhūi'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit. Dios a'ntī lej ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapca'n Abraham a'xni'ca' xla' ixuī'cus nac xcānsipej Mesopotamia. Tūna'j ixa'n tahi'la nac Harán. ³ Dios huanilh:

Cataxtu de mi'ā'lacchicni' lā' cacāmakxtekti mintalakapasnī'n lā' capi't nac xcānsipej a'ntū na'icmāsu'ni'yāni'.

⁴ Lā' Abraham taxtulh de huan ī'xcānsipejca'n caldeosnu' lā' a'lh tahi'la nac Harán. Lā' a'xni'ca' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios līmilh Abraham huā'tzā' nac xcānsipej a'nlhā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j. ⁵ Lā' Dios tūna'j maxquī'lh ti'ya't ā'tzā', nīn pītina'j a'nlhā nayāhua ixtojon. Xmān huanilh que ixtēcu' ti'ya't nala xla' lā' ixnatā'natna', a'yuj xla' tūna'j ixka'lhī ixcaman. ⁶ Dios tā'chihuīna'lh chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la hua'chi xatza'nkān nac ā'lakatin xcānsipej.

Lā' a'ntza' lej nacāmāscujūcan lā' nacāmāpātīnican lakatā'ti' ciento cā'ta.

⁷ Lā' quit na'iccāmāpātīnī huan tachi'xcuhūi't a'ntī nacāmāscujū minatā'natna'.

Lā' ā'calistān natataxtu minatā'natna' lā' naquintamācā'tanī ā'tzā'.

⁸ Lā' Dios cāxtlahualh huan convenio a'ntū ixpālacata ixcāchu'cucan chi'xcuhūi'n israelitas para que nacālīlakapascan. Lā' tahi'lh kalhatin ixcaman Abraham, ixtacuīni' Isaac. Lā' ixlīlakatzeyan chi'chini' Abraham chu'culh ixcaman para nalīlakapascan hua'chi israelita. Lā' ā'calistān tahi'lh kalhatin ixcaman Isaac, ixtacuīni' Jacob. Lā' ā'calistān Jacob ka'lhīlh kalhacāujtu' ixo'kxa'n a'ntīn quinapapna'ca'n.

⁹ Lā' huan quinapapna'ca'n ixtaca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n José. Lā' xlaca'n tastā'lh José. Lā' lē'nca nac Egipto. Pero Dios ixmaktaka'lha. ¹⁰ Lā' Dios māpūtaxtūlh de ixlīhuāk a'ntūn pātīlh. Lā' Dios maxquī'lh José tapāstacna' na ixlacapūn Faraón a'ntī rey xala' nac Egipto. Lā' Faraón ixa'cnīnī'ni' huan José. Lā' hui'līlh ixlīgobnador nac Egipto. Lā' hui'līlh que namāpa'ksikō' ixlīhuāk ixchic Faraón.

¹¹ Lā' milh lakatin tatzi'ncsta ixlīhuāk huanmā' ti'ya't Egipto lā' nac Canaán. Lā' lej tapātīnī'lh. Lā' huā' quinapapna'ca'n tū' ixtakaksa a'ntū natahua'. ¹² Lā' a'xni'ca' kaxmatli Jacob que nac Egipto ixa'nan trigo, pū'la cāmacā'lh a'ntza' ixo'kxa'n a'ntīn quinapapna'ca'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' ta'a'mpā ixlīmaktu', José cāmāca'tzīnīlh que ū'tza' māni' i'stancuca'n ixuanī't. Lā' Faraón māca'tzīnīca que ixtalakapasni' José ixtahuanī't. ¹⁴ Lā' José mātayīnī'lh Jacob a'ntī ixtāta' lā' ixlīhuākca'n ixtā'timin lā' ixcamana'ca'n. Xlaca'n pūpitzī ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhūi't. ¹⁵ Lā' Jacob a'lh tahi'la nac Egipto. A'ntza' nīlh xla' lā' nā tanikō'lh ixo'kxa'n a'ntī quinapapna'ca'n. ¹⁶ Lā' ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem lā' a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' a'ntū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n Siquem. Lītamāhualh con tumīn.

¹⁷ 'Ixtapajtzūtēlha huan chi'chini' a'xni'ca' ixtlōkentaxtū Dios a'ntū ixuaninī't Abraham. Lā' huan tachi'xcuhui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸ Lā' hui'līpalaca kalhatin rey nac Egipto a'ntīn tū' lakapasli José. ¹⁹ Xla' cā'a'kxokolh quinapapna'ca'n lā' chuntza' cālītlajalh. Lā' xla' cāmāpātīnīlh quinapapna'ca'n lā' cāmāmaka'nīlh xanatāta'na' ixlaksa'tā'nca'n para que natanī. ²⁰ Lā' huā'mā'na chi'chini'n tahuī'lh Moisés lā' xla' tzēhuanī't ixuanī't na ixlacapūn Dios. Lā' ixmaktaka'lh mā'ca lakatu'tun mālhcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹ Lā' a'xni'ca' nā tihui'līca Moisés kēpūn, ixtzu'ma'jāt Faraón sacli huan ska'ta' lā' makastacli como hua'chi scana'nca ixcaman. ²² Lā' Moisés māsca'tīca ixlīhuāk tapāstacna' xala' nac Egipto. Lā' lej xa'nca ixchihuīna'n lā' huāk tzē ixtlahua.

²³ 'Lā' a'xni'ca' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhualhtza' palh nacālaka'n ixtalaka-pasni'n a'ntī israelitas. ²⁴ Lā' laktzī'lh a'nchī kalhatin egipcio ixmāpātīnīmā' kalhatin israelita. Lā' Moisés līmaktāyalh lā' mātākāhui'lh huan egipcio. Lā' chuntza' tapalana'ni'lh huan tī ixmāpātīnīmā'ca. ²⁵ Moisés ixpuhuan que huan israelitas ixtamāchekxī a'nchī Dios ixlacsacnī't nacāmaktāya natapūtaxtu. Pero xlaca'n tū' ixtamāchekxī. ²⁶ Lā' ixlīlakalī huampala cālākchilh Moisés a'xni'ca' ixtalālacatāquī' kalhatu' israelitas lā' ixcāmāko'xamixīcu'tun lā' cāhuanilh: “Chi'xcuhui'n, hui'xina'n lītalakapasni'n. ¿A'chī' lālacatāquī'yā'tit?” ²⁷ Lā' tuncan huan tī ixlacatāquī' ixtā'chic tampi'ta'lh Moisés lā' hualh: “¿Tichū hui'līni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quijuezca'n? ²⁸ ¿Chā naquimāknīcu'tuna' quit hua'chi ma'kni' kōtan huan egipcio?” ²⁹ Lā' a'xni'ca' kaxmatli huā'mā', Moisés tzā'lalh. Lā' chā'lh nac xcānsipej Madián lā' a'ntza' tachokolh hua'chi xatza'nkān. Lā' talacatuncuīlh kalhatu' ixo'kxa'n.

³⁰ 'Lā' a'xni'ca' ixpātle'kenī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, kalhatin ángel tasu'yuni'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't ixpajtzū huan kēstīn ixtacuīni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin puchuna'j qui'hui' a'ntū ī'lhcumā'. ³¹ A'xni'ca' lakzī'lh Moisés tū' ixlīca'tzihuī'. Lā' tapajtzūlh para nalaktzī'n. Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' huanilh:

³² Quit ixDiosca'n minatāta'na' lā' ixDiosca'n Abraham lā' Isaac lā' Jacob.

Lā' Moisés xpīpilh lā' jicua'lh lā' tū' līhui'līlh nalaktzī'n. ³³ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

Catatūxtu mizapato porque a'nlhā yā't, ixlacapūn Dios.

³⁴ Quit stu'nca' iclaktzī'nī't a'nchī cāmāpātīnīmā'ca quintachi'xcuhui't a'ntīn tahuī'lāna' nac Egipto.

Lā' ickaxmatnī't a'nchī tahua'ntli'jmā'na xlaca'n, lā' icyujnī'ta'nchi para na'iccāmāpūtaxtū.

Lā' chuhua'j cata't. Na'icmacā'nāni' nac Egipto.

³⁵ 'Lā' huā'mā' chu ū'tza' Moisés a'ntī talakmaka'lh a'xni'ca' tahualh:

¿Tichū hui'līni'ta'ni' hua'chi quimpuxcu'ca'n lā' quijuezca'n?

Lā' Dios macamilh huā'mā' Moisés hua'chi xapuxcu' lā' māpūtaxtūnu'. Lā' ixmaktāya huan ángel a'ntī tasu'yuni'lh nac a'katin puchuna'j qui'hui'. ³⁶ Lā' Moisés cāmāxtulh quinapapna'ca'n. Xla' tlhualh lej laka'tla'n lē'cnīn nac Egipto lā' nac mar a'ntū huanican Spi'nenke' lā' nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés a'ntī cāhuanilh israelitas:

Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin de mintalakapasni'ca'n chuntza' hua'chi quilacsacli quit.

U'tza' ixa'cta'sana' Dios nala.

Lā' nakaxpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixui' a'xni'ca' ixtatakēstoknī't nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' huan ángel tā'chihuīna'lh nac kēstīn Sinaí. Lā' Moisés cāhuanilh quinapapna'ca'n a'ntū hualh huan ángel. Lā' Moisés maklhtīni'lh huan tachihuīn a'ntūn tū' maktin catīspulī. Lā' huan tachihuīn quincāmāxquī'ni'.

³⁹ 'Huā' quinapapna'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Moisés lā' talakmaka'lh. Lā' ixtapuhuan natataspi'ta nac Egipto. ⁴⁰ Tahuuanilh Aarón: Caquilātlahuani'uj ídolos a'ntū naquincātapū'lani'yāni'.

Tū' icca'tzīyāuj a'ntū pātlet'keni'nī't huā'mā' Moisés a'ntī quincāmāxtuni' nac ti'ya't Egipto.

⁴¹ Entonces xluca'n tatlhualh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi ti'na'j huācax lā' tamaxquī'lh lē'ksajui'n huan ídolo. Lā' lej talīpāxuhualh a'ntū ixtatlahuani't māni' xluca'n. ⁴² Lā' Dios tamakatīlh de xluca'n lā' cāmāxtekli que natamācā'tani' sta'cu. Lā' nā chuntza' tatzokni' huan nac libro a'ntū tzo'kli kalhatin a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Hualh: Lā' hui'xina'n, israelitas, ¿chu quilāmālacnūni'uj lē'ksajna' lā' animalhna' xatamāknīn ixlīhuāk huan tu'pu'xam cā'ta nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't?

⁴³ Hui'xina'n līta'ntit ixcarpa huan ídolo Moloc a'nlhā ixtaquilhputani'can, lā' huan ídolo Renfán a'ntū ixtasu'yu hua'chi sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit para nacāmācā'taniyā'tit.

Lā' chuhua'j quit na'iccālē'nāni' más a'jlē'nī'ta'ncha' de Babilonia.

Chuntza' tatzokni'.

⁴⁴ Lā' Esteban huampā:

—Nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't, quinapapna'ca'n ixtaka'lhī huan xaka'tla' carpa a'ntū ixmāsu'yu que Dios ixcā'o'kska'lhīlē'mā'. Lā' huan carpa ū'tza' ixtlahuani't Moisés chu a'nchī hua'chi Dios ixuanini't lā' chu a'nchī Dios ixmāsu'ni'nī't. ⁴⁵ Lā' quinapapna'ca'n tamaklhtīni'lh huan carpa. Lā' talīmīlh a'xni'ca' tatanūchi con Josué na'ixti'ya'tca'n xtuncnu' chi'xcuui'n a'ntī Dios cāmāxtulh ixlacapūnca'n quinapapna'ca'n. Lā' a'ntza' tachokolh huan carpa hasta ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios līpāxuhualh David. Xla' ixtlahuacu'tun lakatin ixchic Dios a'ntī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Pero huan a'ntī tlahualh huan chic, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Pero Dios, a'ntī lej ka'tla', tū' tahuī'la nac lakatin chic a'ntū tatlhuanī't chi'xcuui'n. Lā' nā chuntza' hualh ixa'cta'sana' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn lā' nac quilhtamacuj.

¿Tuchūyā chic naquilātlahuani'yāuj? huani Māpa'ksīni'.

Lā' ¿lhachū na'icjaja quit?

⁵⁰ ¿Chu tū' quit ictlahualh ixlīhuāk a'ntū a'nan?

⁵¹ Lā' Esteban cāhuanipā:

—Hui'xina'n lej laxumpi. Tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit. Lā' tū' kaxpa'tcu'tunā'tit. Hui'xina'n pō'ktu kalhtaxtoktiyā'tit huan Espīritu Santo. Chu a'nchī ixtala minapapna'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapna'ca'n tamāpātīnīlh ixlīhuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh a'ntīn tahuah xapū'la que namin a'ntī xatzey. U'tza' milh lā' hui'xina'n macamāstā'tit lā' māmāknīnīni'ntit. ⁵³ Hui'xina'n maklhtīni'ntit huan ley a'ntū tamacamāstā'lh ángeles. Pero tū' a'kahuāna'ni'tit —hualh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kchā'lh lā' ixtamāsā'nī ixtatzanca'n porque lej ta'a'kchā'lh. ⁵⁵ Lā' ixa'clhcunuc Esteban ixlitzuma Espīritu Santo. Lā' xla' ixtalacayāhuayā para nac a'kapūn. Lā' laktzī'lh huan xkakana' a'nlhā ixuī' Dios. Lā' laktzī'lh Jesús na'ixpāxtūcāna'j Dios ⁵⁶ lā' hualh:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n huan a'kapūn laquī'yā. Lā' ixtā'tin ixlīhuāk tachi'xcuui't huī' na'ixpāxtūcāna'j Dios —hualh Esteban.

⁵⁷ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahuī'lāna' a'nlhā ixtlahuacan justicia, xluca'n tata'salh palha' lā' cā'a'kachi'paca. Lā' ixlīhuākca'n tuncan talakminkō'lh lacapalh. ⁵⁸ Lā' māxtuca Esteban de huan nac xcānsipej lā' mūta'laca. Lā' huan testigos tahuī'līlh ixluxu'ca'n na'ixlacapūn kalhatin o'kxa' a'ntī ixtacuīni' Saulo. ⁵⁹ Lā' a'xni'ca' mūta'laca Esteban ta'sani'lh Dios lā' huanilh:

—Māpa'ksīni' Jesús, cachi'patampāxtokchi quilīca'tzīn.

⁶⁰ Lā' tatzokostalh lā' ta'salh lej palha' lā' hualh:

—Māpa'ksīni', cacāmāspūtūnu'ni' a'ntū quintatlahuani'mā'na.

Lā' a'xni'ca' hualh huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Lā' Saulo chu ixlīca'tzī a'nchī līmāknīca Esteban.

Lā' huanmā' chi'chini' tzucuca lej cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén. Lā' ixlihuākca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea lā' Samaria. Lā' tatachokolh xmān apóstoles. ² Lā' makapitzīn chi'xcuhū'ni, a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios, talē'lh Esteban lā' tamā'cnūlh. Lā' lej talakcalhualh xla'. ³ Lā' Saulo ixlihuī'li ixcāmāspūtūkō'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Tzuculh tanū nac lakatunu' chic lā' ixcāstancalē'n chi'xcuhū'ni lā' puscan lā' ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatzey tachihuīn nac Samaria

⁴ Lā' a'ntīn ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n lakaxtim lā' ixtachihuīna'n huan xatzey tachihuīn. ⁵ Lā' Felipe a'lh tancā'n nac xcānsipej ixtacuīni' Samaria. Lā' ixcāmāsu'ni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lā' huan ixtalhūhuā't tachi'xcuhū't ixtakaxmata a'cxtim a'ntū ixcāhuani Felipe. Takaxmatli lā' talaktzī'lh huan lē'cnīn a'ntū ixtlahua. ⁷ Lā' huan tlajana'nī'n ixtata'sa lej palha' lā' tataxtulh de xla'ca'n a'ntī ixtaka'lhī. Lā' lhūhua' ixtalū'ntū'lanī't lā' xalactajua' chi'xcuhū'ni ixcāmātzeyīcan. ⁸ Lā' lej ixa'nan lhūhua' tapāxuhuān huanmā' nac xcānsipej.

⁹ Lā' ixuī' chā'tin chi'xcu' ixtacuīni' Simón. Xla' xapū'la ixuanī't tlahuāna' nac huanmā' xcānsipej. Lā' ixtalē'cnī huan tachi'xcuhū't xalanī'n nac Samaria. Lā' hualh que ū'tza' māni' lej ka'tla'. ¹⁰ Lā' xa'nca ixtakaxmatni' Simón ixlihuākca'n a'ntī xalacti'na'j lā' a'ntī xalaka'tla'n. Lā' ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹¹ Lā' xa'nca takaxmatni'lh Simón porque lej makān talē'cnīlh ixtatlahuān. ¹² Lā' Felipe cākalhachihuīna'ni'lh xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī Dios māpa'ksīni'n lā' ixpālacata Jesucristo. Lā' xla'ca'n takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli chi'xcuhū'ni lā' puscan. ¹³ Lā' nā huan Simón nā xla' kalhlaka'ī'lh lā' a'kpaxli lā' stālani'lh Felipe. Lā' a'xni'ca' Simón laktzī'lh huan laka'tla'n lā' lej lhūhua' lē'cnīn, xla' lej lhūhua' ixpāstacna'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh que xalanī'n nac Samaria ixtamaklhtīni'ni'ttza' ixtachihuīn Dios, huan apóstoles xalanī'n nac Jerusalén tamacā'lh Pedro lā' Juan nac Samaria. ¹⁵ Xla'ca'n tamīlh lā' ta'orarlīlh que catamaklhtīni'lh Espíritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Tūna'j ixcālakyujachi Espíritu Santo. Xmān ixta'a'kpaxni't lā' chuntza' tamāsu'yulh que tatapa'ksīlh con Māpa'ksīni' Jesús. ¹⁷ Lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n lā' xla'ca'n tamaklhtīni'lh Espíritu Santo.

¹⁸ Lā' Simón laktzī'lh que huan Espíritu Santo māstā'ca a'xni'ca' huan apóstoles ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Lā' hualh Simón:

—Nā quit caquilāmaxquī'uj huā'mā' līmāpa'ksīn para que chuntza' chu catīhuā na'ica'cpūmā'ca' quimacan nā tzē namaklhtīni'n huan Espíritu Santo.

²⁰ Lā' Pedro huanilh:

—Casputli mintumīn lā' nā hui'x casputti porque puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn a'ntū ixlē'ksajna' Dios. ²¹ Hui'x tūla catimaklhtīni' huanmā' lē'ksajna' porque tū' tzey mi'a'clhcunuc na ixlacapūn Dios. ²² Camakxtekti huanmā' ko'hua'jua' tapāstacna' lā' casqui'ni' Māpa'ksīni' Dios lā' tzēla chuntza' namāspūtūnu'ni'yāni' Dios huanmā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'ya' na mi'a'clhcunuc. ²³ Iclaktzī'nāni' lej ca'tzanca'tzī'ya'. Hui'x tūla makxteka a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Lā' kalhtīni'lh Simón lā' hualh:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios que tū' naquimpātle'keni' nīn tuntū' a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit.

²⁵ Lā' a'xni'ca' xla'ca'n ixtamālacstū'ncni'ttza' lā' ixtachihuīna'ni'ttza' ixtachihuīn Dios, tataspi'tpā para nac Jerusalén. Lā' tachihuīna'lh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo nac lalalhūhua' ixā'lacchicni'ca'n samaritanosnu'.

Felipe lā' huan chi'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Lā' tā'chihuīna'lh Felipe kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh lā' huanilh:

—Catā'kaqui' lā' capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén para Gaza. A'ntza' cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

²⁷ Lā' Felipe tā'kaqui'lh lā' a'lh. Lā' ixuī' kalhatin eunuco xala' nac Etiopía. Xla' pūchihuīna' ixuanī't nac Etiopía a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan reina ixtacuīni' Candace. Huā'mā' chi'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixlīhuāk ixlirico huan reina. Lā' quīlachi nac Jerusalén para namācā'tanī Dios. ²⁸ Lā' ixtaspi'tmā'tza' lā' ixpūmimā' lakatin carro a'ntū ī'stancalē'mā' huan cahuāyuj. Lā' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū tzo'kli Isaías, a'ntī ixa'cta'sana' Dios ixuanī't. ²⁹ Lā' huan Espīritu Santo huanilh Felipe:

—Catapajtzu' nac xatej a'nlhā lē'mā'ca huan carro lā' catā'pi.

³⁰ Lā' Felipe tu'jnulh lā' lakmilh lā' kaxmatli a'nchī xla' ixlakapūtle'kehuī' a'ntū ixtzo'knī't Isaías. Lā' Felipe kalhasqui'nīlh:

—¿Chā māchekxī'ya' a'ntū lakapūtle'keya'?

³¹ Lā' kalhtīlh:

—Tūla como tintī' a'ntī naquimāsu'ni'.

Lā' huanica Felipe que catō'ca'lh lā' capāxtūtō'lalh.

³² Lā' xla' ixlakapūtle'kehuī' ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza':

Hua'chi lē'ncan lakatin oveja a'ntū namaknīcan, chuntza' lē'nca huan chi'xcu'; lā' como hua'chi lakatin borrego xla' kō'ko' na ixlacapūn a'ntī macsi'ta, chuntza' huan chi'xcu' nīn tuntū' hualh.

³³ Lā' māmāxani'ca lā' tū' xa'nca tlahuani'ca justicia.

Lā' nīn tintī' tūla pūtle'ke tichū ixtā'natna' huan chi'xcu', porque maknīca.

³⁴ Lā' huan eunuco huanilh Felipe:

—Icsqui'ni'yāni' caquihua'ni', ¿tichū līchihuīna'mā' huā'mā' Isaías? ¿Chu ixa'cstu līchihuīna'ncan, o līchihuīna'n ā'kalhatin?

³⁵ Lā' Felipe tzuculh chihuīna'n. Lā' tzuculh xa'nca huani a'ntū ixlakapūtle'kenī't huan ixtachihuīn Dios lā' māsu'ni'lh ixpālacata Jesús. ³⁶ Lā' a'xni'ca' ixta'a'mā'na nac tej, tachā'lh a'nlhā mā' xcān. Lā' hualh huan eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā' xcān. ¿Chu a'nan a'ntū naquimāmakchuyī para que tzē na'ica'kpaxa'?

³⁷ Lā' Felipe huanilh:

—Palh hui'x kalhlaka'ī'ya' con ixlīhuāk mi'a'clhcunuc, tzē na'a'kpaxa'.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Quit ickalhlaka'ī' que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios.

³⁸ Lā' chu tuncan māyāhuanīni'lh huan carro. Lā' tatorjōlh nac xcān ixtu'ca'n, Felipe lā' huan eunuco. Lā' Felipe mā'kpaxīlh. ³⁹ Lā' a'xni'ca' tatacutli nac xcān, ixEspīritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Lā' huan eunuco tū'tza' laktzī'lh. Lā' huan eunuco a'mpā lā' lej pāxuhualh. ⁴⁰ Lā' Felipe lakchā'nca nac xcānsipej Azoto. Lā' ixcākalhachihuīna'ni'tēlha xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo na ixlīhuāk xcānsipejni' hasta que chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo xtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 22.6-16; 26.12-18

¹ Lā' Saulo lej ixcāmākē'klha a'ntī ixtakalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' lā' ixcā-maknīcu'tun. Lā' lakmilh xamāpa'ksīni' curasna' ² lā' squi'nli lakatin acta a'ntū nalē'n na ixlītokpānna'ca'n israelitas nac Damasco. Lā' chuntza' tzē nacāputza chi'xcu'huī'n lā' puscan a'ntī ixtastālani' Jesús lā' tzē nacālīmīn xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³ Lā' Saulo ixtlā'huantēlha lā' ixtapajtzūtēlhatza' nac Damasco. Lā' chu līmaktin lakatin xkakana' xala' nac a'kapūn lītamacxti'li'lh. ⁴ Lā' a'kā'lh nac ti'ya't. Lā' kaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū ixuani:

—Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya'?

⁵ Lā' Saulo kalhasqui'nīlh:

—¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?

Lā' xla' hualh:

—Quit Jesús, chu ū'tza' a'ntī hui'x macaputzaya'. Chu tlakaj quintā'latla'hua'ya'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'nca.

⁶ Lā' Saulo ixpipi lā' ixjicua'n lā' hualh:

—Māpa'ksīni', ¿tuchū lacasqui'na' na'ictlahua quit?

Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' lā' catanu' nac xcānsipej. Lā' a'ntza' nahuanica'na' a'ntū līhui'līca natlahua'ya'.

⁷ Lā' huan chi'xcuhui'n a'ntī ixtatā'latlā'huan Saulo, takaxmatli lakatin tachihuīn pero nīn tintī' talaktzī'lh. Lā' lej talē'cnīlh. ⁸ Lā' Saulo tā'kaqui'lh de nac ti'ya't. Lā' a'xni'ca' titalakapākē'cu'tulh, tūlalhtza' lacahuāna'lh. Lā' makachi'palē'nca lā' līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tahuī'lh lakatu'tun chi'chini' lā' tūlah lacahuāna'lh. Lā' tū' huā'yalh lā' tū' ko'tnūlh.

¹⁰ Lā' ixuī' nac Damasco kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'ī' lā' ixtacuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Lā' xla' kalhtīni'lh:

—Lā' ā'tzā' icuī', Māpa'ksīni'.

¹¹ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit huan nac calle a'ntū huanican Xaslitua'. Lā' caputza na ixchic Judas kalhatin a'ntī ixtacuīni' Saulo xala' nac xcānsipej Tarso. A'ntza' kalhtō'ka'mā'.

¹² U'tza' lakachuyani't lā' laktzī'nī't kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Ananías a'ntī tanūlh lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan para que chuntza' nalacahuāna'nchokopala.

¹³ Pero Ananías kalhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuaninī't que huā'mā' chi'xcu' lej lhūhua' a'ntūn tū' tzey cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén a'ntīn takalhlaka'ī' mintachihuīn. ¹⁴ Lā' huan xanapuxcu'nu' curasna' tamaxqui'nī't līmāpa'ksīn que xla' naquincāchi'payāni' quilihuākca'n a'ntī icchihuīna'nāuj por milimāpa'ksīn.

¹⁵ Lā' Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit porque quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacātā'chihuīna'n de quit xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' lā' reyes lā' israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'ni' līlhūhua' a'ntū napātīni'n por quimpālacata.

¹⁷ Lā' Ananías a'lh lā' tanūlh huan nac chic a'nlhā ixuī' Saulo. Lā' a'cpūmā'ca'lh ixmacan lā' huanilh:

—Tā'tin Saulo, quimacaminī't huan Māpa'ksīni' Jesús a'ntī tasu'yuni'ni' nac tej a'nlhā ixta'mpā't. U'tza' quimacaminī't para que nalacahuāna'nchokopala'ya' lā' nalītatzu-makō' Espīritu Santo mi'a'clhcunuc.

¹⁸ Lā' tuncan yujni'lh ixlakastapun catūhuā hua'chi xapipēks lā' lacahuāna'nchokopā. Lā' tā'kaqui'lh lā' tuncan a'kpaxli. ¹⁹ Lā' huā'yalh lā' tli'hui'quimpā. Lā' lātma'j ixcātā'lahuī' huan tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'cta'sana'lh nac Damasco

²⁰ Lā' chu tuncan huan na ixlitokpānna'ca'n israelitas, Saulo tzuculh līchihuīna'n Jesús. Lā' ixuan que ū'tza' huā'mā' ixO'kxa' quinDiosca'n. ²¹ Lā' talē'cnīlh ixlihuākca'n a'ntīn takaxmatli lā' talāhuanilh:

—¿Chu tū' ū'tza' huā'mā' a'ntī ixcāmāspūtūcu'tun nac Jerusalén a'ntī ixtatapa'ksī con Jesús? Lā' minī't huā'tzā' lā' quincālē'ncu'tunāni' tachi'n lā' quincāmamaxqui'cu'tunāni' xanapuxcu'nu' curasna'. U'tza' līmīlh huā'tzā'.

²² Lā' Saulo más ixtahuixcāni. Lā' ixmālacstū'nca que Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'līnī't. Lā' ū'tza' talīlē'cnīlh huan israelitas a'ntī ixtahuī'lāna' nac Damasco.

Saulo cātzā'lanī'lh israelitas

²³ Lā' a'xni'ca' ixpātē'kēnī'ttza' lakalhūhua' chi'chini', huan israelitas talacchi-huīna'lh para natamaknī Saulo. ²⁴ Lā' māca'tzīnīca Saulo que ixmaktaka'lh mā'ca.

Tintacuj lā' tintascac ixtaka'lhītīmā'na huan lhā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' porque ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Lā' cā'tzi'sa huan tā'timīn talē'lh Saulo lā' tamāyujūlh nac lakatin canasta de na ixa'cpān taxaka de huan cā'lacchicni'. Lā' chuntza' lipūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Lā' Saulo a'lh nac Jerusalén lā' ixcātā'tanūcu'tun huan tā'timīn a'ntza'. Lā' xlaca'n ixtajicua'ni'. Tū' ta'a'ka'ī'lh que xla' ixkalhlaka'ī'nī't. ²⁷ Lā' Bernabé cālīmīni'lh Saulo huan apóstoles. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixlaktzī'nī't nac tej huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntīn tā'chihuīna'lh. Lā' cāpūtle'keni'lh a'nchī Saulo ixchihuīna'nī't nac Damasco por ixlīmāpa'ksīn Jesús, lā' tū' ixlacapuhuan. ²⁸ Lā' Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Lā' ixchihuīna'n por ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcātā'lāhuani huan israelitas a'ntī ixtachihuīna'n griego. Lā' ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ Lā' a'xni'ca' huan tā'timīn taca'tzilh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea lā' tamacā'lh para nac Tarso.

³¹ Lā' cā'cacsuatza' ixtahui'lāna' a'ntī ixtatakēxtimī na ixlīhuāk ixlēka'tla' Judea lā' Galilea lā' Samaria. Lā' ā'chulā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Lā' huan Espiritu Santo ixcāmāko'xamaka'tli. Lā' ixtalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Lā' Pedro lakaxtim ixlatlā'huan lā' cālakmilh a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³ A'ntza' pāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Eneas. Xla' ixmā' na ī'xti'cat lakatzeyan cā'ta. Ixchēkēni'n ixtalū'ntū'lanī't. ³⁴ Lā' Pedro huanilh:

—Jesucristo mātzeyiyāni'. Catā'kaqui' lā' camā'kaqui' mixti'cat.

Lā' chu tuncan tā'kaqui'lh Eneas. ³⁵ Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Lida lā' Sarón talaktzī'lh que ixtzeyani'ttza'. Lā' xlaca'n tatzuculh tastālani' huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

Dorcas lakahuanchokoh

³⁶ Ixui' nac Jope kalhatin puscāt a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtacuīni' Tabita lā' nā Dorcas ixtacuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' catūhuā lej tzey. Lā' ixmāstā' lhūhua' limosna. ³⁷ Lā' huā'mā'na chi'chini' xla' ī'tzaca'lh lā' nīlh. Lā' ixmāpaxīcanī'ttza' lā' ixcāxmāpī'canī'ttza' nac lakatin cuarto tālhmā'n. ³⁸ Lā' huan tā'timīn nac Jope takaxmatli que Pedro ixui' nac Lida, como pajtzu ixuanī't. Lā' cālakmacā'nca kalhatu' chi'xcuhuī'n. Lā' xlaca'n tahuanih Pedro:

—Capit lacapalh hasta lhā icui'lāna'uj.

³⁹ Lā' tuncan Pedro cātā'a'lh. Lā' a'xni'ca' xla' cālakchā'lh, lā' lē'nca nac cuarto tālhmā'n. Lā' ixlīhuākca'n huan lakapūtnu' talītakēxtimīlh a'nīhā ixmāpī'canī't Dorcas lā' tacalhualh. Lā' tamāsu'ni'lh huan takēnu' lā' huan lu'xu' a'ntū ixtlahua Dorcas a'xni'ca' lakahuancus ixlahuī'. ⁴⁰ Pero Pedro cāmāxtulh ixlīhuākca'n lā' tatzokostalh lā' orarlīh. Lā' laktalakspi'tli huan sputni' lā' huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lā' talakapāke'lh lā' laktzī'lh Pedro lā' tā'kxpāquī'lh. ⁴¹ Lā' Pedro makachi'palh lā' mā'kaqui'lh. Lā' a'xni'ca' Pedro cāta'sani'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' huan lakapūtnu' lā' cāmāsu'ni'lh Dorcas xalakahuan. ⁴² Huā'mā' ca'tzikō'ca na ixlīhuāk Jope. Lā' lhūhua' takalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Lā' Pedro tachokoh lātma'j nac Jope na ixchic kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Simón a'ntī māmāsījūnu'.

10

Pedro lā' Cornelio

¹ Ixui' nac Cesarea kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Cornelio. Xla' capitán ixuanī't. Lā' huan compañía a'ntū ixmāpa'ksī ixtacuīni' Italiana. ² Cornelio lej ixa'cnīni'ni' lā' ixtajicua'ni' Dios, lā' nā chuntza' ixlīhuāk xala' na ixchic. Lej ixmaxqui' limosna huan tachi'xcuhuī't lā' pō'ktu ixorarlīni' Dios. ³ Lakatin chi'chini' hua'chi maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Lā' xa'nca laktzī'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' huan ángel tanūlh lā' huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Lā' Cornelio lakalaktzī'lh lā' jicua'lh lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū, Māpa'ksīni'?

Lā' huan ángel huanilh:

—Dios pāstacmā'chāni' a'nchīn tlahua'ya' mi'oración lā' a'nchī māsā'ya' limosna.

⁵ Lā' chuhua'j cacāma'capi chi'xcuhui'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokonī't na ixchic Simón huan māmasijūnu' a'ntī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. U'tza' nahuaniyāni' a'ntū natla'hua'ya'.

⁷ Lā' a'xni'ca' huanikō'lh huan ángel lā' chu tuncan a'lh. Lā' Cornelio cāta'sani'lh kalhatu' ixtasācua'nī'n lā' kalhatin tropa a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' a'ntī ixtascuja na ixchic. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixcāpūtle'keni'kō'nī'ttza' a'ntū ixuaninī't huan ángel, cāmacā'lh nac Jope.

⁹ Lā' ixlīlakalī xlaca'n ixtatlā'huamā'na lā' ixtatapajtzūtēlha para huan nac xcānsipej. Lā' hua'chi tastu'nūta Pedro tō'ca'lh huan na ixlītanca'cstu' chic para na'orarlī. ¹⁰ Lā' lej tzi'ncstāyalh lā' ixuā'yancu'tun. Lā' lihuan ixcāxtlahuamā'ca huan lihua't, Pedro lakachuyalh. ¹¹ Lā' laktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā lā' hua'chi lakatin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Lā' yujli na ixlacapūn. ¹² Huā'mā' a'ntza' ixtatojōmā'na ixlīhuāk animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' lūhua' lā' spunnu'. ¹³ Lā' kaxmatlī a'nchī tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' lā' cahua't.

¹⁴ Lā' Pedro hualh:

—Tū', Māpa'ksīni'; porque tū' maktin icua'nī't a'ntūn tū' limakuan hua'can lā' a'ntū ko'hua'jua'.

¹⁵ Lā' chu kaxmatpā ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca lā' huanica:

—Tū' cahua'nti ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacani't.

¹⁶ Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' huan sávana lē'nchokopalaca nac a'kapūn. ¹⁷ Lā' Pedro lej ixpāstacna'huī' porque tū' ixca'tzī a'ntū ixuanicu'tun huan a'ntū mālakahuyīlh. Lā' huan chi'xcuhui'n, a'ntī ixcāmacaminī't Cornelio, takalhasqui'nīlh lhachū ixchic Simón. Lā' tuncan tachilh na ixlacapūn mākalhcha. ¹⁸ Lā' tata'sani'lh lā' takalhasqui'nīni'lh lā' tahualh palh tū' lahuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Simón a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Pedro ixpāstacna'huī' a'nchī lakachuyani't, huan Espiritu Santo huanilh:

—Kalhatu'tun chi'xcuhui'n taputzayāni'. ²⁰ Catā'kaqui' lā' cayujti lā' cacātā'pi xlaca'n. Lā' tū' napuhua'na' catūhuā porque quit iccāmacaminī't.

²¹ Lā' Pedro cālakyujli huan chi'xcuhui'n lā' hualh:

—Quit a'ntī putza'yā'tit hui'xina'n. ¿Tuchū lakta'nī'ta'ntit'?

²² Lā' xlaca'n takalhtīlh:

—Ixpālacata huan capitán Cornelio. Xla' lej tzeyā chi'xcu' lā' jicua'ni' Dios. Lā' ixlīhuākca'n israelitas talaktzī'n por tzeyā chi'xcu'. Kalhatin ángel a'ntī lej tzey huanilh Cornelio que namāta'satīnīni'nāni' lā' xla' nakaxmata a'ntū hui'x nahua'na'.

²³ Lā' Pedro cāmānūlh na ixchic lā' cāhuanilh que catatachokolh huā'mā' tzi'sa. Lā' ixlīlakalī cātā'a'lh. Lā' nā cātā'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴ Lā' ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Lā' Cornelio ixcāka'lhīmā' lā' ix-cāmākēstokkō'nī't ixtalakapasnī'n lā' ixamigos a'ntī más ixcālakapasa. ²⁵ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūmā', Cornelio lakchilh. Lā' chu tuncan tatzokostani'lh lā' taquilhpūtani'lh.

²⁶ Lā' Pedro mā'kaqui'lh lā' hualh:

—Catā'kaqui'. Nā quit nā chu xmān chi'xcu'.

²⁷ Lā' a'xni'ca' Pedro ixtanūtēlha lā' ixtā'chihuīna'ntēlha lā' cākakslī ixtalhūhuā't a'ntī ixtatakēstoknī't. ²⁸ Lā' Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit que kalhatin israelita tūla catitā'takēxtimīlh con a'ntīn tū' israelita. Lā' tūla catitanūlh na ixchic. Chuntza' tatzo'kni' na ixleyca'n israelitas. Pero Dios quimāsu'ni'nī't que tūla ictihualh que ā'chā'tin chi'xcu' ko'hua'jua' lā' ū'tza' xmān catīhuā. ²⁹ U'tza' iclīmīlh a'xni'ca' quimātayīni'nca lā' tū' icpuhualh catūhuā. Lā' iccākalhasqui'nīyāni' ¿tuchū ixpālacata quilālīmātayīni'uj hui'xina'n?

³⁰ Lā' tuncan Cornelio hualh:

—Tā'ti'majatzā' quit xa'ictascajamā' lā' tū' icuā'yalh. Lā' hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlīmā' na quinchic. Lā' chā'tin chi'xcu' tāyalh na quilacapūn lā' ixka'lhī ixlu'xu' lej slamama. ³¹ Lā' quihuanilh: “Cornelio, Dios kaxmatnī't mi'oración lā' pāstacmā' a'nchī māsā'ta'ya' limosna. ³² Cacāmacapi chi'xcuhū'n nac Jope lā' camātayī'ni' Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. Xla' tētachokomā' na ixchic Simón huan māmasījūnu' na ixquilhtūn mar. Xla' namin lā' natā'chihuīna'nāni'”, quihuanica. ³³ Lā' ū'tza' quit iclīmātayīni'ni' tuncan. Lā' hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quila'kta'. Pues chuhua'j quilihuākca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacapūn Dios. Lā' ickaxmatcu'tunāuj ixlihuāk a'ntū Dios māpa'ksinī'ta'ni' nahua'na' —hualh Cornelio.

Pedro tzuculh chihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' hualh:

—Ixlistu'ncua' quit icmāchekxī que Dios puhuan que chu a'cxtimni' ixlihuākca'n chi'xcuhū'n. ³⁵ Lā' xalanī'n chu calhāhuā xcānsipej, a'ntīn tajicua'ni' Dios lā' tatlaha a'ntūn tzey ū'tunu'n tamāpāxuhū' Dios. ³⁶ Dios cāmacā'ni'lh huan israelitas ixtachihuīn. Lā' cāmāsu'ni'lh que tzē natala ixamigos Dios por ixpālacata Jesucristo a'ntī cāmāpa'ksī ixlihuākca'n. ³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī māca'tzīnīni'nca huan xatzey tachihuīn pū'la nac Galilea lā' ā'calistān na ixlihuāk Judea a'xni'ca'tza' Juan ixmāsu'yuni'ttza' lā' ixmā'kpaxīni'ttza'. ³⁸ Dios maxquī'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlimāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' Jesús ixtlahuatlā'huan a'ntū lej lacuan lā' ix-cāmātzeyitlā'huan ixlihuāk a'ntī ixtapātīni'n por ixlimāpa'ksīn ko'ti'ti'. Huā'mā' tzēn tlhualh Jesús porque Dios ixmaktāyamā'. ³⁹ Lā' quina'n icmālacstū'ncāuj ixlihuāk a'ntūn tlhualh Jesús na i'xcānsipejca'n israelitas lā' nac Jerusalén. U'tza' a'ntī xtoko-hua'ca'ca nac cruz lā' chuntza' maknīca. ⁴⁰ Lā' Dios mālahuanīchokolh ixlīlakatu'tun chī'chini' lā' Dios lej xa'nca quincāmāsu'ni'ni' Jesús. ⁴¹ Tū' cāmāsu'ni'lh ixlihuāk tachi'xcuhū't. Dios quincāmāsu'ni'ni' Jesús xmān quina'n a'ntī quincālacsnī'ta'ni' para na'icmālacstū'ncāuj ixtachihuīn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús lā' ictā'ko'tnūj a'xni'ca' ixlakahuanchokonī'ttza'. ⁴² Lā' Dios quincāhuanini' que na'iccāmāsu'ni'yāuj tachi'xcuhū't lā' na'icuanāuj que Jesús ū'tza' a'ntī Dios hui'līlh ixli'juezca'n xalakahuan lā' xanīn. ⁴³ Lā' ixlihuākca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios, xalanī'n makān, tamālacstū'ncli que ixlihuāk a'ntīn talipāhuan Jesús, xla'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata Jesús.

Takalhlaka'ī'lh a'ntīn tū' israelitas

⁴⁴ Lā' Pedro ixchihuīna'huī'cus lā' huan Espīritu Santo cālakyujchi ixlihuākca'n a'ntī ixtakaxmatnī'mā'na Pedro. ⁴⁵ Lā' lej talē'cnīni'lh huan israelitas a'ntī ixtakalhlaka'ī' lā' ixcātā'mini't Pedro. Talē'cnīlh porque huan lē'ksajna' a'ntū Espīritu Santo, nā ixcāmaxquī'mā'ca huan tīn tū' israelitas. ⁴⁶ Cālē'cnīca porque ixcākaxmatcanī't a'nchī ixtachihuīna'n ā'tāpātīn tachihuīn lā' nā tachihuīna'mpā ixlēka'tla' Dios. ⁴⁷ Lā' Pedro cāhuanipā:

—¿Chā a'nan catīhuā a'ntī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā' tamā'na? Xla'ca'n tamaklhtīni'n chuntza' hua'chi quina'n huan lē'ksajna' a'ntū huan Espīritu Santo.

⁴⁸ Lā' Pedro cāhuanilh que cata'a'kpaxli porque tatapa'ksīlh con Jesucristo. Lā' squi'ni'ca Pedro que catachokolh lātma'j.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac litokpān nac Jerusalén

¹ Huan apóstoles lā' tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea cāmāca'tzīnīca que ixtakalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas. ² Lā' a'xni'ca' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāhuanilh huan israelitas a'ntī ixtakalhlaka'ī'. ³ Takalhasqui'nīlh Pedro:

—¿A'chī' maktanūnī'ta' a'nlhā tahui'lāna' chi'xcuhū'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī' cātā'huā'ya'nī'ta'?

⁴ Lā' Pedro tzuculh chihuīna'n lā' cāhuanikō'lh xa'nca lā' hualh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac xcānsipej Jope lā' xa'icorarlīmā'. Lā' iclakachuyalh. Lā' iclaktzī'lh hua'chi ka'tla' sávana a'ntū yujchi de nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti' lā' quilakchilh. ⁶ Lā' lej xa'nca iclaktzī'lh. Lā' iclaktzī'lh huan animalhna' a'ntū makakantā'ti' lā' animalhna' a'ntū tahua'nān lā' lūhua' lā' spunnu'. ⁷ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntūn quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' lā' cama'kni' lā' cahua't”. ⁸ Lā' icuanilh: “Tū', Māpa'ksīni'. Tū' maktin icua'nī't a'ntū xmān catūhuā lā' a'ntūn ko'hua'jua'”. ⁹ Lā' huan tachihuīn quinkalhtīpā ixlīmaktu' de nac a'kapūn. Lā' quihuanilh: “Tū' cahua'nti que ko'hua'jua' a'ntū Dios huan que xacani't”. ¹⁰ Huā'mā' pātle'kelh maktu'tun lā' tēpalacancha' tālhmā'n ixlīhuāk nac a'kapūn. ¹¹ Lā' chu līlacapalh tachilh nac chic a'nlhā xa'iclahui'lāna'uj kalhatu'tun chi'xcuhui'n a'ntī ixquilakmacamincanī't de nac Cesarea. ¹² Lā' Espíritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ū'tunu'n lā' tū' capāstacti catūhuā”. Lā' quintatā'a'lh huā' kalhachāxan tā'timīn. Lā' ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Lā' xla' quincāhuanini' a'nchī laktzī'lh na ixchic kalhatin ángel a'ntī tasu'yuni'lh lā' huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuhui'n nac Jope lā' calīminca Simón a'ntī ka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuaniyāni' a'nchīn tzē napūtaxtuya' hui'x lā' ixlīhuāk xala' na minchic”, huanilh huan ángel.

¹⁵ Lā' Pedro cāhuanipā:

—Lā' a'xni'ca' ictzuculh icchihuīna'n, huan Espíritu Santo cālakmilh ū'tunu'n chuntza' hua'chi quincālakmini' pū'la. ¹⁶ Lā' quit icpāstacli a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: “Juan ixlīmā'kpaxīni'n xcān pero xtunc a'nchī na'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n namaklhtīni'nā'tit Espíritu Santo”. ¹⁷ Dios cāmaxquī'lh xlaca'n huā'mā' lē'ksajna' nā chuntza' hua'chi quincāmaxquī'ni' quina'n a'ntī kalhlaka'ī'nī'ta'uj Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' ¿chu quit tzē xa'icmāmakchuyīlh Dios? —hualh Pedro.

¹⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', taquilhca'cslalh. Lā' tuncan tatzuculh tachihuīna'n a'nchī ixlēka'tla' Dios lā' tahualh:

—Dios lacasqui'n nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā chuntza' natalatahui'la para pō'ktu.

Takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ Lā' a'xni'ca' maknīca Esteban, lā' tzucuca cāmacaputzacan a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' xlaca'n tatzā'lalh lā' ixta'a'kahuankō'nī't. Lā' ixtatachokoyācha' nac Fenicia lā' nac Chipre lā' nac Antioquía. Lā' cāhuanica huan xatzey tachihuīn xmān huan israelitas. ²⁰ Pero makapitzīn de xlaca'n xalanī'n nac Chipre lā' nac Cirene lā' xlaca'n tachā'lh nac Antioquía. Lā' cātā'chihuīna'nca a'ntīn tū' israelitas. Lā' cāmāsu'ni'ca huan xatzey tachihuīn ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús. ²¹ Lā' huan Māpa'ksīni' cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn lā' chuntza' lej lhūhua' takalhlaka'ī'lh lā' tastālani'lh Māpa'ksīni'.

²² Lā' cāmāca'tzīnīca a'ntī ixtakalhlaka'ī' xalanī'n nac Jerusalén a'ntū ixpātle'kemā' nac Antioquía. Lā' macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ Lā' a'xni'ca' xla' chā'lh lā' laktzī'lh a'nchī Dios ixcāsīcua'lanālīnī't, lā' lej pāxuhualh xla'. Lā' Bernabé cāmaxquī'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh ixlīhuākca'n:

—Calīhui'lī'tit stālani'yā'titcus Māpa'ksīni'.

²⁴ Lā' Bernabé tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixa'clhcunuc ixlītsuma Espíritu Santo lā' lej ixkalhlaka'ī'. Lā' lhūhua' tachi'xcuhui't tatzuculh tatapa'ksī con Māpa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ Lā' ā'calīstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ Lā' a'xni'ca' kaksli, līmīlh nac Antioquía. Lā' ixlīhuāk lakatin cā'ta Bernabé lā' Saulo ixtatā'takēstoka a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixcāmāsu'ni'can lhūhua' tachi'xcuhui't. Lā' a'ntza' nac Antioquía tzucuca pū'la cāmāpācuhuīcan cristianos xlaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'.

²⁷ Huan tamā'na chi'chini' tataxtulh de nac Jerusalén makapitzīn ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Lā' kalhatin de xlaca'n, a'ntī ixuanican Agabo, tā'kaquī'lh na ixlacapūnca'n lā' cāmāca'tzīnīlh. Lā' Espíritu Santo maktāyhalh. Lā' hualh que na'a'nān lakachu lakatin ka'tla' tatzī'ncsta. Lā' chuntza' pātle'kelh a'xni'ca' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' talīhui'līlh tamacā'ni' lē'ksajna' huan tā'timīn a'ntī ixtahui'lāna' nac Judea. Tapāstacli tamāstā' chu a'nchī macā'cchā'n

chā'tunu'. ³⁰ Lā' chuntza' tatlhualh. Lā' Bernabé lā' Saulo talē'ni'lh huan lē'ksajna' huan xanapuxcu'nu' litokpān.

12

Maknīca Jacobo lā' chi'paca Pedro

¹ Lā' huanmā' quilhtamacuj huan rey, a'ntī ixtacuīni' Herodes, tzuculh cāchi'pa lā' cāmāpātīni' a'ntī ixtakalhlaka'ī'. ² Lā' māmāknīni'lh con cuchilu Jacobo ixtā'tin Juan. ³ Lā' a'xni'ca' ca'tzīlh Herodes que huan israelitas talakatīlh a'ntūn tlahualh, ā'chulā' cātlahuani'lh. Lā' māchi'panīni'lh nā huan Pedro. Huā'mā' pātīle'kelh a'xni'ca' ixlāmā' huan cā'tani' a'xni'ca' tahua'lh pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. ⁴ Lā' a'xni'ca' Herodes ixmāchi'panīni'ni't huan Pedro lā' māmānūni'lh nac pūlāchī'n. Lā' cāmacamaxquī'lh kalhacāujchāxan tropasna' a'ntī natamaktaka'lha lika'tla'tā'ti' līkalhatā'ti'. Lā' Herodes ixpuhuan ixlīmīlh ixlacapūnca'n tachi'xcuī' a'xni'ca' na'a'ksputa huan cā'tani' a'ntū huanican pascua. ⁵ Lā' chuntza' Pedro ixmānūcani't nac pūlāchī'n lā' ixmaktaka'lh mā'ca. Lā' huan a'ntī ixtakalhlaka'ī' tū' tajaxli ta'orarli lā' lej tasqui'ni'lh Dios por ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶ Lā' lakatin tzī'sa Pedro ī'lhtatamā' nac pūlāchī'n. Lā' Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakalī. Lā' ī'lhtatamā' huan Pedro na ixpāxtūnca'n huan kalhatu' tropasna' lā' ixcāmacachi'maxquī'cani't chā'tunu' tropa con cadenas. Lā' ā'kalhatu' tropasna' ixtayāna' ixlacapūn huan mākalhcha lā' ixtamaktaka'lha huan pūlāchī'n. ⁷ Lā' chu līmaktin tasu'yulh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Lā' lakatin xkakana' māxkakēlh huan pūlāchī'n. Lā' huan ángel tāpāxakā'līlh Pedro lā' mālakahuanīlh lā' huanīlh:

—Catā'kaqui' lacapalh.

Lā' huan cadenas taxcutli na ixmacan Pedro. ⁸ Lā' huan ángel huanīlh:

—Calha'kā'na' lā' catatūnu' mihuarache.

Lā' chuntza' tlahualh Pedro. Lā' huanipā huan ángel:

—Calha'ka' mintakēnu' lā' caquistāla'ni'.

⁹ Lā' Pedro taxtulh lā' ī'stālani'tēlha. Lā' tū' ixca'tzī palh ixlīstu'ncua' a'ntū ixtlahua huan ángel. Ixpuhuan que ixlakachuya. ¹⁰ Tapātīle'kelh huan xapū'la tropa a'ntī ixmaktaka'lh mā' lā' ā'calīstān tapātīle'kepā ā'kalhatin. Lā' tachīlh nac mākalhcha de līcā'n a'nlhā lactanūcan nac xcānsipej. Lā' ixa'cstu talaquī'lh. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tapātīle'kelh lakatin calle. Lā' chu tuncan lacapalh huan ángel makxtekli Pedro. ¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro tzeyā ca'tzīlh lā' hualh:

—Chuhua'j icca'tzī xa'nca que huan Māpa'ksīni' macaminī't ixángel lā' quimāpūtax-tūnī't de na ixlīmāpa'ksīn huan rey Herodes. Lā' quimāpūtaxtūnī't de ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuanī't ixquīntatlahuani'lh huan israelitas.

¹² Lā' a'xni'ca' ixpāstacnī'ttza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic María a'ntī ixtzī't Juan a'ntī ixka'lhī ixtacuīni' ixlītāpātu' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't lā' ixta'orarlimā'na. ¹³ Lā' Pedro lacatucslī huan mākalhcha a'nlhā lactanūcan para nachā'ncan na ixtanquilhni' huan chic. Lā' kalhatin tzu'ma'jāt, a'ntī ixtacuīni' Rode, milh kalhasqui'nī tichū xla'. ¹⁴ Lakapasli ixtachihuīn Pedro lā' lej tapāxuhualh. Lā' ū'tza' tū' līmālaquī'lh lā' tuncan tu'jnuntēlha tanūlh ixchakān chic. Lā' cāhuanīlh a'ntī ixtatakēstoknī't:

—Yā Pedro kēpūn.

¹⁵ Lā' xlaca'n tahuani'lh:

—Chuya'ya'.

Lā' Rode ā'chulā' cāhuanīlh ixlīstu'ncua'. Lā' tuncan tahualh:

—Tū' ū'tza'. Xmān huan ángel a'ntī maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Lā' Pedro ā'chulā' lacatucslī huan mākalhcha. Lā' a'xni'ca' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro lā' talē'cnīlh. ¹⁷ Lā' Pedro cāmacahuani'lh para que cataquilhca'cslalh. Lā' cāpūtīle'keni'lh a'nchī Māpa'ksīni' līmāxtulh nac pūlāchī'n. Lā' cāhuanīlh:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo lā' huan tā'timīn huā'mā' a'ntū pātīle'kelh.

Lā' Pedro taxtulh lā' a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Lā' chu tuncan a'xni'ca' tuncuīlh, huan tropasna' lej tatamakchuyīlh por ixpālacata a'nchī lītā'lal Pedro. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' Herodes māputzanīni'lh huan Pedro lā' tū' kaksca lā' cākalhasqui'nīlh huan tropasna' a'ntī ixcāyāhuacani't para natamaktaka'lha Pedro lā' cāmāmaknīnīni'lh. Lā' Herodes taxtulh de nac Judea lā' a'lh tancā'n nac Cesarea lā' a'ntza' tachokolh.

Nīlh Herodes

²⁰ Lā' Herodes ixcātā'lāmaka'kchā'nī't con xalanī'n nac Tiro lā' Sidón. Lā' makapitzīn de xlaca'n talacchihuīna'lh para natalaka'n. Lā' lī'amigos talātlahualh con Blasto a'ntī ixmaktaka'lhna' a'nīhā ī'lhata huan rey. Lā' xlaca'n ixtamāko'xamixīcu'tun porque ixlīhua'tca'n xalanī'n nac Tiro lā' Sidón līmincancha' de na ī'xcānsipej huan rey. ²¹ Lā' chilh huan chi'chini' a'ntū ixcālhcāni'nī't Herodes. Lā' ixlhakā'nī't ixlu'xu' a'ntū ixtasu'yu que rey ixuani't. Lā' tahuī'lh nac trono lā' a'cta'sana'lh. ²² Lā' tachi'xcuī't tata'salh lā' tahualh:

—Tū' chi'xcu' a'ntī a'cta'sana'n. U'tza' kalhatin dios.

²³ Lā' chu līmaktin kalhatin ixāngel Dios mātākāhuī'lh Herodes porque cāmakxtekli tamācā'tanīlh como hua'chi Dios. Lā' huan tzapūla' tahua'lh lā' nīlh.

²⁴ Lā' ixtachihuīn Māpa'ksīni' a'kahualh lā' cālākchā'lh ā'makapitzīn chi'xcuī'n.

²⁵ Lā' a'xni'ca' Bernabé lā' Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītōtca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tchokolh nac Antioquía. Lā' cātā'a'lh Juan a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos.

13

Bernabé lā' Saulo tatzuculh talē'n makat xatzey tachihuīn

¹ Chu lī'ū'tunu'n xalanī'n a'ntza' ixtatakēstoka nac Antioquía, ixa'nān a'cta'sana'nī'n lā' mākalhtō'kē'ni'ni'n. Makapitzīn ixtacuīni'ca'n Bernabé lā' Simón (a'ntī ixuanican Negro) lā' Lucio xala' nac Cirene lā' Manaén (a'ntīn tā'stacli rey Herodes) lā' Saulo. ² Lā' xlaca'n ixtataquilhpūtani'mā'na Dios lā' ixtalīhui'linī't tuntū' natahua'. Lā' Espiritu Santo hualh:

—Caquilāmāxtunquīni'uj Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n natatlahua huan ixlītōtca'n a'ntū na'iccāmaxquī'.

³ Lā' xlaca'n tūna'j ixtahua' nīn tuntū' lā' ta'orarlīlh lā' ta'a'cpūmā'ca'lh ixmacanca'n. Lā' cāmācā'nca.

Huan apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Lā' huan Espiritu Santo cāmācā'lh Bernabé lā' Saulo. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Seleucia. Lā' tuncan tapū'a'lh barco nac Chipre a'ntū pītina'j tī'ya't na ixpu'nān mar. ⁵ Lā' a'xni'ca' tachīlh nac xcānsipej Salamina, talī'a'cta'sana'lh ixtachihuīn Dios na ixlītōkpānna'ca'n huan israelitas. Lā' talē'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' tatētaxtulh ixlīhuāk huan Chipre, tachīlh nac xcānsipej ixtacuīni' Pafos. Lā' tapāxtokli chā'tin chi'xcu' israelita ixtacuīni' Barjesús. Xla' tlahuāna' ixuani't lā' a'cta'sana', pero tū' ixla' Dios. Xmān ixcālī'a'kxoko. ⁷ Lā' huan tlahuāna' ixmaktāya huan gobernador Sergio Paulo a'ntī lej skalalh ixuani't. Lā' huan gobernador cāmāyāni'lh Bernabé lā' Saulo lā' ixkaxmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Pero cātā'lāhuanīlh huan tlahuāna' a'ntī ixuanican nā Elimas. Xla' tū' ixlacasqui'n nīn cakalhlaka'ī'lh huan gobernador. ⁹ Lā' Saulo, a'ntī nā ixtacuīni' Pablo, ixlītuma Espiritu Santo na ixa'clhcunuc. Xla' lakalaktzi'lh Elimas. ¹⁰ Lā' huanīlh:

—Hui'x lej a'kxokonuna' lā' lej ca'tzanca'tziya'. Hui'x ixcaman ko'ti'ti' lā' hui'x nīn tuntū' lakatiya' a'ntūn tzey. ¿Lhānīn namakxteka' lactlahua'ya' a'ntū xastu'ncua' ixlīmāpa'ksīn Dios? ¹¹ Lā' chuhua'j huan Māpa'ksīni' namāpātīniyāni'. Lakatzi'n nala'ya' lā' tūlalh catila'ktzi' chi'chini' lātma'j.

Lā' chu limaktin lakapoklhuana'lh lā' tūlalhtza' lacahuāna'lh lā' ixputzatlā'huan a'ntī ixmakachi'palē'lh. ¹² Lā' a'xni'ca' huan gobernador laktzī'lh a'ntū pātē'kelh, xla' kalhlaka'ī'lh porque lē'cnīlh a'ntū ixmāsu'yucan ixpālacata Māpa'ksīni'.

Pablo lā' Bernabé nac Antioquía

¹³ Lā' Pablo lā' nā a'ntī ixtatā'a'n tataxtulh de nac Pafos lā' tapū'a'lh barco lā' tachā'lh nac Perge ixlēka'tla' nac Panfilia. Lā' a'ntza' Juan cāmakxtekli lā' taspi'tchokolh nac Jerusalén. ¹⁴ Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de nac Perge lā' tachā'lh nac Antioquía ixlēka'tla' nac Pisidia. Lā' huan chi'chini' a'ntū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixlitokpānca'n israelitas lā' tatahui'lalh. ¹⁵ Lā' lakapūtle'keca ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzō'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac litokpān tamacamilh kalhatin a'ntī cāhuanilh Pablo lā' Bernabé:

—Chi'xcuui'n, palh cāmaxquī'cu'tunā'tit tapāstacna' huan tachi'xcuui't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Lā' Pablo tāyalh lā' cāmacahuani'lh para nataquilhca'csla lā' hualh:

—Cakaxpa'ttit chi'xcuui'n israelitas lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ Huan quinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacli a'ntī quinapapna'ca'n. Lā' Dios lej laka'tla'n cātlahualh a'xni'ca' xlaca'n xatza'nkān ixtahui'lāna' nac ti'ya't Egipto. Lā' Dios ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn lā' ū'tza' tzē cālīmāxtulh de huanmā' ti'ya't. ¹⁸ Lā' Dios iccāpātīni' tu'pu'xam cā'ta a'xni'ca' ixtalatlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁹ Lā' Dios cāmāspūtūlh tachi'xcuui't xalanī'n lakatojon xcānsipej nac ti'ya't a'nlhā ixuanican Canaán. Lā' cāmālacpitzini'lh huan quinapapna'ca'n huan ti'ya't a'nlhā natalatahui'la. ²⁰ Lā' Dios cāhui'lini'lh ixjuezca'n a'ntī nacāmāpa'ksī lakatā'ti' ciento ā'pūpitzi cā'ta. Lā' huan a'cta'sana' Samuel ū'tza' ā'xmān juez lalh. ²¹ A'calistān huan quinapapna'ca'n israelitas tasqui'nli kalhatin ixreyca'n. Lā' Dios hui'lilh ixlīrey Saúl, ixcaman Cis. Lā' ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² Lā' a'xni'ca' Dios māpānūlh huan Saúl, lā' hui'lipā David ixlīrey. Dios līchihuīna'lh ixpālacata David lā' hualh: “Quit iclakapasa David, ixo'kxa' Isaí. Lā' iclaktzī'n ū'tza' kalhatin chi'xcu' a'ntī pāstacna'n hua'chi icpāstacna'n quit. Xla' natlahua ixlīhuāk quintapuhuān”, hualh Dios. ²³ Lā' Dios cāmaxquī'lh huan israelitas kalhatin māpūtaxtūnu' chuntza' a'nchī hualh Dios xapū'la. Lā' huan māpūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, ī'xū'yātā'nat David. ²⁴ A'xni'ca' Jesús tūna'j i'xmin, Juan iccāhuani ixlīhuāk tachi'xcuui't israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kpaxtit”. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ī'sputmā'tza' ixquilhtamacuj Juan a'ntū ixlīmā'kpaxīni'n, xla' ixuan: “Quit tū' a'ntī puhua'nā'tit. A'calistān namimpala ā'chā'tin a'ntī lej ka'lhī limāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tū' limini'ni' nīn na'ickalhxcuta ixlīkalhtza'pa'can ī'zapato”.

²⁶ Lā' Pablo huampā:

—Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntī ī'xū'yātā'natna' Abraham, hua'chi quit, lā' hui'xina'n a'ntī jicua'ni'yā'tit Dios. Chuhua'j cātamacamini'ni'ta'ni' huan tachihuīn a'ntū nalīpūtaxtucan. ²⁷ Lā' xalanī'n nac Jerusalén lā' nā ixpūchihuīna'nī'nca'n tū' ixtaca'tzī tichū Jesús. Lā' tū' tamāchekxīlh ixtachihuīnca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios a'ntū lakapūtle'kecan pō'ktu huan chi'chini'n a'ntū pūjaxcan. U'tza' limāpa'ksīni'nca que Jesús namaknīcan. Lā' chuntza' tatlōkentaxtūlh chu a'nchī tualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makān. ²⁸ Lā' a'uj tūlalh takaksni'lh ixpālacata chichū natalīmaknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh huan Pilato que camaknīca. ²⁹ Lā' a'xni'ca' xlaca'n ixtatlōkentaxtūni'ttza' ixlīhuāk a'ntū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn de huan nac cruz lā' mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Lā' Dios mālakahuanīchokolh. ³¹ Lā' lej lātma'j iccātasu'yuni' a'ntī iccātā'taxtūni't de nac Galilea lā' iccātā'a'nī't nac Jerusalén. Lā' huā'mā'na chi'xcuui'n ū'tunu'n a'ntī tamāstū'ncmā'na chuhua'j huan tachi'xcuui't ixpālacata Jesús.

³² Lā' chuhua'j quina'n iccāhuaniyāni' hui'xina'n xatzey tachihuīn ixpālacata a'ntū cāhuanilh Dios quinapapna'ca'n que namāstā'. ³³ Lā' ū'tza' Dios quincātīlōkentaxtūni'ni' quina'n, a'ntī ī'xū'yātā'natna'ca'n, a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Jesús. Chuntza' tatzō'kni' huan nac libro Salmos capítulo lakatu':

Hui'x qui'O'kxa'. Chuhua'j icmāsu'yu que hui'x qui'o'kxa'.

³⁴ Lā' Dios mālakahuanīchokolh Jesús de nac cā'linīn. Lā' tū' ā'maktin cati'a'lh nac cā'linīn. Lā' Dios hualh chuntza': "Na'iccāmaxqui'yāni' a'ntūn quilīsicua'lanālin chuntza' a'nchī huanica David". ³⁵ Lā' tatz'o'kni' nac libro Salmos ā'lakatin capítulo: Hui'x tū' catimakxtekti namasa ixmacni' mi'O'kxa' a'ntī lej tzey.

³⁶ Lā' David ixtlahuanī'ttza' ixtapuhuān Dios ixlacapūnca'n xla'ca'n a'ntī ixtahui'lāna' a'xni'ca' xla' ixlātlā'huan nac quilhtamacuj. Lā' xla' nīlh lā' mā'cnūca a'nīhā ix-cāmā'cnūcanī't ixnatā'ta'na'. Lā' ixmacni' David masli. ³⁷ Pero tū' masli ixmacni' Jesús a'ntī Dios mālakahuanīchokolh. ³⁸ Camāchekxī'tit hui'xina'n a'ntī israelitas hua'chi quit. Por ixpālacata huā'mā' chi'xcu', cātāmāca'tzīnīyāni' hui'xina'n que mintalaclē'i'ca'n tzē nacāmāspūtūnu'ni'yāni'. ³⁹ Jesús cāmāspūtūnu'ni' ixlīhuāk ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn talīpāhuan Jesús. Lā' huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés, ū'tza' tūlalh catimāspūtūlh tala-clē'i'. ⁴⁰ Caskalahlā'tit que tū' nacāpātle'keni'yāni' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n. Tahualh:

⁴¹ Cakaxpa'ttit hui'xina'n a'ntī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit lā' casputtit; porque quit, Dios, na'ictlahua lakatin catūhuā a'xni'ca' hui'xina'n hui'lāna'ntit.

Lā' palh ixcāpātūtle'keni'ni' a'ntū quit na'ictlahua, hui'xina'n tū' ixkalhlaka'ī'tit.

⁴² Lā' Pablo lā' Bernabé tataxtulh de na ixlītokpānca'n israelitas. Lā' huan tachi'xcu'huī't, a'ntīn tū' israelitas, tasqui'ni'lh que natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlīmīxtzeyan. ⁴³ Lā' tataxtulh a'ntī ixtatakēstokni't nac lītokpān. Lā' tastālanī'lh Pablo lā' Bernabé lhūhua' israelitas lā' ā'makapitzīn a'ntī ixtanūnī't na ixreligionca'n israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' Pablo cāmāxqui'lh tapāstacna' lā' cāhuanilh que tū' catamakxtekli huan xatzey tachihuīn a'ntū māsu'yu ixlītzey Dios.

⁴⁴ Lā' ixlīmīxtzeyan, a'xni'ca' ixchā'n huan chi'chini' a'ntū ixpūjaxcan, ixlīhuāk xalanī'n nac xcānsipej tatakēstokli para natakaxmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ Lā' a'xni'ca' huan israelitas talaktzī'lh ixtalhūhuā't huan tachi'xcu'huī't, xla'ca'n lej talakca'tzalh lā' tatā'lāhuanilh Pablo lā' talakapalalh. ⁴⁶ Lā' Pablo lā' Bernabé tachihuīna'lh lā' tū' talacapuhualh lā' cāhuanica:

—Lej tasqui'nī que cātahuanini' xapū'la hui'xina'n, israelitas, i'xtachihuīn Dios. Pero como hui'xina'n lakmaka'ntit, chuntza' tasu'yu que tū' ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj huan a'ntīn tū' israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quīnDiosca'n quīncāmāpa'ksīni' lā' hualh:

Quit iclacsacni'ta'ni' para nacāmāca'tzīnī'ya' a'nchī natalīpūtaxtu xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' na ixlīhuāk quilhtamacuj.

Chuntza' hui'x hua'chi lakatin pūmaksko a'nchī namakskoya' ixlīhuāk.

⁴⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej tapāxuhualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' tahualh que lej tzey ixtachihuīn Dios. Lā' takalhlaka'ī'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixcāhui'līcanī't para natamaklhtīni'n xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁴⁹ Lā' māca'tzīnīni'nca ixtachihuīn Māpa'ksīni' lakachu a'nīhā ixmāpa'ksī Antioquía. ⁵⁰ Pero huan israelitas tachihuīna'maxqui'lh huan xalaka'tla'n pusan a'ntī lej ixta'a'cnīni'ni' Dios lā' nā huan xanapuxcu'nu' de huan xcānsipej. Lā' tacuccha'xli cāmācaputzaca Pablo lā' Bernabé lā' cātīlakamacā'nca de na ī'xcānsipejca'n lā' nā a'nīhā ixtamāpa'ksī. ⁵¹ Lā' huan Pablo lā' Bernabé tatīncxli huan pokxni' de ixtojonca'n lā' chuntza' cāmāca'tzīnīca que huan xalanī'n huan xcānsipej ixtalē'n cuenta. Lā' ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Lā' huan tā'timīn lej tapāxuhualh. Lā' ixa'clhcunucca'n i'xlītzuma Espīritu Santo.

14

Pablo lā' Bernabé nac Iconio

¹ Lā' Pablo lā' Bernabé lacapūxtim tatanūlh huan na ixlītokpānca'n israelitas nac Iconio lā' ta'a'cta'sana'lh. Lā' takalhlaka'ī'lh lej lhūhua' israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ² Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhlaka'ī' tachihuīna'maxqui'lh huan

a'ntin tū' israelitas. Lā' cāmāpuhuanīca que huan tā'timīn tū' tzey ixtahuanī't. ³ Lā' Pablo lā' Bernabé tatachokolh lātma'j nac Iconio lā' ixta'a'cta'sana'n lā' tū' talacapuhualh porque ixtalipāhuan huan Māpa'ksīni'. Lā' por ixlīmāpa'ksīn Dios ixtatlahua laka'tla'n catūhuā lā' lē'cnīn. Lā' ū'tza' limāsu'yulh Dios que lej stu'ncua' a'ntū ixtachihuīna'n Pablo lā' Bernabé xpālacata Jesucristo. ⁴ Pero huan tachi'xcuui't xala' huan nac xcānsipej tū' a'cxtimni' ixtapāstacna'n. Makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan israelitas lā' ā'makapitzīn ixtapāstacna'n hua'chi huan apóstoles. ⁵ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntin tū' israelitas lā' nā huan xanapuxcu'nu' talacchihuīna'lh para natalacatāqui'nin lā' natamūta'lanā'n. ⁶ Lā' a'xni'ca' taca'tzilī huā'mā', Pablo lā' Bernabé tatzā'lah. Lā' ta'a'lh nac estado de Licaonia nac xcānsipejni' Listra lā' Derbe lā' ā'lakatunu' cā'lacchicni'. ⁷ Lā' a'ntza' ixtalī'a'cta'sana'n xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo.

Mūta'laca Pablo nac Listra

⁸ Ixui' kalhatin chi'xcu' nac Listra. Tū' tzey ixuanī't ixtojon. Ixlū'ntū'lanī't desde a'xni'ca' lacatuncuīlh. Tū' maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixui' ixkaxmatmā' Pablo. Lā' Pablo lakalaktzi'lh lā' ca'tzilī que ixkalhlaka'i' que tzē namātzeyīcan. ¹⁰ Lā' Pablo lej palha' hualh:

—Caxlittāya'.

Lā' huan chi'xcu' tachā'yāhualh lā' latā'kchokolh.

¹¹ Lā' a'xni'ca' huan ixtalhūhuā't talaktzi'lh a'ntū tlahualh Pablo, xlaca'n tata'salh lā' tahualh ixtachihuīnca'n xalanī'n nac Licaonia. Lā' tahualh:

—¡Tayujni'ta'nchi dioses a'ntin tatasu'yu hua'chi chi'xcuui'n!

¹² Lā' tahualh que Bernabé ixuanī't ixdiosca'n Júpiter. Lā' tahualh que Pablo ixuanī't ixdiosca'n Mercurio porque ū'tza' a'ntī ixa'cta'sana'nī't. ¹³ Lā' huan lītokpān a'nlhā ixtaquilhpūtani'can huan a'ntī dios Júpiter, ixyā ixlacapūn huan xcānsipej. Lā' huan ixcura Júpiter līmīlh toros lā' xa'nat nac tanquilhni'. Lā' huan cura lā' huan tachi'xcuui't ixtalakachi'xcuui'cu'tun. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' huan apóstoles, Bernabé lā' Pablo, tamāchekxilī a'ntū ixcātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n taxtī'tli ixa'cstuca'n ixlū'xu'ca'n porque lej tatamakchuyīlh. Lā' tatu'jnulh ixlacphu'nan huan tachi'xcuui't lā' tata'salh lā' tahualh:

¹⁵ —¡Tachi'xcuui't! ¿A'chī' tlahua'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chi'xcuui'n a'cxtim hua'chi hui'xina'n. Iccālīmini'yāni' xatzey tachihuīn para que nalītalakspi'tā'tit ixlīhuāk huā'mā' a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī a'ntūn tlahua'yā'tit, lā' para naputzayā'tit Dios a'ntī lakahuan. U'tza' a'ntī tlahuanī't a'kapūn lā' ti'ya't lā' mar lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ¹⁶ Kōtan tū'xama'ntza' Dios cāmakxteknī't ixlīhuāk tachi'xcuui't natatlahua chu a'ntūn talacasqui'n. ¹⁷ Pō'ktu Dios ixcāmacā'ni' a'ntū ixmāsu'yu que a'nan Dios. Dios tlahua a'ntūn tzey. U'tza' līla xcān lā' lej līla a'ntū tzē hua'can. Lā' quincāmaxqui'yāni' quina'n tapāxuhuān lā' a'ntū hua'yāuj hasta līpāxūj lahui'lāna'uj —hualh Pablo.

¹⁸ A'yuj Pablo cāhuanīlh huā'mā', yosca'tzī cāmāpānūni'ca ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuui't para natalakachi'xcuui' Pablo la' Bernabé.

¹⁹ Lā' tachīlh makapitzīn israelitas xalanī'n nac Antioquía lā' Iconio. Lā' tachihuīna'maxqui'lh tachi'xcuui't. Lā' ū'tza' līmūta'laca Pablo lā' xuakaca lā' māxtuca de huan xcānsipej lā' makxtekca. Tapuhualh que xanīntza' ixuanī't. ²⁰ Pero huan tā'timīn talītamacxti'li'lh lā' Pablo tā'kaqui'lh lā' tanūlh nac xcānsipej. Lā' ixlīlakalī ta'a'lh Pablo lā' Bernabé nac Derbe.

²¹ Lā' ixta'a'cta'sana'n huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo nac huanmā' xcānsipej lā' lhūhua' takalhlaka'i'lh. Lā' tuncan xlaca'n tataspi'tchokopā nac Listra lā' nac Iconio lā' nac Antioquía. ²² A'ntza' ixcāmaxqui' tahuixcān huan a'ntī ixtakalhlaka'i'. Lā' lej ixcāmaxqui' tapāstacna' que natakalhlaka'i' para pō'ktu. Lā' cāhuanica:

—Tasqui'nī napātīni'nāuj a'xni'ca' tūna'j tanūyāuj a'nlhān Dios māpa'ksīni'n.

²³ Lā' cālacsacca xanapuxcu'nu' nac lakatunu' lītokpān. Lā' pū'la ta'orarlīlh lā' tū' tahuā'yalh. Lā' tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī ixtakalhlaka'i'ni't que cacāmak-taka'lhli huan xanapuxcu'nu'.

Pablo lā' Bernabé tataspi'tchokopā nac Antioquía

²⁴ Lā' tuncan Pablo lā' Bernabé tatētaxtulh huan nac Pisidia lā' tamilh nac Panfilia. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixtalī'a'cta'sana'nī't huan xatzey tachihuīn nac Perge, lā' ta'a'lh tancā'n nac Atalia. ²⁶ Lā' de a'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Lā' huanmā' xcānsipej ixuanī't a'nlhā xapū'la i'squi'ni'canī't Dios que cacāmaktāyalh Bernabé lā' Pablo ixlītōtca'n a'ntū chū'cus tatlahuakō'nī't.

²⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh Pablo lā' Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' cāhuanica ixlīhuāk a'ntū Dios ixcāmaktāyanī't que natatlahua. Lā' cāhuanica a'nchī Dios ixcāmāsu'ni'nī't que ixlacasqui'n nā ixtakalhlaka'ī'lh nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁸ Lā' a'ntza' Pablo lā' Bernabé tatā'tachokolh huan tā'timīn makān.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹ Lā' tamilh nac Antioquía makapitzīn chi'xcuui'n xalanī'n nac Judea. Lā' tatzuculh tamāsu'ni' huan tā'timīn. Lā' tahualh:

—Tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit chu a'nchī ixmāsu'yu Moisés. Lā' palh tū' circuncidarla'nī'ta'ntit, tūla catipūtaxtutit.

² Lā' Pablo lā' Bernabé talālihuanih xlaca'n lā' lej talālacatāqui'lh. Lā' ā'calistān cālacsacca Pablo lā' Bernabé lā' ā'makapitzīn huampala a'ntī natalaka'n huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lītōkpān nac Jerusalén lā' natakahasqui'nīni'n a'nchī nalīlacāxtlahuacan.

³ Lā' chuntza' huan tā'timīn xalanī'n nac huan lītōkpān nac Antioquía tamacā'lh Pablo lā' Bernabé. Lā' xlaca'n ta'a'lh lā' ixtatētaxtutēlha lakaxtim nac estado de Fenicia lā' Samaria. Lā' ixtapūtle'keni' a'nchī ixtakalhlaka'ī' huan a'ntīn tū' israelitas. Lā' ū'tza' talipāxuhualh huan tā'timīn.

⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo lā' Bernabé tachā'lh nac Jerusalén lā' tapāxtokli con tapāxuhuan huan tā'timīn lā' apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lītōkpān. Lā' Pablo lā' Bernabé tahuanilh ixlīhuāk a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē natatlahua. ⁵ Lā' tatāyalh makapitzīn a'ntī i'stālani' ixtamāscatīni'nca'n fariseosnu' lā' ixtakalhlaka'ī'. Lā' tahualh:

—Lā' tasqui'nī que nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā tasqui'nī que nata'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés.

⁶ Lā' huan apóstoles lā' xanapuxcu'nu' tatakēstokli para que xa'nca natalacāxtlahua huā'mā'. ⁷ Lā' ixtalacchihuīna'mā'nacus lā' tāyalh Pedro lā' cāhuanilh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que makāntza' Dios lacsacli kalhatin de quina'n. Quit quilacsacli para que na'iccāhuani xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas lā' chuntza' tzē natakahlaka'ī' nā xlaca'n. ⁸ Lā' Dios, a'ntī lakapasa ixa'clhcunucca'n tachi'xcuui't, ū'tza' cāmaxqui'lh xlaca'n huan Espiritu Santo chuntza' a'nchī quincāmaxqui'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' māsu'yulh que Dios lacasqui'n que natakahlaka'ī' nā xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni'. ⁹ A'cxtim Dios xacalh ixa'clhcunucca'n xlaca'n lā' qui'a'clhcunucca'n por ixpālacata lipāhuanāuj Dios. ¹⁰ ¿A'chī pāstacna'nā'tit hui'xina'n que tū' tzey a'nchī Dios lacasqui'n natakahlaka'ī' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas? Lā' ¿a'chī lacasqui'nā'tit hui'xina'n que xlaca'n natatlōkentaxtū huan ley a'ntū maxqui'ca Moisés? U'tza' quinatāta'na'ca'n tūlalh tatlōkentaxtūlh. Lā' nā quina'n tūlalh catitlōkentaxtūj. ¹¹ Pero ickalhlaka'ī'yāuj que xapūtaxtuni' quina'n chuntza' hua'chi nā xlaca'n porque quincāmāpūtaxtūcu'tuni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús —hualh Pedro.

¹² Lā' tuncan ixlīhuāk ixtalhūhuā't tachi'xcuui't taquilhca'cslalh. Lā' xlaca'n takaxmatli a'xni'ca' Bernabé lā' Pablo tapūtle'kelh huan lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū Dios cāmaktāyalh que tzē tatlahua na ixlac'hpu'nanca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' a'xni'ca' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kalhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquilākaxmatui. ¹⁴ Pūtle'kenī'ttza' Simón Pedro a'nchī Dios xapū'la cālacsacli makapitzīn chi'xcuui'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cālacsacli para natala ixcamana'. ¹⁵ Lā' huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' tahualh chu ū'tza'. Lā' chuntza' tatzō'kni':

¹⁶ A'calistān na'ictaspi'ta lā' na'ictlahuapala huan ixchic David a'ntū laclalh.

Lā' na'iccāxtlahuapala a'nlhā laclanī't, lā' na'icyāhuapala.

¹⁷ Lā' chuntza' ā'makapitzīn chi'xcuui'n nataputza Māpa'ksīni'.

Lā' nā nataputza nā ixlīhuākca'n xalanī'n nac ā'lakatunu' xcānsipejni' a'ntīn cālkapas-can quintachi'xcuui't.

¹⁸ Huā'mā' hualh huan Māpa'ksīni' a'ntī māsuyulh huā'mā' desde a'xni'ca' lacatuncuīlh huan quilhtamacuj.

¹⁹ Lā' Jacobo huampā:

—U'tza' quit quintapāstacna' que tū' cacāmāmakchuyiuj a'ntīn tatā'a'n Dios xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Icpuhuan que natzo'kāuj lā' nacāhuaniyāuj que tū' catahua'lh a'ntū cā'a'ksajuī'canī't huan ídolos lā' nā tū' catamakpuscātīni'lh lā' tū' cataka'lhīlh huan puscan ixmakchi'xcu'ca'n lā' nā tū' catahua'lh ixquinīt huan animalhna' a'ntū a'kpixchī'canī't lā' nā tū' catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan porque lejtza' makān na ixlīhuāk cā'lacchicni', pō'ktu chi'chini' a'ntū pūjaxcan, a'cta'sana'ncan lā' lakapūtle'kecan a'ntū hualh Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Lā' huan apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' lā' ixlīhuākca'n talīhui'līlh talacsaca makapitzīn chi'xcuui'n chu lī'ū'tunu'n lā' nacāmacā'ncan con Pablo lā' Bernabé nac Antioquía. Lā' macā'nca huan Judas, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Barsabás, lā' ā'chā'tin ixtacuīni' Silas. Huan tamā'na kalhatu' chi'xcuui'n xalaka'tla' ixtahuani't huan litā'timīn. ²³ Lā' tzo'kca lakatin carta a'ntū talē'lh Judas lā' Silas. Lā' ixtatzo'kni' nac carta lā' tahualh:

“Quina'n apóstoles lā' xanapuxcu'nu' lā' tā'timīn iccāsaludarliyāni' hui'xina'n tā'timīn a'ntīn tū' israelitas xalanī'n nac xcānsipej Antioquía lā' nac estado de Siria lā' Cilicia. ²⁴ Ickaxmatni'ta'uj que makapitzīn de quina'n tataxtunī't de ā'tzā' a'yuj quina'n tū' iccāmaxqui'uj xlaca'n līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n cātālīmāmakchuyīni'ta'ni' con a'ntū ixtamāsu'yu lā' cātāmāpātza'nkāni'nī'ta'ni'. Lā' tahualh que tasqui'nī que hui'xina'n natlahuayā'tit ixtalanānca'n israelitas. ²⁵ A'xni'ca' quina'n ictakēstokui, iclīhui'liuj iclacsacāuj chi'xcuui'n a'ntī na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n con Bernabé lā' Pablo a'ntīn cāpāxqui'yāuj. ²⁶ Huan kalhatu' chi'xcuui'n tatanūnī't a'nlhā lej cā'lijicua' por xpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁷ Lā' iccāmacā'ni'ta'nchāuj Judas lā' Silas. Xlaca'n nacāhuaniyāni' chu ū'tza' a'ntū ictzo'knumā'nauj. ²⁸ Na'iccāmaxqui'yāni' hui'xina'n lakatin līmāpa'ksīn chuntza' a'nchī ixtapuhuān Espiritu Santo lā' nā quinta-puhuānca'n. Chu xmān huā'mā' tasqui'nī: ²⁹ que hui'xina'n tū' catihua'tit quinīt a'ntū līlakachi'xcuui'canī't ídolo, lā' tū' cahua'tit ka'lhni', lā' tū' cahua'tit ixquinīt animalh a'ntū a'kpixchī'canī't, lā' tū' camakpuscātīni'ntit lā' tū' cataka'lhīlh ixmakchi'xcu'ca'n puscan. Palh hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit a'ntūn tzey. Xmān huā'mā' iccāhuaniyāni'”.

³⁰ Lā' cāmacā'nca Bernabé lā' Pablo lā' ā'makapitzīn. Lā' xlaca'n ta'a'lh tancā'n nac Antioquía. Lā' a'ntza' cāmākēstokca huan tachi'xcuui't a'ntī ixtakalhlaka'tī lā' cāmaxqui'ca huan carta. ³¹ Xlaca'n talakapūtle'kelh lā' tapāxuhualh por xpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. ³² Lā' Judas lā' Silas nā xlaca'n a'cta'sana'nī'n ixtahuani't. Xlaca'n lej tahualh lā' cāmaxqui'ca tapāstacna' huan litā'timīn lā' cāmaxqui'ca tahuixcān. ³³ Lā' a'xni'ca' ixtahuilāna'tza' makān a'ntza', cāmāxtekca huan tā'timīn lā' cāhuānca: “Dios cacālē'ni'”. Lā' talakminchokopā a'ntī iccāmacā'nī't. ³⁴ Lā' puhuanli Silas natachoko a'ntza'. ³⁵ Lā' nā Pablo lā' Bernabé tatachokolh nac Antioquía. Xlaca'n lā' lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu lā' ixtalē'cta'sana'n ixtachihuīn Māpa'ksīni'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' para nalē'n makat xatzey tachihuīn

³⁶ A'xni'ca' xpātē'kenī'ttza' lātma'j chi'chini', Pablo huanilh Bernabé:

—Cacālaka'mpalauj huan quintā'timīnca'n na ixlīhuāk xcānsipejni' a'nlhā māca'tzīnīni'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīni'. Cāhui laktzī'nāuj a'nchī tataxtokō'.

³⁷ Lā' Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, a'ntī ixka'lhī ixlītāpātu' ixtacuīni' Marcos. ³⁸ Pero Pablo tū' ixlē'ncu'tun porque Marcos iccāmāxteknī't xlaca'n a'xni'ca' ixtahuilāna' nac Panfilia. Lā' tū' a'lh cātā'scuja. ³⁹ Lā' lej talālacatāqui'lh Bernabé lā' Pablo. Lā' ū'tza'

talitaxtunquilh. Bernabé lē'lh Marcos lā' tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Lā' Pablo lacsacli Silas lā' tataxtulh. Lā' huan tā'timīn ixtasqui'ni'ni't huan Māpa'ksīni' camaktaka'lhli. ⁴¹ Lā' Pablo lā' Silas ixtatētaxtutēlha nac estado de Siria lā' Cilicia lā' ixcāmaxqui' tahuixcān huan tā'timīn a'ntī a'ntza' ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo lā' Silas

¹ Lā' Pablo lā' Silas tachā'lh nac xcānsipejni' Derbe lā' Listra. Lā' tapāxtokli kalhatin chi'xcu' a'ntī ixkalhlaka'ī' lā' ixtacuīni' Timoteo. Xla' ixo'kxa' ixuanī't kalhatin puscāt israelita a'ntī ixkalhlaka'ī'. Lā' ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. ² Huan tā'timīn nac Listra lā' nac Iconio ixtaca'tzī palh tzeyā chi'xcu' Timoteo. ³ Lā' Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Lā' huan israelitas ixtaca'tzī que ixtāta' Timoteo tū' israelita ixuanī't. Lā' ū'tza' Pablo līmāchu'cunini'lh Timoteo para que naka'lhī ixlīlakapascan como hua'chi israelitas. Pablo tlhualh huā'mā' porque tū' cāmaka'kchā'ncu'tulh huan israelitas a'ntza'. ⁴ Lā' xlaca'n ixtatētaxtutēlha huan lakatunu' xcānsipejni'. Lā' ixcāmāca'tzīnīcan huan līmāpa'ksīn a'ntū ixtahuanī't apóstoles lā' huan xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Lā' chuntza' huan a'ntī ixtatakēstoka nac lakatunu' cā'lacchicni' tatauixcānīlh lā' ā'chulā' takalhlaka'ī'lh. Lā' lakaliyān talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Lā' huan Espiritu Santo tū' cāmakxtekli tachihuīna'n xatzey tachihuīn nac Asia. Lā' Pablo lā' a'ntī ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlēka'tla' Frigia lā' Galacia. ⁷ Lā' a'xni'ca' tachā'lh na ixlītapitzi a'nlhā ixmāpa'ksī Misia, lā' ta'a'ncu'tulh nac Bitinia. Pero huan ixEspiritu Jesús tū' cāmakxtekli nata'a'n. ⁸ Lā' tatētaxtulh nac Misia lā' ta'a'lh tancā'n nac xcānsipej Troas. ⁹ A'ntza' cā'tzī'sa Pablo lakachuyalh lā' laktzī'lh kalhatin chi'xcu' xala' nac Macedonia a'ntī tāyalh ixlacapūn. Lā' huan chi'xcu' lej ī'squi'ni' lā' huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia lā' caquilāmaktāyauj”. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' lakachuyakō'lh, tuncan quina'n ictzucūj ictacāxāuj para na'ica'nāuj nac estado de Macedonia. Chu tuncan icpāstacui que ixlīstu'ncua' Dios quincālacsacni'ta'ni' na'iccākalhachihuīna'ni'yāuj xalanī'n nac Macedonia huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Pablo lā' Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas lā' icpū'a'uj barco lā' stu'nc icmiuj nac Samotrācia. Lā' ixlīlakalī huampala ica'uj nac Neápolis. ¹² Lā' ictaxtūj de a'ntza' lā' icchā'uj nac Filipos a'ntū tapa'ksī nac Roma. U'tza' más xaka'tla' xcānsipej ixlīhuāk huan estado de Macedonia. Ictachokouj huā'mā' xcānsipej lātma'j. ¹³ Lā' lakatin chi'chini' a'ntū tapūjxaxa israelitas, ictaxtūj de huan xcānsipej. Lā' icchā'uj na ixquilhtūn pūxka a'nlhā icpuhuáuj que chō'la a'ntza' lanān ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Lā' ictahui'lauj lā' iccātā'chihuīna'uj huan puscan a'ntī ixtatakēstokni't. ¹⁴ Lā' chā'tin de xlaca'n, a'ntī ixquincākaxmatni'yāni', kalhatin puscāt ixtacuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ixuanī't lā' ī'stā' lu'xu' xasmumonko'. Lā' lej ixa'cnīni'ni' Dios. Lā' huan Māpa'ksīni' mākaxmatīcu'tulh a'ntū hualh Pablo. Lā' a'kahuāna'lh. ¹⁵ Lā' a'kpaxli lā' nā a'ntī ixtahui'lāna' na ixchic. Lā' Lidia quincāsqui'ni'ni' lā' quincāhuanini':

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n que quit stu'ncua' ickalhlaka'ī' Māpa'ksīni', capintit na quinchic lā' natachokoyā'tit a'ntza'.

Lā' lej quincāhuanini'.

¹⁶ Lā' lakatin chi'chini' a'xni'ca' xa'ica'mā'nauj a'nlhā ixtlahuacan oración, icpāxtokui kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī ixka'lhī tlajana' a'ntū ixuan a'ntū napātle'ke. Lā' huan chi'xcuhui'n, a'ntī ixtēcu'ni'n de huan tzu'ma'jāt ixtahuanī't, lej lhūhua' ixtatlajamā'na por ixpālacata ixuan a'ntū napātle'ke. ¹⁷ Lā' huan tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yāni' a'xni'ca' xa'iclatlā'huanāuj con Pablo. Lā' palha' ixta'sa lā' ixuan:

—Huā' tamā'na chi'xcuhui'n tatā'scuja Dios a'ntī lej ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyāni' a'nchīn tzē nalipūtaxtucan.

¹⁸ Lā' chuntza' ixtlahua huā'mā' lātma'j chi'chini'. Lā' Pablo jiclhualh lā' talakspi'tli lā' huanilh huan tlajana' a'ntū ixtanūni'ma' na ixa'clhcunuc huan tzu'ma'jāt:

—Por ixlīmāpa'ksin Jesucristo icuaniyāni' cataxtu de huan tzu'ma'jāt.

Lā' chu tuncan lacapalh taxtulh.

¹⁹ Pero a'xni'ca' huan ixtēcu'nī'n taca'tzilh que tūlalhtza' ixtatlaja, lā' cāchi'paca Pablo lā' Silas lā' cālīmīnca nac pūchihuīn. ²⁰ Lā' a'xni'ca' ixcālīmīncanī't ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n lā' cāhuanica:

—Huā' tamā'na chi'xcuhui'n israelitas cāmāmākchuyī xalanī'n na quixcānsipejca'n.

²¹ Lā' tamāsu'yu xtunc talanān a'ntū quina'n tūla kalhlaka'ī'yāuj porque quina'n romanos. Lā' tūla catitlahuáj porque tū' chuntza' huan ley.

²² Lā' chuntza' huan tachi'xcuhui't tatā'kaquī'lh lā' talalh ixtā'ca'tzaca'n Pablo lā' Silas. Lā' huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que cacāxtī'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n lā' cacākēsno'kca con qui'hui'. ²³ Lā' a'xni'ca' lejtza' ixcākēsno'kcanī't lā' nā cāmānūca nac pūlāchī'n. Lā' nā māpa'ksīca huan chī'ni' que xa'nca cacāmaktaka'lhli. ²⁴ Lā' como chuntza' māpa'ksīca, ū'tza' cālīmānūlh más na ixtankētzā'n lā' cāmānūni'ca ixtojonca'n a'nlhā ixlacihu'cu'canī't kentū' qui'hui' lā' ixmāpīstuccanī't.

²⁵ Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa, Pablo lā' Silas ixta'orarlītanūmā'na lā' ixtatli'tanūmā'na lā' nā ixtamācā'tanīmā'na Dios. Lā' huan tachi'ni'n ixtakaxmattanūmā'na. ²⁶ Lā' chu limaktin lej tzuculh tachiqui huan ti'ya't. Lā' ixtūtzā'n taxaka de huan pūlāchī'n taxakā'līlh. Lā' chu tuncan lacapalh huan pūlāchī'n talaquī'lh. Lā' huan qui'hui' a'nlhā ixcāmānūcanī't ixtojonca'n ixlīhuākca'n tachi'ni'n chu tuncan talakxtulh. ²⁷ Lā' chu tuncan lacapalh huan chī'ni' lakahualh lā' laktzi'lh laquī'yā huan pūlāchī'n. Lā' maxtulh ixcuchilu lā' ixa'cstu ixmaknīcu'tuncan porque xla' puhualh huan tachi'ni'n ixtatzā'lanī'ttza'. ²⁸ Pero Pablo ta'salh palha' lā' huanilh:

—Tuntū' catlahua'ni'ca mē'cstu. Quilīhuākca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹ Lā' huan chī'ni' squi'nli lakatin pūmaksko lā' tanūlh lacapalh lā' ī'xpipitēlha cātatzokostani'lh Pablo lā' Silas. ³⁰ Lā' cāmāxtulh lā' cākalhasqui'nīlh:

—Chi'xcuhui'n, ¿tuchū tasqui'nī na'ictlahua quit para na'icpūtaxtu?

³¹ Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Cakalhlaka'i' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' napūtaxtuya' hui'x lā' nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³² Lā' cāhuanica ixtachihuīn Dios huan chī'ni' lā' ixlīhuākca'n xalanī'n na ixchic. ³³ Lā' tuncan lacapalh huan cā'tzi'sa, huan chī'ni' cālē'lh Pablo lā' Silas lā' cāche'kē'ni'lh a'nlhā ixcāno'kcanī't. Lā' ixlīhuākca'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixchic ta'a'kpaxkō'lh tuncan. ³⁴ Lā' huan chī'ni' cālē'lh na ixchic lā' cāmāhuī'lh. Lā' lej tapāxuhualh xla' lā' ixlīhuāk xala' na ixchic porque ixtakalhlaka'ī'nī't Dios.

³⁵ Lā' a'xni'ca' tuncūlh, huan pūchihuīna'nī'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani huan chī'ni':

—Cacāmakxte'kti huan tamā'na chi'xcuhui'n.

³⁶ Lā' huan chī'ni' māca'tzīnīli Pablo a'ntū huanica lā' hualh:

—Huan pūchihuīna'nī'n tamāpa'ksīni'lh que na'iccāmakxtekāni'. Chuhua'j cataxtutit lā' capintit lā' Dios cacālē'ni'.

³⁷ Lā' Pablo cāhuanilh huan mayūlhnu':

—Quincātākēsno'knī'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't lā' quincātāmānūni' nac pūlāchī'n lā' tū' quincātatlahuani'ni' justicia, a'yuj quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma lā' ū'tza' iclīka'lhīyāuj quintachihuīnca'n. Lā' chuhua'j lakatzē'k quincātatlakamacā'ncu'tunāni'. Tū' tzey. Chuhua'j catamilh māni' ū'tunu'n lā' caquincātāmāxtuni'.

³⁸ Lā' huan mayūlhnu' tamāca'tzīnīpā huan pūchihuīna'nī'n huanmā' tachihuīn. Lā' xlaca'n tajicua'lh a'xni'ca' takaxmatli que huan tachi'ni'n ixtatapa'ksī nac Roma lā' tū' chu catīhuāya chi'xcuhui'n ixtahuani't xlaca'n. ³⁹ Lā' cālākminca Pablo lā' Silas lā' cāsqui'ni'ca tamāspūtūn. Lā' cāmāxtuca lā' cāsqui'ni'ca que catataxtulh de nac xcānsipej. ⁴⁰ Lā' Pablo lā' Silas, a'xni'ca' ixtataxtunī'ttza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na

ixchic Lidia. Lā' cālaktzi'nca huan tā'timīn. Lā' Pablo lā' Silas tamaxquī'lh tapāstacna' lā' ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

¹ Pablo lā' Silas tatētaxtulh nac xcānsipejni' Anfípolis lā' Apolonia. Lā' tachā'lh nac xcānsipej Tesalónica a'nlhā ixyā lakatin ixlitokpānca'n israelitas. ² Lā' como Pablo ixlismanīnī't tanū nac litokpān, cātā'tanūlh. Lā' lakatin chi'chini' a'ntū pūjaxcan, Pablo cākalthachuīna'ni'lh por expālacata ixtachuīn Dios. Lā' chuntza' tlahuapā ixlīmīxtzeyan lā' ixlicāujquitzisma'j. ³ Lā' Pablo cāmāsu'ni'lh lā' cāmāca'tzīnīlh a'nchī huan ixtachuīn Dios que tasqui'nī napātīni'n lā' nalakahuanchoko Cristo a'ntī Dios lacsacui'līnī't. Lā' cāhuanīlh:

—Huā'mā' Jesús, a'ntī iccāhuanīyāni', xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Lā' ā'makapitzīn de ū'tunu'n ta'a'ka'ī'lh a'ntū hualh Pablo. Lā' tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. Lā' nā chuntza' tatā'tā'cxtimīlh lhūhua' a'ntīn tū' israelitas lā' lej ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' huan makapitzīn puscan xalaka'tla'n nā xlaca'n tatā'tā'cxtimīlh Pablo lā' Silas. ⁵ Pero huan israelitas a'ntīn tū' ixtakalhaka'ī', xlaca'n talakca'tzālh lā' talē'lh ā'makapitzīn a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuīn lā' a'ntī chu xmān ixtalatlā'huan. Lā' tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuī't lā' lej tatā'kaquī'lh nac huan xcānsipej. Lā' ixtasātānūcu'tun huan na ixchic Jasón. Lā' ixtamāxtucu'tun huan Pablo lā' Silas lā' ixcālīmīncu'tuncan na ixlacapūnca'n huan tachi'xcuī't. ⁶ Lā' como tū' cākaksca lā' stancalē'nca huan Jasón lā' makapitzīn huampala tā'timīn. Lā' talē'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' lej cālīmāta'sīca lā' cāhuanīca:

—Huā' tamā'na chi'xcuī'n tamāmakchuyīnī't ixlīhuāk tachi'xcuī't nac quilhtamacuj. Lā' nā tamīnī't huā'tzā'. ⁷ Lā' Jasón cāmaktēkli tatanūlh na ixchic. Lā' xlaca'n tū' ta'a'cnīni'ni' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuan que a'nampala kalhatin rey ixtacuīnī' Jesús. Lā' xlaca'n talacasqui'n que ū'tza' huā'mā' na'a'cnīni'ni'can.

⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', tatamakchuyīlh huan tachi'xcuī't lā' huan pūchihuīna'nī'n. ⁹ Lā' a'xni'ca' lacāxtlahuaca con lakatin fianza, makxtekca Jasón lā' huan makapitzīn.

Pablo lā' Silas nac Berea

¹⁰ Lā' chu tuncan lacapalh huan cā'tzī'sa huan tā'timīn tamacā'lh huan Pablo lā' Silas nac xcānsipej Berea. Lā' a'xni'ca' tachā'lh, xlaca'n tatanūlh na ixlitokpānca'n israelitas. ¹¹ Lā' huan tamā'na israelitas xalanī'n nac Berea lej xa'nca ixtapāstacna'n lā' tū' hua'chi xalanī'n nac Tesalónica. Lā' lej ixtakaxmatcu'tun huan xatzey tachiūn lā' lakaliyān ixtaputza na ixtachuīn Dios a ver ilh stu'ncua' a'ntū hualh Pablo. ¹² Lā' chuntza' takalhaka'ī'lh lhūhua' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' huan ixtalhūhuā't a'ntīn tū' israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla'n lā' lhūhua' chi'xcuī'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' huan israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzīlh que Pablo ixcākalthachuīna'ni' nac Berea expālacata ixtachuīn Dios, lā' xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Lā' cāchihuīna'maxquī'ca huan tachi'xcuī't xalanī'n nac Berea a'ntīn tū' ixtakalhaka'ī'. Lā' xlaca'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Lā' tuncan lacapalh huan tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Lā' Silas lā' Timoteo tatachokolh nac Berea. ¹⁵ Lā' a'ntīn tatā'a'lh Pablo talē'lh nac xcānsipej Atenas lā' tataspi'tli para nacāmāca'tzīnīcan Silas lā' Timoteo que catalaka'lh Pablo lacapalh.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo ixcāka'lhīmā' Silas lā' Timoteo nac Atenas. Lā' tamakchuyīlh porque laktzī'lh huan xcānsipej ixlitzumakō' ídolos. ¹⁷ Lā' lakaliyān ixcātā'lāhuani' nac litokpān con huan israelitas lā' a'ntī ixta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' lakaliyān ixcātā'lāhuani' nac lītāmāuj con a'ntī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Lā' tatā'chihuīna'lh ā'makapitzīn a'ntī lej lakskalalhna' chi'xcuī'n. Makapitzīn de ū'tunu'n ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n a'ntī ixuanīcan epicúreosnu'. Lā' ā'makapitzīn ixtastālani' ixlīmāasca'tīnca'n estoicosnu'. Lā' makapitzīn tahualh:

—¿Tuchū huanicu'tun ixtachihuīn huā' a'ntī lej chihuīna'n?

Lā' ā'makapitzīn tualh:

—Huā'mā' māsu'yumā' ixdiosesca'n makatiyātī'n.

Tualh huā'mā' porque Pablo ixcāmāsu'ni' ixpālacata Jesús lā' ixpālacata a'nchī lakahuanchokocan. ¹⁹ Lā' chi'paca Pablo lā' lē'nca nac Areópago a'nlhā ixtatakēxtimī makapitzīn pūchihuīna'nī'n lā' tahuanilh:

—Quina'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachihuīn a'ntū māsuyu'ya'. ²⁰ Hui'x ta'na' lā' quilāmākaxmatiyāuj a'ntūn tū' maktin ickaxmatāuj. Lā' icca'tzīcu'tunāuj tuchū huanicu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlīhuākca'n xalanī'n nac Atenas lā' huan xatza'nkān a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza', xlaca'n nīn tuntū' ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuancu'tun lā' ixtakaxmatcu'tun a'ntū xalacsāsti'.

²² Lā' Pablo ixyā na ixlacapūnca'n a'ntī ixtatakēstoknī't nac Areópago lā' cāhuanilh:

—Tachi'xcuhū't xalanī'n nac Atenas, lej a'cnīni'ni'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. ²³ Lā' a'xni'ca' ictētaxtulh, iclaktzī'lh a'ntūn taquilhpūtani'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'ntza' ickakslī lakatin altar a'nlhā tatzo'kni' huanmā' tachihuīn: “Ixla' huan quindiosca'n a'ntīn tūna'j iclakapasāuj”. Quit iccātā'chihuīna'mā'ni' hui'xina'n por ixpālacata huā'mā' Dios a'ntīn taquilhpūtani'yā'tit a'yuj tūna'j lakapasā'tit.

²⁴ Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan. Lā' xla' māpa'ksikō' huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Xla' tū' maclacasqui'n que catatlahuani'lh chi'xcuhū'n lakatin lītōkpān para naka'lhī a'nlhā natahui'la. ²⁵ Xla' tū' maclacasqui'n que huan tachi'xcuhū't catamaktāyalh. Xla' nīn tuntū' sputni'. Por ixquilhtampān hui'lāna'uj lā' jaxāna'nāuj lā' huāk ka'lhīyāuj.

²⁶ Dios līmātzumalh tachi'xcuhū't ixlīhuāk quilhtamacuj por huan kalhatin chi'xcu' a'ntī ixpapca'n ixlīhuāk tachi'xcuhū't ixuani't. Lā' Dios cāhui'līlh hasta lhānīn nasputa huan lakatunu' xcānsipej lā' cāhui'līlh hasta lhān chā'n ixlītapitzica'n. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj lā' namacaputzayāuj a ver ilh nakaksāuj Dios a'yuj hui' quimpajtzuca'n. ²⁸ Por ixquilhtampān līhui'lāna'uj quina'n lā' tlā'huanāuj lā' latā'kchokoyāuj. Lā' kalhatin de hui'xina'n a'ntī más lactzēhuani't ixtachihuīn, ū'tza' hualh chuntza': “Nā quina'n ixcamana”. ²⁹ Lā' palh quina'n ixcamana' Dios, tū' capuhuāuj que Dios hua'chi oro lā' plata lā' chihuix a'ntū cāxtlahualh kalhatin chi'xcu' xmān chu a'nchī māni' ixtapāstacna'. ³⁰ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtaca'tzī huan tachi'xcuhū't nīn tuntū', Dios xmān cālaktzī'lh lā' tuntū' cātlahuani'lh. Pero chuhua'j cāmāpa'ksī Dios que cataxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n ixlīhuāk tachi'xcuhū't chuxalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Porque Dios laclhcāhui'līnī't lakatin chi'chini' a'xni'ca' lej xa'nca nacājuzgarlī ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' Dios lacsacui'līnī't kalhatin chi'xcu', Jesucristo, a'ntī nacājuzgarlī huan tachi'xcuhū't xalanī'n nac quilhtamacuj. Huā'mā' xa'nca ca'tzīcan porque Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo —cāhuanilh Pablo.

³² Lā' a'xni'ca' huan tachi'xcuhū't takaxmatlī que lakahuanchokocan, makapitzīn tatzuculh talakapala. Lā' ā'makapitzīn tualh:

—Na'iccākaxmatni'yāni' ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Lā' Pablo cāmāxteklī. ³⁴ Pero ā'makapitzīn tatā'tā'cxtimīlh lā' takahlaka'ī'lh. Lā' nā kalhlaka'ī'lh Dionisio, kalhatin pūchihuīna' a'ntī ixtatakēxtimī nac Areópago. Lā' nā kalhlaka'ī'lh kalhatin puscāt a'ntī ixtacuīni' Dámaris lā' ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Lā' ā'calistān Pablo taxtulh de Atenas lā' a'lh nac Corinto. ² Lā' tā'lāpāxtoklī kalhatin israelita ixtacuīni' Aquila xala' nac Ponto. Xla' lā' ixpuscāt, a'ntī ixtacuīni' Priscila, ixtataxtuni'tcus nac Italia. Claudio ixcāmāpa'ksīnī't que ixlīhuākca'n israelitas catataxtukō'lh de huan nac Roma. Lā' ū'tza' talītaxtulh Aquila lā' Priscila. Lā' Pablo cālaka'lh. ³ A'ntza' cātā'tachokolh como chu lakatin ixlītōtca'n ixuani't. Lā' ixtascuja lā' ixtatlahua carpas. ⁴ Lā' Pablo ixcāmāsu'ni' nac lītōkpān tzeyama'jān ixlīhuāk huan

chi'chini' a'ntū xipūjaxcan. Lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

⁵ Lā' Silas lā' Timoteo tataxtulh de nac Macedonia lā' tachā'lh nac Corinto. Lā' xlaca'n a'xni'ca' tachā'lh, Pablo lej ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios. Lā' ixcāhuanimā' huan tachi'xcuhū't israelitas que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'linī't. ⁶ Lā' xlaca'n takalhtaxtoktilh lā' talakapalalh. Lā' Pablo tincxli ixlu'xu' na ixlacapūnca'n lā' cāhuanilh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta a'ntū nacāpātle'keni'yāni'. Quit tū'tza' quimaca'tzi. Chuhua'j na'iccālaka'n a'ntīn tū' israelitas.

⁷ Lā' a'lh lā' chā'lh na ixchic a'ntī ixuanican Justo. Xla' ixa'cnīni'ni' Dios. Ixka'lhī ixchic ixpajtzu ixlitokpānca'n israelitas. ⁸ Lā' kalhlaka'ī'lh Māpa'ksīni' huan Crispo, xapuxcu' litokpān. Lā' nā takalhlaka'ī'kō'lh ixlīhuāk xala' na ixchic. Lā' chuntza' kalhalhūhua' xalanī'n nac Corinto takaxmatli a'ntū hualh Pablo lā' takalhlaka'ī'lh lā' ta'a'kpaxli. ⁹ Lā' Pablo lakachuyalh huanmā' tzi'sa. Lā' huan Māpa'ksīni' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Tū' camakxte'kti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhāni'. Lā' a'yuj cachi'paca hui'x, nīn tuntū' catitlahua'ni'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhū't nac huā'mā' xcānsipej a'ntī naquintastālani'.

¹¹ Lā' Pablo tachokolh lakatin cā'ta ā'pūpitzi. Lā' ixcāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios.

¹² Lā' a'xni'ca' huan Galión ixlīgobrnador ixuanī't nac Acaya, lā' huan israelitas ixlīhuākca'n talalh ixtā'ca'tza Pablo. Lā' talē'lh a'nīha ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahuanilh huan gobernador:

—Huanmā' chi'xcu' chihuīna'maxquī' huā' tachi'xcuhū't. Lā' xtunc a'nchī cāhuanī que catamācā'tanilh Dios, lā' tū' a'nchī tatzokni' nac ley.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanilh huan israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuā lakatin a'ntūn tū' tzey, o palh maknīni'nī't cahuā, quit na'iccākaxmatni'yāni' hui'xina'n, israelitas, līlacatzucu. ¹⁵ Pero como līmālacapū'yā'tit xmān a'ntū māsuyū lā' lakatin tacuīni' a'ntū māpācuhi lā' a'ntū huan mileyca'n hui'xina'n, calacāxtlahua'tit hui'xina'n. Quit tū' iclacāxtlahuacu'tun huā'mā'.

¹⁶ Lā' cāmāxtulh a'nīhā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Lā' ixlīhuākca'n talhūhuā'chi'palh huan Sóstenes, a'ntī xapuxcu' litokpān, lā' talactucslī na ixlacapūn huan gobernador. Pero Galión nīn tuntū' cāhuanilh.

Pablo a'lh i'xīmaktu'tun para nalē'n makat xatzey tachihuīn

¹⁸ Pablo tachokopā ā'lātma'j. Lā' ā'calistān cāmakxtekli huan tā'timīn lā' pū'a'lh barco nac Siria. Lā' nā Priscila lā' Aquila tatā'a'lh. Lā' como tlōkentaxtūlh ixpromesa, takoksitli nac cā'lacchicni' Cencrea. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmakxtekli. Lā' tanūlh nac litokpān lā' ixcākālhachihuīna'ni' huan israelitas a'ntī ixtatakēstokni't a'ntza'. ²⁰ Lā' lej tasqui'ni'lh Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pero Pablo tū'tza' lacasqui'lh. ²¹ Lā' a'xni'ca' cātā'lāmāxtekli Pablo cāhuanilh:

—Lej tasqui'nī quit na'ica'n nac Jerusalén a'nīhā nala huan cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Lā' Pablo taxtulh de nac Efeso lā' pū'a'lh barco.

²² Lā' Pablo chā'lh nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén lā' cātā'chihuīna'lh huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't, lā' a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh lātma'j lā' taxtulh lā' a'lh lā' tētaxtutēlhalh nac lakatunu' cā'lacchicni' nac xati'ya't Galacia lā' Frigia. Lā' ixcāmāhuixcānī ixlīhuākca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't.

Apolos a'cta'sana'lh nac Efeso

²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría a'ntī ixtacuīni' Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' xa'nca ixchihuīna'n hua'chi a'ntī lej ī'sca'tnī't. Lā' xa'nca ixca'tzī ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' ī'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' chihuīna'lh con tahuixcān. Lā' lej xa'nca ixmāsu'yū ixpālacata Jesús a'yuj ixca'tzī xmān ixlīmā'kpaxīn Juan. ²⁶ Lā' Apolos tzuculh chihuīna'n na ixlitokpānca'n israelitas lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' Priscila lā' Aquila takaxmatli lā' talē'lh ā'lacatin lā' ā'chulā' xa'nca tamāsu'ni'lh

ixpālacata Dios. ²⁷ Lā' Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Lā' huan tā'timīn tahuanih que tzē na'a'n. Lā' cāmacā'ni'ca lakatin carta huan tā'timīn xalanī'n nac Acaya lā' cāhuanica que catamānūlh Apolos na ixchicca'n. Lā' a'xni'ca' chā'lh Apolos, lej lhūhua' cāmaktāyalh a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't por ixpālacata ixlitzey Dios. ²⁸ Lā' con lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcātā'lāhuanī israelitas ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' ixcātlaja. Lā' ixmāsu'yu por ixpālacata ixtachihuīn Dios que Jesús ū'tza' Cristo a'ntī Dios ixlacsacui'linī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ Lā' a'xni'ca' Apolos ixuī' nac Corinto, Pablo ixtētaxtuni'ttza' nac lacti'na'j cā'lacchicni' lhā ā'xmāntza' ixtahui'lāna'ncha' lā' chā'lh nac Efeso. Lā' a'ntza' cāpāxtokli ā'makapitzīn a'ntī ixtakalhlaka'ī'nī't ² lā' cākalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿chā maklhtīni'ntit huan Espīritu Santo a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit?

Lā' xlaca'n tahualh:

—Nīn ickaxmatnī'ta'uj palh māstā'ca Espīritu Santo.

³ Lā' Pablo cākalhasqui'nīlh:

—¿Tichū cāmāsu'ni'ni' na'a'kpaxā'tit?

Lā' xlaca'n takalhtīni'lh:

—Quina'n ica'kpaxui chuntza' a'nchī ixquincāmāsu'ni'yāni' Juan.

⁴ Lā' Pablo cāhuanīlh:

—A'xni'ca' ixmā'kpaxīni'n Juan ixcāhuanī huan tachi'xcuhū't: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' cakalhlaka'ī'tit a'ntī namin ā'calistān”. U'tza' huanicu'tun Jesús —hualh Pablo.

⁵ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', ta'a'kpaxli porque tatapa'ksīlhtza' con Māpa'ksīni' Jesús. ⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo cā'a'cpūmā'ca'lh ixmacan, huan Espīritu Santo tanūlh na ixa'clhcunucca'n. Lā' xlaca'n tachihuīna'lh ā'tāpātin tachihuīn a'ntūn tū' ixtasca'tnī't, lā' tachihuīna'lh ixtachihuīn Dios. ⁷ Lā' ixlīhuākca'n xlaca'n hua'chi kalhacāujtu' chi'xcuhū'n.

⁸ Lā' lakatu'tun mālhcuyū' Pablo ixtanū na ixlītokpānca'n israelitas lā' ixmāsu'yu lā' tū' ixlacapuhuan. Lā' ixcākalhachihuīna'ni' lā' ixcāmākalhlaka'ī'nīcu'tun a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Lā' makapitzīn lej lacxumpi ixtahuanī't lā' tū' ixtakalhlaka'ī'ni'. Lā' ixtalakapala huan xasāsti' tamāasca'tīn na ixlacapūnca'n xalanī'n nac lītokpān. Lā' Pablo cā'a'kxtekma'ca'lh lā' cālē'lh a'ntī ixtakalhlaka'ī'. Lā' ixchihuīna'n pō'ktu lakaliyān na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh lakatu' cā'ta. Chuntza' takaxmatli huan ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Asia, a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹¹ Lā' Dios mātlahuīlh Pablo lej laka'tla'n lē'cnīn. ¹² Lā' huan pāyu lā' huan pātō'cat a'ntū talīxakā'līlh Pablo, a'xni'ca' talē'ni'lh huan ī'tza'ca'ni'n, cātapānūni'lh ixta'jatatca'n. Lā' cāmāxtuni'ca tlajana'ni'n de xlaca'n a'ntī ixtaka'lhī.

¹³ Lā' ixtahui'lāna' makapitzīn tlahuāna'ni'n israelitas a'ntī ixtalatlā'huan lakatunu' cā'lacchicni'. Lā' xlaca'n, por ixtacuīni' Jesús, talīmāxtucu'tulh tlajana'ni'n. Lā' cāhuanica huan tlajana'ni'n:

—Iccālīmāpa'ksīyāni' hui'xina'n por ixtacuīni' Jesús, a'ntū māsū'yumā' Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Lā' a'ntī ixtatlahua huā'mā', xlaca'n kalhatojon ixo'kxa'n kalhatin israelita a'ntī ixtacuīni' Esceva a'ntī xapuxcu' cura. ¹⁵ Lā' a'xni'ca' huanica chuntza', huan tlajana' cākalhtīlh:

—Iclakapasa Jesús lā' icca'tzī tichū Pablo. Pero hui'xina'n tū' iccālakapasāni'. ¿Tichū hui'xina'n?

¹⁶ Lā' huan chi'xcu' a'ntī ixka'lhī huan tlajana' lakkosli lā' lej ixka'lhī tahuixcān lā' cātlajalh huan tlahuāna'ni'n. Lā' xlaca'n tataxtulh huan nac chic lā' tatzā'lalhlaklha'lo'ko' lā' tatakāhuī'ni't. ¹⁷ Lā' taca'tzīkō'lh huā'mā' ixlīhuākca'n xalanī'n nac Efeso, a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' tajicua'nkō'lh. Lā' chuntza' ā'chulā' tamāka'tlī'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lā' lhūhua' a'ntī ixtakahlaka'i'nī'tcus tamilh lā' tatakoxaspi'tni'llh Dios lā' tahuanih a'ntū ixtatlahuani't ko'hua'jua'. ¹⁹ Lā' lhūhua' de ū'tunu'n, a'ntī ixtatlahuāna'n, tamākēstokli ixlibroca'n lā' talhcuyulh na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' tatlahualh ixcentaca'n lā' i'xtamāpalani't cincuenta mil tumīn de plata. ²⁰ Lā' ā'chulā' a'kahualh ixtachihuīn Māpa'ksini' lā' más ixtasu'yutēlha ixlīmāpa'ksin Dios.

²¹ Lā' a'xni'ca' ixpātle'keni'ttza' huā'mā', huan Espiritu Santo mēpāstaquīlh Pablo natētaxtu nac estado de Macedonia lā' nā Acaya lā' na'a'n nac Jerusalén. Lā' Pablo hualh: —A'xni'ca' icui'lācha' nac Jerusalén nā lej tasqui'nī nā na'ica'n nac Roma.

²² Lā' cāmacā'lh nac Macedonia kalhatu' ixmaktāyana' a'ntī Timoteo lā' Erasto. Lā' Pablo tachokolh lātma'j nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalani'n nac Efeso

²³ Lā' huā'mā' quilhtamacuj, tatamakchuyīlh huan tachi'xcuhui't por ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ²⁴ Ixui' kalhatin chi'xcu' ixtacuīni' Demetrio. Xla' platero ixuani't. Ixcātlahua lacti'na'j litokpān de plata lā' a'ntza' ixmānūcani't lakatin ídolo a'ntū ixtacuīni' Diana. Demetrio lā' a'ntī ixtatā'scuja lej lhūhua' ixtalitlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlīhuākca'n a'ntī ixtatlahua xalacti'na'j litokpān. Lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit que huā'mā' litlōt lej xa'nca litlajayāuj. ²⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit o tū' kaxpa'tā'tit a'ntū pātle'kemā' nac Efeso lā' na ixlīhuāk nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmākalhlaka'i'nīni't lhūhua' tachi'xcuhui't. Lā' cāxtāpalini'lh ixtapāstacna'ca'n. Cāhuanī que a'ntū ixtamacani'tlaujca'n chi'xcuhui'n ū'tza' tū' dios. ²⁷ Quit icjicua'n que huā' quililitōtca'n nasputa lā' tū'tza' na'a'cnīni'ni'can ixlitokpān huan xaka'tla' quimpāxca'ttzi'tca'n Diana. Tū'tza' catihuanca palh lej ka'tla' Diana a'ntū tamācā'tani' chuhua'j xalani'n nac Asia lā' ixlīhuāk quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ Lā' a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', lej ta'a'kchā'lh lā' lej ta'a'cta'sana'lh lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalani'n nac Efeso!

²⁹ Lā' chu tuncan lacapalh ta'a'kchā'lh. Ixtatu'jnuntēlha lā' tatakēstokli nac pū'a'cta'san. Lā' cāchi'paca huan Gayo lā' Aristarco lā' cāstancalē'nca a'nlhā ixtatakēstokmā'na. Huā' kalhatu' chi'xcuhui'n xalani'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Lā' Pablo ixtanūcu'tun na ixlacalhpū'nan tachi'xcuhui't. Pero huan tā'timīn tū' tamakxteklī. ³¹ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n xala' nac estado de Asia, xlaca'n ixamigos Pablo ixtahuani't. Tahuanih que tū' ca'a'lh nac pū'a'cta'san. ³² Lā' makapitzīn a'nlhā ixtatakēstokni't tata'salh palha' lā' tahualh catūhuā. Lā' ā'makapitzīn huampala tahuampā xtunc. Lā' chuntza' lilapā tatamakchuyikō'lh ixlīhuākca'n a'nlhā ixtatakēstokni't. Tū' ixtaca'tzi' ixtalhūhuā't tuchū ixpālacata ixtalitakēstokni't. ³³ Lā' māxtuca Alejandro ixlacalhpū'nanca'n ixtalhūhuā't. Lā' huan israelitas tatampi'talē'lh na ixlacapūnca'n. Alejandro cāmacahuanilh que cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun ixa'cstu na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't. ³⁴ Lā' a'xni'ca' ca'tzīca palh xla' israelita ixuani't, tata'salh kēxtim hua'chi lakatu' hora lā' tahualh:

—¡Lej ka'tla' huan Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n quina'n a'ntī xalani'n nac Efeso!

³⁵ Lā' a'xni'ca' huan secretario iccāmāca'cslīni'ttza' huan ixtalhūhuā't, xla' hualh:

—Iccāhuaniyāni' chi'xcuhui'n xalani'n nac Efeso. Huā' quixcānsipejca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' huan ixlitokpān xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'tca'n, lā' nā ídolo a'ntū mincha' nac a'kapūn. ¿Chu a'nan a'ntīn tū' ca'tzi huā'mā'? ³⁶ Tūla catihuanca que tū' stu'ncau' huā'mā'. Lā' chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit lā' caxa'ncapāstacna'ntit a'ntū tla'hua'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālita'nī'ta'ntit ā'tzā' huā' tamā'na chi'xcuhui'n. Xlaca'n nīn tuntū' tatlahuani'nī't huā' quimpāxca'ttzi'tca'n lā' tū' talīchihuīna'nī't. ³⁸ Palh Demetrio lā' a'ntīn tatā'scuja talāmaka'kchā'n con ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nan pūchihuīn lā' juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Lā' palh ā'catūhuā talacasqui'n xlaca'n, cata-lacāxtlahualh a'xni'ca' tatakēstokkō' huan pūchihuīna'nī'n para natlahuacan justicia.

⁴⁰ Quit icjicua'n porque naquincātalē'ksa'nīni'nāni' de huan tā'kaquī'uj por ixpālacata a'ntū pātle'kelhcus. ¿Chichū nakalhtīni'nāuj quina'n palh naquincātakalhasqui'nīyāni' a'chī' takēstokni'ta'ntit lā' lej a'cta'sapā'na'ntit chihuīna'nā'tit?

⁴¹ Lā' chuntza' li'a'kspuṭli chihuīna'n huan secretario lā' cāmacā'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia lā' nac Grecia

¹ Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalhtza', Pablo cāmātayīni'lh huan tā'timīn. Lā' a'xni'ca' ixcāmaxquī'nī'ttza' tapāstacna', cāmakxtekli lā' taxtulh lā' a'lh nac Macedonia. ² Lā' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac Macedonia, lej ixcāmaxquī' tapāstacna' huan tā'timīn. Lā' ā'calistān chā'lh a'nlhā ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' tachokoll lakatu'tun mālhcuyu'. Lā' xipāstacna'huī' na'a'n nac barco para nac Siria. Lā' huan israelitas ixtalacchihuīna'nī'ttza' de natamāknī Pablo. Lā' ū'tza' Pablo līhui'līpā napātle'kepala nac Macedonia. ⁴ Lā' tata'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, lā' Aristarco lā' Segundo xalanī'n nac Tesalónica, lā' Gayo xala' nac Derbe lā' nā Timoteo. Lā' nā ta'a'lh Tíquico lā' Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Huā' tamā'na chi'xcuḥuī'n xapū'la tachā'lh nac xcānsipej Troas lā' a'ntza' quincātaka'lhīni'. ⁶ Quina'n ictaxtūj de nac Filipos a'xni'ca' a'kspuṭli huan cā'tani' a'xni'ca' ixua'can pāntzi a'ntūn tū' ixka'lhī levadura. Lā' icpū'a'uj barco lā' ixlīlakaquitzi chichini' iccālākchā'uj nac Troas. A'ntza' ictachokouj lakatojon chi'chini'.

Pablo ixuī' nac Troas

⁷ Lā' huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' tanūlh semana, tatakēstokli a'ntīn ixtakalh-laka'ī' para natamālacpitzī huan pāntzi. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh. Xla' ixpuhuan palh na'a'n ixlīlakalī. Lā' mālākhlhmā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸ Lā' a'nlhā xa'ictakēstoknī'ta'uj tālhmā'n na ixlītanca'cstu'tun huan chic. Lā' lhūhua' pūmaksko ixua'ca'. ⁹ Lā' kalhatīn o'kxa' a'ntī ixuanican Eutico ixuī' nac ventana. Lā' i'lhatacu'tun porque Pablo lej lhūhua' chihuīna'lh. Lā' ā'calistān lhtatatahuī'lh lā' mincha' de ixlītanca'cstu'tun. Lā' quīsacca xanīn. ¹⁰ Lā' Pablo yujli lā' taquilhpūtalh laktzi'n lā' pūsko'ka'lh. Lā' cāhuanīlh huan tā'timīn:

—Tū' catamakchu'yī'tit. Xla' lakahuan.

¹¹ Lā' Pablo tō'ca'lh lā' mālacpitzīlh huan pāntzi lā' hua'lh. Lā' cākālhachihuīna'nī'pā hasta tuncuīlh. Lā' ā'calistān a'lh. ¹² Lā' lē'nca huan o'kxa' xalakahuan lā' lej tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Lā' quina'n icpū'lauj lā' icpū'auj barco nac Asón a'nlhā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' iclacchihuīna'uj como xla' ixa'ncu'tun nac cā'ti'ya'tna' hasta Asón. ¹⁴ Lā' a'xni'ca' quincākaksni' nac Asón, tanūlh con quina'n nac barco. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj de a'ntza' nac lakatin barco. Lā' ixlīlakalī icchā'uj ixlacapūn Quío. Lā' ixlīlakalī huampala ictapajtzūj Samos. Lā' ā'calistān icchā'uj nac Trogilio. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo lej ixlacapala porque ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén huanmā' chi'chini' a'ntū huanican Pentecostés. Lā' ū'tza' tū' lītanūcu'tulh nac Efeso lā' tū' tachokocu'tulh makān nac Asia.

Pablo a'cta'sana'lh nac Efeso

¹⁷ Lā' a'xni'ca' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmātayīni'lh huan xanaxcu'nu' xalanī'n nac lītōkpān nac Efeso. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' talākchā'lh, Pablo cāhuanīlh:

—Huī'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'icīlatlā'huan na milacapūnca'n pō'ktu quilhtamacuj desde huan xapū'la chi'chini' a'xni'ca' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit tū' maktin icka'tla'jca'tzīlh. Lā' lej icpātīni'lh lā' lej lhūhua' a'ntū ixquimpātle'keni' porque huan israelitas ixquintalīlacchihuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit xa'nca iccāmāsu'ni'ni' ixlīhuāk a'ntū huī'xina'n maclacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' na ixlacapūnca'n tachi'xcuḥuī't lā' na minchicca'n. ²¹ Lā' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas xa'iccāhuani: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios lā' calīpāhua'ntit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo”.

²² 'Chuhua'j ica'mā' nac Jerusalén. Huan Espíritu Santo quimacā'n. Quit tū' icca'tzī a'ntū naquimpātle'keni'yācha' a'ntza'. ²³ Xmān quē'cstu icca'tzī que nac lakatunu'

cā'lacchicni' a'nlhā ica'n, huan Espíritu Santo quimāca'tzīnī que naquinchi'can lā' na'icpātīni'n. ²⁴ Pero huāk huanmā' tū' quimpāta'la. Quit tū' iclakpuhuan quinquilhtamacuj. Xmān icmāspūtūcu'tun quilītlōt con tapāxuhuān lā' iclōkentaxtūcu'tun a'ntū quilimāmacū'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quilimāmacū'lh que na'icchihuīna'n xatzey tachihuīn a'ntū quincāhuaniyāni' ixlītzey Dios.

²⁵ 'Lā' quit icca'tzī que tū'tza' quintilāaktzī'uj milīhuākca'n hui'xina'n, a'ntī xa'iccāhuanitlā'huanāni' a'nchī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Lā' ū'tza' quit chuhua'j iccāhuanicu'tunāni' que quit iclōkentaxtūnī'ttza' a'ntū ixquilimāmacū'canī't mim-pālacataca'n. Tū'tza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' ixlihuāk a'ntū ixtapuhuān Dios. Nīn tuntū' icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit a'nchī natalā'kchokoyā'tit. Lā' nā cacāmaktaka'lhīt a'ntī ixlaksa'tā'n Dios. Huan Espíritu Santo cālīmāmacū'nī'ta'ni' para que nacāmaktaka'lhā'tit hua'chi maktaka'lhna'nī'n ovejas. Huan Māpa'ksīni' cālītāmāhualh ixa'cstu ixka'lhni' ixlihuākca'n a'ntīn takalh-laka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzī que a'xni'ca' na'ica'n de huā'tzā', nacātalac'hpu'na'tanūyāni' chi'xcuhuī'n. Xlaca'n hua'chi misinī'n lej lijicua'nī't a'ntū tamāspūtū huan ovejas. Nīn macsti'na'j natalakalhu'man ixlaksa'tā'n Dios. ³⁰ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n natatzucu cāta'a'kxokoyāni' lā' nacātamāxtucu'tunāni' makapitzīn de hui'xina'n para que nacāstālanī'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh cala'tit lā' capāstactit a'nchī xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' tzi'sa lā' tuncuj lakatu'tun cā'ta hasta iccalhualh.

³² 'Lā' chuhua'j quit icsqui'ni' Dios que ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. Hui'xina'n ka'lhīyā'tit huan tachihuīn a'ntū quincāhuaniyāni' ixlītzey Dios. Lā' huan tachihuīn tzē nacāmaxquī'yāni' tahuixcān lā' tzē nacāmaxquī'yāni' hui'xina'n a'ntū nata-maklhtīni'n ixlihuākca'n a'ntī Dios cātlahuani't xalacuan. ³³ Quit tū' iclakca'tzani't ixtumīn lā' ixoro lā' ixlu'xu' ā'kalhatin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'icscuja con quimacan lā' chuntza' xa'iclitapātle'keni' lā' nā chuntza' xa'iccālīmāpātle'keni' a'ntī ixquintatā'lahui'lāna'. ³⁵ Lā' nā chuntza' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n cascujtīt lā' cacāmaktāya'tit a'ntīn tamaclacasqui'n. Capāstactit a'nchī hualh Māpa'ksīni' Jesús: "A'chulā' lipāxuhuacan a'xni'ca' māstā'can lā' tū' a'xni'ca' maklhtīni'ncan".

³⁶ Lā' a'xni'ca' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh lā' orarlilh con ixlihuākca'n. ³⁷ Lā' tacalhuankō'lh ixlihuākca'n lā' tapūsko'ka'lh Pablo lā' tamu'sulh. ³⁸ Pablo iccāhuaninī't que tū'tza' maktin catitalaktzī'lh. Lā' ū'tza' lej ixtalīlakaputza. Lā' ā'calistān taquixtekli hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmakxtekui huan tā'timīn lā' ictanūj nac barco lā' stu'nc ica'uj hasta pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. Lā' ixtacuīni' Cos. Lā' ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas lā' ā'calistān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' ickaksui lakatin barco a'ntū ixa'mā' nac Fenicia. Ictojōuj nac barco lā' ica'uj. ³ A'xni'ca' ictētaxtūj de makat, iclaktzī'uj quimpāxtūucca'n huan pītzina'j ti'ya't Chipre na ixpu'nan mar. Lā' ica'uj hasta nac Siria. Lā' ā'calistān ictanūj nac Tiro porque huan barco natēxteka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccākaksui a'ntīn ixtakalhlaka'ī' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. Huan Espíritu Santo iccāhuaninī't a'ntū napātle'ke. Lā' ū'tza' huan tā'timīn talīhuanilh Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Lā' ixlīlakatojon chi'chini' ictaxtūj. Lā' quincātātā'a'ni' hasta iclaclhtaxtukō'uj huan xcānsipej, ixlihuāk a'ntī ixtakalhlaka'ī' con ixpuscātca'n lā' con ixcamana'ca'n. Lā' a'xni'ca' icchā'uj na ixquilhtūn mar, ictatzokostauj lā' icorarliuj. ⁶ Lā' ā'calistān iclāpūsko'ka'uj lā' iclāmakxtekui. Quina'n ictojōuj nac barco lā' xlaca'n tataspi'tpā na ixchicca'n.

⁷ Ictaxtūj de nac Tiro lā' icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'kspūtui iclatā'kchokoyāuj nac mar. Lā' iccākaksui huan tā'timīn a'ntza' lā' ictachokouj con ū'tunu'n lakatin chi'chini'. ⁸ Lā' i'xlīlakalī huampala i'ctaxtūj quina'n con Pablo. Lā' icchā'uj nac xcānsipej Cesarea. A'ntza' ictanūj na ixchic Felipe a'ntī ixmāsu'yu xatzey tachihuīn

ixpālacata Jesucristo. Xla' kalhatin ixlīkalhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac lītōkpān. Lā' ictachokouj con ū'tza'. ⁹ Xla' ixka'lhī kalhatā'ti' ixtzu'ma'jan a'ntīn tūna'j ixtatapūchahua. Xlaca'n ixtachihuīna'n a'ntū Dios ixcāmāca'tzīnī. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj lātma'j. Lā' chilh kalhatin chi'xcu' xala' nac Judea a'ntī ixuanican Agabo. U'tza' ixuan a'ntū napātē'ke. ¹¹ Xla' quincālakchini' lā' tayalh huan ī'cinturón Pablo lā' lītantūchī'ca lā' nā limacachī'ca lā' hualh:

—Huan Espīritu Santo hualh: “Chuntza' nac Jerusalén huan israelitas nā natachī' ixtēcu' huā'mā' cinturón lā' nacāmacamaxquī'can a'ntīn tū' israelitas”.

¹² Lā' a'xni'ca' ickaxmatui huā'mā', quina'n lā' nā xalanī'n nac Cesarea lej icuanuij Pablo que tū' ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Lā' Pablo kalhtīni'lh lā' quincākalhasqui'nīni':

—¿A'chī' ca'lhua'nā'tit hui'xina'n? ¿A'chī' quilāmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'linī't naquinchī'can lā' nā naquimaknīcan nac Jerusalén por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' tūlah icmā'a'ka'ī'nīuj que tū' ca'a'lh, tū'tza' ā'chulā' icuanuij. Xmān huā'mā' icuāuj:

—Calalh chu a'ntū ixtapuhuān Māpa'ksīni'.

¹⁵ Lā' ā'calistān ictacāxui lā' ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'ni' makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea lā' quincātālē'ni' na ixchic Mnasón xala' nac Chipre. Xla' lejtza' makān ixkalhlaka'ī'nī't. Lā' a'ntza' na ixchic ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Jerusalén, huan tā'timīn lej tapāxuhualh a'xni'ca' quincātapāxtokni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī quina'n lā' Pablo iclaka'uj Jacobo. Lā' a'ntza' ixtahui'lāna'nkō' ixlīhuākca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'lh lā' ā'calistān cāpūtē'keni'lh ixlīhuāk a'nchī Dios maktāyalh tlhualh na ixlac'hpunanca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁰ Lā' a'xni'ca' takaxmatli xlaca'n tachihuīna'lh a'nchī lej ka'tla' Dios. Lā' tahuanilh Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tzīya' lhankalhalāt miles de israelitas takalhlaka'ī'nī't. A'cxtim ta'a'kahuāna'ni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzīnicānī'ttza' que hui'x cāmāsu'ni'ya' huan israelitas, a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ī'xcānsipejni'ca'n makatiyātī'n, lā' cāhuani'ya' que tū' cata'a'kahuāna'ni'lh Moisés. Lā' tahuan que hui'x cāmāsu'ni'ya' que tū' tasqui'nī que ixo'kxa'nca'n nataka'lhī ixlīlakapascanca'n israelitas lā' tū' tasqui'nī que natatlahua ixtalanānca'n israelitas. ²² Lā' chuhua'j ŷtuchū natlahuayāuj? Huā' tachi'xcuhui't natatakēstoka a'xni'ca' nataca'tzī palh ta'nī'ta'. ²³ Lā' chuntza' hui'x catla'hua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'nan kalhatā'ti' chi'xcuhui'n na quilac'hpunanca'n. Xlaca'n natatlōkentaxtū a'ntūn tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi lā' catalacpa'lhīt lā' namāpala'ya' por ū'tunu'n. Lā' ā'calistān xlaca'n tzē natatakoksita. Lā' chuntza' naca'tzīkō'can que tū' stu'ncua' a'ntū līchihuīna'ncan de hui'x. A'chulā' nā nalaktzī'ncan que nā hui'x a'kahuāna'ni'ya' huan ley. ²⁵ Quina'n iccāmacā'ni'nī'ta'uj lakatin carta huan tīn tū' israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'nī't. Lā' iccāhuaniuj a'ntū icpuhuanāuj quina'n. Iccāhuaniuj: “Catlōkentaxtūtīt xmān huā'mā': Tū' tihua'yā'tit quini't a'ntū lī'a'ksajui'canī't huan ídolos lā' tū' tihua'yā'tit ka'lhni' nīn quini't ixla' animal a'ntū ta'a'kpixchī'nī't. Lā' tū' timakpuscātīni'nā'tit lā' tū' tika'lhīyā'tit mimakchi'xcu'ca'n”. Chuntza' iccāhuaniuj xlaca'n.

Chi'paca Pablo nac xaka'tla' lītōkpān

²⁶ Lā' Pablo cālē'lh huan kalhatā'ti' chi'xcuhui'n lā' ixlīlakalī cātā'tapa'lhli. Lā' tanūlh nac lītōkpān xaka'tla' para nacāmāca'tzīnī a'xni'ca' natamā'kspūtū huan chi'chini'nī'n a'ntū napūtapa'lhcan a'xni'ca' ixlīhuākca'n natalimin ixlē'ksajna'ca'n.

²⁷ Lā' xmān macsti'na'j ī'sputa para ixlīlakatojon chi'chini' lā' huan israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' tachihuīna'maxquī'lh huan tachi'xcuhui't lā' chi'paca huan Pablo. ²⁸ Lā' lej palha' tahualh:

—¿Chi'xcuhui'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chi'xcu' lakaxtim cāmāsu'ni'tlā'huan ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't. Xla' cālīchihuīna'n quixcānsipejca'n lā'

quileyca'n lā' huā'mā' xaka'tla' litokpān. Lā' nā cāmānūnī't nac xaka'tla' litokpān a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' talactlahualh a'nchī ixlitzey ixuanī't.

²⁹ Lā' chuntza' tualh porque laktzī'nca Pablo con Trófimo xala' nac Efeso. Lā' tapuhualh que Pablo ixmānūnī't nac xaka'tla' litokpān.

³⁰ Ixlīhuāk tachi'xcuhū't xala' nac Jerusalén tatā'kaquī'lh lā' tatu'jnuntēlha tatakēx-timīlh. Chi'paca huan Pablo lā' stancaxtuca de nac xaka'tla' litokpān. ³¹ Lā' a'xni'ca' ixmaknīcu'tuncantza', māca'tzīnīca xapuxcu' tropa que ixlīhuāk xalanī'n nac Jerusalén ixta'a'kchā'nkō'nī't lā' ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Lā' chu tuncan lacapalh xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropasna' lā' capitanes. Lā' tatu'jnulh lā' tachā'lh a'nlhā ixtatakēstoknī't. Lā' a'xni'ca' xla'ca'n talaktzī'lh huan tropasna' lā' huan capitanes, tū'tza' tatuc-sli Pablo. ³³ Huan xapuxcu' tropa tapajtzūlh lā' tuncan māchi'panīnī'lh Pablo lā' līmāchi'nīnī'lh con kantu' cadenas. Kalhasqui'nīnī'lh tichū xla' lā' tuchū ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhū't lej palha' tualh catūhuā lā' ā'makapitzīn xtunc tahuampā. Chuntza' huan xapuxcu' tropa tūlalh xa'nca ca'tzilh a'ntū ixpātle'kemā' porque lej ixtamāta'simā'na. Lā' mālē'nīnī'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ Lā' a'xni'ca' tachā'lh lhā ixlactō'ca'can nac cuartel, huan tropasna' tacu'ca'lē'lh Pablo por ixpālacata ixtahuix-cānca'n tachi'xcuhū't. ³⁶ Ixlīhuākca'n ixtastālani'tēlha lā' ixtata'satēlha lā' ixtahuan: —¡Canīlh!

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn tachi'xcuhū't

³⁷ Lā' a'xni'ca' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icuanicu'tunāni' catūhuā.

Lā' huan xapuxcu' hualh:

—¿Chā tzē chihuina'na' griego? ³⁸ ¿Chu tū' hui'x huan chi'xcu' xala' nac Egipto a'ntī tā'kaquī'lh makāntza' lā' cālē'nca nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lakatā'ti' mil maknīnī'nī'n?

³⁹ Lā' Pablo kalhtīnī'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Icsqui'ni'yāni' caquimaktēkti na'iccātā'chihuīna'n huā' tachi'xcuhū't.

⁴⁰ Huan xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'. Lā' Pablo tāyalh nac līta'sna' lā' cāmac-ahuanī'lh para cataquilhca'cslalh huan tachi'xcuhū't. Lā' a'xni'ca' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo lā' hualh:

22

¹ —Chi'xcuhū'n, israelitas hua'chi quit, cakaxpa'ttit a'nchī na'icchihuīna'n para na'iclitamaktāya na milacapūnca'n.

² Lā' a'xni'ca' takaxmatli a'nchī cātā'chihuīna'ncan tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquil-hca'cslalh. Lā' Pablo cāhuanilh:

³ —Quit israelita. Iclacatuncuīlh nac xcānsipej Tarso nac estado de Cilicia. Lā' ā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimākalhtō'kē'ni' ixuanī't Gamaliel. Xa'nca quimāsu'ni'ca ixleyca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclihui'lī na'ictlahua a'ntū ixta' Dios chuntza' hua'chi hui'xina'n tlahua'yā'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāmacaputza a'ntī ixtatā'a'n Jesús lā' xa'iccāmknīcu'tun. Xa'iccālē'n tachī'n chi'xcuhū'n lā' puscan lā' xa'iccāmānū nac pūlāchi'n. ⁵ Huan xamāpa'ksīni' curasna' lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tzē natamālacstū'nca que stu'ncua' a'ntū icuan. U'tunu'n quintamaxquī'lh huan acta para na'iccālē'ni' huan israelitas nac Damasco. Lā' por huanmā' acta tzē xa'iccāchi'palh a'ntī ixtakalhaka'ī' Jesús a'ntza' lā' xa'iccālīmīlh tachī'n nac Jerusalén a'nlhā ixcāmāpātīnīca.

Pablo cāhuanilh a'nchī līxtāpalīlh ixtapāstacna'

Hch. 9.1-19; 26.12-18

⁶ Quit xa'ica'mā' nac tej lā' xa'icchā'ntēlhatza', hua'chi tastu'nūta, nac Damasco lā' chu līmaktin quilītaxtī'li'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' ica'kā'lh nac ti'ya't lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacaputzaya?” ⁸ Lā' quit ickalhasqui'nīlh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret a'ntī hui'x macaputzaya”. ⁹ Lā'

a'ntī ixquintatā'a'mā'na nā xluca'n talaktzīlh huan xkakana' lā' tajicua'lh porque tū' tamāchekxīlh a'ntū quihuanilh huan tachihuīn. ¹⁰ Lā' quit icuanilh: “¿Tuchū na'ictlahua, Mapa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' lā' capit nac Damasco. A'ntza' nahuanica'na' ixlihuāk a'ntū lihui'lica natla'hua'ya”. ¹¹ Lā' huanmā' xkakana' quimālakatzī'lh. Lā' quintamakachi'palē'lh a'ntī ixquintatā'a'mā'na. Lā' chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² A'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixtacuīni' Ananías. Xla' lej ixa'cnīni'ni' Dios lā' ixa'kahuāna'ni' huan ley. Lā' ixtaca'tzikō' israelitas xalanī'n nac Damasco que lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't. ¹³ Lā' Ananías quilakmilh lā' quilaktapajtzūlh lā' quihuanilh: “Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala”. Lā' chu līlacapalh iclacahuāna'nchokopā lā' iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴ Lā' quihuanilh: “Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x para que chuntza' naca'tziya' a'ntū ixtapuhuān lā' nalaktzī'na' huan a'ntī Xatzey lā' nakaxpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Lā' chuntza' nacākalhachihuīna'ni'ya' ixlihuākca'n tachi'xcuhui't expālacata huan a'ntī Xatzey. Lā' nacāpūtle'ke'ni'ya' a'ntū laktzī'nī'ta' lā' a'ntūn kaxpa'tnī'ta'. ¹⁶ Lā' chuhua'j, ¿a'chī' takoxī'ya'? Catā'kaqui' lā' ca'a'kpaxti lā' calipāhua'nti Jesucristo lā' chuntza' naxapacan mintalaclē'i”, quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh a'nchī limacā'nca con a'ntīn tū' israelitas

¹⁷ Lā' icmimpā nac Jerusalén lā' icquī'orarlīlh nac xaka'tla' lītōkpān. Lā' iclakachuyalh. ¹⁸ Lā' iclaktzī'lh huan Māpa'ksīni' Jesús lā' xla' quihuanilh: “Calacapala' lā' cataxtu tuncan nac Jerusalén porque ā'tzā' tū' catikalhlaka'i'ca a'ntū chihuīna'na' quimpālacata”. ¹⁹ Lā' icuanilh: “Māpa'ksīni', xluca'n taca'tzī que quit xa'ica'n ixlihuāk nac lītōkpānna' lā' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n a'ntī ixtakalhlaka'i'yāni' lā' xa'iccāhui'lini'. ²⁰ Lā' nā quit xa'icyā a'ntza' a'xni'ca' maknīca Esteban a'ntī ixchihuīna'n por mimpālacata. Lā' quit nā xa'iclica'tzī a'ntūn tatlahuani'lh lā' xa'icmaktaka'lhā ixlu'xu'ca'n xluca'n a'ntīn tamaknīlh”. ²¹ Lā' Māpa'ksīni' quihuanilh: “Capit. Quit na'icmacā'nāni' makat. Nacālakpina' xluca'n a'ntīn tū' israelitas”. Chuntza' quihuanica —hualh Pablo.

Huan xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh que ixkēsno'ca Pablo

²² Huan tachi'xcuhui't tū'tza' ixtakaxmatni'cu'tun Pablo a'ntū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa lā' tahualh:

—¿Canilh huā'mā' chi'xcu'! ;Tū' limakuan natahui'la!

²³ Ixtata'sa lā' ixtatincxa ixlu'xu'ca'n lā' ixtamākosū pokxni' porque lej ixta'a'kchā'nī't. ²⁴ Lā' huan xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Lā' ixmākēsno'knīni'ncu'tun para namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tuchū expālacata ixtalīta'sa huan tachi'xcuhui't lā' ixtalī'a'kchā'ni' Pablo. ²⁵ Lā' a'xni'ca' ixchī'yāhuamā'ca para nakēsno'can, Pablo kalhasqui'nīlh huan capitán a'ntī ixcyā a'ntza':

—¿Chu chuntza' huan nac ley? Tūla kēsno'can kalhatin a'ntīn tapa'ksī nac Roma lā' palh tūna'j tlahuani'can justicia.

²⁶ A'xni'ca' huanica huā'mā', huan capitán laka'lh huan xapuxcu' tropa lā' māca'tzīnīlh lā' huanilh:

—¿Tuchū natlahua'ya'? Huanmā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Lā' huan xapuxcu' tropa lakmilh Pablo lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Chā stu'ncua' hui'x tapa'ksīya' nac Roma?

Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—U'huē. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Huan xapuxcu' tropa hualh:

—Lā' lhūhua' tumīn icmāpalani't para na'ictapa'ksī nac Roma.

Lā' Pablo hualh:

—Desde iclecatuncuīlh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Chu tuncan lacapalh ta'a'kxtekyāhualh Pablo a'ntī ixtakēsno'cu'tun. Lā' huan xapuxcu' jicua'lh a'xni'ca' ca'tzīlh que ixchī'nī't kalhatin a'ntī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyalh nac pūchihuīn

³⁰ Lā' ixlīlakalī huan xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata huan israelitas talē'ksa'nīnī'lh Pablo. Macaxcutli Pablo. Lā' cāmākēstokli ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' ixlīhuākca'n pūchihuīna'nī'n. Lā' līmīlh Pablo lā' hui'līlh na ixlacapūnca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktzī'lh huan pūchihuīna'nī'n lā' hualh:

—Chi'xcuhū'n, israelitas hua'chi quit, quit māni' icpāstacna'n que lej xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios hasta chuhua'j.

² Tuncan huan Ananías, a'ntī xamāpa'ksīni' curasna', cāhuanilh a'ntī ixtayāna' na ixpajtzū Pablo:

—Caquilhtu'cstit.

³ Lā' Pablo huanilh:

—Dios namāpātīnīyāni' hui'x, a'kxokonu'. Hui'x hui'la' para naquintlahuani'ya' justicia chu a'nchī tatzo'kni' nac ley. Lā' quimātu'csnī'ni'. Lā' tū' chuntza' tatzo'kni' nac ley.

⁴ Lā' a'ntī ixtayāna' a'ntza' tahualh:

—¿A'chī' lacatāquī'ya' xla' a'ntī Dios hui'līnī't xamāpa'ksīni' curasna'?

⁵ Lā' Pablo hualh:

—Chi'xcuhū'n, quit tū' xa'icca'tzī palh xla' xamāpa'ksīni' curasna'. Chuntza' tatzo'kni': “Tū' tilīchihuīna'na' a'ntī cāmāpa'ksī tachi'xcuhū't”.

⁶ Lā' makapitzīn pūchihuīna'nī'n, xla'ca'n ixchi'xcuhū'n saduceosnu' ixtahuanī't lā' ā'makapitzīn huampala ixchi'xcuhū'n fariseosnu'. Lā' a'xni'ca' ca'tzilh Pablo huā'mā', lej palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhū'n, quintāta' xla' fariseo lā' nā quit fariseo. Quilālē'ksa'nīnī'nāuj porque quit ickalhlaka'ī' que huan nīnī'n natalakahuanchoko.

⁷ Lā' a'xni'ca' Pablo hualh huā'mā', tataxtunquīlh a'ntī ixtatakēstoknī't. Lā' tatzuculh talālacatāquī' huan fariseosnu' lā' huan saduceosnu'. ⁸ Huan saduceosnu' tahuan que tūla catitalakahuanchokolh huan nīnī'n. Lā' tahuan que tintī' ángeles lā' tintī' huan espīritu. Lā' huan fariseosnu', xla'ca'n takalhlaka'ī' que huāk a'nan. Lā' ū'tza' talālihuānilh. ⁹ Ixlīhuākca'n ixta'a'cta'samā'na. Tuncan tatāyalh huan makapitzīn mākalthō'kē'ni'nī'n de huan ley, a'ntī ixchi'xcuhū'n fariseosnu' lā' tahualh:

—Huā'mā' chī'xcu' nīn tuntū' tlahuanī't a'ntūn tū' tzey. Tzēlasā' tā'chihuīna'lh lakatin espīritu o kalhatin ángel. Tū' catā'lātlahuáj Dios.

¹⁰ Lā' ā'chulā' talālacatāquī'lh. Lā' xapuxcu' tropa, xla' jicua'lh que Pablo ixtalālīlacstancacu'tun. Lā' ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas para namāxtucan lā' nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Lā' huā'mā' tzī'sa huan Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo lā' huanilh:

—Tū' caji'cua'. Chuntza' chīn chihuī'na' por quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talacchihuīna'lh para natamaknī Pablo

¹² A'xni'ca' tuncuīlh, makapitzīn israelitas talacchihuīna'lh que natamaknī Pablo. Tatasca'jalh lā' talāhuanilh:

—Nīn tuntū' catihua'uj lā' tū' catiko'tnūj hasta a'xni'ca' namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmāpātīnīni' palh tū' natlōkentaxtūyāuj.

¹³ Lā' a'ntīn tahualh chuntza' ixlīlhūhua'ca'n más de tu'pu'xam chī'xcuhū'n. ¹⁴ Xla'ca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas lā' cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj que Dios caquincāmāpātīnīni' palh na'icua'yāuj catūhuā a'xni'ca' tūna'j na'icmaknīyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n lā' milīhuākca'n pūchihuīna'nī'n, casqui'ni'tit huan xapuxcu' tropa que lakalī calīmīlh Pablo na milacapūnca'n. Nahua'ni'yā'tit que hui'xina'n más xa'nca kalhasqui'nīcu'tunā'tit. Pero Pablo tū' catichilh. Quina'n na'icka'lhītiyāuj nac tej para na'icmaknīyāuj —cāhuanica.

¹⁶ Huan ixo'kxa' ixtā'tin Pablo ca'tzilh huan a'ntū ixlacchiuina'ncanī't lā' a'lh nac cuartel lā' māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Lā' Pablo ta'sani'lh kalhatin capitán lā' huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' o'kxa' huan xapuxcu' tropa porque xla' tā'chihuina'ncu'tun macsti'na'j.

¹⁸ Lā' huan capitán lē'ni'lh lā' huanilh huan xapuxcu':

—Huan tachī'n Pablo quinta'sani'lh lā' quisqui'ni'lh que ca'iclimini'ni' huā'mā' o'kxa'. Xla' tā'chihuina'ncu'tunāni' mat macsti'na'j.

¹⁹ Huan xapuxcu' tropa makachi'palh huan o'kxa' lā' lē'lh lacachuna'j lā' kalhasqui'nīlh:

—¿Tuchū quihuanicu'tuna'?

²⁰ Lā' huan o'kxa' hualh:

—Huan israelitas talacchiuina'ni'ttza' que natasqui'ni'yāni' que nalipina' lakalī huan Pablo a'nlhā tlahuacan justicia. Natahuaniyāni' que xla'ca'n lej xa'nca takalhasqui'nīcu'tun Pablo. Pero xmān nata'a'kxokoyāni'. ²¹ Tū' cacākalhla'kai'. Xla'ca'n más de tu'pu'xam chi'xcu'huī'n a'ntīn taka'lhīmā'na. Talitasca'janī't lā' nīn tuntū' catitahua'lh lā' nīn catitako'tnūlh hasta que tū' natamaknī Pablo. Lā' chuhua'j tacāxui'lāna'tza'. Xmān taka'lhīmā'ni' hui'x palh namacapina' —hualh huan o'kxa'.

²² Huan xapuxcu' tropa huanilh:

—Nīn tintī' tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Lā' macā'lh na ixchic huan o'kxa'.

Lakmacā'nca Pablo con huan gobernador Félix

²³ Huan xapuxcu' tropa cāta'sani'lh kalhatu' ixcapitán lā' cāhuanilh:

—Camācāxtit lakatu' ciento tropasna' lā' tu'tumpu'xamacāuj tropas kētō'lanā'nī'n lā' lakatu' ciento a'ntī natalē'n espada. Nataxtuyā'tit makna'jās tzi'sa lā' napinā'tit nac Cesarea. ²⁴ Lā' nā cacākētla'pa'tit huan cahuāyujnu' a'ntū nakētō'la Pablo. Chuntza' nīn tuntū' catipātle'keni'lh Pablo lā' nalakchā'n huan gobernador Félix.

²⁵ Lā' huan xapuxcu' tropa tzo'kli kalhtin ca'psnat lā' hualh:

²⁶ “Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yāni' hui'x, gobernador Félix, a'ntī lej a'cnīni'ni'ca'na'. ²⁷ Huan israelitas tachi'panī't huā'mā' chi'xcu' lā' ixtacuīni' Pablo. Lā' ixtamaknīmā'na a'xni'ca' icchā'lh quit con huan tropasna'. Lā' icmāpūtaxtūlh como icca'tzilh que xla' ixtapa'ksī nac Roma. ²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tuchū ixpālacata ixtalē'ksa'nīni'n. U'tza' iclīlē'lh a'nlhā tatlahua justicia huan israelitas. ²⁹ Lā' tuncan icca'tzilh que ixtalē'ksa'nīni'n por ixleyca'n israelitas. Nīn tuntū' laclē'n huā'mā' para que tzē namaknīcan o para que namānūcan nac pūlāchī'n. ³⁰ A'xni'ca' quit icca'tzilh que huan israelitas ixtalīlacchiuina'ni'ttza' para natamaknī, chu tuncan lacapalh quit icmacā'ni'chāni'. Lā' quit iccāhuanilh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n que catalē'ksa'nīni'lh na milacapūn. Xmān ū'tza' icuaniyāni'”.

³¹ Lā' chuntza' a'nchī iccāhuanicanī't, huan tropas talē'lh Pablo lā' līminca tzi'sa nac xcānsipej Antípatris. ³² Lā' ixlīlakalī huan tropas tachimpā nac cuartel. Xmān kētō'lanā'nī'n ixtatā'a'mā'na Pablo. ³³ A'xni'ca' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxqui'lh ca'psnat huan gobernador Félix lā' talīmini'lh Pablo na ixlacapūn. ³⁴ Lā' a'xni'ca' huan gobernador lakapūtle'kekō'lh huan ca'psnat, xla' cākalhasqui'nīlh lhachū xala' Pablo. Lā' tahananilh que xla' xala' nac estado de Cilicia. ³⁵ Lā' Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīhuāk a'xni'ca' natamin a'ntīn talē'ksa'nīni'nāni'.

Huan gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes lā' cāyāhuaca a'ntī natamaktaka'lha.

¹ Lā' ixlilakaquitzi chi'chini' chā'lh nac Cesarea huan Ananías a'nti xamāpa'ksini' curasna'. Lā' nā tachā'lh makapitzin xanapuxcu'nu' israelitas lā' kalhatin ixkalmak-tāyana'ca'n a'nti ixtacuini' Tértulo. Talaka'lh huan gobernador Félix lā' talē'ksa'nini'lh Pablo.

² Lā' a'xni'ca' liminca Pablo, Tértulo tzuculh lē'ksa'nini'n Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxqui'yāni' pāxcatca'tzi que lej cā'ca'csua' quina'n icui'lāna'uj. Lā' huā' quixcānsipejca'n mastza' xatzey por ixpālacata mintapāstacna'.

³ Iccāmaxqui'yāni' pāxcatca'tzi hui'x, señor gobernador Félix, por a'ntū pō'ktu quilā-maxqui'yāu lakaxtim. ⁴ Lā' como tū' icmāmakchuyicu'tunāni' ā'chulā', icsqui'ni'yāni' caquintlahua'ni' talakalhu'mān lā' caquinkaxpa'tni' macsti'na'j. ⁵ Huā'mā' chi'xcu' Pablo lej mājiclhui'nin. Lakachu cācuccha'xa huan ixlīhuākca'n israelitas. Lā' xla' ū'tza' xapuxcu' huan secta a'ntū huanican nazarenos. ⁶ Lā' xla' lactlahuacu'tun ixlitzey huan xaka'tla' litokpān. Quina'n icchi'pauj lā' xa'iclacāxtlahuacu'tunāuj chuntza' hua'chi huan nac quileycan. ⁷ Pero huan Lisias, a'nti xapuxcu' tropa, maktanūlh lā' lej lipalha' quincāmaklhtini'. ⁸ Lā' cāhuanilh que catalakmini' hui'x a'ntin talē'ksa'nini'n. Hui'x tzē nakalhasqui'ni'ya' lā' chuntza' naca'tziya' ixlīhuāk a'ntū ixpālacata iclē'ksa'nini'nāuj —hualh Tértulo.

⁹ Huan israelitas nā xlaca'n talē'ksa'nini'lh lā' tahualh que huāk stu'ncua' a'ntū hualh Tértulo. ¹⁰ Huan gobernador macahuani'lh Pablo para que cachihuina'lh. Lā' Pablo hualh:

—Quit icca'tzi que hui'x juez de huā'mā' xcānsipej makāntza'. Lā' ū'tza' iclipāxuhua na'ictamaktāya na milacapūn. ¹¹ Hui'x tzē nakalhasqui'ni'ni'na' palh stu'ncua' que ka'lhitzā' xmān lakacāujtu' chi'chini' icquīlāh nac Jerusalén icquītaquilhpūtani'lh Dios. ¹² Lā' nīn tinti' xa'ictā'lāhuanimā' nīn kalhatin a'xni'ca' quilaktzi'nca a'ntza'. Tū' icmākēstokli tachi'xcuhui't nac xaka'tla' litokpān, nīn na ixlitokpānna'ca'n israelitas, nīn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n tūla catitamāstū'ncli a'ntū quintaliyāhualh. ¹⁴ A'ntū ixlīstu'ncua' ū'tza' huā'mā': Quit icmācā'tani' ixDiosca'n quinatāta'na' chu a'nchī huan xasāsti' limāscā'tin a'ntū xlaca'n tahuani secta. Quit ickalhlaka'i' ixlīhuāk a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican ley lā' a'nlhā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' a'nchī takalhlaka'i' xlaca'n nā chuntza' ickalhlaka'i' quit que Dios nacāmālakahuanīchoko a'nti xalactzey lā' nā a'nti xalacca'tzanca'tzini'n. ¹⁶ Lā' ū'tza' iclihui'lilh na'ictlahua a'ntūn tzey para que quit na'icca'tzi que tū' iclaclē'ni' nīn Dios nīn chi'xcuhui'n.

¹⁷ Quit makat xa'iclatlā'huan makāntza' lā' chuhua'j icmimpātza' na quixcānsipej para na'icmāstā' limosna lā' lē'ksajna'. ¹⁸ Lā' xmān huā'mā' xa'ictlahuamā' lā' makapitzin israelitas xalanin nac Asia quintalaktzi'lh nac xaka'tla' litokpān a'xni'ca' ixquimpa'lhcani'tcus. Tinti' lej ixa'nan. Lā' cā'ca'csua' ixuanit. ¹⁹ Lā' palh xlaca'n tapuhuan palh quit iclahuanit catūhuā, ixtamilh huā'tzā' lā' ixquintalē'ksa'nini'lh na milacapūn. ²⁰ Lā' catahualh xlaca'n a'nti tahuilāna' huā'tzā' palh takaksli a'ntūn tū' tzey xa'ictlahuanit a'xni'ca' quilē'nca na ixlacapūnca'n ixpūchihuīna'ni'n israelitas. ²¹ A'ntū xa'ictlahuanit ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' xa'icui' con ū'tunu'n, iccāhuanilh lej palha': “Chuhua'j hui'xina'n quilākalkhasqui'nīmā'nauj porque quit ickalhlaka'i' que huan nīni'n natalakahuancho”.

²² Félix lejtza' xa'nca ixca'tzihuī' ixlīmāscā'tinca'n a'nti ixtatā'a'n Jesucristo. Lā' xla' cālhcani'lh ā'lakatin chi'chini' lā' cāhuanilh:

—Hasta a'xni'ca' namin Lisias huan xapuxcu' tropa, hasta a'xni'ca' na'iclacāxtlahua huā'mā'.

²³ Lā' Félix maxqui'lh talacasqui' huan capitán que calē'lh huan Pablo tachin lā' catlahuani'lh talakalhu'mān macsti'na'j lā' cacāmakxtekli talakmin ixamigos para natatlahuani' a'ntū xla' maclacasqui'n.

²⁴ Lā' lātma'j tachā'lh Félix lā' Drusila, ixpuscāt, a'nti israelita ixuanit. Lā' Félix mātayini'lh Pablo. Lā' Pablo cātā'chihuīna'lh a'nchin kalhlaka'i'can Jesucristo. ²⁵ Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī xa'nca līlatā'kchokocan lā' a'nchī lihui'lican que tūla

catitlahuaca a'ntūn tū' tzey. Lā' cākalhachihuīna'ni'lh a'nchī Dios najuzgarlī. Lā' Félix lej jicua'lh lā' huanilh:

—Tzeytza'. Chuhua'j capit. A'xni'ca' icka'lhī lugar na'icmātayīni'mpalayāni'.

²⁶ Lā' nā Félix ixpuhuan que Pablo ixmaxquī'lh tumīn para que ixmakxtekca. Lā' ū'tza' lej maklhūhua' ixlīmātayīni'n lā' ixtā'chihuīna'n. ²⁷ Lā' a'xni'ca' tlhualh lakatu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobrnador. Lā' tanūlh ixlaktapalh a'ntī ixtacuīni' Porcio Festo. Lā' Félix ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lej ka'tla' talakalhu'mān. Lā' ū'tza' līmakxtekli huan Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacapūn Festo

¹ Festo chā'lh para natanū ixlīgobrnador. Lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' taxtulh de nac Cesarea lā' a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' huan israelitas más xalaka'tla'n talē'ksa'nīni'lh Pablo con Festo. ³ Lā' lej lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh que camātayīni'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīlacchihuīna'nī'ttza' nataka'lhīti nac tej para natamaknī. ⁴ Festo cāhuanilh que Pablo chí'canī'ta'ncha' nac Cesarea lā' māni' ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' lacapalh. ⁵ Lā' cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n a'ntī ka'lhīyā'tit līmāpa'ksīn. Lā' palh huā'mā' chi'xcu' tlahuani't a'ntūn tū' tzey, calē'ksa'nī'ni'ntit a'ntza' —cāhuanilh.

⁶ Festo tachokolh nac Jerusalén xmān lakatzeyan o lakacāuj chi'chini' lā' a'mpā nac Cesarea. Lā' ixlīlakalī tahuī'lh a'nlhā ixtlahuacan justicia. Lā' mātayīni'lh Pablo. ⁷ Lā' a'xni'ca' milh Pablo, talītaxti'li'lh huan israelitas a'ntī ixtaminī'ta'ncha' nac Jerusalén. Lā' lej lhūhua' laka'tla'n catūhuā ixtalē'ksa'nīni'n. Pero tūla ixtamāstū'ncni' nīn tuntū'. ⁸ Pablo ixtamaktāya lā' hualh:

—Quit tuntū' ictlahuani't por ixpālacata ixleyca'n israelitas. Tuntū' ictlahuani'nī't huan xaka'tla' lītōkpān nīn huan xamāpa'ksīni' nac Roma a'ntī huanican César —cāhuanilh Pablo.

⁹ Lā' Festo xla' ixcātlahuani'cu'tun huan israelitas lakatin talakalhu'mān. Lā' ū'tza' likalhasqui'nīlh Pablo:

—¿Chā pincu'tuna' nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuani'ca'na' na quila-capūn?

¹⁰ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quilākalhasqui'nīmā'nauj nac huan pūchihuīn a'ntū māpa'ksī César. Lā' chuntza' xatzey. Quit tuntū'yā catūhuā ko'hua'jua' iccātlahuani'nī't huan israelitas. Huā'mā' hui'x ca'tziya'. ¹¹ Palh quit ictlahuani't lakatin catūhuā a'ntūn tzē naquilīmaknīcan, caquīmaknīca. Lā' palh tū' stu'ncua' a'ntūn quintaliyāhua, tūla a'ntī naquīmacamāstā' con ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquilacāxtlahualh.

¹² Festo cātā'chihuīna'lh ixmaktāyana'ni'n lā' tuncan xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'nī'ta' que César ixlacāxtlahuani'ni'. Lā' ū'tza' nalīla'kpina' César.

Pablo na ixlacapūn huan rey Agripa

¹³ Lā' ā'calīstān lā' tū' lātma'j huan rey Agripa lā' Berenice, ixpuscāt huan rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tatchokolh lātma'j. Lā' Festo kalhachihuīna'ni'lh huan rey por ixpālacata Pablo lā' hualh:

—A'tzā' tachī'n kalhatin chi'xcu' a'ntī makxtekli Félix. ¹⁵ A'xni'ca' quit icquīlālh nac Jerusalén, talē'ksa'nīni'lh con quit huan xanapuxcu'nu' curasna' lā' xanapuxcu'nu' israelitas. Lā' quintasqui'ni'lh que quit ca'icmāmāknīnīni'lh. ¹⁶ Quit iccākalhtīlh que xapū'la huan tachī'n calacan cacātā'chihuīna'lh a'ntīn talē'ksa'nīni'n. Chuntza' tzē natamaktāya. Lā' xmān chuntza' tzē namaknīcan. Chuntza' pō'ktu tatlahua huan pūchihuīna'ni'n xalanī'n nac Roma. ¹⁷ A'xni'ca' tachilh xlaca'n huā'tzā', quit tū' ictakoxīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh a'nlhā tlahuacan justicia. Lā' icmātayīni'lh huan tachī'n Pablo. ¹⁸ A'xni'ca' tatāyalh a'ntī ixtalē'ksa'nīni'n, tū' talē'ksa'nīni'lh a'nchī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Xmān a'ntū ixtahuan por ū'tza' xmān ixpālacata a'ntū takalhlaka'ī'

xlaca'n lā' ixpālacata kalhatin a'ntī ixtacuīni' Jesús a'ntī nīlh. Lā' Pablo huan que lakahuan. ²⁰ Como quit tūla xa'iclacāxtlahua huā'mā', ickalhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén para que a'ntza' nalacāxtlahuacan. ²¹ Pero a'xni'ca' Pablo squi'nli que calacāxtlahualh César, huan xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh que catachokolh tachi'n hasta a'xni'ca' quit tzē na'iclakmacā'n César.

²² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Nā quit ickaxmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Lā' kalhtica:

—Lakalī nakaxpa'ta'.

²³ Lā' ixlīlakalī Agripa lā' Berenice tamilh tzey tacāxyāna' lā' lej cā'a'cnīni'ni'ca. Lā' tatanūlh nac pū'a'cta'san lā' nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa lā' huan xalaka'tla'n chi'xcuhuī'n. Lā' Festo mātayīni'lh Pablo. ²⁴ Lā' Festo hualh:

—Rey Agripa lā' milīhuākca'n a'ntīn takēstoknī'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n lak-tzi'nā'tit huā'yā chi'xcu' Pablo. Lej quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xala' nac Jerusalén lā' xala' ā'tzā' nac Cesarea. Lā' lej palha' tualh que canīlh.

²⁵ Quit icpuhuan que nīn tuntū' tlahuanī't para que tzē namaknīcan. Lā' como xla' squi'ni'lh que huan xamāpa'ksīni' César calacāxtlahualh, quit iclīhui'līlh na'iclakmacā'n César. ²⁶ Pero quit tuntū' icka'lhī a'ntū lej tasqui'nī na'ictzo'knun por ixpālacata huā' chi'xcu'. U'tza' iclīlīmin na milacapūnca'n hui'xina'n. Lā' más iclīmincu'tun na milacapūn hui'x, rey Agripa, para que nakalhasqui'nī'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī a'ntū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chichū quit na'iclimacā'n kalhatin tachi'n palh tū' icca'tzī a'ntū līyāhuacan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacapūn rey Agripa

¹ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Lā' Pablo cha'xli ixmacan lā' tzuculh tamaktāya lā' hualh:

² —Rey Agripa, iclīpāxuhua porque quit na'ictamaktāya na milacapūn por ixpālacata iclīhuāk a'ntū quintalē'ksa'nīni'n israelitas. ³ Hui'x xa'nca lakapasa' iclīhuāk a'nchī ixtalanānca'n israelitas lā' nā a'ntūn talālista'la. Lā' ū'tza' iclīsqui'ni'yāni' caquinkaxpa'tni' līlacatejtin.

Pablo cāhuanilh a'nchī ixlīlatlā'huan a'xni'ca tūna'j ixkalhlaka'ī'

⁴ Ixlīhuākca'n israelitas taca'tzīkō' a'nchī, desde quilīka'hua'chu, xa'iclīlatlā'huan nac Jerusalén lā' nā ixlacahpu'nanca'n israelitas. ⁵ Xlaca'n taca'tzī lā', palh tahuancu'tun, tzē natamālacstū'nca que makāntza' quit fariseo xa'icuanī't. Huan fariseosnu', xlaca'n taka'lhī ixleyca'n līhua'ca' más xapalha' que iclīhuākca'n a'ntīn tamakstāla hua'chi israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkalhasqui'nīmā'ca porque quit ickalhlaka'ī' que Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīni'n chuntza' hua'chi Dios cāhuanilh quinapapna'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, i'xū'yātā'natna'ca'n huan kalhacāujtu' litā'timīn a'ntī ixo'kxa'n Israel ixtahuanī't. Lā' quilīhuākca'n ickalhlaka'ī'yāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' iclīmācā'tanīyāuj Dios de tzi'sa lā' tuncuj. Icuaniyāni', rey Agripa, nā quit ickalhlaka'ī' que Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Lā' ū'tza' ixpālacata quintalē'ksa'nīni'n huan israelitas. ⁸ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' kalhlaka'ī'yā'tit que Dios tzē namālakahuanīchoko huan nīni'n?

Pablo cāhuanilh a'nchī icxāmacaputza a'ntī ixtakalhlaka'ī'

⁹ Xapū'la quit xa'icpuhuan que lej lhūhua' catūhuā xa'iccātlahuani'lh a'ntī ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Lā' chuntza' ictlahualh nac Jerusalén. Huan xanapuxcu'nu' curas quintamaxqui'lh līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' a'ntī ixtastālani' Jesús. Lā' nā quit chu xa'iclicā'tzī a'xni'ca' icxāmāknīcan. ¹¹ Lā' maklhūhua' quit xa'iccāmāpātīnī lā' chuntza' quit xa'iccāmāmakxtekēcu'tun

a'nchī ixtakalhlaka'ī'nī't Jesús. Chuntza' xa'ictlahua quit na ixlīhuāk ixlītōkpānna'ca'n israelitas. Lej ixquintamakā'kchā'n lā' xa'iccāmacaputza hasta na ī'xcānsipejni'ca'n makatiyā'ti'n.

Pablo cāhuanilh a'nchī tzuculh tapa'ksī con Cristo

Hch. 9.1-19; 22.6-16

¹² 'Lā' ū'tza' huā'mā' ixpālacata xa'icli'a'mā' nac Damasco. Huan xanapuxcu'nu' curas ixquintamaxqui'nī't līmāpa'ksīn lā' talacasqui' lā' ū'tza' tzē xa'iccālimacaputza. ¹³ Lā' na'icuaniyāni' hui'x, rey, a'ntū quimpātle'keni'lh. Lā' hua'chi tastu'nūta a'xni'ca' xa'ictlā'huantēlha, quit iclaktzī'lh lakatin xkakana' a'ntū mincha' nac a'kapūn. Xla' más xkaka que chi'chini'. Quilitamacxti'li'lh quit lā' nā a'ntī ixquintatā'a'mā'na. ¹⁴ Lā' quilihuākca'n ica'kā'nui nac ti'ya't. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ¿a'chī' quimacapatzaya'? Chu tlakaj quintā'la'tla'hua'ya'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'xni'ca' chi'nta huan qui'hui' a'ntū lītlakalē'ncan”. ¹⁵ Lā' quit icualh: “¿Tichū hui'x, Māpa'ksīni'?” Lā' huan Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús a'ntī hui'x macapatzaya'”. ¹⁶ Catā'kaqui' lā' catāya'. Quit ictasu'ni'mā'ni' hui'x porque quit iclacsacni'ta'ni' para que naquintā'scuja lā' nacāhua'ni'ya' ā'makapitzīn a'nchī iclitasu'ni'ni' lā' a'nchī na'iclitasu'yuni'yāni'. ¹⁷ Na'icmāpūtaxtūyāni' de huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas a'nlhā na'icmacā'nāni'. ¹⁸ Na'iccāmacā'ni'yāni' para que nā xlaca'n natalacahuāna'n lā' natataxtu de a'nlhā cā'pucsua' lā' chuntza' natalatā'kchoko de a'nlhā xkaka lā' para que natapūtaxtu na ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natastālani' Dios. Quit na'iccāmacā'ni'yāni' para que naquintakalhlaka'ī' quit lā' chuntza' ixtalaclē'i'ca'n nacāmāspūtūnu'ni'can lā' nā xlaca'n nacātlahuacan lej xalacuan hua'chi ixlīhuākca'n a'ntī quintakalhlaka'ī' quit”, chuntza' quihuanilh huan Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo a'kahuāna'ni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'U'tza' huā'mā' icuaniyāni', rey Agripa. Quit ica'kahuāna'ni'lh a'ntū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'xni'ca' quintasu'ni'lh. ²⁰ Quit xapū'la iccākalhachi-huīna'ni'lh xalani'n nac Damasco lā' ā'calistān xalanī'n nac Jerusalén lā' ixlīhuāk xalani'n huan nac estado de Judea. Lā' nā xa'iccāhuani a'ntīn tū' israelitas: “Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n lā' castālani'tit Dios lā' nā chuntza' catahui'la'tit hua'chi a'ntīn taxtāpalīnī't ixtapāstacna'ca'n”, xa'iccāhuani. ²¹ Lā' ū'tza' quintalīchi'palh huan israelitas nac xaka'tla' lītōkpān lā' ixquintamaknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyanī't. Lā' ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlīhuākca'n xalactzina'j lā' xalaka'tla'n. Lā' xmān iclīchihuīna'n a'ntū māsuyulh Moisés makāntza' lā' a'ntū tahualh huan a'cta'sana'nī'n que napātle'ke. ²³ Xlaca'n tahualh que tasqui'nī que napātini'n Cristo lā' nani' lā' māni' ū'tza' a'ntī xapū'la nalakahuanchoko, lā' chuntza' nacāmāca'tzīnīcan a'ntū ixlīstu'ncua' huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas.

Pablo ixmākalhlaka'ī'nīcu'tun Agripa

²⁴ Lā' chuntza' Pablo lītamakāyalh. Lā' Festo hualh lej palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lej lhūhua' sca'tnī'ta'. Lā' ū'tza' līmakachuya'yāni'.

²⁵ Lā' Pablo kalhtīni'lh:

—Quit tū' icchuya, Festo. Lā' quit stu'ncua' a'ntū icuan. ²⁶ Huan rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Lā' ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlacapūn lā' tū' iclacapuhuan. Quit lej xa'nca icca'tzīhui' que nā xla' ca'tzīkō' huā'mā'. Quit icchihuīna'n a'ntūn tū' tlahuacani't cā'tzē'k. ²⁷ ¿Chā hui'x, rey Agripa, a'ka'ī'ya' a'ntūn tahualh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza'? Quit icca'tzī que kalhlaka'ī'ya'.

²⁸ Lā' Agripa huanilh Pablo:

—Con macsti'na'j tachihuīn puhua'na' palh naquimākalhlaka'ī'nī'ya'.

²⁹ Lā' Pablo hualh:

—A'yuj macsti'na'j, a'yuj lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n que hui'x cala't hua'chi quit. Lā' catalakō'lh hua'chi quit ixlihuākca'n a'ntīn quintakaxmatni'mā'na chuhua'j. Xmān tū' cacāmacachi'ca hua'chi quit —hualh Pablo.

³⁰ Lā' tatāyakō'lh ixlihuākca'n, huan rey lā' huan gobernador lā' Berenice lā' ixlihuākca'n a'ntī ixtatā'hui'lāna'. ³¹ Tatatampūxtulh lacachuna'j lā' talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' nīn tuntū' tlahua para que tzē namaknīcan o nachī'can.

³² Lā' Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu' tū' ī'squi'nli nalacāxtlahua César, quina'n tzē ixmakxtekui.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹ Lā' a'xni'ca' pāstacca naquincātamacā'nāni' nac Italia, tamacamāstā'lh Pablo lā' ā'makapitzīn tachi'nī'n con kalhatin capitān a'ntī ixtacuīni' Julio. Xla' ixmāpa'ksi huan batallón a'ntū huanican Augusto. ² Ictojōuj nac lakatin barco xala' nac Adramitio. Huā'mā' barco ixtētāyacu'tun nac makapitzīn xcānsipejni' nac Asia a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' quincātā'a'ni' Aristarco xala' nac Tesalónica, lakatin xcānsipej nac Macedonia. ³ Lā' ixlilakālī icchā'uj nac Sidón a'nlhā ixpūjaxni' barco. Lā' Julio lej tzeyā chi'xcu' ixuanī't con Pablo lā' makxtekli que cālaka'lh ixamigos. Xlaca'n tatlahuani'lh a'ntū ixmaclacasqui'n. ⁴ Lā' ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Huan ū'ni' lej palha' quincāpāx-tokni'. Lā' ū'tza' iclīpātle'keuj na ixpāxtūn Chipre a'ntū pītzina'j ti'ya't na ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁵ A'calistān icpū'a'uj huan barco pajtzu na ixquihltūn a'nlhā huanican Cilicia lā' Panfilia. Lā' icchā'uj nac Mira, lakatin xcānsipej nac estado de Licia.

⁶ A'ntza' kaksli huan capitān lakatin barco xala' nac Alejandría a'ntū ixa'mā' nac Italia. Lā' quincāmojōpalani' huan ā'lakatin barco. Lā' ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷ Xa'ica'mā'nauj lej lacatzucu lātma'j lā' jicslīhua' iclīchā'uj ixpajtzu Gnido. Lā' huan ū'ni' quincāmā-makchuyini' lā' ū'tza' iclīpātle'kepalauj ixpajtzu Salmón na ixpāxtūn Creta a'ntū pītzina'j ti'ya't ixpu'nan mar. A'ntza' tū' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. ⁸ Lā' jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixpajtzu Creta. Icchā'uj nac Buenos Puertos, ixpajtzu huan xcānsipej Lasea.

⁹ Lejtza' makān xa'ictakoxīni'ta'uj lā' ixmimā'tza' huan cā'lonkni'. Lā' ū'tza' lej ixlijicua'ncan ixpū'a'ncan huan barco. Lā' Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' ¹⁰ lā' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, catūhuā naquincālani'yāni' lā' lej lhūhua' namakasputāuj. Namakasputāuj huā' barco lā' huā' tacu'ca' lā' nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Pero huan capitān tū' a'kahuāna'ni'lh Pablo. Cā'a'kahuāna'ni'lh huan piloto lā' huan ixtēcu' barco. ¹² Lā' a'ntza' tūla māchokocan barco a'xni'ca' ixlonknu'n. Lā' ū'tza' huan ixtalhūhuā't talihualh:

—Cāhui ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuā ixtachā'lh nac Fenice, lakatin xcānsipej nac Creta. Lā' nac Fenice a'nlhā ixpūjaxni' barco laca'a'huī' nac noroeste lā' nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatachokolh a'xni'ca' ixlonknu'lh.

Huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco

¹³ A'xni'ca' tzuculh ū'nun macsti'na'j de nac sur, tapuhuampā que tzētza' nata'a'mpala. Lā' tatzucupā ta'a'n lā' ixtatētaxtumā'na ixpajtzu huan pītzina'j ti'ya't a'ntū huanican Creta. ¹⁴ Lā' lacapalh milh lakatin palha' ū'ni' a'ntū ixuanican Nordeste. ¹⁵ Lā' huan ū'ni' sno'kmaxquī'lh xcān huan barco lā' tū' quincāmakxtekni' na'ica'nāuj a'nlhā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Lā' tūlalhtza' ixtlahuacan nīn tuntū'. Lā' chuxalhā quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixpajtzu lakatin pītzina'j ti'ya't ixtacuīni' Clauda. Lā' a'ntza' tū'tza' lej palha' ixquincāsnokāni' huan ū'ni'. Lā' jicslīhua' icstancacu'tūj huan pāti a'ntū xa'icstancalīmināuj. ¹⁷ Lā' a'xni'ca' ixmojōcani'ttza' huan pāti nac barco, chā'xpāchī'ca huan barco. Ixtajicua'n porque lasā' ixa'ksatāyalh huan nac cā'cucujnu'

a'ntū ixtacuīni' Sirte. Lā' ū'tza' talīmāyujūlh huan xalu'xu' barco a'ntū ixlīsno'klē'n ū'ni' huan barco. Lā' chuntza' lakachu quincālē'ni' huan ū'ni'. ¹⁸ Lā' ixlīlakalī huan xasipej mar lā' huan ū'ni' lej palha' sno'kli huan barco. Lā' ū'tza' tatzuculh talīmaka'n huan tacu'ca' nac mar. Lā' chuntza' tū'tza' lej tzi'ncalh huan barco. ¹⁹ Lā' ixlīlakalī huampala icmaka'uj con quimacanca'n ixmaclacasqui' xala' na ixchakān barco. ²⁰ Lakalhūhua' chi'chini' pātle'kelh lā' tū' iclaktzī'uj chi'chini' nīn sta'cu. Lā' huan ū'ni' lejus palha' ī'sno'kmā' huan barco. Lā' ū'tza' xa'iclipuhuanāuj que tūlatza' xa'icpūtaxtūj quina'n.

²¹ Lā' makāntza' tū' xa'icuā'yanī'ta'uj. Lā' Pablo tāyalh na ixlaclhpu'nanca'n lā' hualh:

—Chi'xcuui'n, ixquilākaxmatni'uj. Palh tū' ixtaxtuchāuj nac Creta, tū' ixquincāpātle'keni'ni' huā'mā' lījicua' lā' nīn tuntū' ixmakasputui. ²² Chuhua'j, tū' calakaputzatit. Hui'xina'n nīn chā'tin catinīlh, a'yuj casputli huā' barco. ²³ Kōtan tzi'sa quit quintasu'ni'lh kalhatin ángel a'ntī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' a'ntī quimāpa'ksi lā' a'ntī ictā'scuja. ²⁴ Lā' huan ángel quihuanīlh: “Hui'x, Pablo, tū' caji'cua'. Lej tasqui'nī hui'x nalakpina' César. Lā' por mimpālacata, Dios nacāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntīn tatojōmā'na con hui'x nac barco”, quihuanīlh huan ángel. ²⁵ Lā' chuhua'j, chi'xcuui'n, tū' calakaputzatit. Quit iclipāhuan Dios. Lā' quit icuan chuntza' nala a'nchīn quihuanica. ²⁶ Tasqui'nī nachā'nāuj nac lakatin pītzina'j ti'ya't ixpu'nan mar —hualh Pablo.

²⁷ Lā' lakacāujtā'ti' chi'chini' ixlanī't palha' ū'ni'. Lā' hua'chi i'tāt tzi'sa huan barco lakachu ixlē'n huan xasipej mar a'ntū huanican Adria. Lā' huan marineros tapuhualh que tzēlasā' ixtatapajtzūmā'na nac lakatin ti'ya't. ²⁸ Talhcālī ixlīpūlh mā'n huan xcān lā' pu'xamacāujchāxan metro ixuanī't. Lā' lacachuna'j huampala chu talhcāpā lā' xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n que tzēlasā' ixtalaknūlh huan barco nac cā'chihiuxni'. Lā' ū'tza' talīmojōlh nac xcān lakatā'ti' xalactzinca xala' na ixkēn huan barco lā' chuntza' tzēn talīyāhualh huan barco. Lā' taka'lhīlh hasta a'xni'ca' tuncuīlh. ³⁰ Huan marineros ixtamāyujūmā'na huan pāti. Ixtatasu'yu a'nchī ixtamojōmā'nampā nac xcān huan xalactzinca xala' na ixquini' barco a'ntū nalītāya huan barco. Pero xmān ta'a'kxokonu'lh. Ixtapūtzā'lacu'tun nac pāti. ³¹ Lā' Pablo cāhuanīlh huan capitán lā' huan tropasna':

—Palh huan tamā'na chi'xcuui'n tū' natatachoko nac barco, hui'xina'n tūlalhtza' catipūtaxtutit.

³² Lā' chu tuncan huan tropasna' tacā'tu'cxli huan tasiuj a'ntū tapūmāyujūlh huan pāti. Lā' tamacamincha' nac xcān.

³³ Lā' a'xni'ca' ixtuncuīmā'tza', Pablo cāhuanīlh ixlīhuākca'n que catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanīlh:

—Tlahualhtza' lakacāujtā'ti' chi'chini' lā' tū' huā'ya'nī'ta'ntit lā' tū' lhtatani'ta'ntit.

³⁴ Iccāhuanīyāni' cahuā'ya'ntit lā' chuntza' natli'hui'quinā'tit. Nīn chā'tin de hui'xina'n catimakasputtit nīn kantin miya'jca'n.

³⁵ A'xni'ca' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzi lā' maxquī'lh pāxcatca'tzi Dios na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n lā' che'kelh lā' tzuculh huā'yan. ³⁶ Lā' ixlīhuākca'n tū'tza' ixtalapakutza lā' nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilīhuākca'n xa'icuanī'ta'uj lakatu' ciento ā'tu'tumpu'xamacāujchāxan a'ntī xa'ictajōmā'nauj nac barco. ³⁸ Lā' a'xni'ca' ixtahuā'yanī'ttza', tatamakajūlh trigo nac mar lā' chuntza' tū'tza' lej ixtzincan huan barco.

Huan barco laclalh

³⁹ Lā' a'xni'ca' tuncuīlh, huan marinerosnu' tū' ixtalapasna'n huanmā' ti'ya't. Talaktzī'lh lakatin ixmacan mar lā' ixka'lhī cucuj. Lā' titapuhualh palh tzē cahuā ixtamāpajtzūlh a'ntza' huan barco. ⁴⁰ Lā' tacā'tu'cxli huan tasiuj lā' chuntza' tachokolh nac mar huan xalactzinca lā' chuntza' tzēn taxakā'līlh huan barco. Taxla'jalh huan ixtasiuj ixlēkosnu' huan barco. Lā' tacha'xli huan lu'xu' xala' ixquini' barco para que chuntza' natampi'ta'lē'n huan ū'ni'. Lā' huan barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Lā' talaknūlh nac lakatin cā'cucujnu'. Lā' ixquini' barco a'ksātāyalh lā' tūlalhtza' taxakā'līlh. Lā' huan ixlīsnu'n huan xcān mālakuanīlh ixkēn huan barco. ⁴² Huan tropasna'

ixtamaknīcu'tun huan tachī'nī'n para que chuntza' nīn chā'tin naxiquihuā'tnatacuta de nac mar lā' chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Pero huan capitán ixmāpūtāxtūcu'tun Pablo. Lā' ū'tza' tū' limakxtekli nacāmāknīcan. Cāmāpa'ksīlh a'ntīn tzē ixtaxiquihuā'tnan, xapū'la catatojōlh nac xcān lā' cata'a'lh nac ti'ya't. ⁴⁴ Lā' māpa'ksīni'lh que makapitzīn catapūtācutli lhta'ca'la' lā' makapitzīn catapūtācutli xalacpitzīn de huan barco. Lā' chuntza' tatacutkō'lh nac xcān lā' tapūtāxtukō'lh ixlīhuākca'n.

28

Pablo nac Malta

¹ Lā' a'xni'ca' xa'icpūtāxtunī'ta'ujtza', icca'tzīuj que huan pītzinga'j ti'ya't ixtacuīni' Malta. ² Xalanī'n a'ntza' lej quincātalakalhu'mani'. Lā' como ixlamā' xcān lā' ixlōnknu'n, tahui'lilh macscut. Lā' quincātahuanini' ca'icskō'nui. ³ Pablo putzalh makxpātin qui'hui'. Lā' a'xni'ca' ixmāpū'cu'tumā' nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha de nac macscut lā' macaxcalh na ixmacan Pablo. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan xalanī'n nac Malta talaktzī'lh huan lūhua' a'nchī'ixa'kanūhua'ca' na ixmacan Pablo, talāhuanilh:

—Lā' stu'ncua' huā'mā' chi'xcu' maknīni'. Lā' a'yuj pūtāxtulh nac mar, tasqui'nī nanī para namāpala con Dios.

⁵ Pablo tincxmaka'lh huan lūhua' nac macscut lā' nīn tuntū' pātle'keni'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'nli a'nīhā'ī'xcānī't huan lūhua' o palh ixa'kā'lh xanīn. Lej makān taka'lhīlh. Lā' a'xni'ca' talaktzī'lh que nīn tuntū' lani'lh, lā' tapuhuampā lā' talāhuanilh:

—Chō'la ū'tza' kalhatin dios huā'mā' chi'xcu'.

⁷ Lā' pajtzu ixuī' ixti'ya't huan xapuxcu' chi'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. U'tza' quincāmāchokoni' na ixchic lakatu'tun chi'chini' lā' lej lhūhua' quincāt-lahuanī'ni' a'ntūn tzey. ⁸ Huan ixtāta' Publio ixmā' nac tama' lā' ixka'lhī' tachī'chīxni' lā' taka'lhni'tanti. Pablo laka'lh lā' orarlīlh lā' mā'ca'ni'lh ixmacan lā' mātzeyīlh. ⁹ Lā' a'xni'ca' pātle'kelh huā'mā', tamīlh ā'makapitzīn huampala ī'tza'ca'ni'n a'ntī ixtahui'lāna' nac Malta. Lā' nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lā' lhūhua' lē'ksajna' quincātamaxqui'ni'. Lā' a'xni'ca' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco a'ntū icmaclacasqui'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Lā' ixlīlakatu'tun mālhcuyu' icpū'a'uj lakatin barco a'ntū ixtachokoni't na ixpajtzu Malta ixlīhuāk huan cā'lonkni'. Huan barco xla' xala' nac xcānsipej Alejandría. Lā' ixyāhuani'cani't nac barco ixlīlakapascan a'ntū lakatu' ídolo a'ntū ixuanican Cástor lā' Pólux. ¹² Icchā'uj nac Siracusa lā' a'ntza' ictachokouj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj lā' tūlalh stu'nc ica'uj. A'calistān icchā'uj nac Regio. Lā' ixlīlakalī lalh ū'ni' xala' nac sur. Lā' ixlītu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴ A'ntza' iccāpāxtokui ā'makapitzīn tā'timīn. Xlaca'n quincātahuanini' que ca'ictachokouj a'ntza' con ū'tunu'n lakatojon chi'chini'. A'calistān ictaxtupalauj para na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Lā' ixcāmāca'tzīnīcani'ttza' huan tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Lā' xlaca'n tataxtulh lā' tamīlh hasta nac lītāmāuj Apio lā' nā a'nīhā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. Lā' a'xni'ca' cālaktzī'lh Pablo maxqui'lh pāxcatca'tzī Dios lā' ka'lhīlh tapāxuhuān. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' icchā'uj nac Roma, huan capitán cāmācamaxqui'lh huan tachī'nī'n huan xapuxcu' maktaka'lhna'. Lā' Pablo makxtekca natachoko ixa'cstu lā' kalhatin tropa ixmaktaka'lhna.

Pablo a'cta'sana'lh nac Roma

¹⁷ Lā' ixlītu'tuma'j Pablo cāmātayīni'lh huan xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. Lā' a'xni'ca' ixtalaktakēxtimīni't, Pablo cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n israelitas, quit nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey iccātlōni'nī't huan israelitas nīn ixtalanānca'n quinatāta'na'ca'n. Lā' a'yuj nīn tuntū' iclāhuanī't a'ntūn tū' tzey, quimacamāstā'ca tachī'n con huan chi'xcuhui'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Huan romanos quintakalhasqui'nīlh lā' nīn tuntū' takakslī para que tzē naquimaknīcan. Lā' ū'tza' ixquintalīmakxtekcu'tun. ¹⁹ Lā' huan israelitas tū' talacasqui'lh naquimakxtekcan. Lā' ū'tza' lītāsqi'nī que icsqui'nli caquinkalhasqui'nīca na ixlacapūn César, a'yuj tū' iccālē'ksa'nīni'n xalanī'n na quixcānsipej. ²⁰ Lā' ū'tza' iccālīmāta'sīnī'ta'ni' hui'xina'n.

Quit xa'iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n lā' xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunāni'. Huan israelitas takalhlaka'ī' que Dios nacāmālahuanīchoko huan nīnī'n. Lā' nā quit chuntza' ickalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' ixpālacata quilīmacatūpixchī'canī't —cāhuanilh Pablo.

²¹ Lā' huan xanapuxcu'nu' israelitas tahananilh:

—Xalani'n nac Judea tū' tamacaminī't ca'psnat por mimpālacata. Lā' huan israelitas, a'ntīn tamincha' nac Judea, nīn tuntū' quincātahuaninī'ta'ni' por mimpālacata.

²² Iclacasquī'nāuj que caquilāhuaniuj a'ntū hui'x puhua'na'. Icca'tziyāuj a'nchī lakaxtim huancan que tū' tzey huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³ Huanmā' chī'chini' a'ntū ixlaclhcāhui'līcanī't, ixlhūhua'ca'n tamlh huan nac chic a'nlhā ixtachoko Pablo. Lā' huan cā'tzi'sāt Pablo tzuculh cātā'kalahchihuīna'n a'nchī māpa'ksīni'n Dios. Lā' cātā'chihuīna'lh hasta tzi'sualh. Lā' cālahchihuīna'ni'lh a'ntū huan ixtachihuīn Dios por ixpālacata Jesús a'nlhā tatzō'kni' huan ley a'ntū maxquī'ca Moisés lā' a'nlhā huanican profetas. Lā' chuntza' Pablo cāmākalhlaka'ī'nīcu'tulh ixpālacata Jesús. ²⁴ Lā' makapitzīn ixta'a'ka'ī'mā'na lā' ā'makapitzīn tū' ta'a'ka'ī'lh. ²⁵ Lā' chuntza' tū' chu lakatin ixtapāstacna'ca'n ixtahuanī't. Lā' tatzuculh ta'a'n. Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtataxtu, Pablo cāhuanilh:

—Huan Espīritu Santo hualh a'ntū ixlīstu'ncua' a'xni'ca' māchihuīnilh huan a'cta'sana' Isaías. Chuntza' cāhuanilh quinapapna'ca'n:

²⁶ Capit lā' cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcu'huī't:

Hui'xina'n nakaxpa'tā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit; nalaktzī'nā'tit lā' tū' catimāchekxī'tit a'ntū la'ktzī'nā'tit.

²⁷ Tuntū'tza' ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n huā'mā' tachi'xcu'huī't.

Ixa'ka'xko'lhca'n tū' tapūkaxmata xa'nca.

Tatalakatzī'nī't ixlakastapunca'n.

Tū' talaktzī'ncu'tun lā' tū' takaxmatcu'tun.

Lā' tū' tamāchekxīcu'tun.

Lā' tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n para que chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyī.

Chuntza' māhuanilh Dios huan Isaías.

²⁸ Lā' Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n lā' cāhuanilh:

—Caca'tzītī hui'xinan'n huā'mā': Huan tīn tū' israelitas cāmāca'tzīnīcanī'ttza' a'nchī Dios māpūtaxtūnu'n. Xlaca'n natakaxmata.

²⁹ Lā' a'xni'ca' Pablo ixuanī'ttza' huā'mā', huan israelitas ta'a'lh lā' ixtalīkalahchihuīna'ntēlha.

³⁰ Lā' Pablo a'ntza' tachokolh calacs lakatu' cā'ta nac chic a'nlhā ī'sācua'nī't. Lā' laktzī'lh con tapāxuhuān ixlihuākca'n a'ntī ixtalakmin. ³¹ Lā' ixcāhuani a'nchī Dios māpa'ksīni'n. Lā' ixcāmāsu'ni' por ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacapūnca'n ixtalhūhuā't. Lā' nīn tintī' ixmāmākchuyī.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Roma

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilimānūlh quilī'apóstol. Quilimāmacū'lh para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzinīni'lh.

² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios, a'nlhā huanican profetas, a'nchī Dios hualh a'ntū napātle'ke. ³ Tatzo'kni' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'yātā'nat huan rey David. ⁴ Lā' nā Jesucristo, nā xla' ixO'kxa' Dios. Como Jesucristo lakahuancho kolh chuntza' līmāsu'yu palh xla' ixO'kxa' Dios lā' palh lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xla' xatzey hua'chi Dios. ⁵ Cristo quilakalhu'malh lā' quimānūlh quilī'apóstol como ū'tza' ixquilhtampān Dios. Lā' xla' lacasqui'n que na'iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuui't xalanī'n lakachu nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' xlaca'n tzē natakahlaka'ī' Jesucristo lā' tzē nata'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo na'a'cnīni'ni'can. ⁶ Lā' nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'sani'nī'ta'ni' lā' chuntza' tapa'ksiyā'tittza' con Jesucristo.

⁷ Quit iccātzo'knuni'yāni' milihuākca'n xalanī'n nac Roma a'ntī Dios cāpāxqui'yāni' lā' cāta'sani'nī'ta'ni' lā' ū'tza' lila'yā'tit ixtachi'xcuui't Dios. Cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Dios a'ntī quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pū'la icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata Jesucristo, como hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lakachu līchihuīna'ncan de hui'xina'n por a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh stu'ncaua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī ictā'scuja con ixlihuāk quintapuhuān, como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata ixO'kxa' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu iccāpāstacāni' hui'xina'n a'xni'ca' ickalhtō'ka'. ¹⁰ Lā' quit icsqui'ni' Dios nalacāxtlahua ixlihuāk para que chuntza' tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n palh chuntza' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Quit lej iccālaktzī'ncu'tunāni' hui'xina'n como iccāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntū quimāca'tzinīlh huan Espíritu Santo. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit más xa'nca. ¹² Lā' chuntza' tzē nalāmaktāyayāuj chā'tunu' a'nchī kalhlaka'ī'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n que caca'tzītīt hui'xina'n, tā'timīn, que lej maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchāni'. Pero tū' ica'ni'ta'ncha' como tūlana'j tzē na'ica'n. Quit iccāmaktāyacu'tunāni' para que ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Chuntza' pātle'kenī't ā'lacatin a'nlhā iccāmāsu'ni'nī't ixtachihuīn Dios a'ntīn tū' israelitas. ¹⁴ Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't. Tasqui'nī na'iccāmāsu'ni' a'ntī chu catīhuāya tachi'xcuui't lā' nā a'ntīn tū' chu catīhuāya tachi'xcuui't, lā' a'ntī lej taca'tzī lā' nā a'ntīn tū' taca'tzī. ¹⁵ Lā' chuntza' icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn nac Roma, a'nlhā hui'lāna'ntit hui'xina'n.

Līpūtaxtucan a'xni'ca' kalhlaka'ī'can huan xatzey tachihuīn

¹⁶ Tū' iclīmāxana'n icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' māsū'yucan huan xatzey tachihuīn, Dios cāmāpūtaxtukō' ixlihuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Pū'la cāmāsu'ni'ca a'ntī israelitas lā' ā'calistān a'ntīn tū' israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlihuākca'n a'ntīn talīpāhuan Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Ixlihuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n”.

Ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't talaclē'n

¹⁸ Ca'tzīyāuj que Dios hui'lacha' nac a'kapūn lā' xla' nacāmāpātīni a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' como xlaca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey, tū' tapāstaccu'tun a'ntū

xastu'ncua' i'xla' Dios. ¹⁹ Xlaca'n tzē nataka'tzī macsti'na'j a'nchī huanī't Dios, chuntza' hua'chi quilihuākca'n nā tzē ca'tziyāuj. Māni' Dios cāmāsu'ni'nī't. ²⁰ Desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj huan tachi'xcuhui't talaktzī'n a'ntūn tlahuanī't Dios. Lā' chuntza' tzē natalimāčekxī a'nchī huanī't Dios. Lā' a'yuj tūla talaktzī'n Dios, xlaca'n tzēn tamāčekxī que Dios lej ka'lhī ixlīmāpa'ksin a'ntūn tū' maktin sputa. Lā' nā tzēn tamāčekxī que xla' lej stu'ncua' Dios. U'tza' talilē'n cuenta xlaca'n palh tū' talakapasa Dios. ²¹ A'yuj xlaca'n taca'tzī que Dios huī', xlaca'n tū' tataquilhpūtani' hua'chi tasqui'nī nataquilhpūtani'can. Lā' tū' tamaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' ā'chulā' tapāstaca a'ntū nīn tuntū' lītasqui'nī. Lā' como tū' tamāčekxī, ixtapāstacna'ca'n hua'chilh tū' xa'nca scujmā'. ²² Māni' xlaca'n tahuan que lej laskalalhna'. Tū' stu'ncua'. Lactontosnu'. ²³ Lā' tū' tamācā'tani'cu'tun Dios a'ntī huī' para pō'ktu. Tataquilhpūtani' huan ídolos a'ntūn tatasu'yu hua'chi chi'xcuhui'n. Lā' huan chi'xcuhui'n, xlaca'n natanīkō'. Lā' nā xlaca'n tataquilhpūtani' ā'tāpātin ídolos a'ntū māni' xlaca'n tamacani'tlahua a'ntūn tatasu'yu hua'chi spūnnu' lā' lūhua' lā' animalhna'.

²⁴ U'tza' Dios cālītaxtunquīnī'lh lā' cālīmakxteklī natatlahua a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' chuntza' talātlahuani' a'ntū xako'hua'jua' chu a'nchī ixtalacasqui'n. ²⁵ Xlaca'n tū' takalhlaka'ī'cu'tun a'ntī xastu'ncua' Dios; xmān takalhlaka'ī'cu'tun a'ntū hua'chi lakatin tā'ksa'nīn. Tamācā'tani' lā' tataquilhpūtani' a'ntū mā'a'nani'lh Dios. Lā' tū' tamācā'tani' a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' ū'tza' a'ntīn tlahuakō'nī't ixlīhuāk a'ntūn ta'a'nān nac cā'quilhtamacuj. Lā' xla', tasqui'nī que ū'tza' namācā'taniyāuj quilihuākca'n para pō'ktu. Amén.

²⁶ Lā' ū'tza' Dios cālīmakxteklī natatlahua a'ntū lej līmāxana' chuntza' hua'chi tatlahuacu'tun. Lā' chuntza' huan puscan tū'tza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre puscan. Lā' chuntza' tatlahua entre puscan a'ntū lej līmāxana'. ²⁷ Lā' nā chuntza' huan chi'xcuhui'n. Tū' tamaclacasqui'n huan puscan hua'chi tasqui'nī. Lā' talātā'tahui'la entre chi'xcuhui'n. Lā' chuntza' tatlahua entre chi'xcuhui'n a'ntū lej līmāxana'. Lā' ū'tza' talīclatāyālh.

²⁸ Lā' como tū' tapāstaccu'tun a'ntū i'xla' Dios, chuntza' Dios cātaxtunquīnī'lh lā' cāmāxteklī natapāstaca a'ntū lej xako'hua'jua'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' līmakuan. ²⁹ Lā' lej tatlahua tāpālhuāhua' a'ntūn tū' tzey. Lā' tamakpuscātīnī'n. Lā' lej tatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' xlaca'n talālākca'tzani' a'ntūn taka'lhī ā'makapitzīn. Lā' tū' talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Lā' talālākca'tzan. Lā' tamaknīnī'n. Lā' talāsta'la. Lā' ta'a'kxokonu'n. Lā' tapuhuanī' a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. Lā' ta'a'ksa'nīnī'n. ³⁰ Lā' talīchihuāna'n ā'makapitzīn de a'ntūn tū' tzey, lā' ta'a'kchā'ni' Dios. Lā' talacatāquī'nīn. Lā' taka'tla'jca'tzī. Lā' tahuan palh xlaca'n laka'tla'n. Lā' tapuhuan a'nchī natalītlahua ā'chulā' antūn ko'hua'jua'. Lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n lā' ixtzī'tca'n. ³¹ Lā' tū' tamāčekxī a'ntū xatzey. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuan. Lā' tū' tapāxquī' ā'makapitzīn. Lā' tū' tamāspūtūnu'ni' ā'makapitzīn. Lā' nīn talakalhu'manīnī'n. ³² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua huan tamā'na catūhuā, xlaca'n nacāmāpātīnīcan, como chuntza' huan Dios. Lā' a'yuj xlaca'n taca'tzī huā'mā', tū' tapājaxa de tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' tapuhuan palh lej tzey palh ā'makapitzīn nā natatlahua a'ntūn ko'hua'jua'.

2

Lej tzey a'nchī Dios nacālīlacāxtlahua huan tachi'xcuhui't

¹ Palh kalhatin ixualh que ā'makapitzīn talaclē'n, chuntza' hua'chilh xla' huan que māni' ū'tza' laclē'n como nā xla' tlahua a'ntūn tū' tzey. ² Ca'tziyāuj que lej tzey a'nchī Dios nacāmālaclē'nī xlaca'n antīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā a'ntūn ko'hua'jua'. ³ A'ntī natahuan que Dios nacāmālaclē'nī huan ā'makapitzīn como talaclē'n, nā xlaca'n nā nacāmālaclē'nīcan como xlaca'n nā taka'lhī ixtalacclē'i'ca'n. ⁴ Lā' a'yuj Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' a'yuj tū' palaj quincāmāpātīnīyāni', xlaca'n tū' tamāčekxī huā'mā'. Hua'chilh talakmaka'n a'nchī Dios cāpātīnī'mā'. Dios lej lakalhu'mānīnī'n

como xla' lacasqui'n que nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n. ⁵ Lā' xla'ca'n lej lacxumpi. Tū' taxtāpalīcu'tun ixtapāstacna'ca'n. U'tza' ā'chulā' natalīmāpala con Dios a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī xla'ca'n a'ntīn talaclē'n. ⁶ Dios nacālacāxtlahua a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' a'ntīn tatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Nalacāxtlahua chā'tunu' chu a'nchī tlā'huanī't. ⁷ Nacāmaxquī' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. Tatlahua a'ntūn tzey como xla'ca'n ta'a'ncu'tun nac a'kapūn, lā' talacasqui'n que Dios nacālaktzī'n xalacuan, lā' taka'lhīcu'tun xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ⁸ Lā' Dios lej a'kchā'n con xla'ca'n a'ntī lacxumpi lā' tū' tatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios, lā' xmān tatlahuacu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁹ Lēj natapātīnī'n ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natapātīnī'n huan israelitas xapū'la lā' nā natapātīnī'n a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' Dios nacāmātza'ta'tī'ni' ixa'clhcunucca'n. Lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' xapū'la nacāpātīle'keni' a'ntī israelitas lā' nā chuntza' nacāpātīle'keni' a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Chuntza' nacāpātīle'keni' a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas, como Dios cālaktzī'n chu lakatin huan tachi'xcuui't. ¹² Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n. Lā' makapitzīn de xla'ca'n tū' talakapasa huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh huan israelitas. Lā' xla'ca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. A'makapitzīn talakapasa huan ley. Lā' xla'ca'n nacāmālaclē'nīcan chu a'nchī huan nac ley. ¹³ Dios lactzey cālaktzī'n xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley, lā' chu xmān takaxmata, xla'ca'n tū' xatzey cālaktzī'ncan. ¹⁴ Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' talakapasa ixley Dios, lā' palh xla'ca'n lacatejtin tahuī'lāna' chu a'nchī māni' ixtapāstacna'ca'n, chuntza' tatlahua a'nchī huan huā'mā' ley a'yuj tū' talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xla'ca'n taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁵ Hua'chilh ixtalacapasli ixley Dios, como ixa'cstuca'n taca'tzī palh tzey o palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. ¹⁶ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' Jesucristo namālaclē'nīnī'n por ixquilhtampān Dios. Jesucristo nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuui't por ixpālacata ixtalaclē'i'ca'n lā' ixtapāstacna'ca'n xako'hua'jua' a'ntū lakatzē'k taca'tzī. U'tza' icmāsu'yu a'xni'ca' icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

Huan israelitas ixtalīpāhuan ixley Moisés

¹⁷ Lā' xla'ca'n a'ntī israelitas, xla'ca'n talīka'tla'jca'tzī como israelitas xla'ca'n. Lā' talīpāhuan huan ley a'ntū Dios cāmaxquī'lh. Lā' talīka'tla'jca'tzī como ixtachi'xcuui't Dios xla'ca'n. ¹⁸ Lā' xla'ca'n talakapasa ixtapuhuān Dios. Lā' como cāmāsu'ni'canī't huā'mā' ley chuntza' tzētza' taca'tzī a'nchī līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁹ Lā' xla'ca'n tapuhuan que lej tzē natamāsu'ni' a'ntīn tuntū' talakapasa. Lā' nā tapuhuan que xla'ca'n hua'chilh tamakskomā'na a'ntīn talatlā'huan a'nlhā cā'pucsua'. ²⁰ Lā' tapuhuan que lej tzē tamāsu'ni' a'ntī lactontos lā' a'ntī hua'chi camana' como tuntū'na'j taca'tzī. Lā' como talakapasa ixley Dios xla'ca'n tapuhuan palh taca'tzītza' ixlīhuāk a'ntū stu'ncua' lā' ixlīhuāk a'ntūn ca'tzīcan. ²¹ Xla'ca'n tamāscā'tī ā'makapitzīn. Lā' tū' tatlōkentaxtū a'ntūn tamāsu'yu. Tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh ka'lhāna'ncan. Lā' xla'ca'n taka'lhāna'n. ²² Lā' xla'ca'n tahuani ā'makapitzīn que tū' tzey palh makpuscātīnī'ncan. Lā' xla'ca'n tamakpuscātīnī'n. Xla'ca'n talakmaka'n huan ídolos. Lā' xla'ca'n taka'lhāna'n nac lītōkpānna' a'nlhā ta'a'nan ídolos. ²³ Lā' xla'ca'n talīka'tla'jca'tzī como cāmaxquī'canī't ixley Dios. Lā' xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' ley. Lā' ū'tza' talīlakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn. ²⁴ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Hui'xina'n israelitas ā'lihua'ca' līpinā'tit cuenta por ixpālacata talakmaka'n Dios huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' israelitas.

²⁵ Lej tzey lacan lī'israelita xmān palh xla'ca'n natatlōkentaxtū ixley Dios. Lā' palh tū' tatlōkentaxtū, chuntza' nīn tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita. ²⁶ Lā' xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas, palh xla'ca'n tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chilh israelitas. ²⁷ Palh xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas tatlōkentaxtū ixley Dios, chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintalaclē'i'ca'n, como hui'xina'n tū' tlōkentaxtūyā'tit

huā'mā' ley, a'yuj ka'lhīyā'tit a'nlhā tatzo'kni'. ²⁸ Kalhatin tū' catilalh ixcaman Dios xmān por ixpālacata circuncidarlicani't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. ²⁹ A'ntī lej stu'ncua' ixtachi'xcuui't Dios, ū'tunu'n a'ntīn taxtāpalinī't ixtapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' taxtāpalinī't nā ixchakānca'n lā' tū' xmān na ixmacni'ca'n. Lā' xluca'n a'ntīn taxtāpalinī't ixtapāstacna'ca'n, Dios cālaktzī'n lactzey a'yuj cālakmaka'ncan na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

3

¹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit palh tuntū' ixtapalh lacan lī'israelita lā' palh tuntū' ixtapalh circuncidarlacan. ² Quit icuan que tū' stu'ncua'. Huan israelitas lhūhua' taka'lhī a'ntūn tū' taka'lhī huan ā'makpitzīn. A'xni'ca' Dios cāmaxqui'lh huan tachi'xcuui't ixtachihuīn a'ntūn tatzo'kni', huan israelitas ū'tunu'n a'ntī Dios cālīmāmacū'lh ixtachihuīn. ³ Lā' a'yuj ā'makpitzīn tū' takalhlakā'i'cu'tun palh stu'ncua' a'ntū Dios huan, pero Dios natlōkentaxtū a'ntū huan. ⁴ Lā' a'yuj ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't ixta'a'kxokonū'lh, Dios natlōkentaxtū a'ntū hualh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu que hui'x pō'ktu hua'na' a'ntū stu'ncua'.

Lā' nīn tintī' tzē nahuan que tū' tzey a'ntū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu tlaha a'ntūn tzey. Chō'la catihuā nakalhasqui'nīni'n: “¿A'chī' naquincātamāpātīnīyāni'? Por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n, ā'chulā' naca'tzīcan palh Dios más xatzey. Lā' ¿a'chī' naquincātamāpātīnīyāni' ixpālacata a'ntū māsu'yu que Dios lej tzey?” Chuntza' tapuhuan huan tachi'xcuui't. ⁶ Tū' xa'nca tapāstacna'n. Palh tū' tzey cahuā que Dios nacāmāpātīnī xluca'n a'ntīn talaclē'n, xla' tūlalh ixcājuzgarlīlh huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj.

⁷ Tzēlasā' catihuā nahuan: “Palh quit ica'kxokonū'n, chuntza' Dios lītasu'yu que lej tzey, como tū' maktin a'kxokonū'n. Lā' ¿a'chī' naquimāpātīnīcan? Por ixpālacata quintalaclē'i' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. ⁸ Palh tzey cahuā huā'mā' tapāstacna', chuntza' tzē ixuáuj: “A'chulā' catlahuáuj talaclē'i' para que chuntza' ā'chulā' na'a'cnīni'ni'can Dios”. Lā' tūla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan que chuntza' icmāsu'yu. Tū' stu'ncua'. Dios nacāmāpātīnī a'ntīn tahuan chuntza'.

Nīn kalhatin a'ntīn tū' laclē'n

⁹ Tūla huanāuj que huan israelitas más xalacuan. Icuani'ttza' que a'cxtim tūla tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xluca'n a'ntī israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. ¹⁰ Lā' nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan chuntza':

Tintī' nīn kalhatin a'ntī tzey.

¹¹ Lā' nīn tintī' a'ntī māchekxī a'ntū ixla' Dios.

Lā' nīn tintī' a'ntīn pāstaca Dios.

¹² Ixlīhuākca'n tataxtunquīnī'lh de Dios.

Talaclakō'lh ixlīhuākca'n.

Nīn tintī' tlaha a'ntūn tzey, nīn kalhatin.

¹³ Lā' a'xni'ca' tatakahpitzī hua'chilh mālaquī'can lakatin taponkni' a'nlhā tojōma' huan nīn, como lej ko'hua'jua' a'nchī tachihuīna'n.

Ta'a'kxokonū'n lā' ta'a'ksa'nīni'n.

Huan tachihuīn a'ntū taxtu de na ixquilhni'ca'n hua'chi huan līlaknīn a'ntū ka'lhī na ixquilhni' huan lūhua'.

¹⁴ Lā' tamacapūlhca ā'makpitzīn.

¹⁵ Lā' a'yuj nīn tuntū' ixpālacata, tuncan tamaknīni'n.

¹⁶ Chu a'nlhā talatā'kchoko xluca'n tamālakspūtūnu'n lā' tamālakaputzī ā'makpitzīn.

¹⁷ Lā' tū' taca'tzī a'nchī ca'cs natalītahui'la.

¹⁸ Lā' nīn tapāstaca para nata'a'cnīni'ni' Dios.

¹⁹ Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley, ū'tza' cālīchihuīna'n xla'ca'n a'ntīn cāmaxqui'cani't huan ley. Chuntza' ixlīhuākca'n talaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tinti' tzē nahuan palh tū' laclē'n. ²⁰ Nīn tinti' tlōkentaxtūkō'nī't a'ntū limāpa'ksīni'n huan ixley Dios. U'tza' nīn tinti' lītasu'yu palh tzey na ixlacapūn Dios. Huan ley xmān tzē naquincāmāsu'ni'yāni' palh quina'n ka'lhīyāuj quintalaclē'i'ca'n.

Tapūtaxtu xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n

²¹ Lā' chuhua'j tasu'yuni't que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalaclē'i' kalhatin chi'xcu' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Xtunc a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huan ley lā' a'nlhā huanican profetas. ²² Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo tzē namāpūtaxtūnu'n. Lā' chuxatī a'ntīn kalhlaka'ī' huā'mā', ū'tza' Dios namāpūtaxtū palh xla' israelita lā' palh tū' israelita. ²³ Quīlīhuākca'n tlahuanī'ta'uj quintalaclē'i'ca'n. Nīn tinti' a'ntī līlacatejtin latā'kchoko chuntza' hua'chi Dios laccasqui'n. ²⁴ Pero Dios lej lakalhuma'nīni'n. Cristo Jesús māpalalh por quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Chu a'nchī ixtapuhuan Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nīlh lā' chuntza' xla' xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo xapakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuntza' tasu'yu que Dios huāk tzey a'ntū tlahua. A'xni'ca' tūna'j ixnī Cristo, Dios ixpātī a'nchī ixtlahuacan a'ntūn tū' tzey. ²⁶ Lā' chuhua'j Cristo nīnī't lā' cāmāpānūni'nī't huan ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' palh stu'ncua' Jesucristo māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tasu'yu palh Dios tlahua xmān a'ntūn tzey.

²⁷ Tinti' a'ntīn tzē naka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. Palh kalhatin cahuā ixtlōkentaxtūkō'lh ixley Dios, chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh. Tūla ka'tla'jca'tzīyāuj, como Cristo ū'tza' a'ntīn quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni' como līpāhuanāuj xla'. ²⁸ Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', lā' a'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūnī'ta'uj huan ley.

²⁹ Ixtachi'xcu'huī't Dios, xla'ca'n tū' xmān israelitas. Lā' nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas nā ixtachi'xcu'huī't Dios. ³⁰ Dios xmān kalhatin. Xla' cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' a'yuj xla'ca'n israelitas lā' a'yuj tū'. ³¹ Huā'mā' tū' huanicu'tun que mākēnūmā'nauj huan ley. Como kalhlaka'ī'yāujtza' que Jesucristo quincāmāpūtaxtūyāni', más xa'nca natlahuayāuj a'ntū lej tzey chu a'nchī huan huan ley.

4

Abraham ixlīpāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'icchihuīna'n ixpālacata Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chichū limāspūtūnu'ni'ca ixtalaclē'i'? ² Palh Abraham tzē ixtlōkentaxtūkō'lh cahuā a'ntū Dios ixuanī lā' palh chuntza' Dios ixlīmāpānūni'lh ixtalaclē'i', chuntza' tzē ixlīka'tla'jca'tzīlh Abraham. Lā' como tū' chuntza' lalh, tūlalh līka'tla'jca'tzīlh. ³ Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ⁴ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' maksuja, xla' maxqui'can ixtatlaj. Lā' ixtatlaj xla' tū' hua'chi lē'ksajna'. Māpalacan como maksuja. Lā' ū'tza' lītā'mālacastuccan huā'mā'. ⁵ Dios cāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n xla'ca'n a'ntīn talīpāhuan Dios, lā' a'yuj nīn tuntū' tatlahuanī't a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. Huā'mā' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' tū' hua'chi ixtatlajca'n a'ntū tatlanjānī't. ⁶ Lā' nā David līchihuīna'lh huā'mā'. Līchihuīna'lh a'nchī talīpāxuhua a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n xmān hua'chi talakalhu'mān lā' tū' por tatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. ⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh David:

Lej tapāxuhua xla'ca'n a'ntīn Dios cāmāspūtūnu'ni'nī't lā' cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n.

⁸ Lej tapāxuhua xla'ca'n a'ntī Dios tū' caticāmāpālanīlh a'ntūn talaclē'n.

⁹ Na'iccākalhasqui'ni'yāni' catūhuā. ¿Chā hui'xina'n puhua'nā'tit que Dios cāmāspūtūnu'ni' xmān a'ntī cācircuncidarlicanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas? Tū' chuntza'. Nā Dios cāmāspūtūnu'ni' a'ntīn tū' cācircuncidarlicanī't. Iccāhuaninī'ta'ntza' que Abraham ixlīpāhuan Dios, lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' pātīle'kelh huā'mā', Abraham tūna'j ixcircuncidarlicanī't. ¹¹ A'calīstān circuncidarlicā. Lā' huā'mā' līlakapascan que Abraham tzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata ixlīpāhuan Dios, a'yuj tūna'j ixcircuncidarlicān. Lā' chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n por ixpālacata talīpāhuan Dios, a'yuj tū' cācircuncidarlicanī't. ¹² Lā' nā hua'chilh xatāta' de a'ntī cācircuncidarlicanī't. Lā' tū' por ixpālacata cācircuncidarlicanī't. Hua'chilh ixtāta'ca'n como chuntza' takalhlaka'i' xla'ca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham kalhlaka'i'lh a'xni'ca' tūna'j ixcircuncidarlicanī't.

Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't

¹³ Dios huanilh Abraham que namaxquī' huan quilhtamacuj, xla' lā' nā ī'xū'yātā'natna'. Huanilh huā'mā' tū' por ixpālacata Abraham a'kahuāna'ni'lh huan ley. Tū' chuntza'. Dios huanilh huā'mā' como Abraham ixlalhlaka'i'nī't que stu'ncua' a'ntū Dios ixuaninī't lā' ū'tza' līlaktzī'lh palh tzey. ¹⁴ Dios hualh que nacāsīcua'lanālī huan tachi'xcuui't. Lā' tū' por ixpālacata tatlōkentaxtū huan ley. Tū' ū'tza' cālīsicua'lanālīcan. Palh chuntza' cahuā, palh Dios ixcāsīcua'lanālīlh xmān xla'ca'n a'ntīn tatlōkentaxtū huan ley, chuntza' nīn tintī' ixsīcua'lanālīca, como tintī' tzē tlōkentaxtū huan ley. Lā' nā tū' ixcāsīcua'lanālīca nīn xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'i'. ¹⁵ Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' palh laclē'nāuj lā' ū'tza' lītasqui'nī que napātīni'nāuj. Palh tū' cahuā ixa'nalh huan ley, tū' ixca'tzīuj palh laclē'nāuj.

¹⁶ A'ntī Dios cāsīcua'lanālī, ū'tunū'n a'ntīn takalhlaka'i'. Dios cātlahuani' huā'mā' talakalhu'mān ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' chuntza' hua'chi Abraham a'yuj xla'ca'n israelitas lā' a'yuj tū', pero takalhlaka'i'lh que stu'ncua' a'ntū huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chilh xatāta' de quīlīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'i'yāuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios huanilh huan Abraham:

Quit iclacsacnī'ta'ni' lā' chuntza' nala'ya' hua'chi xatāta' de huan tachi'xcuui't de ixlīhuāk xalanī'n nac quilhtamacuj.

Lā' Abraham kalhlaka'i'lh a'ntū Dios hualh que ixtlōkentaxtūlh. Dios ū'tza' a'ntīn tzē nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n lā' xla' nā cāmāxquī' ixquilhtamacujca'n a'ntīn tūna'j tahui'lāna'.

¹⁸ Dios ixuaninī't Abraham que naka'lhī kalhatin ixcaman. Lā' Abraham kalhlaka'i'lh a'ntū ixuaninī't Dios. Lā' puhualh que stu'ncua', lā' a'yuj ixtasu'yu palh tūlalh ixlalh xatāta' de lhūhua' tachi'xcuui't. Abraham kalhlaka'i'lh a'nchī ixuanicanī't: Mixū'yātā'natna' lej lhūhua' natala.

¹⁹ Lā' Abraham papatzīntza' ixuanī't. Ixka'lhī hua'chi cien cā'ta. Lā' Sara, a'ntī ixpuscāt, to'kotzīntza' ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' a'yuj lej papatzīntza' ixtahuanī't, Abraham tū' pātza'nkālh de nakalhlaka'i' que Dios nacāmāxquī' kalhatin ska'ta'. ²⁰ Tū' puhualh palh Dios tū' ixmaxquī'lh a'ntū huanilh. Xla' ā'chulā' ixlalhlaka'i' lā' ixmāka'tlī' Dios. ²¹ Xla' ixca'tzī palh Dios tzē natlahua a'ntū ixuaninī't. ²² Abraham kalhlaka'i'lh que napātīle'ke a'nchī Dios ixuaninī't lā' ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixtalaclē'i'.

²³ Huanmā' tū' tzo'kca xmān para que na'a'cnīni'ni'can Abraham. ²⁴ Lā' nā tatzo'kni' para que quina'n tzē naca'tzīyāuj que Dios nā quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n quina'n antī līpāhuanāuj Dios. Xla' ū'tza' a'ntī mālakahuanīchokolh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo para nanī por ixpālacata quintalaclē'i'ca'n. Lā' ā'calīstān mālakahuanīchokolh. Lā' ū'tza' Dios quincālīmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

¹ Como quina'n kalhlaka'i'nī'ta'uj que Jesucristo tzē m̄p̄utaxtūnu'n, Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalac̄lē'i'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' ixtā'ca'tza Dios quina'n, como Dios quincāmāsp̄utūnu'ni'ni' por ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ² Lā' como kalhlaka'i'yāuj que Jesucristo quincāmāp̄utaxtūyāni', Dios quincālakalhu'manāni'. Lā' chuhua'j p̄axuhuayāuj como ca'tziyāuj palh na'a'nāuj nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. ³ Lā' nā līpāxūj hui'lāna'uj a'yuj pātīni'mā'nauj, como ca'tziyāuj que chuntza' nasca'tāuj līlacatzucu napātīni'nāuj. ⁴ Lā' palh līlacatzucu napātīni'nāuj, chuntza' Dios nalīpāxuhua. Lā' chuntza' ca'tziyāuj palh nalaka'nāuj Dios. ⁵ Tū' catita'a'kxokouj. Ixlistu'ncua' nalaka'nāuj xla'. Huā'mā' xa'nca ca'tziyāuj, como u'cxca'tziyāuj na qui'a'clhcunucca'n a'nchī Dios lej quincāpāxqui'yāni'. Huā'mā' quincāmā'u'cxca'tzīnīyāni' huan Esp̄ritu Santo. Lā' ū'tza' a'ntī Dios quincālakmacamini'ta'ni'.

⁶ Quina'n tūla catip̄utaxtūj māni' quē'cstu'ca'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios ī'lhcā'nī't, Cristo nīlh por ixpālacata quintalac̄lē'i'ca'n. ⁷ Nīn tintī' nīcu'tun por ā'kalhatin a'yuj xla' kalhatin chi'xcu' a'ntī nīn tuntū' tlahuanī't. Chō'la nanī ā'kalhatin por a'ntī lej tzeyā chi'xcu'. ⁸ Lā' Cristo nīlh por quimpālacataca'n quina'n a'yuj lej malo ixuanī'ta'uj. Chuntza' Dios līmāsu'yulh palh lej quincāpāxqui'yāni'. ⁹ Lā' chuhua'j como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalac̄lē'i'ca'n. Lā' ū'tza' līca'tziyāuj palh tū' quincāmālac̄lē'nīni' a'xni'ca' nachin huan ā'xmān chi'chini'. ¹⁰ Quina'n ixtā'ca'tza Dios ixuanī'ta'uj. Lā' Dios quincātlahuanī' ixamigo, como Cristo, ixO'kxa' Dios, nīlh por quina'n. Lā' como quina'n ixamigo Dios lā' como Cristo lakahuanchokopā, ā'chulā' ca'tziyāuj que Cristo quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' quincāmālac̄lē'nīni'. ¹¹ Lā' ū'tza' līpāxuhuayāuj como tū'tza' Dios quincāmālac̄lē'nīni'. Lā' nā līpāxuhuayāuj como Dios quincātlahuanī'ta'ni' ixamigo por ixpālacata quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Por ixpālacata Adán lac̄lē'ncan lā' por ixpālacata Cristo tzē nalīp̄utaxtucan

¹² Xapū'la ixuī' kalhatin chi'xcu' a'ntī ixuanican Adán. U'tza' a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talac̄lē'i'. Lā' por ixtalac̄lē'i' ū'tza' līnīlh. Lā' chuhua'j ū'tza' talīnikō' huan tachi'xcuhū't como ixlīhuākca'n tatlahuanī't ixtalac̄lē'i'ca'n. ¹³ A'xni'ca' Moisés tūna'j ixmaxquī' Dios huan ley, huan tachi'xcuhū't ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj tūla ixuancan que xla'ca'n ixta'a'kapālhkānī't huan ley, como tūna'j ixcāmaxquī'canī't huan ley, xla'ca'n ixtalac̄lē'ncus na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' chuntza' talīnīlh a'yuj xla'ca'n tū' tatlahualh chu a'cxtim a'ntūn tlahualh Adán, a'xni'ca' tū' a'kahuāna'nī'lh Dios. Por ixpālacata Adán talac̄lālh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhū't. Lā' Cristo tū' chuntza' ixuanī't. Lej tzey a'ntū cātlahuanī'lh ixlīhuāk huan tachi'xcuhū't.

¹⁵ Ixtu'ca'n lej xtuncnu'; tū' chu lakatin. Adán tlahualh talac̄lē'i'. Lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't talīnī. Dios ixcālakalhu'mankō' huan tachi'xcuhū't. Lā' chuhua'j tzē natap̄utaxtu por ixpālacata Jesucristo. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios mās̄tā'. ¹⁶ Xtunc a'ntūn tlahualh Adán. Lā' xtunc a'ntūn tlahualh Dios. Ixpālacata Adán, como tlahualh talac̄lē'i', lā' ū'tza' ixtasqui'nī nacālīmālac̄lē'nīkō'can ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't. Lā' como Dios ixcālakalhu'man, lhūhua' a'ntīn cāmāpānūni'canī'ttza' ixtalac̄lē'i'ca'n. ¹⁷ Kalhatin a'ntī xapū'la lā' chū'cus tlahualh talac̄lē'i'. Lā' ū'tza' Adán. Lā' ū'tza' talīnikō' ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't. Lā' xtunc a'ntū tlahualh ā'chā'tin chi'xcu' a'ntī huanican Jesucristo. Por ixpālacata Jesucristo, Dios cālakalhu'malh huan tachi'xcuhū't lā' Dios cāmāpānūni' ixtalac̄lē'i'ca'n lā' nā cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlīhuākca'n nacāmālac̄lē'nīkō'can por ixpālacata lakatin talac̄lē'i' a'ntūn tlahualh Adán. Lā' nā chuntza' por ixpālacata tlahuaca catūhuā a'ntūn tzey, chuntza' ixlīhuākca'n tzē nacāmāpānūni'can ixtalac̄lē'i'ca'n lā' tzē nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁹ Adán tū' a'kahuāna'nī'lh Dios lā' ū'tza' talīlac̄lē'n ixlīhuāk tachi'xcuhū't. Lā' Jesucristo, xla' a'kahuāna'nī'lh Dios lā' ū'tza' ixlīhuākca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixtalac̄lē'i'ca'n.

²⁰ Dios māstā'lh huan ley. Lā' huā'mā' ley ā'chulā' māsu'yulh palh quina'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj ā'chulā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, ā'chulā' Dios quincālakalhu'manāni'. ²¹ Xapū'la quilihuākca'n ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' lītasqui'nī que nanikō'yāuj. Lā' chuhua'j como Dios lej lakalhu'mana'n, tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

A'ntūn tatā'tapa'ksī Cristo, xlaca'n tū'tza' cāmāpa'ksī a'ntū xako'hua'jua'

¹ Lasā' kalhatin nahuan que mejor natlahuayāuj ā'chulā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' ā'chulā' Dios nalakalhu'mana'n. ² Huā'mā' quina'n tūla catihuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Tūlatza' natlahuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey. ³ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que quilihuākca'n a'ntūn tapa'ksiyāuj con Cristo, chu lakatin lauj con xla'. Hua'chilh ixtā'nīni'ta'uj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' a'kpxāuj, hua'chilh tā'tā'cnūyāuj Cristo. Lā' hua'chilh tā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' con Cristo por ixlīmāpa'ksīn Dios quinTāta'ca'n. Lā' chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n.

⁵ Lā' como chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo chuntza' hua'chilh ixtā'nīni'ta'uj. Lā' como Cristo lakahuanchokolh, quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁶ Ca'tziyāuj que taxtāpalīni'ta'ujtza'. Xapū'la ixtlahuatlā'huanāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' chuhua'j hua'chilh ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'ni' con Cristo. Lā' chuntza' tzē nalatā'kchokoyāujtza' xtunc. Tū'tza' quincāmāpa'ksiyāni' a'ntū xako'hua'jua'. ⁷ Kalhatin a'ntī xanīntza' tū'tza' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā quina'n tū'tza' quincāmāpa'ksiyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Hua'chilh ixtā'nīni'ta'uj Cristo, lā' hua'chilh ixtā'lakahuanchokonī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tziyāuj que Cristo lakahuanchokolh. Lā' tū'tza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la para pō'ktu. ¹⁰ Cristo xmān maktin nīlh por ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhi't. Lā' chuhua'j Cristo hui'. Lā' xla' tlahuamā' ixtapuhuān Dios. ¹¹ Calīhui'li'tit de que tū'tza' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquiltamacujca'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' chuhua'j calatā'kchokotit chu a'nchī ixtapuhuān Dios.

¹² Tū'tza' catamakxtektit nacāmāpa'ksiyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Tū'tza' catlahua'tit a'ntū ixtapuhuān mimacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. ¹³ Tū' catamakxtektit que mintapāstacna'ca'n nacāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. Camakxtektit que Dios nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' como ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquiltamacujca'n, catlahua'tit ixtapuhuān Dios. ¹⁴ Tū'tza' nacāmāpa'ksiyāni' a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' lipāhuanāuj huan ley. Lipāhuanāuj xmān ixtalalaku'mān Dios.

A'ntū litalacastuca a'ntūn tamakscuja

¹⁵ A'yuj tū'tza' lipāhuanāuj huan ley, quina'n tūla tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que palh ka'lhī'yā'tit kalhatin jefe, ka'lhī natlahua'yā'tit a'ntū nahuan xla'. Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntūn tatamakxteka nacāmāpa'ksī a'ntū ko'hua'jua', xlaca'n ka'lhī natatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey ka'lhī que natanī. Lā' xlaca'n a'ntūn tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaca'n natatlahua a'ntū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Lā' quit icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios por mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ntūn cāmāsu'ni'ni' lā' a'ntū maklhtīni'ntit. Lā' tū'tza' cāmāpa'ksiyāni' a'ntūn ko'hua'jua'. ¹⁸ Lā' como makxteknī'ta'ntittza' a'ntūn ko'hua'jua', chuhua'j tlahua'cu'tunā'tit a'ntū xatzey. ¹⁹ Chuntza' icchihuīna'n quit para que hui'xina'n namāchekxiyā'tit. Xapū'la hui'xina'n tamakxtektit que nacāmāpa'ksiyāni' a'ntū ko'hua'jua'. Lā' ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit a'ntū lej tzey.

²⁰ Xapū'la a'xni'ca' ixcāmāpa'ksiyāni' a'ntū xako'hua'jua', hui'xina'n tūla ixtlahuayā'tit a'ntūn tzey. ²¹ Chuhua'j līmāxana'nā'tit a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' a'ntū ixtlahua'yā'tit xapū'la, nīn tuntū' ixlīmaclacasqui'nā'tit. Lā' a'ntī tatlahua

huā'mā', xla'ca'n natanī. ²² Lā' chuhua'j como Dios cāmāpa'ksiyāni' hui'xina'n, chuntza' taxtunquini'ta'ntit de a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. ²³ Xla'ca'n a'ntū cāmāpa'ksi' a'ntū ko'hua'jua', xla'ca'n natamaklhtini'n a'ntū hua'chi ixtatlajca'n, lā' ū'tza' huan līnīn. Dios quincāmāquī'yāni' a'ntū hua'chi lē'ksajna', lā' ū'tza' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu. Ixlihuākca'n a'ntūn takalhlaka'i' que quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n, xla'ca'n cāmāquī'can xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

7

A'ntū litalacastuca huan puscāt a'ntūn tapūchahualtza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit huan ley. Ca'tziyā'tit que kalhatin chi'xcu' natlahua a'ntū huan huan ley, lihuan lahuī' nac quilhtamacuj. Lā' a'xni'ca' xla' nīnī'ttza', huan ley tū'tza' māpa'ksi'. ² Lā' kalhatin puscāt a'ntūn tapūchahuanī'ttza', xla' ka'lhī' ixkōlu' lihuan huan chi'xcu' lahuī' nac quilhtamacuj. Chuntza' huan huan ley. Lā' palh huan chi'xcu' nī, lā' chuntza' huan puscāt tū'tza' ka'lhī' ixkōlu'. Chuntza' huan huan ley. ³ Lā' palh huan puscāt ka'lhī' ixmakchi'xcu' lā' palh ka'lhī'cus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua talākahlī'n. Lā' palh nī ixkōlu', huan ley namakxteka natapūchahuapala. Lā' xla' a'yuj tapūchahuapala, chuntza' tū' tlahua talākahlī'n.

⁴ Lā' hui'xina'n tā'timīn, hua'chilh ixnīnī'ta'ntit con Cristo. Lā' ū'tza' litalapalhtza' a'ntū ixlaclīpinā'tit chu a'nchī huan ley. Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' cāmāpa'ksiyāni'. Chuhua'j tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' xla' lakahuanchokonī'ttza'. Lā' tzētza' nalatahuī'la'yā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j tapa'ksiyāuj con Dios, quina'n ixlatlā' huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' a'xni'ca' lakapasui ixley Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj talaclē'i'. Lā' a'ntūn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xla'ca'n natanī. ⁶ Lā' chuhua'j huan ley tū'tza' quincāmāpa'ksiyāni', como hua'chilh tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapū'la ixquincātasāmākahlaka'i'niyāni' huan ley. Chuhua'j a'kahuāna'ni'yāuj Dios como ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' litalahuacu'tunāuj ixtapuhuan Dios.

Huan tachi'xcu'huī't ixa'cstuca'n tūla tamakxteka antūn tū' tzey

⁷ Tzēlasā' hui'xina'n nahua'nā'tit que tū' tzey huan ley. Chuntza' tū' stu'ncua'. Huan ley quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī huanī't huan talaclē'i'. Huan ley huan:

Tū' tilakca'tzana' a'ntū ixla' ā'chā'tin.

Lā' ū'tza' līca'tziyāuj que ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁸ Lā' a'xni'ca' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan a'ntū ixla' ā'chā'tin. A'xni'ca' tūna'j ixlakapascan huan ley, tū' ixca'tzīcan a'nchī huanī't huan talaclē'i'. ⁹ A'xni'ca' tūna'j xa'icmāchekxī huan ixley Dios, quit xa'icpuhuan palh xa'nca xa'iclatlā'huan. Lā' a'xni'ca' icmāchekxīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' Dios naquimāpātīnī. ¹⁰ Huan ley quincāmāsuni'nī'ta'ni' para que līlacatejtin natahuī'layāuj. Lā' quit quimāsu'ni'lh huan ley que xa'iclaclē'n lā' ū'tza' Dios ixquilimālaclē'nīlh. ¹¹ Qui'a'kxokoca por ixpālacata talaclē'i'. U'tza' iclīpuhualh quit que tzē iclōkentaxtūkō' ixley Dios. Huan ley quimāsu'ni'lh que Dios naquimālaclē'nī por ixpālacata quintalacclē'i', como tūlalh iclōkentaxtūkō'lh huan ley.

¹² Ixley Dios lej tzey. Lā' tzey huāk a'ntū huan ley māpa'ksi'. ¹³ A'yuj ixley Dios lej tzey, ū'tza' huā'mā' a'ntū quimāsu'ni'lh palh xa'iclaclē'n. Lā' nā quimāsu'ni'lh palh lej ko'hua'jua' a'ntū xa'iclahuamā' lā' ū'tza' ixquilimāpātīnīlh Dios.

¹⁴ Ca'tziyāuj que huan ley ixla' Dios lā' lej tzey. Lā' quit tū' tzey xa'icuanī't como xa'iclahua a'ntūn tū' tzey, chuntza' hua'chi ixlihuāk huan tachi'xcu'huī't. ¹⁵ Quit tū' xa'icmāchekxī a'ntū xa'iclahua. A'yuj quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' xa'iclahua. Lā' a'yuj quit xa'iclahuacu'tun a'ntūn tzey, lā' tū' xa'iclahua. ¹⁶ Lā' como quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lītasu'yu palh quit xa'icpuhuan lej xatzey huan ley. ¹⁷ Lā' a'yuj quit tū' xa'iclahuacu'tun a'ntūn tū' tzey, huan

xako'hua'jua' quintapāstacna' ū'tza' ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. ¹⁸ Xa'icca'tzī que quit quē'cstu tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey. Lā' ū'tza' tūla xa'ictlahua a'ntūn tzey, a'yuj chuntza' xa'ictlahuacu'tun a'ntū xatzey. ¹⁹ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, chuntza' tū' xa'ictlahua. Lā' a'yuj tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntūn ko'hua'jua', chuntza' xa'ictlahua. ²⁰ Hua'chilh quintapāstacna' xako'hua'jua' a'ntū ixtlahuamā' a'ntūn tū' tzey, lā' hua'chilh tū' quit, como quit tū' xa'ictlahuacu'tun a'ntū ko'hua'jua'.

²¹ Pō'ktu chuntza' ixuanī't. A'xni'ca' quit xa'ictlahuacu'tun a'ntūn tzey, xmān tzē xa'ictlahua a'ntūn tū' tzey. ²² Quit xa'nca xa'icca'tzī que lej tzey ixley Dios. Lā' xa'iclipāxuhua a'xni'ca' icpāstacli huā'mā' ley. ²³ Lā' a'yuj xa'ictlahuacu'tun a'ntū huan ixley Dios, hua'chi ā'lakatin līmāpa'ksīn ixmāpa'ksimā' quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'ca'tza ixley Dios. Quit hua'chilh xatachī'n xa'icuanī't, como tūla xa'icmakxteka de ictlahua a'ntūn tū' tzey.

²⁴ Icxantila quit. Tūla xa'icpūtaxtu de ixlīmāpa'ksīn a'ntūn tū' tzey. Lā' ¿tichū tzē namāpūtaxtū kalhatin de huan līmāpa'ksīn a'ntū ko'hua'jua'? ²⁵ Dios ū'tza' a'ntīn tzē namāpūtaxtūnu'n por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xapū'la quimacni' ixtlahuacu'tun a'ntū ixlacasqui'n huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn, a'yuj quit xa'ictlōkentaxtūcu'tun ixley Dios. Lā' chuhua'j Dios quimāpūtaxtūnī't de huā'mā' līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' iclīmāxqui' Dios pāxcatca'tzī.

8

Huan Espíritu Santo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹ Lā' chuhua'j tū'tza' caticāmālaclē'nīlh Dios xluca'n a'ntīn talīpāhuan Cristo lā' talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān huan Espíritu Santo lā' tū'tza' talatlā'huan chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. ² Lā' huan Espíritu Santo ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' ū'tza' tzē cālimāxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntīn takalhlaka'ī' que Cristo Jesús māpūtaxtūnu'n. Lā' quilakmāxtulh de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquimātlahuī a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' Dios tū'tza' quintimālaclē'nīlh. ³ Ixley Dios tūla catimāpūtaxtūlh catīhuā, como tintī' a'ntīn tzēn tlōkentaxtūkō' huanmā' ley. Dios tlahualh a'ntū tūla tlahua huan ley. IxO'kxa' macamilh para namāpānū huan talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' milh, ixtasu'yu hua'chi kalhatin de quina'n. Xmān xla' tū' tlahualh a'ntūn tū' tzey hua'chi quina'n. Xla' māpalalh a'ntū quina'n ixlaclē'nāuj. Lā' chuntza' quincālimāpūtaxtūnī' de huan xako'hua'jua' līmāpa'ksīn a'ntū ixquincāmātlahuīyāni' a'ntūn tū' tzey. ⁴ Lā' chuntza' līlatlā'huanāujtza' chu a'nchī ixley Dios como tlahuayāuj a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' latlā'huanāuj chu a'nchī xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n.

⁵ A'ntīn tatlahuacu'tun chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xluca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' a'ntīn tatlahuacu'tun a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xluca'n talē'ca'a'n tatlahua a'ntū lacasqui'n Dios. ⁶ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xluca'n nacāmālaclē'nī Dios. Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios, xluca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n lā' tza'ta'ta' ixa'clhcunucca'n. ⁷ Huāk ixtā'ca'tza Dios a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tū' tatlahua a'ntū huan ixley Dios. Lā' a'yuj ixtatlahuacu'tulh, tūlalh ixtitatlahualh. ⁸ Lā' a'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, xluca'n tūla tamāpāxuhū Dios.

⁹ Hui'xina'n tū'tza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lāni' hui'xina'n. Lā' a'ntīn tū' taka'lhī huan Espíritu Santo, xluca'n tū' tatapa'ksī con Cristo. ¹⁰ Lā' quina'n, Cristo quincātā'lahui'lāni'. Quimacni'ca'n natanī, como quilīhuākca'n tlahuanī'ta'uj talaclē'i'. Lā' a'yuj quimacni'ca'n natanī, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como Dios quincāmāpānūnī'nī'ta'ni' quintalacclē'i'ca'n. ¹¹ Dios mālakahuanīchokonī't Jesús. Lā' a'yuj nanīyāuj, Dios naquincāmālakahuanīchokoyāni' quina'n como huan Espíritu Santo quincātā'lahui'lāni'.

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū'tza' catlahuáuj hua'chi xapū'la a'ntū xako'hua'jua' quin-tapāstacna'ca'n. ¹³ A'ntīn talatlā'huan chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, Dios nacāmāclē'nī. Lā' a'ntīn tamakxteknī'ttza' natatlahua chu a'nchī xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, como huan Espíritu Santo cāmaktāya, xla'ca'n para pō'ktu nata-latahui'la.

¹⁴ Ixlīhuākca'n a'ntīn tatlahua a'ntū cāmāpuhuanī huan Espíritu Santo, xla'ca'n huāk ixcamana' Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj huan Espíritu Santo. Lā' tū'tza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chi kalhatin mozo a'ntī ca'tzanca'tzī ixjefe. Ca'tziyāuj que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ū'tza' tzē nalīhuanīyāuj: “Dios quinTāta'ca'n”. ¹⁶ Huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīniyāni' palh quina'n ixcamana' Dios. ¹⁷ Lā' como quina'n ixcamana' Dios, chuntza' quina'n namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmaxquī' ixcamana'. Lā' a'ntū maxquī'can Cristo nā quina'n quilaca'n nala. Cristo lej pātīni'lh. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhī que napātīni'nāuj. Lā' chuntza' a'ntū namaxquī'can Cristo, lā' nā ū'tza' naquincātamaxquī'yāni'.

¹⁸ Chuhua'j lej pātīni'mā'nauj. Lā' ā'calistān a'xni'ca' napāxuhuayāuj nac a'kapūn nahuanāuj que tū' lej pātīni'uj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj lej taka'lhīmā'na hasta que Dios namāsu'yu a'ntī ixcamana'. ²⁰ Ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj ka'lhī que natamasa. Chuntza' Dios māpa'ksīni'lh. Lā' Dios puhuanī't que nalacāxtlahuapala. ²¹ Dios namāsāstī'kō' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj a'xni'ca' nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²² Ca'tziyāuj que ixlīhuāk huan quilhtamacuj hua'chilh ixua'ntli'jli hua'chi kalhatin puscāt a'xni'ca' nala-catuncuītza' ixcamana'. ²³ Lā' a'yuj quina'n ka'lhīyāujtza' huan Espíritu Santo, hua'chilh nā ixua'ntli'jui como ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios naquincāmāsāstī'ni'yāni' quimacni'ca'n lā' nā namāsu'yu que quina'n ixcamana' Dios. Lā' ka'lhīmā'nauj hasta que a'xni'ca' Dios nacāmaxquī' ixcamana' a'ntū lej xalactzey. ²⁴ Como quina'n quincātamāpūtātūni'ta'ni'tza', ka'lhīmā'naujcus a'ntū Dios naquincāmaxquī'palayāni' a'ntū lactzey. Palh kalhatin ka'lhītza' catūhuā, xla' tū'tza' ka'lhīmā' huā'mā'. Lā' como sputacus a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', lā' ū'tza' ka'lhīmā'nauj. ²⁵ Lā' como ca'tziyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' a'ntūn tūna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Lā' huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni' a'xni'ca' tūla tlahuayāuj a'ntū tasqui'nī natlahuayāuj. A'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, quina'n tū' ca'tziyāuj a'ntūn tasqui'nī nasqui'ni'yāuj Dios. Lā' huan Espíritu Santo quincāmāca'tzīniyāni' a'ntū tasqui'nī nasqui'ni'yāuj. Lā' nā quincāmā'u'cxca'tzīniyāni' a'ntūn tūla lichihuīna'nāuj. ²⁷ Lā' Dios cālaktzī'n qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' māchekxī a'ntū quincāmā'u'cxca'tzīniyāni' huan Espíritu Santo, como huan Espíritu Santo squi'n chu a'nchī ixtapuhuan Dios. Lā' huan Espíritu Santo squi'ni' Dios por quina'n, como quina'n tapa'ksiyāuj con Dios.

Ixlīhuāk nalītaxtuyācha' para ixtachi'xcuhui't Dios

²⁸ Quina'n ca'tziyāuj que ixlīhuāk a'ntū quincāpātē'keni'yāni', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quilīhuākca'n a'ntī pāxquī'yāuj Dios. Dios quincāta'sani'ni' chu a'nchī ixpātunca'tzī como lacasqui'n que nalayāuj lej lactzey chu a'nchī ixtapuhuan. ²⁹ Xapū'la Dios ixquincālākapasāni' quina'n a'ntī ixcamana'. Lā' ixquincāt-lahuacu'tunāni' xalacuan hua'chi Jesucristo, ixO'kxa' Dios. Lā' chuntza' Jesucristo xla' hua'chi quimpuxcu'ca'n quilīhuākca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincāta'sani'ni' como ixpuhuanī't pū'la de quina'n. Lā' quincāmāpānūni'ni' quintalacē'i'ca'n. Lā' xla' natā'latahui'layāuj nac a'kapūn.

³¹ Lā' chuhua'j como Dios quincātlahuani'ni'ta'ni' ixlīhuāk huā'mā', ca'tziyāuj que tūlalh quinticātatlajani' a'ntī quincātātā'lāsta'layāni' como Dios pō'ktu quincāmaktāyamā'ni'. ³² Dios, a'yuj lej ca'tzani'lh, macamilh ixO'kxa' para nanī por quimpālacataca'n. Lā' como chuntza' Dios māstā'lh ixO'kxa', chuntza' ca'tziyāuj que Dios naquincāmaxquī'yāni' ixlīhuāk chu a'ntū namaclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincāta'sani'ni'ta'ni' lā' xapakō'ni'ttza' quintalacē'i'ca'n. Lā' chuntza' nīn tintī'

a'ntī tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ³⁴ Nīn tintī' tzē naquincāmālaclē'nīyāni', como Cristo māpalakō'lh quintalacelē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh. Lā' nā xla' lakahuanchoKolh. Lā' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' squi'ni'mā' Dios por quina'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. Lā' a'yuj pātīni'nāuj, lā' a'yuj tamakchuyīni'ta'uj, lā' a'yuj quincātamacaputzayāni' lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj, lā' a'yuj tū' ka'lhīyāuj quilu'xu'ca'n, lā' a'yuj scalana'j hui'lāna'uj, lā' a'yuj quincātamaknīcu'tunāni', Cristo pō'ktu quincāpāxquī'yāni'. ³⁶ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Como ictapa'ksīyāuj con hui'x quincātamaknīcu'tunāni'.

Quina'n hua'chi borregos a'ntū nacāmāknīcan.

³⁷ Lā' a'yuj quincātapātē'keni'kō'mā'ni' ixlīhuāk huā'mā', ixlīhuāk nalītaxtuyācha' a'ntū lej tzey para quina'n. Lā' chuntza' hua'chilh quina'n natlajana'nāuj, como Cristo quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni'. ³⁸ Quit icca'tzī que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' a'yuj nanīyāuj lā' a'yuj hui'lāna'uj. Lā' nīn tintī' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios, nīn ángeles, lā' nīn a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn, lā' nīn tuntū' a'ntū a'nan, lā' nīn tuntū' a'ntū na'a'nampala. ³⁹ Tuntū' tzē naquincāmāmakxtekēyāni' Dios nīn tuntū' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn, lā' nīn tuntū' a'ntū hui' nac quilh-tamacuj. Ca'tzīyāuj que Dios pō'ktu quincāpāxquī'yāni' como ū'tza' huā'mā' a'ntū quincāmāsu'ni'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli huan israelitas para natala ixtachi'xcuhū't Dios

¹ Stu'ncua' a'ntū na'iccāhuanīyāni'. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni' como quit ictapa'ksī con Cristo. Lā' huan Espīritu Santo laktzī'n qui'a'clhcunuc lā' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū na'icuan. ² Quit iccālīlakaputza quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' qui'a'clhcunuc, como xla'ca'n tū' takalhlaka'ī' Jesucristo. ³ Quit xa'icpātīni'lh por ixpālacataca'n quīntā'israelitas lā' xa'ictaxtunquīni'lh de Cristo palh chuntza' cahuā tzē ixtalīpūtaxtulh quīntā'israelitas. ⁴ Huan israelitas xla'ca'n ī'xū'yātā'natna' Israel. Dios cālacsacli para nacātlahua ixtachi'xcuhū't. Lā' Dios cāmāsu'ni'lh ixlīmāpa'ksīn. Lā' Dios chuntza' līlacāxui'līlh lakatin convenio. Lā' cāmāxquī'lh huan ley. Lā' cāmāsu'ni'lh a'nchī natalīmācā'tanī. Lā' cāhuanilh catūhuā a'ntū lej tzey a'ntū nacātlahuani' xla'ca'n. ⁵ Lā' xla'ca'n ixnapapana'ca'n huan israelitas a'ntīn tahuī'lāna' chuhua'j. Lā' Cristo, a'xni'ca' milh nac quilh-tamacuj, pu'nli hua'chi israelita. Lā' Cristo māni' ū'tza' Dios a'ntī māpa'ksīni'nkō'. Lā' ū'tza' māka'tlī'can para pō'ktu. Amén.

⁶ Tūla huancan que Dios tū' tlōkentaxtulh a'ntū cāhuanilh huan israelitas makāntza'. Dios tū' cālacsacli ixlīhuākca'n huan israelitas. Lā' nā tū' ixlīhuākca'n takalhlaka'ī'nī't Cristo. Lā' chuntza' tū' ixlīhuākca'n israelitas ixtachi'xcuhū't Dios. ⁷ Lā' tū' ixlīhuākca'n huan ī'xū'yātā'natna' Abraham, tū' huāk ixcamana' Dios. Lej makāntza' Dios huanilh Abraham:

Ixcamana' Dios natala a'ntī ixcamana' mi'o'kxa' Isaac, lā' nā ī'xū'yātā'natna' Isaac.

⁸ A'ntū iccāhuanīmā'ni' ū'tza' huā'mā: Huan israelitas tū' huāk ixcamana' Dios, xmān a'ntīn taka'lhī ixquilh-tamacujca'n chu a'nchī hualh Dios. ⁹ Lā' ū'tza' a'ntū Dios huanilh Abraham makāntza':

Huan chi'chini' a'ntū talhcān, quit na'ictlōkentaxtū a'ntū icuanīyāni'.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhī kalhatin ixcamana xachi'xcu'.

¹⁰ Lā' chuhua'j ā'tāpātīn huampala. Jacob lā' Esaú a'ntī ixcamana' Rebeca xmān kalhatin ixtāta'ca'n. Lā' ū'tza' a'ntī Isaac, quimpapca'n. ¹¹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ix-talacatuncuī huan camana', Dios lacsacli kalhatin chu a'nchī ixtapuhuan māni' xla'. Tū' lacsacli por a'ntūn tatlahualh huan camana', como tuntū'na'j ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua' nīn a'ntūn tzey. ¹² Lā' Dios huanilh Rebeca:

Huan xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit lej xa'icpāxquī' Jacob.

Lā' Esaú tū' lej xa'icpāxquī'.

¹⁴ Chō'la catihuā nahuan que tū' tzey a'nchī līlacsacna'n Dios, como xmān kalhatin lacsaca lā' ā'kalhtin tū'. Iccāhuaniyāni' que a'ntū tlahua Dios xla' huāk tzey. ¹⁵ Dios huanilh Moisés:

Na'iccālakalhu'man chu a'ntī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man xlaca'n xmān por ixpālacata xlaca'n talacasqui'n. A'makapitzīn tapuhuan que Dios nacālakalhu'man como xlaca'n lej tzey a'ntūn tatlahua. Tū' chuntza'. Dios cālakalhu'man a'ntī cālakalhu'mancu'tun.

¹⁷ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī huanica huan rey xala' nac Egipto. Dios huanilh:

Quit iclīmānūni' milīrey, como quit xa'icmāsu'yucu'tun quilīmāpa'ksīn a'xni'ca' hui'x quintā'lātlahua'ya'.

Lā' chuntza' huan tachi'xcuhū't xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj, xlaca'n nataca'tzī a'ntū quit tzē na'ictlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu que Dios cālakalhu'man a'ntīn cālakalhu'mancu'tun. Lā' makapitzīn a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, xlaca'n Dios cāmāxteka que xlaca'n más lacxumpi catalalh.

¹⁹ Tzēlasā' kalhatin nahuan: “Palh Dios chuntza' tlahua, ¿a'chī' quincāliyāhuayāni'? Palh Dios huan a'nchī nala kalhatin chi'xcu', chuntza' natachoko. Lā' tūlah catitaxtā-palīh”. ²⁰ Palh kalhatin chuntza' ixquihuanilh, quit xa'icuanilh: “Hui'x xmān kalhatin chi'xcu'. Lā' ¿chichū puhua'na' palh tzē natā'lāhuani'ya' Dios?” Huan xālu de ti'ya't tū' chuntza' kalhasqui'nī huan lhta'mana' a'ntī tlahualh: “¿A'chī' quintla'hua' chuntza'?”

²¹ Huan lhta'mana' tzē natlahua de ti'ya't chu a'ntū xla' lacasqui'n. Chu ū'tza' con huan pūtlū'n tzē natlahua lakatin xālu a'ntū lej tzēhuani't lā' lakatin xālu a'ntūn tū' tzēhuani't.

²² Lā' nā chuntza' Dios lej līlacatzucu ixcāpātīni' xlaca'n a'ntī ixtatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Lā' a'yuj Dios ixmāsu'yucu'tun palh ixa'kchā'n por ixpālacata huan talaclē'i', lā' a'yuj ixmāsu'yucu'tun palh ixka'lhī līmāpa'ksīn para nacāmāpātīni', lā' a'yuj ixtasqui'nī que natapātīni'n, Dios ixcāpātīni' xlaca'n. ²³ Lā' nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' lej tzey. Chuntza' tasu'yu como Dios quincālakalhu'mani' lā' quincālacāxtlahuani'ta'ni' para nachā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴ Dios quincāta'sani'nī'ta'ni' quina'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ²⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā tzo'kli Oseas a'ntū hualh Dios:

A'ntīn tū' quintachi'xcuhū't ixtahuani't, na'iccāmāpācuhū' quintachi'xcuhū't.

Lā' huan tachi'xcuhū't a'ntīn tū' ixcāpāxqui'can quit na'iccāpāxqui' xlaca'n.

²⁶ Lā' a'nlhā cāhuanica: “Hui'xina'n tū' quintachi'xcuhū't”, xlaca'n nacāmāpācuhū'ican ixcamana' Dios a'ntī xalakahuan.

²⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū hualh Isaiás ixpālacataca'n huan israelitas. Xla' hualh:

A'yuj huan israelitas xlaca'n lālhūhua' hua'chi huan cucuj a'ntū huī' nac mar, pero tū' ixlīhuākca'n catitapūtaxtulh, xmān macsti'na'j.

²⁸ Lhūhua' tachi'xcuhū't nacāmāpātīnīcan a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan ā'xmān chi'chini'.

Lā' tū' catitakoxīlh.

²⁹ Lā' nā Isaiás chuntza' huampā:

Dios ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Palh xla' tū' ixcāmāxtekli natalatahui'la makapitzīn, quilīhuākca'n quina'n ixnikō'uj chuntza' hua'chi tanikō'lh xalanī'n nac Sodoma lā' Gomorra.

Huan israelitas tū' ixtakalhlaka'ī'cu'tun huan xatzey tachihuīn

³⁰ Lā' nā chuntza' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. A'yuj xapū'la tū' ixtaputza a'nchī lactzey natalīla na ixlacapūn Dios, chuhua'j Dios cāmāpānūni'nī't ixtalāclē'i'ca'n como xlaca'n takalhlaka'ī'lh que Jesucristo cāmāpūtaxtū. ³¹ Lā' huan israelitas talīhui'līlh takalhlaka'ī' huan ley como tapuhualh que chuntza' Dios nacālaktzī'n xalacuan. Lā' xlaca'n tūlah tatlahualh para que tzey natala na ixlacapūn Dios. ³² Lā' ¿a'chī'? Como xlaca'n talacu'tulh lactzey na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū māni' xlaca'n ixtatlahua. Pero

chuntza' tūla. Xlaca'n tū takalhlaka'i'cu'tulh que Jesucristo tzē mǎpūtaxtūnu'n. Lā' xmān ū'tza' a'ntīn tzē mǎpūtaxtūnu'n. Hua'chilh ta'a'kche'kxlalh con lakatin chihuix, como Jesucristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios huan: Quit icui'li nac Siōn kalhatin a'ntī hua'chi chihuix a'ntū pū'a'kche'kxlacan lā' hua'chi chihuix a'ntū pūmakahuascan. Lā' xlaca'n a'ntīn talipāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalipāhuanli.

10

¹ Tā'timīn, quit lej iclacasqui'n que catapūtaxtulh quintā'israelitas. Lā' ū'tza' iclīsqi'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī que xlaca'n lej tamāpāxuhuīcu'tun Dios. Pero xlaca'n tū' tamāchekxī a'nchī līmāpāxuhuīcan Dios. ³ Xlaca'n tū' taca'tzī a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' chuntza' ixa'cstuca'n xlaca'n taputza ā'tāpātīn a'nchī nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tū' talīmāklhtīni'ncu'tun a'nchī Dios cālīmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhuī't. ⁴ Dios nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' que Cristo mǎpūtaxtūnu'n, como Cristo xla', tlōkentaxtūkō'lh ixlīhuāk huan ley a'ntū iخلا' Dios.

⁵ A'makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley como chuntza' tapuhuan que nacālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n. Makāntza' Moisés lichihuīna'lh de xlaca'n. Xla' hualh:

Palh kalhatin tlōkentaxtūkō' ixlīhuāk huan ley, xla' napūtaxtu.

⁶ Lā' a'yuj Moisés hualh chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n como kalhlaka'i'yāuj que Cristo quincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' ū'tza' māsuyucan na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzokni' que tū' tasqui'nī na'a'n catīhuā nac a'kapūn para nalīmin Cristo. ⁷ Lā' tū' tasqui'nī catīhuā na'a'n a'nlhā tahui'lāna'ncha' huan nīnī'n lā' nalīmin Cristo, como xla' lakahuanchokonī'ttza'. ⁸ Ixtachihuīn Dios huan:

Tū' jiclihua' naca'tzīcan a'ntū ixlīstū'ncua' a'nchī cālīmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhuī't.

Hui'xina'n pāstacnī'ta'ntit lā' lichihuīna'nī'ta'ntit de huā'mā.

Lā' ū'tza' huā'mā' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu lā' a'ntūn tasqui'nī nakalhlaka'i'can palh stu'ncua'. ⁹ Lā' chuntza' palh huanāuj que Jesús ū'tza' quimāpa'ksīni'ca'n lā' palh kalhlaka'i'yāuj que stu'ncua' Dios mālakahuanichokolh, chuntza' Dios naquincāmāpūtaxtūyāni'. ¹⁰ Palh kalhlaka'i'yāuj que Jesucristo mǎpūtaxtūnu'n lā' palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn palh kalhlaka'i'yāuj, chuntza' Dios quincāmāpūtaxtūyāni' lā' Dios quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

¹¹ Chuntza' ixlīstū'ncua'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaca'n a'ntīn talipāhuan xla', tū' xmān chu tlakaj catitalipāhuanli.

¹² A'cxim a'nchī natalipūtaxtu xlaca'n a'ntī israelitas lā' nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Dios xmān kalhatin. Lā' xla' lej cālakahu'man ixlīhuākca'n a'ntīn tasqui'ni' Dios que nacāmaktāya. ¹³ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlīhuākca'n a'ntī natasqui'ni' huan Māpa'ksīni' Cristo que nacāmāpūtaxtū, xlaca'n ixlīhuākca'n natapūtaxtukō'.

¹⁴ Nīn tintī' tzē nasqui'ni' Dios que namāpūtaxtū palh xla' tū' lipāhuan Cristo. Lā' nīn tintī' tzē lipāhuan xla' palh tūna'j ca'tzī nīn tūntū' de Cristo. Lā' nīn tintī' tzē naca'tzī huā'mā' palh tintī' catimāsu'ni'lh. ¹⁵ Lā' nīn tintī' tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh tū' Dios namacā'nācha'. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Lej tzey a'xni'ca' min kalhatin a'ntī namāsu'yu huan xatzey tachihuīn a'ntū iخلا' Dios.

¹⁶ Lā' a'yuj cāmāsu'ni'canī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, ā'makapitzīn tū' takalhlaka'i'. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā Isaías huanilh Dios: Quimāpa'ksīni', nīn tintī' kalhlaka'i'cu'tun a'ntū icmāsu'yu.

¹⁷ Lā' makapitzīn takalhlaka'i'lh palh stu'ncua', como ixtakaxmatnī't huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' a'ntū lichihuīna'n Cristo.

¹⁸ Quit iccākalhasqui'nīyāni': ¿Chu stu'ncua' que huan israelitas tū' takaxmatnī't huan xatzey tachihuīn? Ixlīstū'ncua' takaxmatnī't. Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

Lakachu cākaxmatcan ixtachihuīnca'n a'ntī Dios cāmacā'nī't.
A'kahuankō'ni't na ixlīhuāk quilhtamacuj a'ntūn tamāsu'yu.

¹⁹ Huan israelitas tūla tahuan que tū' tamāchekxī huan xatzey tachihuīn, como xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, xlaca'n tamāchekxī. Lā' ū'tza' huā'mā' litzo'kli Moisés a'nlhā xla' tzo'kli a'ntū Dios cāhuanilh huan israelitas:

Na'iccāsīcua'lanālī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakā'kchā'nāni' hui'xina'n ixpālacata lakatin tachi'xcuhūi't a'ntīn tū' lej taca'tzī.

²⁰ Lā' nā Isaiás xa'nca tzo'kli a'nchī Dios hualh:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' a'ntīn tū' ixquintaputza.

Cāmāsu'ni'ca xlaca'n de quimpālacata xlaca'n a'ntīn tū' ixtakalha'squi'nīni'n por quimpālacata.

²¹ Lā' Dios huampā ixpālacata huan israelitas:

Lakaliyān xa'iccāta'sani' pūlactin tachi'xcuhūi't a'ntī xalacxumpi lā' tū' ixquinta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmāpūtaxtūcanī'ttza'

¹ Tū' capuhua'ntit que Dios cālakkama'nkō'nī't huan israelitas. Māni' quit israelita. Abraham quimpap. Quit de ixtachi'xcuhūi't Benjamín a'ntī xala' makāntza' ixuanī't.

² Dios tū' cālakkama'ni't ixtachi'xcuhūi't a'ntīn cālacsacli makāntza'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntūn tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Elías cālē'ksa'nīni'lh huan israelitas a'xni'ca' ixkalhtō'ka'ni'mā' Dios. ³ Xla' hualh:

QuiMāpa'ksini' Dios, cāmakknīkō'cani't ixlīhuākca'n mi'a'cta'sana'nī'n.

Lā' cāmā'kā'nīkō'cani't ixlīhuāk huan altares a'nlhā ixui'līni'ca'na' huan lē'ksajuī'n.

Lā' ā'xmān quit ictachokoni't.

Lā' nā quimakknīcu'tuncan quit.

⁴ Lā' Dios kalhtīlh lā' huanihl:

A'lakatojon mil de chi'xcuhūi'n quintitachokoni'.

Lā' xlaca'n tū' tataquilhpūtani'nī't huan ídolo a'ntū huanican Baal.

⁵ Lā' chuhua'j pātīle'kemā' chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas takalhlaka'i'nī't. Dios cālacsacni't como xla' lakalhu'manīni'n. ⁶ Dios cālacsacli lā' tū' por ixpālacata xlaca'n ixtatlahuanī't catūhuā a'ntūn tzey. Dios cātlahuanī'lh lakatin talakalhu'mān. Lakatin talakalhu'mān xla' tū' hua'chi lakatin tatīaj. Dios iccālakkalhu'manī't lā' ū'tza' cālīlacsacli.

⁷ Huan israelitas ixtaputza a'nchī iccālīmāpānūni'ca ixtalacī'ca'n. Lā' tū' lej lhūhua' de xlaca'n a'ntī Dios cāmāpānūni'lh ixtalacī'ca'n. Lā' xlaca'n ū'tunu'n a'ntī Dios cālacsacni't. A'makapitzīn más lacxumpi talalh. ⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chilh Dios cāmāhtatīlh como xlaca'n tū' tamāchekxī a'ntū xastu'ncua'.

Hua'chilh tū' tzey ixlakastapunca'n lā' ixa'ka'xko'lhca'n como tū' tamāchekxī a'ntū cāhuanican lā' nīn a'ntūn talaktzī'n.

Lā' nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Lā' nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā David hualh:

A'ntū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin a'ksuj a'ntū nacāpūchi'pacan lā' nala hua'chi lakatin chihuix a'ntū natapū'a'kche'kxla.

Lā' Dios nacāmāpātīnī.

¹⁰ Lā' natatalakatzī' lā' chuntza' tū' catitalacahuāna'lh.

Lā' lej natapātīni'n hua'chi a'ntīn talē'n lej tzinca ixtacu'ca'ca'n.

A'ntīn tū' israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmāpūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuanīyāni' hui'xina'n que Dios tū' cālakkama'lh huan israelitas para pō'ktu. Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh, chuntza' Dios cāmāpūtaxtūlh a'ntīn tū' israelitas. Dios lacasqui'n que huan israelitas natalīlakca'tzani' xlaca'n a'ntīn tū'

israelitas como xlaça'n ixtachi'xcuhuĩ'ttza' Dios. Lā' chuntza' huan israelitas nā natakahlaka'ĩ'cu'tun. ¹² Lā' a'xni'ca' huan israelitas tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios, chuntza' Dios cāsīcua'lanālīlh xlaça'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas nata'a'kahuāna'ni'pala, Dios ā'chulā' nacāsīcua'lanālī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuĩ't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuanīyāni' catūhuā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios quilīmā-macū'nī't na'iccāmāsuni'yāni' huan xatzey tachihuīn. Lā' quit iclāhuacu'tun a'ntūn quilīmāmacū'lh. ¹⁴ Quit iclacasqui'n que quintā'israelitas natalaktzī'n a'nchī Dios cāsīcua'lanālīmā' ā'makapitzīn lā' ū'tza' natalīpūtāxtucū'tun nā xlaça'n. ¹⁵ A'xni'ca' Dios cālākmaka'lh huan israelitas, ixamīgos cātlahualh a'ntīn tū' israelitas. Lā' a'xni'ca' huan israelitas natatā'tapa'ksīpala con Dios, huā'mā' lej tzey nala, hua'chilh xlaça'n talakahuanchokopalanī't. ¹⁶ Palh macstina'j huan tasquit tzey lā' chuntza' ixtalhūhuā't nā tzey. Lā' palh ixtankāxē'k kantīn qui'hui' lactzey, nā ixpekenī'n tzey. Nā chuntza' huan israelitas. Quīnapapana'ca'n quīna'n israelitas ixtatā'tapa'ksī Dios, lā' nā chuntza' ī'xū'yātā'natna'ca'n nā natatā'tapa'ksī Dios.

¹⁷ Huan israelitas hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'hui'. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't, xlaça'n hua'chi huan israelitas a'ntī cālākmaka'lh Dios. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n kantīn qui'hui' a'ntū xacīmarrōn. Lā' hua'chilh iccā'īnjertarlicānī't ixpekenī'n huan qui'hui' cīmarrōn a'nīhā cācā'tēcānī't. Lā' huan ixpekenī'n a'ntū cā'īnjertarlicānī't talīstaca por huan xaxcān a'ntū ka'lhī huan xatankāxē'k. Lā' nā chuntza' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. Dios cāsīcua'lanālīyāni' hui'xina'n a'cxtīm con huan israelitas. ¹⁸ Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, tū' calīka'tlā'jca'tzīyā'tit por huan ixpekenī'n a'ntū cācā'tēcānī't. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que ixtankāxē'k qui'hui' ū'tza' a'ntū makastaca huan ixpekenī'n? Huan ixpekenī'n a'ntū cālī'īnjertarlicānī't tūla makastaca ixtankāxē'k huan qui'hui'.

¹⁹ Chō'la nahuanā'tit hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas: “Dios ixlacasqui'n palh natā'tapa'ksīyāuj xla'. Lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh huan israelitas”. Huā'mā' hua'chilh iccācā'tēnī'kō'lh ixpekenī'n huan qui'hui', como cā'īnjertarlicū'tulh ā'makapitzīn. ²⁰ Tū' chuntza'. Xlaça'n tū' takahlaka'ī'lh lā' ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit lā' ū'tza' Dios tū' cālīlakmaka'nī'ta'ni' hui'xina'n. U'tza' tū' tilīka'tlā'jca'tzīyā'tit. Xa'nca calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālākmaka'lh huan israelitas a'ntī hua'chi huan ixpekenī'n a'ntū ixyā nac qui'hui'. Lā' Dios nā tzē nacālākmaka'nāni' hui'xina'n a'ntī hua'chi ixpekenī'n a'ntūn cā'īnjertarlicānī't. ²² Chuntza' tasū'yu que Dios lej lakalhu'mana'n lā' nā nacāmāpātīnī xlaça'n a'ntīn tatlahua talāclē'ī'. Cāmāpātīnīlh huan israelitas a'ntīn tū' takahlaka'ī'lh. Lā' hui'xina'n cālākalhu'manāni' līhuan kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh makxtekā'tit de kalhlaka'ī'yā'tit, Dios nacālākmaka'nāni' chuntza' hua'chi kalhatīn chī'xcu' cā'maka'n ixpekenī'n qui'hui'. ²³ Lā' huan israelitas, palh nā takahlaka'ī'cu'tuntza', Dios nacālaktzī'n hua'chi ixtachi'xcuhuĩ't huampala. Chuntza' hua'chilh Dios cā'īnjertarlipala a'nīhā ixtayāna' xapū'la. ²⁴ Tū' jīcsīlīhua' cā'īnjertarlipalacan huan ixpekenī'n a'ntū iccācā'tēcānī'ttza'. Más jīcsīlīhua' cā'īnjertarlicān huan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Lā' huan israelitas, xlaça'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' a'ntū lanān ixtayāna'.

Huan israelitas natakahlaka'ī' Cristo

²⁵ Tā'tīmīn iclacasqui'n que caca'tzīyā'tit catūhuā a'ntū tūna'j lakapascan. Lā' chuntza' a'xni'ca' naca'tzīyā'tit huā'mā', tū' naka'tlā'jca'tzīyā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū iccāhuanīcu'tunāni': A'makapitzīn israelitas lacxumpi lā' tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaça'n tū' catitalalh chuntza' para pō'ktu. Lā' a'xni'ca' natakahlaka'ī' lhūhua' a'ntīn tū' israelitas, lā' a'xni'ca' huan israelitas nā natakahlaka'ī' nā xlaça'n. ²⁶ Lā' Dios nacāmāpūtāxtūkō' ixlīhuākca'n huan israelitas a'ntī natakahlaka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huan Māpūtāxtūnu' naminācha' nac Sión.

Lā' nacāxapanī' ixtalāclē'ī'ca'n huan israelitas, ī'xū'yātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmāspūtūnu'ni' ixtalāclē'ī'ca'n lā' chuntza' na'ictlōkentāxtū a'ntū iccāhuanīlh makāntza'.

Chuntza' hualh Dios.

²⁸ Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, talalh ixtā'ca'tza Dios. Lā' como xla'ca'n tū' takaxmatcu'tun ixpālacata Jesucristo, chuntza' cātamāca'tzīnini' hui'xina'n a'ntin tū' israelitas. Dios cāpāxquī'cus huan israelitas, como makāntza' cālacsacī' xū'yāpapna'ca'n para que natala ixtachi'xcu'huī't. ²⁹ Lā' Dios tū' xtāpalī ixtapāstacna'. Ixlihuākca'n a'nti cālacsacnī't xla' nacāsicua'lanālī. ³⁰ Como huan israelitas tū' takalhlaka'i'cu'tulh, chuntza' hui'xina'n cātamāsu'ni'ni' ixtachi'huīn Dios. Lā' a'yuj xapū'la hui'xina'n tū' kalhlaka'i'tit, chuhua'j cālakalhu'manāni' Dios lā' cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Lā' chuntza' hua'chi Dios cālakalhu'manāni' hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man huan israelitas a'yuj chuhua'j tūna'j takalhlaka'i'. ³² Dios māsu'yunī't que ixlihuāk huan tachi'xcu'huī't taka'lhī ixtalacē'i'ca'n lā' tū' takalhlaka'i'nī't. Chuntza' tlhualh, como ixlacasqui'n que xla'ca'n ixtaca'tzilh palh xla' cālakalhu'mankō' ixlihuākca'n.

³³ Dios ca'tzikō' ixlihuāk lā' lej māchekxī ixlihuāk. Quina'n tūla māchekxīyāuj a'ntū Dios lihuī'lī lā' a'ntū tlhualh. ³⁴ Nīn tintī' ca'tzī a'nchī puhuan Dios. Lā' nīn tintī' tzē nahuanī a'ntū natlahua Dios. ³⁵ Palh namaxquī'yāuj Dios catūhuā, tūla nahuanāuj que Dios quincālacē'ni'yāni'. ³⁶ Dios tlhualhō'ni't ixlihuāk. Dios mā'a'nanikō'lh ixlihuāk. Huāk ixla'. Para pō'ktu camāka'tlī'ca Dios.

12

Tasqui'nī natamacamāstā'yāuj con Dios

¹ Tā'timīn, Dios lej quincālakalhu'manī'ta'ni'. U'tza' iccālīsqū'ni'yāni' que cātamacāstā'tit con Dios. Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū a'ksajū'can Dios, a'yuj xalakahuancus hui'xina'n. U'tza' huā'mā' lē'ksajna' a'ntū lipāxuhua Dios. Chuntza' nalīmācā'tanī'yā'tit Dios. ² Tū' calatā'kchokotit hua'chi talatlā'huan a'nti xalanī'n nac quilhtamacuj. Camakxtektit que Dios naxtāpalī mintapāstacna'ca'n. Chuntza' tzē namāchekxī'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n que natlahua'yā'tit. Lā' chuntza' tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntū nalipāxuhua Dios.

³ Dios, como xla' lej lakalhu'mana'n, quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyāni' huā'mā'. Tū' tika'tla'jca'tziyā'tit. Capāstactit a'nchī hua'ni'ta'ntit chā'tunu' de hui'xina'n, chu a'nchī mintascujūtca'n a'ntū Dios cāmaxquī'ni'ta'ni'. ⁴ Quimacnica'n lhūhua' tāstuca a'yuj xmān lakatin macni'. Lā' lakatunu' de xla'ca'n xtuncnu' ixlītlōtca'n. ⁵ Lā' nā chuntza' quina'n a'nti kalhlaka'i'yāuj Cristo. Quina'n quilhūhua'ca'n lā' quina'n chu lakatin tā'lanī'ta'uj con Cristo. Lā' lāmaclacasquī'nāuj chā'tunu' de quina'n para nalāmaktāyayāuj.

⁶ Lā' kalhatunu' ka'lhī ixlītlōt chu a'nchī Dios quincāmaxquī'ni'ta'ni' chā'tunu'. Lā' xla'ca'n a'nti ixa'cta'sana'ni'n Dios, catamāsu'yulh xmān a'ntū Dios cāhuanī. ⁷ Lā' a'ntin tamaktāya huan ā'makapitzīn a'ntin takalhlaka'i', xa'nca catatlahualh. Lā' a'ntin tahuani'ē'n ā'makapitzīn nā xa'nca catatlahualh. ⁸ Lā' a'ntin tamāsu'ni' ā'makapitzīn nā xa'nca catamāsu'ni'lh. Lā' a'ntin tamaxquī' tumīn huan pobresni', tū' catatampi'lhīni'lh. Lā' a'nti xanapuxcu'nu' de huan tā'timīn, catatlōkentaxtūlh a'ntū cālīmāmacū'canī't. Lā' a'ntin tamaktāya ā'makapitzīn a'ntin talakaputza catatlahualh con tapāxuhuān.

Tasqui'nī que līlacatejtin natalatā'kchoko a'ntin takalhlaka'i'

⁹ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n xa'nca nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn. Lā' nataxtunquīyā'tit de a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁰ Lā' nalāpāxquī'yā'tit como hui'xina'n lītā'timīn como tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ā'makapitzīn lā' tū' nala'yā'tit hua'chi xla'ca'n a'nti xmān taka'lhīmā'na hasta que nacā'a'cnīni'ni'can.

¹¹ Lā' xa'nca nascujā'tit lā' tū' tilhquititni'nā'tit. Lā' natā'scujā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo con tapāxuhuān.

¹² Lā' napāxuhua'yā'tit como ca'tziyā'tit que Dios nacāsīcua'lanāliyāni'. Lā' napātīni'nā'tit a'yuj nacāpātle'keni'yāni' a'ntū jicslīhua'. Lā' tū' namakxtekā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit.

¹³ Lā' palh huan tā'timīn cāspūtni' catūhuā, nacāmaktāya'yā'tit. Lā' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n a'ntīn tamimā'nā'ncha' de makat.

¹⁴ Lā' nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāsīcua'lanāli'xlaca'n a'ntīn cātamacaputzayāni'. Lā' tū' nasqui'nā'tit que nacāpātle'keni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁵ Lā' nacātā'pāxuhua'yā'tit xlaca'n a'ntīn tapāxuhua. Lā' nacātā'calhua'nā'tit a'ntīn tacalhuan.

¹⁶ Lā' chu lakatin tapāstacna' naka'lhī'yā'tit. Lā' tū' tika'tla'jca'tziyā'tit. Lā' nacātā'latā'kchokoyā'tit xlaca'n a'ntīn catīhuāyā tachi'xcuui't. Lā' tū' tipuhua'nā'tit que hui'xina'n lej ca'tziyā'tit.

¹⁷ Lā' palh kalhatin nacātlahuani'yāni' a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū' titlahua'ni'yā'tit chuntza'. Calīhui'li'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. ¹⁸ Lā' lej xa'nca nalīputzayā'tit a'nchī nalīla'yā'tit ixamigoca'n ā'makapitzīn. ¹⁹ Tā'timīn, tū' ticātlahuani'yā'tit a'ntūn tū' tzey palh chuntza' cātatlahuani'yāni' hui'xina'n. Namakxtekā'tit que xmān Dios nacāmāpātīni. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quit tzē na'iccāmāpātīni a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Natamāpala con quit, hualh quiMāpa'ksīni'ca'n Dios.

²⁰ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'ca'tza tzīnca, camā'hui'.

Lā' palh kalhputī, cama'xqui' xcān.

Lā' chuntza' xla' nalīmāxana'n a'ntūn tlahuani'ni'ta'ni'.

²¹ Tū' namakxtekā'tit que nacātlayāni' a'ntūn tū' tzey. Natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey lā' chuntza' nalītlajayā'tit antūn tū' tzey.

13

¹ Tasqui'nī que milīhuākca'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Dios cāhui'linī't hua'chi pūchihuīna'nī'n. Lā' palh tū' cahuā Dios ixcāmaxqui'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n tūlalh ixtamāpa'ksīni'lh. ² A'ntīn tatā'lāsta'la huan pūchihuīna'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāsta'la Dios. Lā' xlaca'n natamāpala con Dios. ³ Lā' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tū' catitajicua'ni'lh huan pūchihuīna'nī'n. Xmān xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tajicua'ni' huan pūchihuīna'nī'n. Lā' palh hui'xina'n tū' cājicua'ni'cu'tunā'tit huan pūchihuīna'nī'n, līlacatejtīn nalatā'kchokoyā'tit lā' chuntza' natahuan que hui'xina'n lactzey. ⁴ Huan pūchihuīna'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn como Dios cālīmāmacū'ni't para nacāmaktāyayāni' hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, najicua'ni'yā'tit como xlaca'n tzē nacātāmāpātīniyāni'. Dios cāmaxqui'ni't līmāpa'ksīn para nacāmāpātīni xlaca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. ⁵ Lā' ū'tza' lītasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit huan pūchihuīna'nī'n. Lā' tū' xmān por xpālacata xlaca'n nacātāmāpātīniyāni'. Tasqui'nī nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit como ca'tziyā'tit mē'cstuca'n que ū'tza' tasqui'nī natlahua'yā'tit. ⁶ Lā' nā tasqui'nī namāpala'yā'tit impuestos. Huan pūchihuīna'nī'n a'ntīn tatlōkentaxtū ixlītlōtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua a'ntū Dios lacasqui'n.

⁷ Lā' chuntza' camāpala'tit ixlīhuāk a'ntū laclīpinā'tit. Camāpala'tit huan impuestos lā' cuotas. Cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit a'ntīn tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cālaclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāmāpalani'tit. Tū' camakxtektit de lāpāxqui'yā'tit. A'ntīn tapāxqui' ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n talītlōkentaxtū ixley Dios. ⁹ Ixley Dios huan chuntza':

Tū' namakpuscātīni'na'.

Tū' namaknīni'na'.

Tū' naka'lhāna'na'.

Tū' nalī'a'ksa'na' ā'kalhatin a'ntūn tū' stu'nca.

Tū' nalakca'tza'na' a'ntū i'xla' ā'chā'tin.

Lā' a'nan ā'lakatin līmāpa'ksin a'ntū huan:

Lā' chu a'nchī pāxquī'ca'na' mē'cstu, nā chuntza' cacāpāxquī' huan ā'makapitzin.

Lā' kalhatin a'ntin tlhual huā'mā' līmāpa'ksin, chuntza' tlōkentaxtū huāk huā'mā' līmāpa'ksin lā' nā ā'makapitzin līmāpa'ksin a'ntū a'nan. ¹⁰ Palh kalhatin chi'xcu' pāxquī' ā'chā'tin, chuntza' tūla tlahuani' a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' a'ntin tapāxquī' ā'makapitzin, chuntza' talitlōkentaxtūkō' ixlīhuāk ixley Dios.

¹¹ Ixlīhuāk huā'mā' natlahua'yā'tit como ca'tziyā'tit que chuhua'j ā'chulā' tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios. Lej skalalh natahui'la'yā'tit como namin huan chi'chini' a'xni'ca' Cristo naquincālē'nāni' nac a'kapūn. Lā' tū'tza' makān huan chi'chini' hua'chi a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'uj. ¹² Palaj namin huan chi'chini' a'xni'ca' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chilh xkakamā'tza' como palaj namin huā'mā' chi'chini'. U'tza' calimāxtekui natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' catlahuāuj hua'chi tatlahua xlacan a'ntin talatlā'huan de tzi'sa. Catlahuāuj a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xlacan a'ntin talatlā'huan a'nlhā xkaka. ¹³ Lā' xa'nca nalatā'kchokoyāuj hua'chi tasqui'nī. Lā' tuntū' natlahuayāuj a'ntū nalimāxana'nāuj palh naquincālaktzi'nāni' catihuā. Tū' ticālīpāx-uhuayāuj a'ntin tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' tika'chīyāuj. Lā' tū' timakpuscātīni'nāuj. Lā' tū' titlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilāsta'layāuj. Lā' tū' tilakca'tzanāuj. ¹⁴ Lā' calīhui'lī'tit maksca'tā'tit quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Lā' tū' catlahua'tit mintapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua'.

14

Tū' tzey palh cālē'ksa'nāuj ā'makapitzin tā'timīn

¹ A'yuj makapitzin tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' como tūna'j xa'nca tamāchekxī, hui'xina'n līpāxūj cacāmakxtektit natatanū a'nlhā takēxtimī'yā'tit hui'xina'n. Lā' tū' ticātā'lā'hua'ni'yā'tit xlacan por ixpālacata a'ntūn tūna'j xa'nca tamāchekxī xlacan.

² A'makapitzin tapuhuan que tze natahua' ixlīhuāk catihuā. Lā' ā'makapitzin a'ntin tūna'j xa'nca takalhlaka'ī', xlacan tapuhuan que tū' tzey hua'can quinīt. ³ Hui'xina'n a'nti hua'yā'tit ixlīhuāk catihuā, tū' cālākmaka'ntit a'ntin tū' tahua' quinīt. Lā' hui'xina'n a'ntin tū' hua'yā'tit quinīt, tū' ticālīchihuīna'nā'tit xlacan a'ntin tahua' quinīt. Dios cālaca'ī'yāni' milīhuākca'n. ⁴ Tū' quimaca'tzica'n a'nchī scuja huan ixmozo ā'kalhatin chi'xcu'. Xmān a'nti māpa'ksī tze nahuan palh tzey o palh tū' tzey a'nchī scuja ixmozo. Lā' nā chuntza' a'ntin tatapa'ksī con Dios, xmān Dios ca'tzi' a'nchī talīlatlā'huan xlacan. Dios cāmaktāya, lā' chuntza' xlacan tū' caticāmālaclē'nīlh Dios.

⁵ A'makapitzin tā'timīn tamaclacā'ni' lakatin chi'chini'. A'makapitzin tapuhuan que ixlīhuāk huan chi'chini' chu lakatin. Capāstactit chā'tunu' de hui'xina'n a'ntū xatzey lā' ū'tza' catlahua'tit chā'tunu'. ⁶ A'ntin tamaclacā'ni' lakatin chi'chini', xlacan ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios. Lā' nā a'ntin tahua' quinīt, xlacan ū'tza' talīmaclacā'ni'cu'tun Dios como tamaxquī' pāxcatca'tzi' Dios por huan līhua't. Lā' a'ntin tū' tahua' quinīt, nā xlacan chuntza' tamaclacā'ni'cu'tun Dios, lā' nā tamaxquī' pāxcatca'tzi' Dios.

⁷ Līhuan lahui'lāna'uj nac quillhtamacuj, tū' tlahuayāuj xmān a'ntū quina'n puhuanāuj. Lā' tū' nīyāuj a'xni'ca' quina'n lacasqui'nāuj. ⁸ Līhuan lahui'lāna'uj, tlahuayāuj ixtapuhuan quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Lā' nīyāuj chu a'nchī ixtapuhuan. Quina'n tapa'ksīyāuj con Cristo, a'yuj lakahuancus quina'n lā' a'yuj xanīntza' quina'n. ⁹ Como Cristo nīlh lā' nā lakahuanchokolh, chuntza' tze nacāmāpa'ksī xlacan a'nti xalakahuan lā' xlacan a'nti tanīnī'ttza'.

¹⁰ Lā' chuntza' tū' tzey palh kalhatin nacālīchihuīna'n ā'makapitzin tā'timīn. Lā' tū' tzey palh kalhatin nacālākmaka'n ā'makapitzin tā'timīn. Quilīhuākca'n quina'n natāyakō'yāuj na ixlacapūn Cristo lā' xla' ū'tza' a'nti naquincājuzgarlīyāni'. ¹¹ Tatzokni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksini'ca'n huan: “Stu'ncua' a'ntū icuan. Stu'ncua' ixlīhuāk naquintatat-zokostani'kō'. Lā' ixlīhuākca'n natahuan palh quit Dios”.

¹² Lā' chuntza' quilīhuākca'n nakalhtiyāuj Dios por ixlīhuāk a'ntūn tlahuani'ta'uj.

Tū' tzey palh namātonkopūyāuj ā'kalhatin quintā'tinca'n

¹³ Lā' chuntza' tū'tza' calālē'ksa'ntit. Xatzey calihui'lī'tit que tū' natlahua'yā'tit a'ntū nalītatōnkopū ā'kalhatin. ¹⁴ Como quit ictapa'ksī con Cristo, quit xa'nca icca'tzī que ixlihuāk huan līhua't huāk tzey. Lā' a'yuj chuntza' icpuhuan, quit icuan que ā'kalhatin tlahua a'ntūn tū' tzey palh hua' catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n tū' cahua'tit quinīt palh ū'tza' nalītamakchuyī kalhatin de quintā'tinca'n, como xla' napuhuan que tū' tzey a'ntū tlahua'yā'tit. Lā' como pāxquī'yā'tit huan quintā'tinca'n, xatzey tū' natlahua'yā'tit a'ntū xla' napuhuan que tū' tzey. Cristo nīlh nā por xla', lā' tū' xmān por hui'xina'n. U'tza' tuntū' tilīhua'yā'tit hui'xina'n a'ntū nalītaspi'tpala ā'kalhatin na ixtej Dios. ¹⁶ A'yuj hui'xina'n ca'tziyā'tit que huāk tzey a'ntū tlahua'yā'tit, tū' catlahua'tit a'ntū ā'makapitzīn tapuhuan palh tū' tzey. ¹⁷ Quina'n, como tapa'ksiyāuj con Dios, tū' lej tipāstacāuj a'ntū hua'can. A'ntū más tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Līlacatejtin nalatā'kchokoyāujtit lā' ca'cs nalatahui'layāuj lā' naka'lhīyāuj tapāxuhuān como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lāni'. ¹⁸ A'ntī chuntza' ta'a'kahuāna'ni' Cristo, chuntza' talīmāpāxuhuī Dios. Lā' nahuancan que xa'nca talatlā'huan.

¹⁹ Ca'cs nalatahui'layāuj. Lā' nalāmaktāyayāuj lā' ā'chulā' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios. ²⁰ Tū' nalactlahua'yā'tit a'ntū Dios tlahualh. Tzēlasā' chuntza' tlahua'yā'tit a'xni'ca' hua'yā'tit a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn que tū' limakuan. Ixlihuāk huan līhua't tzey na ixlacapūn Dios. Lā' tzē nahua'yāuj ixlihuāk. Xmān tūla nahua'yāuj ā'tāpātīn palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²¹ Xatzey tū' nahua'yāuj quinīt lā' tū' nahua'yāuj vino, lā' nīn tuntū' natlahuayāuj ā'catūhuā palh por ū'tza' nalītatōnkopū kalhatin quintā'tinca'n. ²² Palh kalhatin de hui'xina'n puhuan palh tzey na ixlacapūn Dios que nahua' ixlihuāk catūhuā, xla' ixa'cstu tzē'k caca'tzīlh. Lā' tū' tilāsta'la'yā'tit por huanmā'. Līpāxūj tahuī'lāna' a'ntīn taca'tzī que xa'nca talatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ²³ Lā' a'ntīn tahuā' catūhuā, a'yuj māni' xlaca'n tapuhuan que tū' tzey hua'can, chuntza' xlaca'n tatlahua ixtalaclē'i'ca'n. Palh kalhatin chi'xcu' tlahua catūhuā a'ntū māni' xla' puhuan que tū' tzey na ixlacapūn Dios, chuntza' tlahua ixtalaclē'i' huanmā' chi'xcu'.

15

Tasqui'nī natlahuayāuj a'ntū natalipāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n a'ntī xa'ncatza' kalhlaka'i'yāuj, nacāmaktāyayāuj xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'i' como tūna'j xa'nca tamāchekxī. Tū' xmān napuhuanāuj a'ntū lacasqui'nāuj quina'n. ² Quina'n natlahuayāuj a'ntū natalipāxuhua huan ā'makapitzīn quintā'timīnca'n lā' chuntza' nacāmaktāyayāuj lā' chuntza' ā'chulā' natakalhlaka'i'. ³ Lā' nīn Cristo tū' ixtlahua xmān a'ntū xla' ixlacasqui'n. U'tza' lipātīni'lh xla'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Cristo huanilh Dios:

A'ntīn talakmaka'nāni', nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlihuāk a'ntūn tzo'kca makāntza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'ni'yāni' a'ntūn Dios lacasqui'n que naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. Lā' quincāmaktāyayāni' para napātīyāuj a'ntū quincātapātīle'keni'yāni'. Lā' quincāmāca'tzīnīyāni' que na'a'nāuj nac a'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' a'ntīn quincāmāko'xaka'tlī'yāni' lā' quincāmaktāyayāni' para natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyani' hui'xina'n para que chu lakatin nala mintapāstacna'ca'n chu a'nchī ixtapuhuān Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milīhuākca'n tzē a'cxtim namācā'tani'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Huan xatzey tachihuīn cāmāca'tzīnīca nā xlaca'n a'ntīn tū' israelitas

⁷ Lā' huixina'n calālaktzī'ntit hua'chi lītā'timīn como tapa'ksiyā'tit con Cristo. Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios. ⁸ Jesucristo a'xni'ca' milh nac quilhtamacuj, ix-cāmāsu'ni' huan israelitas que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. Chuntza' māsuyulh Cristo, como xla' tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixcāhuaninī't makāntza' quinapapana'ca'n. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios tlōkentaxtū a'ntū huan. ⁹ Lā' nā Cristo lacasqui'lh

que natatapa'ksī con Dios nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas lā' nā xla'ca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Cristo huanilh Dios:

Quit na'icmāka'tlī'yāni' na ixlachni'ca'n xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas.

Lā' na'ictlī' palh hui'x lej tzey.

¹⁰ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā' pāxuhua'tit con ixtachi'xcuhū't Dios, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas.

¹¹ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit huan Māpa'ksīni' milīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't.

¹² Lā' nā tatzo'kni' a'nlhā huan Isaías:

Namin kalhatin ī'xū'yātā'nat Isaí.

Lā' xla' nacāmāpa'ksī a'ntīn tū' israelitas.

Lā' xla'ca'n natakahlaka'ī' que xla' nacāmāpūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' a'ntī quincāmāca'tzīni'yāni' que xla' naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, lā' Dios ā'chulā' lej cacāmāxquī'ni' tapāxuhuān lā' cacāmātzta'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' huan Espīritu Santo cacāmāca'tzīni'ni' que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't.

¹⁴ Quit xa'nca icca'tzī, tā'timīn, que hui'xina'n lej lactzēyā tachi'xcuhū't. Lā' hui'xina'n xa'ncatza'ca'tzīyā'tit ixtachihuīn Dios. Lā' nā tzē nalāmāasca'tiyā'tit chā'tunu' de hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstaquīcu'tunāni' hui'xina'n huā' tamā'na catūhuā a'ntū ictzo'knī't. Lā' como Dios quilīmāmacū'lh huā'mā' litlōt, quit tū' icjicua'ni't de na'iccātzo'knuni'yāni' lacastunc. ¹⁶ Dios quilacsacū' para na'ictā'scuja Jesucristo. Quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quincāmāca'tzīni'ni'. A'makapitzīn de xla'ca'n takahlaka'ī'ni't. Lā' huan Espīritu Santo cātlahuanī't ixtachi'xcuhū't Dios. Xla'ca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū icmaxquī' Dios. Lā' Dios chuntza' lej cālīpāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxquī' pāxcatca'tzī Cristo Jesús, como quimaktāyāni't a'ntū Dios quilīmāmacū'lh. ¹⁸ Quit na'iccāhuanīyāni' xmān a'ntū Cristo quimaktāyalh para na'ictlahua. Quit iccāmasu'ni'lh a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuhua'j xla'ca'n tatlahua ixtapuhuān Dios. ¹⁹ Por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo ixtlahuacan lē'cnīn. Lā' chuhua'j ictlōkentaxtūni't a'ntū Dios quilīmāmacū'lh. Iccāmāsu'ni'ni't xalanī'n nac Jerusalén huan xatzey tachihuīn ixpālācata Cristo. Lā' lakachu icmāsu'yunī't hasta nac Ilírīco. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tūna'j ixtaca'tzī nīn tuntū' ixpālācata Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit como tū' xa'icmāsu'yucu'tun a'nlhā ixmāsu'yunī'ttza' ā'chā'tin. ²¹ Lā' chuntza' ictlahuamā' chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntīn tūna'j cāhuanican de xla', xla'ca'n nataca'tzī.

Lā' a'ntīn tūna'j takaxmata, xla'ca'n natamāchekxī.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Lā' como quit xa'icmāsu'yutlā'huan, tūla xa'iccālaka'nāchāni', a'yuj lej makl-hūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Lā' chuhua'j na'ica'nācha', como quit tū'tza' icka'lhī a'nlhā na'icmāsu'yu huā'tzā', lā' como lhūhua'tza' cā'ta iccālaka'ncu'tuni'ta'nchāni'. ²⁴ A'xni'ca' quit na'ica'n nac España na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuān ickalhachihuīna'ncu'tun macsti'na'j con hui'xina'n. Lā' ā'calistān quit na'ica'mpala. ²⁵ Pū'la na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macsti'na'j tumīn huan tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Huan tā'timīn xalanī'n nac estado de Macedonia lā' nac estado de Acaya, xla'ca'n tamāstā'ni't tumīn, lā' tamacā'ni'cu'tun huan tā'timīn a'ntī lacpobres a'ntī xalanī'n nac Jerusalén. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' a'ntūn tatlahuacu'tulh xla'ca'n xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. A'ntīn tū' israelitas tamaktāyacu'tun a'ntī israelitas. Chuntza' tzey como huan israelitas tamāca'tzīni'ni't a'nchī natalīpūtaxtu. Lā' chuhua'j, a'ntīn tū' israelitas tzē natatā'ī' a'ntūn taka'lhī. ²⁸ Lā' quit, a'xni'ca' na'ictlahuakō' huā'mā', a'xni'ca' na'icmāstā' huan tumīn, quit na'ica'n nac España. Lā' na'iccātēlaktzī'nāni' hui'xina'n. ²⁹ Lā' a'xni'ca' na'iccālākchā'nāni' hui'xina'n, quit

icca'tzī que Cristo nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n por ixpālacata a'ntū Cristo quilīmāmacū' que na'iccāhuaniyāni'.

³⁰ Lā' chuhua'j tā'timīn, como hui'xina'n nā tā'tapa'ksiyā'tit Cristo, lā' como huan Espíritu Santo quincāmaktāyayāni' nalāpāxquī'yāuj, chuhua'j iccāsqui'ni'yāni' que naquilātā'kalhtō'ka'yāuj. Lā' casqui'ni'tit Dios por quit. ³¹ Casqui'ni'tit Dios que caquimaktaka'lhli para que tuntū' naquintatlahuani' xalanī'n nac Judea a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Lā' nā casqui'ntit que huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén caquin-tamaklhli huan tumīn a'ntū na'iccālē'ni'. ³² Lā' chuntza', palh Dios lacasqui'n, quit na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Lā' chuntza' nalāmāko'xaka'tli'yāuj. ³³ Lā' chuhua'j Dios cacā'o'kska'lhīni' milihuākca'n. Xla' ū'tza' a'nti cāmātza'la'nkē' qui'a'clhunucca'n. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n quintā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Cristo nac Cencrea. ² A'xni'ca' xla' nacālakchā'nāni', calaktzī'ntit hua'chi mintā'tinca'n. Chuntza' natala a'nti ixtachi'xcuui't Dios. Calīmak-tāya'tit chu a'ntū xla' namaclacasqui'n. Xla' lej lhūhua' a'nti cāmaktāyani't. Lā' nā quit quimaktāyani't.

³ Casaludarlī'tit Priscila lā' Aquila a'nti ixkōlu' Priscila. Xlaca'n tamāsu'yu ixpālacata Cristo Jesús, chuntza' hua'chi quit. ⁴ Lā' xlaca'n cāpātle'keni'lh a'ntū lej lipājicua' a'xni'ca' quintamāpūtaxtūlh. U'tza' iccālīmaxquī' pāxcatca'tzī. Lā' nā tamāstā' pāxcatca'tzī ixlīhuākca'n a'ntīn tū' israelitas a'ntīn tatapa'ksī con Cristo. ⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan tā'timīn a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n Priscila lā' Aquila. Lā' nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' qui'amigo lā' icpāxquī'. Xla' ū'tza' a'nti xapū'la kalhlaka'ī'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan María. Xla' lej scujni't por mimpālacataca'n. ⁷ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos quintā'israelitas a'nti Andrónico lā' Junias. Lā' ū'tunu'n ixquincātā'chī'cani't. Lā' huan apóstoles nā xlaca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' nā xlaca'n ixtakalhlaka'ī'ni'ttza' Cristo xapū'la a'xni'ca' quit tūna'j xa'ickalhlaka'ī'.

⁸ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Amplias. Icpāxquī' como xla' nā kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Urbano a'nti quincāmaktāyayāni' quina'n a'ntīn tā'scujāuj con Cristo. Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Estaquis a'nti icpāxquī'. ¹⁰ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Apeles. Tasu'yu que xla' xa'nca ka'hlaka'ī' Cristo. Lā' nā iccāmacā'ni' saludos a'ntīn tahui'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Lā' nā icmacā'ni' saludos quintā'israelita Herodión lā' nā xalanī'n na ixchic Narciso a'ntīn takahlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Lā' nā iccāmacā'ni' saludos Trifena lā' Trifosa. Xlaca'n lej tatā'scuja quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos Pérsida a'nti pāxquī'can. Huā'mā' puscāt lej tā'scujni't quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Lā' nā icmacā'ni' saludos huan Rufo. Tasu'yu que xla' xa'nca kalhlaka'ī' quiMāpa'ksīni'ca'n. Lā' nā icmacā'ni' saludos ixtzī't Rufo, a'nti iclaktzī'n hua'chi quintzī't. ¹⁴ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Asíncrito lā' Flegonte lā' Hermas lā' Patrobas lā' Hermes lā' nā huan tā'timīn a'ntīn tatā'lahui'lāna' xlaca'n. ¹⁵ Lā' nā iccāmacā'ni' saludos huan Filólogo lā' Julia lā' Nereo lā' nā ixtā'tin xapuscāt lā' Olimpas lā' ixlīhuākca'n ixtachi'xcuui't Dios a'ntīn tatā'lahui'lāna' xlaca'n.

¹⁶ Calāsaludarlī'tit como lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n lakachu a'ntīn takahlaka'ī', xlaca'n cātamacā'ni'yāni' saludos.

¹⁷ Tā'timīn, iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n que naca'tziyā'tit a'ntīn tatalacpitzī lā' tamāsu'yu a'ntūn tū' tzey lā' tū' chu a'cxtim hua'chi a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la. Cataxtunqui'tit de xlaca'n. ¹⁸ Xlaca'n tū' tatā'scujmā'na quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Tasu'yu palh tzey a'ntūn tahanan lā' hua'chilh tzhēuanī't ixtachihuīnca'n. Lā' xmān ta'a'kxoko xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī' ixlīhuāk a'ntūn cāhuanican. ¹⁹ Lakaxtim ca'tzīcantza' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Huā'mā' lej iclipāxuhua. Quit iclacasqui'n que

hui'xina'n xa'nca naca'tzīyā'tit a'nchī natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' iclacasqui'n que tū' tipuhua'nā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²⁰ Dios quincāmaktāyayāni' a'nchī ca'cs nalilatahui'layāujtit. Dios palaj natlaja huan ko'ti'ti' a'nchī scujmā' con hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanālini' hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchāni' saludos Timoteo a'ntī quintā'scuja, lā' nā quintā'israelitas Lucio lā' Jasón lā' Sosípater.

²² Lā' quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Lā' iccāmacā'ni'yāchāni' saludos a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit hua'chi quit.

²³ Lā' cāmacā'ni'yāchāni' saludos huā' Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Lā' nā ā'tzā' tatakēxtimī a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos Erasto a'ntī tesorero de huā'mā' xcānsipej. Lā' nā cāmacā'ni'yāchāni' saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsīcua'lanālichāni' milīhuākca'n quiMāpa'ksīni'ca'n. Amén.

Pablo lej ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Lā' chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayāni' que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu, lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' huan xatzey tachihuīn, xapū'la nīn tintī' ixca'tzī. Lā' chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ²⁶ Lā' chuhua'j māsū'yucan. Nā chuntza' māsū'yucan nā ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican profetas. Dios māpa'ksīni'lh que cacāmāca'tzīnikō'ca ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhū't como Dios lacasqui'n que ixlīhuākca'n catakalhlaka'ī'lh lā' cata'a'kahuāna'ni'lh Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī huī' para pō'ktu.

²⁷ Lā' xmān Dios ca'tzīkō' ixlīhuāk. Ca'a'cnīni'ni'ca Dios para pō'ktu por ixpālacata Jesucristo. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhaka'ī' Cristo

¹ Quit Pablo, lā' quilacsacnī't Jesucristo para na'icla ixapóstol chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Ictzo'knumā' quit lā' nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' huī' huā'tzā'. ² Lā' huā'mā' carta iccāmacā'ni'yāni' milīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn cāsīcua'lanālīni'ta'ni' Cristo Jesús. Lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' lā' ixla' Dios la'nī'ta'ntittza' con ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu xalhā cahuā nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tamācā'tanī Dios lā' lakaliyān tasqui'ni' que cacāmaktāyalh hua'chi hui'xina'n nā squi'ni'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Pablo māstā'lh pāxcatca'tzī porque Cristo cāsīcua'lanālīh

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī quinDios por hui'xina'n porque Dios cāmaxqui'ni'ta'ni' talakalhu'mān lā' ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'ni' porque tapa'ksī'ya'tit con Cristo Jesús. ⁵ Lā' por ixpālacata Cristo, Dios lej lhūhua' cāmāscā'tiyāni' lā' chuntza' xa'nca māchekxī'yā'tit para nacāmāsu'ni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlihuāk huā'mā' Dios cātlahuani'ni' porque cuenta tlahua'tit lā' kalhlaka'ī'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Cristo. ⁷ Lā' nā chuntza' hui'xina'n tuntū' cāmakasputāni' a'nchī Dios quincāsīcua'lanālīyāni' lihuan ka'lhī'pā'na'ntit huan chi'chini' a'ntū napūmīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayāni' hasta a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj lā' chuntza' tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātalē'ksa'nīni'nāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō' Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū mālacnū lā' xla' cālacsacnī'ta'ni' para que chu lakatin nala'yā'tit con Jesucristo, ixO'kxa' Dios, a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n.

A'ntī ixtakalhaka'ī' tatalacpitzīh na ixlaclhpu'nanca'n

¹⁰ Quintā'timīn, lej iccāsqui'ni'yāni' por ixlimāpa'ksīn Jesucristo lā' iccāchihuīna'maxqui'yāni' que chu lakatin nahua'nā'tit lā' tū' nataxtunquīyā'tit lā' tū' natalacpitziyā'tit. Lā' caka'lhī'tit chu lakatin mintapāstacna'ca'n milīhuākca'n lā' chu lakatin mintapuhuānca'n. ¹¹ Tachīh huā'tzā' a'ntī xalanī'n na ixchic Cloé. Lā' xlaca'n quintamāca'tzīnīh que hui'xina'n lāsta'la'yā'tit. ¹² U'tza' huanicu'tun que hui'xina'n tū' chu lakatin hua'nā'tit. Makapitzīn tahuana: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro”. Lā' ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo”. ¹³ ¿Chu talacpitzīni't Cristo? ¿Chu quit icnīh huan nac cruz por mimpālacataca'n? Lā' ¿chu quit iccāmā'kpaxīni' para naquīlāstālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxquī' pāxcatca'tzī Dios porque tū' iccāmā'kpaxīh nīn kalhatin de hui'xina'n, xmān Crispo lā' Gayo. ¹⁵ Lā' chuntza' nīn tintī' tzē nahuan que quit iccāmā'kpaxīh para que caquīntastālani'lh. ¹⁶ Lā' nā iccāmā'kpaxīh xalanī'n na ixchic Estēfanas pero tū' icca'tzī palh icmā'kpaxīni't ā'chā'tin huampala. ¹⁷ Pues Cristo tū' quīmacamīh para que na'icmā'kpaxīni'n. Quīmacamīh para na'iccāmāstū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios. Lā' tū' iclīmāstū'nca con xalaka'tla'n tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo a'ntī pātīni'lh huan nac cruz.

Ixpālacata Cristo lītasu'yu ixlimāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna'

¹⁸ Huan a'ntī ta'a'mā'na nac pūpātīn porque tū' takalhlaka'ī' Dios, xlaca'n tapuhuan que tū' tasqui'nī a'nchī māsu'yucan que Cristo nīh nac cruz. Pero quīna'n a'ntī Cristo quīncāmāpūtāxtūnī'ta'ni'tza', quīna'n puhuanāuj que a'ntū māsu'yucan ixpālacata a'nchī līnīh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlimāpa'ksīn Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Na'icmāsu'yu que ixlīhuāk a'ntū taca'tzī huan xalaka'tla'n chi'xcuhū'n, ū'tza' hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh.

Lā' na'iccāmāxtunquī para pō'ktu a'nchī ixlīlaskalalhna'ca'n a'ntīn tamāčekxī.

²⁰ Lā' chuhua'j ¿chichū natalīla huan a'ntī laskalalhna' lā' huan mākalhtō'kē'ni'nī'n? Lā' ¿chichū nalīla huan a'ntī lej tzē talīchihuīna'n catūhuā? ¿Chu tū' cāmāmāxanī' Dios porque xla' lej līhua'ca' ca'tzī? Chuntza' ixtapāstacna'ca'n xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj hua'chi tachuyāt na ixlacapūn Dios. ²¹ Lā' a'yuj lej skalalh huan tachi'xcuhū't, pero tū' chuntza' talīlakapasa Dios porque xla' tū' makxteka chuntza' nalīlakapascan. Xla' līhui'līlh cāmāpūtaxtū ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn a'ntū icmāsu'yumā'nauj a'yuj ā'makapitzīn tahuan que tachuyāt.

²² Huan israelitas talacasqui'n que catatlahualh lē'cnīn xlaca'n a'ntīn tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' huan a'ntīn tū' israelitas taputza a'ntī lej taca'tzī. Palh tū' chuntza', tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Lā' quina'n icmāstū'ncāuj a'nchī Cristo nīlh huan nac cruz. U'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas porque tū' takaxmatcu'tun. Lā' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas tapuhuan que tachuyāt. ²⁴ Pero huan a'ntī Dios cālacsacli lā' xlaca'n takalhlaka'ī', a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas, huan tamā'na tamāčekxī que Cristo ka'lhī ixlīmāpa'ksīn Dios lā' ixtapāstacna' Dios. ²⁵ Chi'xcuhū'n tapuhualh que Cristo tū' ixka'lhī līmāpa'ksīn a'xni'ca' nīlh huan nac cruz. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo nīlh como chuntza' ixtapuhuan Dios. Lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhū'n tūla tamālacastuca ixtapāstacna' Dios. Lā' chi'xcuhū'n tapuhuan que Dios hua'chilh tū' ixka'lhī ixlīmāpa'ksīn a'nchī Cristo nīlh nac cruz. Pero Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n que chi'xcuhū'n. ²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, quintā'timīn. Tū' a'nan lhūhua' a'ntī lej taca'tzī na milaclhpu'nanca'n hui'xina'n a'ntī Dios cālacsacni' lā' kalhlaka'ī'tit. Tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī māpa'ksīni'nī'n ixtahuani't a'xni'ca' takalhlaka'ī'lh lā' tū' ixa'nan lhūhua' a'ntī lej ixtasqui'nī nac huā'mā' quilhtamacuj. ²⁷ Pero Dios cālacsacli a'ntī xla' cālacasqui'n a'yuj puhuancan que tū' lej taca'tzī. Cālacsacli para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalaskalalhna'. Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuancan que tū' lactli'hui'qui para nacālīmāmāxanī' a'ntī xalactli'hui'qui. ²⁸ Lā' Dios cālacsacli a'ntī puhuancan que xlaca'n tū' tatasqui'nī lā' a'ntī cālakmaka'ncanī't hua'chilh tuntū' ixtapalh para que chuntza' tzē nalīmālakuanī a'ntū puhuancan que lej tasqui'nī. ²⁹ Lā' nā chuntza' nīn tintī' tzē nalīka'tla'jca'tzī na ixlacapūn Dios. ³⁰ Lā' hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo Jesús pero xmān por ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' por ixpālacata Cristo, Dios quincāmāscatīni' ixtapuhuan. Lā' mālacstū'ncni't palh lacuan quina'n. Dios quincāmāxtunquīni' de huan talaclē'ī' para que ixa' nalayāuj. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī xa'nca nalīlatā'kchokoyāuj. Nā Cristo māpalakō'lh quintalacclē'ī'ca'n lā' quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. ³¹ Chuntza' māčekxīcan a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: A'ntī ka'tla'jca'tzī, calīka'tla'jca'tzilh ixpālacata a'ntūn quincātlahuanī'nī'ta'ni' huan Māpa'ksīni'.

2

A'nchī māsuyuca tuchū ixpālacata līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Lā' chuntza' a'xni'ca' pū'la icchā'lh lā' iccātā'chihuīna'ni' hui'xina'n, tū' iccāmāsu'ni'ni' hua'chi kalhatin xaka'tla' a'cta'sana'. Lā' tū' lej ka'tla' quintachihuīn lā' nīn lhūhua' quintapāstacna', a'xni'ca' xa'iccāmālacstū'ncni'yāni' a'ntū ixlīstū'ncua' ixpālacata Dios lā' a'ntū tzē'k ixuanī't. ² Lā' quit iclīhui'līlh que tuntū' quimaca'tzi, xmān Jesucristo a'ntī maknica huan nac cruz. ³ Lā' quit hua'chilh tū' lej tli'hui'qui xa'icuanī't a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' lā' lej xa'icpājicua'n lā' xa'icxpipi. ⁴ Lā' quintachihuīn lā' a'nchī xa'iccāmāscatīyāni' tū' hua'chi ixa' huan xaka'tla' a'cta'sana' a'ntī lej ca'tzī. Palh chuntza' xa'iccāmāscatīni' cahuā, tū' ixtasuyulh a'nchī i'scujmā' huan Espīritu Santo lā' ixlīmāpa'ksīn Dios. Huan Espīritu Santo quimāsu'ni'lh huan tachihuīn lā' icchihuīna'lh con ixlīmāpa'ksīn. ⁵ Lā' chuntza' tū' nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhū'n pero nakalhlaka'ī'yā'tit ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios.

Dios cāmāsu'ni' tachi'xcu'huī't por huan Espiritu Santo

⁶ Pero na ixlachpu'nanca'n a'ntī xa'nca tamāchekxī ixtachihuīn Dios, tasu'yu que lej icca'tzī. Lā' quintapāstacna' tū' hua'chi ixlaca'n huan xanapuxcu'nu' xalanī'n nac quilhtamacuj porque xlaca'n natalakuan. ⁷ Pero iclīchihuīna'nāuj ixtapāstacna' Dios a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Lā' huan tapāstacna' ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, xmān ixpātunca'tzi Dios ixuanī't que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ⁸ Nīn tintī' xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj tamāchekxīnī't huā'mā' a'ntū lakatzē'k ixuanī't. Palh ixtamāchekxīlh cahuā, tū' maktin ixtaxtokohua'ca'lh huan Māpa'ksīni' a'ntī lihua'ca' xaka'tla'. ⁹ Pero chu a'nchī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Nīn tintī' laktzī'nī't lā' nīn tintī' kaxmatnī't lā' nīn tintī' puhuanī't a'ntū Dios cāxui'līnī't para huan a'ntīn tapāxquī'.

¹⁰ Dios scana'nca quincālīmāscatīni' por huan Espiritu Santo porque tuntū' mātzē'kni'canī't huan Espiritu. Xla' ca'tzī hasta ixtapāstacna' Dios lā' a'nchī lihuanī't Dios.

¹¹ ¿Tichū ca'tzī a'ntū puhuan kalhatin chi'xcu'? Xmān ixa'cstu ca'tzī. Lā' chuntza' nīn tintī' tzē māchekxī ixtapāstacna' Dios; xmān ixEspiritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmaxquī'ni'ta'ni' huan Espiritu a'ntū ixta' Dios lā' tū' ixlaca'n chi'xcu'huī'n. Lā' chuntza' tzē namāchekxīyāuj a'nchī Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmaxquī'yāni' lhūhua' catūhuā. ¹³ Tū' icmāsu'yuyāuj hua'chi tamāsu'yu tachi'xcu'huī't a'yuj lej taca'tzī catūhuā. Quina'n iccāmāsu'ni'yāuj a'ntū quincāmāsu'ni'yāni' huan Espiritu. Chuntza' iccāmāsu'ni'yāuj xla'ca'n a'ntī taka'lhī huan Espiritu Santo lā' xla'ca'n tamāchekxī a'ntū ixta' Dios.

¹⁴ Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj xmān pāstaca huā'mā' quilhtamacuj. Tūla maklhtīni'n a'ntū māsū'yu huan Espiritu Santo porque puhuan que hua'chi tachuyāt. Lā' tūla māchekxī porque xmān līmāchekxīcan con Espiritu Santo.

¹⁵ Lā' huan Espiritu Santo tanūni'nī't huan chi'xcu' a'ntī ixta' Dios lā' chuntza' līmāchekxī a'ntū mās tasquī'nī. Huan chi'xcu' a'ntīn tū' ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj tūla māchekxī a'nchī huanī't huan a'ntī ka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. ¹⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: ¿Tichū lakapasnī't ixtapāstacna' Māpa'ksīni' Dios?

Lā' ¿tichū tzē namāsu'ni' a'ntū natlahua'?

Pero quina'n icpāstacna'nāuj hua'chi Cristo lacasquī'n.

3

A'nchī tahuani't huan a'ntīn tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', quintā'timīn, tūlāl iccāhuanini' hua'chi xa'iccāhuani xla'ca'n a'ntī cuenta tatlahua huan Espiritu Santo. Maclacasquī'nā'tit hui'xina'n na'iccāhuaniyāni' hua'chi a'ntīn tatzucumā'nacus takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' a'ntīn tatlahuamā'nacus a'ntū xmān xla'ca'n talacasquī'n. Hui'xina'n hua'chi laksana'tā'n. ² Nā como huan ska'ta' tūlana'j laktzaka huan quinī't lā' xmān hua' ixtzi'quī't, chuntza' tūlāl iccāmāsu'ni'ni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit. Tūlāl catisca'ttit. Lā' nīn chuhua'j tū' iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū jicslīhua' para namāchekxīyā'tit ³ porque pāstacna'nā'titcus hua'chi a'ntīn tūna'j takalhlaka'ī'. Palh lāsta'la'pā'na'ntitcus lā' lakca'tzanā'tit lā' taxtunquīnī'ta'ntit, tasu'yu que tlahua'yā'titcus a'ntū xmān mintapāxuhuanca'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Kalhatin huan: “Quit icstālani' Pablo”. Lā' ā'kalhatin huampala: “Quit icstālani' Apolos”. ¿Chu tū' a'cxtim tatalacpitzī xla'ca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj?

⁵ A'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni', tū' iccāmāsu'ni'ni' para naquilāstālani'yāuj. Nīn Apolos tū' cāmāsu'ni'ni' para nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ixtasācua'ni'n Dios. Quit iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios lā' huixina'n kalhlaka'ī'tit. Chā'tunu' de quina'n ictlahuāuj quilītlōtca'n a'ntū Dios quincāmaxquī'ni'. ⁶ Quit ictzuculh iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios. A'calīstān milh Apolos. Nā xla' māsū'yulh huampala ixtachihuīn Dios. Lā' Dios iccāmākalhlaka'ī'nīmā'ni'. U'tza' hua'chilh xa'iccha'nli ixtachihuīn Dios lā' Apolos ixmaka'lh xcān lā' Dios ixmāstaquīmā' lā' tahuā'ca'lh huā'mā' tacha'ni'. ⁷ Lā'

chuntza' a'ntī cha'nli, xla' nīn tuntū'; lā' a'ntī maka'lh xcān, nā xla' nīn tuntū' porque xmān Dios ū'tza' maxquī' ī'stacet. ⁸ Lā' a'ntīn cha'n lā' a'ntī maka'n xcān a'cxtimni' tasācua'nī'n. Chā'tunu' namaklhtīni'n ixtatlaj chu a'nchī scujli. ⁹ Chuntza' quina'n tasācua'nī'n como ictā'scujāuj Dios lā' hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios a'nlhā cha'ncan ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā' para que nala ixtō'ca't.

Nā hui'xina'n hua'chi lakatin chic a'ntū ixtla' Dios lā' a'ntū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacū' lā' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icmāsu'yu ixtachihuīn a'nlhā tū' maktin kaxmatcanī't. Lā' ā'calistān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. U'tza' hua'chi palh quit tapācna' lā' iclalahualh ixlitzucuni' huan chic. A'kalhatin namin para nayāhua huanmā' chic. Lā' ū'tza' tasqui'nī chā'tunu' cuenta catlahualh tuchū nalīcāxtlahua huanmā' chic. ¹¹ Xmān lakatin ixlitzucuni' huā'mā' chic a'ntū ixtla' Dios a'ntū yāhuamā'cacus. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntū iccāmāsu'ni'ni' ixpālacata Jesucristo lā' a'nchī pātīni'lh huan nac cruz. ¹² Tāpālhūhua' a'ntūn tzē nacāmāsu'yucan ixpālacata Dios, hua'chi tāpālhūhua' a'ntūn tzē nalīcāxtlahuacan huan chic. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o lej tzey chihuix a'ntūn tāyani'. Lā' ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket a'ntūn tū' tāyani'. ¹³ Nachin lakatin chi'chini' a'xni'ca' natasu'yu tuchū talīscujli chā'tunu'. Huan chi'chini' natzucu hua'chi macscut lā' como huan oro lā' plata tatāyani' macscut, chu a'cxtim ixtascujūt huan xatzey mākalhtō'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Lā' palh ixtascujūt kalhatin natāyani', xla' namaklhtīni'n ixtatlaj. ¹⁵ Lā' palh tū' tāyani' ixtascujūt kalhatin, nasputni' ixtatlaj pero Dios namāpūtaxtū hua'chi huan chi'xcu' a'ntī napūtaxtu a'xni'ca' lhcumā' ixchic lā' nalhcukō' ixlīhuāk a'ntū ixka'lhī.

¹⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que milīhuākca'n hui'xina'n hua'chi ixlītokpān Dios? Huan Espīritu Santo hui' na mi'a'clhcunucca'n. ¹⁷ Nā palh kalhatin natlahuani' a'ntūn tū' līmakuan ixlītokpān Dios, Dios namālakuanī xla' porque ixlītokpān Dios lej santo. Lā' hui'xina'n la'tit ixlītokpān Dios a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit.

¹⁸ Tū' cata'a'kxokotit mē'cstuca'n. Palh kalhatin na milaclhpu'nanca'n puhuan lej skalalh xla' ixpālacata a'ntū a'nan nac huā'mā' quilhtamacuj, calalh hua'chilh tuntū' ixca'tzi. Lā' chuntza' tzē nasca'ta a'ntū más tasqui'nī. ¹⁹ Huan tapāstacna' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyāt. Pues chuntza' tatzō'kni': Huan a'ntīn tapuhuan lej laskalalh, ū'tunu'n Dios cāmātlahuī a'ntū natalīta'a'kxoko ixa'cstuca'n ixlīlaskalalhca'n a'xni'ca' tatlahuacu'tun ixpātunca'tzica'n lā' chuntza' tūlalh catitātōkentaxtūlh.

²⁰ Lā' tatzō'kni' huampala:

Huan Māpa'ksīni' Dios cālakapasni' ixtapāstacna'ca'n a'ntī lej laskalalhna' lā' cālaktzī'n hua'chi palh tū' taka'lhī ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' tū' catika'tla'jca'tzītīt ixpālacata a'ntūn tlhualh catihuāyā chi'xcu' o a'ntū māsu'yulh como ixlīhuāk catūhuā milaca'n. ²² Ixlīhuāk catūhuā para hui'xina'n para nacāmaktāyayāni'. Huan Pablo lā' huan Apolos lā' huan Pedro, quilīhuākca'n para hui'xina'n. Nā milaca'n huan quilhtamacuj para nacāmaktāyayāni'. A'yuj hui'lā'na'ntitcus lā' a'yuj canī'tit pero a'ntū pātīle'kemā' lā' a'ntū napātīle'ke, huāk ū'tza' a'ntūn tzey para hui'xina'n. ²³ Ixlīhuāk milaca'n porque hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Cristo, lā' Cristo tapa'ksī con Dios.

4

Ixtascujūtca'n huan apóstoles

¹ Quina'n a'ntī apóstoles, caquincātalaktzī'ni' que quina'n ixtasācua'nī'n Cristo a'ntī quincāmāmacū'ni' para na'icmāsu'yuyāuj a'ntū ixtla' Dios lā' a'ntū Dios quincāmāca'tzīnīni'. ² Lā' huan a'ntī līmāmacū'canī't catūhuā maclacasqui'n que xla' xa'nca natlōkentaxtū a'ntū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit tū' quimaca'tzi a'ntū puhua'nā'tit de quit nīn a'ntūn tapuhuan ā'makapitzīn tachi'xcuhui't de quit. Nīn quit tūla na'icuan palh tzey o tū' tzey quit. ⁴ A'yuj tū' icu'cxca'tzī palh iclāclē'n pero ū'tza' tū' huanicu'tun que quit tū' iclāclē'n. Dios nahuan palh iclāclē'n. ⁵ A'xni'ca' tūna'j min huan Māpa'ksīni'

Jesucristo, tū' catipuhua'ntit palh tzey o tū' tzey ā'kalhatin ixpālacata a'ntūn tlahualh. A'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', xla' namālaxkakēkō' ixlīhuāk catūhuā a'ntūn tatzē'kni't a'nlhā cā'pucsua'. Lā' namāsu'yukō' ixlīhuāk a'ntūn tapuhuan tachi'xcuhui't lā' a'ntūn tatlahuacu'tun. Lā' a'xni'ca' Dios nacāmāka'tlī' chā'tunu' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tatlahuanī't.

⁶ Quintā'timīn, ixlīhuāk huā' tamā'na iccātzo'knuni'nī'ta'ni' quimpālacataca'n quit lā' Apolos. Lā' ū'tza' hua'chi a'ntū tā'mālacastuccan para que nasca'tā'tit a'nchī xa'nca na'a'kahuāna'ni'yā'tit ixtachihuīn Dios a'ntūn tzo'kcanī't. Lā' chuntza' tū' tilīka'tla'jca'tziyā'tit ixpālacata kalhatin mākalhtō'kē'ni' lā' tū' catilakmaka'ntit ā'chā'tin mākalhtō'kē'ni'. ⁷ Tū' tipuhua'na' palh hui'x más xatzey. Huāk a'ntū ka'lhī'ya' huāk maxquī'nī'ta'ni' Dios. Tū' tla'janī'ta'. Tū' tilīka'tla'jca'tziya' a'ntū maxquī'nī'ta'ni' Dios.

⁸ U'cxca'tziyā'tit hua'chilh tuntū' caticāspuṭni'ni' lā' u'cxca'tziyā'tit hua'chilh ka'lhī'yā'tit ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. Puhua'nā'tit que tzē natapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n lā' quilāmakxteknī'ta'uj. Tū'tza' lacasqui'nā'tit na'iccāmaktāyayāni'. Xalitzey palh stu'ncua' ixmāpa'ksīni'ntit cahuā para que quina'n tzē xa'iccātā'māpa'ksīni'ni'. ⁹ Pero chō'la Dios lacasqui'n que quina'n apóstoles ictasu'yuyāuj hua'chi chi'xcuhui'n a'ntī más xatalakmaka'n lā' hua'chi a'ntī lihui'līcan para namaknīcan. Quincātatlāhuanī'ta'ni' hua'chi līlakastān nac quilhtamacuj lā' na ixlacapūnca'n huan ángeles lā' tachi'xcuhui't. Quincātaltzī'nāni' hua'chi a'ntīn nīn tuntū' ixtapalh. ¹⁰ Huancan que quina'n lactonto por ixpālacata Cristo pero hui'xina'n puhua'nā'tit que lej ca'tziyā'tit a'ntū ixla' Cristo. Huancan que quina'n lacscalana'jua' lā' hui'xina'n a'ntī iccātzo'knuni'yāni' lej ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Hui'xina'n lej cāta'a'cnīni'ni'yāni' lā' quina'n xatalakmaka'nī'n. ¹¹ Hasta chuhua'j quina'n ictzi'ncsāuj lā' ickalhpūṭiyāuj lā' tū'tza' tzey quilu'xu'ca'n. Lā' quincātātucsāni' lā' ictejelatlā'huanāuj. ¹² Lā' līpalha' icscujāuj para na'icua'yānāuj, lā' ictlekua'nāuj. A'xni'ca' quincātālakapalayāni', quina'n icsqui'ni'yāuj Dios por xlaca'n. A'xni'ca' quincātāmāpātīni'yāni', quina'n ictāyani'yāuj. ¹³ A'xni'ca' ko'hua'jua' quincātālīchihiuānāni', quina'n xa'nca ickalhtīni'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lacapūlhūhua' quina'n iclanī'tauj hua'chi pa'lhma' lā' hua'chi xatanca'chi' de ixlīhuāk a'ntū lakmaka'ncan.

¹⁴ Tū' iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. Iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' para na'iccāmāca'tzīni'yāni' a'ntū natlahua'yā'tit porque lej iccāpāxqui'yāni' hua'chi quincamana'. ¹⁵ A'yuj ixka'lhī'tit lakacāuj mil a'ntī nacātāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Cristo, pero xmān kalhatin hua'chi mintāta'ca'n. Lā' māni' quit mintāta'ca'n por ixpālacata Cristo lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāscā'tiyāni'. ¹⁶ U'tza' lej iccālīsqi'ni'yāni' caquilāmaksca'txtūj a'nchī natalā'kchokoyā'tit.

¹⁷ U'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchāni' huan Timoteo. Nā xla' lalh quincaman por ixpālacata quiMāpa'ksīni' lā' lej icpāxqui' lā' xla' tlōkentaxtū ixtapuhuan Dios. Lā' huan Timoteo nacāmāpāstaqui'yāni' a'nchī iclīlatā'kchokomā' porque ica'kahuāna'ni' Cristo lā' nā a'nchī iccāmāsu'ni'mā' ā'makapitzīn para que nā chuntza' xlaca'n natalatā'kchoko. Lā' chuntza' icmāsu'yu chu calhāhuā na ixlīhuāk lītōkpānna'. ¹⁸ Makapitzīn de hui'xina'n lej lika'tla'jca'tziyā'tit porque puhua'nā'tit: “Tū' catimilh Pablo”, puhua'nā'tit. ¹⁹ Pero palh Dios lacasqui'n, palaj na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n, na'iclakapasa ixlīmāpa'ksīnca'n xlaca'n a'ntīn taka'tla'jca'tzī o palh xmān tahuan. ²⁰ Lā' natasu'yu tichū tatapa'ksī con Dios. Natasu'yu por ixpālacata a'ntūn tzē tatlahua por ixlīmāpa'ksīn Dios, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntūn tahuan chi'xcuhui'n. ²¹ ¿Tuchū lacasqui'nā'tit? A'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni', ¿chu lacasqui'nā'tit na'icmin para na'iccācastigarlīyāni' o lacasqui'nā'tit na'iccāpāxqui'yāni' lā' na'iccālakalhu'manāni'?

5

Mālaclē'nīca a'ntī ixtlahua talākahlī'n

¹ Scana'nca ca'tzīcan que a'nān na milaclhpu'nanca'n kalhatin a'ntī makpuscātīni'n. Xla' tā'hui' māni' ixtūtzi't. Lā' nīn a'ntīn tū' takahlaka'ī' tū' tatlaha hua'chi huā'mā' ko'hua'jua' talaclē'ī'. ² Lā' hui'xina'n nīn māxa'na'nā'tit lā' nīn lakaputzayā'tit ixpālacata huanmā talaclē'ī'. Ixmāxtutit de milaclhpu'nanca'n huā'mā' chi'xcu' a'ntīn tlahualh talākahlī'n. ³ Lā' quit a'yuj tū' tasu'yu quilacan a'xni'ca' takēxtimiyā'tit, pero lej iccāpāstacmā'ni'. Lā' chuntza' hua'chilh icui'lacha' lā' iclacāxtlahuanī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'xni'ca' takestokchipitit por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' con ixlimāpa'ksin, lā' a'xni'ca' hua'chilh xa'icui'lacha', como iccāpāstacmā'ni', ⁵ camāxtutit de milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Satanás para napātīni'n ixmacni' lā' chuntza' namāpūtāxtūcan ixlīca'tzīn a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Tū' tzey a'nchī ka'tla'jca'tzīyā'tit. ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que macstī'na'j levadura laklhtāyakō' ixlīhuāk huan tasquit? Chuntza' ixtalacclē'ī' huan kalhatin chi'xcu' nacāpasakō'yāni' milīhuākca'n como ū'tza' nacāmāscā'tī ā'makapitzīn. ⁷ Camakxtektit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. U'tza' hua'chi xakōlūhua' levadura. Camāxtutit xla' lā' chuntza' nala'yā'tit hua'chi xasāsti' tasquit a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Tasqui'nī nala'yā'tit lacuan porque maknīcanī't Cristo por quimpālacataca'n hua'chi maknīcan huan borrego a'ntū nalē'ksajna'ncan para pascua. ⁸ A'xni'ca' tlahuacan iccā'tani'ca'n israelitas a'ntū huanican pascua, maka'ncan huan xakōlūhua' levadura lā' hua'can xasāsti' pāntzi a'ntūn tū' ka'lhī levadura. Chuntza' camācā'tanīuj Dios. Tasqui'nī pū'la camakxtekui huan tūn tū' tzey tapāstacna' lā' huāk a'ntūn tū' tzey. Lā' catahui'lauj lilacatejtīn lā' lilacastu'nc. Chuntza' camācā'tanīuj Dios.

⁹ Iccātzo'knuni'nī'ta'ni'tza' nac ā'kalhtin carta que tū' caticātā'talacxtuctit con a'ntīn tatlaha talākahlī'n. ¹⁰ Tū' xa'icuanicu'tun que tū' catā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn tatlaha talākahlī'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj lā' tatampi'lhīni'n lā' ta'a'kxokoka'lhāna'n. Lā' nīn tū' xa'icuanicu'tun que tū' caticātā'talacxtuctit xalanī'n huā'mā' quilhtamacuj a'ntīn ta'a'cnīni'ni' ixídolosca'n. Palh tū' iccātā'talacxtuctit nīn chā'tin de xla'ca'n, pues maclacasqui'n nataxtuyā'tit de huā'mā' quilhtamacuj. ¹¹ Pero a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni' ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' nā xla' tlahua talākahlī'n, tū' catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin huan que kalhlaka'ī' lā' tlahua talākahlī'n o tampi'lhīni'n o na'a'cnīni'ni' ixídolo, tū' catitā'talacxtuctit lā' nīn tū' titā'huā'ya'nā'tit. Lā' tū' titā'huā'ya'nā'tit huan a'ntī huan que kalhlaka'ī' lā' xla' lakapalana'n o ka'chī o a'kxokoka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Chu quimaca'tzi na'iccājuzgarlī huan a'ntīn tū' takahlaka'ī' ixtachihuīn Dios? A'ntīn tū' takahlaka'ī', xla'ca'n Dios nacājuzgarlī. Pero tasqui'nī hui'xina'n nacājuzgarlī'yā'tit huan a'ntīn takahlaka'ī'. Por eso camāxtutit de na milaclhpu'nanca'n huanmā' chi'xcu' a'ntīn tlahua huā'mā' talaclē'ī'.

6

A'ntīn talāmālapū' con huan jueces a'ntīn tū' takahlaka'ī'

¹ Lā' a'xni'ca' kalhatin de hui'xina'n liyāhuacu'tun catūhuā ā'kalhatin a'ntī kalhlaka'ī', lej limāxana' palh ixmālapapū'lh na ixlapapūnca'n a'ntīn tū' takahlaka'ī'. Ixtalacāxtlahualh a'ntīn tatapa'ksī con Dios. ² Hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit con Dios nacālacāxtlahua'yā'tit huan tachi'xcu'huī't a'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj. Lā' palh hui'xina'n nacālacāxtlahua'yā'tit ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj, nā tzē nalacāxtlahua'yā'tit antūn tū' lej tasqui'nī. ³ ¿Chu tū' ca'tzīyā'tit que quina'n nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles? Lā' palh nacālacāxtlahuayāuj huan ángeles, ā'chulā' tzē nacālacāxtlahuayāuj a'ntū xala' nac huā'mā' quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh maclacasqui'n nalacāxtlahua'yā'tit catūhuā xala' huā'mā' quilhtamacuj, ¿a'chī cāputzayā'tit huan chi'xcu'huī'n a'ntīn tū' lej cā'a'cnīni'ni'can na ixlapapūnca'n a'ntīn takahlaka'ī'?

⁵ Huā'mā' iccāhuaniyāni' para que na'iccāmāmāxani'yāni'. ¿Chu tū' a'nan na mila-clhpu'nanca'n nīn chā'tin a'ntīn tzē nacālacāxtlahuayāni' hui'xina'n a'ntī litā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit que a'nan. Chuntza' tū' tzey a'nchī tlahua'yā'tit a'xni'ca' kalhatin a'ntī kalhlaka'ī' lā' namālacapū' ā'kalhatin xatā'tin lā' nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'.

⁷ Como lāmālacapū'yā'tit entre litā'timīn, chuntza' tasu'yu que tū' tlōkentaxtūyā'tit ixtapuhuān Dios lā' lhūhua' ticāspuṭni'yāni'cus. Ixpātītīt huan a'ntūn tū' tzey a'ntū cātātlahuani'ni'. Ixtāya'ni'tit a'nchī cāta'a'kxokomaklhtīni'. ⁸ Pero māni' hui'xina'n lātlahua'ni'yā'tit a'ntūn tū' tzey lā' cā'a'kxokomaklhtīyā'tit a'yuj mintā'tinca'n.

⁹ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tatlahua a'ntūn ko'hua'jua', xla'ca'n tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n? Tū' tita'a'kxokoyā'tit mē'cstuca'n. Huan a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' huan a'ntīn tatlahua talākalhī'n lā' huan a'ntīn tataquilhpūtani' ídolos, xla'ca'n tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talātā'tahui'lāna' entre chī'xcuhui'n lā' huan a'ntīn tamaklhtza'stī puscān, xla'ca'n tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹⁰ Nā huan a'ntīn taka'lhāna'n lā' huan a'ntīn talakla catūhuā lā' huan a'ntīn taka'chī tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nā huan a'ntīn talakapalana'n lā' huan a'ntīn ta'a'kxokomaklhtīni'n catūhuā tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Nīn tintī' de huan tamā'na tū' catitamaklhtīni'lh nīn tuntū' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. ¹¹ Lā' chuntza' ixtlahua'yā'tit ā'makapitzīn de hui'xina'n. Pero chuhua'j Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' cāxapani'ni'ta'ni' mintalaclē'i'ca'n para natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' chuhua'j Dios mālacstū'nca que hui'xina'n lacuantza' por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' por ixlīmāpa'ksīn ixEspíritu quinDiosca'n.

Maclacasqui'n que Dios nacāmāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tzē na'icuan: “Icka'lhī talacasqui' para que tzē na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū iclacasqui'n”. Pero tū' ixlīhuāk a'ntū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tzē na'icuan: “Tzē na'ictlahua chuxatū catūhuā”. Pero a'yuj xa'icualh, tū' ictlahuacu'tun catūhuā a'ntūn tūla na'icmakxteka ā'calistān lā' ū'tza' naquilitlaja. ¹³ Nā nahuancan: “Quimpānca'n maclacasqui'n lihua't lā' a'nan lihua't para quimpānca'n”, nahuancan. Pero ixtu'ca'n tū' catitatāyani'lh para pō'ktu. Namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālakuanī ixtu'ca'n. Dios tlahualh quimacni'ca'n para que nali'a'cnīni'ni'yāuj xla'. Lā' xla' quincāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Tū' lacasqui'n nalītlahuayāuj talākalhī'n quimacni'ca'n. ¹⁴ Lā' chu a'nchī Dios mālakahuanīchokolh ixmacni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo nā chu chuntza' namālakahuanīchoko quimacni'ca'n con ixlīmāpa'ksīn.

¹⁵ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que quimacni'ca'n tā'tapa'ksī con Cristo? Lā' quimacni' a'ntūn tapa'ksī con Cristo, ¿chichū na'iclīmaklhtī de Cristo para natā'takēxtimī kalhatin puscāt xala' nac cā'tejen? Tū' maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'xni'ca' kalhatin chī'xcu' tā'takēxtimī kalhatin puscāt a'ntī xala' nac cā'tejen chu lakatin macni' natala a'xni'ca' natā'takēxtimī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixtu'ca'n chu lakatin macni' natala.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' natamacamāstā'ya' con huan Jesús, mintu'ca'n nala'yā'tit chu lakatin līca'tzīn.

¹⁸ Tū' catlahua'tit talākalhī'n. A'xni'ca' kalhatin chī'xcu' makpuscātīni'n, xla' más ko'hua'jua' tlahua ixmacni' que a'xni'ca' tlahua ā'lakatin talaclē'i'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit que Dios cāmaxquī'ni'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' como xla' tanūma' na mi'a'clhcunucca'n, chuntza' mimacni'ca'n talani't ixlītokpān Espīritu Santo. Lā' maclacasqui'n que Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Lā' hui'xina'n tū' tapa'ksī'yā'tit mē'cstuca'n; tapa'ksī'yā'tit con Dios. ²⁰ Xla' lej tapala cālītamāhuani'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. U'tza' nali'a'cnīni'ni'yā'tit Dios a'nchīn tlahua'yā'tit con mimacni'ca'n como hui'xina'n tapa'ksī'yā'tit con Dios.

Ixpālacata a'nchī tapūchahuacan

¹ Lā' ixpālacata a'ntū quilātzo'kni'uj, chuhua'j iccākalhtiyāni'. Lej tzey palh kalhatin chi'xcu' tū' maktin tā'takēxtimī kalhatin puscāt. ² A'yuj tzey chuntza', pero como lej makpuscātini'ncan lā' lej makchi'xcu'nuncan, cataka'lhilh chā'tunu' chi'xcuhui'n xmān kalhatin ixpuscātca'n lā' chā'tunu' puscāt cataka'lhilh xmān kalhatin ixkōlu'ca'n. ³ Catlōkentaxtūlh kalhatunu' chi'xcuhui'n a'ntūn tasqui'nī para ixpuscātca'n. Lā' chuntza' kalhatunu' puscan catlōkentaxtūlh a'ntūn tasqui'nī para ixkōlu'ca'n. ⁴ Huan puscāt tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' huan chi'xcu' tū'tza' ixa'cstu māpa'ksī ixmacni'; ixpuscāt nā tā'māpa'ksī. ⁵ Palh huan chi'xcu' lā' ixpuscāt más natatlahuacu'tun oración, tzē natalacchihuīna'n para que tū' natalātā'lhata lātma'j, pero tū' makān. Palh makān tū' natalātā'lhata, huan ko'ti'ti' nacāliaktzī'ncu'tun porque tū' catitatāyāni'lh.

⁶ U'tza' huā'mā' iccāhuaniyāni' que tzē tlahuacan. Tū' iccāmāpa'ksimā'ni'. ⁷ Iclacasqui'n que ixlihuākca'n tachi'xcuhui't ixtalalh hua'chi quit pero Dios cāmaxqui' kalhatunu' chi'xcuhui'n a'nchī tzē natalātā'kchoko. Kalhatin tzē natlahua catūhuā lā' ā'kalhatin natlahua ā'catūhuā. Kalhatin natapūchahua lā' ā'kalhatin tū' tasqui'nī natapūchahua.

⁸ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntin tūna'j tapūchahua'yā'tit lā' a'nti lakapūtnu'tza' que tzey palh natachokoyā'tit chu chuntza' hua'chi quit. ⁹ Lā' palh kalhatin tū' catitāyāni'lh ixa'cstu, mejor catapūchahualh para que tū' pō'ktu napāstaca a'ntū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Lā' hui'xina'n a'ntin tapūchahua'nī'ta'ntittza', iccāmāpa'ksiyāni' lā' tū' xmān quit. Nā huan Māpa'ksini' nā xla' cāmāpa'ksiyāni' que tū' catitamakxtekli ixkōlu'ca'n huan puscan. ¹¹ Lā' palh makxtekni'ttza' ixkōlu' kalhatin puscāt, catachokolh ixa'cstu sin ixkōlu' o catā'tahui'lachokopā ixkōlu'. Lā' huan a'nti xakōlu' tū' catimakxtekli ixpuscāt.

¹² Lā' chuhua'j xmān quit iccāhuaniyāni' ā'makapitzin de hui'xina'n lā' tū'tza' huan Māpa'ksini'. Palh kalhatin chi'xcu' kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' ixpuscāt tū' kalhlaka'i', tū' catimakxtekli huan puscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Lā' kalhatin puscāt a'nti kalhlaka'i', tū' catimakxtekli ixkōlu' a'ntin tū' kalhlaka'i' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ A'yuj huan chi'xcu' tū' kalhlaka'i' Dios, pero por ixpālacata ixpuscāt a'nti kalhlaka'i', māxtunquīcani't huan chi'xcu' para nala ixla' Dios. Lā' nā huan puscāt a'ntin tū' kalhlaka'i' māxtunquīcani't para nala ixla' Dios por ixpālacata ixkōlu' a'nti kalhlaka'i'. Palh tū' chuntza' cahuā, mincamana'ca'n ixtalalh hua'chi a'ntin tū' takalhlaka'i'. Pero chuhua'j laktzi'ncan hua'chilh a'ntin takalhlaka'i'. ¹⁵ Huan chi'xcu' antin tū' kalhlaka'i' lā' palh makxtekcu'tun ixpuscāt, camakxtekli na'a'n. Lā' huan puscāt a'ntin tū' kalhlaka'i' lā' palh makxtekcu'tun ixkōlu', camakxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n ca'cs calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ Huan puscāt tū' ca'tzi' palh ixpālacata xla' ixkōlu' a'ntin tū' kalhlaka'i' namāpūtaxtūcan; lā' huan chi'xcu' tū' ca'tzi' palh ixpālacata xla' ixpuscāt a'ntin tū' kalhlaka'i' namāpūtaxtūcan.

¹⁷ Chu a'nchī ixuanī'ta' a'xni'ca' pū'la kalhla'ka'i', chu chuntza' catachoko, xmān natalātā'kchokoya' hua'chi Dios lacasqui'n. U'tza' icmāsu'yu na ixlihuāk huan litokpānna'. ¹⁸ Palh lanāntza' huī' mixtu'tu' a'ntū cālilakapascan israelitas a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios, catachoko chuntza'. Lā' palh tū' ixka'lhī'nī'ta' huan xtu'tu' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i', nā chuntza' catachoko. ¹⁹ Palh ka'lhī'ya' huan xtu'tu' o palh tū' ka'lhī'ya', xla' tuntū' ixpālacata. A'ntū más tasqui'nī, ū'tza' tlahuacan ixtapuhuān Dios. ²⁰ Chā'tunu' catachokolh na ixtascujūt a'ntū ixka'lhī' a'xni'ca' pū'la kalhlaka'i'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatatamāuj tasācua' ixua'nī'ta' a'xni'ca' kalhlaka'i', tū' tilipuhua'na'. Pero palh mimpatrón namakxtekāni', capit. ²² Huan a'ntin tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' Dios laktzi'n hua'chilh tū' tasācua' ixuanī't. Lā' a'ntin tū' xatatamāuj tasācua' ixuanī't a'xni'ca' kalhlaka'i'lh, ū'tza' lanī't xatatamāuj ixtasācua' Cristo. ²³ Quintā'timīn, Dios lej tapala cālitamāhuanī'ta'ni' porque Jesucristo māpalalh huan nac cruz. Lā' ū'tza' tū' catilitamakxtektit lej nacāmāpa'ksiyāni' chi'xcuhui'n.

Xmān Dios nacāmāpa'ksiyāni'. ²⁴ Quintā'timīn, chu a'nchī ixuanī'ta'ntit a'xni'ca' kalhlaka'i'tit, chuntza' natachokoyā'tit a'yuj tapūchahuanī'ta'ntittza' o tū', lā' a'yuj xatata māuj tasācua' o tū'. Xmān chuhua'j maclacasqui'n que Dios nacā'o'kska'lhīyāni'.

²⁵ Huan Māpa'ksīni' tū' quimaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata a'ntīn tūna'j tapūchahua. Pero tzē nakalhlaka'i'yā'tit a'ntū iccāhuaniyāni' porque Dios quilakalhu'malh lā' quilacsacli. ²⁶ Icpuhuan que tzey palh chā'tunu' ixtachokolh hua'chi quit icui' lā' tzey porque mimā' huan chi'chini' a'ntū napūpātīni'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' catimakxtekti lā' palh tū' ka'lhī'ya' mimpuscāt, tū' caputza. ²⁸ Pero palh natapūchahua'cu'tuna', ū'tza' tū' talaclē'i'. Lā' palh kalhatin tzu'ma'jāt natapūchahuacu'tun, ū'tza' tū' talaclē'i'. Pero más jisclīhua' para xlaca'n a'ntīn tatapūchahuanī'ttza' a'xni'ca' namin huā'mā' chi'chini'. Lā' quit tū' iclacasqui'n que lej napātīni'nā'tit.

²⁹ Quintā'timīn, tū'tza' lej makān natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. U'tza' iccālihuaniyāni' que huan a'ntī ka'lhī ixpuscāt catā'scuji Dios hua'chilh tū' ixka'lhī. ³⁰ Tū' lej makān a'xni'ca' nasputa huā'mā' quilhtamacuj. Tū'tza' makān nacalhua'nā'tit lā' tū'tza' makān napāxuhua'yā'tit lā' tū'tza' makān natamāhua'na'nā'tit. U'tza' calilē'capintit a'ntū natāyani' para pō'ktu. ³¹ Makapitzīn a'ntīn taka'lhī ixnegocioca'n, pō'ktu tapāstacmā'na huan negocio. Hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'i'yā'tit, tū' cala'tit hua'chi xlaca'n porque chuxatū xala' huā'mā' quilhtamacuj tū' catitāyani'lh para pō'ktu.

³² Tū' iclacasqui'n que lej nacāpāta'layāni'. Huan chi'xcu' a'ntīn tūna'j tapūchahua, xla' tzē cuenta natlahua xmān a'nchī namakapāxuhua huan Māpa'ksīni'. ³³ Pero huan chi'xcu' a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios; nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua huan ixpuscāt. Chuntza' tāpātu' ixtapāstacna'. ³⁴ Lā' huan tzu'ma'jāt a'ntīn tūna'j tapūchahua o huan puscāt a'ntīn tū'tza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua a'nchī nalitlahua ixtapuhuan huan Māpa'ksīni'. Lī'a'cnīni'ni'cu'tun Dios huāk a'ntū natlahua lā' a'ntū napāstaca. Huan puscāt a'ntīn tapūchahuanī'ttza' tū' xmān pāstaca Dios. Nā pāstaca a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata huan ixfamilia. Lā' nā cuenta tlahua a'nchī namakapāxuhua ixkōlu'.

³⁵ U'tza' iccāhuaniyāni' porque iccāmaktāyacu'tunāni'. Tū' iccāhui'lini'cu'tunāni' catūhuā hua'chi a'xni'ca' cāchī'lakstokcan huan cahuāyujnu' pero iclacasqui'n que pō'ktu natlahua'yā'tit a'ntū līmakuan porque xmān tlōkentaxtūcu'tunā'tit ixtapuhuan Dios.

³⁶ Palh kalhatin chi'xcu' puhuan que tū' tzey porque tūna'j tapūchahua ixtzu'ma'jāt porque xla' ka'tla'tza' lā' līmakuantza' natapūchahua, catlahualh a'ntū lacasqui'n. Tū' tlahuamā' talaclē'i'. Camāpūchahualh ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Pero palh kalhatin chi'xcu' līhui'lini't que tū' namāpūchahua ixtzu'ma'jāt lā' puhuan que tū' maclacasqui'n natapūchahua ixtzu'ma'jāt, lā' como tzē māpa'ksī huan ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tzey. Tū' camāpūchahualh. ³⁸ Chuntza' huan tī māpūchahua ixtzu'ma'jāt, tzey tlahuamā', lā' más tzey tlahua huan a'ntīn tū' māpūchahua ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Huan puscāt tūlalh catimakxtekli ixkōlu' līhuan xla' huī'cus. Pero palh nīnī'ttza' ixkōlu', tzē natapūchahuapala, xmān calalh kalhatin chi'xcu' a'ntī kalhlaka'i' ixtachi-huīn Dios. ⁴⁰ Pero quit icpuhuan que más napāxuhua palh tū'tza' natapūchahua. Lā' icpuhuan que chuntza' quimāsu'ni'lh huan Espīritu Santo.

8

Huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'can huan ídolos

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan līhua't a'ntū cā'a'ksajuī'cani't ídolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: “Quilīhuākca'n māchekxīyāuj lā' lej ka'lhīyāuj tapāstacna”, hua'nā'tit. Pero quit iccāhuaniyāni': “Capāstactit que lej ka'tla' makca'tzīcan palh xmān ka'lhīcan lhūhua' tapāstacna”. Pero a'ntū cāmaktāyāni' milihuākca'n, ū'tza' lāpāxquī'can. ² Palh chā'tin puhuan que lej cā'tzī catūhuā, xla' tūna'j ca'tzī hua'chi

tasqui'nī naca'tzī. ³ Pero palh kalhatin pāxquī' Dios, Dios ca'tzī palh xla' tapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' ixpālacata huan līhua't a'ntū' cā'a'ksajuī'canī't ídolos, quina'n ca'tziyāuj que huan ídolo tū' lakahuan lā' xmān kalhatin Dios a'ntī hui' lā' xla' xalakahuan. ⁵ A'nān a'ntīn cāmāpācuhuīcan dioses nac a'kapūn o nac ti'ya't. Lā' a'yuj huancan a'nān lhūhua' dioses lā' lhūhua' māpa'ksīni'nī'n, ⁶ pero para quina'n hui' xmān kalhatin quinDiosca'n lā' ū'tza' a'ntī xaTāta'. Xla' cāmā'a'nānīlh ixlīhuāk catūhuā. Lā' quina'n hui'lāna'uj para namāka'tlī'yāuj lā' na'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' para quina'n hui' xmān kalhatin Māpa'ksīni' Jesucristo lā' xla' cācāxui'likō' ixlīhuāk catūhuā lā' quina'n hui'lāna'uj por ixpālacata.

⁷ Tū' taca'tzī huā'mā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Makapitzīn tapuhuan que tatlahua talaclē'ī' a'xni'ca' tahuā' quinīt a'ntū lī'a'ksajuī'canī't ídolos. U'tza' tapuhuan como xapū'la ixtataquilhpūtani' huan ídolos a'xni'ca' tūna'j ixtakalhlaka'ī'. Lā' hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan que huā'mā' quinīt i'xla' huan ídolo. Lā' tahuan que tū' tzey palh hua'can como xlaca'n tūna'j xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Huan quinīt tū' quincāmaktāyayāni' na ixlacapūn Dios. Palh na'icua' catūhuā, tū' más tzey ictīlalh na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj tū' ca'icua'lh catūhuā, pero tū' ā'chulā' ictīlalh na ixlacapūn Dios. ⁹ Maclacasqui'n cuenta natlahua'yā'tit a'ntūn tlahua'pā'na'ntit por ixpālacataca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī' para que tū' namātlahuī'yā'tit talaclē'ī' ā'kalhatin. ¹⁰ Hui'x lej ca'tziya' lā' palh nahuā'ya'na' a'nīhā taquilhpūtani'can ídolos, tzēlasā' nalaktzi'nāni' kalhatin xatā'tin a'ntīn tūna'j xa'nca ca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Lā' como hui'x lej ca'tziya', xla' nalīhui'lī nahua' a'ntū a'ksajuī'canī't ídolos a'yuj na'u'cxca'tzī que tlahuamā' talaclē'ī'. ¹¹ Chuntza' mintā'tin a'ntīn tū' xa'nca kalhlaka'ī', natlahua talaclē'ī'. Lā' chuntza' natatonkopū ixpālacata a'ntū hui'x tlahua'ya'. Lā' Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. ¹² Lā' chuntza' hui'x tlahuani'pā't talaclē'ī' Cristo a'xni'ca' māmakchuyī'ya' mintā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' mātlahuī'ya' talaclē'ī'. ¹³ Por eso palh natatonkopū kalhatin quintā'tin por ixpālacata huan quinīt a'ntū icua', tū' maktin ictīhua'lh quinīt.

9

A'ntūn tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tziyā'tit que quit apóstol lā' quit libre. ¿Chu tū' ictaktzī'nī't quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo? Lā' quit iccāmāsu'ni'ni' a'nchī Dios quilīmāmacū'nī't lā' ū'tza' līkalhlaka'ī'tit.

² A'yuj na ixlacapūnca'n ā'makapitzīn quit tū' apóstol, pero hui'xina'n tūla catihua'ntit hua'chi xlaca'n. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'tit a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios, chuntza' lītasu'yu que quit apóstol.

³ A'xni'ca' qui'a'ksa'ncan, ictamaktāya lā' chuntza' iccākalhtī: ⁴ ¿Chu tū' līmakuan palh naquintamāhui' a'ntī iccāmāsu'ni'? ⁵ ¿Chu tū' icka'lhī talacasqui' para na'ictlahua chu a'cxtim hua'chi ā'makapitzīn apóstoles a'xni'ca' icmāsu'yu ixtachihuīn Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'xni'ca' na'a'n chuxalhā para namāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzīn apóstoles lā' huan ixtā'timīn Jesús lā' nā Pedro. ⁶ ¿Chu xmān quit lā' Bernabé tūla iccāmaktēkāj naquincātamāhui'yāni'? ¿Chu maclacasqui'n xmān quina'n icscujāuj para na'icmāpalayāuj quilīhua'tca'n? ⁷ A'ntī a'n ixpūtropa, ¿chu tū' māpalacan? A'ntī cha'n pūlactīn tacha'ni' xla' tzē nahua' ixtō'ca't. A'ntī cāmaktaka'lha huan borrego, xla' nahua' xaquinīt. ⁸ A'ntū iccāhuaniyāni' tū' xmān ixtapāstacna'ca'n chī'xcuhū'n. Nā chuntza' huan na ixley Moisés. ⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nīhā huanican ley:

Tū' camā'kānkanu' ixbosal mi'animalh a'ntū lacchi'ntamā' huan trigo a'ntū lītlahuacan harina.

Namakxteka' nahua'.

Tū' xmān por ixpālacata huan animal hualh Dios chuntza'. ¹⁰ Nā hualh ū'tza' por quimpālacataca'n porque a'ntī cuxtu lā' a'ntīn cha'n chu a'cxtim taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' nalana'n lā' natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'ntūn tāyani' para pō'ktu, ¿chu ka'tla' catūhuā palh naquilātā'iyāuj macstī'na'j a'ntū

hui'xina'n ka'lhīyā'tit lā' a'ntūn tū' tāyani' para pō'ktu? ¹² Lā' palh cāmālacpitzini'yā'tit ā'makapitzin mimākalhtō'kē'ni'ca'n, lihua'ca' ixquilāmālacpitzini'uj quina'n. Quina'n más icka'lhīyāuj talacasqui'. Pero quina'n tū' maktin iccāsqui'ni'ni' para que i'xquilāmālacpitzini'uj.

Mejor quina'n ictāyani'uj ixlīhuāk para que tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntūn tzē nacāmāmakchuyī huan a'ntī natakahlaka'ī' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit que a'ntīn tamaktāyana'n nac xaka'tla' ixlitokpānca'n israelitas xlaca'n natahua' a'ntū līmincanī't nac litokpān? Lā' a'ntī natamaktāyana'n nac altar xlaca'n nā natahua' macsti'na'j a'ntū a'ksajuī'nincanī't nac altar. ¹⁴ Lā' hua'chilh chuntza' huan mākalhtō'kē'ni'. A'ntīn tasca'tmā'na ixtachihuīn Dios natamāhuī' a'ntīn cāmāsu'ni'mā'. Chuntza' māpa'ksīni'lh huan Māpa'ksīni'. ¹⁵ Pero quit tū' iccāsqui'ni'ni'ta'ni' naquilāmaxqui'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Lā' nīn quit tū' iccātzo'knuni'mā'ni' para que natzucuyā'tit naquilāmaxqui'yāuj a'ntū icmaclacasqui'n. Mejor xa'icnīlh lā' tū' naquimaklhtican quilika'tla'jca'tzīn. U'tza' iclīka'tla'jca'tzī que tū' maktin tasqui'ni' naquilāmaxqui'yāuj nīn tuntū'.

¹⁶ Pues a'yuj icmāsu'yu ixtachihuīn Dios, tūla iclīka'tla'jca'tzī porque chuntza' quilīmāmacū'ca. Lā' icxantila palh tū' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios porque chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanī't hua'chi quintatlaj. Pero maclacasqui'n na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios como ū'tza' quilīmāmacū'ca. ¹⁸ ¿Tuchū quintatlaj? U'tza' huā'mā: Libre quit lā' tū' iccāmāta'jīyāni' a'xni'ca' iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios a'yuj tzē xa'iccāsqui'ni'ni' catūhuā.

¹⁹ Tū' iclaclē'ni' nīn tintī'yā chi'xcu' lā' chuntza' nīn tintī'yā chi'xcu' tzē naquimāpa'ksī. Chuntza' libre quit. Pero iclanī't hua'chi ixtasācua'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't para que naquintakaxmata a'xni'ca' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' natakahlaka'ī'. ²⁰ Na ixlaclhpu'nanca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chi israelita para que natakahlaka'ī'. Lā' para a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan na ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chilh xa'ictlōkentaxtūcu'tulh a'ntū huan huan ley, a'yuj quit icca'tzī que tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan huan ley. Chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xlaca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun a'ntū huan ixley Moisés. ²¹ Para a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n. Porque a'yuj tū' maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixley Moisés, maclacasqui'n na'ictlōkentaxtū a'ntū huan ixlīmāpa'ksīn Cristo. Lā' chuntza' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī ixtachihuīn Dios huan a'ntīn tū' talakapasa ixley Moisés. ²² Lā' na ixlaclhpu'nanca'n xlaca'n a'ntīn tū' xa'nca taca'tzī a'ntūn tzey o a'ntūn tū' tzey, iclatā'kchokolh hua'chi xlaca'n para que tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n. Lā' tzēlasā' na'iccāmākalhlaka'ī'nī xa'nca. Hua'chi chuxatīya chi'xcu' iclatā'kchokolh para que natakaxmata a'ntū icmāsu'yumā' lā' natakahlaka'ī'. ²³ Lā' huāk huā' tamā'na ictlahuamā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Chuntza' ā'makapitzin naquintatā'pāxuhua porque Dios lej quincālakalhu'man.

²⁴ ¿Chu tū' ca'tziyā'tit a'ntīn tatanū nac tatu'jnu' cuenta tatlahua a'nchī natatu'jnun porque xmān kalhatin natlaja ixpremio? Chuntza' natlahua'yā'tit. Lej ca'a'kahuāna'ni'tit Dios para natla'ja'yā'tit. ²⁵ A'ntīn tanūcu'tun nac tatu'jnu' tasqui'nī nalaktō'ka' lā' natasca'ja. Lā' huan a'ntī natlaja, namaxqui'can lakatin corona a'ntū palaj nascōhuan. Pero a'ntū naquincātamaxqui'yāni' quina'n a'ntī nalīhui'liyāuj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios, ū'tza' natāyani' para pō'ktu. ²⁶ Lā' ū'tza' iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' iclīhui'līlh na'ictlaja. Tū' chu tlakaj iclīhui'līlh ictlaja hua'chi a'ntīn tucscu'tun catūhuā lā' xmān lisno'ka xa'ū'ni'. ²⁷ Quit iclīhui'līlh ictlahua ixtapuhuān Dios lā' quit icmāpātīnī quimacni' para na'ictlaja lā' na'icmāpa'ksī quimacni'. Chuntza' tū' napātē'ke que a'xni'ca' līlhūhua' na'iccāmāsu'ni' ixtachihuīn Dios lā' māni' quit tūla ictlōkentaxtū a'ntū ixtapuhuān.

10

Tū' tzey palh taquilhpūtani'can ídolos

¹ Tū' iclacasqui'n que napātza'nkā'yā'tit a'ntū cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n a'ntīn tatā'a'lh Moisés. Ixlīhuākca'n tastālani'lh huan poklhnu' a'ntū Dios cāmāpū'lini'lh. Lā' ixlīhuākca'n tatētaxtulh huan nac mar a'ntū māpācuhuīcan Mar Spi'nenke'. ² Lā' como xlaca'n tastālani'lh huan poklhnu' lā' xlaca'n catojon tatētaxtulh huan nac mar, chuntza' ū'tza' hua'chilh ta'a'kpaxli a'ntza' lā' talalh ī'sca'txtunu'nī'n Moisés. ³ Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim tahua'lh huan maná. U'tza' huan līhua't a'ntū Dios macamilh lakaliyān. Lā' ixlīhuākca'n chu a'cxtim talīko'tnūlh huan xcān a'ntū Dios māxtulh huan nac chihuix. ⁴ Lā' huā'mā' chihuix hua'chi Cristo a'ntī cāmaxqui'lh ixlīhuāk a'ntū ixtamaclacasqui'n chu a'nlhā na ixtejca'n. ⁵ Pero a'yuj Dios xa'nca ixcāmaktaka'lha, xlaca'n tū' tamakapāxuhualh xla' lā' ū'tza' ixcālīmāpi'tēlha huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't huan a'ntī ixtanītēlha.

⁶ Lā' huā' tamā'na a'ntūn cāpātle'keni'lh quimpapna'ca'n, huāk quincātamāsu'ni'yāni' que tū' lej catilacasqui'uj a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n lej talacasqui'lh. ⁷ Makapitzīn de xlaca'n tatatzokostani'lh huan ídolo. Lā' chuntza' tatzokni't ixpālacataca'n a'ntīn tatatzokostani'lh huan ídolo:

Tachi'xcuui't tatahui'lalh lā' tahuā'yalh lā' tako'tnūlh.

Lā' a'xni'ca' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Tū' catitatzokostani'tit ídolos hua'chi xlaca'n. ⁸ Makapitzīn de xlaca'n tatlahualh talākahlī'n lā' lakatin chi'chini' tanīlh pu'xamatu'tun mil. Tū' catitlahua'tit talākahlī'n hua'chi xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn de xlaca'n tamājiclhuī'lh Dios lā' ū'tza' cālīlīmāknīlh huan lhūhua' lūhua'. Tū' catimājiclhuī'tit huan Māpa'ksini' hua'chi xlaca'n tatlahualh. ¹⁰ Makapitzīn de xlaca'n talē'ksa'nli Moisés lā' milh huan ángel a'ntī maknīni'n lā' cāmāspūtūkō'lh. Lā' hui'xina'n, tū' catitlahua'tit hua'chi xlaca'n.

¹¹ Ixlīhuāk a'ntū cāpātle'keni'lh xlaca'n hua'chi līmāscatīn para quina'n. Lā' tzo'kui'līca para naquincātamāca'tzīnīyāni' a'nchī natlahuayāuj quina'n a'ntī hui'lāna'uj a'xni'ca' tū' lej makān nasputa huā'mā' quilhtamacuj. ¹² Por eso huan a'ntīn puhuan que tzey xla' lā' tū' natlahua a'ntūn tū' tzey, cuenta catlahualh. Chu līpaclhīj tze natlahua talaclē'i'. ¹³ Chuxatū a'ntū napātle'keni'yāni' para nalilaktzī'nāni', ū'tza' chu a'cxtim a'ntūn tze napātle'keni' ā'chā'tin. Lā' tze nalīpāhua'na' Dios porque xla' tū' catimakxtekli nalilaktzī'nca'na' hasta que tū'tza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcānīyāni' para que natāyani'ya' lā' chuntza' nalīpūtaxtuya'.

¹⁴ Iccāzoknuni'mā'ni' huā'mā' porque iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Cataxtunquītī de a'ntū ixlā' ídolos lā' tū' titaquilhpūtani'yā'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tzen pāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit mē'cstuca'n palh tzey o tū' tzey a'ntū iccāhuanīyāni'. ¹⁶ A'xni'ca' hua'can Santa Cena, mās'tā'yāuj pāxcatca'tzī por a'ntūn tojōma' huan nac taza. Lā' quilīhuākca'n līko'tnūj a'ntū ixtojōma'. Lā' ū'tza', ¿chu tū' huanicu'tun que quina'n tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo a'ntī maka'lh ixka'lhni'? Lā' huan pāntzi a'ntū che'keuj lā' hua'uj nā ū'tza' huanicu'tun que tā'ta'a'cxtimīuj huan Cristo porque quilīhuākca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Lā' como xmān mactin pāntzi a'ntū mālacpitzican, chuntza' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo quina'n hua'chi chu lakatin macni' lauj porque quilīhuākca'n hua'uj huanmā' pāntzi.

¹⁸ Capāstactit a'nchīn tatlahua huan a'ntīn cāmāpacuīcan israelitas. A'xni'ca' tahua' huan quinit a'ntū lē'ksajui'nincanī't nac altar, tā'ta'a'cxtimī Dios porque huan altar ixlā' Dios. ¹⁹ ¿Tuchū icmāsu'yumā'? ¿Chu icuanicu'tun que huan ídolo ka'lhī ixtapalh o ixlē'ksajna' huan ídolo ka'lhī ixtapalh? ²⁰ Tū' chuntza' iccāhuanīni'. Iccāhuanicu'tunāni' que a'ntūn ta'a'ksajui' huan ídolo huan antīn tū' israelitas, xlaca'n ta'a'ksajui'mā'na huan tūn tū' tzeyā ū'nī'n a'ntū cāmāpa'ksi huan ko'ti'ti'. Tū' ta'a'ksajui'mā'na Dios. Lā' quit tū' iclacasqui'n natā'ta'a'cxtimī'yā'tit huan ko'ti'ti'. ²¹ Palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, tūla catipūko'tnu'ntit huan ixtazaca'n Māpa'ksini' nac huan Santa Cena lā' nā ixtazaca'n huan ídolos. Nīn tūla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksini' nac huan Santa Cena lā' nā na

ixmesaca'n huan ídolos. ²² ¿Cha tzēlasā' mājicluhuīcu'tunā'tit huan Māpa'ksīni'? Quina'n tū' líhua'ca' māpa'ksīni'nāuj que xla'.

Nacāpāstacāuj ā'makapitzin

²³ Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero makapitzin catūhuā tū' tzey. Tzē tlahuacan chuxatū catūhuā pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' cāmaktāya a'ntin takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Tū' catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tuchū más tzey para quit?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tuchū más tzey para ā'chā'tin?”

²⁵ A'xni'ca' tamāhua'ya' quinīt nac lītāmāuj, tū' catikalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'cani't ídolo. Tzē nahua'ya' lā' tū' a'chī' catipuhua'nti. ²⁶ Porque Dios tlahualh huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh kalhatin mi'amigo tū' kalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' kantāyayāni' lā' palh pincu'tuna' na ixchic, cahua't chuxatū a'ntū namaxqui'ca'na'. Lā' tū' cakalhasqui'nī'ni' palh a'ksajuī'cani't huan ídolo. ²⁸ Pero palh kalhatin ixuanini': “Huā'mā' quinīt lē'ksajuī'cani't ídolo”, tū' catihua't por ixpālacata a'nti māca'tzīni'ni'. Chō'la xla' puhuan que tūla hua'can. Hui'x ca'tziya' que tū' a'chī' nala'ya' palh nahua'ya'; pero antī māca'tzīni'ni', xla' tū' ca'tzī. ²⁹ U'tza iclihuani' que tū' cahua't por ixpālacata a'nti māca'tzīni'ni'.

Kalhatin tzē nakalhasqui'nī'ni'n: “¿A'chī' cuenta xa'ictlahualh a'ntū puhuan ā'chā'tin ixpālacata a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' quit ictlahuacu'tun catūhuā?

³⁰ Palh pū'la na'icmaxqui' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' na'icua' chuxatūyā catūhuā, ¿a'chī' quilē'ksa'ncan ixpālacata a'ntū iclīmaxqui'nī't pāxcatca'tzī Dios?” Chuntza' tzē nakalhasqui'nī'ni'n. ³¹ Chuntza' chuxatū a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit para que ā'makapitzin natamācā'tanī Dios. A'xni'ca' huā'ya'mpā'na'ntit lā' a'xni'ca' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit para que ā'makapitzin natamācā'tanī Dios. ³² Tū' titlahua'yā'tit nīn tuntū' antūn tzē nacāmāmakchuyī israelitas nīn griegosnu' nīn xla'ca'n a'ntin tatā'tapa'ksi con Dios. ³³ Lā' quit iccālimakapāxuhua'ntun ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't chuxatū ictlahuamā'. Tū' icputzamā' xmān a'ntūn tzey para quit; nā icputzamā' a'ntūn tzey para ā'makapitzin para que tzē natakalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' nacāmāpūtactūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chu a'cxtim hua'chi quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata huan puscan a'nlhān tlī'can

² Chuhua'j quinta'timīn, lej tzey a'nchī hui'xina'n quilāpāstacāuj lā' tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni'ta'ni'. ³ Lā' iclacasqui'n que naca'tziyā'tit que Cristo cāmāpa'ksi chā'tunu' chi'xcu'; lā' huan a'nti xakōlu' māpa'ksi ixpuscāt; lā' Dios māpa'ksi Cristo. ⁴ A'xni'ca' huan chi'xcu' kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh lā' palh tū' tā'kxtu ixtā'knu', xla' tū' a'cnīni'ni' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'xni'ca' huan puscāt kalhtō'ka'mā' o līchihuīna'mā' catūhuā a'ntū Dios māsu'ni'lh, tasqui'nī natamūt-lapa. Palh tū' natamūt-lapa huan puscāt, tamāxani' xa'cstu lā' chu a'cxtim hua'chilh tamūxui'ca. ⁶ Palh kalhatin puscāt tū' tamūt-lapacu'tun, cakoksitca; lā' como līmāxana' takoksita o tamūxui'ca huan puscāt, catamūt-lapalh. ⁷ Por ixpālacata a'ntūn tlahua huan chi'xcu', tzē namāka'tlī'can Dios lā' por ixpālacata a'ntūn tlahua huan puscāt, na'a'cnīni'ni'can ixkōlu'. ⁸ Dios tū' tlahualh chi'xcu' de huan puscāt, pero lītlahualh puscāt ixtāpāchā'xta huan chi'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios tū' tlahualh chi'xcu' por ixpālacata puscāt pero tlahualh puscāt por ixpālacata chi'xcu'. ¹⁰ U'tza' lītasqui'nī que huan puscāt natamūt-lapa. Chuntza' a'cnīni'ni' ixkōlu' lā' huan ángeles. ¹¹ Pero na ixlacapūn Dios, huan chi'xcu' lā' huan puscāt chu a'cxtim, lā' talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Huan xapū'la puscāt Dios māxtulh de na ixtāpāchā'xta huan chi'xcu' lā' chuhua'j xachi'xcu' ska'ta' lacatuncuī por puscāt. Lā' Dios, xla' mā'a'nanilh ixlīhuāk catūhuā a'ntū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mē'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Chā puhua'nā'tit minī'ni' palh huan puscāt nakalhtō'ka' lā' tū' mūt-lapacan? ¹⁴ ¿Chu tū' līmāxana' palh pūlh mā'n ixya'j huan

chi'xcu'? ¹⁵ Lā' huan puscāt lika'tla'jca'tzi ixya'j xapūlhmā'n. U'tza' lītāmūtlapa. ¹⁶ Palh chā'tin lē'ksa'ncu'tun ixpālacata huan tamūtlapacan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīsmān-īnī'ta'uj que huan puscan natatāmūtlapa a'xni'ca' takalhtō'ka'mā'na”, nahuaniyā'tit. Lā' chuntza' līsmānīcan chuxalhā mēcā'tanīcan Dios.

Tlahuaca a'ntūn tū' līmakuan nac huan Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālacaquilhnīyāni' lā' ixpālacata huā'mā': A'xni'ca' takēstokā'tit, tlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan lā' a'ntūn tū' lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapū'la iccāhuaniyāni' que quihuanica que a'xni'ca' takēstokā'tit, hui'xina'n talacpitziyā'tit na milaclhpu'nanca'n. Lā' macsti'na'j ickalhlaka'i' a'ntūn tū' huan. ¹⁹ Porque tzēlasā' maclacasqui'n natalacpitziyā'tit para que chuntza' natasu'yu tichū stu'ncua' tamakapāxuhua Dios. ²⁰ A'xni'ca' takēstokā'tit, tasu'yu palh tū' hua'pā'na'ntit ixCena huan Māpa'ksīni'. ²¹ Porque pō'ktu a'xni'ca' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'tca'n a'ntū līta'nā'tit. Lā' chuntza' kalhatin a'ntīn tū' ka'lhī, xla' natzi'ncsa lā' ā'kalhatin naka'sa lā' hasta naka'chī. ²² ¿Chu tū' ka'lhīyā'tit minchicca'n a'nlhā tzē nahuā'ya'nā'tit lā' nako'tnū'nā'tit? Tū' tzey a'nchī tlahua'pā'na'ntit porque chuntza' cāmaka'nā'tit huan ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'i' lā' tatakēstoknī't. Lā' cāmāmāxa'nī'yā'tit huan a'ntīn tū' taka'lhī ixlīhua'tca'n. ¿Chichū na'iccāhuaniyāni' que lej tzey a'nchī tlahua'yā'tit? Tū' iccāhuanīni', nīn maktin.

Ixpālacata huan ixCena huan Māpa'ksīni'

Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20

²³ Quit iccāmāsu'ni'ni' a'ntū quimāscatīlh huan Māpa'ksīni' lā' ū'tza' huā'mā'. Māni' huanmā' tzi'sa a'xni'ca' ixmacamāstā'mā'ca para namaknīcan, huan Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzi a'xni'ca' ixtahuā'yamā'na. ²⁴ Lā' māsā'lh pāxcatca'tzi para huan pāntzi lā' che'kelh lā' mālācpitzīlh lā' cāhuanīlh i'sca'txtunu'nī'n: Catē'tit lā' cahua'tit.

Huā'mā' quimacni' a'ntū icmacamāstā' por mimpālacataca'n.

Nahua'yā'tit chuntza' hua'chi hua'yāuj chuhua'j para naquīlālīpāstactēlhayāuj.

²⁵ Lā' chu a'cxtim tlahuani'lh huan taza a'xni'ca' tahuā'yankō'lh. Tayalh lā' māsā'lh pāxcatca'tzi lā' cāhuanīlh:

A'ntū tojōma' nac huā'mā' taza ū'tza' xasāsti' ixtamālacnūn Dios litaxtu a'ntū līlacāxtlahuaca quinka'lhni'.

Napūko'tnū'nā'tit chuntza' hua'chi pūko'tnū'nāuj chuhua'j para naquīlālīpāstactēlhayāuj.

Chuntza' cāhuanīlh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzi lā' napūko'tnū'nā'tit chuntza' huā'mā' taza, namālacstū'ncā'tit a'nchī nīlh huan Māpa'ksīni' por quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'xni'ca' nataspi'ta huan Māpa'ksīni'.

A'nchī līmakuan hua'can huan Santa Cena

²⁷ Lā' chuxatī nahua' huā'mā' pāntzi lā' chuxatī napūko'tnūn huā'mā' taza, catlahualh a'nchīn tasqui'nī. U'tza' huanicu'tun que tasqui'nī que xa'nca natalā'kchoko na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', nalakmaka'ncan ixmacni' lā' ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Maclacasqui'n que chā'tunu' a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza pū'la napuhuan palh xa'nca latā'kchokomā' na ixlacapūn Dios. Lā' palh tū', pū'la casqui'nli tamāspūtūn lā' chuntza' tzē nahua' huan pāntzi lā' tzē napūko'tnūn huan taza. ²⁹ Porque huan a'ntī nahua' huan pāntzi lā' napūko'tnūn huan taza lā' palh tū' māchekxī a'ntūn tlahuamā', xla' makstatlahuacan xa'cstu. Xla' tū' ca'tzi que huā'mā' līhua't hua'chi ixlaktapalh ixmacni' lā' ixka'lhni' huan Māpa'ksīni'. Hui'xina'n tū' cuenta tlahua'yā'tit a'ntū huanicu'tun ixCena huan Māpa'ksīni'. ³⁰ U'tza' lhūhua' na milaclhpu'nanca'n tū' lactli'hui'qui lā' ū'tza' talī'tza'ca'n lā' ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuáuj: “¿Chā xa'nca iclatlā'huan na ixlacapūn Dios o tū'?” palh chuntza' ixpuhuáuj, tū' ixquīncācastigarlīni'. ³² Dios cuenta quīncātlahuayāni' lā' quīncācastigarlīyāni'

para que nasca'tāuj. Lā' chuntza' tū' cati'a'uj nac pūpātīn hua'chi xluca'n a'ntīn tū' takahlaka'ī' ixtachihuīn Dios.

³³ Quintā'timīn, a'xni'ca' natakēstokā'tit para nahuā'ya'nā'tit, tū' palaj nataya'yā'tit milihua'tca'n. Chā'tunu' cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'nca kalhatin, cahuā'yalh pū'la na ixchic. Lā' chuntza' tū' natlahua'yā'tit a'ntū mē'cstuca'n nalīlacī'pinā'tit a'nlhā takēstokcānī't. Lā' ā'makapitzīn catūhuā na'iccālacāxtlahua a'xni'ca' na'ica'nācha'.

12

Huan ixli'a'ksajna' Espiritu Santo a'ntūn cāmaxquī' chā'tunu' chi'xcuui'n

¹ Chuhua'j iclacasqui'n naca'tziyā'tit ixpālacata huan li'a'ksajna' a'ntū māsā' huan Espiritu Santo.

² Ca'tziyā'tit que a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kxokoyāni' lā' chuntza' ixcātalīmāxtuyāni' huan na ixtej Dios para natatzokostani'yā'tit ídolos. Hua'chilh ixsā'pinī'ta'ntit para nacā'a'cnīni'ni'yā'tit huan ídolos a'ntūn tūla caticāmaktāyani'. ³ Iccāmāscā'tīcu'tunāni' que huan a'ntī ka'lhī ixEspiritu Dios tūla catilakapalalh ixtacuīni' Jesús. Lā' palh tū' ixmāsu'ni'lh huan Espiritu Santo, nīn tintī' tzē ixualh que Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Xtunc ixli'a'ksajna' chā'tunu' chi'xcu' pero xmān kalhatin Espiritu Santo a'ntī cāmaxquī'kō'lh. ⁵ Lā' xtunc ixtascujūt chā'tunu' pero xmān kalhatin quiMāpa'ksīni'ca'n a'ntī scujni'mā'nauj. ⁶ Xtunc a'nchī chā'tunu' tatā'scuja Dios pero māni' Dios a'ntī māsū'yu ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' chi'xcuui'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu que huan Espiritu Santo cāmaxquī' ixlīmāpa'ksīn chā'tunu' para natamaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Kalhatin xa'nca ca'tzi a'nchī namāstū'nca a'ntū stu'ncua' ixpālacata Dios lā' a'nchī Dios lacasqui'n nalatā'kchokoyāuj. Lā' ā'kalhatin xa'nca ca'tzi a'nchī namāstū'nca a'nlhā jicslīhua' na ixtachihuīn Dios. Pero a'ntī cāmāscā'tīlh chā'tunu', xmān kalhatin lā' māni' ū'tza' huan Espiritu Santo. ⁹ Ixpālacata huan Espiritu Santo kalhatin lej lipāhuan Dios a'xni'ca' tlahua oración lā' ca'tzi que Dios namaxquī' a'ntū squi'ni'. Lā' ixpālacata Espiritu Santo ā'kalhatin tzē nacāmātzeyī huan ī'tza'ca'nī'n. ¹⁰ Kalhatin tzē natlahua lē'cnīn lā' ā'kalhatin lej tzē nahuan a'ntū Dios māca'tzīnīlh. A'kalhatin huampala tzē naca'tzi xa'nca tichū cāmāchihuīni ā'makapitzīn, palh huan Espiritu Santo o palh huan tlajana'nī'n. A'kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' maktin chihuīna'nī't. Lā' ā'kalhatin tzē namāchekxī a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ¹¹ Ixlihuāk huā' tamā'na catūhuā ixtascujūt ixEspiritu Dios. Lā' chu a'nchī lacasqui'n huan Espiritu Santo chu chuntza' cāmāsu'ni' chā'tunu' a'ntū natatlahua.

Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj hua'chilh chu lakatin macni'

¹² Kalhatunu' chi'xcuui'n xmān lakatin ixmacni'ca'n. Lā' lhūhua' xalacpītzin ka'lhī quimacni'ca'n hua'chi quimacanca'n lā' quilakastapunca'n lā' quintojonca'n. Pero ixlihuāk huā' tamā'na chu lakatin quimacni'ca'n. Lā' nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzin ixmacni' Cristo. ¹³ Quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu lakatin macni' a'xni'ca' Dios quincāmaxquī'ni' Espiritu Santo. Quilīhuākca'n a'yuj israelitas o griegosnu' lā' a'yuj xatatamāuj tasācua' o tū' tasācua', quilīhuākca'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj chu lakatin lanī'tauj a'xni'ca' maktīnī'uj huan Espiritu Santo.

¹⁴ Tāpālhūhua' xalacpītzin quimacni'ca'n. Tū' xmān ka'lhīyāuj quimacanca'n. Nā ka'lhīyāuj quintojonca'n lā' qui'a'ka'xko'lhca'n para natalakō' chu lakatin macni'. ¹⁵ Palh ixuanli huan tojon: “Quit tū' ixmacan huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁶ Lā' palh ixuanli huan a'ka'xko'lh: “Quit tū' ixlakastapun huā'mā' macni' lā' chuntza' quit tū' ixla' huan macni'”, chuntza' tū' stu'ncua'. A'yuj chuntza' ixuanli, pero ixla'cus huan macni'. ¹⁷ ¿Chichū ixkaxmatui palh xmān ixka'lhīuj quilakastapunca'n? Lā' ¿chichū ixliquinca'lanau'j palh quimacni'ca'n huāk a'ka'xko'lh ixlah? ¹⁸ Ixlakta quimacni'ca'n

chu a'nchī Dios cātlahualh. Lā' xla' cācāxtlahualh chu a'nchī xla' lacasqui'lh con ixlihuāk huan xalacpitzin. ¹⁹ Palh huāk quimacni'ca'n ixlalh cahuā xmān lakatin xalacpitzin hua'chi a'ka'xko'lh, ¿chichū ixlitaxtucha' lakatin macni'? ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpitzin quimacni'ca'n pero xmān lakatin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' huan lakastapun tūla catihuanilh huan macan: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. Lā' nīn huan a'kxāk tūla catihuanilh huan tojon: “Hui'x tū' icmaclacasqui'nāni'”. ²² A'yuj tū' a'cxtim tasu'yu ixlītlī'hui'qui lakatunu' xalacpitzin quimacni'ca'n pero chu a'cxtim tatasqui'nī chā'tunu'. ²³ Hui' na quimacni'ca'n a'nlhā tū' līmakuan tasu'yu. Lā' xa'nca lhakā'nanāuj pō'ktu. Chuntza' xa'nca maktaka'lhāuj lā' a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Lā' a'nlhā tū' līmāxana' tasu'yu, tū' lej cuenta tlahuayāuj. Lā' Dios xa'nca cāxtlahualh ixlihuāk quimacni'ca'n para que na'a'cnīni'ni'yāuj a'nlhā huancan que tū' lej tasqui'nī. ²⁵ Lā' tūla cāmāxtunquīcan xalacpitzin quimacni'ca'n pero huan xalacpitzin talāmaktāya. Chuntza' quintojonca'n lā' quimacanca'n lā' quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ Lā' a'xni'ca' tatakāhui' quintojonca'n o quimacanca'n, ixlihuāk quimacni'ca'n tatā'pātini'n. Lā' palh na'a'cnīni'ni'can quintojonca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlihuāk quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpitzin ixmacni' Cristo lā' maclacasqui'n chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n. ²⁸ Lā' kalhatunu' a'ntīn takahlaka'ī' ixtachihuīn Dios, xla' cāmaxquī'lh chā'tunu' ixtascujūtca'n. Xapū'la Dios cāhui'līlh makapitzin ixlī'apóstolca'n a'ntī más ixtatasqui'nī lā' ixlīmaktu' cāhui'līlh ixlī'a'cta'sana'nī'nca'n lā' ixlīmaktu'tun cāhui'līlh ixlīmākalhtō'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzin a'ntīn tzē natatlahua lē'cnīn lā' cāhui'līlh ā'makapitzin a'ntīn tzē natamātzeyī i'tza'ca'nī'n. Nā ā'makapitzin cāhui'līlh para natamaktāyana'n lā' ā'makapitzin cāhui'līlh para natala xapuxcu' huan a'ntīn takahlaka'ī'. Lā' cāhui'līlh huampala ā'makapitzin a'ntīn tzē natachihuīna'n xtunc tachichuīn. ²⁹ ¿Chu ixlihuākca'n talanī't apóstoles? ¿Chu ixlihuākca'n talanī't a'cta'sana'nī'n? ¿Chu ixlihuākca'n talanī't mākālhō'kē'ni'nī'n? ¿Chu ixlihuākca'n natatlahua lē'cnīn? Tū' maktin nala chuntza'. ³⁰ Lā' ixlihuākca'n tūla natamātzeyīni'n. Lā' ixlihuākca'n tūla natachihuīna'n xtunc tachihuīn. Lā' nīn ixlihuākca'n tūlal catitahualh a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. ³¹ Lej caputza'tit a'nchī naka'lhī'yā'tit huan lī'a'ksajna' a'ntū más tzey. Lā' na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū scana'nca' más xatzey.

13

Ixpālacata huan tapāxquī'n

¹ Palh ixchihuīna'uj tūpālhuīhua' tachihuīn lā' nā hua'chi ángeles tachihuīna'n, chu tlakaj ixtlahuáuj palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzin. Quintachihuīna'n talanī't hua'chi līcā'n a'ntū xmān sā'nan o mā'katzincsi'nī'n palh tū' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzin. ² Lā' a'yuj xa'nca ixlīmāstū'ncni'uj ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espírītu Santo, lā' a'yuj ixmāchekxīuj huan tapāstacna' a'ntūn tatzē'knī't, lā' palh ixca'tzīkō'uj tūpālhuīhua' catūhuā, ū'tza' tū' ixquīncāmaktāyani' nīn tūntū' palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzin. Lā' huampala palh lej ixlīpāhuáuj Dios lā' ixca'tzīuj que tzē ī'squi'ni'uj que camālacsijli lakatin kēstin lā' ixtalacsijli, tūntū' quintapalhca'n palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzin. ³ Palh ixcāstā'kō'uj ixlihuāk a'ntū ka'lhī'yāuj para que ixcāmālacpitzini'uj a'ntīn cāspūtnī' ixlihua'tca'n lā' palh ixmacamāstā'uj quimacni'ca'n para que naquīncātalhcuyuyāni', chu tlakaj ixtlahuáuj huā' tamā'na palh tū' ixcāpāxquī'uj ā'makapitzin.

⁴ Huan a'ntī cāpāxquī' ā'makapitzin lej natāyani' lhūhua' lā' tū' na'a'kchā'n. Xla' lej nalakalhu'manīni'n lā' tū' a'chī' catipuhualh a'yuj ā'makapitzin más taka'lhī. Nā xla' tū' ka'tla'jca'tzī lā' tū' ixa'cstu napuhuan palh lej tzey xla'. ⁵ Huan a'ntī lej cāpāxquī' ā'makapitzin tū' natlahua a'ntūn tū' līmakuan nīn tū' lej nacālakla lhūhua' catūhuā xmān para ū'tza' ixa'cstu. Xla' tū' palaj na'a'kchā'n lā' tū' natapālāna'ni'cu'tun a'ntū tlahuani'canī't a'ntūn tū' tzey. ⁶ Nā xla' tū' nalīpāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntūn tū' tzey pero nalīpāxuhua a'xni'ca' tlahuacan a'ntū xatzey. ⁷ Huan a'ntī

cāpāxquī' ā'makapitzin, xla' natāyani'kō' chuxatū napātle'keni'. Lā' napuhuan que tzey ā'makapitzin lā' tū' palaj nacā'a'ksa'ncu'tun. Xla' napuhuan que ā'calistān natatlahua a'ntūn tzey. Lā' a'yuj napātini'n, pero tū' catimakxtekli nacāpāxquī' ā'makapitzin.

⁸ Huan tapāxquī'n tū' maktin catisputli. Nasputa ixtachihuīn huan a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios. Nā natasputa huan tāpāl'hūhua' tachihuīn a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Nasputa ixlihuāk a'ntū chi'xcuui'n tzē nataca'tzī. ⁹ Porque tū' ketzī a'nchī ca'tziyāuj chuhua'j lā' tū' ketzī a'nchī māsūtū'ncāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' naca'tzikō'yāuj ixlihuāk lā' a'xni'ca' tū'tza' namaclacasqui'nāuj a'ntū ca'tziyāuj chuhua'j lā' a'ntūn tū' ketzī.

¹¹ A'xni'ca' ti'na'jcus ka'hua'chu xa'icuanī't, hua'chi ka'hua'chu xa'icchihuīna'n. Lā' hua'chi ka'hua'chu xa'icpuhuan lā' xa'icpāstacna'n. A'xni'ca' ictachi'xcuui'lh, icmakxtekli a'nchī xa'icuanī't quilika'hua'chu. ¹² Chuhua'j tū' xa'nca lakapasāuj Dios, xmān hua'chilh ixlaktzī'nui ixmāspilēk nac slamama licā'n. Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' nalaktzī'nāuj Dios calacan. Chuhua'j macsti'na'j ca'tziyāuj a'nchī huanī't Dios; pero a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', nalakapasāuj Dios hua'chi xla' quincālaka-paskō'yāni'. ¹³ Chuntza' lakatu'tun catūhuā a'ntūn tasqui'nī para pō'ktu lā' ū'tunu'n huā' tamā'na. Tasqui'nī nalipāhuanāuj lā' nakalhlaka'ī'yāuj Dios; tasqui'nī napuhuanāuj que Dios natlōkentaxtū a'ntū huanī't; lā' tasqui'nī nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzin. Pero a'ntū lihua'ca' tasqui'nī, ū'tza' cāpāxquī'yāuj ā'makapitzin.

14

Ixpālacata chihuīna'ncan huan xtunc tachihuīn

¹ Calē'capintit a'nchī nacāpāxquī'yā'tit ā'makapitzin lā' lej calacasqui'ntit huan lī'a'ksajna' a'ntū māsūtū' huan Espīritu Santo. Lakatin ixlī'a'ksajna' a'ntū māsūtū' huan Espīritu Santo, ū'tza' tzē xa'nca māsūtū'nccan ixtachihuīn Dios. Lihua'ca' calacasqui'ntit huā'mā' lī'a'ksajna' que ā'makapitzin. ² A'xni'ca' kalhatin chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā' Dios lā' tū' cātā'chihuīna'mā' chi'xcuui'n como tinti' namāchekxī. Huan Espīritu Santo māchihuīni pero tinti' ca'tzī a'ntū huanicu'tun. ³ Pero a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chi'xcuui'n para nacāmāsu'ni' lā' nacāmaktāya lā' nacāmāhuixcāni. ⁴ A'ntī chihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcāni ixa'cstu. Pero a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcāni ixlihuākca'n a'ntin takalhlaka'ī'.

⁵ Iclacasqui'n que milihuākca'n ixchihuīna'ntit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit. Pero lihua'ca' iclacasqui'n ixmāsūtū'nctit ixtachihuīn Dios. Lihua'ca' tasqui'nī huan a'ntī māsūtū'nca ixtachihuīn Dios que a'ntī xmān chihuīna'n xtunc tachihuīn lā' tūla nahuan a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan a'ntū huanicu'tun huan tachihuīn lā' chuntza' nacāmaktāya ixlihuākca'n a'ntin takalhlaka'ī', xmān chuntza' tzey palh nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't. ⁶ Palh na'ica'nācha' lā' icchihuīna'n xtunc tachihuīn, ¿chichū na'iccālimaktāyayāni'? Palh tū' na'iccāhuaniyāni' a'ntū Dios quimāsu'ni'lh o a'ntū icca'tzī ixpālacata Dios, ¿chichū na'iccālimaktāyayāni'? Lā' palh tū' na'iccāmāsūtū'ncni'yāni' ixtachihuīn Dios o palh tū' iccāmāsu'ni'yāni', ¿chichū na'iccālimaktāyayāni'?

⁷ A'xni'ca' skoli'can lā' axni'ca' sla'knancan, kaxmatāuj a'nchī sā'nan. Pero palh tū' xa'nca skoli'can, tūla māchekxīcan. ⁸ Lā' palh tū' xa'nca skoli'can con huan trompeta, huan tropa tū' catimāchekxīlh lā' tū' catitā'kaquī'lh lā' tū' catitacāxli para nalata'la. ⁹ Lā' chuntza' hui'xina'n. Palh tūla kaxmatcan xa'nca mintachihuīnca'n, ¿chichū nalimāchekxīcan? Nala hua'chi palh xmān nachihuīna'nā'tit cā'ū'ni'n. ¹⁰ Tāpāl'hūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quilhtamacuj lā' chā'tunu' māchekxī a'ntū ixtachihuīn. ¹¹ Pero palh tūla icmāchekxī ixtachihuīn ā'kalhatin, quit iclanī't hua'chi makatiyāti' para xla' lā' xla' makatiyāti' para quit. ¹² Lā' hui'xina'n como lej cālē'capinā'tit huan tamā'na lī'a'ksajna' a'ntū māsūtū' huan Espīritu Santo lā' calacasqui'ntit que nacāmāxquī'yāni'

huan tamā'na li'a'ksajna' a'ntū más xatzey. Lā' ū'tza' a'ntū cāmāhuixcānī a'ntīn takalhlaka'ī.

¹³ Chuntza' huan a'ntī nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't, casqui'ni'llh Dios para que tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtunc quintachihuīn a'xni'ca' ickalhtō'ka'mā', xmān quilīca'tzīn māchekxī. Tū' scujmā' quintapāstacna' lā' nīn tintī' icmaktāyamā'. ¹⁵ ¿Chichū nalīla? Na'iclikalhtō'ka' quilīca'tzīn lā' nā na'iccāmāscujū quintapāstacna' para que na'iccāmaktāya huan a'ntīn takaxmatmā'na. Na'iclitlī' quilīca'tzīn lā' nā na'iclitlī' quintapāstacna' para natamāchekxī huan a'ntīn takaxmatmā'na. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtunc tachihuīn a'xni'ca' mās'tā'ya' pāxcatca'tzī, xmān milīca'tzīn mācā'tanīmā' Dios, lā' ā'makapitzīn tūla tamāchekxī. Lā' ¿chichū tzē nalīhuan catīhuā: “Amén”, palh tūla māchekxī a'ntū huanī'ta? ¹⁷ Hui'x xa'nca maxquī'pā't pāxcatca'tzī Dios pero tū' maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' icsca'tnī't. Lā' icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios que quit līhua'ca' tzē icchihuīna'n xtunc tachihuīn que chuxatī na milaclhpu'nanca'n. ¹⁹ Pero a'nlhā tatakēstoka huan a'ntīn takalhlaka'ī', mejor xa'icchihuīna'lh macsti'na'j tachihuīn a'ntū māchekxīcan lā' a'ntū nacāmāscā'tī que lhūhua' xtunc tachihuīn a'ntūn tū' catitamaktāyalh ā'chā'tin.

²⁰ Tū' catipuhua'ntit hua'chi camana' a'ntīn tū' tamāchekxī; pero napuhua'nā'tit hua'chi laksana'tā'n a'ntīn tūna'j taca'tzī tatlahua a'ntū ko'hua'jua'. Pero a'xni'ca' pāstacpā'na'ntit, capāstacna'ntit hua'chi chī'xcuīn porque xla'ca'n taca'tzī a'ntū más tasqui'nī. ²¹ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios que Dios hualh chuntza:

Na'iccātā'chihuīna'n huā' tamā'na israelitas.

Na'iccāmacamin huan a'ntīn tāpātīn ixtachihuīnca'n lā' a'ntī makatiyātī'n.

Lā' quit na'iccāmāchihuīnī.

Lā' nīn chuntza' tū' quintita'a'kahuāna'ni'cu'tulh huā' tamā'na israelitas.

²² Lā' chuntza' a'xni'ca' chihuīna'ncan xtunc tachihuīn a'ntūn tū' māchekxīcan, ū'tza' nacālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios xla'ca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' como ū'tza' lē'cnīn. Lā' a'xni'ca' mās'tū'nccan ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit. ²³ Palh milīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit ixtakēstoktit nac lakatin lugar lā' palh milīhuākca'n ixchihuī'nā'tit xtunc tachihuīn a'ntūn tū' ī'sca'tnī'ta'ntit, lā' palh ixtanūlh chuxatiyā' chī'xcu' o a'ntīn tū' kalhlaka'ī', ¿chu tū' nahuan que chuya'yā'tit? ²⁴ Pero palh milīhuākca'n ixmās'tū'nctit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' natanū chuxatiyā' chī'xcu' o kalhatin a'ntīn tū' kalhlaka'ī', xla' tzē namāchekxī a'ntū mās'uypā'na'ntit. Lā' chuntza' naca'tzī que māni' xla' tū' tzey na ixlacapūn Dios. ²⁵ Nā naca'tzī que tūla mātze'kni' Dios nīn tuntū'. Chuntza' natatzokostani' para namācā'tanī Dios lā' namālacstū'nca: “Lej stu'ncua' que Dios huī' na milaclhpu'nanca'n”.

Ixpālacata a'nchī kalhatunu' tachihuīna'n a'xni'ca takēstokcan

²⁶ U'tza' huā'mā' a'ntū natlahua'yā'tit a'xni'ca' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit a'ntū natlī'yā'tit o a'nlhā namāsu'yu'yā'tit na ixtachihuīn Dios. Kalhatin tzē namās'tū'nca a'ntū Dios mās'u'ni'lh. Kalhatin tzē nachihuīna'n xtunc tachihuīn a'ntūn tū' sca'tnī't o tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn. Chuxatū a'ntū tlahuacan calalh para nacāmaktāya a'ntīn tatakēstoka. ²⁷ Palh a'nan a'ntī nat-achihuīna'n xtunc tachihuīn, catachihuīna'lh xmān kalhatu' o kalhatu'tun lā' chā'tunu' por xliyātna'. Lā' ca'a'nalh kalhatin a'ntī namāsu'yu a'ntū huanicu'tun. ²⁸ Palh tintī' a'nan a'ntīn tzē namāsu'yu a'ntū huanicu'tun huan xtunc tachihuīn, caca'cslalh huan a'ntīn tzē chihuīna'n huan xtunc tachihuīn. Cachihuīna'lh xla' xa'cstu lā' con Dios lā' tū' a'nlhān takēstokcan. ²⁹ Lā' kalhatu' o kalhatu'tun tzē natamālacstū'nca ixtachihuīn Dios. Lā' huan ā'makapitzīn xa'nca catakaxmatli para que nataka'tzī palh Dios stu'ncua' cāmāsu'ni'lh huan a'ntīn tachihuīna'n. ³⁰ Palh huī' ā'chā'tin lā' nā Dios māca'tzīnī xla' a'ntū namālacstū'nca, huan a'ntī chihuīna'mā'cus tū'tza' catichihuīna'lh. Palaj nachihuīna'nkō' a'xni'ca' tasu'yu que ā'kalhatin namālacstū'nca. ³¹ Chā'tunu' xliyātna' namā'lacstū'ncā'tit ixtachihuīn Dios. Chuntza' nacāmāscā'tīcan ixlīhuākca'n

lā' nacāmāhuixcānīcan ixlihuākca'n. ³² Huan a'ntī mālacstū'ncmā' ixtachihuīn Dios por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'xni'ca' ca'tzī que Dios namāchi-huīnī ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n a'ntū limakuan lā' tū' lacasqui'n que chu limaktin natchihuīna'n xla'ca'n.

Lā' chuxalhā tatakēstoka a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Tzē'k natatahui'la huan puscan. Tū' cacāmakxtekca natchihuīna'n xla'ca'n. Puscan cata'a'kahuāna'lh chu a'nchī tatzō'kni' huan na ixleyca'n israelitas a'nlhā huan que huan puscan tū' catitamāpa'ksīlh chi'xcuhū'n. ³⁵ Lā' palh kalhatin puscāt sca'tcu'tun catūhuā, caka'lhasqui'nīlh ixkōlu' a'xni'ca' tahui'lāna' na ixchicca'n. Limāxana' palh huan puscan natchihuīna'n a'nlhā takēstokcanī't para namācā'tanīcan Dios.

³⁶ Pero capāstactit que mi'ā'lacchicni'ca'n tū' a'ntza' a'nlhā pū'la māsu'yuca ixtachihuīn Dios. Lā' tū' xmān hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que ca'tziyā'tit a'nchīn tasqui'nī talatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'? ³⁷ Makapitzīn de hui'xina'n puhua'nā'tit que tzē māsū'ncā'tit ixtachihuīn Dios o puhua'nā'tit que huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' lakatin lē'ksajna'. Caca'tzītīt hui'xina'n que a'ntū iccātzo'knuni'yāni', ū'tza' ixlīmāpa'ksīn huan quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Lā' palh catīhuā tū' ca'tzīcu'tun que ū'tza' ixtachihuīn Dios, chuntza' catachokolh.

³⁹ Quintā'timin, lej caputzatit a'nchī nalīmāsū'ncā'tit ixtachihuīn Dios lā' tū' timā-makchuy'iyā'tit huan a'ntīn tzē chihuīna'n ā'tāpātīn tachihuīn. ⁴⁰ Ixlihuāk a'ntū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chu a'nchīn tasqui'nī lā' chu a'nchī minī'ni'.

15

Ixpālacata a'nchī lakahuanchokonī't Cristo

¹ Chuhua'j iccāmāpāstaquīyāni' huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāmāsū'ncni'nī'ta'ni'. Lā' hui'xina'n maklhtīnī'nī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit. Lā' palh xa'nca māchekxi'yā'tit, ² ū'tza' a'ntū lipūtaxtupā'na'ntit palh tū' catipātza'nkā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' lā' palh tū' chu tlakaj kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' a'ntū lej tasqui'nī lā' a'ntū quimāscā'tīcanī't. Lā' ū'tza' huā'mā' que Cristo nīlh ixpālacata quintalaclē'i'ca'n chu a'nchīn tzo'kcanī't makāntza' na ixtachihuīn Dios. ⁴ Lā' mānūca Cristo na ixtaponkni' lā' ixlīlakatu'tun chi'chini' mālakahuanīchokoca. Chuntza' tatzō'knī't na ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'xni'ca' lakahuanchokolhtza', huan sca'txtunu' a'ntī pū'la laktzī'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'calīstān huan kalhacāujtīn ī'sca'txtunu'nī'n talaktzī'lh. ⁶ A'calīstān huampala hua'chi lakaquitzīs ciento ā'makapitzīn ixtachi'xcuhū't chu limaktin talaktzī'lh. Lā' lhūhua' de xla'ca'n tahui'lāna'cus pero ā'makapitzīn tasputlitza'. ⁷ Lā' ā'calīstān huampala Jacobo nā laktzī'lh lā' ixlihuākca'n huan apóstoles talaktzī'lh.

⁸ Lā' ā'xmān quit iclaktzī'lh huan Cristo. Quit hua'chi kalhatin ska'ta' a'ntī xayujni' lā' tū' a'cchā'lh ixmālhcu'yu'. ⁹ Quit hua'chi xamakstancu huan apóstoles. A'xni'ca' tūna'j xa'ickalhlaka'ī' lej xa'iccāmāpātīnī a'ntī ixtakalhlaka'ī'. U'tza' tū' limakuan xa'iclah qui'lī'apóstol. ¹⁰ Pero Dios quilakalhu'malh lā' ū'tza' iclīlah apóstol. Tū' chu tlakaj quilakalhu'malh porque quit līhua'ca' i'cscujli que ā'makapitzīn apóstoles. Lā' tū' quē'cstu icscujli. Como Dios lej quilakalhu'malh, māni' xla' quimaktāyalh para que na'icscuja. ¹¹ Lā' a'yuj ā'makapitzīn apóstoles o a'yuj quit, pero quilīhuākca'n icmālacstū'ncāuj huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit.

Ixpālacata a'nchī natalakahuanchoko huan nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāuj a'nchī Cristo lakahuanchokolh, ¿chichū tzē nalīhua'nā'tit makapitzīn de hui'xina'n que nīn tintī' nalakahuanchoko? ¹³ Palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh, chuntza' tū' ixlakahuanchokolh huan Cristo. ¹⁴ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, tū' stu'ncua' a'ntū icmāsu'yumā'nauj lā' chu tlakaj ixkalhlaka'ī'tit. ¹⁵ Lā' nā chuntza' quina'n xa'icūáj a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Dios como icmāsu'yuyāuj que Dios mālakahuanīchokolh Cristo. Lā' chuntza' xa'icmāsu'yūj a'ntūn tū' stu'ncua' palh nīn tintī' cahuā ixlakahuanchokolh. ¹⁶ Lā' palh nīn tintī'

cahuā nalakahuanchoko, nīn Cristo tū' ixlakahuanchokolh. ¹⁷ Lā' palh Cristo tū' cahuā lakahuanchokolh, pues chu tlakaj ixkalhlaka'i'tit. Lā' tūna'j ixcātamāspūtūni'ni' mintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan, chuntza' a'ntīn tanīlhtza' a'yuj ixtatā'tapa'ksīlh con Cristo, pero ixta'a'lh nac pūpātīn. ¹⁹ Lā' palh tū' ixka'lhūij quinquilhtamacujca'n para pō'ktu ixpālacata līpāhuanāuj Cristo, līhua'ca' xāntilayāuj quina'n que ixlīhuākca'n ā'makapitzīn tachi'xcuhū't.

²⁰ Pero lej stu'ncua' a'nchī mālahuanīchokoca Cristo lā' taxtulh nac cā'linīn. Lā' chuntza' cāpū'lanī'lh a'ntīn takalhlaka'i'lh lā' tanīlhtza' lā' natalakahuanchoko. ²¹ Ixpālacata ixtalaclē'i' Adán, talītzuculh tanī huan tachi'xcuhū't. Lā' ixpālacata a'ntūn tlhualh Cristo tzē natalīlahuanchoko huan tachi'xcuhū't lā' nataka'lhī ixquīlhtamacujca'n para pō'ktu. ²² Como Adán quimpapca'n ixuanī't, quīlīhuākca'n nanīyāuj. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo, xlaca'n natalakahuanchoko. ²³ Chā'tunu' ka'lhī ixlacchi'chini' a'xni'ca' napūlahuanchoko. A'ntī xapū'la lakahuanchokolh, ū'tza' Cristo. Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo, natalakahuanchoko xlaca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo. ²⁴ A'xni'ca' Cristo nacāmāmakasputukō' ixlīmāpa'ksīnca'n ixlīhuākca'n ā'makapitzīn lā' a'xni'ca' nacātlajakō'tza' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo a'xni'ca' xla' namacamāstā' ixlīmāpa'ksīn con Dios. Lā' a'xni'ca' nala huā'mā', a'xni'ca' nala huan ā'xmān chi'chini', ²⁵ como maclacasqui'n que Cristo namāpa'ksīni'n hasta a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuāk ixtā'ca'tza. ²⁶ Huan ixtā'ca'tza Cristo a'ntī ā'xmān natlajacan, ū'tza' huan linīn. ²⁷ Ixlihuāk catūhuā a'ntū a'nan Dios cāmaxquī'lh Cristo para nacāmāpa'ksīkō'. Pero a'nlhā huancan na ixtachihuīn Dios que nacāmāpa'ksīkō', ū'tza' tū' huanicu'tun que Cristo namāpa'ksī Dios porque Dios ū'tza' a'ntī māstā'lh huan līmāpa'ksīn. ²⁸ Lā' a'xni'ca' nacātlajakō' ixlīhuākca'n ixtā'ca'tza Cristo lā' a'xni'ca' xla' nacāmāpa'ksīkō', a'xni'ca' Cristo a'ntī ixO'kxa' Dios ixa'cstu namacamāstā' con Dios como ū'tza' a'ntī māpa'ksīlh que Cristo ixcāmāpa'ksīkō'. Chuntza' huan a'ntī xa'cstu namāpa'ksīni'nkō' chuxalhā, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh tū' cahuā lakahuanchokocan, ¿tuchū tapuhuamā'na xlaca'n a'ntīn ta'a'kpaxa para natamaktāya a'ntīn tanīlh? Lā' ¿a'chī' ta'a'kpaxa ixpālacata a'ntīn tanīlh palh tū' tapuhuan que natalakahuanchoko?

³⁰ Lā' lakaliyān lījicua' iclahū'. Lā' palh tū' lakahuanchokocan, ¿a'chī' chuntza' iclahū'? ³¹ Lakaliyān quintamānīcu'tun. Huā'mā' stu'ncua' chuntza' hua'chi stu'ncua' a'nchī iclika'tla'jca'tzī mimpālacataca'n porque tā'tapa'ksī'yā'tit con Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. ³² Līlhūhua' huā'tzā' huan nac xcānsipej Efeso hua'chi hua'na'ni'n a'nchī ixquīntamānīcu'tun. Lā' palh tū' cahuā lakahuanchokocan ¿a'chī' na'ictāyani' a'nchī chuntza' icpātīni'n nac huā'mā' quīlhtamacuj? Mejor na'ictlahua hua'chi huancan: “Nahuā'yanāuj lā' nako'tnūnāuj porque lakalī nanīyāuj”.

³³ Tū' catā'kxo'kotit. Chu a'nchī huancan: “Huan a'ntī līlacatejtīn latlā'huan lā' nacātā'talacxtuca xlaca'n a'ntīn tū' tzey, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xlaca'n a'ntīn tū' tzey”. ³⁴ Xa'nca capāstactit lā' cuenta catlahua'tit lā' tū'tza' catlahua'tit talaclē'i'. A'nan ā'makapitzīn na milaclhpu'nanca'n a'ntīn tūna'j takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios lā' tū' taca'tzī a'nchī huani't Dios. U'tza' iccāhuaniyāni' para que na'iccālimāmāxani'yāni'.

Ixpālacata a'nchī natalīlahuanchoko huan nīnī'n

³⁵ Pero ā'makapitzīn natakahasqui'nīni'n: “¿Chichū tzē natalīlahuanchoko huan a'ntīn tanīlh? ¿Chī natala ixmacni'ca'n a'xni'ca' natalakahuanchoko?” ³⁶ Capāstacna'ntit. A'xni'ca' nacha'nā'tit huan ti'ni', namā'cnūyā'tit nac ti'ya't lā' namasa xako'xka' lā' chuntza' napu'n. ³⁷ A'ntū cha'nā'tit tū' tasu'yu hua'chi a'ntū napu'n. Nacha'nā'tit xati'ni' cuxi' o stapun o chuxatū a'ntū māsohuīcanī't. Lā' a'ntū napu'n xla' sca'yā'hua' lā' tzēhuani't. ³⁸ Lā' Dios cāmaxquī' a'nchī nalīstaca chu a'nchī ixtapuhūn. Xtunc tasu'yu huan xāhuat lā' xtunc tasu'yu huan xachi'tin stapun. Tāpālhūhua' ti'ni' lā' xtunc tatasu'yu pūkalhatunu' a'nchīn tastaca. ³⁹ Nā a'nan tāpālhūhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhū't lā' a'nan ixmacni'ca'n animalhna' lā' a'nan ixmacni'ca'n squī'ti' lā' ixmacni'ca'n spūnnu'. Lā' chā'tunu'

xtuncnu' ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan huan macni' para a'ntī hui' nac a'kapūn lā' para a'ntī hui' nac ti'ya't. Pero xtunc a'nchī ixlitzēhuani't huan macni' xala' nac a'kapūn lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuani't huan macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtunc a'nchī ixlitzēhuani't huan chi'chini' lā' xtunc a'nchī ixlitzēhuani't huan mālhcuyu' lā' huan sta'cu. Lā' nā xtuncnu' a'nchī ixlitzēhuani't lakatunu' sta'cu. Chā'tunu' macni' xtuncnu' ixlitzēhuani't. ⁴² Chuntza' a'xni'ca' lakahuanchocon. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n lā' natamasa. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, xtunc natala quimacni'ca'n lā' tū'tza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan tū' tzey, pero huan xasāsti' quimacni'ca'n lej tzēhuani't natala lā' nataxkaka. Scalana'jua' quimacni'ca'n a'ntū nacāmā'cnūcan pero xalakahuanchoconi' lej lactli'hui'qui natala. ⁴⁴ Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xmān macni' lā' nacāmā'cnūcan a'xni'ca' nanīyāuj. Pero a'xni'ca' nalakahuanchoyāuj, Dios naquincāmaxquī'yāni' xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū espiritual. Como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac huā'mā' quilhtamacuj, nā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

⁴⁵ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Lā' pū'la tlahuaca kalhatin chi'xcu'.

Nā maxquī'ca ixquilhtamacuj.

Lā' hui'līni'ca ixtacuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' lā' chuntza' lakahuanli lā' latahui'lh. Lā' ā'calistān lacatuncuīlh Jesucristo a'ntī quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁴⁶ Pū'la ka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'ntū xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' a'ntū natanī. A'calistān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn. ⁴⁷ Huan xapū'la chi'xcu' ū'tza' Adán lā' Dios lītlahualh pokxni' de ti'ya't. Huan ā'kalhatin chi'xcu' ū'tza' Jesucristo lā' xla' mincha' nac a'kapūn. ⁴⁸ Chu a'nchī ixuani't ixmacni' Adán chu a'cxtim quimacni'ca'n quina'n a'ntī xalanī'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlīhuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī con Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n chu a'cxtim hua'chi ixmacni' Cristo. ⁴⁹ Lā' chu a'nchī nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo a'ntī mincha' nac a'kapūn.

⁵⁰ Chuhua'j iccāhuaniyāni' que quimacni'ca'n a'ntū ka'lhī ka'lhni' lā' quini't tūla catitanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n. Quimacni'ca'n a'ntū natamasa tūlah catitatanūlh a'nlhā latahui'lacan para pō'ktu. ⁵¹ Cakaxpa'ttit. Na'iccāhuaniyāni' a'ntū ixtatzē'knī't. Quilīhuākca'n tū' catinīuj pero quilīhuākca'n nacāxtāpalīcan quimacni'ca'n. ⁵² A'xni'ca' ā'xmān chi'chini' lā' nasā'nan huan trompeta, chu līmaktin naquincāpātle'keni'yāni' hua'chi a'xni'ca' lakatzī'mpāuj. Porque nasā'nan huan trompeta lā' a'ntīn tanīlhtza' natalakahuancho lā' nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quilīhuākca'n naquincātaxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n. ⁵³ Lā' quimacni'ca'n a'ntūn tzē natamasa ka'lhī nataxtāpalī lā' natala xasāsti' a'ntūn tū' maktin catitamasli. Lā' quimacni'ca'n a'ntū natanī ka'lhī natala xasāsti' a'ntūn tū' catitasputli. ⁵⁴ Lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natamasa natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitamasli lā' a'xni'ca' quimacni'ca'n a'ntū natanī natataxtāpalī lā' natala a'ntūn tū' catitanīlh, a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū tatzō'kni't chuntza':

Tlajakō'cani't huan līnīn.

Lā' chuntza' mālakuanīca.

⁵⁵ ¿Lhachū hui' ixlīmāpa'ksīn huan līnīn? Sputlitzā'. ¿Tichū naca'tzani' ixpālacata huan līnīn? Nīn tintī'tza'. ⁵⁶ Ixpālacata huan talaclē'i' ū'tza' nalīniyāuj. Tachi'xcuhui't tū' ta'a'kahuāna'ni' ixley Dios. Chuntza' lītasu'yu que huan talaclē'i' hua'chilh cāmāpa'ksīmā'. Lā' lītasu'yu ixpālacata huan ixley Dios porque tachi'xcuhui't tū' ta'a'kahuāna'ni'lh. ⁵⁷ Pero icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios porque xla' quincāmātlajanīmā'ni' huan līnīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

⁵⁸ Quintā'timīn, lej iccāpāxquī'yāni'. U'tza' iccālihuaniyāni' que tū' catamakxtektit nīn tuntū' nacāmāmakchuyīyāni' lā' nacāmāpānūni'yāni' a'ntū kalhlaka'i'ni'ta'ntit ixpālacata Cristo. Lā' pō'ktu xa'nca nascu'jā'tit para huan Māpa'ksīni' porque ca'tziyā'tit que tū' chu tlakaj a'ntū natlahua'yā'tit por ixpālacata huan Māpa'ksīni'.

16

Ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokcan

¹ Lā' chuhua'j iccāhuaniyāni' ixpālacata huan tumīn a'ntū namākēstokā'tit para nacāmaktāyayā'tit a'ntīn takalhlaka'ī' xalanī'n nac Judea. Chu a'nchī iccāhuani xlaça'n a'ntīn tatakēstoka a'nlhā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. ² Cā'domingo namāqui'tēlha'yā'tit macsti'na'j mintumīnca'n a'ntū tlaja'nī'ta'ntit huanmā' semana. Chuntza' a'xni'ca' na'ica'nācha', xmān namākēstokā'tit a'ntū māqui'nī'ta'ntittza'. ³ Hui'xina'n cacālcas'a'ctit huan chi'xcuui'n a'ntī lacuan para natalē'n mili'a'ksajna'ca'n. Lā' quit na'iccāmaxqui' kalhtin ca'psnat lā' na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. ⁴ Lā' palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xlaça'n.

Ixpālacata a'nlhā a'ncu'tun Pablo

⁵ Na'ictētaxtutēlha huan cā'lacchicni' xalanī'n nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Macedonia lā' ā'calistān na'iccālaka'nāchāni'. ⁶ Lā' chō'la lātma'j na'ictachokoyācha' na mi'ā'lacchicni'ca'n o tzēlasā' a'ntza' na'icpātē'keni' huan cā'lonkni'. Chuntza' hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' na'ictaxtupala chuxalhā na'ica'ncu'tun. ⁷ Tū' iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'xni'ca' na'iccālaka'nāni'. Ictachokocu'tunācha' lātma'j palh Dios lacasqui'n. ⁸ Pero na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta huan cā'tani' a'ntū mēpācuhuīcan Pentecostés. ⁹ Chuxalhā nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios a'yuj lhūhua' a'nan quintā'ca'tza.

¹⁰ A'xni'ca' nachā'nācha' huan Timoteo, ca'a'cnīni'ni'tit lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit para que tū' namāxana'n. Lā' xa'nca cachi'patampāxtoktit porque xla' scujmā' para huan Māpa'ksīni' chu a'cxtim hua'chi quit. ¹¹ Lā' tū' ca'a'nalh nīn tintī' a'ntī nalakmaka'n pero xa'nca namaktāya'yā'tit para que naquilakmin. Quit icka'lhīmā' lā' nā iccāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'.

¹² Lā' ixpālacata quintā'tinca'n Apolos, lej icsqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn a'ntī nacālaka'nāchāni' pero tū' ixtapuhuān ixuani't de na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'xni'ca' naka'lhī lugar.

A'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lhtit. Tū' tixtāpalī'yā'tit a'ntū kalhla'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chu a'nchī cāminī'ni' huan chi'xcuui'n lā' catahui'xcā'nī'tit. ¹⁴ Chuxatū natlahua'yā'tit, catlahua'tit porque cāpāxqui'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit que huan Estēfnas lā' ixlihuāk ixfamilia xlaça'n xapū'la a'ntīn takalhlaka'ī'lh a'xni'ca' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios nac huan ti'ya't a'nlhā huanican Acaya. Lā' māni' xlaça'n tatanūni'lh cāmaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh. ¹⁶ Lej iccāsqi'ni'yāni' cacā'a'kahuāna'ni'tit xlaça'n lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit chā'tunu' a'ntī xa'nca tatā'scuja lā' tamaktāya ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua porque tachilh huā'tzā' Estēfnas lā' Fortunato lā' Acaico. Xlaça'n milaktapalhca'n como quintalakmilh lā' chuntza' hua'chilh xa'iccālaktzī'nkō'ni' milihuākca'n. ¹⁸ Xlaça'n quintamāpāxuhuīlh lā' nā nacātāmāpāxuhuīyāni' hui'xina'n. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit chi'xcuui'n a'ntī hua'chi xlaça'n.

¹⁹ Huan a'ntīn takalhlaka'ī' lā' xalanī'n chuxalhā nac huan ti'ya't a'nlhā huanicān Asia, xlaça'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Lā' Aquila lā' Priscila a'ntī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchāni' saludos ixpālacata huan Māpa'ksīni'. Lā' nā chu a'cxtim ixlihuākca'n a'ntīn tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos. Nā hui'xina'n nalā'saludarlī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j māni' quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchāni' saludos.

²² Palh chā'tin tū' pāxqui' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, camāpātīnīca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsīcua'lanālīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Lej iccāpāxqui'kō'yāni' ixpālacata Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Corinto

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto a'ntī ixtakalhlaka'i'

¹ Iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta quina'n, quit Pablo lā' Timoteo a'ntī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo como Dios quilīhui'līlh quilī'apóstol. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Dios lā' takēstokā'tit nac Corinto para namācā'tani'yā'tit Dios. Lā' nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'i' ixlīhuāk huan nac Acaya. ² Cacālakalhu'mani' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nīni'ni'.

Pablo lej pātīni'lh

³ Camaxquī'ca pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixTāta' huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n lā' quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁴ Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni' pō'ktu a'xni'ca' pātīni'nāuj. Lā' Dios lacasqui'n que nacāmāko'xaka'tlī'yāuj ā'makapitzīn a'ntīn tapātīni'mā'na chuntza' hua'chi Dios quincāmāko'xaka'tlī'yāni'. ⁵ Como Cristo lej pātīni'lh, nā quina'n lej pātīni'nāuj. Lā' Cristo quincāmāko'xaka'tlī'yāni' a'xni'ca' pātīni'nāuj. ⁶ Lā' como quit icpātīni'n, chuntza' tzē iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' tzē iccāmaktāyayāni' para nakalhlaka'i'ya'tit ā'chulā'. Lā' como Dios quimāko'xaka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xaka'tlī'yāni' hui'xina'n lā' nā tzē na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' hui'xina'n pātīni'nā'tit hua'chi quit. ⁷ Lā' quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n natāyani'yā'tit a'yuj nā pātīni'mpā'na'ntit. Lā' nā icca'tzī que nacātamāko'xaka'tlī'yāni'.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tziyā'tit a'nchī iclipātīni'lh a'xni'ca' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit tū'tza' xa'ictāyani'. Icpuhualh palh tū'tza' ā'chulā' xa'iclatahuī'lh. ⁹ Xa'icpuhuan palh na'icnītzā'. Xa'icca'tzī que quit tūlatza' xa'ictlahua nīn tūntū'. Lā' ū'tza' xa'iclipāhuan xmān Dios. Xla' ū'tza' a'ntīn tzē cāmālakahuanīchoko huan nīni'n. ¹⁰ Dios quimāpūtāxtūlh de huanmā' lijicua'. Lā' tzēcus naquimāpūtāxtū Dios. Quit icca'tzī que Dios naquimāpūtāxtū a'xni'ca' na'ictahui'lapala nac cā'lijicua'. ¹¹ Xmān tasqui'nī que hui'xina'n naquilālīkalhtō'ka'yāuj. Lā' chuntza' naquilāmak-tāyayāuj hui'xina'n. Lā' chuntza' a'xni'ca' Dios naquisicua'lanālī, lhūhua' a'ntī nata-maxquī' Dios pāxcatca'tzī, xpālacata a'ntū Dios māstā'nī't chu a'nchī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo hualh a'nchī tū' lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxūj iclahui' como quit icca'tzī que xa'nca ictlā'huanī't na milaclhpu'nanca'n lā' nā na ixlachpu'nanca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't. Tū' ica'kxokonunī't. Dios quimaxquī'lh tapāstacna'. Lā' ū'tza' xa'nca iclīlatlā'huan. Dios lej lakalhu'manīni'n. Quimaxqui'nī't tapāstacna' a'ntūn tū' hua'chi ixtapāstacna'ca'n huan tachi'xcuhui't a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. ¹³ A'ntū iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n huā'mā' huanicu'tun xmān a'ntū māchekxī'yā'tit hui'xina'n a'xni'ca' lakapūtle'keyā'tit. Tū' iccāhuanimā'ni' ā'catūhuā. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n xa'nca namāchekxikō'yā'tit a'ntū ictzo'kmā'. ¹⁴ Xmān ā'makapitzīn de hui'xina'n māchekxī'yā'tit a'nchī nalīpāxuhua'yā'tit hui'xina'n por quimpālacata a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' nā quit na'icpāxuhua por mimpālacataca'n.

¹⁵ Lā' como quit xa'icca'tzī huā'mā', quit icpuhualh na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n xapū'la. Lā' chuntza' tzē maktu' xa'iccālaka'nchāni'. ¹⁶ Quit iccātēlaktāxtucu'tuni' hui'xina'n a'xni'ca' icmilh nac Macedonia. Lā' nā icpuhualh que na'iccālaka'nāchāni' a'xni'ca' xa'ictāxtulh nac Macedonia. Lā' ā'calīstān chuntza' hui'xina'n ixquilā'o'kska'lhilē'uj nac Judea. ¹⁷ A'yuj icualh que xa'iccālaka'nchāni' hui'xina'n, quit tūlah iclōkentāxtūlh. Lā' ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ickalhkamāna'mā' a'xni'ca' icualh que xa'ica'ncu'tun a'ntza'. A'xni'ca' quit iclīchihuīna'n a'ntū na'ictlahua, tū' icchihuīna'n hua'chi huan chi'xcuhui'n xalanī'n huan cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que stu'ncua' natatlahua catūhuā

a'yuj taca'tzī que tū' catitatlōkentaxtūlh. ¹⁸ Dios tū' maktin taxtāpalī. Lā' xla' ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. A'ntū iccāhuaniyāni' hui'xina'n tzē nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁹ Quit lā' Silvano lā' Timoteo xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Tzē kalhlaka'ī'can a'ntū huan Jesucristo. Pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' tū' maktin taxtāpalī. ²⁰ Ixlihuāk a'ntū Dios huan que natlahua, Jesucristo tlōkentaxtūkō' ixlihuāk. U'tza' līmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios, como xla' tlōkentaxtū a'ntū huan por ixpālacata Jesucristo. ²¹ Dios ū'tza' a'ntī quimaktāya para na'ickalhlaka'ī' xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā hui'xina'n cāmaktāyayāni' para nakalhlaka'ī'yā'tit xa'nca huan Jesucristo. Lā' nā xla' quilacsacnī't para na'ictā'scujā. ²² Dios quincālakmacamini'ta'ni' huan Espīritu Santo a'ntī hui' na qui'a'clhcunucca'n. Chuntza' tasu'yu que tapa'ksiyāuj con Dios. Lā' nā tasu'yu que Dios natlōkentaxtū a'ntū huan que naquincātlahuani'yāni'.

²³ Dios ca'tzī palh stu'ncua' a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Palh quit xa'iccālaka'nchāni' cahuā nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Lā' Dios caquimāpātīnīlh palh tū' stu'ncua' huā'mā'. ²⁴ Quit tū' iccāmāpa'ksīcu'tunāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'ncatza' kalhlaka'ī'yā'tit. Xmān iccāt-lahuani'cu'tunāni' a'ntū lej nalīpāxuhua'yā'tit.

2

¹ Lā' ū'tza' quit iclīhui'līlh que tū' iccālaka'nchāni' hui'xina'n palh ixtasqui'nī que xa'iccālacaquilhnīni'. Palh quit xa'ica'ncha' cahuā iccālacaquilhnīyāni', lej ixlīlakaputzauj quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīni' hui'xina'n, tū' ixa'nalh a'ntī ixquimāpāxuhuīlh quit. Palh hui'xina'n lakaputzayā'tit, quit tūla līpāxūj iclatahui'la. ³ Lā' ū'tza' tū' iclī'a'lh. Xmān iccātzo'kni'ni' huan kalhtin carta. Tū' xa'ica'ncu'tunācha' iccālacaquilhnīyāni' lā' nīn xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Palh hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'n, quit na'iclīpāxuhua lā' nā hui'xina'n nalīpāxuhua'yā'tit. ⁴ Quit lej xa'iclakaputza a'xni'ca' iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' nā lej xa'iccalhuan como xa'icca'tzī que iccāmālakaputzīni' a'ntū xa'iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. Lā' tū' xa'iccāmālakaputzīcu'tunāni'. Iclacasqui'lh que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Ixtasqui'nī namāspūtūnu'ni'can huan chī'xcu' a'ntīn tū'tza' ixtlahua a'ntūn tū' tzey

⁵ Lā' huanmā' chī'xcu' a'ntī tlhualh a'ntūn tū' tzey, xla' iclīlakaputzalh, como tū' līmakuan a'ntūn tlhualh. Lā' ā'chulā' cāmālakaputzīni'ta'ni' hui'xina'n. Tū' icuan palh milīhuākca'n hui'xina'n cāmālakaputzīni'ta'ni' como chō'la tū' milīhuākca'n. ⁶ Mintalhūhuā'tca'n de hui'xina'n māpātīnī'nī'ta'ntit huanmā' chī'xcu'. Chuhua'j tzeytza'. Tū'tza' camāpātīnī'tit. ⁷ Chuhua'j camāspūtūnu'ni'tit lā' camāko'xamixī'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n, huanmā' chī'xcu' tūlalh catitāyani'lh, como lej ixlīlakaputzalh. ⁸ U'tza' iccālīsqi'ni'yāni' hui'xina'n camāsu'yu'tit a'nchī pāxquī'yā'tit. ⁹ A'xni'ca' quit iccāmācā'ni'chāni' huan kalhtin carta, quit icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixtlahua'tit a'ntū iccāhuanini' ixpālacata huanmā' chī'xcu'. Icca'tzīcu'tulh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māspūtūnu'ni'yā'tit huanmā' chī'xcu', nā quit na'icmāspūtūnu'ni'. Palh quit icmāspūtūnu'ni'nī't catīhuā, por mimpālacataca'n icmāspūtūnu'ni'nī't na ixlacapūn Cristo. ¹¹ Māspūtūnu'ni'yāuj como tū' lacasqui'nāuj naquincātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Ca'tzīyāuj que huan ko'ti'ti' lej a'kxokonun.

Pablo tamakchuyīlh a'xni'ca' ixuī' nac Troas

¹² Quit iccētāxtulh nac Troas como a'ntza' icmāsu'yucu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' iccētāxtulh a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'ni'ttza' ixlihuāk a'ntza'. ¹³ Lā' a'yuj xa'nca taxtulh, quit lej xa'ictamakchuyīnī't, como quintā'tinca'n, Tito, tū' chā'lh a'ntza' chuntza' hua'chi xa'iclacāxlanī'ta'uj. U'tza' iccālīmakxtekli xalanī'n nac Troas lā' icmilh nac Macedonia como icpuhualh que Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios xa'nca taxtu

¹⁴ Maxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como por ixpālacata Cristo xa'nca taxtuyācha' huan tachihuīn a'ntū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya para na'icmāsu'yu lakachu ixpālacata Cristo. Lā' huā'mā' tamāscatīn hua'chi lakatin perfume a'ntū a'kahuan lakachu. ¹⁵ Līpāxuhua Dios a'nchī quina'n icmāsu'yuyāuj ixpālacata Cristo. Quina'n hua'chi huan xajini' pūm a'ntū a'ksajcan Dios na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza' lā' nā a'ntīn tūna'j tapūtaxtu. ¹⁶ Na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tūna'j tapūtaxtu huan tamāscatīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi catūhuā a'ntū pu'csa lā' lankīcan. Lā' na ixlaclhni'ca'n a'ntīn tapūtaxtunī'ttza', huan tamāscatīn a'ntū ixpālacata Cristo, xla' hua'chi lakatin perfume a'ntū māstā' quilhtamacuj. Nīn tintī' a'ntīn tzē ixa'cstu namāsu'yu ixpālacata Cristo. Tasquī'nī que Dios namaktāya. ¹⁷ Quit tū' hua'chi a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' taxtāpalī huan tamāscatīn a'ntū ixla' Dios. Xlaca'n tū' xa'nca tamāsu'yu como xmān ta'a'kxokotlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios, como xla' quilīmāmacū'nī't na'ictā'scuja Cristo.

3

A'ntū huan huan xasāsti' convenio

¹ Lasā' ā'makapitzīn natahuan que quit icka'tla'jca'tzī lā' quilīchihuīna'ncan quē'cstu. Tū' tasquī'nī que quit na'iccāmaxquī'yāni' kalhtin carta a'ntū nahuan que quit tzeyā chi'xcu'. Lā' tū' tasquī'nī que hui'xina'n naquilāmaxquī'yāuj kalhtin carta a'ntūn tzē na'iclē'n chuxalhā, chuntza' hua'chi talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chi quincarta, como por mimpālacataca'n tzē ca'tzīcan que tzey a'ntū ictlahua. Lā' huā'mā' carta tzē natalaktzī'n lā' natalakapūtle'ke ixlihuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Hui'xina'n hua'chi lakatin carta hua'nī'ta'ntit a'ntū tatzo'kni' na qui'a'clhcunuc, como quit lej iccāpāstacāni' hui'xina'n. ³ Hui'xina'n hua'nī'ta'ntit hua'chi lakatin carta a'ntū Cristo quimātzo'knīlh. Huanmā' carta tū' tzo'kcanī't con tinta. Lā' tū' tzo'kcanī't nac lakatin chihuix a'ntū hua'chi lhta'ca'la'. Huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamilh a'ntī xalakahuan, xla' cāxtāpalīni'ni' mintapāstacna'ca'n a'xni'ca' iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tasu'yu a'ntūn tlahuanī't Cristo para hui'xina'n.

⁴ Chuntza' icuan como quit icca'tzī que tzey a'ntū icmāsu'yu na ixlacapūn Dios, como Cristo quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu. ⁵ Quit tū' icuan que xmān quē'cstu tzē ictlahua huā'mā' litlōt. Dios quimaktāya lā' ū'tza' tzē iclitlahua. ⁶ Xla' ū'tza' a'ntī quimaxquī' tapāstacna'. Lā' ū'tza' tzē iclīmāsu'yu huan xasāsti' convenio a'ntū Dios tlahuanī't con huan tachi'xcu'huī't. Lā' huanmā' convenio tū' hua'chi lakatin ley a'ntūn tatzo'kni'. Huanmā' convenio lichihuīna'n huan Espīritu Santo. Huan ley māsu'yu palh ixlihuākca'n huan tachi'xcu'huī't taka'lhī ixtalaclē'i'ca'n lā' ū'tza' natalīnī. Huan Espīritu Santo māstā' xasāsti' quilhtamacuj.

⁷ Lā' huā'mā' ley a'ntū māsu'yu que tasquī'nī nanīcan, huā'mā' tzo'kca nac lakatu' chihuix. Lā' a'xni'ca' maxquī'ca Moisés huanmā' ley, a'nalh lakatin ka'tla' xkakana'. Lā' ixlacan Moisés lej ī'xkaka. Lā' huan israelitas a'ntī ixtayāna' a'ntza' tū' tapātīlh a'nchī ī'xkaka como iccālakachi'pa. Lā' huā'mā' xkakana' tū' lej xlīt xkakalh como lacatzucu mixli. Lā' chuntza' lej tzēhuanī't ixuanī't a'nchī Dios māstā'lh huan ley. ⁸ Más tzēhuanī't huan līmāscatīn a'ntū huan Espīritu Santo quincāmaxquī'yāni'. ⁹ Tzēhuanī't ixuanī't ixley Moisés a'yuj por ixpālacata huā'mā' ley ca'tzīcan que huan tachi'xcu'huī't nacāmāpātīnīcan. Más xatzēhuanī't huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, como huā'mā' quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī tzē nalixapacan a'ntū lacle'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' ley lej tzēhuanī't ixuanī't. Lā' a'yuj lej tzēhuanī't ixuanī't, huan ley tūla tā'mālacastuccan con huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹¹ Palh huan ley tzēhuanī't ixuanī't a'yuj tū' makān ixtāyani'lh, más tzēhuanī't a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' ū'tza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹² Quit icca'tzī que lej tzey huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' quit iccālimāsu'ni'cu'tun ixlihuākca'n huan tachi'xcu'huī't. ¹³ Quit tū' ictlahua hua'chi huan Moisés. Xla'

ixtalakatlapa. Lā' chuntza' huan israelitas tūlah talaktzī'lh a'nchī ixmīxmā' a'ntū ī'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Huan israelitas tū' ixtamāčekxī. Lā' hasta chuhua'j xlacan tū' tamāčekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke huan ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzo'kni' huan convenio xala' makāntza'. Lā' huā'mā' tzē māčekxīyāuj xmān palh tā'tapaksiyāuj Cristo. ¹⁵ Lā' hasta chuhua'j huan israelitas tū' tamāčekxī a'xni'ca' talakapūtle'ke a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁶ Pero a'xni'ca' kalhatin kalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni' Jesucristo, tzētza' māčekxī a'ntūn tzo'kli Moisés. ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu lakatin con huan Espiritu Santo. Lā' a'ntin tatā'latlā'huan huan Espiritu Santo, xlacan tū' caticāmāclē'nīca. ¹⁸ Quina'n māčekxīyāujtza'. Hua'chilh tū'tza' talakatlapanī'ta'uj na quilacanca'n. Lā' chuntza' hua'chilh laktzī'nāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac lakatin espejo. Laktzī'nāuj a'nchī lej ka'tla' lā' lej tzey. Lā' quina'n taxtāpalitēlhayāuj lā' ā'chulā' layāuj hua'chi Cristo.

4

¹ Lā' chuntza' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quilīmāmacū'lh huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' tū' iclakachā'ni'. Tū' icmakxteka de icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ² Quit tū' maktin ictlahua a'ntū līmāxana' a'ntū lakatzē'k tlahuacan. Lā' tū' ica'kxokonun. Lā' tū' icxtāpalī ixtachihuīn Dios. Xa'nca icmāsu'yu a'ntū stu'ncua' na ixlacapūn Dios. Lā' ixlihuākca'n huan tachi'xcuhūit' tzē nataca'tzī que stu'ncua' a'ntū icmāsu'yu. ³ A'ntin tū' tamāčekxī huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo a'ntū icmāsu'yu, ū'tunu'n a'ntī nacāmāclē'nīcan. ⁴ Xlacan a'ntin tū' takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn, xlacan tū' tamāčekxī. Huan ko'ti'ti' tū' lacasqui'n que xlacan natamāčekxī. Lā' ū'tza' tū' talīmāčekxī. Huan ko'ti'ti' hua'chi ixdiosca'n. Hua'chilh ū'tza' iccāmālakatzī'lh como xla' tū' lacasqui'n que xlacan natalaktzī'n huan xaxkakana' a'ntū xatzey tachihuīn xpālacata Cristo. Cristo, xla' lej ka'tla' lā' chu lakatin hua'chi Dios. ⁵ A'ntū icmāsu'yu quit, tū' para naquilīmāka'tlī'can. Quit icmāsu'yu xpālacata Jesucristo que ū'tza' huan Māpa'ksīni' lā' tasqui'nī namācā'taniyāuj. Quit iccāmaktāyayāni' hui'xina'n como ū'tza' a'ntū Jesucristo lacasqui'n que na'ictlahua. ⁶ Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'ni' a'ntū xastu'ncua'. Hua'chilh ū'tza' ixmāxkakēlh quintapāstacna'ca'n. Xla' ū'tza' a'ntī mātā'lh lakatin līmāpa'ksīn a'xni'ca' ixtlahuamā' huan quilhtamacuj. Lā' xmān chuntza' a'nalh huan xkakana'. Lā' hua'chilh chuntza' ixquincāmāxkakētēlhani' como quincāmāca'tzīniyāni' a'nchī huani't Dios lā' a'nchī lej ka'tla'. Huā'mā' ca'tziyāuj como māčekxīyāuj a'nchī huani't Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Lā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios quilīmāmacū'lh para na'icmāsu'yu, lā' huanmā' lej lhūhua' ixtapalh. Quit tū' icka'lhī tapāstacna' para na'icmāsu'yu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chi lakatin pūxkatni' a'nlhā tojoma' a'ntū lej ixtapalh. Chuntza' tasu'yu que Dios ū'tza' a'ntī ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tū' quit. ⁸ Lā' a'yuj quit lej icpātīni'n de lhūhua' catūhuā, pō'ktu tzē ictāyani'. Lā' a'yuj a'katunu' tū' icca'tzī a'ntū na'ictlahua, tū' iclakachā'ni'. ⁹ Lā' a'yuj quimacaputzacan, Dios tū' quimakxteka. Lā' a'yuj a'katunu' hua'chilh quintlajacan, pero tū' quintlajakō'can. ¹⁰ Pō'ktu lijicua' icuī' como quimaknīcu'tuncan, chuntza' hua'chi ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. Chuntza' tasu'yu palh quimaktāyamā' Jesucristo xalakahuan. ¹¹ Līhuancus iclatlā'huan nac quilhtamacuj, quimaknīcu'tuncan, como quit ictā'scuja Jesucristo. Chuntza' tasu'yu que quit tzē iclatahui'la xmān por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. ¹² Como quit icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn xpālacata Jesucristo, pō'ktu quimaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n, como quit iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n xpālacata Cristo.

¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh kalhatin: Quit ickalhlaka'ī'lh, lā' ū'tza' quit iclihuani que Dios lej ka'tla'. Lā' quit nā ickalhlaka'ī'nī't, lā' ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios como icca'tzī que Dios mālahuanīchokolh huan Māpa'ksīni'

Jesucristo. Lā' nā icca'tzī que quit naquimālahuanīchoko, como quit ictapa'ksī con Jesucristo. Lā' hui'xina'n lā' quit a'cxtim naquincātalē'nāni' na ixlacapūn Dios. ¹⁵ Ixlīhuāk a'ntū icpātīlh, quit icpātīkō'lh como iclacasqui'lh que hui'xina'n ixkahlaka'i'tit. Lā' chuntza' a'xni'ca' lhūhua' de hui'xina'n nakahlaka'i'yā'tit, namaxqui'yā'tit pāxcatca'tzī Dios lā' namāka'tlī'yā'tit Dios.

¹⁶ U'tza' tū' iclīlakachā'ni'. Quit scalana'jua' iclamā' lakaliyān. Lā' a'yuj tū' tli'hui'qui quimacni', quilīcatzīn ā'chulā' litli'hui'quin ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁷ A'ntū icpātīmā' hua'chilh xmān macsti'na'j lā' hua'chilh tū' makān icpātīmā' como por ixpālacata huā'mā', Dios lej naquiscua'lanālī para pō'ktu. ¹⁸ Chuntza' icuan quit como quit tū' lej icpāstaca a'ntūn tzē laktzī'ncan. A'chulā' icpāstaca a'ntūn tūla laktzī'ncan. A'ntūn tzē laktzī'nāuj, huanmā' nasputa. Lā' a'ntūn tūla laktzī'nāuj, huanmā' tāyani' para pō'ktu.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi lakatin carpa a'nlhā lahui'lāna'uj. Lā' quit icca'tzī que a'xni'ca' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxqui'yāni' ā'lakatin xasāsti' macni'. Tzē nahuanāuj que huan xasāsti' quimacni'ca'n ū'tza' hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Huanmā' chic ixtatlauj Dios lā' tū' ixtatlaujca'n huan tachi'xcuhūi't. Lā' huā'mā' chic natāyani' para pō'ktu. ² U'tza' lipāniyāuj como a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn, lā' chuntza' tū' catilatā'kchokouj sin quimacni'ca'n. ⁴ Quina'n, como ka'lhīyāujcus quimacni'ca'n nac huā'mā' quilhtamacuj, hua'ntli'jāuj como pātini'mā'nauj. Lā' a'yuj tū' ixmakstekcu'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n a'ntū ka'lhīyāuj chuhua'j, natasputa. Huan xasāsti' quimacni'ca'n a'ntū Dios naquincāmaxqui'yāni' natāyani' para pō'ktu. ⁵ Dios quincālacāxtlahuanī'ta'ni' para que tzē nalatahui'layāuj nac a'kapūn. Lā' quincāmacamini'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. U'tza' līca'tziyāuj que stu'ncua' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶ Lā' chuntza' tū' maktin lakachā'ni'yāuj. Ca'tziyāuj que lihuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj, tūna'j tā'hui'lāna'uj huan Māpa'ksīni' Jesucristo nac a'kapūn. ⁷ Chuhua'j quina'n tū' latlā'huanāuj chu a'nchī laktzī'nāuj. Latlā'huanāuj chu a'nchī a'ntū kalhlaka'i'yāuj. ⁸ Lā' chuntza' quina'n tū' lakachā'ni'yāuj. Makstekcu'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n como tā'latahui'lacu'tunāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁹ U'tza' nalīhui'liyāujtit natlahuayāuj a'ntū Jesucristo lacasqui'n palh hui'lāna'uj con Dios nac a'kapūn lā' palh hui'lāna'ujcus nac quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' lihui'liyāuj como quilīhuākca'n ka'lhī natāyayāuj na ixlacapūn Cristo. Xla' naquincājuzgarliyāni' chātunu' de quina'n. Lā' namaklhtīni'nāuj quilīhuākca'n chu a'nchī latā'kchokonī'tauj, palh xa'nca o palh tū' xa'nca nac huā'mā' quilhtamacuj.

Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcuhūi't

¹¹ Lā' como quit ica'cnīni'ni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' ica'kahuāna'ni'cu'tun, quit iccāmākalhlaka'i'nīcu'tun huan tachi'xcuhūi't. Dios laktzī'n qui'a'clhcunuc. Lā' quit icpuhuan que nā hui'xina'n ca'tziyā'tit que quit ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹² Quit tū' icka'tla'jca'tzī na milacapūnca'n. Lā' tū' ū'tza' iclīchihuīna'mā' chuntza'. Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n tzē naquilāmaktāyayāuj a'xni'ca' naquilē'ksa'nīni'ncan. Iclacasqui'n que tzē nacākalhtiyā'tit a'ntīn quintalē'ksa'nīni'n. Xlaca'n tapuhuan palh lakka'tla'n a'yuj tū' tzey ixa'clhcunucca'n. ¹³ A'yuj makapitzīn tahuan palh quit icchuya lā' a'yuj ā'makapitzīn tahuan palh xa'nca icpāstacna'n, quit ictlahuacu'tun xmān a'ntū nalipāxuhua Dios. Lā' iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n como iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakahlaka'i'yā'tit. ¹⁴ Cristo lej quincāpāxqui'yāni' lā' ū'tza' iclītlahuacu'tun a'ntū xla' lacasqui'n. Quina'n kalhlaka'i'yāuj que Cristo nīlh por ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhūi't. Chuntza' ca'tziyāuj que hua'chilh quilīhuākca'n ixnīuj. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quimpālacataca'n, chuntza' lihuan lahui'lāna'uj, tū' catilatā'kchokouj chu a'nchī xmān quintapuhūanca'n. Tasqui'nī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī ixtapuhūan Cristo. U'tza' a'ntī nīlh por quimpālacataca'n lā' lakahuanchokolh.

¹⁶ Lā' chuntza' tū'tza' iccālaktzī'n ā'makapitzīn chi'xcu'huī'n chu a'nchī talaktzī'n huan chi'xcu'huī'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Xapū'la xa'icpuhuan de Cristo chu a'cxtim hua'chi tapāstaca xalanī'n nac quilhtamacuj. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh kalhatin chi'xcu' kalhlaka'ī' Cristo, chuntza' taxtāpalī ixtapāstacna' lā' hua'chi xasāsti' chi'xcu' la. Ixlīhuāk a'ntū xala' pū'la lakspu'tnī'ttza'. Huan chi'xcu' tū'tza' hua'chi xapū'la. Huāktza' xasāsti' ixtapāstacna'.

¹⁸ Xmān Dios a'ntī tzē xtāpalī kalhatin chi'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigos Dios como Jesucristo māpalalh a'ntū ixlaclē'nāuj. Lā' Dios quincālīmāmacū'nī'ta'ni' que nacāmāca'tzīniyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ¹⁹ Por ixpālacata Cristo, Dios ixamigos cātlahuacu'tun huan tachi'xcu'huī't lā' cāmāspu'tūnu'ni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n. Lā' quincālīmāmacū'nī'ta'ni' nacāmāca'tzīniyāuj ā'makapitzīn a'nchīn tzē natalīla ixamigos Dios. ²⁰ Lā' chuhua'j quit ixlacscujni' Cristo. Hua'chilh Dios ixchihuīna'lh a'xni'ca' iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n. Iccāsqui'ni'yāni' con ixlīmāpa'ksīn Cristo, que catamakxtektit que Dios nacātlahuayāni' ixamigos. ²¹ A'yuj Cristo tū' maktin tlahualh a'ntūn tū' tzey, Dios māmakinīni'lh para namāpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' por ixpālacata Cristo, Dios xapa quintalaclē'i'ca'n lā' tū'tza' laclē'nāuj.

6

¹ Quit, como ictā'scuja Dios, iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n, camaklhtīni'ntit huan talakalhu'mān a'ntū Dios cātlahuani'cu'tunāni'. ² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Quit ickaxmatli a'nchī quisqui'ni' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' ictlahuani'cu'tuni' huan talakalhu'mān.

Quit icmaktāyani' a'xni'ca' iccāmāpūtaxtūcu'tunli huan tachi'xcu'huī't.

Chuhua'j tzē namaklhtīni'ncan huan talakalhu'mān a'ntū Dios māsā'cu'tun. Chuhua'j tzē napūtaxtucan.

³ Quit xa'nca iclatā'kchokocu'tun chuntza' hua'chi tasqui'nī. Palh tū' xa'nca iclatā'kchoko, nahuancan palh tū' tzey a'ntū icmāsu'yu. ⁴ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatā'luan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Lā' ū'tza' quit lacatzucu iclīpātī a'ntū quimpātle'keni'. Lej icpātīni'nī't. Lā' ixquisputni'nī't a'ntū quit xa'icmaclacasqui'n. Lā' lhūhua' catūhuā a'ntū jicslīhua' quimpātle'keni'nī't. ⁵ Lā' quinkēsno'kcanī't. Lā' quinchī'canī't. Lā' iccātā'talacxtucnī't tachi'xcu'huī't a'ntīn tū' ixquintalaktzī'ncu'tun. Lā' lej palha' icscujni't. Lā' lej iclakachu'huā'lhātani't. Lā' a'katunu' tū' xa'icka'lhī quilīhua't. ⁶ Iclacasqui'n que naca'tzīcan palh quit xa'nca iclatā'luan chuntza' hua'chi tasqui'nī xa'nca natalatā'kchoko a'ntīn tatā'scuja Dios. Huāk tzey quintapāstacna'. Lā' xa'nca icca'tzī a'ntū icmāsu'yu. Lā' icpātī a'ntū quintlahuani'can. Quit lej iclakalhu'manīni'n. Lā' huan Espīritu Santo quimaktāya para na'ictā'scuja Dios. Lā' quit lej iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Lā' quit icmāsu'yu a'ntū xastu'ncua'. Icsuja por ixlīmāpa'ksīn Dios. Dios quimaktāya para que xa'nca na'iclatā'kchoko. Lā' chuntza' tū' quintlaja huan a'ntūn tū' tzey. ⁸ Makapitzīn quinta'a'cnīni'ni'; lā' ā'makapitzīn quintalakmaka'n. Makapitzīn tahuan palh tzey quit; lā' ā'makapitzīn tahuan palh tū' tzey quit. Makapitzīn tahuan palh quit ica'kxokonu'n. Quit icuan xmān a'ntū xastu'ncua'. ⁹ A'yuj makapitzīn tapuhuan palh quit nīn tuntū', ā'makapitzīn taca'tzī palh quit ictā'scuja Dios. A'yuj maklūhua' quit ictahui'la cā'lījicua' lā' hua'chilh xa'ica'mā'tza' icnī, pero iclahuī'cus. Lā' a'yuj quimacaputzacan, tū' quimaknīcanī't. ¹⁰ A'yuj quimpātle'keni'nī't a'ntū lilakaputza, pō'ktu lipāxūj icui'. Lā' a'yuj pobre quit, pero quit iccāmaxquī' ā'makapitzīn a'ntū más xatapala que huan tumīn. Lā' a'yuj nīn tuntū' icka'lhī nac huā'mā' quilhtamacuj, ixlīhuāk a'ntū a'nan, Dios quimaxquī' chu a'nchī icmaclacasqui'n.

¹¹ Quit lej stu'nc iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. ¹² A'yuj hui'xina'n tū' quilāpāxquī'yāuj, pero quit iccāpāxquī'yāni'. ¹³ Iccātā'chihuīna'nāni' hui'xina'n hua'chi quincamana'. Iccāsqui'ni'yāni' que caquilāpāxquī'uj hua'chi quit iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

Quina'n hua'chi ixlitokpān Dios

¹⁴ Tū' chu lakatin cacātā'latit a'ntin tū' takahlaka'i'. Lej xtunc talatā'kchoko a'ntin takahlaka'i' lā' xtunc talatā'kchoko a'ntin tū' takahlaka'i'. Tūla chu lakatin cātlahuacan. Huan xkakana' xtunc lā' huan tzi'sni' nā xtunc. A'ntūn tzey xtunc lā' nā a'ntūn tū' tzey nā xtunc. ¹⁵ Cristo tū' tlhua a'ntūn tlhua huan ko'ti'ti'. Lā' nā a'ntin takahlaka'i' Cristo, xlaca'n tū' tapāstacna'n hua'chi a'ntin tū' takahlaka'i'. ¹⁶ Lā' tū' limakuan namācā'tanīcan ídolos na ixlitokpāna' Dios. Lā' quina'n hua'chi ixlitokpān Dios a'nti xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixlaclhni'ca'n a'ntin takahlaka'i'.

Lā' na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuhui't natala.

¹⁷ Lā' ū'tza' līhuan Dios:

Cataxtunquītīt de a'ntin tatlahua a'ntūn tū' tzey.

Lā' tū' catlahua'tit hua'chi xlaca'n.

Lā' tū' caxa'ma'tit a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' chuntza' hui'xina'n nala'yā'tit quila'.

¹⁸ Quit na'icla hua'chi mintāta'ca'n.

Lā' hui'xina'n nala'yā'tit hua'chi qui'o'kxa'n lā' quintzu'ma'jan.

Chuntza' hualh huan Māpa'ksini' Dios a'nti māpa'ksini'nkō'.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Lā' ū'tza' nalīmakxtekkō'yāuj ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' natlahuayāuj a'ntū ko'hua'jua'. Lā' tū' naka'lhīyāuj huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n. Lā' nalīhui'liyāuj nalayāuj lej xatzey como a'cnīni'ni'cu'tunāuj Dios.

Taxtāpalīh ixtapāstacna'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāsqi'ni'yāni' hui'xina'n que naquīlāpāxquī'yāuj. Nīn tintī' ictlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Nīn tintī' icmāxtuyāhuanī't. Nīn tintī' ica'kxokomaklhtīnī't catūhuā.

³ A'xni'ca' icuan huā'mā', tū' icuan que hui'xina'n quīlātlahuani'nī'ta'uj a'ntūn tū' tzey. Iccāhuaninī'ta'ni'tza' que iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yāni' līhuan iclahuī' lā' hasta na'icnī. ⁴ Chuhua'j quit icca'tzī que hui'xina'n natlahua'yā'tit chu a'nchī iccāhuaninī'ta'ni'. Lā' chuntza' iccāhuani ā'makapitzīn a'nchī hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Quit tū' ictamakchuyīnī't como icca'tzī que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Icpāxuhua a'yuj icpātīni'mā'.

⁵ A'xni'ca' icchilh huā'tzā' nac Macedonia lej ictamakchuyīlh. Lej lhūhua' catūhuā quimpātīle'kenī'lh. Quintatā'lātlahuah. Lā' xa'icjicua'n que icxāmāmakchuyīca a'nti ixtakahlaka'i'mā'nacus. ⁶ Pero Dios cāmāko'xamāka'tlī' a'ntin tatamakchuyīnī't. Dios māchinīlh huan Tito lā chuntza' ictako'xamāka'tlī'lh. ⁷ Lā' ā'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'xni'ca' icca'tzīlh a'nchī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'nī'ta'ntit huan Tito. Xla' quihuanīlh a'nchī hui'xina'n lej quīlālaktzī'ncu'tunāuj lā' a'nchī līlakaputzatit hui'xina'n como ca'tzītīt que ixquīlāmālakaputzīnī'ta'uj. Lā' quihuanīlh a'nchī hui'xina'n quīlāpāstacāuj. Lā' ū'tza' ā'chulā' iclīpāxuhualh.

⁸ Lā' a'yuj huan carta a'ntū iccātzo'kni'ni' hui'xina'n cāmālakaputzīni', quit icpuhuan que tzey a'nchī iccātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Pū'la icpuhualh que tū' xa'ictzo'kli huanmā' carta. Pero tū'tza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu que tū' lej makān lakaputzatit hui'xina'n. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Lā' tū' por xpālacata hui'xina'n līlakaputzatit. Hui'xina'n līlakaputzatit por xpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' makxtektīt mintalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cāmālakaputzīni' xpālacata mintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' xa'nca taxtulh. Lā' chuntza' tasu'yu que tū' iccātlahuani'ni' a'ntūn tū' tzey a'xni'ca' iccātzo'kni'ni' huan carta. ¹⁰ Palh Dios māpuhuanī kalhatin chi'xcu' que tū' tzey a'nchī latlā'huan, lā' palh huā'mā' chi'xcu' nalakaputza lā' naxtāpalī ixtapāstacna', chuntza' Dios namāpūtāxtū. Lā' ā'calīstān huā'mā' chi'xcu' tū' catīpuhualh palh tū' tzey a'nchī pūtāxtulh. Palh catīhuā lakaputza lā' palh tū'

a'kahuāna'ni'cu'tun Dios, huanmā' chi'xcu' tū' catipūtaxtulh. ¹¹ Lā' hui'xina'n tū' chuntza'. A'xni'ca' Dios cāmālakaputzīni', lacapalh tlahua'tit a'ntū ixtasqui'nī. Lā' squi'ntit tamāspūtūn. Ca'tzītīt que a'ntū ixtlahua'ni'ta'ntit huā'mā' lej ko'hua'jua'. Lā' ixjicua'ni'yā'tit Dios. Lā' lej quilāpāstacui quit. Lā' tlahua'cu'tuntit a'ntū na'iclipāxuhua quit. Lā' māpātīnī'tit a'ntī ixtlahuani't a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tasu'yu que hui'xina'n puhua'ntit que tū' tzey a'ntū ixtlahua huanmā' chi'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli huan carta, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahualh a'ntūn tū' tzey, lā' tū' xmān por ixpālacata a'ntīn tlahuani'ca a'ntūn tū' tzey. Quit ictzo'kli huan carta como icmāsu'yucu'tulh na ixlacapūn Dios a'nchī iccāmaktalhcucutunāni' hui'xina'n. ¹³ Lā' chuntza' quilimāko'xamāka'tlī'ca.

Lā' Tito ixlīpāxuhua por mimpālacataca'n. Lā' ū'tza' nā lej iclipāxuhua quit. ¹⁴ A'xni'ca' tūna'j iccālaka'nāchāni' Tito, icuanilh palh hui'xina'n ixquilā'a'kahuāna'ni'uj. Lā' chuhua'j tū' iclīmāxana'n como stu'ncua' a'nchī icuanilh Tito. Ixlīhuāk a'ntū iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n, huāk stu'ncua'. Lā' nā chuhua'j tasu'yu que stu'ncua' a'ntū icuanilh Tito. ¹⁵ Lā' chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxquī'yāni' hui'xina'n lā' cāpāstacāni' hui'xina'n a'nchī hui'xina'n a'cnīni'ni'tit lā' a'kahuāna'ni'tit a'ntū cāhuanini'. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' hua'chi icpuhualh quit. Lā' ū'tza' iclipāxuhua.

8

A'nchī māstā'ca con xatzey tapuhuān

¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tzīyā'tit a'nchī Dios cāsīcua'lanālīlh xalanī'n huan nac lītōkpāna' xala' nac Macedonia. ² Lā' a'yuj xlaca'n lej ix-tapātīni'mā'na, lej ixtapāxuhua. Lā' chuntza', a'yuj lacpobresni' ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' con ixlīhuāk ixtapuhuānca'n. ³ Quit icca'tzī que a'ntū talīhui'līlh tamāstā', huā'mā' tamāstā'lh lā' ā'chulā' huampala. ⁴ Quincātasqui'ni'ni' que xa'icmaklhtīni'uj huan tumīn lā' xa'iccālē'ni'uj huan tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén a'ntī ixtamaclacasqui'n. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' tatlahualh que a'ntū icpuhualh quit. Xapū'la tahananilh Dios que ixtatapa'ksī con xla' lā' ixtatlahuacu'tun ixtapuhuān Dios. Lā' nā ixtatlahuacu'tun a'ntū iccāhuanilh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁶ Lā' chuntza' ic-squi'ni'lh Tito que iccālaka'nchāni' hui'xina'n lā' xla' iccāmaktāyani' para que ixmākēs-tokkō'tit huan tumīn a'ntū namāstā'yā'tit como ū'tza' a'ntī cāmāpuhuanīni' hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n huāk xa'nca tlahua'yā'tit. Xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' xa'nca lakapasā'tit huan ixtachihuīn Dios lā' xa'nca māsuyū'yā'tit. Lā' tlahua'cu'tunā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' quilāpāxquī'yāuj. Lā' chuhua'j tasqui'nī que hui'xina'n namāstā'yā'tit para nacāmaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū' lakatin līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanimā'ni' a'nchī ā'makapitzīn tamāstā'mā'na. Lā' quit iclacasqui'n que hui'xina'n nacāmāxquī'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. Lā' chuntza' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej cāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. ⁹ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī huan quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lej pāxquī'nin. Xla' a'yuj ixtēcu' de ixlīhuāk a'ntū ta'a'nan, xla' pobre lalh como xla' quincāpāxquī'yāni'. Lā' chuntza' quina'n hua'chi ricosnu' lanī'tauj como xla' quincāsīcua'lanālīni'ta'ni'.

¹⁰ Na'iccāhuanīyāni' a'ntū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n māstā'cu'tuntit tumīn. Hui'xina'n xapū'la tzucutit māstā'yā'tit. Lā' xmān tzucutit mākēstokā'tit. Quit icpuhuan que xatzey nala palh hui'xina'n natlahuakō'yā'tit. ¹¹ Xapū'la timāstā'cu'tuntit huan tumīn. Chuhua'j catlōkentaxtūtīt chu a'nchī tzē namāstā'yā'tit chā'tunu'. ¹² Līpāxuhua Dios palh kalhatin con tapaxuhuān māstā' chu a'nchī tzē namāstā' kalhatin. Dios, xla' tū' quincāsqui'ni'yāni' a'ntūn tū' ka'lhīyāuj.

¹³ Tū' iccāhuanimā'ni' hui'xina'n que namāstā'yā'tit ixlīhuāk a'ntū ka'lhī'yā'tit a'xni'ca' nacāmāxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. ¹⁴ A'ntū icuan ū'tza' huā'mā': Que chu a'cxtim nataka'lhī ixlīhuākca'n huan tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmāxquī'yā'tit a'ntīn tū' taka'lhī. Lā' palh namin lakatin chī'chini' a'xni'ca' hui'xina'n tū' catika'lhī'tit

nīn tuntū', xla'ca'n nacātāmakṭāyāyāni' hui'xina'n. Chuntza' tzey nala. ¹⁵ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'nti lej lhūhua' mā'kēstokli, tū' a'katāxtūni'lh.

Lā' a'ntin tantzina'j mā'kēstokli, tū' sputni'lh.

Tito lā' a'ntin tatā'a'lh

¹⁶ Icmāxqui' pāxcatca'tzī Dios como Tito lacasqui'n que hui'xina'n xa'nca nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi quit iclacasqui'n que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit.

¹⁷ Tito ixa'cstu puhualh que nacālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' icuanilh que ca'a'ncha', xla' a'ncu'tulh como iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n.

¹⁸ Lā' quit ictā'macā'mā' Tito kalhatin quintā'tinca'n a'nti lakapaskō'can na ixlihuāk huan litokpānna'. Lhūhua' a'ntin tahuan que xla' xa'nca scuja a'nchī māsuyū huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁹ Lā' nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsali huan ā'makapitzin tā'timīn xalanī'n huan ā'makapitzinni' litokpānna' ā'tzā'. Xla'ca'n talacasqui'n que xla' naquintā'a'n a'xni'ca' quit na'iccālē'ni' huan tumīn a'ntin tamaclacasqui'n xalanī'n nac Jerusalén. Por ixpālacata huā'mā' tumīn, xla'ca'n natamaxqui' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' nā nataca'tzī que quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Līscalana'jua' na'icmākēstokāuj huan tumīn para que tū' naquilē'ksa'nīni'ncan. Tū' iclacasqui'n que nahuancan que tū' iclōkentaxtū a'ntū quilimāmacū'can ixpālacata huan lhūhua' tumīn. ²¹ A'xni'ca' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn huāk tzey iclāhuacu'tun na ixlacapūn Dios lā' nā ixlacapūnca'n tachi'xcuui't.

²² Na'iccālāmacā'nāchāni' hui'xina'n huā' tamā'na chi'xcuui'n. Lā' nā na'iccātā'macā'n ā'kalhatin quintā'tinca'n. Xla' tlōkentaxtūkō' ixlihuāk a'ntū limāmacū'can. Huā'mā' lej maklhūhua' iclaktzī'nī't. Lā' chuhua'j ā'chulā' tlōkentaxtūcu'tun huā'mā' limāmacū'n, como xla' ca'tzī que hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit a'ntū tasqui'nī. ²³ Lā' Tito, xla' quintā'scuja. Tito lā' quit iccāmaktāyāni'ta'ni' hui'xina'n. Lā' huan tā'timīn a'nti natatā'a'n Tito, xla'ca'n tamacā'ni't xalanī'n huan nac litokpānna' xala' huā'tzā'. Lā' como xla'ca'n xa'nca talatā'kchoko, ū'tza' lī'a'cnīni'ni'can Cristo. ²⁴ A'xni'ca' natachā'nācha' Tito lā' huan tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit. Lā' huan ā'makapitzin tā'timīn natalaktzī'n a'nchī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit. Lā' chuntza' naca'tzīcan que stu'ncua' a'nchī icualh que hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit huan tā'timīn.

9

Mākēstokcu'tunca huan tumīn para huan tā'timīn

¹ Tū' tasqui'nī que quit na'iccāhuaniyāni' namākēstokā'tit huan tumīn a'ntū nacālī-maktāyayā'tit huan tā'timīn. ² Quit xa'nca icca'tzī que hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuaninī't xalanī'n nac Macedonia a'nchī tlahua'yā'tit hui'xina'n a'ntūn tzey. Iccāhuaninī't a'nchī hui'xina'n xalanī'n nac estado de Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. Lā' a'xni'ca' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tulh huan xalanī'n nac estado de Macedonia. ³ Lā' como iccāhuaninī't xla'ca'n que hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit huan tumīn, chuntza' tū' tzey palh hui'xina'n tū' natlōkentaxtūyā'tit. Lā' ū'tza' iccālīlakmacā'nchāni' huan tā'timīn. Lā' chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn chu a'nchī iccāhuaninī't xla'ca'n. ⁴ Palh hui'xina'n tū' tlahua'yā'tit lā' palh ā'makapitzin xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', lā' palh hui'xina'n tūna'j mā'kēstokā'tit huan tumīn, quit na'ictamāxanī' como iccāhuaninī't que hui'xina'n namāstā'yā'tit huan tumīn. Lā' nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīpuhualh que tasqui'nī que na'iccāhuani huan tā'timīn que naquintapū'lani'. Lā' chuntza' xla'ca'n natamaklhtīni'n huan tumīn a'ntū hui'xina'n hua'nā'tit que namāstā'yā'tit. Lā' chuntza' natasuyū que hui'xina'n māstā'yā'tit con ixlihuāk mintapuhuanca'n. Lā' tū' catitasuyulh palh quit xa'iccāsāmāstā'nīni' huan tumīn.

⁶ Ca'tzīyāuj que a'ntin tantzina'j natacha'n, xla'ca'n nā tantzina'j natamakala. Lā' a'nti lhūhua' natacha'n, xla'ca'n lhūhua' natamakala. Lā' nā chuntza' quina'n a'xni'ca' māstā'yāuj. Palh lhūhua' namāstā'yāuj, nā lhūhua' namaklhtīni'nāuj. ⁷ Chā'tunu' de

hui'xina'n camāstā'tit chu a'nchī puhua'nā'tit que tzē namāstā'yā'tit. Lā' tū' camāstā'tit con tā'kcha. Lā' tū' catusu'yulh palh cātasāmāmāstā'nīyāni'. Dios cāpāxquī' a'ntin tamāstā' con ixlīhuāk ixtapuhūanca'n. ⁸ Dios tzē nacāmaxquī'yāni' lej lhūhua'. Lā' hui'xina'n, a'yuj cāmaxquī'yā'tit ā'makapitzin, hui'xina'n naka'lhīyā'tit a'ntū namaclacasqui'nā'tit. ⁹ Tatzō'kni' na ixtachihuin Dios ixpālacata kalhatin tzeyā chi'xcu': Xla' lej lhūhua' cāmaxquī' huan pobresni'.

Lā' chuntza' pō'ktu tzē nacāmaxquī'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmaxquī'yāni' a'ntū nacha'nāuj, como ū'tza' Dios a'nti mās-taquī. Lā' chuntza' nalīka'lhīyāuj a'ntū nahua'yāuj lā' nā a'ntū nacha'mpalayāuj. Lā' hui'xina'n palh nacāmaxquī'yā'tit ā'makapitzin a'ntin tamaclacasqui'n, Dios nacāmaxquī'yāni' a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Lā' como chuntza' Dios nacāsīcua'lanāliyāni' hui'xina'n, chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Lā' chuntza' natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios xlaca'n a'nti natamaklhtini'n huan mintumīnca'n a'ntū na'iccālē'ni' xlaca'n. ¹² Lā' chuntza' por ixpālacata huan tumin a'ntū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāyā'yā'tit ixtachi'xcuhūit Dios a'ntin tamaclacasqui'n. Lā' nā xlaca'n natamaxquī' pāxcatca'tzī Dios por ixpālacata a'ntū mās'tā'ni'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ Lā' a'xni'ca' natasu'yu a'nchī hui'xina'n lej namāstā'yā'tit, lhūhua' natamāka'tlī' Dios, como chuntza' lītasu'yu que hui'xina'n stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit huan xatzey tachihuin ixpālacata Cristo, como hui'xina'n cāmaktāyā'yā'tit xlaca'n lā' ā'makapitzin huampala. ¹⁴ Lā' chuntza' xlaca'n nacātalīkalhtō'ka'yāni' lā' nacātapāstacāni' hui'xina'n como Dios cāsīcua'lanālini'ta'ni' lā' chuntza' hui'xina'n tzē namāstā'yā'tit huan tumin. ¹⁵ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios como xla' quincālakmacamini'ta'ni' ixO'kxa'. U'tza' hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatapala. Tūla mālactstū'ncāuj a'nchī huanit' como lej xatapala.

10

Pablo ixka'lhī līmāpa'ksin como xla' apóstol ixuanit'

¹ Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. A'makapitzin tahuan que quit lacatzucu icchihuina'n na milacapūnca'n. Lā' nā tahuan que quit lej palha' iccātā'chihuina'nāni' a'xni'ca' iccātzo'knuni'yāni'. Chuntza' hua'chi Cristo lakalhu'manini'n, nā chuntza' quit līlacatzucu iccātā'chihuina'ncu'tunāni'. ² Iccāhuanicu'tunāni' que xa'nca calatā'kchokotit. Lā' palh tū' chuntza', tasqui'nī na'iccāquilhniyāni' hui'xina'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'. Lā' palh a'nan ā'makapitzin de hui'xina'n a'ntin tahuan que quit iclatlā'huan hua'chi chuxatīyā chi'xcu' lā' que quit ictlahua xmān a'ntū iclacasqui'n, quit na'iccāquilhni xlaca'n. ³ Lā' a'yuj chi'xcuhūin quina'n, xtunc huan guerra a'ntū tlahuayāuj. Lā' tū' hua'chi huan guerra a'ntūn tatlahua xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ A'ntin ta'a'n nac guerra xlaca'n talē'n a'ntū natapūmaknī ixtā'ca'tzaca'n. Quina'n tuntū' lē'nāuj hua'chi huanmā'. Xmān por ixlīmāpa'ksin Dios tzē nacāt-lajayāuj a'ntin tatā'lāsta'la Dios. ⁵ Con ixlīmāpa'ksin Dios tzē cāt-lajayāuj ixtapāstacna'ca'n a'ntin tatā'lātlahua Dios. Lā' nā tzē nat-lajayāuj ixlīhuāk huan tapāstacna' a'ntūn tū' makxtekni'n kalhlaka'ī'can Dios. Lā' huan ixlīmāpa'ksin Dios tzē cāxtāpalini' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhūit lā' chuntza' nata'a'kahuāna'ni' Cristo. ⁶ Lā' a'xni'ca' hui'xina'n xa'ncatza' na'a'kahuāna'ni'yā'tit Dios, quit na'iccāmāpātini' a'ntin tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n pāstacpā'na'ntit xmān a'ntūn tzē nalaktzī'ncan. Lā' na milaclhni'ca'n tahui'lāna' a'ntin quintatā'lāsta'la lā' tahuan que xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzilh xlaca'n que nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Huan Māpa'ksini' Jesucristo quimaxquī'ni't līmāpa'ksin. Lā' tū' icmāxana'n iclīchihuina'n huā'mā' līmāpa'ksin. Quimaxquī'ni't huā'mā' līmāpa'ksin para que chuntza' tzē na'iccāmaktāyāyāni' hui'xina'n a'nchī nakalhlaka'ī'yā'tit. Quimaxquī'ni't huan līmāpa'ksin tū' para que na'iclaclahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, como tū' iclacasqui'n que najicua'nā'tit ixpālacata a'nchī iccātzo'knuni'yāni'. ¹⁰ A'makapitzin na milaclhni'ca'n quintalīchihuina'n lā'

tahuan: "A'xni'ca' xla' quincāmacamini'yāni' lakatin carta, līpalha' chihuīna'n hua'chilh ixka'lhilh limāpa'ksin. Lā' a'xni'ca' hui' con quina'n līlacatzucu chihuīna'n. Lā' tūla xa'nca a'cta'sana'n". Chuntza' tahuan. ¹¹ Lā' a'ntin chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzilh xla'ca'n que chuntza' a'nchī iccātzo'knuni'yāni' nac lakatin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nāni' a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni'.

¹² Quit tū' icticātā'talacastuclī xla'ca'n a'ntin tapuhuan que xla'ca'n lej xalactzey. Quit tū' hua'chi xla'ca'n. Tapuhuan que xla'ca'n lej xalactzey como talātā'talacastuca xmān entre ū'tunu'n. Tū' tamāchekxī. ¹³ Quit tū' icti'a'kapalhkāl h a'ntū limakuan a'xni'ca' na'iclichihuīna'n a'ntū ictlahuanī't. Xmān icscujni't a'nlhā Dios quimāsu'ni'nī't que na'icscujā. Lā' Dios quimāca'tzīnīlh que na'icscujā nā nac Corinto a'nlhā hui'lā'na'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Quit xapū'la iccāmāca'tzīnīni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Cristo. Lā' a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n hua'chilh xa'icscujmā' nac xkok a'ntū Dios quimāsu'ni'lh. Tū' icpātle'kelh de huan nac xkok a'xni'ca' iccālaka'nchāni' hui'xina'n. ¹⁵ Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tlahuacan a'nlhān tū' quimacā'n Dios. Tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntūn tatlahuanī't ā'makapitzīn hua'chilh quit xa'ictlahualh. Quit iclacasqui'n que hui'xina'n ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' ā'chulā' tzē na'icscujā con hui'xina'n, chuntza' hua'chi quimāsu'ni'lh Dios a'ntū na'ictlahua. ¹⁶ Lā' chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo a'ntin tahui'lāna'ncha' más makat que hui'xina'n. Quit icmāsu'yucu'tun huan xatzey tachihuīn a'nlhā tintī'na'j māsū'yuni't nīn kalhatin. Lā' chuntza' tū' ictilīka'tla'jca'tzilh huan līlōt a'ntū tlahuanī't ā'kalhatin hua'chilh quit xa'ictlahualh.

¹⁷ Tū' tzey palh kalhatin nalīka'tla'jca'tzī a'ntū māni' xla' tlahuanī't. Xatzey palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸ Palh kalhatin huan que xla' lej tzey a'ntūn tlahua, huā'mā' tuntū' ixtapalh. Xmān Dios a'ntī tzē nahuan palh tzey a'ntūn tlahuanī't kalhatin chi'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'lh a'ntī xmān ixta'a'kxokonu'n

¹ Quit iclacasqui'n que hui'xina'n nakaxpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyāni' a'ntū ictlahuanī't. Caquilāpātīni'uj līlacatzucu, a'yuj hua'chilh tonto a'ntī līchi-huīna'ncan ixa'cstu. ² Dios lacasqui'n que hui'xina'n tū' nataxtunquīyā'tit de Cristo. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū iclacasqui'n nā quit. Quit iccāmaktāyani' para natapa'ksiyā'tit con Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuā a'ntī squi'n kalhatin tzu'ma'jāt. Lā' chuhua'j hua'chi kalhatin tzu'ma'jāt a'ntī pāxqui' ī'squi'nīni', nā chuntza' tasqui'nī que hui'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n que hui'xina'n nacāta'a'kxokoyāni', chuntza' hua'chi Eva a'kxokoca. Huan ko'ti'ti' lalh ixlīlūhua' lā' a'kxokolh huan Eva. Huan ko'ti'ti' lej ca'tzī a'nchī na'a'kxokonu'n. Lā' chō'la nacā'a'kxokoyāni' nā hui'xina'n, lā' chuntza' nataxtunquīyā'tit de Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' como hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntin cātalakmināni' lā' catamāsu'ni'yāni' ā'catūhuā lā' tū' hua'chi a'ntū iccāmāsu'ni'ni' quit ixpālacata Jesús. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu ixpālacata huan Espīritu Santo. Tū' ū'tza' a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' xtunc a'ntūn tamāsu'yu a'ntū līpūtaxtucan. Lā' tū' hua'chi quit iccāmāsu'ni'ni'. ⁵ Huā' tamā'na chi'xcuhui'n xla'ca'n līhua tahuan que apóstoles. Xla'ca'n tū' quinta'a'kapalhkā. ⁶ Chō'la tū' lej tzēhuani't a'nchī quit ica'cta'sana'n. Pero quit xa'nca icmāchekxī a'ntū icmāsu'yu. Lā' iccāmāsu'ni'ni'ta'ni' ixlīhuāk hui'xina'n.

⁷ Quit tū' iccāmātā'jīni' hui'xina'n a'xni'ca' iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Dios. Quit lej līpalha' xa'icscujā para xa'icuā'yan līhuan xa'iccāmāsu'ni'yāni' ixpālacata Dios. ¿Chā tū' tzey a'ntū ictlahualh? ⁸ Līhuan quit xa'icscujā na mī-lacihpu'nanca'n, ixquintamacamini' tumīn ixtachi'xcuhui't Dios xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Hua'chilh xa'iccāmaklhtīlh huan tumīn como iccāmaktāyacu'tuni' hui'xina'n. ⁹ Lā' līhuan xa'iccātā'lahui'lani' quit tū' iccāsqui'ni'ni' tumīn a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n catūhuā. Huan tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalīmini' a'ntū xa'icmaclacasqui'n. Lā' chuntza' tū' iccāmāmakasputūni' hui'xina'n nīn tuntū'. Lā' tū' maktin icticāsqui'ni'ni' para na'icuā'yan. ¹⁰ Tū' icticāsqui'ni'lh nīn tuntū'

ixtachi'xcu'huī't Dios xalanī'n nac estado de Acaya a'nlhā hui'lā'na'nchipitit. Quit icuan a'ntū stu'ncua' como quit ictā'tapa'ksī Cristo. ¹¹ Lasā' ā'makapitzin tahuán que quit tū' iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n como tū' iccāmāklhtīcu'tunāni' mintumīnca'n. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Dios ca'tzi que lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n.

¹² Tū' iccāsqui'ni'nī'ta'ni' tumīn para na'icua'yan. Lā' tū' ictisqui'nli nīn maktin. Chuntza' xlaca'n a'ntīn tasqui'n tumīn tūlah catitahualh palh tascuja chu a'cxtim hua'chi quit. ¹³ Xlaca'n tahuán que apóstoles. Tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonu'n a'nchī tamāsu'yu. Talacasqui'n que nacālaktzī'ncan hua'chi apóstoles a'ntīn tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Huā'mā' a'ntūn tatlahua tūla lē'cnīyāuj como māni' huan ko'ti'ti' tzē taxtāpalī lā' tzē la hua'chi kalhatin ángel xala' nac a'kapūn. ¹⁵ Lā' nā tzē natataxtāpalī a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' hua'chilh ixtatlahualh a'ntūn tzey, a'yuj tatlahuamā'na a'ntūn tū' tzey. Xlaca'n natamāpala con Dios a'ntūn tatlahuani't.

A'nchīn pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuanipalayāni' hui'xina'n: Tū' capuhua'ntit hui'xina'n palh quit tonto como quē'cstu quilīchihuīna'mā'ca. Lā' a'yuj capuhuanca palh quit tonto, caquilākaxmatui lā' caquilāmakxtekui na'icchihuīna'n. ¹⁷ Ca'tziyāuj que a'ntī ka'tla'jca'tzi, xla' chihuīna'n hua'chi tonto, lā' tū' hua'chi kalhatin a'ntīn tapa'ksī con Cristo. Lā' a'ntū na'icuan quit, hua'chilh quit xa'icka'tla'jca'tzilh. ¹⁸ Lhūhua' a'ntīn cātāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, ixa'cstuca'n cālīchihuīna'ncan. Nā quit na'iccāhuanīyāni' hui'xina'n a'ntū ictlahua. ¹⁹ Hui'xina'n a'yuj puhua'nā'tit palh lej ca'tziyā'tit, cāpātīni'yā'tit huā' tamā'na a'ntīn cālīchihuīna'ncan ixa'cstuca'n hua'chi tonto. ²⁰ Hui'xina'n cāpātīni'yā'tit a'yuj xlaca'n cātāmāpa'ksīcu'tunāni' hui'xina'n. Xlaca'n cātāmāklhtīyāni' ixlīhuāk a'ntū ka'lhīyā'tit. Lā' xlaca'n cātāmā'a'kahuāniyāni'. Lā' xlaca'n cātālakmaka'nāni' hui'xina'n. Lā' cātālacala'sāni'. Lā' a'yuj xlaca'n tatlahuani'yāni' ixlīhuāk huā'mā', hui'xina'n cāpātīni'yā'tit. ²¹ Tū' chuntza' iccātlahuani' hui'xina'n. Palh tzey cahuā tlahuacan huā' tamā'na', quit xa'icmāxana'lh, como tū' ictlahualh chuntza'.

Xlaca'n tahuán a'ntū tatlahuani't. Lā' chuhua'j quit na'icuan a'ntū ictlahuani't quit, a'yuj natasu'yu hua'chilh icka'tla'jca'tzi lā' hua'chilh tonto quit. ²² Xlaca'n taka'tla'jca'tzi lā' tahuán que xlaca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuán que xlaca'n israelitas. Nā quit israelita. Xlaca'n tahuán que Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Xlaca'n tahuán que tatā'scuja Cristo. Quit līhua'ca' ictā'scuja Cristo. Chuntza' a'nchī icchihuīna'mā' hua'chilh tonto quit. Xlaca'n tū' tascujnī't hua'chi quit. Lā' tū' tapātīni'nī't hua'chi quit. Quintucscani't. Lā' nā xa'ictachī'n. Lā' lej maklhūhua' quintimāknīcu'tunca. Lā' xlaca'n tū' tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintakēsno'kli pu'xamacāujna'jās. Lā' chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵ Lā' maktu'tun tanūni'ca quinkēniccan. Lā' maktin quimūta'laca. Lā' maktu'tun tā'cnūlh huan barco a'ntū xa'icpū'a'mā'. Lā' lakatin chi'chini' ā'lakatin tzi'sa icpātīle'kelh nac xcān a'xni'ca' tā'cnūlh huan barco. ²⁶ Lakachu iclatā'kchokonī't para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' nā ictahui'lanī't a'nlhā lej cā'lījicua'. Lā' nā maklhūhua' ictacutnī't nac pūxka a'nlhā lej lakka'tla'n. Lā' nā ica'nī't a'nlhā ixtatlatlā'huan ka'lhāna'nī'n. Lā' quintitamāknīcu'tulh quintā'israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' xa'iclatlā'huan nac cā'lījicua' nac cā'lacchicni' lā' nac cā'qui'huī'n lā' nac mar. Lā' ixquintamāknīcu'tun a'ntī līhua ixtahuan que xlaca'n tatapa'ksī con Cristo. ²⁷ Lā' lej ictlekua'nī't lā' lej palha' icscujnī't. Lā' lej maklhūhua' iclakachu'huā'lhtatāni't. Lā' icpātīni't tatzī'ncsta lā' nā takalhpūtī't. Maklhūhua' tū' xa'icka'lhī a'ntū na'icua'. Lā' icpātīni't lonkni'. A'katunu' tū' xa'icka'lhī quīlu'xu'.

²⁸ Lā' tū' xmān huā'mā'. Pō'ktu ictamakchuyīni't lā' quimpāta'lanī't por ixpālacataca'n xalanī'n nac huan litokpānna'. ²⁹ Palh catihuā tūla xa'nca latā'kchoko na ixtej Dios, quit iclakalhu'man. Lā' palh catihuā tatonkopū, quit ica'kchā'n con huan a'ntī mātonkopūlh. ³⁰ Palh tasqui'nī que quit naquilīchihuīna'ncan quē'cstu, quit iclīchihuīna'ncu'tun a'ntū namāsu'yu que quit quē'cstu tūla ictlahua nīn tuntū'. ³¹ Dios

ca'tzī que stu'ncua' a'ntū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca para pō'ktu. ³² A'xni'ca' quit xa'icui' nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksīni'n kalhatin gobernador a'ntī ixui'līnī't huan rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh centinelas a'nlhā lactaxtucan nac cā'lacchicni', como ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Pero quilacmāxtuca nac lakatin xalhu'cu' de huan xataxaka cā'lacchicni. Lā' quimpūmayu-jūca lakatin canasta. Lā' chuntza' iclitzā'lalā' iclīpūtaxtulh.

12

A'nchī lakachuyalh Pablo

¹ Tū' līmakuan na'icuan palh ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuanīyāni' a'ntū quimāsu'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' a'ntū iclaktzī'lh a'xni'ca' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' hua'chi cāujtā'ti' cā'ta lā' xa'ickalhlaka'ī'nī'ttza' Cristo, a'xni'ca' quit quilē'nca nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Cristo. Tū' icca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh tū' lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilīca'tzīn. Quit tū' icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. Lā' a'ntza' ickaxmatli tachihuīn a'ntūn tūla icuan como Dios tū' quimakxteka que na'icuanī nīn tintī'. ⁵ Lā' como Dios quintlahuani'lh huā'mā', quit icmāka'tlī'. Quit tū' iclīka'tla'jca'tzī a'ntū quimpātle'keni'lh. Xmān na'iccāhuanīyāni' a'ntū māsuyū que quit quē'cstu tūla iclahua nīn tuntū'. ⁶ Palh quit ixquilīchihuīna'nca xa'nca a'ntū iclahuani't, tū' xa'icchihuīna'lh hua'chi tonto, como quit xmān iclīchihuīna'n a'ntū stu'ncua'. Pero tū' quintilīchihuīna'nca māni' quit como tū' iclacasqui'n que ā'makapitzīn natapuhuan que quit lej ka'tla'. Quit iclacasqui'n que expālacata a'nchī iclatā'kchoko lā' a'nchī icchihuīna'n, nataca'tzī palh quit tzey.

⁷ Chō'la quit lej xa'iclīka'tla'jca'tzīlh por expālacata a'nchī iclakachuyani't. Lā' ū'tza' Dios quilīmaxquī'lh lakatin taca'tzāt. Lā' huā'mā' taca'tzāt hua'chi lakatin lhtucū'n a'ntū huan ko'ti'ti' yāhualh na quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzāt como tū' lacasqui'lh que quit na'icka'tla'jca'tzī. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh huan Māpa'ksīni' Jesucristo que ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzāt. ⁹ Lā' xla' quihuanilh: “Quit na'icmaktāyāni' lā' chuntza' natāyani'ya'. A'xni'ca' hui'x scalana'jua' a'xni'ca' tasuyū palh quit icka'lhī līmāpa'ksīn”. Chuntza' quihuanilh. Lā' chuntza' con tapāxuhuān na'ictāyani' a'xni'ca' scalana'jua' quit como chuntza' litasuyū que quit icscuja por ixlīmāpa'ksīn Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua a'yuj scalana'jua' quit lā' a'yuj quilakapalacan lā' a'yuj quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' a'yuj quimacaputzacan lā' a'yuj quimpātle'keni' a'ntū jicslīhua'. A'xni'ca' scalana'jua' quit, a'xni'ca' tasuyū que Cristo quimaktāyamā'. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

Pablo ixpāta'la por huan xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chilh quit tonto como xmān quilīchihuīna'nca quit. Xmān por mim-pālacataca'n hui'xina'n chuntza' iclīchihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmaktāyauj na ixlacapūnca'n a'ntīn tahuan que xlaca'n apóstoles. A'ntīn tapuhuan que xlaca'n lakka'tla'n apóstoles, xlaca'n tū' quinta'a'kapalhkā a'yuj nīn tuntū' quit. ¹² A'xni'ca' xa'icscuja na milaclhni'ca'n, tasuyūlh palh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. Quit līlacatzucu xa'icscuja. Lā' quit xa'iclahua lē'cnīn. Lā' huā'mā' māsuyūlh palh Dios ixquilīhui'līnī't quilī'apóstol. ¹³ Xmān lakatin catūhuā tū' iclahualh na milaclhni'ca'n. Ictlahualh pero xmān na ixlaclhni'ca'n xalanī'n ā'makapitzīn lītōkpānna'. Lā' ū'tza' huā'mā': Tū' iccāsqui'ni'ni' hui'xina'n para na'icua'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit palh tū' tzey huā'mā', caquilāmāspūtūnu'ni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlīmaktu'tun ictacāxni't para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n tū' catimāpala'tit para na'icua'yan. Xmān iccāmaktāyacu'tunāni' hui'xina'n para nakalhlaka'ī'yā'tit ā'chulā'. Tū' iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tzīyāuj que huan camana' tūla tamāhuī' ixtāta'ca'n. Huan xanatāta'na' tamāhuī' ixcamana'ca'n. Lā' quit hua'chi mintāta'ca'n hui'xina'n. ¹⁵ Quit con tapāxuhuān na'icmāspūtū a'ntū icka'lhī para na'icscuja con hui'xina'n. Lā'

na'icscuja hasta na'ictlakua'n. Lā' a'yuj quit lej iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n, pero hui'xina'n tū' lej quilāpāxqui'yāuj.

¹⁶ Lā' a'yuj tū' iccāsqui'nī'nī'ta'ni' nīn tuntū', ā'makapitzīn tahuan que iccā'a'kxokomaklhtīnī'ta'ni' mintumīnca'n. ¹⁷ Quit nīn tuntū' iccā'a'kxokomaklhtīnī' a'xni'ca' iccālakmacā'ni' huan chī'xcu'huī'n. ¹⁸ Quit icsqui'nī'lh Tito que iccā'laka'ni' hui'xina'n. Lā' xla' ictā'macā'lh ā'kalhatin de quintā'tinca'n. Tito tū' cā'a'kxokomaklhtīnī' nīn tuntū'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī xa'iclatlā'huan, nā chuntza' ixlā'lā'huan Tito. Quina'n quintu'ca'n chu lakatin quintapāstacna'ca'n.

¹⁹ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tit que quit ictamaktāyamā' na milacapūnca'n. Tū' chuntza'. Quit icchihuīna'n na ixlacapūn Dios lā' icchihuīna'n chu a'nchī lacasqui'n Cristo. Quit lej iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. Iccāmaktāyacu'tunāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Lā' ū'tza' iclītlahuakō' ixlīhuāk para hui'xina'n. ²⁰ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī palh hui'xina'n tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' palh tū' xa'nca latlā'hua'nā'tit, tasqui'nī que na'iccā'lacaquilhniyāni' hui'xina'n. Ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la lāsta'layā'tit hui'xina'n, lā' lālakca'tzani'yā'tit lā' a'kchipinā'tit lā' talacpitziyā'tit lā' nā lālīchihuīna'nā'tit lā' lē'ksa'nā'tit lā' lej lakka'tla' makca'tziyā'tit lā' tū' chu lakatin tahui'layā'tit para natlahua'yā'tit catūhuā. ²¹ Quit ictamakchuyīnī't como icpuhuan que chō'la a'xni'ca' na'iccā'laka'nāchāni' hui'xina'n, quit na'icmāxana'n na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntūn tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' de hui'xina'n tlahuanī'ta'ntit talaclē'ī' lā' palh tū' makxtekcu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey lā' palh tlahua'yā'titcus talākālī'n lā' palh tlahua'yā'titcus huan xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n.

13

Pablo cāmāxqui'lh tapāstacna'

¹ Chuhua'j ixlīmaktu'tun na'iccā'laka'nāchāni' hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tziyā'tit que a'xni'ca' lē'ksa'nīnī'ncan kalhatin, tasqui'nī kalhatu' o kalhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayāni' ā'maktin a'ntū iccāhuanini' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n ixlīmaktu'. Lā' a'yuj tū' iccātā'lahui'lani' chuhua'j, na'iccāhuanipalayāni' hui'xina'n a'ntī tlahuanī'ta'ntit talaclē'ī' lā' ā'makapitzīn huampala de hui'xina'n. Na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahuatā'kchoko talaclē'ī'. Lā' xlaca'n tū' catitapūtaxtulh a'nchī na'iccāmāpātīnī. ³ Lā' chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclīchihuīna'n con ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' tū' scalana'jua' catilalh con hui'xina'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chilh scalana'jua' ixtasu'yu Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz. Pero chuhua'j xla' huī'. Lā' Dios maxqui'nī't līmāpa'ksīn. Lā' quit, como ictapa'ksī con Cristo, līlacatzucu iccātā'chihuīna'nī'ta'ni'. Hua'chilh quit scalana'jua' xa'iclalh. Pero hui'xina'n nalaktzī'nā'tit que quit iclatlā'huan con ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' hua'chi Cristo.

⁵ Xa'nca capāstacna'ntit hui'xina'n a ver palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Hui'xina'n xa'nca ca'tziyā'tit palh stu'ncua' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Lā' palh tū' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n tū' tā'tapa'ksiyā'tit con xla'. ⁶ Lā' hui'xina'n naca'tziyā'tit que quit ictā'tapa'ksī con Cristo como quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Lā' chuhua'j icsqui'nī' Dios que hui'xina'n tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' quimaca'tzi palh ā'makapitzīn tapuhuan que quit tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'iccā'lacaquilhniyāni'. Iclacasqui'n que natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Huā'mā' iclacasqui'n a'yuj chuntza' tū' catitasu'yulh que quit icka'lhī līmāpa'ksīn como chuntza' tū' tasqui'nī na'iccā'lacaquilhniyāni'. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntū chu a'nchī ixtachihuīn Dios. Tū' icka'lhī līmāpa'ksīn para na'ictlahua a'ntūn tū' chu a'nchī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'xni'ca' hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimāpāxuhūi a'yuj chuntza' tū' tasqui'nī que quit icmāsu'yu huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quimaxqui'lh para na'iccā'lacaquilhniyāni'.

Xmān iclacasqui'n que hui'xina'n lactzey nala'yā'tit. ¹⁰ Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'yāni' chuntza' huan nac carta a'xni'ca' tūna'j xa'iccālaka'mpalayāchāni'. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī na'iccālacaquilhniyāni' a'xni'ca' na'icchā'n. Quit iclacasqui'n que tū' natasqui'nī que quit na'iccāmāsu'ni'yāni' chuntza' huan līmāpa'ksin a'ntū quimaxquī'nī't huan Māpa'ksini' Jesucristo. Quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksin para na'iccāmaktāyayāni' a'nchī xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. Tū' quimaxquī'nī't huā'mā' līmāpa'ksin para na'iccāmāmakchuyiyāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'li'tit xa'nca nalatā'kchokoyā'tit. Tū' calakachipini'tit. Chu lakatin calalh mintapāstacna'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni'. Lā' xla' quincāmaktāyayāni' para que ca'cs nalatahui'layāuj. ¹² Calāsaludarli'tit milīhuākca'n como lītā'timīn hui'xina'n. ¹³ Cātamacā'ni'yāchāni' a'ntza' saludos milīhuākca'n hui'xina'n, xlaca'n a'ntī xalani'n huā'tzā' a'ntin takalhlaka'ī'.

¹⁴ Lā' huan Māpa'ksini' Jesucristo cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n. Lā' ca'u'cxca'tzītīt a'nchī lej cāpāxquī'yāni' Dios. Lā' huan Espīritu Santo cacātā'latahui'lani chā'tunu' de hui'xina'n. Lā' chuntza' hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Galacia

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia a'ntī ixtakalhaka'i'

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā' huā'mā' ca'psnat. Quit apóstol. A'ntī quimānūlh quilī'apóstol xla' tū' kalhatin chi'xcu'. Nīn kalhatin chi'xcu' quilacsacli para huā'mā'. A'ntī quilimānūlh quilī'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo lā' nā quinTāta'ca'n Dios a'ntī mālakahuanīchokolh Jesucristo. ² Quit lā' ixlīhuākca'n tā'timīn a'ntī quintatā'lahui'lāna' con quit, quina'n pū'la iccāmacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n xalanī'n nac estado de Galacia a'ntī kalhlaka'i'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanālini' hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacāmāzta'ta'ti'ni'ni' Dios mi'a'clhcunucca'n. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh māni' ū'tza' para nanī por ixpālacata quintalac'lē'i'ca'n como ixquincāmāpūtaxtūcu'tunāni' lihuan latlā'huanāuj nac huā'mā' quilhtamacuj xako'hua'jua'. Chuntza' tlhualh Jesucristo porque huā'mā' ū'tza' ixtapuhuān quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Lā' camācā'tanīca Dios para pō'ktu! Amén.

Tū' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'ntūn tzē nalīpūtaxtucan

⁶ Quit iccālē'cnīyāni' hui'xina'n lej lacapalh taxtunquīni'pā'na'ntit Dios. U'tza' a'ntī cāta'sani'ni' hui'xina'n como Cristo quincātlahuani'ni' lakatin talakalhu'mān lā' nīlh por quimpālacataca'n. Lā' chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tziyāuj palh tū' stu'ncua' a'nampala ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan. A'nan makapitzīn chi'xcu'huī'n a'ntīn taxtāpalīcu'tun huan līmāscā'tīn a'ntū i'xla' Jesucristo. Lā' chuntza' xlaca'n cātamāmāchuyīmā'ni' hui'xina'n. ⁸ Lā' palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'. Lā' a'yuj kalhatin āngel xala' nac a'kapūn a'ntī māsu'yu huā'mā'. Lā' a'yuj kalhatin de quina'n. ⁹ Icuani'ttza' lā' chuhua'j chu na'īcuampala: Palh catīhuā cāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ā'tāpātin līmāscā'tīn a'nchī nalīpūtaxtucan lā' tū' chuntza' a'nchī xapū'la maklhtīni'ntit, xla' Dios camāpātīnīlh ū'tza'.

¹⁰ A'ntū icchihuīna'mā' a'ntza' tasu'yu que tū' icchihuīna'n xmān ū'tza' a'ntū takaxmatcu'tun huan tachi'xcu'huī't. Tū' chuntza'. Quit ictlahuacu'tun a'ntū xmān ixtapuhuān Dios. ¿Chu quit xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcu'huī't? Palh quit cahuā xmān iccāmāpāxuhuīcu'tun tachi'xcu'huī't quit tū' xa'ica'kahuāna'ni'lh Cristo.

Dios līmānūlh Pablo i'xli'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n que naca'tziyā'tit huā'mā'. Huan xatzey tachihuīn a'ntū icmāsu'yu quit, xla' tū' ixtapāstacna'ca'n tachi'xcu'huī't. ¹² Tū' quimāca'tzīnīlh kalhatin chi'xcu'. Nīn chā'tin chi'xcu' quimāsu'ni'lh. Māni' Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cātahuanīni'ta'ntza' a'nchī quit xa'iclīlatlā'huan xapū'la a'xni'ca' xa'icstālani' i'xlimāscā'tīnca'n huan israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' a'nchī quit lej xa'iccāmacaputza a'ntī ixtakalhaka'i' Jesucristo. Quit tū' xa'iccālakalhu'man. Quit xa'icmāspūtu'cu'tun huā'mā' līmāscā'tīn a'ntū ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Lā' a'nchī takalhaka'i' huan israelitas quit lihua'ca'tza' xa'iccatzī que huan ā'makapitzīn quintā'israelitas a'ntī ixtaka'lhī iccā'taca'n hua'chi quit. Lā' quit ā'chulā' xa'iccā'a'kahuāna'ni' i'xlimāscā'tīnca'n quīnapapna' israelitas. ¹⁵ Pero Dios como xla' lej lakalhu'mana'n, quit quilacsacli para quilī'apóstol xapū'la a'xni'ca' tūna'j xa'ictahui'la. Lā' quinta'sani'lh para na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Lā' chu a'nchī Dios lacasqui'lh xla' chuntza' quimāscā'tīlh que Jesucristo ixO'kxa' Dios. U'tza' tlhualh para que quit nā chuntza' tzē na'iccāmāsu'ni' xlaca'n a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. A'xni'ca' Dios quimālakapasnīlh ixO'kxa', tū' icquīsqui'ni'lh tapāstacna' ā'kalhatin chi'xcu'. ¹⁷ Lā' tū' ica'lh nac Jerusalén para na'iccālaka'n a'ntī apóstoles ixtahuani'ttza' xapū'la. Quit tū' chuntza' ictlhualh. Lā' tuncan lacapalh ica'lh nac Arabia lā' ā'calistān ictaspi'tchokopā nac Damasco.

¹⁸ Lā' ixlilakatu'tun cā'ta iclaka'lh huan apóstol Pedro nac Jerusalén. Lā' a'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitizisma'j. ¹⁹ Lā' tū' iclaktzī'lh nīn ā'kalhatin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin huan Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Lā' stu'ncua' a'ntū ictzo'knumā'. Iccāhuanimā'ni' huā'mā' na i'xlapūn Dios. Lā' tū' iccā'a'kxokomā'ni'.

²¹ Lā' ā'calistān ica'lh a'nlhā tapa'ksī con Siria lā' Cilicia. ²² Lā' tūna'j ixquintalakapasa a'ntī ixtakalhlaka'i' Jesucristo xalanī'n nac estado de Judea. ²³ Xlaca'n xmān ixtakaxmata a'ntū iXuancan. Chuntza' iXuancan: “Huan chi'xcu' a'ntī lej ixquincāmacaputzayāni' xapū'la, chuhua'j xla' lē'cta'sana'ntlā'huan huan līmāscā'tīn ixpālacata Cristo a'ntū xapū'la ixmāspūtūcu'tun”. ²⁴ Lā' huan xalanī'n nac Judea a'xni'ca' takaxmatli huā'mā', i'xtamācā'tanī Dios por quimpālacata.

2

Huan ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh a'nchī Pablo ixmāsu'yumā' ixtachihuīn Dios

¹ Lā' ā'calistān ixlilakacāujtā'ti' cā'ta chu ica'mpā nac Jerusalén ā'maktin huampala lā' quintā'a'lh Bernabé. Lā' nā iclē'lh huan Tito. ² A'ntza' icquīlalh porque Dios ixquimāca'tzīnīnī't que tasqui'nī que na'ica'n. Lā' a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit lā' a'ntī xanapuxcu'nu'. Lā' quit iccāhuanikō'lh a'nchī quit xa'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Chuntza' ictlahualh como tū' xa'iclasasqui'n que chu tlakaj natachoko a'nchī xa'icscujmā' lā' a'nchī icscujmā' chuhua'j. ³ Lā' xlaca'n tū' quintatā'lāsta'lalh a'nchī xa'iccāmāsu'ni'mā' que tū' tasqui'nī que natāstālanī' ixtalanānca'n israelitas xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' nā huan Tito a'ntī ixquintā'lahuī', tū' huanica que maclacasqui'n nacircuncidarlīcan, chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas, lā' a'yuj Tito tū' israelita iXuani't. ⁴ Xla' tū' mātlahuīca huā'mā' a'yuj lej ixtahuan huan makapitzīn a'ntīn tū' lej stu'ncua' tā'timīn. Xlaca'n i'xquincātā'tanūni'ta'ni' para xmān natakaxmatxtunu'n. Xmān ixtaca'tzīcu'tun a'nchī libre quina'n a'ntīn tapa'ksīyāuj con Cristo lā' tū' tasqui'nī natlahuayāuj huan a'ntū ixtalanānca'n israelitas. Xlaca'n ixtalacasqui'n que quina'n natlahuayāuj ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Lā' quina'n tū' icmakxtekui ixquincātatlajani' nīn macsti'na'j como xa'iclasasqui'nāuj que hui'xina'n ā'chulā' caca'tzītēlha'tit que stu'ncua' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

⁶ Huan xanapuxcu'nu' a'ntī lej cā'a'cnīni'ni'can, xlaca'n tū' quintahuanilh que tasqui'nī na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Para quit chu a'cxtim palh lej cā'a'cnīni'ni'can o tū'. Dios, xla' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n lā' tū' laktzī'n xmān a'ntūn talaktzī'n huan tachi'xcuhuī't. ⁷ Xlaca'n tū' quintahuanilh que na'icxtāpalī a'ntū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tzīlh que Dios quilīmāmacū'nī't que na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas huan xatzey tachihuīn chuntza' hua'chi Dios ixlīmāmacū'nī't huan Pedro que nacāmāsu'ni' huan israelitas huan xatzey tachihuīn. ⁸ Lā' chuntza' hua'chi Dios con ixlīmāpa'ksīn mānūlh Pedro na ixlī'apóstol para nacāmāsu'ni' huan israelitas lā' nā quit quimānūlh na quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas.

⁹ Jacobo lā' Pedro lā' Juan ixcalaktzī'ncan hua'chi xanapuxcu'nu'. Lā' a'xni'ca' xlaca'n taca'tzīlh que Dios ixquilīmāmacū'nī't huā'mā' litlōt, lā' quintamakachi'palh quit lā' nā Bernabé. Lā' chuntza' tatlahualh porque quilīhuākca'n xa'iclacchihuīna'nī'tauj que quina'n na'icscujāuj na ixlacłhni'ca'n a'ntīn tū' israelitas lā' xlaca'n natascuja na ixlacłhni'ca'n huan israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanini' que tū' na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyāuj huan a'ntī lacpobresni'. Lā' nā chuntza' quit xa'ictlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquía

¹¹ Lā' a'xni'ca' Pedro milh nac Antioquía quit calacan ictā'lāhuanilh porque xla' tū' tzey a'nchī ixtlahuamā'. ¹² Lā' como xapū'la Pedro ixcatā'huā'yan xlaca'n a'ntīn tū' israelitas a'yuj xlaca'n tū' tacircuncidarlanī't chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' ā'calistān a'xni'ca' tamilh huan israelitas a'ntī cāmacamilh Jacobo, Pedro tatampūxtulh lā' makxtekli nacātā'huā'yan. Xla' ixcājcua'ni' huan israelitas como xlaca'n ixtahuan que tasqui'nī nacācircuncidarlīcan xlaca'n a'ntīn tū' israelitas. ¹³ Lā' ā'makapitzīn

tā'timīn a'ntī israelitas lā' xluca'n tatzuculh tala a'cxtim hua'chi Pedro. Lā' nā xluca'n tatlahualh lakatu' ixlacanca'n. Lā' hasta Bernabé chu lakatin cātā'lalh. ¹⁴ Lā' a'ntū ixtatlahuamā'na, quit icca'tzilh que tū' chu a'nchī huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīnī'lh. Lā' a'xni'ca' icca'tzilh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n: “Hui'x nā israelita. Pero ixla'ya' hua'chi a'ntīn tū' israelitas lā' tū' hua'chi israelita. Lā' ¿a'chī' lacasqui'na' natatlahua ixtalanānca'n israelitas xluca'n a'ntīn tū' israelitas?” Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīhuākca'n a'ntīn takahlaka'ī' chu a'cxtim cāmāpūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas desde a'xni'ca' iclatatuncuīuj. Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn tachi'xcuui't a'ntī lej talaclē'n. ¹⁶ Pero ca'tziyāuj que Dios cāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n xmān xluca'n antīn talīpāhuan Jesucristo, lā' tū' xluca'n a'ntīn tatlōkentaxtūcu'tun huan ley a'ntū Dios cāmāxqui'lh huan israelitas. Lā' chuntza' quina'n nā līpāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'ni' quintalacē'i'ca'n por ixpālacata līpāhuanāuj Jesucristo lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huan ley. Tū' a'nan kalhatin a'ntī Dios māpānūni' ixtalacē'i' xmān por ixpālacata tlōkentaxtūcu'tun huan ley.

¹⁷ Como quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, icca'tziyāuj que xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'n quintalacē'i'ca'n. Lā' tū'tza' iclīpāhuanāuj huan ley a'ntū Dios cāmāxqui'lh huan israelitas. U'tza' līhuancan que quina'n iclāclē'nauj lā' nā Cristo quincāmātlahuīmā'ni' a'ntūn tū' tzey. U'tza' tū' stu'ncua'. Cristo tū' quincāmātlahuīyāni' a'ntūn tu' tzey. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huan ley lā' ā'calistān na'ickahlaka'ī'pala huan ley, lā' chuntza' natasu'yu palh quit iclāclē'n. ¹⁹ Quit icca'tzilh que tūla iclōkentaxtūkō' huan ley a'ntū Dios cāmāxqui'lh huan israelitas. Lā' ū'tza' tū'tza' iclīpāhuan huan ley. Chuhua'j quit iclatlā'huan chu a'nchī ixtapuhuan Dios. ²⁰ Quit hua'chilh icnīnī'ttza' lā' hua'chilh quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' con Cristo. Hua'chilh tū'tza' quit iclahuī' lā' xmāntza' Cristo lahuī' na quimacni'. Quit iclīpāhuan ixO'kxa' Dios lā' chuntza' quit iclīlahuī' chuhua'j. Xla' quimpāxqui'lh lā' līnīlh por quit. ²¹ Quit tū' iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh kalhatin tlōkentaxtūcu'tun huan ley lā' xmān por ū'tza' ixmāpānūni'ca'cahuā ixtalacē'i', chuntza' Cristo nīn tūntū' ixpālacata a'nchī xla' līnīlh.

3

Xatzey līpāhuancan Jesucristo lā' tū' huan ley

¹ ¿Chu tū' ka'lhī'yā'tit mi'a'clhcunucca'n para napūpāstacna'nā'tit? ¿Tichū cātāmāmakchuyīni' hui'xina'n, tā'timīn, xalanī'n nac Galacia? Tū'tza' a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntū stu'ncua'. Hui'xina'n lej stu'ncua' iclicāhuanīni' a'nchī Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chichū līmaklhtīni'ntit huan Espīritu Santo? Tū' cātāmāxqui'ni' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley a'ntū Dios cāmāxqui'lh huan israelitas. Cātāmāxqui'ni' porque kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ³ Lā' ¿a'chī' hui'xina'n tū' tlakaj a'cstaca ca'tziyā'tit? Hui'xina'n tzucutit na ixtej Dios con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ¿a'chī' puhua'nā'tit que tū'tza' maclacasqui'nā'tit ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo? ¿A'chī' puhua'nā'tit que hui'xina'n mi'a'cstuca'n tzē natlōkentaxtūyā'tit a'ntū Dios lacasqui'n? ⁴ Chuhua'j tasu'yu palh chu tlakaj ixcātapātle'keni'ni' lhūhua' catūhuā. Pero tū' chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cāmāxqui'yāni' huan Espīritu Santo lā' Dios tlahua lē'cnīn na milacapūnca'n. ¿A'chī' tlahua chuntza'? Tlahua chuntza' como hui'xina'n kaxpatnī'ta'ntit lā' kalhlaka'ī'nī'ta'ntit palh stu'ncua' huan xatzey tachihuīn, lā' tū' por ixpālacata a'kahuāna'ni'tit huan ley.

⁶ Ixtachihuīn Dios huan: “Abraham ixlīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que lej tzey Abraham”. ⁷ Hui'xina'n ka'lhī que namāchekxī'yā'tit que a'ntīn talīpāhuan Dios xluca'n hua'chilh scana'nca' i'xū'yātā'natna' Abraham. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntū Dios natlahua. Tatzo'kni' que Dios nacāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n xluca'n a'ntī natalīpāhuan Dios a'yuj xluca'n tū' israelitas. Hasta xapū'la Dios māca'tzīnīlh Abraham a'nchī nacālīsicua'lanālīcan tachi'xcuui't. Huanilh: “Por mimpālacata

ixlíhuākca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac huan quilhtamacuj nacāsica'lanālīcan". ⁹ Lā' ū'tza' cālīcica'lanālīcan xla'ca'n a'ntīn talīpāhuan Dios chuntza' hua'chi Abraham. Xla' ixlīpāhuan Dios lā' sicua'lanālīca.

¹⁰ A'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni'cu'tun huan ley como tapuhuan que chuntza' Dios nacāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n. Pero xla'ca'n tahuī'lāna' camacan que nacāmālaclē'nīcan. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlíhuākca'n a'ntīn tū' tatlōkentaxtū pō'ktu ixlīhuāk a'ntū hui' nac ca'psnat a'nlhā tatzō'kni' huan ley, xla'ca'n tahuī'lāna' camacan nacāmālaclē'nīcan". ¹¹ Lā' chuntza' līmāchekxīcan que Dios tū' catimāpānūni'lh ixtalacē'i' nīn tinti' a'ntī xmān tlōkentaxtūcu'tun huan ley. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlíhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūni' ixtalacē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xla'ca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n". ¹² Lā' huan ley a'ntū Dios cāmāxquī'lh huan israelitas, makapitzīn tatlōkentaxtūcu'tun. Lā' como talīpāhuan huan ley, chuntza' tū' talīpāhuan Cristo. Lā' a'ntī lej talīpāhuancu'tun huā'mā' ley, lā' chuntza' tasqui'nī natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan huā'mā' ley, para nataka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu.

¹³ Dios nacāmālaclē'nī ixlīhuākca'n a'ntīn tū' natatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū huan nac ley. Quina'n ixlacē'nāuj como quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj huan ley. Pero Cristo quincāmāpūtaxtūni' de huā'mā' līpātīn como xla' māpalakō'lh a'ntūn quina'n ixlacē'nāuj. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlíhuākca'n a'ntī cāxtokohua'ca'canī't nac cruz a'ntza' tamāpalamā'na con Dios". ¹⁴ Lā' Cristo māpalakō'lh nac cruz. Lā' chuntza' nā xla'ca'n a'ntīn tū' israelitas nā xla'ca'n tzē nacāsica'lanālīcan a'cxīm hua'chi Dios sicua'lanālīh Abraham chu a'nchī Dios ixuaninī't Abraham xapū'la. Lā' nā chuntza' Cristo tlhualh huā'mā' para que chuntza' quilīhuākca'n, como līpāhuanāuj xla', tzē namaklhtīni'nāuj huan Espīritu Santo chu a'nchī Dios hualh que namāstā'.

Huan ley tūla lactlahua huan convenio a'ntū Dios tlhualh

¹⁵ Tā'tīmīn, na'iccāhuaniyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. A'xni'ca' quina'n tlhualyāuj lakatin contrato o lakatin testamento lā' firmarlīyāuj, chuntza' nīn chā'tin catilactlahualh lā' nīn chā'tin tzē natzō'kpala ā'lakatin tachihuīn. ¹⁶ Lā' nā chuntza' huan convenio a'ntū tlhualh Dios a'xni'ca' huanilh Abraham que nasica'lanālī xla' lā' kalhatin ī'xū'yātā'nat. Ixtachihuīn Dios tū' huan: "ī'xū'yātā'natna". A'ntū huan: "kalhatin ī'xū'yātā'nat". U'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ A'ntū iccāhuaniyāni' ū'tza' huā'mā': Dios huanilh Abraham que ixlīhuākca'n a'ntī natalīpāhuan Dios, xla'ca'n natapūtaxtu. U'tza' hua'chi convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Lā' ixlīlakatā'ti' ciento cā'ta ā'puxamacāuj, Dios maxquī'lh Moisés huan ley. Chuntza' huan ley tūlalh catilactlahualh huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincāsica'lanālīni' xmān por ixpālacata a'kahuāna'ni'yāuj huā'mā' ley a'ntū maxquī'ca ā'calistān, chuntza' ixlalal huan convenio a'ntū Dios tlhualh con Abraham. Pero Dios sicua'lanālīni't Abraham xmān por ixpālacata Abraham ixlīpāhuan Dios.

¹⁹ Lā' ¿tuchū lītasqui'nī huan ley a'ntū Dios maxquī'lh Moisés? A'calistān hui'līca huā'mā' ley para nalīca'tzīcan que a'ntīn ta'a'kapalhkā xla'ca'n talacē'n. Huā'mā' ley ixmaclacasqui'ncan xmān hasta que milh Jesucristo a'ntī ī'xū'yātā'nat Abraham. Lā' huan ī'xū'yātā'nat Abraham, ū'tza' a'ntī Dios ixlīchihuīna'nī't xapū'la a'xni'ca' tlhualh huan convenio con Abraham. Huan ángeles cāmāpa'ksīca que natamāstā' huan ley. Lā' macamaxquī'ca Moisés. Lā' Moisés cāmācamaxquī'lh huan tachi'xcuui't israelitas. ²⁰ Lā' Dios xla' tū' ixmaclacasqui'n a'ntī namaktāya a'xni'ca' lacāxtlahualh huan convenio con Abraham. Māni' ū'tza' lacāxtlahualh.

Huan ley tūla cāmāxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n tachi'xcuui't

²¹ Quit tū' icchihuīna'mā' que huan ley tā'lāsta'la a'ntū mālacnū Dios por ixpālacata huan convenio. Palh ixmāstā'ca cahuā lakatin ley a'ntūn tzē ixmāstā'lh xasāsti' quinquilhtamacujca'n, chuntza' tzē ixquincāmāpānūni'ni' quintalacē'i'ca'n xmān por ixpālacata huā'mā' ley. ²² Ixtachihuīn Dios huan que ixlīhuākca'n tachi'xcuui't talacē'n. Lā'

como por ixpālacata huan ley, tasu'yu palh ixlīhuākca'n talaclē'n lā' ixlīhuākca'n hua'chi tachi'nī'n a'ntīn tūla tapūtaxtu. Lā' chuntza' xmān a'ntīn talīpāhuan Jesucristo, xmān xlaca'n natapūtaxtu.

²³ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixmin Jesucristo, quina'n hua'chi tachi'nī'n ixuanī'tauj como quina'n tūla tlōkentaxtūyāuj huan ley. Lā' hua'chi tachi'nī'n ixuanī'tauj lā' tūla ixlaktaxtuyāuj hasta a'xni'ca' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī nakalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo tzē māpūtaxtūnu'n. ²⁴ Lā' huan ley xla' hua'chi kalhatin a'ntī pū'lāna'. Ixquincāmāsu'ni'yāni' ixtej Dios hasta a'xni'ca' milh Jesucristo lā' ca'tzīuj a'nchī nalīpāhuanāuj xla' lā' chuntza' tzē naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Lā' chuhua'j como chilhtza' huan quilhtamacuj para nalīpāhuanāuj Cristo, chuhua'j tū'tza' maclacasqui'nāuj huan ley. Hua'chilh palh sputlitzā' ixlīlōt huanmā' ley.

²⁶ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo māpūtaxtūnu'n lā' ū'tza' līla'tit iccamana' Dios. ²⁷ Lā' milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī a'k'paxnī'ta'ntit ū'tza' lītasu'yu palh kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo lā' la'tit hua'chi Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n chu lakatin con Cristo, chuntza' milīhuākca'n hui'xina'n xmān chu kalhatin. A'cxtim huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas; a'cxtim huan a'ntī hua'chi xatatamāujna' lā' a'ntīn tū' xatatamāujna'; a'cxtim huan chi'xcu'huī'n lā' pusan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Cristo hui'xina'n hua'chi i'xū'yātā'natna' Abraham. Lā' chuntza' nā namaklhtīni'nā'tit a'ntū Dios mālacnūni'nī't Abraham.

4

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hua'chi lītalacastuc. Kalhatin ka'hua'chu a'xni'ca' tūna'j maklhtīni'n ixherencia, xla' tūlana'j māpa'ksīni'n. Lā' chuntza' xla' hua'chicus kalhatin tasācua', a'yuj ū'tza' ixtēcu' nala. ² A'xni'ca' ti'na'jcus huan ka'hua'chu, a'nampala ā'makapitzīn a'ntīn tamaktaka'lha xla' lā' a'ntī cālīmāmacū'ca ixlīhuāk a'ntū ixlā' nala hasta a'xni'ca' huan chi'chini' a'ntū laclhcāhui'līnī't ixtāta'. ³ Lā' chuntza' quina'n. Xapū'la, como tūna'j xa'nca ixmāchekxiyāuj a'ntū i'xla' Dios, hua'chi laksana'tā'n ixuanī'ta'uj. Xapū'la a'kahuāna'ni'uj ixtalanānca'n lā' ixlīmāscatīnca'n tachi'xcu'huī't. ⁴ Pero a'xni'ca' chilh huanmā' chi'chini' a'ntū i'xlaclhcāhui'līnī't Dios macamilh i'xO'kxa'. Xla' mālacatuncuīnīl kalhatin puscāt. Lā' ixO'kxa' Dios i'xlahuī' chu a'nchī ixtalanānca'n huan israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh porque xla' quincāmāpūtaxtūcu'tuni' porque ixui'lāna'uj camacan chu a'nchī ixlīmāpa'ksīn huan ley. Lā' ū'tza' līmīl ixO'kxa' Dios para que quina'n tzē nalayāuj iccamana' Dios.

⁶ Dios macamilh huan Espīritu Santo na qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza' tzē nahuaniyāuj Dios: “jQuinTāta'ca'n!” Lā' chuntza' lītasu'yu que quina'n iccamana' Dios. ⁷ Lā' chuhua'j quina'n tū'tza' hua'chi tasācua'. Quina'n iccamana' Dios. Lā' como quina'n chuhua'j iccamana'tza', Dios naquincāmaxquī'yāni' quiherenciaca'n.

Pablo cāmaxquī'lh tapāstacna' xalanī'n nac Galacia

⁸ Xapū'la hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixlakapasā'tit Dios, hui'xina'n ixui'lā'na'ntit na ixlīmāpa'ksīn a'ntī tū' diosnu'. ⁹ Pero chuhua'j hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Lā' Dios nā cālakapasāntza' hui'xina'n. Lā' como hui'xina'n lakapasā'tit Dios, lā' ja'chī' tlahua'cu'tumpala'yā'tit mintalanānca'n? Mintalanānca'n tūla caticāmaktāyani' lā' nīn tuntū' ixlīhuancān. Lā' ja'chī' ixlīmaktu' nastālani'pala'yā'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacāni'yā'tit makapitzīn chi'chini'n lā' makapitzīn mālhcu'yu' lā' makapitzīn cā'ta lā' nā tlahua'yā'tit ā'makapitzīn cā'tani'. ¹¹ Quit ictamakchuyīnī't por mimpālacataca'n. Chō'la chu tlakaj lej icscujli con hui'xina'n.

¹² Tā'timīn, iccāsqi'ni'yāni' cala'tit hua'chi quit. Quit, a'yuj kalhatin israelita, tū'tza' icstālani' i'xtalanānca'n israelitas. Lā' hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas tū' tasquīnī nalītzucuyā'tit tlahua'yā'tit ixtalanānca'n israelitas. Hui'xina'n nīn tuntū' quilāt-lahuani'nī'tauj a'ntūn tū' tzey. ¹³ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que i'tza'cā'hua' xa'icuanī't lā' ū'tza' iccālīmāsu'ni'ni' xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n tū' quilālakmaka'uj lā' a'yuj tū' līlaktzī'ncu'tu xa'icuanī't como i'tza'cā'hua' xa'icuanī't. Quilālaktzī'uj hui'xina'n hua'chilh kalhatin ángel xa'icuanī't a'ntī Dios macamilh.

Quilālaktzi'uj con tapāxuhuān hua'chilh māni' Jesucristo. ¹⁵ ¿Chā tū' pāstacā'tit hui'xina'n a'nchīn tanto ixka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān a'xni'ca' xa'icui' quit con hui'xina'n? ¿Tuchū cāpātle'keni'ni'ta'ni' hui'xina'n? Quit icuan hui'xina'n cahuā i'xmāxtutit milakastapunca'n lā' ixquilāmaxquī'uj palh tzē ixtlahua'tit. ¹⁶ Lā' chuhua'j hui'xina'n quilālaktzi'nāuj hua'chi mintā'ca'tzaca'n porque quit iccāhuaniyāni' a'ntū xastu'ncua'. Lā' ¿a'chī' quilālaktzi'nāuj chuntza'?

¹⁷ Huan tamā'na chi'xcuhū'n a'ntī cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cātamaktāyacu'tunāni'. Pero tū' stu'ncua'. Xlaca'n xmān cātamāxtunquīcu'tunāni' de quit. Lā' chuntza' hui'xina'n xmān ū'tunu'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit. ¹⁸ Pues tzey palh ā'makapitzīn cātlahuacu'tunāni' ixamigoca'n hui'xina'n a'xni'ca' iccātā'lahui'lani' lā' a'xni'ca' tū'. Pero xmān stu'ncua' cacātamaktāyani'. ¹⁹ Quilaksa'tā'n, cā'tziyāuj a'nchī kalhatin puscāt pātini'n a'xni'ca' mālacatuncuīni' i'ska'ta'. Lā' nā chuntza' icpātini'mā' hasta lhā natasu'yu que hui'xina'n nalatahui'layā'tit hua'chi a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Cristo. ²⁰ Palh xa'iclatahuī'lh cahuā con hui'xina'n, xtunc xa'iccātā'chihuāna'ni'. Quit lej iccālītamakchuyīmā'ni' hui'xina'n.

Pablo lichihuāna'lh Agar lā' Sara

²¹ Hui'xina'n lej litanūni'cu'tunā'tit para na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' chuhua'j caquilāhuaniuj huā'mā': ¿Chichū tū' līmāchekxī'yā'tit xa'nca a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'nīhā tatzokni' huan ley? ²² Ixtachihuīn Dios huan que Abraham ka'lhīlh kalhatu' ixo'kxa'n. Kalhatin ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī ixuanican Agar. Lā' huan puscāt xatata māuj ixuanī't lā' xla' tū' libre ixuanī't. Lā' huan ā'kalhatin o'kxa' huampala ixo'kxa' ixuanī't huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. ²³ Huan i'ska'ta' Agar lacatuncuīlh a'cxtim hua'chi talacatuncuī ixlīhuākca'n huan līska'tā'n. Tū' chuntza' huan ā'chā'tin. A'xni'ca' lacatuncuīlh i'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre, chuntza' Dios lītlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't como ū'tza' Dios ixmālacnūni't. ²⁴ Huā'mā' xla' hua'chi lītalacastuc. Huan kalhatu' puscan xlaca'n hua'chi lakatu' convenio ixtahuani't. Huan xatata māuj a'ntī i'xtacuīni' Agar, xla' ū'tza' hua'chi huan convenio a'ntū cāxtlahuaca nac huan kēstīn a'ntū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí macamaxquī'ca Moisés huan ley. Lā' a'ntīn talīpāhuan huan ley, xlaca'n hua'chi ixcamana' Agar, como xlaca'n nā tū' libre. ²⁵ Agar, xla' hua'chi Sinaí a'ntū huī' nac Arabia. Lā' nā Agar hua'chi Jerusalén. Xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jerusalén, nā xlaca'n lej talīpāhuan huan ley. Lā' nā xlaca'n tū' libre. ²⁶ Tū' chuntza' huan Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksiyāuj con huanmā' Jerusalén. Lā' quina'n libre. ²⁷ Ixtachihuīn Dios huan:

Capāxuhualh huan puscāt a'ntī tūna'j ka'lhī ixcaman.

Cata'salh con tapāxuhuān a'ntīn tūna'j mālacatuncuīni' kalhatin ska'ta'.

Capāxuhualh como xla' a'yuj makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhī ixcamana' que huan puscāt a'ntī ka'lhī ixkōlu'.

²⁸ Dios tlōkentaxtūlh a'ntū ixuanī't. Lā' ū'tza' līlacatuncuīlh Isaac, i'ska'ta' huan puscāt a'ntī libre ixuanī't. Lā' nā quina'n como Dios tlōkentaxtūlh a'ntū hualh, chuntza' lauj ixcamana' Dios. ²⁹ Huanmā' quilhtamacuj huan ska'ta' a'ntī lacatuncuīlh chuntza' hua'chi ā'makapitzīn, xla' ixlakapala huan i'xcaman a'ntīn tahuī'lh por ixpālacata Espīritu Santo. Lā' chuntza' pātle'kemā' chuhua'j. Quincātalakapalayāni' quina'n a'ntī kalhiyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ³⁰ Ca'tziyāuj a'ntū huan ixtachihuīn Dios: “Catla'kama'capi huan puscāt a'ntī xatata māuj lā' nā ixcaman. Lā' huan ixcaman xatata māuj, xla' tūla catimakhītīni'lh huan herencia. Xmān ixo'kxa' huan puscāt a'ntī libre, ū'tza' xla' namakhītīni'n huan herencia”. ³¹ Chuntza' tā'timīn, quina'n tū' hua'chi ixcamana' huan puscāt xatata māuj. Quina'n hua'chi ixcamana' huan puscāt libre.

¹ Chuhua'j quina'n libres por ixpālacata a'ntū tlhualh Cristo. Lā' chuntza' tū' catalactlajitāya'tit. Tū'tza' tila'yā'tit hua'chi xapū'la xatata māuj.

² Cuenta catlahua'tit a'ntū iccāhuaniyāni' quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamaktekā'tit nacātacircuncidarliyāni' lā' ū'tza' nalīpāhuanā'tit, chuntza' hua'chilh nīn tuntū' ixpālacata Cristo con hui'xina'n. ³ Lā' iccāhuanipalayāni': Palh huan tī lacasqui'n nacircuncidarlican, xla' ū'tza' ka'lhī que natlōkentaxtūkō' ixlīhuāk a'ntū huan huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁴ Makapitzin de hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit a'ntū huan huā'mā' ley, como puhua'nā'tit que chuntza' nacāmāpānūni'yāni' mintalaclē'i'ca'n. Lā' palh chuntza' tlhua'yā'tit, chuntza' taxtunquīni'ta'ntit de Cristo lā' makxteknī'ta'ntit ixtalakalhu'mān Dios. ⁵ Pero quina'n, huan Espiritu Santo quincāmāca'tzīnīni' que Dios quincāmāpānūni'ni'ta'ni' quintalaclē'i'ca'n, como quina'n lipāhuanāuj Jesucristo. ⁶ Palh tapa'ksiyāuj con Jesucristo, nīn tuntū' huanicu'tun palh quina'n circuncidarlayāuj o palh tū'. A'ntū tasqui'nī nalīpāhuanāuj Jesucristo. Lā' ū'tza' nalīpāxqui'yāuj.

⁷ Hui'xina'n xa'nca ixlātā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccālē'cnīyāni' hui'xina'n a'nchī tamakxtektit cāmāmakchuyīni'. Tū'tza' xa'nca a'kahuāna'ni'yā'tit huan tachi-huīn a'ntū xastu'ncua'. ⁸ Huā'mā' a'ntū xlaca'n cāmāsu'ni'ni', tū' ixlā' Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī cālacsacni'ta'ni'. ⁹ Xlaca'n a'ntī cāmāmakchuyimā'ni', xlaca'n hua'chi levadura. Ca'tzīyāuj que macsti'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlīhuāk huan tasquit. ¹⁰ Como quina'n a'cxtim kalhlaka'i'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo, quit icca'tzī que hui'xina'n ā'chulā' napāstacā'tit chuntza' hua'chi icpāstaca quit. Pero a'ntī cāmāmakchuyimā'ni', xlaca'n natamāpala con Dios, nīn tintī' ixmaca'tzi tichūyā chi'xcuhūi'n.

¹¹ Pero quit, tā'timīn, palh quit cahuā xa'iccāmāsu'ni'ni' palh lej tasqui'nī nacircuncidarla'yā'tit, chuntza' tū' ixquimacaputzaca. Pero xlaca'n ta'a'kchā'n como quit icmāsu'yu xmān que Cristo nīlh nac cruz lā' chuntza' māpalalh quintalaclē'i'ca'n. ¹² Pero a'ntī cāmāmakchuyītlā'huanāni' hui'xina'n por ixpālacata huan circuncisión, quit iclacasqui'n que xlaca'n catatapānūkō'lh de hui'xina'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, para que nala'yā'tit libre. Lā' a'yuj libres hui'xina'n, tū' tzey palh tlhua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Xatzey calāpāxqui'tit lā' chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan lakatin līmāpa'ksīn a'ntū huan: “Nacāpāxqui'ya' huan ā'makapitzin chuntza' hua'chi pāxqui'ca'na' mē'cstu”. A'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tatlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntūn tatzo'kni' nac ley. ¹⁵ Pero palh hui'xina'n lālacatāqui'yā'tit lā' lāsta'layā'tit, cuenta catlahua'tit que tū' nalāmāspūtūyā'tit hui'xina'n.

Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'

¹⁶ A'ntū iccāhuanimā'ni' ū'tza' huā'mā': Calatā'kchokotit chu a'nchī huan Espiritu Santo cāmāsu'ni'yāni'. Chuntza' tū'tza' catistālani'tit mintapāstacna'ca'n xako'hua'jua'. ¹⁷ Huan xako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhūi'n xlaca'n ixtā'ca'tza con huan Espiritu Santo. Lā' huan Espiritu Santo nā ixtā'ca'tza huan xalako'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhūi'n. Huan lakatu' hua'chi lītā'ca'tza. Lā' ū'tza' tūla lītlhua'yā'tit chu catūhuā a'ntū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Lā' palh hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit huan Espiritu Santo, tū'tza' lej caticāpāta'lani' huan ley.

¹⁹ Ca'tzīyāuj palh tū' tzey a'ntūn tatlahua huan tachi'xcuhūi't a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios. Xlaca'n tamakpuscātīni'n. Huāk ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' a'cstaca taca'tzī. ²⁰ Xlaca'n tamācā'tanī ídolos lā' tatlahuāna'n. Xlaca'n talāca'tzalaktzīn lā' talāsta'la lā' talālakca'tzani'. Chu tuncan ta'a'kchā'n. Lā' chu xmān ixa'cstuca'n tapuhuan. Lā' tamālapitzi huan ixtachi'xcuhūi'tca'n. ²¹ Lā' taka'lhīcu'tun a'ntū ixlā' ā'chā'tin. Lā' tamaknīni'n, lā' taka'chī, lā' talīlakastāna'n a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'chulā' ā'catūhuā tatlahuapala. Hua'chi xa'iccāhuaniyāni' xapū'la, chuntza' iccāhuanipalayāni': Huan a'ntī chuntza' tala tūlalh catitatanūlh a'nlhā Dios māpa'ksīni'n.

²² Tū' chuntza' antīn ta'a'kahuāna'ni' huan Espiritu Santo. Huan Espiritu Santo cāmaktāya. Lā' chuntza' xlaca'n tapāxqui' ā'makapitzin lā' taka'lhī tapāxuhuān. Lā' ca'cs

tahui'lāna'nkō'. Lā' lej tapātini' ā'makapitzin. Lā' lej tzey taca'tzi. Lā' tū' lactampi'lhni. Lā' tatlōkentaxtū a'ntūn tahuan. ²³ Lā' xla'ca'n tū' taka'tla'jca'tzi. Lā' talihui'li natatlahua xmān a'ntūn tzey. Palh chuntza' natlahua'yā'tit, tinti' ley a'ntū nahuan que tū' limakuan a'ntū tlahuapā'na'ntit. ²⁴ Lā' a'ntin tatapa'ksi con Cristo, xla'ca'n tū'tza' tamakxteka que nacāmāpa'ksi ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua. Hua'chilh tamaknīlh ixtapāstacna'ca'n a'ntū xako'hua'jua', chuntza' hua'chi xtokohua'ca'can kalhatin nac cruz. ²⁵ Lā' huan Espiritu Santo quincāmaxqui'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' ū'tza' lītasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj lā' nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī quincāmāsu'ni'yāni' huan Espiritu Santo.

²⁶ Lā' tū' catika'tla'jca'tziuj lā' tūla caticātā'lāhuaniuj lā' tūla catilālakca'tzani'uj.

6

Tasqui'nī nalāmaktāyayā'tit

¹ Tā'timīn, palh tī laktzi'ncan tlahuamā' catūhuā a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n a'ntī latlā'hua'nā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit para que chuntza' nacāxla. Lā' tū' tilīka'tla'jca'tziyā'tit a'xni'ca' namaktāya'yā'tit. Lej cacuentatlahua'tit hui'xina'n para que tū' natatonkopūyā'tit nā hui'xina'n. ² Calāmaktāya'tit para que natāyani'yā'tit. Lā' chuntza' natlōkentaxtūyā'tit a'ntū ixlīmāpa'ksin Cristo.

³ Palh kalhatin puhuan que xla' más xatzey que ā'makapitzin lā' palh tū' stu'ncua', xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. ⁴ Lā' chā'tunu' napāstacna'n palh xa'nca latlā'huan o tū'. Lā' palh māni' ū'tza' ca'tzi que xa'nca latlā'huan lā' xla' lej līpāxūj nalatahui'la. Tū' tasqui'nī que cuenta natlahua palh xla' a'cxtim con ā'makapitzin o palh tū'. ⁵ Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Lā' natakalhtini'n por ixpālacata a'nchī talīlatlā'huan.

⁶ A'ntī cāmāsu'ni'can ixtachihuīn Dios, xla'ca'n natamaxqui' macsti'na'j a'ntūn taka'lhī para a'ntin tamāsu'yu ixtachihuīn Dios.

⁷ Hui'xina'n tū' cata'a'kxokotit mē'cstucua'n. Dios, nīn tinti' catitlajalh. A'ntū Dios huan que nala, ū'tza' napātle'ke. Ca'tziyāuj que a'ntū nacha'n kalhatin chi'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Lā' palh kalhatin tlahuatlā'huan xako'hua'jua' ixtapāstacna', xla' natlaja xmān huan līnīn. Lā' palh kalhatin tlahua ixtapuhūān huan Espiritu Santo, xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj para pō'ktu. ⁹ Lā' tū' calakachā'ni'uj a'nchī tlahuayāuj huan a'ntū xatzey. Palh quina'n tū' namakxtekāuj natlahuayāuj huan a'ntū xatzey xa'nca namakalana'nāuj huanmā' chi'chini' a'ntū laclhcāhui'līcani't. ¹⁰ Lā' ū'tza' a'cxtim nacālītlahuani'yāuj ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't a'ntū xatzey, pō'ktu a'xni'ca' tze tlahuayāuj. Lā' ā'chulā' nacātlahuani'yāuj a'ntūn tzey huan tā'timīn a'ntin takalhlaka'ī'.

Pablo māstā'lh tapāstacna'

¹¹ Calaktzi'ntit a'nchī ixlīlaka'tla'n letras iccātzo'knuni'mā'ni' māni' quit. ¹² Xla'ca'n a'ntin tatasu'yucu'tun xalacuan na ixlacapūnca'n tachi'xcuhūi't, ū'tunu'n a'ntī stu'tu'lu' tahuan que nacircuncidarlayā'tit. Chuntza' tatlahua como tū' talacasqui'n que nacāmacaputzacan. Tū' tapātini'ncu'tun hua'chi tapātini'n a'ntin takalhlaka'ī' palh xmān Cristo tze māpūtaxtūnu'n, como xla' nīlh nac cruz. ¹³ Lā' nā huan a'ntin tacircuncidarlani't, xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'kō' ixlīhuāk huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Xla'ca'n talacasqui'n que hui'xina'n cacircuncidarlatit. Chuntza' xla'ca'n tze natalīka'tla'jca'tzi por mimpālacataca'n hui'xina'n circuncidarlani'ta'ntit hui'xina'n. ¹⁴ Lā' quit tū' iclīka'tla'jca'tzi de nīn tuntū'; xmān icmāsu'yucu'tun a'nchī līnīlh quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo huan nac cruz. Lā' como ictapa'ksi con Cristo quit tū'tza' quimāpa'ksi a'ntū xala' nac quilhtamacuj lā' tū'tza' quimaca'tzi. ¹⁵ Como tapa'ksiyāuj con Cristo Jesús, chuntza' a'cxtim palh circuncidarlani'tauj o palh tū'. A'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁶ Lā' chuhua'j i'xlīhuākca'n a'ntin talatlā'huan chu a'nchī huanmā' tapāstacna', lā' nā ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhūi't Dios, cacālkalhu'malh Dios xla'ca'n, lā' cacāmātza'ta'ti'ni'lh ixa'clhcunucca'n.

¹⁷ Lā' nīn tinti'tza' caquista'lalh. Huāk huan quixtu'tu' a'ntū icka'lhī xla' ū'tza' lītasu'yu palh quit ictapa'ksi con huan Māpa'ksini' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milīhuākca'n hui'xina'n cacāsicua'lanālīkō'ni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesu-
cristo. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Efeso

Pablo cāmacā'ni'lh saludos huan a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quit, Pablo, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstol Jesucristo, como ū'tza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'ntī xalanī'n nac Efeso a'ntīn tā'tapa'ksiyā'tit Dios lā' kalhlaka'ī'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacātasica'lanālīni' Dios quin-Tāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' cacātamātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Dios quincāsica'lanālīyāni' por ixpālacata Jesucristo

³ Camaxquī'uj pāxcatca'tzī Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsica'lanālīni'ta'ni'. Lā' quincāmaxquī'ni'ta'ni' tāpālhūhua' tasica'lanālīn a'ntū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuani'ni'ta'ni' huā'mā' como tā'tapa'ksiyāuj Cristo. ⁴ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj, Dios quincālacsacni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj Cristo. Quincālacsacni' como quincātlahuacu'tuni' xalactzey, como xla' tū' ixlacasqui'n que a'nan catūhuā a'ntūn tzē naquincātalē'ksa'nīni'nāni' na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' Dios, como quincāpāxquī'yāni', chuntza' xapū'la puhualh de naquincāt-lahuayāni' ixcamana' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' a'ntū ixtapuhuān. ⁶ Lā' ū'tza' nalīmāka'tlī'yāuj Dios como xla' lej pāxquī'nin. Quincātlahuani'ni'ta'ni' huā' tamā'na' talakalhu'mān por ixpālacata Jesucristo ixO'kxa'. Lā' xla', Dios lej pāxquī'. ⁷ Cristo nīlh lā' chuntza' quincālīmāpūtaxtūni'. Lā' nā Dios quincāmāspūtu'ni'ntza' quintalacē'ca'n. Huā'mā' Dios quincātlahuani'ni' como xla' lej lakalhu'manīni'n. ⁸ Lā' como Dios lej lakalhu'manīni'n, xla' quincāmāmāchekxīnīni' ixtachihuīn Dios lā' lej xa'nca quincāmāpāstaquīyāni'. ⁹ Xapū'la xmān Dios tzē'k ixca'tzī a'ntū ixpuhuan naquincātlahuani'yāni'. Lā' chuhua'j quincāmāca'tzīnīni'ta'ni'. ¹⁰ Lā' huā'mā' a'ntū Dios puhualh, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' namin huan chí'chini' a'ntū Dios lhcanī't, xla' nalīmāmacū' Cristo ixlihuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' ixlihuāk a'ntū a'nan nac quilhtamacuj. Lā' Cristo nacāmāpa'ksikō' ixlihuāk.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlihuāk chu a'nchī ixtapuhuān. Xla' quincālacsacni' como ix-tachi'xcuui't quincātlahuacu'tuni' por ixpālacata Cristo. ¹² Lā' chuntza' māka'tlī'can por quimpālacataca'n quina'n a'ntī israelitas lā' a'ntī xapū'la ickalhlaka'ī'uj que Cristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. ¹³ Lā' nā hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas nā kalhlaka'ī'tit Cristo a'xni'ca' kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. Lā' por ixpālacata huā'mā' xatzey tachihuīn, hui'xina'n cātalīmāpūtaxtūni'. Lā' a'xni'ca' hui'xina'n kalhlaka'ī'tit, Dios cāmāxquī'ni' huan Espīritu Santo, chuntza' hua'chi a'nchī xla' ixuanī't. Lā' huā'mā' māsuyū que Dios nacāmāpūtaxtūkō'yāni'. ¹⁴ Como ka'lhīyāujtza' huan Espīritu Santo, ca'tzīyāuj que namaklhtīni'nāuj a'ntū Dios nacāmāxquī' ixtachi'xcuui't, chuntza' hua'chi xla' huanī't. Lā' nā ixpālacata huan Espīritu Santo ca'tzīyāuj que ixlistu'ncua' Dios quincāmāpūtaxtūkō'yāni' quina'n a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj xla'. Lā' chuntza' namāka'tlī'can Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios por ixpālacataca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹⁵ Quihuanicanī'ttza' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlihuākca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī Dios. ¹⁶ Lā' ū'tza' pō'ktu iclīmāxquī' pāxcatca'tzī Dios por hui'xina'n, lā' ickalhtō'ka' por hui'xina'n. ¹⁷ Icsqui'ni' Dios por hui'xina'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' que cacāmāmāchekxīnīni' a'ntū ixla' Dios lā' a'nchī huanī't Dios. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' huan xatzey a'ntū Dios naquincātlahuani'yāni' quina'n a'ntī quincālacsacni'ta'ni' Dios. Lej lhūhua' a'ntū naquincāmaxquī'yāni' Dios para a'ntīn tā'tapa'ksiyāuj con xla'. ¹⁹ Lā' icsqui'ni' Dios que cacāmāmāchekxīnīni' hui'xina'n palh xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' chuntza' tzē natlahua lhūhua' catūhuā por quina'n a'ntī lipāhuanāuj Dios. ²⁰ Dios māsuyulh

ixlīmāpa'ksīn a'xni'ca' mālakahuanīchokolh Cristo lā' lē'lh nac a'kapūn lā' hui'lilh na
ixpāxtūcāna'j Dios. ²¹ Lā' Dios maxquī'lh lhūhua' līmāpa'ksīn huan Cristo. Lā' Cristo
cāmāpa'ksikō' ixlihuākca'n huan pūchihuīna'nī'n lā' ixlihuākca'n huan ā'makapitzīn
a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn na ixlihuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. Huā'tzā' nac
cā'quilhtamacuj tintī' a'ntīn ka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. Lā' tū' cati'a'nalh a'ntī
naka'lhī līmāpa'ksīn hua'chi xla'. ²² Dios hui'lilh hua'chi ixlīmāpa'ksīni' de ixlihuāk
a'ntū a'nān. Lā' hui'lilh xapuxcu' de ixlihuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Cristo. ²³ A'ntīn
takalhlaka'ī', xla'ca'n hua'chi ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī' xla'ca'n. Lā' xla' hui' na
ixlihuāk quilhtamacuj lā' nac a'kapūn.

2

Dios quincāmāpūtāxtūyāni' como xla' lej pāxquī'nin

¹ Lā' xapū'la hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'nī'ta'ntit, como tū' ixa'kahuāna'ni'yā'tit
Dios lā' como lej ixtlahua'yā'tit talaclē'ī'. ² Xapū'la hui'xina'n ixlātlā'hua'nā'tit hua'chi
a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj. Ixa'kahuāna'ni'yā'tit huan ko'ti'ti'. Xla' ū'tza' huan
xamāpa'ksīni' huan līca'tzīnnī' a'ntūn tū' xatzey. Lā' xla' ū'tza' huan tūn tū' tzey līca'tzīn
a'ntū cāmātlahuī' a'ntūn tū' tzey xla'ca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ³ Lā' nā
chuntza' quina'n xapū'la ixtlahuayāuj hua'chi xla'ca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun
Dios. Lā' ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey xmān a'ntū ixlacasquī'nāuj. Ixtlahuayāuj chu
a'nchī huan xako'hua'jua' quintapāstacna'ca'n lā' chu a'nchī ixlacasquī'n quimacni'ca'n
a'ntūn tū' tzey. Lā' como Dios nacāmāpātīnikō' ixlihuākca'n a'ntīn tatlahua chuntza',
nā chuntza' ixquincāpātīle'keni'ni' quina'n. ⁴ Lā' a'yuj līmakuan ixuanī't palh ixquincā-
tamāpātīnīni', Dios lej quincālakahu'mani' como lej quincāpāxquī'yāni'. ⁵ Lā' a'yuj
hua'chi xanīn ixuanī'ta'uj por ixpālacata quintaclē'ī'ca'n, Dios quincāmaxquī'ni' xas-
āsti' quinquilhtamacujca'n hua'chi a'xni'ca' maxquī'lh ixquilhtamacuj Cristo a'xni'ca'
mālakahuanīchokolh. Lā' Dios quincāmāpūtāxtūni' quina'n xmān como quincāt-
lahuani'cu'tuni' talakalhu'mān. ⁶ Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Cristo, nā
quina'n naquincāmālakahuanīchokopalayāni'. Lā' namāpa'ksīni'nāuj con Cristo nac
a'kapūn. ⁷ Lā' ū'tza' huā'mā' tlahualh Dios como māsuyucu'tulh para pō'ktu que
xla' lej pāxquī'nin. U'tza' huā'mā' māsuyulh a'xni'ca' macamilh Cristo Jesús para
nanī por quina'n. ⁸ Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, Dios cāmāpūtāxtūni'
hui'xina'n xmān como cālakahu'mani'. Lā' tū' por a'ntū tlahua'tit hui'xina'n. Xmān
Dios a'ntī cāmāpūtāxtūni'. Hua'chi lakatin lē'ksajna' a'ntū Dios cāmāxquī'ni'. ⁹ Lā'
a'ntū līpūtāxtucan, xla' hua'chi lakatin lē'ksajna'. Tūla tlahuacan nīn tuntū' para
natlajacan. Lā' chuntza' tintī' a'ntī tze nālīka'tlā'jca'tzī por a'ntū līpūtāxtu. ¹⁰ Lā'
Dios como quincātlahuani'ta'ni' chu lakatin con Cristo, quincāmaxquī'ni'ta'ni' xasāsti'
quinquilhtamacujca'n, como lacasquī'n natlahuayāuj a'ntūn tzey. Dios xapū'la līhui'lilh
naquincātlahuayāni' xalactzey lā' chuntza' tze latā'kchokoyāuj līlacatejtīn.

Cristo cāmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuhū't

¹¹ Capāstactit, hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, a'nchī ixuanī'ta'ntit xapū'la. Huan
israelitas cāmāpācuhūni' hui'xina'n huan tachi'xcuhū't a'ntīn tū' circuncidarlī-
canī't. Xla'ca'n tacircuncidarlī na ixmacni'ca'n huan chi'xcuhū'n para natamāsuyū
que tatā'tapa'ksī con Dios. Lā' ixa'cstuca'n cāhuanican huan tachi'xcuhū't a'ntīn
tatā'tapa'ksī con Dios. ¹² Xapū'la hui'xina'n tū' ixtā'tapa'ksī'yā'tit Cristo. Xmān a'ntī
israelitas ixtachi'xcuhū't Dios ixtahuani't. Lā' xmān con xla'ca'n Dios ixtlahuani't
lakatin convenio. Lā' xmān xla'ca'n iccāmāca'tzīnī Dios huan xatzey a'ntū iccāt-
lahuani'. Lā' hui'xina'n, como tū' israelitas, tū' maklhtīnī'ntit huā'mā'. Hui'xina'n
ixlātlā'hua'nā'tit nac quilhtamacuj. Lā' tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios tze iccāmāpūtāxtūni'.
Lā' tū' ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapū'la makat ixlātlā'hua'nā'tit de Dios. Lā' chuhua'j
laktapajtūni'ta'ntit Dios por ixpālacata Cristo Jesús, como Cristo nīnī't por quina'n.
¹⁴ Lā' nā Cristo cāmāko'xamixīnī't huan israelitas lā' nā a'ntīn tū' israelitas. Lā' chu
lakatin tachi'xcuhū't cātlahualh como Cristo cāmāpānūnī'lh a'ntū lītā'ca'tza iccātlahua

lā' cātlahualh ixtachi'xcuhui't Dios. ¹⁵ Lā' como Cristo nīlh por quina'n, chuntza' cālīmāspūtūlh huan ixtalanānca'n israelitas como tū' chuntza' līpūtaxtucan. Xmān Cristo tzē māpūtaxtūnu'n. Lā' chuntza' tū'tza' litā'ca'tza talalh huan israelitas con a'ntīn tū' israelitas. Huan tāpātu' tachi'xcuhui't lanī't ixtachi'xcuhui't Cristo. Xla' chu lakatin cātlahuani't. ¹⁶ Lā' como Cristo nīlh nac cruz, lā' chuntza' cālīmāko'xamixīlh Dios lā' huan tachi'xcuhui't a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' chuntza' chu lakatin cātlahualh huan israelitas lā' a'ntīn tū' israelitas. Lā' māpānūlh a'ntū ixtalālica'tzalaktzī'n.

¹⁷ Cristo milh lā' māca'tzīnīni'lhtza' palh cāmāko'xamixīcatza' Dios lā' huan tachi'xcuhui't. Lā' ū'tza' cāmāca'tzīnīlh huan israelitas a'ntī ixtalakapasatza' Dios. Lā' nā cāmāca'tzīnīlh xlaca'n a'ntīn tū' israelitas, a'ntīn tū' talakapasa Dios. ¹⁸ Por ixpālacata a'ntū tlahualh Cristo quilīhuākca'n quina'n, a'ntī israelitas lā' a'ntīn tū', quilīhuākca'n tzē nalaktapajtzūyāuj Dios quinTāta'ca'n, como huan Espīritu Santo quincāmaktāyayāni'. ¹⁹ Hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas, hua'chi makatiyātī'n ixuani'ta'ntit lā' hua'chi tejetlā'huanī'n. Lā' chuhua'j tā'tapa'ksī'yā'tit con Dios chu a'cxtim hua'chi huan ā'makapitzīn a'ntī israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. ²⁰ Hua'chilh Dios ixtlahualh lakatin lītōkpān. Hui'xina'n hua'chi huan chihuixni' a'ntū lītāpācna'ncan. Huan apóstoles lā' huan ixa'cta'sana'ni'n Dios, xlaca'n hua'chi huan cimientō. Lā' māni' Jesucristo hua'chi huan xapū'la chihuix a'ntū mā'cnūcan para huan cimientō. ²¹ Lā' por ixpālacata Cristo, huan lītōkpān stactēlha. Lā' ixlīhuāk huan chihuix xa'nca cāhui'līcanī't. Lā' nala lakatin lītōkpān a'ntū ixla' huan Māpa'ksīni' Dios lā' huāk tzey. ²² Hui'xina'n lā' quilīhuākca'n a'ntīn tapa'ksiyāuj con Cristo, quilīhuākca'n quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios, como huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lanī' quina'n.

3

Pablo līmāmacū'ca nacāmāsu'ni' huan a'ntīn tū' israelitas

¹ Quit, Pablo, lā' como ictā'scuja Cristo Jesús, lā' ictachī'nī't por ixpālacata iccāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīn Dios hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ² Hui'xina'n a'tzīyā'tit que Dios lej pāxquī'nin lā' chuntza' quilīmāmacū'nī't na'iccāmāsu'ni'yāni' huan xatzey tachihuīn hui'xina'n a'ntīn tū' israelitas. ³ Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios a'yuj xapū'la tū' ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'na'j de huā'mā' iccātzo'knuni'ni'ta'ni'tza' hui'xina'n. ⁴ Lā' hui'xina'n, a'xni'ca' nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni', naca'tzīyā'tit a'ntūn tū' ixca'tzīcan xapū'la ixpālacata Cristo. Lā' naca'tzīyā'tit palh Dios stu'ncua' quimāca'tzīnīlh. ⁵ Huan tachi'xcuhui't a'ntī ixtahui'lāna' xapū'la, xlaca'n tū' ixtaca'tzī huā'mā' a'ntū ixcātlahuani'lh a'ntīn tū' israelitas. Chuhua'j huan Espīritu Santo cāmāca'tzīnīni't huan apóstoles lā' ixa'cta'sana'ni'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīni't que chu lakatin a'ntīn takalhlaka'ī' palh israelitas lā' palh tū'. Lā' ixlīhuākca'n chu lakatin a'ntī ixtachi'xcuhui't Dios. Chu a'cxtim Dios nacāsīcua'lanālī. Chu a'cxtim natamaklhtīni'n a'ntū Dios huanī't que nacāmāxquī' por ixpālacata Cristo Jesús.

⁷ Lā' como Dios lej quincālakalhu'manāni', lā' como lej ka'lhī līmāpa'ksīn, quilīmāmacū'lh na'icmāsu'yu huā'mā' xatzey tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quilīmāmacū'lh, a'yuj quit hua'chi xati'na'j de ā'makapitzīnni' a'ntīn tapa'ksiyāuj con Dios. Dios quilīmāmacū'lh na'iccāmāsu'ni' a'ntīn tū' israelitas a'nchī Cristo tzē tlahua ixlīhuāk a'ntū quina'n māchekxiyāuj lā' ā'chulā' huampala. ⁹ Lā' quilīmāmacū'lh na'iccāmāca'tzīnī ixlīhuākca'n a'ntū Dios puhuanī't. Xapū'la xmān Dios ixa'cstu ixca'tzī huā'mā' a'xni'ca tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Dios, xla' a'ntī cātlahuakō'lh ixlīhuāk. ¹⁰ Chuhua'j huan ángeles a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xlaca'n nataca'tzī a'nchī Dios cāmāpūtaxtū huan tāpālhūhua' tachi'xcuhui't lā' cātlahualh ixtachi'xcuhui't. Lā' chuntza' natalīca'tzī que Dios ka'lhī lhūhua' tapāstacna'. ¹¹ Dios pō'ktu ixca'tzī a'nchī ixcālīmāpūtaxtūlh huan tachi'xcuhui't. Lā' tlahualh por ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹² Lā' quina'n, como līpāhuanāuj Jesucristo, chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios lā' tū' nalacapuhuanāuj. ¹³ Lā' chuntza' quit iclacasqui'n que tū' nalakachipini'yā'tit

hui'xina'n a'yuj icpātini'mā' por mimpālacataca'n. Lā' a'yuj icpātini'n lihuan iccāmāca'tziniyāni' a'nchī nalipūtaxtucan, xa'nca nataxtu para hui'xina'n como chuntza' kalhlaka'i'ni'ta'ntit.

Cristo lej quincāpāxqui'yāni'

¹⁴ Lā' chuntza' quit ictatzokosta, lā' ickalhtō'ka'ni' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁵ Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n a'ntin tahuilāna' nac quilhtamacuj lā' nac a'kapūn. ¹⁶ Icsqui'ni' Dios que huan Espiritu Santo nacāmākalhlaka'i'niyāni' xa'nca hui'xina'n. Huā'mā' Dios tzē natlahua como xla' lej ka'lhī limāpa'ksin. ¹⁷ Lā' nā icsqui'ni' Dios que Cristo cacātā'latā'kchokoni', como hui'xina'n lipāhua'nā'tit xla'. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para nacāpāxqui'yā'tit ā'makapitzin. ¹⁸ Lā' nā icsqui'ni' Dios para que hui'xina'n namāchekxiyā'tit palh Cristo lej quincāpāxqui'yāni'. Lā' catamāchekxilh huā'mā' ixlihuākca'n a'ntin tatapa'ksi con Dios. ¹⁹ Lā' icsqui'ni' que hui'xina'n namāchekxi'kō'yā'tit palh Cristo lej quincāpāxqui'yāni', a'yuj nīn tinti' tzē namāchekxi xa'nca. Lā' chuntza' lactzey nala'yā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasqui'n.

²⁰ Dios lej tzē natlahua lhūhua' por quina'n. Lā' tū' ca'tziyāuj squi'nāuj ixlihuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni' lā' tūla pāstacāuj ixlihuāk a'ntū Dios tzē naquincātlahuani'yāni', como xla' lej ka'lhī limāpa'ksin. Lā' huā'mā' limāpa'ksin scuja na qui'a'clhcunucca'n. ²¹ Lā' tū' maktin catisputli a'nchī namācā'tanīcan Dios ixpālacata Jesucristo lā' quimpālacataca'n quilihuākca'n a'ntin tā'tapa'ksiyāuj con Cristo Jesús. Amén.

4

Huan Espiritu Santo chu lakatin quincātlahuani'ta'ni'

¹ Quit, Pablo, ictachī'n como ictā'scuja Dios quiMāpa'ksini'ca'n. Iccāsqi'ni'yāni' que calatā'kchokotit chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'nti Dios cāta'sani'nī't. ² Tū' caka'tla'jca'tzītit. Lā' līlacatzucu cachihuīna'ntit. Lā' cacāpātini'tit a'ntū cātatlahuani'yāni' ā'makapitzin. Lā' calāmaktāya'tit lā' chuntza' natasu'yu palh lāpāxqui'yā'tit. ³ Como huan Espiritu Santo chu lakatin cātlahuani'ta'ni', calihui'lī'tit ca'cs nalatahui'la'yā'tit. Lā' tū' titalacpitziyā'tit. ⁴ Quina'n a'ntin tā'tapa'ksiyāuj Dios chu lakatin quina'n con xla'. A'nan xmān lakatin Espiritu Santo. Chu a'cxtim ka'lhīyāuj nachā'nāuj nac a'kapūn quilihuākca'n a'nti Dios quincāta'satini'ta'ni'. ⁵ A'nan xmān kalhatin Māpa'ksini' Jesucristo. Lā' chu lakatin a'ntū kalhlaka'i'yāuj. Lā' a'xni'ca' a'kpaxāuj chu a'cxtim māsu'yuyāuj palh kalhlaka'i'yāuj. ⁶ A'nan xmān kalhatin Dios. Xla' ū'tza' xaTāta' de ixlihuākca'n tachi'xcuhi't a'ntin takalhlaka'i'. Lā' xla' cāmāpa'ksikō' ixlihuāk. Lā' xla' huī' chu calhāhuā. Lā' xla' lahuī' con quilihuākca'n.

⁷ Dios quincāmaktāyayāni' para natlōkentaxtūyāuj quintascujūtca'n a'ntū quincālimāmacū'ni'ta'ni' Cristo. ⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo: A'xni'ca' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachī'nī'n.

Lā' cāmaxqui'lh huan tachi'xcuhi't a'ntūn tasqui'nī para natatā'scuja xla'.

⁹ A'nti a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapū'la ixuyjñi'ta'nchi nac quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'ya'tna' lā' nā xla' tahua'ca'lh a'nlhā más tālhmā'n de nac a'kapūn. Tahua'ca'lh como chuntza' tzē namāpa'ksini'nkō' ixlihuāk. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n. A'makapitzin cālimānūlh ixli'apóstoles. Lā' ā'makapitzin cālimānūlh ixli'a'cta'sana'nī'nca'n. Lā' ā'makapitzin cālimāmacū'lh para natamāca'tzini'nī'n huan xatzey tachihuīn. Lā' ā'makapitzin cālimānūlh xanapuxcu'nu' nac lītokpānna'. Lā' ā'makapitzin cālimāmacū'lh para natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlhualh como xla' lacasqui'lh que xa'nca natatā'scuja a'ntin tatapa'ksi con Dios. Lā' chuntza' ā'chulā' natakahlaka'i' Cristo. ¹³ Lā' chuntza' ā'chulā' xa'nca nakalhlaka'i'yāuj hasta quina'n chu a'cxtim xa'nca nakalhlaka'i'yāuj. Lā' chu a'cxtim nalakapasāuj ixO'kxa' Dios. Dios lacasqui'n que ā'chulā' natlahuayāuj ixtapuhuān hasta lhā nalayāuj hua'chi Cristo. ¹⁴ Tū'tza' catilauj hua'chi camana'. Huan camana' huāk takalhlaka'i' a'ntūn cāhuanican a'yuj cacā'a'kxokoca. Chuhua'j ta'a'nan ā'makapitzin

a'ntī lej taca'tzī ta'a'kxokonu'n. Lā' quincātamāsu'ni'cu'tunāni' a'ntūn tū' stu'ncua'.
¹⁵ Lā' quina'n xmān tzē nahuanāuj a'ntū stu'ncua'. Lā' a'xni'ca' nahuanāuj a'ntū
 stu'ncua', namāsu'yūyāuj a'nchī cāpāxquī'yāuj xla'ca'n a'ntīn cātā'chihuīna'mā'nauj. Lā'
 ā'chulā' nalayāuj hua'chi Cristo. Xla' hua'chi lakatin a'kxāk como xla' māpa'ksini'n.
¹⁶ Lā' quina'n hua'chi lakatin macni'. Lā' como huan macni' tlahua a'ntū pāstaca huan
 a'kxāk, nā chuntza' quina'n a'kahuāna'ni'yāuj Cristo. Huan tāstucat cāmāquilhtāstuca
 ixlīhuāk huan macni'. Lā' chuntza' la chu lakatin macni'. Lā' palh ixlīhuāk huan macni'
 xa'nca tascuja, chuntza' huan macni' stactēlha lā' tli'hui'quintēlha. Lā' nā chuntza'
 quina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yāuj Dios. Hua'chi lakatin macni' lanī'ta'uj. Chu lakatin quina'n
 como lāpāxquī'yāuj. Lā' chuntza' ā'chulā' kalhlaka'ī'tēlhayāuj.

Cristo cāmaxquī' xasāsti' ixquilhtamacujca'n huan tachi'xcuhī't

¹⁷ A'ntū na'iccāhuaniyāni', icuan por ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.
 Tū'tza' calatā'kchokotit hui'xina'n a'nchī talatlā'huan ā'makapitzīn a'ntīn tū' takalh-
 laka'ī'. Ixtapāstacna'ca'n xla'ca'n tuntū' ixtapalhca'n. ¹⁸ Xla'ca'n tūla xa'nca tapās-
 tacna'n. Tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n a'ntū Dios māstā'. Tū' taka'lhī, como
 lej lacxumpi lā' tū' tamāchekxī. ¹⁹ Lā' tū'tza' tamāxana'n. Talīhui'līnī't tatlahua
 a'ntūn tū' tzey. Līpāxuj tatlahua ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' a'ntūn talacasqui'n
 ixmacni'ca'n. ²⁰ Tū' chuntza' sca'tnī'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' tū' chuntza'
 māsu'yulh. ²¹ Hui'xina'n cātahuanini'ta'ni' ixpālacata Cristo. Lā' cātāmāsu'ni'nī'ta'ni'
 a'ntū Cristo māsu'yulh. Lā' huā'mā' ū'tza' a'ntū xastu'ncua'. ²² Lā' chuhua'j tū'tza'
 calatā'kchokotit hui'xina'n hua'chi ixlata'kchokoyā'tit xapū'la a'xni'ca' tūna'j ixlaka-
 pasā'tit Cristo. Xapū'la hui'xina'n ixtlahua'yā'tit huan tūn tū' tzeyā mintapāstacna'ca'n.
 Lā' chuntza' xmān ta'a'kxokotit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintapāstacna'ca'n.
²⁴ Lā' calatā'kchokotit chu a'nchī xasāsti' mintapāstacna'ca'n a'ntū Dios cāmaxquī'ni'
 lā' a'ntū hua'chi ixlā'. Lā' catlahua'tit a'ntūn tzey.

²⁵ Lā' tū'tza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit a'ntū stu'ncua', como chu lakatin
 quina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyāuj Cristo.

²⁶ Palh a'kchipinā'tit hui'xina'n, tū' catlahua'tit talaclē'i' ixpālacata mintā'kchaca'n.
 Tū' ti'a'kchipinā'tit tintacuj. Capāxuhua'tit a'xni'ca' tūna'j tā'cnū huan chi'chini'.
²⁷ Lā' tū' catamakxtektit nacātlajayāni' huan ko'ti'ti'. Tū' catamakxtektit nacāmāt-
 lahuanīyāni' a'ntūn tū' tzey.

²⁸ Tū'tza' caka'lhā'na'ntit hui'xina'n a'ntī ixka'lhā'na'nā'tit. Cascujtit para
 nahuā'yanā'tit. Lā' chuntza' tzē namaktāyayā'tit ā'makapitzīn a'ntīn cāmakasputa
 a'ntū tasqui'nī.

²⁹ Tū' cachīhuā tihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān a'ntūn tzey lā' a'ntū
 nacāmaktāya ā'makapitzīn. Lā' chuntza' nacātlahuani'yā'tit a'ntūn tzey a'ntīn cātakax-
 matāni' hui'xina'n. ³⁰ Tū' catlahua'tit a'ntū nalīlakaputza huan Espīritu Santo. Como
 huan Espīritu Santo quincātā'lahui'lani', chuntza' ca'tzīyāuj palh tā'tapa'ksīyāuj Dios.
 Lā' nā ca'tzīyāuj que Dios naquincāmāpūtaxtūkō'yāni' como ka'lhīyāuj huan Espīritu
 Santo.

³¹ Tū'tza' capāstactit a'ntū cātatlahuani'nī'ta'ni' ā'makapitzīn. Tū'tza'
 ca'a'kchipintit. Tū'tza' cacālakapala'tit ā'makapitzīn. Tū'tza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Tū'tza'
 tica'tzalaktzī'nā'tit ā'catīhuā. ³² Xatzey calāpāxquī'tit. Lā' calālakalhu'ma'ntit. Lā' nā
 calāmāspūtūnu'ni'tit chuntza' hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n por
 ixpālacata līnīlh Cristo.

5

Tasqui'nī que lacatejtin natalatā'kchoko ixcamana' Dios

¹ Como hui'xina'n ixcamana'tza' Dios, lā' xla' cāpāxquī'yāni', hui'xina'n nat-
 lahua'yā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. ² Lā' nalāpāxquī'yā'tit hui'xina'n chuntza' hua'chi

Cristo cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Xla' lej quincāpāxquī'yāni' hasta nīlh por quimpālacat-aca'n. Tamacamāstā'lh hua'chi lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huā'mā' lej lipāxuhualh Dios.

³ Como hui'xina'n ixtachi'xcuui't Dios, nīn macsti'na'j tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Tū' catlahua'tit talākahlī'n. Lā' tū' titlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Lā' tū' tilak-tampi'lhīni'nā'tit. ⁴ Lā' tū' tihua'nā'tit xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' tū' tihua'nā'tit a'ntūn tuntū' ixtapalh. Lā' tū' tilīkalkhamāna'nā'tit a'ntūn ko'hua'jua' tachihuīn. Huāk huā' tamā'na tū' līmakuan. Xatzey camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que a'ntīn tatlahuatlā'huan a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n tū' catitatanūlh a'nlhā māpa'ksīni'n Cristo lā' Dios. Tū' catitatanūlh a'ntī lej tatlahua talākahlī'n lā' a'ntī lej tatlahua a'ntū lej xako'hua'jua' lā' a'ntī lej talaktampi'lhīni'n de ixlīhuāk catūhuā lā' tū' tapāstaca Dios. ⁶ Lā' como ca'tziyā'tit huā'mā', tū' catamakxtektit nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n, a'yuj makapitzīn tahuān que tzē tlahuacan huā' tamā'na catūhuā. A'ntīn tatlahua huā' tamā'na catūhuā, xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni'mā'na Dios. Lā' Dios nacāmāpātīnī. ⁷ Lā' hui'xina'n tū' cacātā'talacxtuctit xla'ca'n.

⁸ Xapū'la hui'xina'n hua'chilh ixtlā'hua'nā'tit a'nlhā cā'pucsua'. Lā' chuhua'j como tā'tapa'ksiyā'tit Dios, hua'chilh tlā'hua'mpā'na'ntittza' a'nlhā xkaka. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' hua'chi a'ntī xalanī'n a'nlhā xkaka. ⁹ Palh tlā'huanāuj a'nlhā xkaka, natalā'kchokoyāuj chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. Lā' nā nahuanāuj a'ntū xastu'ncua'. ¹⁰ Caca'tzītīt a'ntū nalipāxuhua Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Tū' catlahua'tit a'ntū ko'hua'jua' hua'chi a'ntī xalanī'n nac cā'pucsua'. Tuntū' ixtapalh a'ntūn tatlahua xla'ca'n. Xatzey cacāmāsu'ni'tit que tū' tzey a'ntūn tatlahua. ¹² Līmāxana' līchihuīna'nca'n a'ntū xla'ca'n tatlahua lakatzē'k. ¹³ Por huan xkakana' tzē cālaktzī'nāuj catūhuā a'nchin tahuāni't palh tzey o tū' tzey. ¹⁴ Lā' chuntza' huanican huan a'ntīn tū' kalhlaka'i':

Hui'x, hua'chilh lhtatapā't lā' hua'chilh xanīn hui'x.

Calakahua' lā' catā'kaqui' lā' Cristo namāxkakēyāni'.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin natalā'kchokoyā'tit. Tū' calatā'kchokotit hua'chi a'ntīn tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit como hui'xina'n ca'tziyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tzey pō'ktu a'xni'ca' tzē natlahua'yā'tit. Chuhua'j lej tlahuacan a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁷ Lā' xa'nca capāstacna'ntit. Camāchekxītīt a'ntū ixtapuhuān Dios. Lā' ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹⁸ Tū' caka'chī'tit. A'ntīn taka'chī, xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. Xatzey catamakxtektit que huan Espīritu Santo nacāmāpa'ksiyāni'. ¹⁹ A'xni'ca' nalā'tā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' hua'chi tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huanican salmos lā' nā chuntza' huan himnos lā' huan tatlī'n a'ntū ixlā' Dios. Catlī'ni'tit huan Māpa'ksīni' Dios. Camāka'tlī'tit Dios con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. ²⁰ Lā' pō'ktu camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios quinTāta'ca'n por ixlīhuāk por ixtacuīni' quiMāpa'ksīni' Jesucristo.

A'nchī maclacasqui'n talīlatahui'la huan chi'xcu' lā' ixpuscāt a'ntīn tatapa'ksī con Cristo

²¹ Lā' como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit Dios, nā chuntza' calāmaktāya'tit hui'xina'n.

²² Lā' hui'xina'n a'ntī puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n como chuntza' māpa'ksīni'n huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Huan xakōlu' māpa'ksī ixpuscāt chuntza' hua'chi Cristo cāmāpa'ksī a'ntīn tatā'tapa'ksī xla'. Cristo cāmāpūtax-tūnī't xla'ca'n lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksī. ²⁴ Lā' a'ntīn tatā'tapa'ksī Cristo, xla'ca'n ta'a'kahuāna'ni' Cristo. Lā' nā chuntza' huan puscan pō'ktu nata'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Lā' hui'xina'n a'ntīn chi'xcuui'n, cacāpāxquī'tit mimpuscanca'n chuntza' hua'chi Cristo cāpāxquī' a'ntīn tatapa'ksī con xla'. Xla' nīlh para nacāmāpūtaxtū. ²⁶ Xla' nīlh como quincātlahuacu'tuni' xalactzey ixpālacata kalhlaka'i'yāuj huan xatzey tachihuīn. Lā' māpānūcu'tulh quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuhua'j a'kpaxāuj como xapacani'ttza' quintalaclē'i'ca'n. ²⁷ Lā' Cristo cāmācāxcu'tunli ixtachi'xcuui't como chuntza' natachā'n lacuan na ixlacapūn. Lā' lacasqui'lh que lactzey ixtalakō'lh hua'chi a'ntū lej tzey lā'

lej tzēhuani't. ²⁸ Tasqui'nī que huan chi'xcuui'n natapāxquī' xpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'cstuca'n. Kalhatin chi'xcu' a'ntī pāxquī' xpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixa'cstu. ²⁹ Nīn tintī' ca'tzalaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can lā' maktaka'lhcan. Lā' nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lhā a'ntī ixtachi'xcuui't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhāni' como quina'n hua'chilh ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Kalhatin chi'xcu' namakxteka ixtāta' lā' ixtzī't. Lā' natā'takēxtimī xpuscāt. Lā' chuntza' chu lakatin macni' natala ixtu'ca'n”. ³² Huā' tamā'na tachihuīn stu'ncua' pero jicslīhua' māchekxīkō'can. Quit icpuhuan que līchihuīna'n de Cristo a'nchī cā'o'kska'lhī ixtachi'xcuui't. ³³ Lā' nā huanicu'tun que tasqui'nī que huan chi'xcuui'n natapāxquī' xpuscanca'n chuntza' hua'chi cāpāxquī'can ixa'cstuca'n. Lā' tasqui'nī que huan puscan nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n a'ntīn camana' ca'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n. Chuntza' tasqui'nī como chuntza' ixtapuhuān Dios. ² Dios huan que nacāsīcua'lanālī a'ntī natatlōkentaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' huan xapū'la līmāpa'ksīn a'ntū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: “Ca'a'cnīni'ni' mintāta' lā' mintzī't. ³ Chuntza' līpāxuj nalatahui'la'ya'. Lā' chuntza' makān nalatahui'la'ya' nac quilhtamacuj”.

⁴ Lā' hui'xina'n a'ntī xatāta' lā' xatzī't, tū' cacāmākā'kchipintit mincamana'ca'n. Cacāmakastactit chu a'nchī Dios huan. Cacāmāsu'ni'tit a'nchī nata'a'kahuāna'ni' Dios.

⁵ Lā' hui'xina'n a'ntī maksujnī'n, ca'a'kahuāna'ni'tit a'ntīn cātā'scujā'tit. Cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacājīcua'ni'tit. Xa'nca casujtit hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo.

⁶ Xa'nca casujtit lā' tū' xmān a'xni'ca' cātālakzī'nāni' a'ntīn tā'scujā'tit. Tū' xmān xlaca'n nacāmāpāxuhui'cu'tunā'tit. Xa'nca casujtit para namāpāxuhui'yā'tit Dios como hua'chilh ixtā'scujtit māni' Cristo. ⁷ Līpāxuj casujtit. Tū' xmān scujpā'na'ntit para huan chi'xcuui'n. Nā scujpā'na'ntit para Dios. ⁸ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nacāmāpalakō' chā'tunu' chu a'nchī tlahuanī't a'ntūn tzey a'yuj tasācua' lā' a'yuj māpa'ksīni'.

⁹ Lā' hui'xina'n a'ntī māpa'ksīni'nā'tit, lactzey cala'tit con a'ntīn xatātamāuj mintasācua'ca'n. Lā' tū' nalīmaclhcāyā'tit de catūhuā. Capāstactit que quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' chu a'cxtim cāmāpa'ksī huan tasācua' lā' a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Lā' Dios chu lakatin cālaktzī'n.

Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' naquīncātlajayāni' huan ko'ti'ti'

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. Tū' titalactlajī'yā'tit a'nchī kalhlaka'i'yā'tit huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn lā' tzē nacāmaktāyayāni'. ¹¹ Catamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' caticā'a'kxokoni' huan ko'ti'ti'. Lā' a'nchī Dios quīncālīmaktāyayāni', ū'tza' hua'chi lakatin armadura a'ntūn tamaclacasqui'n huan soldados a'xni'ca' ta'a'n nac guerra. ¹² Lā' nā quina'n hua'chilh ixa'uj nac guerra. Quīntā'ca'tzaca'n tū' chi'xcuui'n. Quīntā'ca'tzaca'n ū'tza' huan xako'hua'jua' līca'tzīnni' a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn lā' tamāpa'ksīni'n nac huā'mā' quilhtamacuj a'nlhā tlahuacan talaclē'i' lā' talatlā'huan nac cā'ū'nī'n. ¹³ Lā' ū'tza' calītamakxtektit que Dios nacāmaktāyayāni' de ixlīhuāk catūhuā. Huā'mā' hua'chi armadura a'ntū Dios cāmāxquī'yāni'. Chuntza' tū' caticātatlajani' mintā'ca'tzaca'n. Lā' a'yuj tlajani'ta'ntit mintā'ca'tzaca'n, pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Lāsā' namimpala huan mintā'ca'tzaca'n. Lā' palh cāxni'j tahui'la'yā'tit, tū' caticātatlajani'. ¹⁴ Pō'ktu cāxni'j catahui'la'tit. Camaklhtīni'ntit a'ntū Dios cāmāxquī'yāni' a'ntū hua'chi armadura. Kalhatin tropa chā'xpātahui'la lakatin cinturón lā' lē'n ā'catūhuā a'ntū namaktāya ixcu'xan. Lā' nā hui'xina'n tasqui'nī que nalakapasā'tit a'ntū xastu'ncua' lā' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. ¹⁵ Huan tropa tatūnū botas a'xni'ca' a'n calhāhuā. Lā' hui'xina'n namāca'tzīnīni'ntā'kchokoyā'tit huan xatzey tachihuīn xpālacata a'nchī ko'xamixli Dios lā' huan tachi'xcuui't. ¹⁶ Huan tropa lē'n a'ntū pūlītamaktāya. Lā'

huanmā' tū' lakpusa huan flechas a'ntū hua'chilh talama a'ntū macā'n huan ixtā'ca'tza. Lā' hui'xina'n palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi a'ntū pūtamaktāya'yā'tit. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tū' caticātlajani'. ¹⁷ Huan tropa maclacasqui'n ixtā'knu' de līcā'n. Lā' hui'xina'n tasqui'nī que xa'nca naca'tziyā'tit que Dios cāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' ū'tza' līca'tziyā'tit que natlajana'nā'tit por ixlīmāpa'ksin Dios. Lā' huanmā' hua'chilh ū'tza' mintā'knu'ca'n de līcā'n. Lā' ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi lakatin espada a'ntū huan Espiritu Santo cāmāxquī'yāni'. ¹⁸ Lā' pō'ktu cakalhtō'ka'ni'tit Dios ixpālacata a'ntū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' catamakxtektit que huan Espiritu Santo nacāmaktāyayāni' nakalhtō'ka'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Lā' tū' tijichua'yā'tit de nakalhtō'ka'yā'tit. Lā' pō'ktu cacālikalhtō'ka'tit ixlihuākca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ¹⁹ Lā' nā nakalhtō'ka'yā'tit por quit. Casqui'ni'tit que Dios naquimāsu'ni' a'nchī na'icchihuīna'n lā' naquimaktāya para que tū' na'icjicua'n. Lā' casqui'ntit para que quit tzē na'icmāca'tzīnīni'n huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ²⁰ Dios quimacaminī't para na'icmāsu'yu huan xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclītachi'nī't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios para que tū' na'icjicua'n a'xni'ca' na'icmāsu'yu, chuntza' hua'chi tasqui'nī.

Cāmācā'ni'ca saludos

²¹ Chō'la hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit a'nchī iclīlahuī' lā' a'ntū ictlahuamā'. Huāk huā'mā' nacāhuaniyāni' quintā'tinca'n Tíquico. Xla' xa'nca tā'scuja Dios.

²² U'tza' iccālīlakmacā'nāchāni' hui'xina'n. Chuntza' xla' tzē nacāhuaniyāni' a'nchī iclīlahuī'lāna'uj. Lā' chuntza' nacāmāko'xamixiyāni' hui'xina'n.

²³ Icsqui'ni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo que cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' nā icsqui'ni' Dios que cacāmaktāyani' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit lā' nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsīcua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n a'ntī lej xa'nca pāxquī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Filipos

Pablo tzo'knulh desde nac pūlāchī'n para xalanī'n nac Filipos a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quina'n, Pablo lā' Timoteo, lā' quina'n ixtasācua'ni'n Jesucristo a'ntī quincālac-sacni'ta'ni'. Quina'n iccāmacā'ni'yāchāni' huā'mā carta nac Filipos. Quit Pablo a'ntī iccātzo'knuni'yāni' milihuākca'n a'ntī hui'lā'na'nchipitit lā' kalhlaka'ī'ni'ta'ntit Jesucristo lā' con huan xanapuxcu'nu' lā' nā a'ntīn tamaktāyana'n a'ntīn cāmāpācuhuīcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacātasīcua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

Pablo cālkalhtō'ka'lh por huan a'ntī ixtakalhlaka'ī

³ A'xni'ca iccāpāstacāni', icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios. ⁴ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, pō'ktu icsqui'ni'mā' por hui'xina'n lā' con tapāxuhuān. ⁵ Icmāstā' pāxcatca'tzī como a'xni'ca' pū'la kalhlaka'ī'tit, tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Lā' hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios lā' como xla' tzucunī't cāmāsu'ni'yāni' a'nchī natlahua'yā'tit ixtapuhuān, icca'tzī que nacāmāsu'ni'tēlhayāni' hasta que natlahuakō' a'xni'ca' namimpala Jesucristo. ⁷ Lā' minī'ni' chuntza' icpuhuan por mimpālacataca'n como chu a'cxtim quincāsīcua'lanālīni' Dios lā' como lej iccāpāxqui'yāni'. Hui'xina'n lā' quit chu a'cxtim quincālakalhu'manāni' Dios a'yuj tachī'n quit o a'yuj icyā na ixlacapūnca'n huan pūchihuīna'ni'n para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn lā' para na'icmāstū'nca palh stu'ncua'. Lā' hui'xina'n quilāmaktāyayāuj para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' ca'tzī a'nchī lej iccāpāxqui'yāni' milihuākca'n hua'chi Jesucristo cāpāxqui'yāni'. ⁹ Lā' a'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'mā' Dios, icsqui'ni' que ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit. Lā' nā icsqui'ni' que lej naca'tzīyā'tit a'ntū Dios lacasqui'n lā' xa'nca napāstacna'nā'tit ¹⁰ para que namāchekxī'yā'tit a'nchī nalīlacsacā'tit a'ntū xatzey. Lā' chuntza' xalactzey nala'yā'tit lā' nā tū' na'a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātālīyāhuayāni' a'xni'ca' namimpala huan Cristo. ¹¹ Lā' nā icsqui'ni' Dios que līlacatejtīn natahui'la'yā'tit por ixlīmāpa'ksīn lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios lā' namācā'tanīcan xla'.

Pablo hualh que ixquilhtamacuj huāk ixla' Cristo

¹² Quintā'timīn, iclacasqui'n naca'tzī'yā'tit que a'ntū quimpātīle'keni'nī't ū'tza' ā'chulā' maktāyalh mā'kahuanī huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹³ Como quit tachī'n, ixlīhuākca'n soldados a'ntīn tamaktaka'lha huan palacio taca'tzītza' a'nchī quinchī'canī't porque icmāsu'yu de Cristo. Lā' nā ixlīhuākca'n ā'makapitzīn ā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Lā' ū'tza' cālīmāhuīxcāni' casi ixlīhuākca'n xalanī'n ā'tzā' a'ntīn takalhlaka'ī' huan Māpa'ksīni'. Lā' ā'chulā' tamāstū'nca ixtachihuīn Dios lā' tū' tajicua'n.

¹⁵ Makapitzīn talī'a'cta'sana'n Cristo porque quintalakca'tzani' lā' quintamālacastu'ccu'tun. Pero ā'makapitzīn talī'a'cta'sana'n porque xlaca'n talacasqui'n que lhūhua' tachi'xcuī't natakalhlaka'ī' Cristo chu a'cxtim hua'chi quit iclacasqui'n. ¹⁶ Huan a'ntī tzey ixtapuhuānca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo porque quintapāxqui'. Lā' taca'tzī que quihui'līcanī't ā'tzā' para na'iclē'katāya huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. ¹⁷ Lā' huan a'ntī talakca'tzan, xlaca'n tatalacpitzīcu'tun a'xni'ca' talī'a'cta'sana'n Cristo. Lā' tapuhuan que chuntza' ā'chulā' naquīntamāpātīnī lihuan ictachī'n. ¹⁸ Tū' quimaca'tzī a'chī' talī'a'cta'sana'n Cristo. A'yuj calalh porque tatalacpitzīcu'tun, a'yuj calalh porque quintapāxqui', pero talī'a'cta'sana'n Cristo lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Lā' ā'chulā' icpāxuhua porque icca'tzī que huā'mā' nataxtuyācha' para na'ictaxtu de huan pūlāchī'n como hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj con mi'oracionca'n. Lā' nā quimaktāya huan Espīritu Santo porque ictapa'ksī con Jesucristo. ²⁰ Quit lej icka'lhīmā' a'ntū namin. Lā' iclacasqui'n que nīn tuntū' na'iclītāmāxanī' pero lej

huixcāna'j na'icca'tzī chuhua'j hua'chi pō'ktu huixcāna'j xa'icca'tzī para na'icmāsu'yū
ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'ncan a'nchī ixlīka'tla' Cristo por ixpālacata quin-
quilhtamacuj, a'yuj ixquimāknīca lā' a'yuj iclahuī'cus. ²¹ Porque para quit, palh
icūī' makāncus, huāk quinquilhtamacuj nala ixla' Cristo. Lā' palh na'icnī, na'ictlaja
quinquilhtamacuj para pō'ktu. ²² Pero lihuan iclahuī', lej na'icscuja por ixpālacata
huan Māpa'ksīni'. Chuntza' quit tū' icca'tzī tuchū na'iclacsaca. ²³ Quimāmakchuyī
porque lakatu' quintapāstacna'. Palh na'icnī, na'ictā'latahui'la Cristo nac a'kapūn
lā' ū'tza' lej xatzey para quit. ²⁴ Pero para hui'xina'n más maclacasqui'n que
na'iclatahui'lacus para na'iccāmaktāyāyāni'. ²⁵ Lā' como stu'ncua' huā'mā' tachihuīn,
icca'tzī que na'iccātā'tachokoyāni' lā' na'iccātā'scujāni' para que ā'chulā' nakalh-
laka'ī'yā'tit lā' napāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn kalhlaka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'xni'ca'
na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' a'ntū nalīpāxua'yā'tit ixpālacata a'ntūn Je-
sucristo cātlahuani'ni' hui'xina'n, como quimāspi'tlitza'.

²⁷ A'yuj iclahuī'cus lā' a'yuj na'icnī, huan a'ntū más tasqui'nī para hui'xina'n,
ū'tza' huā'mā'. Nalātahui'layā'tit a'nchī minī'ni' a'ntīn takalhlaka'ī' xatzey tachi-
huīn ixpālacata Cristo. Chuntza' palh quit iccālaka'nāni' o palh tūla na'ica'nācha',
naquimāca'tzīnīcan que hui'xina'n tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit. A'cxtim
calalh mintapuhuānca'n lā' mintapāstacna'ca'n. Lā' calātā'scujtit kextim por huan a'ntū
kalhlaka'ī'yā'tit por huan xatzey tachihuīn. ²⁸ Lā' tū' caticājicua'ni'tit mintā'ca'tzaca'n
nīn macsti'na'j. Lā' como tū' xtāpalī'nī'ta'ntit a'ntū kalhlaka'ī'tit lā' tū' cājicua'ni'yā'tit
mintā'ca'tzaca'n, ū'tza' nala hua'chi lakatin señal a'ntū Dios macamilh. U'tza' xa'nca
nacālīmāsu'ni' mintā'ca'tzaca'n que nacāmāspūtūcan xlaca'n nac pūpātīn lā' hui'xina'n
naka'lhī'yā'tit minquilhtamacujca'n para pō'ktu. ²⁹ Lā' hui'xina'n tū' xmān kalh-
laka'ī'yā'tit que Cristo ū'tza' tzē māpūtaxtūnu'n, pero nā līpātīni'nā'tit por xla' chu
a'nchī ixtapuhuān Dios. ³⁰ Chu a'cxtim quintā'ca'tzaca'n hui'xina'n lā' quit. Lak-
tzī'ntittza' a'nchī icpātīni'lh lā' chuhua'j kaxpa'tnī'ta'ntit a'nchī icpātīni'mā'cus.

2

A'nchī tātzinga'j līyujli Cristo lā' a'nchī mācā'tanīca

¹ Lej tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que Cristo cāmāhuixcāniyāni' lā' cāmāko'xamixiyāni'
como cāpāxqui'yāni'. Lā' nā tzey palh u'cxca'tzīyā'tit que huan Espīritu Santo
cātā'lahui'lani'. Lā' tzey palh lakapasā'tit ixtapāxqui'n lā' ixtalalahu'mān Cristo.
² Palh chuntza' u'cxca'tzīyā'tit, naquilāmaxqui'yāuj lhūhua' tapāxuhuān como xa'nca
nalatā'kchokoyā'tit. Chu a'cxtim napāstacna'nā'tit lā' chu a'cxtim nalāpāxqui'yā'tit
lā' chu lakatin nala mintapuhuānca'n. A'cxtim nalatahui'la'yā'tit lā' chuntza' naquilā-
maxqui'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Tuntū' catlahua'tit xmān por mimpālacataca'n nīn
para nacāta'a'cnīni'ni'yāni' māni' hui'xina'n. Tū' caka'tla'jca'tzītit. Mejor chā'tunu'
capāstactit que ā'makapitzīn más xatzey que hui'xina'n. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh
a'ntū ixla'ca'n ā'makapitzīn lā' camaktaka'lhli. Lā' tū' xmān namaktaka'lha a'ntū ixla'
ixa'cstu.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' tapāstacna' a'ntū ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' a'yuj chu a'cxtim
hua'chi Dios, pero tū' puhualh que huan ixtā'chuntza' Dios ū'tza' tū' maktin catimāx-
tekli. ⁷ Mākēnūlh huan ixtā'chuntza' Dios para natahui'la ixlītasācua' lā' para nalacatun-
cuī hua'chi chi'xcuī'n talacatuncū. ⁸ Lā' a'xni'ca' ixlalā'huan nac cā'ti'ya'tna' hua'chi
chi'xcu', ā'chulā' tātzinga'j līyujli lā' a'kahuāna'ni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh para nanī.
Lā' lej māmaxanī'ca como xtokohua'ca'ca huan nac cruz para nanī. ⁹ U'tza' Dios lej
lī'a'cnīni'ni'lh lā' nā limaxqui'lh ixtacuīni' līhua'ca' tzey que ixlihuāk tachi'xcuī't
lā' ángeles. Lā' tū' a'nan ixtā'tzey huā'mā' tacuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca para que
ixlihuākca'n natamāpāxuhuī Jesús lā' natatatzokostani'. Ixlihuākca'n chuxalhā nac
a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' na ixtampīn huan ti'ya't, xlaca'n natamāpāxuhuī Jesús.
¹¹ Lā' ixlihuākca'n tachi'xcuī't natahuan que Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' lā' chuntza'
namācā'tanīcan Dios huan xaTāta' lā' na'a'cnīni'ni'can.

Huan a'ntin takahlaka'i' hua'chi pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Por eso, quintā'timīn, como pō'ktu quilā'a'kahua'na'ni'nī'ta'uj a'xni'ca' xa'iccātā'latlā'huanāni' hui'xina'n, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j lihuan quit tū' iccātā'latlā'huanāni'. Chā'tunu' calihui'lilit mē'cstuca'n natlōkentaxtūkō'yā'tit a'ntū minī'ni' a'ntin takahlaka'i'. Catamaktaka'lhtit para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ¹³ Dios ū'tza' a'nti cāmāpuhuanīyāni' huan xatzey lā' cāmaktāyayāni' para natlahua'yā'tit ixtapuhuān.

¹⁴ A'xni'ca' nacātamāpa'ksīyāni' palh natlahua'yā'tit catūhuā, tū' nakalhtaxtok-tīni'nā'tit lā' tū' nalāquilhniyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit para que tū' a'nan nīn tuntū' a'ntū nacātālī'a'ksa'nīni'nāni' lā' xalacuan nala'yā'tit hua'chi minī'ni' ixcamana' Dios. Lā' a'yuj hui'lā'na'ntit na ixlac'hpu'nanca'n huan tū' tzeyā tachi'xcu'huī't lā' a'nti ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, pero ū'tunu'n tū' caticālhkamani'. Hui'xina'n nala'yā'tit para xlaca'n hua'chi pūmaksko a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁶ Lā' hui'xina'n cāmāsu'ni'pā'na'ntit a'nchī natalīka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. U'tza' na'iccālīka'tla'jca'tziyāni' a'xni'ca' nachin ixlacchi'chini' Cristo porque na'icca'tzi que tū' chu tlakaj icscujli. Lā' tū' chu tlakaj iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁷ Hui'xina'n kalhlaka'i'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni'. Lā' a'yuj na'icni' por ixpālacata huan Māpa'ksīni', quit iclipāxuhua como lipāhua'nā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n lipāxuhua'tit como lipāhua'nā'tit Dios. ¹⁸ Lā' palh maclacasqui'n na'icni', tze nālipāxuhua'yā'tit porque naca'tziyā'tit que quit na'iclipāxuhua.

Timoteo lā' Epafrodito

¹⁹ Palh huan Māpa'ksīni' Jesús naquimakxteka, lacapalh quit na'iccāmacā'ni'yāchāni' huan Timoteo para que naquihuani chī hui'lā'na'nchīpitit a'xni'ca' naquītaspi'ta. Lā' chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmacā'ni'yāchāni' Timoteo porque tū' a'nan ā'kalhatin hua'chi xla' a'nti cāpāstacāni' hui'xina'n hua'chi quit. Xla' stu'ncua' lipāta'la mimpālacataca'n. ²¹ Huan ā'makapitzīn ixlīhuākca'n cuenta tatlahua a'ntū xmān ixa'ca'n lā' tū' cuenta tatlahua a'ntū Cristo lacasqui'n. ²² Pero hui'xina'n xa'nca lakapasā'tit ixlakta Timoteo lā' ca'tziyā'tit a'nchī hua'chilh qui'o'kxa' xla' quintā'scujli a'xni'ca' xa'icmāsu'yutlā'huan huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. ²³ Lā' chu tuncan na'icca'tzi a'nchī naquintaxtuni'kō', icpuhuan palh na'iccālakmacā'nāchāni' hui'xina'n. ²⁴ Lā' nā quit ickalhlaka'i' que huan Māpa'ksīni' palh naquimāxtu nac pūlāchī'n para na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n lacapalh.

²⁵ Quit icpuhuan que maclacasqui'n na'iccāmacā'ni'yāchāni' quintā'tin Epafrodito. Xla' quintā'tropa para Jesús lā' ixquintā'scujā. Nā xla' milacscujni'ca'n lā' milaktapalhca'n a'nchī quimaktāyālh a'xni'ca' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' iccālaktzī'ncu'tunāni' lā' lilakaputzālh como hui'xina'n ixkaxpatnī'ta'ntit a'nchī ixī'tza'ca'n. ²⁷ Lā' stu'ncua' lej ixī'tza'ca'n porque ixnīmā'tza'. Pero Dios lakalhu'malh lā' xla' tzeyālh. Nā quit quilakalhu'malh para que tū' ā'chulā' xa'icililakaputzālh palh ixnīlh. ²⁸ Lā' nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchāni' para que napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' nalaktzī'mpala'yā'tit. Lā' quit tū' na'icka'lhī a'ntū naquimpāta'la. ²⁹ Por eso a'xni'ca' nachī'patampāxtokā'tit, camaxqui'tit pāxcatca'tzi Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit Epafrodito lā' nā huan ā'makapitzīn hua'chi xla' a'ntin tū' tajicua'n natanī ixpālacata Cristo. ³⁰ Ixpālacata huan ixtascujūt Cristo ixnīmā'tza' Epafrodito. Lā' tū' līmakjicua'lh ixquilhtamacuj a'xni'ca' quimaktāyālh lā' tlahuakō'lh a'ntū hui'xina'n tūlah catitlahua'tit porque lej makat ixlatlā'hua'nā'tit.

3

Huan a'ntū lilacatejtin lā' xastu'ncua'

¹ Lā' chuhua'j, quintā'timīn, calipāxua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tū' iclakachā'ni' a'yuj chu a'cxtim na'iccātzo'knuni'palayāni' lā' ū'tza' xatzey para hui'xina'n. ² Cacātapānū'ni'tit huan a'ntin ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n, huan a'ntin tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' cacātapānū'ni'tit huan a'ntin tahanan que maclacasqui'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para circuncisión lā' nā para natala ixtachi'xcu'huī't

Dios. Xlaca'n tamāspūtūcu'tun a'ntū kalhlaka'ī'tit. ³ Pero quina'n a'ntī stu'ncua' ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' quina'n māpāxuhuīyāuj Dios por ixpālacata huan Espiritu Santo porque lipāhuanāuj Cristo Jesús. Tū' lipāhuanāuj quē'cstuca'n nīn lipāhuanāuj catūhuā a'ntūn tatlahua chi'xcu'huī'n. ⁴ Lā' māni' quit nā icka'lhī a'ntū lej xa'iclipāhualh quē'cstu. Palh catīhuā napuhuan que xla' tzey nala como tlōkentaxtū ixley Moisés, quit ā'chulā' na'icpuhuan palh tzey quit. ⁵ Huan circuncisión quintlahuani'ca a'xni'ca' ictlahualh lakatzeyan chi'chini' a'xni'ca' xa'ictahui'lanī'tcus. Lā' quit, quixū'yāpapna' israelitas ixtahuani't. Lā' quifamilia ixtala' Benjamín. Quit hebreo lā' nā quintāta' lā' quintzī't nā hebreo ixtahuani't. Lā' ixpālacata huan ley, quit lacatzucu ictlōkentaxtū'kō'lh porque quit fariseo xa'icuanī't. ⁶ Lā' lej xa'iclimaktāyacu'tun quireligión. Lā' como sāsti' ixuanī'tcus ixlimāscatīn Jesús, ū'tza' xa'iccālimacaputzatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'lh xla'. Lā' ixpālacata huan ley, tūlah quilī'a'ksa'nīnī'nca como ica'kahuāna'ni'lh. ⁷ Pero ixlihuāk huā' tamā'na catūhuā a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chilh tuntū' ixtapalh ixpālacata Cristo. ⁸ Lā' iccāhuaniyāni' que ixlihuāk huā' tamā'na a'ntū icka'lhī hua'chilh tuntū' ixtapalh porque lej lihua'ca' ixtapalh lakapascan Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ixpālacata Cristo icpuhuan que ixlihuāk a'ntū xa'iclika'tla'jca'tzī tū'tza' quimaktāya. Quit iclaktzī'n hua'chi lakatin pa'lhma' como xmān iclipāhuanacu'tun Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksī con xla' lā' xatzey quit na ixlacapūn Dios. Quit tzey na ixlacapūn Dios como iclipāhuan Cristo lā' ictapa'ksī con xla'. Lā' tū'tza' iclipāhuan huan ley, como tū' por ixpālacata huan ley lacan lacuan. ¹⁰ Xa'nca iclakapascu'tun Cristo lā' icka'lhīcu'tun huan limāpa'ksīn a'ntū xla' ka'lhī ixpālacata lakahuanchokolh. Lā' quit iclacu'tun hua'chi Cristo a'yuj naquimāpātīnīcan por ixpālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhīmā' a'xni'ca' na'iclahuanchoko lā' a'xni'ca' stu'ncua' na'icla hua'chi Cristo.

Tanūni'can para natlajacan huan premio

¹² Tū' iccāhuanimā'ni' que tuntū' quisputni' lā' chuntza' iclanī'ttza' hua'chi Cristo. Pero Cristo Jesús quimāpūtāxtūlh lā' ictapa'ksī con xla'. U'tza' iclītlōkentaxtūcu'tun ixtapuhuan. ¹³ Quintā'timīn, quit tū' icpuhuan palh ictlōkentaxtū'kō'lh'tza'. Pero a'ntū ictlahuamā' ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā' a'ntū tachoko cā'kēn hua'chi nac tatu'jnu' lā' xa'nca ictu'jnumā' con quilacapūn. ¹⁴ Stu'nc ica'mā' hasta a'nlhā na'a'ksputa huan tatu'jnu' para que na'icmaklhtīni'n huan premio a'ntū hua'chi lē'ksajna'. Dios ū'tza' a'ntī naquimaxquī' lā' ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n como ictapa'ksī con Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n a'ntī xa'nca kalhlaka'ī'yāuj, quina'n napuhuanāuj que tūna'j lacuan quina'n hua'chi maclacasquī'n. Lā' palh xtunc macsti'na'j mintapāstacna'ca'n, nā ū'tza' Dios nacāmāsu'ni'yāni'. ¹⁶ Xmān tū' maktin catitaxtutit de a'nlhā chipintittza'.

¹⁷ Quintā'timīn, catlahua'tit hua'chi quit ictlahua lā' cuenta catlahua'tit huan a'ntīn talatā'kchoko hua'chi iccāmāsu'ni'ni' hui'xina'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan a'ntīn tū' lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu que tū' takalhlaka'ī' palh Cristo nīlh huan nac cruz por quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' chuntza' iccāhuanini' lā' chuhua'j lihuan iccāhuaniyāni' iccalhuamā' porque iclīlakaputzā como tū' takalhlaka'ī'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. A'ntū xmān xlaca'n talacasquī'n, ū'tza' hua'chilh ixdiosca'n. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'yuj tatlahua a'ntū limāxana' lā' xmān tapāstaca a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ²⁰ Pero quina'n tapa'ksīyāuj nac a'kapūn lā' lej ka'lhīmā'nauj que camilh quiMāpūtaxtūnu'ca'n lā' ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincāxtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n a'ntū natamasa lā' chuntza' quimacni'ca'n natatasu'yu chu a'nchī ixuanī't ixmacni' Cristo a'xni'ca' lakahuanchokolh. Naquincālixtāpalīni'yāni' quimacni'ca'n ixlimāpa'ksīn a'ntū ka'lhī. Lā' hasta tzē nacāmāpa'ksīkō' ixlihuāk a'ntū a'nan.

¹ Chuntza', tā'timīn, tū' cataxtutāya'tit huan na ixtej huan Māpa'ksīni'. Lej iccāpāxquī'yāni' lā' lej iccālaktzī'ncu'tunāni'. Hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuān quit. Lā' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quintatlaj. Lej iccāpāxquī'yāni'.

² Iccāsqui'ni' Evodia lā' Síntique que chu lakatin catapāstacna'lh lā' tū'tza' catalāquil-hnīlh como tatapa'ksī con Cristo. ³ Lā' hui'x a'ntī xa'nca quintā'scuja' nā hui'x cacāmā'ko'xamixi' huā' tamā'na puscan como xlaca'n quintamaktāyalh a'xni'ca' xa'icmāsu'yumā' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'n. Xlaca'n tatā'scuji Clemente lā' a'makapitzīn a'ntī quintatā'scuji. Cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n huan na ixlībro Dios a'nlhā huan tichūn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁴ Pō'ktu calīpāxuhua'tit ixpālacata huan Māpa'ksīni' lā' na'iccāhuanipalayāni', capāxuhua'tit. ⁵ Ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't cacātalakapasni' como tzeyā chi'xcuhui'n hui'xina'n. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'.

⁶ Tū'tza' catilitamakchuyī'tit nīn tuntū' pero pō'ktu cakalhtō'ka'tit lā' casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī lā' cahua'ni'tit Dios ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmāpājaxiyāni' lā' tūlalh catimāchekxīca a'nchī tū' cāmāmakchuyiyāni' nīn tuntū'. Dios nacāmaktaka'lha mintapuhuanca'n lā' mintapāstacna'ca'n como tapa'ksiyā'tit con Jesucristo.

Capāstactit a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j ā'xmān, quintā'timīn. Chuxatū a'ntū stu'ncua' lā' chuxatū a'ntū līlacatejtīn, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū lacuan lā' chuxatū a'ntū huāk tzey, ū'tza' calīpāstactit. Lā' nā chuxatū a'ntū tzēhuani't lā' chuxatū a'ntū minī'ni', ū'tza' calīpāstactit. Lā' palh a'nan catūhuā a'ntūn tzey lā' palh a'nan a'ntūn tzē a'cnīni'ni'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit huā' tamā'na catūhuā. Capāstactit huā' tamā'na catūhuā para que xa'nca nalatā'kchokoyā'tit.

⁹ A'ntū quilāmaksca'tnī'tauj quit lā' chu a'nchī maklhtīni'ntit līmāscā'tīn, chuntza' catlahua'tit. Lā' chu a'nchī iccāhuanini'ta'ni' lā' chu a'nchī laktzī'nī'ta'ntit a'ntū ictlahuani't, nā chuntza' catlahua'tit. U'tza' catlahua'tit lā' Dios nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n lā' ca'cs natahui'layā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh pāxcatca'tzī huan filipenses

¹⁰ Lej iclīpāxuhua ixpālacata huan Māpa'ksīni' porque chuhua'j huampala tzē naquilāpāstacpalayāuj hui'xina'n lā' naquilāmacamini'palayāuj tumīn. Pō'ktu ixquilāpāstacāuj pero tūlalh quilāmaktāyauj porque makat xa'iclahui'lacha'. ¹¹ Tū' iccāhuaniyāni' ixpālacata catūhuā a'ntū quisputni'; quit icsca'tnī'ttza' que chu a'nchī qui'a'ni'ni'nī't ū'tza' ixtapuhuan Dios para quit. ¹² Icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' quisputni' a'ntū icmaclacasqui'n lā' nā icca'tzī chī na'iclatahui'la a'xni'ca' qui'a'katāxtūni' a'ntū icmaclacasqui'n. Chu a'nchī qui'a'ni'ni' icsca'tlitza' a'nchī iclīpāxuhua a'yuj ictzi'ncsa lā' a'yuj icka'sa. Lā' a'yuj tuntū' icmaclacasqui'n lā' a'yuj lej quisputni', quit icca'tzī a'nchī iclīpāxuhua. ¹³ Como ictapa'ksī con Cristo, ū'tza' a'ntī quimātli'huī'clhī para na'ictlahua ixlīhuāk catūhuā. ¹⁴ Pero xalitzey a'nchī quilāmaktāyanī'tauj a'xni'ca' xa'icpātīni'mā'.

¹⁵ Lā' hui'xina'n xalanī'n nac Filipos xa'nca ca'tzīyā'tit huā'mā'. A'xni'ca' itzucupā'na'ntitcus kalhlaka'ī'yā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca' ictaxtulh de nac estado de Macedonia, xmān hui'xina'n quilāmaktāyauj. A'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'lh lā' ixtatakēstokmā'na ā'lacatin, nīn tintī' quintamacamini'lh tumīn a'yuj iccāmāsu'ni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahui'cus nac huan cā'lacchicni' Tesalónica lā' hui'xina'n quilāmacamini'uj tumīn. Lā' tū' xmān maktin; quilāmacamini'palauj. ¹⁷ Tū' icuanicu'tun que icputzamā' huan lē'ksajna'. Quit iclacasqui'n a'ntū tzey para hui'xina'n porque Dios cuenta natlahua a'nchī tlahua'nī'ta'ntit lā' nacāmāpalayāni'. ¹⁸ Hua'chilh quilāmāpalakō'uj lā' hasta a'katāxtūlh. Tū'tza' icmaclacasqui'n catūhuā porque Epafrodito quilimīni'lh huan lē'ksajna' a'ntū quilāmacamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n a'ntū quilāmaxquī'uj lā' hua'chilh Dios maxquī'tit. Lā' xla' nalīpāxuhua. ¹⁹ Lā' quinDiosca'n

nacāmaxquī'yāni' ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n por ixpālacata Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā hui' Dios lā' ka'lhī ixlīhuāk a'ntū maclacasqui'ncan. U'tza' Dios tzē nacālimaxquī'yāni'. ²⁰ Camācā'tanīca Dios quinTāta'ca'n para pō'ktu. Amén.

A'xmān saludos

²¹ Iccāmacā'ni'yāchāni' saludos para milīhuākca'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Jesucristo. Huan tā'timīn a'ntīn quintatā'lahui'lāna' xluca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n. ²² Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' cātamacā'ni'yāchāni' saludos hui'xina'n lā' xluca'n a'ntīn tascujmā'na na ixchic emperador nā xluca'n cātamacā'ni'yāchāni' saludos.

²³ Ixtalakalhu'mān huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'tachokoni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Colosas

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit Pablo a'ntī cāmacamini'yāni' huā'mā' carta lā' quit ixapóstol Jesucristo por ix-tapuhuān Dios. Nā hui' huā'tzā' huan tā'tin Timoteo. ² Quintu'ca'n iccāmacā'ni'yāchāni' saludos milihuaḱca'n xalanī'n nac Colosas lā' a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios lā' a'ntīn tū' taxtutāya'tit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālakalhu'mani' lā' xa'nca calatahui'la'tit.

Pablo kalhtō'ka'ni'lh Dios ixpālacata a'ntī ixtakalhlaka'ī

³ A'xni'ca' ickalhtō'ka'ni'uj Dios a'ntī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', ickalhtō'ka'uj por mimpālacataca'n. Lā' pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī ⁴ porque quincātamāca'tzīnīni' a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' a'nchī cāpāxquī'yā'tit ixlīhuāḱca'n ixtachi'xcuui't Dios. ⁵ Chuntza' kalhlaka'ī'yā'tit lā' cāpāxquī'yā'tit porque ka'lhīpā'na'ntit a'ntū māquī'cani't para hui'xina'n nac a'kapūn. U'tza' hui'xina'n sca'ttittza' a'xni'ca' pū'la kaxpa'ttit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'nca'. ⁶ Lā' chu a'nchī cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuxalhā huan nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'ni'mā'ca. Lā' talhūhua'mā'na tachi'xcuui't a'ntīn takalhlaka'ī'mā'na. Nā chuntza' lani't na milaclhpu'nanca'n desde a'xni'ca' kaxpa'ttit lā' māchekxī'tit a'nchī Dios stu'nca' quincālakalhu'manāni'. Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que stu'nca' a'ntū cātamāsu'ni'ni'. ⁷ Chuntza' maksca'ttit Epafra a'ntī quincātā'scujni' lā' a'ntī icpāxquī'yāuj. Xla' quilaktapalhca'n quit lā' Timoteo lā' līlacatejtin scuja hua'chi ixtasācu' Cristo. ⁸ Lā' quincātamāstū'ncni'ni' xla' a'nchī pāxquī'ni'nā'tit por huan Espiritu Santo.

⁹ Lā' desde a'xni'ca' ickaxmatui a'nchī kalhlaka'ī'tit, quina'n tū' icmakxtekāuj ickalhtō'ka'ni'uj Dios por mimpālacataca'n. Lā' icsqui'ni'yāuj que hui'xina'n xa'nca camāchekxī'tit a'ntū ixtapuhuān Dios. Chuntza' Dios xa'nca nacāmāca'tzīnīyāni' a'ntū xla' lacaquī'n natlahua'yā'tit. Lā' cālīmāsu'ni'yāni' ixEspiritu para que tzē natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacaquī'n lā' chuxatū natlahua'yā'tit namakapāxua Dios. Lā' ixpālacata huan xatzey a'ntūn tlahua'yā'tit, ū'tza' lītasu'yu que tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. Lā' ā'chulā' nasca'tā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Cacālīmātli'huī'clhīni' huan xaka'tla' ixlīmāpa'ksīn Dios chu a'nchī xla' māstā' para que natāyani'yā'tit a'ntū nacāpātle'keni'yāni' lā' tū' na'a'kchipinā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Lā' camaxquī'tit pāxcatca'tzī huan xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'ni' para namaklhtini'nāuj a'ntū cāxtlahuacani't para huan a'ntīn takalhlaka'ī' Dios. Lā' ū'tza' a'nlhā Dios māpa'ksīni'n lā' a'ntza' pō'ktu xkaka. ¹³ Dios quincāmāpūtaxtūni' de a'nlhā cā'pucsua' a'nlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti' lā' quincātamālacsijni' a'nlhā māpa'ksīni'n ixO'kxa' lā' lej pāxquī' ixO'kxa'. ¹⁴ Jesús quincālakmāxtuni' lā' quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalaclē'i'ca'n.

Dios lā' tachi'xcuui't tako'xamixa ixpālacata Cristo

¹⁵ Tūla laktzī'ncan Dios pero Jesús māsu'yu chī huanī't Dios. Lā' xla' Dios lacsacli para namāpa'ksī ixlīhuāḱ a'ntū a'nan. ¹⁶ Xla' ixtā'lahuī' Dios a'xni'ca' tlahualh ixlīhuāḱ a'ntū a'nan nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' a'yuj laktzī'ncan lā' a'yuj tū' laktzī'ncan. Lā' por ixquilhtampān cātlahualh a'ntīn tatahui'la nac tronos nac a'kapūn lā' por ixquilhtampān cāmā'a'nanilh xanapuxcu'nu' huan ángeles. Nā cāmā'a'nanilh a'ntī cāmāpa'ksī huan espíritus. Jesús tlahualh ixlīhuāḱ a'ntū a'nan por ixpālacata māni' xla' lā' para namakapāxua xla'. ¹⁷ Xla' xapū'la ixuanī't de ixlīhuāḱ a'ntū a'nan lā' por ixquilhtampān ixlīhuāḱ huī'cus lā' cālacāxui'lini't. ¹⁸ Ixlīhuāḱca'n a'ntīn takalhlaka'ī' Jesús, xlaca'n talani't hua'chi ixmacni'. Lā' xla' hua'chilh ixa'kxāk huanmā' macni'. Ixpālacata xla' litzuculh ixlīhuāḱ lā' xla' xamāpa'ksīni' ixlīhuāḱca'n a'ntīn talakahuan-chokolh. Chuntza' xla' xapū'la lā' nacāmāpa'ksikō' ixlīhuāḱ catūhuā. ¹⁹ Chuntza'

huāk a'ntū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Lā' a'nchī huanī't Dios, nā chuntza' huanī't Cristo. Lā' chuntza' ixtapuhuan Dios. ²⁰ Lā' por ixpālacata Jesús tako'xamixkō'lh Dios lā' tachi'xcuhū't. Chuxatī nac cā'ti'ya'tna' lā' chuxatī nac a'kapūn, ixlihuākca'n lā' Dios cāmāko'xamixikō'ca. A'xni'ca' xtokohua'ca'ca Jesús lā' taxtulh ixka'lhni' a'xni'ca' māsputūlh a'ntū ixquincātlahuani'ta'ni' litā'ca'tza.

²¹ Lā' hui'xina'n milaktaca'n litā'ca'tza ixuanī'ta'ntit con Dios. Tū' ixlaktzi'ncu'tunā'tit Dios lā' tū' ixca'tzicu'tunā'tit a'ntū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' chuhua'j la'nī'ta'ntit ixamigo Dios como Cristo cāmāko'xamixīni' a'xni'ca' māsā'lh ixmacni' para nanī. Chuntza' tlhualh para que tzē nacāmālacsu'yuyāni' hui'xina'n xalacuan na ixlacapūn Dios lā' para que tuntū' nalach'pinā'tit lā' tū' na'a'nan a'ntū nacāli'yāhua'yāni'. ²³ Chuntza' tasqui'nī xa'nca catachokotit lā' tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Lā' tū' caxtāpalī'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' hui'xina'n lā' a'ntū lī'a'cta'sana'nca chu xalhā nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' cakalhlaka'ī'tit. Lā' huā'mā' xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo lā' ū'tza' a'ntū quit icmāsu'yu.

Pablo hualh que Cristo cātā'lahuī' a'ntī takalhlaka'ī'

²⁴ Chuhua'j a'yuj icpātini'mā' por mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Lā' a'ntū lipātī quimacni' ū'tza' maktāya para natlōkentaxtūkō' a'ntū maclacasqui'n napātini'ncan ixpālacata a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n hua'chilh ixmacni' Jesucristo. ²⁵ Lā' quit chu a'nchī Dios quilimāmacū'lh quintascujūt por mimpālacataca'n, chuntza' icmāstū'nckō' ixtachihuīn Dios. ²⁶ Ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't de ángeles lā' tachi'xcuhū't desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj, ū'tza' chuhua'j cāmāsu'ni'can xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. ²⁷ Dios lacasqui'lh que xlaca'n nataca'tzī a'nchī lej xaka'tla' lā' tzēhuanī't ū'tza' a'ntū ixtatzē'knī't. Lā' ū'tza' huā'mā': Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n a'yuj israelitas lā' a'yuj tū' israelitas. Lā' como Cristo chu kēxtim cātā'hui'lani' hui'xina'n, ū'tza' lika'lhīpā'na'ntit huan lej ka'tla' catūhuā a'ntū nala mila'ca'n nac a'kapūn.

²⁸ Huā'mā' Cristo quina'n iccāmāstū'ncni'yāuj ixlihuākca'n tachi'xcuhū't lā' iccāhuanīyāuj a'ntū nacāpātī'keni' palh tū' natakalhlaka'ī'. Lā' iccāchihuīna'maxquī'yāuj ixlihuākca'n lā' iccālīmāsu'ni'yāuj huan tapāstacna' a'ntū Cristo quincāmāca'tzīnīni'. Chuntza' tzē na'iccāmaktāyayāuj para que natala hua'chi Cristo lacasqui'n. ²⁹ Lā' ū'tza' quit iclīscujmā'. Lā' con ixlihuāk quintahuīxcān a'ntū xla' quimāhuīxcāni, ū'tza' lej iclīscuja.

2

¹ Lā' quit iclacasqui'n que naca'tzīyā'tit a'nchī lej icscujmā' mimpālacataca'n hui'xina'n xalanī'n nac Colosas lā' ixpālacataca'n xlaca'n xalanī'n nac Laodicea lā' para ixlihuākca'n xalanī'n a'nīhā tū' quilakapascan. ² Lā' icscujmā' para na'iccāmāhuīxcāniyāni' milihuākca'n ixpālacata a'nchī lāpāxquī'yā'tit. Chu lakatin la'nī'ta'ntit como lāpāxquī'yā'tit. Lā' icscujmā' para naca'tzīyā'tit que xa'nca namāchekxī'kō'yā'tit huan xalīstu'ncua' lā' naca'tzīyā'tit a'ntū tzē'k ixca'tzī Dios hasta chuhua'j. Lā' ū'tza' huan tachihuī'n ixpālacata Cristo. ³ Tū' maclacasqui'nāuj ā'tāpātīn līmāscā'tīn. Xmān Cristo ca'tzīkō' ixlihuāk lā' tzē naquincāmāscā'tīyāni' lā' tzē naquincāmāchekxīniyāni' a'ntū quincāmāscā'tīyāni'. ⁴ Ū'tza' huā'mā' iccāhuanīyāni' para que nīn tintī' nacāta'a'kxokoyāni' con xatzēhuanī't tachihuīn. ⁵ Lā' a'yuj quit tū' icui'lacha' con quimacni' pero hua'chilh icui'lacha' con quilīca'tzīn. Lā' iclīpāxuhua iclaktzī'mā' a'nchī xa'nca latā'kchokoyā'tit lā' tū' taxtutāyayā'tit na ixtej Dios. Lā' ū'tza' iclīpāxuhua.

⁶ Lā' como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit Cristo hua'chi miMāpa'ksīni'ca'n, nā chuntza' natalā'kchokoyā'tit hua'chilh hui'xina'n lā' Cristo chu lakatin. ⁷ Xa'nca cakalhlaka'ī'tit a'ntū cātamāsu'ni'ni'. Ū'tza' hua'chi a'katin qui'hui' a'ntū pūlh mā'n ixtankāxē'k. Lā' ā'chulā' nalīscā'tātī de Cristo lā' natasu'yu hua'chilh stacpā'na'ntit chu a'nchī tasu'yu

que stacmā' huan chic a'ntū yāhuamā'ca. Lā' lhūhua' pāxcatca'tzī namaxquī'yā'tit
ixpālacata Jesús.

Cristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit lā' tū' catamakxtektit ā'chā'tin nacālī'a'kxokoyāni' a'ntū
māsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'. Tuntū' ixtapalh lā' hua'chilh nacāmāpātza'nkāniyāni' a'ntū
kalhlaka'ī'yā'tit. Huanmā' chi'xcu' xmān cāmāsu'ni'yāni' ixtachihuīnca'n chi'xcu'huī'n
a'ntīn tahuan palh maclacasqui'n natlahua'yā'tit lhūhua' catūhuā para que Dios nacālak-
tzi'nāni' lacuan. Lā' huanmā' chi'xcu' huan palh xmān kalhlaka'ī'yā'tit Cristo, tisputa-
cus. Tū' xa'nca māsu'yu a'nchī huanī't Cristo.

⁹ Lā' cuenta catlahua'tit para que tū' nacātamāsu'ni'yāni' a'ntūn tū' stu'ncua' ixpāla-
cata Cristo porque Cristo chu lakatin con Dios. ¹⁰ Lā' como hui'xina'n tapa'ksiyā'tit
con Cristo, litzuma'yā'tit ixlīmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' xapuxcu' de ixlīhuāk līmāpa'ksīn lā'
ixlīhuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n. ¹¹ A'xni'ca' tamacamāstā'tit hui'xina'n con Cristo,
cātaxapani'ni' mintalaclē'ī'ca'n. Hua'chilh cātamāmāxtuni' xakōlūhua' mimacni'ca'n
a'ntū lītlahua'tit talaclē'ī' lā' cātālīmālhakē'ni' xasāsti' mimacni'ca'n a'ntū lītlahua'yā'tit
ixtapuhuān Dios. Huan chi'xcu'huī'n cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n para natatlahua
circuncisión lā' chuntza' cāmāxtunquīcan para Dios. Pero a'xni'ca' Cristo cāmāxtun-
quīyāni' hua'chilh cātamāmāxtuyāni' huan xakōlūhua' mimacni'ca'n. ¹² Sāsti' min-
quilhtamacujca'n chuhua'j porque kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' a'xni'ca' a'kpaxtit, ū'tza'
līmāsu'yulh que hua'chilh cātātā'mā'cnūyāni' Cristo lā' tā'lakahuanchokotit porque Dios
mālahuanīchokolh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanīni'n ixuanī'ta'ntit ixpālacata
mintalaclē'ī'ca'n lā' ixpālacata huan circuncisión a'ntūn tū' tlahua'tit hui'xina'n. Lā'
a'xni'ca' Dios quincāmāspūtūnu'ni'kō'ni' quintalaclē'ī'ca'n, xla' quincāmālahuanīni'
chu a'cxtim con Cristo. ¹⁴ Lā' hua'chilh ixtzo'kcanī't lakatin acta contra quina'n. Lā' Dios
māspūtūkō'lh lā' cāmāspūtūkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixlaclē'nāuj. Dios māpānūkō'lh a'xni'ca'
xtokohua'ca'ca Cristo huan nac cruz lā' hua'chilh tā'xtokohua'ca'ca huan acta nac cruz.
¹⁵ Lā' ixlīhuāk ā'makapitzin līmāpa'ksīn a'ntū a'nan nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lā' nac
cā'ū'nī'n, Dios cāmāklhtikō'lh ixlīmāpa'ksīnca'n lā' cāmāmaxani'lh calacan. Lā' Dios
cātlajalh ixpālacata Cristo a'xni'ca' nīlh nac cruz.

Calē'capintit a'ntū xala' nac a'kapūn

¹⁶ Chuntza' tū' catitamakxtektit ā'chā'tin nacāta'a'ksa'nāni' ixpālacata a'ntū
hua'yā'tit nīn ixpālacata tū' maclacapini'yā'tit chuxatūyā cā'tani' nīn huan sábadō.
¹⁷ Huā' tamā'na līmāscā'tin xmān hua'chi ixmāspilē'k a'nchī Dios māpa'ksī.
Cristo a'ntīn tlahualh huā'mā' māspilē'k lā' xla' māsu'yu a'nchī līmāpa'ksīni'n
Dios. ¹⁸ Tū' catamakxtektit que ā'chā'tin nacāhuaniyāni' palh Dios tū' makxteka
natā'chihuīna'nā'tit Dios lā' palh maclacasqui'n pū'la nacātā'chihuīna'nā'tit huan
ángēles. Xla' nahuan chuntza' para que napuhua'nā'tit que xla' tū' ka'tla'jca'tzī, pero
tū' stu'ncua'. Lej ka'tla'jca'tzī xla'. Lā' xla' puhuan que más tzey lanī't ixpālacata a'ntū
līlakachuyalh a'yuj tū' a'nan a'ntū nalīka'tla'jca'tzī. Chuntza' puhuan pero tū' por
ixpālacata Espiritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlahua lā' tū' xa'nca stālani' huan Cristo a'ntī
hua'chi ixa'kxāk huan macni'. Lā' huan macni', ū'tza' huan a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā'
quimacni'ca'n cāka'lhī ixtāstucat lā' i'xno'jot a'ntū līmāktāya lā' a'ntū līlāchi'panī't.
Lā' qui'a'kxākca'n, ū'tza' a'ntū māpa'ksī quimacni'ca'n. Lā' chuntza' Cristo a'ntī huan
a'kxāk līmāstaquī ixmacni' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' ixmacni' Cristo ū'tza' xlaca'n
a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ixmacni' Cristo chu lakatin lanī't porque huan a'ntīn takalhlaka'ī'
talīpāhuan xla'.

²⁰ Huan a'ntīn tū' takalhlaka'ī' Cristo tahuan que maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit
lhūhua' talanān a'ntūn tū' i'xla' Cristo. Pero como hui'xina'n hua'chilh tā'nī'tit
Cristo, tū' maclacasqui'n nacā'a'cnīni'ni'yā'tit ixtalanānca'n tachi'xcu'huī't. Lā' ¿a'chī'
tlahua'yā'tit chu a'nchī tahuan? ²¹ Huancan: “Tū' tixa'ma'ya' huā'mā'. Tū' tihua'ya'
huā'mā'. Tū' ticāchi'paya' huā'mā'”. ²² Lā' a'ntūn tēzē chi'pacan o hua'can o xa'macan,
tū' catitatāyani'lh; huāk natasputkō'. Huanmā' talanān xmān chu a'nchī tamāpa'ksī

chi'xcuhui'n lā' tamāsu'yu xla'ca'n. ²³ A'ntī chuntza' tamāsu'yu, tatasu'yu hua'chilh lej taca'tzi xpalacata a'nchī lej tamācā'tani ángeles. Lā' tamāpātīnī ixmacni'ca'n. Pero xpalacata a'ntūn tatlahua xmān ā'chulā' natalika'tla'jca'tzi.

3

¹ Lā' como hui'xina'n tā'lakahuanchokotit Cristo lā' ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n, calihui'li'tit naka'lhī'yā'tit a'ntū nacāxtāpalīni'yāni' para nala'yā'tit hua'chi Cristo. Xla' pāxtūtahui'la Dios lā' tā'māpa'ksīni'mā'. ² Pō'ktu napāstacā'tit huan a'ntū ixla' Cristo lā' tū' catilē'capintit a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj. ³ Huā' tamā'na' tūlalhtza' cāmāpa'ksīyāni' porque minquilhtamacujca'n tatzē'knī't con Cristo. Dios a'ntī cāmātzē'kli. Hua'chilh nīnī'ta'ntittza' lā' tuntū' tzē namāpa'ksi huan nīn. ⁴ Lā' a'xni'ca' namimpala Cristo lā' lej xkaka, nā hui'xina'n natā'tasu'yuyā'tit porque minquilhtamacujca'n chu a'cxtim con xla'.

Pablo māstū'ncli a'nchī ixuanī'tauj pū'la lā' a'nchī layāuj chuhua'j

⁵ Chuntza' calihui'li'tit nacāmāxtukō'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. A'ntūn tū' tzey, ū'tza' huā'mā': Tlahuacan talākahlī'n; ka'lhīcan xako'hua'jua' tapāstacna'; tamakxtekan cāmāpa'ksīcan ixmacni'ca'n; lej lakatīcan a'ntūn tū' tzey; lā' tampi'lhīni'ncan. A'ntīn chuntza' tatlahua, ixtā'chuntza' a'ntīn tatzokostani' lakatin ídolo. ⁶ Lā' xpalacata huā' tamā'na a'ntūn tū' tzey lej li'a'kchā'n Dios. Lā' namin lakatin chi'chīni' lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni' Dios xla'ca'n nataca'tzi ixtā'kcha Dios. ⁷ Nā hui'xina'n chuntza' ixlalā'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixkalhlaka'iyā'tit. ⁸ Pero chuhua'j cacāmāpānū'tit huā' tamā'na: huan tā'kcha lā' huan tā'ksa'nīn. Tū'tza' catīca'tzalaktzī'nī'ntit. Lā' huan ko'hua'jua' tachihuīn tū'tza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Tū' cati'a'kxokotit ā'chā'tin porque māmāpānū'tit mintapāstacnaca'n a'ntūn tū' tzey ¹⁰ lā' xtāpali'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' sāsti' sca'tpā'na'ntit para que ā'chulā' nala'yā'tit hua'chi Dios a'ntī cāmāxquī'ni' xasāsti' minquilhtamacujca'n. Lā' chuntza' namāchekxī'yā'tit a'nchī huanī't Dios. ¹¹ Ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī' chu lakatin talanī't. Huan griego a'ntī kalhlaka'ī' chu a'cxtim hua'chi huan israelita a'ntī lakapasa ixley Moisés lā' a'ntī kalhlaka'ī'. Nā huan a'ntī tlahuani'canī't circuncisión chu a'cxtim hua'chi huan a'ntī tū' tlahuani'canī't circuncisión. Huan makatiyā'ti lā' huan tīn tuntū' ca'tzi lā' huan xatata'uj tasācua' lā' huan a'ntī libre, ixlīhuākca'n chu lakatin talanī't xpalacata Cristo. Lā' xmān talē'ca'a'n Cristo. Cristo quincātā'hui'lani' quilīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj lā' xmān xla' quincāmātlahuanīni' chu a'nchī Dios lacasqui'n.

¹² Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n lā' lej cāpāxquī'yāni' lā' cāmāxtunquīni' para que ixla' nala'yā'tit. Ū'tza' calihui'li'tit nalakalhu'mā'nā'tit lā' nacāmāktāyayā'tit ā'makapitzīn lā' xa'nca nacātā'chihuīna'nā'tit. Tū' catika'tla'jca'tzītīt lā' tū' stu'tu'lu' catisqui'ntit miderechoca'n. Pū'la capāstactit ā'chā'tin. Lā' tū' palaj ca'a'kchipintit. ¹³ Catāyani'tit a'ntū cātlahuanī'yāni' a'ntūn tū' tzey ā'chā'tin lā' calāmāspūtūnu'ni'tit huan a'ntī puhua'nā'tit que cālaclē'ni'yāni'. Calāmāspūtūnu'ni'tit chu a'cxtim hua'chi Dios cāmāspūtūnu'ni'ni'. ¹⁴ Huā' a'ntū más tasquī'nī, ū'tza' talāpāxquī'n lā' ū'tza' hua'chi a'ntū nacālīmāchi'pikō' ixlīhuāk milītzeyca'n. ¹⁵ Dios cāmātzā'ta'tī' mi'a'clhcunucca'n lā' cāmātzā'ta'tī' ixa'clhcunucca'n ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' chu lakatin līla'yā'tit milīhuākca'n. Nā ū'tza' a'ntū nacālīmāktāyayāni' para que tzē naca'tziyā'tit a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. Chuntza' capāxuhua'tit lā' camāstā'tit pāxcatca'tzi.

¹⁶ Lej capāstactēlha'tit ixtachihuīn Cristo. Lā' nalīlāmāsu'ni'yā'tit lā' nalālīmaxquī'yā'tit tapāstacna' con ixlīmāpa'ksīn Dios. Cacātī'tit huan salmos lā' himnos lā' cantos espīrituales con ixlīhuāk mi'a'clhcunucca'n. Lā' camāxquī'tit pāxcatca'tzi Dios a'xni'ca' tli'yā'tit. ¹⁷ Lā' palh nachihuīna'nā'tit, palh natlī'yā'tit, palh natlahua'yā'tit catūhuā, chuxatū calalh a'ntūn tlahua'pā'na'ntit, catlahua'tit por ixlīmāpa'ksīn huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' camāxquī'tit pāxcatca'tzi Dios xaTāta' xpalacata Jesús.

Pablo hualh a'nchī natalatā'kchoko huan a'ntīn takalhlaka'ī'

¹⁸ Huan puscan cacā'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n hua'chi mini'ni' a'ntin takalh-laka'i'. ¹⁹ Huan xakōlu' cacāpāxqui'tit mimpuscātca'n lā' lilacatzucu catā'chihuīna'ntit. Tū' calāsta'la'tit. ²⁰ Huan camana', pō'ktu cacā'a'kahuāna'ni'tit mintāta'ca'n lā' mintzī'tca'n porque chuntza' namakapāxua'yā'tit Dios. ²¹ Huan xanatātana' tū' ticāmakā'kchipinā'tit mincamanca'n para que tū' natajiclhua'. ²² Huan xatata māuj tasācua'ni'n xa'nca cacā'a'kahuāna'ni'tit huan a'nti cāmāpa'ksiyāni'. Tū' xmān catiscujt'it a'xni'ca' cālaktzī'nāni' pero nalihui'lī'yā'tit xa'nca nascujā'tit como a'cnīni'ni'yā'tit huan Māpa'ksīni'. ²³ Chuxatū calalh mintascujūtca'n, ū'tza' nalihui'lī'yā'tit natlahua'kō'yā'tit hua'chilh huan Māpa'ksīni' Jesucristo mimpatronca'n ixuanī't lā' tū' kalhatin chi'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan Māpa'ksīni' nacāmaxqui'yāni' mintatljca'n a'ntū huan herencia xala' nac a'kapūn. Hui'xina'n ixtasācua'ni'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁵ Lā' chuxatī natlahua a'ntūn tū' tzey, māni' xla' namāpala. Ixlīhuākca'n a'ntin tatlahua a'ntūn tū' tzey, ixlīhuākca'n chu a'cxtim na ixlacapūn Dios.

4

¹ Hui'xina'n a'nti xapatrōn, cacāmaxqui'tit mintasācua'ca'n a'ntū mini'ni' lā' a'ntū xlaca'n tatlajalh. Ca'tziyā'tit que nā hui'lacha' nac a'kapūn a'nti nā cāmāpa'ksiyāni'.

² Pō'ktu catā'chihuīna'ntit Dios lā' cuenta catlahua'tit a'xni'ca' tlahua'pā'na'ntit oración lā' namaxqui'yā'tit pāxcatca'tzī. ³ Lā' nā nasqui'ni'yā'tit Dios que nacāxtlahua a'nchī na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn lā' na'icmāstū'ncāuj a'ntūn tūna'j māca'tzīnīni'ncan ixpālacata Cristo. Lā' ū'tza' ixpālacata iclītachī'n quit. ⁴ Casqui'ni'tit Dios que xa'nca na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo hua'chi tasqui'nī.

⁵ Xa'nca calatā'kchoko'tit na ixlacapūnca'n a'ntin tū' takalhlaka'i' lā' xa'nca capāstac-tit a'ntū natlahua'yā'tit na ixlacapūnca'n lihuan a'nan lugar. ⁶ Huan matzat mojōcan nac lihua't para mācanīcan lā' tzey nala. Nā chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuīnca'n para que tzey natala lā' nakalhtīni'nā'tit hua'chi maclacasqui'n.

Huan ā'xmān saludos

⁷ Huan Tíquico nacāmāca'tzīniyāni' a'nchī iclīlahui' lā' a'ntū ictlahuamā'. Xla' quintā'tinca'n lā' lej pāxqui'can. Lilacatejtin quimaktāya lā' ixpālacata huan Māpa'ksīni' quintā'scuja. ⁸ U'tza' iccālīmacā'ni'yāni' para naca'tziyā'tit a'nchī iclahui'lanāuj lā' tū' caticātapāta'lani'. ⁹ Lā' Onésimo natā'a'n. Xla' quintā'tinca'n a'nti lilacatejtin latā'kchoko lā' a'nti pāxqui'can. Lā' xla' xala' na milaclhpu'nanca'n. Xlaca'n nacā-tahuanikō'yāni' a'ntū pātle'keni't huā'tzā'.

¹⁰ Quintā'tachī'n Aristarco lā' Marcos a'nti ixtā'puxni'mit Bernabé cāta-macā'ni'yāchāni' saludos. Lā' ka'lhī'yā'tittza' huan līmāpa'ksīn ixpālacata Marcos. Palh xla' nacālaka'nāni', hui'xina'n caka'lhī'chipitit. ¹¹ Lā' huan Jesús a'nti ka'lhī ā'tāpātin ixtacuīni' Justo cāmācā'ni'yāchāni' saludos. Xmān ixtu'tunca'n israelitas a'nti quintatā'scujmā'na para natamāsu'yu a'nchī Dios cāmāpa'ksikō'. Xlaca'n quintamāhui'xcānimā'na. ¹² Epafras cāmācā'ni'yāchāni' saludos. Xla' xala' a'ntza' lā' ixtasācua' Jesucristo. Lā' lej cāpāstacāni' lā' lej squi'ni' Dios que xa'nca natāyayā'tit na ixtej Dios hua'chi chi'xcu' a'nti ka'tla'tza' como ca'tziyā'tittza' ixtapuhuān Dios lā' tlōkentaxtūyā'tit. ¹³ Iccāhuaniyāni' que xla' lej scujli por mimpālacataca'n lā' por ixpālacataca'n xalanī'n nac Laodicea lā' nac Hierāpolis. ¹⁴ Huan doctor Lucas a'nti pāxqui'can lā' Demas cātamācā'ni'yāchāni' saludos.

¹⁵ Cacālī'pini'tit saludos quintā'timīnca'n nac Laodicea lā' huan Ninfas lā' huan tā'timīn a'ntin takalhlaka'i' lā' tatakēstoka na ixchic. ¹⁶ Lā' a'xni'ca' lakapū-tle'kekō'nī'ta'ntittza' huā'mā' carta na milaclhpu'nanca'n, camacapintit nac huan līto'kpān nac Laodicea para nalakapūtle'kecan a'ntza'. Lā' nā hui'xina'n nā nalakapū-tle'keyā'tit huan carta a'ntū naminācha' nac Laodicea. ¹⁷ Lā' nahuaniyā'tit Arquipo huā'mā': “Cuenta catlahua' lā' catlōkentaxtu' huan tascujūt a'ntū mila' por ixquilhtam-pān huan Māpa'ksīni'”.

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmā' quē'cstu huā'mā' saludo. Caquilāpāstacui que quit ictachī'n. Dios cacāsicua'lanālini'. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tesalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knumā'nauj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n xalanī'n nac Tesalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tapa'ksiyā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāsīcua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Tasu'yulh a'nchī lej takalhlaka'ī'lh xalanī'n nac Tesalónica

² Pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacatata'n lā' pō'ktu icorar-līyāuj por hui'xina'n. ³ Iccālīpāstacāni' hui'xina'n na ixlacapūn Dios quinTāta'ca'n a'ntū tlhua'tit hui'xina'n como ū'tza' lītasu'yu a'nchī lej kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' iccālīpāstacāni' a'nchī lej scujtit como ū'tza' lītasu'yu a'nchī pāxquī'yā'tit Dios. Lā' iccālīpāstacāni' hui'xina'n a'nchī tū' makxtekā'tit kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴ Dios lej cāpāxquī'yāni' hui'xina'n, tā'timīn. Lā' quina'n icca'tzīyāuj que Dios cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. ⁵ Huan xatzey tachihuīn a'ntū iccāquīmāsu'ni'ni' hui'xina'n, ū'tza' tū' xmān quintachihuīnca'n. Xa'icmāsu'yuyāuj por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Lā' xa'nca xa'icca'tzīyāuj que lej stu'ncua' huan xatzey tachihuīn a'ntū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī lacatejtin xa'iclatlā'huanāuj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni'. Lā' xa'iclatlā'huanāuj chuntza' por mimpālacatata'n.

⁶ Lā' hui'xina'n quilāmaksca'tui lā' chuntza' maksca'txtutit huan Māpa'ksīni'. A'yuj lej līpātīni'ntit a'xni'ca' kalhlaka'ī'tit huan xatzey tachihuīn, pero lej ixka'lhīyā'tit tapāxuhuān como huan Espīritu Santo cāmaxquī'ni' tapāxuhuān. ⁷ Lā' como taca'tzīlh a'nchī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'nī't a'ntī xalanī'n nac Macedonia lā' nac Acaya. ⁸ Chuntza' lī'a'kahuanī't ixtachihuīn huan Māpa'ksīni' por mimpālacatata'n. Lā' tū' xmān nac Macedonia lā' nac Acaya, chu calhāhuā ca'tzīcan a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' ū'tza' tū' lītasquī'ni' na'icuanāuj nīn lakatin tachihuīn. ⁹ Ixlīhuākca'n quincātahuanīyāni' a'nchī hui'xina'n kalhlaka'ī'tit quintachihuīnca'n a'xni'ca' iccāquīlaklani'. Lā' huancan a'nchī hui'xina'n lītalakspi'ttit huan ídolos lā' stālani'tit Dios, lā' chuhua'j tā'scuja'tittza' Dios a'ntī xalakahuan lā' scana'nca. ¹⁰ Lā' huancan a'nchī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ixO'kxa' Dios a'ntī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālakahuanīchokolh. Huā'mā' ū'tza' Jesús a'ntī quincāmāpūtāxtūyāni', lā' chuntza', a'xni'ca' Dios nalacāxt-lahuakō', tū' caquincāmāpātīnīni' por quintalaclē'i'ca'n.

2

A'nchī Pablo scujli nac Tesalónica

¹ Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit que tū' chu tlakaj iccāquīlaklani'. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'nchī quincātāmāpātīnīni' lā' quincātalakapalani' nac Filipos a'xni'ca' tūna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Lā' a'yuj quincāpātī'keni'ni' huā'mā', pero Dios quincāmaktāyani' lā' chuntza' iccāhuanini' huan xatzey tachihuīn a'ntū Dios māca'tzīnīni'lh lā' tū' iclacapuhuáuj, a'yuj quincātāmāmakchuyīcu'tuni'. ³ Quina'n iccāmaxquī'ni' tapāstacna'. Lā' a'ntū iccāhuanini' hui'xina'n ū'tza' xastu'ncua'. Tuntū' icpāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunāni' ixtachihuīn Dios, lā' xmān ū'tza' iccāquīlīlaklani'. Tū' iccāquī'a'kxokoni'. ⁴ Dios quincālaktzī'ni' xalactzey lā' quincālīmāmacū'ni' na'icmāsu'yuyāuj xatzey tachihuīn. Lā' ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chu a'nchī Dios lacasquī'n. Quina'n más ictlahuacu'tunāuj ixtapuhuān Dios lā' tū' ixtapuhuānca'n tachi'xcuhū't. Dios ū'tza' laktzī'n qui'a'clhcunucca'n. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit que quina'n tū' iccāquīlīmāka'tlī'ni'. Lā' nīn tuntū' iccāquī'a'kxokomaklhtīcu'tuni'. Huā'mā'

Dios ca'tzī. ⁶ Tū' xa'iclasqui'nāuj que huan tachi'xcuhū't naquincāta'a'cnīni'ni'yāni', nīn hui'xina'n, nīn ā'makapitzīn, a'yuj quina'n ixapóstoles Cristo lā' ū'tza' līmīnī'ni'caquilā'a'cnīni'ni'uj. ⁷ Lacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nāni' hua'chi kalhatin puscāt a'ntī cāmaktaka'lha ixcamana'. ⁸ Xa'iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' xa'iccālīmaxquī'cu'tunāni' tū' xmān huan xatzey tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunāni' nā quinquilhtamacujca'n, tanto xa'iccāpāxquī'yāni'. ⁹ Tā'timīn, hui'xina'n pāstacā'tit a'nchī xa'icscujāuj lā' a'nchī xa'icpātīyāuj para na'iclitapātle'keni'yāuj. Quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. Lā' ū'tza' xa'iclisucujāuj tuncuj lā' tzi'sa a'xni'ca' xa'iccāmāsu'ni'yāni' hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰ Hui'xina'n laktzī'ntit lā' Dios nā laktzī'lh a'nchī xa'iccātā'lahui'lani' hui'xina'n a'ntī kalhlaka'i'yā'tit. Quina'n tzeyā chi'xcuhū'n xa'icuanī'tauj. Līl catejtin xa'iclatā'kchokoyāuj. Nīn tuntū' xa'ictlahuayāuj a'ntūn tū' līmakuan. Lā' chuntza' nīn tinti' tzē naquincālē'ksa'nīni'nāni'. ¹¹ Nā hui'xina'n ca'tziyā'tit a'nchī hua'chi kalhatin xatāta' cāmaxquī' tapāstacna' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yāni' tapāstacna' milīhuākca'n lā' xa'iccāmākō'xaka'tlī'yāni'. ¹² Lā' lej xa'iccāhuanīyāni' que tasqui'nī līl catejtin nalatā'kchokoyā'tit a'nchī Dios lacasqui'n. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni' a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej cā'tzēhuanī't.

¹³ Lā' nā pō'ktu icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios a'nchī hui'xina'n kalhlaka'i'tit ixtachihuīn Dios a'xni'ca' xa'iccāhuanīyāni'. Hui'xina'n ca'tzītīt lā' kalhlaka'i'tit que a'ntū iccāmāsu'ni'ni', ū'tza' ixtachihuīn Dios lā' tū' ixtachihuīnca'n tachi'xcuhū't. Lā' stu'ncua' ixtachihuīn Dios. Lā' Dios ū'tza' a'ntī scuja na mi'a'clhcunucca'n hui'xina'n a'ntī kalhlaka'i'yā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cāpātle'keni'ni' a'cxtim hua'chi cāpātle'keni'lh xalanī'n nac Judea a'ntīn tatapa'ksī con Dios lā' takalhlaka'i' Jesucristo. Mintā'macchicni'ca'n cātamacaputzani' hui'xina'n. Lā' huan israelitas tamacaputzalh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea a'ntīn takalhlaka'i'. ¹⁵ Huan israelitas tamaknīlh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tamaknīlh huan Māpa'ksīni' Jesús. Lā' quina'n quincātamacaputzani'. Dios tū' lakatī a'ntūn tatlahua xla'ca'n. Xla'ca'n tatā'lāsta'la ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't. ¹⁶ Xla'ca'n tū' quincātamakxtekāni' na'iccātā'chihuīna'nāuj a'ntīn tū' israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj para que natapūtaxtu. Lā' chuntza' huan israelitas ā'chulā' taka'lhī ixtalac'lē'i'ca'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'xni'ca' iccāmāxtekni' lā' lātma'j tū' xa'iccālaktzī'nāni', pō'ktu xa'iccāpāstacāni' hui'xina'n lā' lej xa'iccālaktzī'ncu'tunāni'. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' hui'xina'n. Lā' quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchāni' maklhūhua' pero huan ko'ti'ti' tū' quincāmāxtekni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'xni'ca' huan Māpa'ksīni' Jesucristo namin lā' natahui'layāuj na ixlacapūn, na'iccālīpāxuhuyāni' como kalhlaka'i'yā'tit. Lā' por mimpālacataca'n naca'tzīcan a'nchī xa'ictā'scujāuj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quilāmaxquī'yāuj tapāxuhuan lā' iclīka'tla'jca'tziyāuj por hui'xina'n.

3

¹ Como tū' xa'icca'tziyāuj a'nchī ixlīlatlā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhūaj xa'ictachokouj qui'a'cstuca'n, quit lā' Silas, nac Atenas, ² lā' xa'iccālakmacā'nchāni' Timoteo, quintā'tinca'n. Xla' tā'scuja Dios lā' māsu'yu xatzey tachihuīn a'ntū ixpālacata Cristo. Iccālakmacā'nchāni' para que nacāmaxquī'yāni' tapāstacna' lā' nacāmaktāyāni' para que más xa'nca nakalhlaka'i'yā'tit. ³ Huā'mā' ictlahuāuj para que tū' nataxtutāya'yā'tit por ixpālacata a'ntū lipātīni'mpā'na'ntit. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que tasqui'nī que napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lachāni' iccāhuanīni' a'nchī nalīpātīni'nāuj. Lā' chuntza' pātle'kelh. U'tza' huā'mā' ca'tziyā'tit. ⁵ Lā' ū'tza' iclīmacā'ncha' Timoteo. Como tū' xa'icca'tzī a'nchī ixlīlatlā'hua'nā'tit, tū'tza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixkalhlaka'i'yā'titcus xa'nca. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh huan ko'ti'ti' xmān ixcālīlaktzī'nī'ta'ni'. Chuntza' chu xmān xa'icscujtamaka'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo ixcālakanī'ta'nchāni' lā' chimpātza'. Quincāhuaniyāni' a'nchī lej xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit lā' a'nchī lāpāxqui'yā'tit. Lā' nā quincāhuaniyāni' a'nchī quilāpāstacmā'nanchāuj pō'ktu lā' quilāpāxqui'yāuj. Lā' xla' quincāhuanini' que hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj chuntza' hua'chi iccālaktzī'ncu'tunāni' nā quina'n. ⁷ Lā' como icca'tziuj que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit, ū'tza' xa'iclitako'xaka'tli'yāuj, a'yuj xa'icpātini'mā'nauj lā' a'yuj lej ixquincāpātle'keni'mā'ni' a'ntūn tū' tzey. ⁸ Chuhua'j iclīpāxuhuyāuj como icca'tziujtza' que hui'xina'n nā xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Lā' chuhua'j tzē na'icmaxqui'yāuj pāxcatca'tzī Dios por mimpālacatca'n. Icmāxqui'yāuj lhūhua' pāxcatca'tzī Dios porque lej iclīpāxuhuyāuj na ixlacapūn Dios por mimpālacatca'n. ¹⁰ Tuncuj lā' tzi'sa lej icsqui'ni'yāuj Dios que ca'iccālaka'nchāni' hui'xina'n porque iccāmāsu'ni'cu'tunāni' ā'macsti'na'j a'ntū ticāspuṭni'yāni' hui'xina'n a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit.

¹¹ Māni' Dios, quinTāta'ca'n, lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtekni' para que tzē na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit, lā' ā'chulā' nacāpāxqui'yā'tit ixlihuākca'n tachi'xcuḥi't, chuntza' hua'chi quina'n iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānini' lā' cacāmāpānūni'kō'ni' ixlihuāk a'ntū ko'hua'jua' na mi'a'clhcunucca'n para que chuntza' nīn tinti' tzē caticālē'ksa'nīni'ni' a'xni'ca' natāyayāchipitit na ixlacapūn quinTāta'ca'n Dios a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús con ixlihuākca'n a'nti'ixla'.

4

A'nchīn tzē nalīlatahui'lacan chu a'nchī Dios lacasqui'n

¹ A'xmān iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīlatā'kchokoyā'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n. Lā' chuntza' latā'kchokopā'na'ntit. Lā' chuhua'j quina'n iccāsqui'ni'yāni' hui'xina'n lā' iccāmāxqui'yāni' tapāstacna' por ixquilhtampān Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n pāstacā'tit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' Jesús. ³ Dios lacasqui'n que līlacatejtin nalatahui'layā'tit. Tū' namakpuscātini'nā'tit. ⁴ Caca'tzī'tit milīhuākca'n a'nchī naputzayā'tit mimpuscātca'n chu a'nchī minī'ni' na ixlacapūn Dios lā' nā na ixlacapūnca'n tachi'xcuḥi't. ⁵ Tū' caputzatit mimpuscātca'n con xako'hua'jua' tapāstacna' hua'chi tatlahua huan chi'xcuḥi'n a'ntīn tū' talakapasa Dios. ⁶ Tū' timakpuscātini'nā'tit. Tū' tilālakatlayā'tit chuntza', porque chuntza' tū tzey tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chi'xcu'. QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmāpātini' a'nti' chuntza' natatlahua. Lā' ū'tza' huā'mā' xa'nca iccāhuanini'ta'ni' hui'xina'n xapū'la. ⁷ Dios quincālac-sacni'ta'ni' lā' xla' tū' lacasqui'n natlahuayāuj a'ntūn ko'hua'jua'. Quincālac-sacni'ta'ni' para natlahuayāuj a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁸ A'ntīn tū' natatlōkentaxtū huā'mā' līmāscā'tin, xlaca'n tū' talakmaka'n chi'xcuḥi'n; xlaca'n talakmaka'n Dios. Lā' Dios ū'tza' a'nti' quincāmāxqui'yāni' huan Espīritu Santo.

⁹ Como hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit litā'timīn, chuntza' tū' tasqui'nī na'iccāhuaniyāni' nīn tuntū' xpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'ni'ni'ta'ni'tza' a'nchī nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰ Lā' chuntza' tū' xmān lāpāxqui'yā'tit, hui'xina'n nā cāpāxqui'yā'tit ixlihuākca'n huan tā'timīn xalanī'n na ixlihuāk huan estado de Macedonia. Lā' iccāsqui'ni'yāni' que ā'chulā' cacāpāxqui'tit. ¹¹ Nalīhui'liyā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Lā' tū' calīmaktanū'tit a'ntūn tū' mimaca'tzica'n. Lā' cascujtit. U'tza' huā'mā' iccāhuanini'ta'ni' pū'la. ¹² Lā' chuntza' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' xlaca'n a'ntīn tū' takalh-laka'ī' ixtachiḥuīn Dios. Lā' chuntza' tzē nalītapātle'keni'yā'tit.

A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasqui'nāuj que caca'tzītīt a'ntū ixlīstu'ncua' xpālacata a'ntīn tanīnī'ttza'. Chuntza' tū' catilakaputzatit hua'chi talakaputza xlaca'n a'ntīn tū' taka'lhīmā'na para natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesús nīlh lā' nā lakahuanchokolh. Lā' nā chuntza' kalhlaka'ī'yāuj que ixlihuākca'n a'nti'ixtakalhlaka'ī' Jesús a'xni'ca' tanīlh, nā xlaca'n nacāmālakahuānīchoko Dios a'xni'ca' namimpala Jesús.

¹⁵ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū hualh quiMāpa'ksīni'ca'n. A'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni', quina'n a'ntī xalakahuancus tū' caticāmakxtekui xlaca'n a'ntī tanīni'ttza'. ¹⁶ Lā' huanmā' chi'chini' huan Māpa'ksīni' nayujāchi de nac a'kapūn lā' lej pa'lha nahuan lakatin līmāpa'ksīn. Lā' huan xapuxcu' ángeles nata'sa. Lā' namakata'sacan ixliskoli' Dios para nacāmāca'tzīnīcan que mimā'tza' huan Māpa'ksīni'. Xapū'la natalakahuancho xaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī' Cristo a'xni'ca' tanīlh. ¹⁷ Lā' chu tuncan xlaca'n lā' nā quina'n a'ntī xalakahuancus, quilīhuākca'n naquincātamā'kayāhua'yāni' nac poklhnu'. Lā' nalakchā'nāuj huan Māpa'ksīni' nac cā'ū'nī'n tālhmā'n. Lā' para pō'ktu chuntza' natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Lā' huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaquīyā'tit. Lā' chuntza' nalālīmākō'xamāka'tlī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, tū' tasqui'nī na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n lhānīn napātē'ke huā'mā' lā' lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n xa'nca ca'tzīyā'tit que nīn tintī' ca'tzī lhānīn namin huan Māpa'ksīni'. Chu līmaktin namin hua'chi chu līmaktin min huan ka'lhāna' de tzi'sa. ³ A'xni'ca' natahuan tachi'xcuhūi't: “Ca'cs hui'lāna'uj, tuntū' catilalh”, chu līmaktin nala huan lakuat. Lacapalh nala huan lakuat hua'chi a'xni'ca' nachini' ixtaca'tzāt kalhatin puscāt a'xni'ca' nalacatuncūitza' ixcaman. Lā' tū' catitapūtaxtuni'lh huan lakuat. ⁴ Xlaca'n tū' talakapasa Dios lā' tū' taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Chu līmaktin natasu'yu hua'chi a'xni'ca' namin kalhatin ka'lhāna' de tzi'sa. Hui'xina'n tū' hua'chi xlaca'n como hui'xina'n lakapasā'tit ixtachihuīn Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'xni'ca' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'tuncuj lā' latlā'hua'nā'tit nac cā'xkakana'. Como tū'tza' tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, hui'xina'n tū'tza' xalanī'n nac cā'tzī'sa. Tū'tza' latlā'huanāuj a'nlhā cā'pucsua' como Dios xtāpalīnī'ttza' quintapāstacna'ca'n. ⁶ Hua'chilh ixtalhtatani't xlaca'n a'ntīn tū' talakapasa ixtachihuīn Dios. Tū' calaujtīt hua'chi xlaca'n. Skalalh calaujtīt lā' cuenta catlahuaujtīt que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. ⁷ Cā'tzī'sa lhtatacan lā' cā'tzī'sa ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sa hua'chilh ixtalhtatani't lā' hua'chilh ixtaka'chīnī't, como tū' tapāstaca a'ntū ixlā' Dios lā' tū' tatlahua cuenta a'nchī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n tū' hua'chi xlaca'n como quina'n xalanī'n nac cā'tuncuj. Huan tropa ka'lhī ixlū'xu' de licā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'clhcunuc. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj nac qui'a'clhcunucca'n. Kalhlaka'ī'yāuj Jesucristo lā' pāxquī'ni'nāuj chu a'nchī xla' quincāmāsu'ni'ni'. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū na qui'a'clhcunucca'n a'ntū ko'hua'jua'. Huan tropa ka'lhī ixtā'knu' de licā'n a'ntū napūtamaktāya ixa'kxāk. Lā' quina'n ka'lhīyāuj a'ntū napūtamaktāyayāuj quintapāstacna'ca'n. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que napūtaxtuyāuj. Lā' ū'tza' līpūtamaktāyayāuj. Lā' ū'tza' tū' makxteka natanū a'ntūn tū' tzeyā tapāstacna'. ⁹ Dios quincālacsacni'ta'ni' lā' tū' quincāmāpātīnīcu'tunāni' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Quincālacsacni' para que naquincāmāpūtaxtūyāni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Lā' Jesucristo, xla' līnīlh por quina'n para que natā'latahui'layāuj xla', palh nīnī'taujtza' o lakahuanāujcus a'xni'ca' xla' namimpala. ¹¹ Lā' por ixpālacata huā'mā' calālīmaxquī'tit tapāstacna' lā' calāmāhuixcānī'tit chuntza' a'nchī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāchihuīna'maxquī'lh huan tā'timīn

¹² Iccāsqi'ni'yāni', tā'timīn, cacā'a'cnīni'ni'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī tatā'scuja Māpa'ksīni'. Huan Māpa'ksīni' cālacsacni't xlaca'n para nacātamāsu'ni'yāni' lā' nacātamaxquī'yāni' tapāstacna'. ¹³ Lej cacā'a'cnīni'ni'tit lā' cacāpāxquī'tit por ixpālacata ixtascujūtca'n. Hui'xina'n tū' calāsta'la'tit.

¹⁴ Lā' iccāmaxquī'yāni' tapāstacna', tā'timīn. Cacāquilhni'tit macsti'na'j a'ntī chu xmān talatlā'huan. Cacāhuanilī'pintit a'ntīn talakachā'ni'ni't. Cacāmaktāya'tit a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Cacātāyani'tit ixlīhuākca'n.

¹⁵ Calē'capintit nalātlahuani'yā'tit a'ntū limakuan. Lā' nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlihuākca'n a'ntū limakuan. Lā' tū' titlahuani'yā'tit ā'chā'tin a'ntūn tū' tzey, a'yuj xla' cātlahuani'nī'ta'ni' a'ntūn tū' tzey.

¹⁶ Pō'ktu capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu cakalhtō'ka'tit. ¹⁸ Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios chu a'ntū cāpātle'kēni'yāni'. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁹ Tū' camāmakchuyī'tit huan Espiritu Santo a'nchī scuja. ²⁰ Tū' calakmaka'ntit a'ntūn tahuan ixa'cta'sana'nī'n Dios. ²¹ Lā' xa'nca napāstacā'tit palh tzey o tū' tzey a'ntūn tahuan lā' camaklhtīni'ntit a'ntūn tzey. ²² Camakxtektit huāk a'ntū xako'hua'jua'.

²³ Māni' Dios cacātlahuani' hui'xina'n lej xalacuan. Dios ū'tza' a'ntī tza'ta'ta' tlahua qui'a'clhcunucca'n. Xla' cacāmāpānūni'ni' a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' cacāmaktāyani' para que tū' natanū a'ntū ko'hua'jua' na mintapāstacna'ca'n lā' na mi'a'clhcunucca'n hasta a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlihuāk huā'mā' Dios nacātlahuani'yāni' como ū'tza' a'ntī cālacsacni'ta'ni' lā' ū'tza' tlōkentaxtū.

A'xmān līsicua'lanālīn

²⁵ Tā'timīn, cakalhtō'ka'tit por quina'n.

²⁶ Cacāsaludarlītī lā' cacāpūsko'ka'tit ixlihuākca'n huan tā'timīn chu a'nchī minī'ni' entre litā'timīn a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

²⁷ Iccālīmāmacū'yāni' por ixquilhtampān Māpa'ksīni' cacālakapūtle'keni'kō'tit ixlihuākca'n huan tā'timīn huā'mā' carta a'ntū ictzo'kmā'.

²⁸ Cacāsicua'lanālīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca Xalanī'n nac Tsalónica

Pablo lā' a'ntī ixtatā'scuja tatzō'kli lakatin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo lā' Silvano lā' Timoteo. Iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n xalanī'n nac Tsalónica a'ntī kalhlaka'ī'yā'tit lā' tā'tapa'ksiyā'tit Dios quinTāta'ca'n lā' nā huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanālini' Dios quinTāta'ca'n lā' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xa'nca cacā'a'nī'ni'ni'.

Dios nacāmāclē'nī a'ntīn talaclē'n

³ Quina'n icca'tziyāuj que hui'xina'n kalhlaka'ī'pā'na'ntit ā'chulā' lā' milihuākca'n lāpāxqui'pā'na'ntit ā'chulā'. Lā' ū'tza' tasqui'nī nalīmaxqui'yāuj pō'ktu pāxcatca'tzī Dios. Chuntza' minī'ni'. ⁴ Lā' ū'tza' quina'n lej iclīka'lhīyāuj tapāxuhuān a'xni'ca' iccāhuaniyāuj xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios, a'nchī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuaniyāuj a'nchī hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'titcus lā' tū' tamakchuyīni'ta'ntit a'yuj lej cātālīmacaputzayāni' hui'xina'n lā' lej pātīyā'tit lej lhūhua' catūhuā. ⁵ Chuntza' lītasu'yu que Dios xa'nca ca'tzī a'nchī nalīlacāxtlahuakō'. Lā' chuntza' lītasu'yu que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan para natanū'yā'tit a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Hui'xina'n tapa'ksiyā'tit con Dios. Lā' ū'tza' lipātīni'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tziyāuj a'nchī tzey nalīlacāxtlahua Dios. A'ntī cātāmacaputzayāni' hui'xina'n xlaca'n natamāpala con Dios lā' xla' nacāmāpātīni. ⁷ Dios namājaxā' a'nchī lipātīni'nāuj hasta a'xni'ca' natasu'yu huan Māpa'ksīni' Jesús. Naminācha' de nac a'kapūn. Lā' por ixquiltampān natatā'min ixāngeles. ⁸ Jesucristo natalacsu'yu nac cā'lamana'. Lā' nacāmāpālanikō' a'ntīn tū' talakapascu'tulh Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh huan xatzey tachihuīn ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmāpātīni Dios para pō'ktu como nacāmāxtunquīcan para pō'ktu na ixlacapūn Dios lā' huan xkakana' a'ntū mālacsu'yu ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Lā' huanmā' chi'chini' a'xni'ca' namin huan Māpa'ksīni', nata'a'cnīni'ni' ixtachi'xcu'huī't, lā' natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn takalhlaka'ī'. Lā' nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n porque kalhlaka'ī'nī'ta'ntit a'ntū iccāhuanini'.

¹¹ Lā' ū'tza' iclīkalhtō'ka'yāuj pō'ktu por hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios que xa'nca natalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chu a'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntī cālacsacnī't Dios para que Dios nacālaktzī'nāni' xalacuan hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacā'maktāyani' natlōkentaxtūyā'tit ixlīhuāk xatzey mintapuhūanca'n, lā' huāk tzey a'ntū tlahua'cu'tunā'tit como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza'. Ixlīhuāk huā'mā' Dios tze natlahua porque ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹² Lā' chuntza' na'a'cnīni'ni'can quiMāpa'ksīni'ca'n por mimpālacataca'n. Lā' hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tze chuntza' nala porque lej ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

2

Huan chi'xcu' a'ntī más ca'tzanca'tzī

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū napātle'ke a'xni'ca' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, lā' a'nchī quina'n nalaktakēxtimiyāuj na ixlacapūn. Ixpālacata huā'mā' iccāhuanicu'tunāni' catūhuā. ² Tū' catamakxtektit que chu līmaktin namāmakchuyīcan mintapāstacna'ca'n. Lā' tū' catamakchuyī'tit a'xni'ca' huancan que chini'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Chō'la chuntza' cāhuanini' kalhatin ixa'cta'sana' Dios o kalhatin a'ntī māsuyū ixtachihuīn Dios. Chō'la catīhuā cāhuanini' que iccāmacā'ni'nī'ta'nchāni' lakatin carta a'nlhā xa'ictzo'knī'tauj que chini'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūmin huan Māpa'ksīni'. Tū' stu'ncua'. Tū' chuntza' ictzo'knunī't. ³ Tū' cacāta'a'kxokoni' por ixpālacata nīn tuntū'. Huanmā' chi'chini'

tūna'j catilalh. Pū'la lhūhua' natatā'lāsta'la Dios, lā' natusu'yu huan kalhatin chi'xcu' a'nti más ca'tzanca'tzi que ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't. Xla' lihui'līcanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'ca'tzaca'n ixlihuāk a'nti cāhuanican dioses lā' ixlihuāk a'ntū cātaquilhpūtani'can. Xla' natahui'la na ixlitokpān Dios lā' nahuan que ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' nacāmāquilhputī tachi'xcu'huī't.

⁵ ¿Chu tū' pāstacā'tit a'nchī xa'iccāhuanīyāni' huāk huā'mā' a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n? ⁶ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit a'ntūn tū' makxteka natusu'yu chuhua'j huan chi'xcu' a'nti lej ca'tzanca'tzi. Hasta a'xni'ca' laclhcāhui'līca, hasta a'xni'ca' natusu'yu. ⁷ Chuhua'j lakatzē'k scujmā' ixlīmāpa'ksīn huan ko'ti'ti'. Lā' chuntza' nascujtamā' lakatzē'k hasta namāpānūcan huan tīn tū' makxteka tasu'yu huan chi'xcu' a'nti lej ca'tzanca'tzi'. ⁸ Lā' chu tuncan natusu'yu. Lā' ā'calistān natusu'yu huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Lā' xla' xmān nasu'nu' lā' chuntza' nalīmāknī huan chi'xcu' a'nti lej ca'tzanca'tzi. Lā' como Jesucristo lej ka'lhī ixlīmāpa'ksīn, xmān natusu'yu, lā' xmān chuntza' nalīmāspūtū ixlīmāpa'ksīn huan chi'xcu' a'nti lej ca'tzanca'tzi. ⁹ Lā' a'xni'ca' namin huan chi'xcu' a'nti lej ca'tzanca'tzi, xla' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn ko'ti'ti' lā' natlahua tāpālhūhua' lē'cnīn lā' laka'tla'n catūhuā a'ntū lī'a'kxokonun. ¹⁰ Lā' como xla' lej xaca'tzanca'tzīn, nacā'a'kxoko xla'ca'n a'nti natapātīni'n nac pūpātīn. Natapātīni'n a'ntza' porque tū' tamaklhtīni'ncu'tulh ixtachihuīn Dios a'ntū lej stu'ncua' lā' a'ntū māsū'yu a'nchī lipūtaxtucan. ¹¹ Lā' como tū' tamaklhtīni'ncu'tulh a'ntū xastu'ncua', Dios cāmāxteka nacā'a'kxokocan. Lā' ū'tza' talīkalhlaka'ī' a'ntūn tū' stu'ncua'. ¹² Lā' chuntza' Dios nacālacāxtlahuakō' lā' nacāmāpātīnikō' ixlihuākca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh a'ntū xastu'ncua' lā' xmān ixtalakatī natatlahua ixtalaclē'ī'ca'n.

Dios cāmāpūtaxtūcu'tun huan tachi'xcu'huī't

¹³ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj que cāpāxquī'yāni' huan Māpa'ksīni'. Lā' chuhua'j tasqui'nī na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzi Dios porque Dios cālacsacni' hui'xina'n a'xni'ca' tūna'j ixa'nan quilhtamacuj, para que napūtaxtuyā'tit. Como hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstū'ncua' lā' como huan Espīritu Santo cātlahuani' xalacuan hui'xina'n, lā' chuntza' Dios nacālīmāpūtaxtūyāni' hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'chāni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' chuntza' cālīta'sani'ni' Dios. Xla' cāta'sani'ni' hui'xina'n para que chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn a'nlhā cā'tzēhuanī't.

¹⁵ Lā' ū'tza' xa'nca' calītāya'tit lā' tū' camakxtektit huan līmāscatīn a'ntū iccāhuanini' lā' a'ntū ictzo'kui nac carta. ¹⁶ Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxquī'yāni' lā' quincāmaxquī'yāni' talāko'xamāka'tlī'n a'ntūn tū' maktin catisputli. Xla' quincāmāca'tzīniyāni' que tū' chu tlakaj ka'lhīmā'nauj a'ntū xatzey a'ntū xla' naquincātlahuani'yāni'. Dios, xla' lakalhu'mana'n. Lā' ū'tza' huāk quincālītlahuani'yāni' ixlihuāk huā'mā'. ¹⁷ Icsqui'ni'yāuj huan Māpa'ksīni' Jesucristo lā' Dios quinTāta'ca'n que cacātamaxquī'ni' talāko'xamāka'tlī'n lā' cacātamāhuixcānīni' para que chuntza' natlahua'yā'tit lā' nahua'nā'tit huāk a'ntūn tzey.

3

Pablo cāsqui'ni'lh huan tā'timīn que catalīkalhtō'ka'lh para xla'

¹ Lā' chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit por quina'n. Casqui'ntit que ixtachihuīn Dios ca'a'kahualh lā' ca'a'cnīni'ni'ca chuntza' hua'chi a'cnīni'ni'tit hui'xina'n. ² Lā' nā casqui'ntit que Dios caquincāmāpūtaxtūni' de na ixlīmāpa'ksīnca'n huan xalacca'tzanca'tzīni'n chi'xcu'huī'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' līmakuan. A'makapītzīn tachi'xcu'huī't tū' takalhlaka'ī' lā' ū'tza' lī'a'nan huan tachi'xcu'huī't a'nti lej taca'tzanca'tzi. ³ Huan Māpa'ksīni' pō'ktu tlōkentaxtūkō'. Xla' nacātamāhuixcānīyāni' lā' nacāmaktaka'lhāni' lā' chuntza' tū' caticātājani' huan ko'ti'ti'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj huan Māpa'ksīni'. Lā' ū'tza' a'nti cāmaktāyayāni'. Lā' ū'tza' iclīca'tziyāuj palh tlahua'pā'na'ntit a'ntū iccāhuanini' lā' ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmaktāyani' hui'xina'n huan Māpa'ksīni' Jesucristo para que ā'chulā' naca'tziyā'tit a'nchī Dios

cāpāxquī'yāni'. Lā' cacāmaktāyani' para que natāyani'yā'tit a'ntūn cāpātle'keni'yāni', chuntza' hua'chi Cristo tāyani'kō'lh.

Tasqui'nī que natuscuja ixlihuākca'n

⁶ Lā' chuhua'j, tā'timīn, iccālimāpa'ksīyāni' a'ntū ixquilhtampān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cataxtunquītīt de ixlihuākca'n huan tā'timīn a'ntīn chu xmān talatlā'huan lā' tū' ta'a'kahuā'nani' huan līmāscā'tīn a'ntū iccāhuaninī'ta'ni' hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que tasqui'nī que naquilāmaksca'txtuyāuj a'nchī xa'icscujāuj. Quina'n tū' laclhquititni' xa'icuanī'tauj a'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n. ⁸ Iccāmāpalauj a'ntī ixquincāmāhuī'yāni'. Lā' lej pa'lha xa'icscujāuj de tuncuj lā' de tzi'sa porque quina'n tū' xa'iccāmāmakasputūcu'tunāni'. ⁹ Lā' a'yuj xa'icka'lhīyāuj derecho chu ixquilāmāhuī'uj, pero quina'n xa'icscujāuj porque xa'iclasqui'nāuj que hui'xina'n naquilāmaksca'tāuj. ¹⁰ A'xni'ca' xa'iccātā'lahui'lanī' hui'xina'n, iccāhuaninī' chuntza': Palh a'nan catīhuā a'ntīn tū' scujcu'tun, tū' cahuā'yalh. ¹¹ Quincātahuanīyāni' que makapitzīn de hui'xina'n lhquititni' lā' talīmaktanū a'ntū tū' ixmaca'tzica'n lā' nīn tuntūyā lītlot tatlahua. ¹² Lā' xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj lā' iccāmaxquī'yāuj tapāstacna' por ixquilhtampān Jesucristo: Ca'cs catatahui'lalh lā' catascujli lā' chuntza' catalītapātle'keni'lh xlaca'n.

¹³ Tā'timīn, tū' calakachipini'tit natlahua'yā'tit a'ntū xatzey. ¹⁴ Palh catīhuā tū' a'kahuāna'ni'cu'tun a'ntū icuanī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tichū. Lā' tū' chu lakatin catā'pintit hasta que namāxana'n xla'. ¹⁵ Pero tū' calaktzī'ntit hua'chi kalhatin tā'ca'tza. Xla' mintā'tinca'n. Camaxquī'tit tapāstacna'.

A'xmān līsicua'lanālīn

¹⁶ Huan Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' a'ntī cāmātza'ta'tī'ni'yāni' mi'a'clhcunucca'n. Cacāmaktāyani' huan Māpa'ksīni' para que pō'ktu natza'ta'ta'n mi'a'clhcunucca'n, chuxatū nacāpātle'keni'yāni'. Huan Māpa'ksīni' pō'ktu' cacā'o'kska'lhilē'ni' milīhuākca'n.

¹⁷ Quit Pablo ictzo'ka huā'mā' saludos con quimacan. U'tza' huā'mā' ixlīlaka-pascan ixlihuāk quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo por ixquilhtampānca'n Dios a'ntī mǎpūtaxtūnu'n lā' Jesucristo a'ntī kalhlaka'i'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'ni'. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' porque icmākalhlaka'i'nīni' ixtachihuīn Dios. Dios camaktaka'lhni' lā' calakalhu'mani'. Lā' xa'nca calatahui'la' ixpālacata quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n.

Māpa'ksīlh ixpālacata a'ntīn tamāsu'yu a'ntū tū' stu'ncua'

³ A'xni'ca' xa'ica'mā' nac Macedonia, lej icuanini' ixtachoko nac Efeso para nacāmāpa'ksiya' ā'makapitzīn que tū'tza' catamāsu'yulh a'ntūn tū' stu'ncua' ixpālacata Cristo. ⁴ Lā' nacāhuaniya' que tū' ixmaca'tzica'n huan listas de ixtacuīni'ca'n ixnapapna'ca'n lā' a'ntū xmān cuentos ixpālacata ixnapapna'ca'n. Huā' tamā'na tū' tzey porque xmān talacapūchihuīna'nīni'n. Lā' chuntza' tūlalh catimāsu'yulh ixtapuhuān Dios. A'ntī xa'nca takalhlaka'i', xmān xlaca'n tzēn taca'tzī ixtapuhuān Dios. Chuntza' icuanipalayāni'.

⁵ Maclacasqui'n quina'n nacāmāsu'ni'yāuj a'nchī lāpāxquī'can porque takalhlaka'i'lh ixtachihuīn Dios lā' porque taxtāpalīlh ixtapāstacna'ca'n lā' chuntza' lej tzey talalh ixtapāstacna'ca'n. ⁶ Lā' ā'makapitzīn tapātza'nkānīt lā' ū'tza' litasu'yu que xmān chu tlakaj talālihuani. ⁷ Lej tamāsu'yucu'tun huan ixley Moisés lā' tū' tamāchekxī a'ntū tamāsu'yumā'na. Lā' nīn tū' tamāchekxī a'ntū tahuan. Pero a'yuj, lej tachihuīna'n.

⁸ Ca'tziyāuj que tzey huan ley a'ntū tzo'kli Moisés palh a'cnīni'ni'can lā' palh tū' xtāpalīcan. ⁹ Huan lacuan chi'xcu'huī'n tū' tamaclacasqui'n huan ley. Maclacasqui'ncan huan ley para nacāmāpa'ksīcan a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'n. Nā chuntza' para a'ntīn talaclē'n lā' tū' takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios. Nā maclacasqui'n huampala para a'ntīn tū' ta'a'cnīni'ni' nīn tuntū'. Nā huan ley para a'ntīn tamaknī ixtāta'ca'n, o ixtzī'tca'n, o ā'chā'tin chi'xcu'. ¹⁰ Lā' huan ley para a'ntīn tamakpuscātīni'n lā' a'ntīn tā'lāka'lhī huan kalhatin chi'xcu' hua'chi ixpuscāt lā' a'ntīn ta'a'kxokonu'n lā' a'ntīn taka'lhān camana' lā' a'ntīn tahuan a'ntūn tū' stu'ncua' na ixlacapūn juez. Lā' huan ley para ixlihuākca'n a'ntīn tatlahua catūhuā a'ntū contra ixtachihuīn Dios. ¹¹ U'tza' ixtachihuīn Dios a'ntū quilimāmacū'ca para namāscatīni'n lā' ū'tza' quincāhuaniyāni' a'nchī lej xkaka Dios lā' lej sicua'lanālanīt xla'.

Maxquī'lh pāxcatca'tzī por ixtalalcalhu'mān Dios

¹² Icmāxquī' pāxcatca'tzī quiMāpa'ksīni' Cristo Jesús porque quilaktzī'nīt tzey para na'ictā'scuja lā' para na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Lā' quimāhuixcānīlh para quilītlōt. ¹³ Xapū'la tū' tzey a'nchī iccālīchihuīna'lh a'ntīn ixtakalhlaka'i' lā' xa'iccāmacaputza lā' xa'iccālakapala xlaca'n. Pero Dios quilakalhu'malh porque tū' xa'icca'tzī a'ntū xa'ictlahuamā' lā' tūna'j xa'ickalhlaka'i'nīt. ¹⁴ Lā' lej lhūhua' quilakalhu'malh quiMāpa'ksīni'ca'n lā' quimākalhlaka'i'nīlh. Chuntza' quimāsu'ni'lh a'nchī na'icpāxquī'nin hua'chi Jesucristo pāxquī'nin porque ictapa'ksītza' con xla'.

¹⁵ Tasqui'nī nakalhlaka'i'can huā'mā' tachihuīn como lej stu'ncua': Cristo Jesús milh nac quilhtamacuj para nacāmāpūtaxtū a'ntī talaclē'n. Lā' icpuhuan que quit más xa'iclaclē'n de ixlihuākca'n tachi'xcu'huīt. ¹⁶ Lā' a'yuj quit más xa'iclaclē'n, pero Jesucristo quilakalhu'malh para namāsu'yu que xla' lej līlacatzucu naka'lhī hasta que nakalhlaka'i'can. Lā' como quilakalhu'malh quit, nā nacālakalhu'man ixlihuākca'n a'ntīn natakalhlaka'i' para que nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁷ Ca'a'cnīni'ni'ca huan Rey a'ntī Rey para pō'ktu. Xla' tū' maktin catisputli lā' tūla tapūlaktzī'n con ixlakastapunca'n tachi'xcu'huīt. Lā' xmān xla' Dios. Camācā'tanīca lā' ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu. Amén.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksin iclīmāmacū'yāni' porque icpāstacmā' a'ntū huan-cani't por mimpālacata a'xni'ca' Dios māsu'yulh a'ntū nala mililtōt. Nā hui'x capāstacti huā' tamā'na tachihuīn para que naka'lhīya' tahuixcān lā' xa'nca namālacstū'nca' ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Lā' tū' tipātza'nkāya' a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta'. Tū' catlahua' a'ntū hui'x ca'tziya' que tū' tzey. A'makapitzin tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey a'yuj ixta'u'cxca'tzi que tū' tzey a'ntū ixtatlahuamā'na. Lā' chuntza' talītaxtutāyalh na ixtej Dios. ²⁰ Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Himeneo lā' Alejandro. Iccātlakaxtulh xlaca'n para que Satanās nacāmāpātini' lā' chuntza' tū'tza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

A'nchī natakaltō'ka'

¹ Lej icuaniyāni' huā'mā'. Cacāmāsu'ni' tachi'xcuhūit a'nchī lakaliyān natasqui'ni' Dios por a'ntūn tamaclacasqui'n lā' por ixpālacataca'n ā'makapitzin tachi'xcuhūit. Lā' nā natamaxqui' pāxcatca'tzi Dios por ixlihuāk a'ntū cāmaxqui'ni't. ² Lā' cacāmāsu'ni' a'nchī natasqui'ni' Dios que nacāmaktāya huan rey lā' ā'makapitzin pūchihuīna'nī'n lā' ixlihuākca'n tachi'xcuhūit para que chuntza' tzē'k natahui'layāuj lā' natlahuayāuj ixtapuhuan Dios lā' para que tū' natlahuayāuj a'ntūn tū' limakuan.

³ A'ntī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā' a'ntūn tzey lā' a'ntū nalipāxuhua Dios huan Māpūtaxtūnu'. ⁴ Lā' Dios lacasqui'n que ixlihuākca'n tachi'xcuhūit catapūtaxtulh lā' ixlihuākca'n catalakapasli a'ntū stu'ncua'. ⁵ Xmān kalhatin Dios huī'. Lā' xmān kalhatin a'ntī cāmāko'xamixī Dios lā' tachi'xcuhūit lā' ū'tza' a'ntī huanican Jesucristo. Xla' Dios lā' nā lalh chi'xcu'. ⁶ Xla' ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī. Chuntza' limāpalakō'lh ixlihuāk a'ntūn tachi'xcuhūit ixtalacē'ni' Dios lā' cāmāpūtaxtulh. A'xni'ca' Dios lacasqui'lh a'xni'ca' pātle'kelh. ⁷ Lā' quilacsacli para ixa'cta'sana' lā' quilimānūlh quili'apōstol para que na'iccāmāsu'ni' xalīstu'ncua' huan a'ntin tū' israelitas. Lā' nā iccāmāsu'ni' a'nchī nalipūtaxtucan. Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' tū' ica'kxokoyāni'.

⁸ Lā' iclacasqui'n que ixlihuākca'n huan tachi'xcuhūit chu xalhā nac cā'quilhtamacuj natatā'chihuīna'n Dios. Lā' a'xni'ca' tacha'xa ixmacanca'n para natatā'chihuīna'n Dios, cuenta catatlahualh que tzey ixa'clhcunucca'n, que tū' nata'a'kchā'ntāya lā' que tū' natapuhuan a'ntūn tū' tzey ixpālacata ā'kalhatin. ⁹ Maclacasqui'n huan tzu'ma'jan lā' huan puscan natalhakā' ixlu'xu'ca'n a'ntū natatā'limakuan lā' a'ntū minī'ni' puscan. Tū' maclacasqui'n natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'jca'n; xmān xa'nca nataxqui'ta. Lā' tū' natalīka'tla'jca'tzi ixpālacataca'n ixtapixnu'ca'n de oro nīn de perla. Lā' nīn tū' natalīka'tla'jca'tzi ixlu'xu'ca'n a'ntū lej xatapala. ¹⁰ Maclacasqui'n natatlahua a'ntū tzey. U'tza' minī'ni' lā' chuntza' natalītasu'yu que takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ¹¹ A'nlhā takēstokcan para nata'a'cnīni'ni' Dios, huan puscan tzē'k catatahui'lh para natasca'ta lā' nata'a'kahuāna'n. ¹² Quit tū' icmakxteka que kalhatin puscāt camāsu'yulh nīn cacāmāpa'ksilh huan chi'xcuhūin. Xla' tzē'k catahui'lalh ¹³ porque pū'la Dios lhā'malh Adán lā' ā'calistān tlhualh Eva. ¹⁴ Lā' tū' a'kxokoca Adán pero Satanās a'kxokolh huan puscāt. Lā' chuntza' lītzuculh huan talacē'i'. ¹⁵ Ixli'lot huan puscāt, ū'tza' cāmāsu'ni' ixcamana'. Lā' palh nakalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios lā' ka'lhī tapāxqui'n lā' palh tzey ixtapāstacna' lā' tū' natlahua a'ntū tū' limakuan lā' palh xa'nca latlā'huan, namāpūtaxtūcan.

3

A'nchī natalīla huan maktaka'lhna'nī'n

¹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn; Palh kalhatin lacu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n a'ntin takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, huā'mā' chi'xcu' lacasqui'n huan līlōt a'ntūn tzey. ² Maclacasqui'n huan maktaka'lhna' tū' maktin catlahualh a'ntūn tzē' nālī'a'ksa'ncan. Xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lalh. Xla' nalīhui'li tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. Tzeyā chi'xcu' calalh xla' lā' tzey calalh ixtapāstacna'. Cacāmānūlh ā'makapitzin na ixchic. Xa'nca camāsu'yulh. ³ Tū' cako'tli. Tū' cacātucsli ā'makapitzin

pero pō'ktu cacāpāxquī'lh. Tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' calipāhuanli ixtumīn. ⁴ Xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic. Lā' ixcamana' cata'a'kahuāna'ni'lh lā' cata'a'cnīni'ni'lh. ⁵ Palh huan chi'xcu' tūla māpa'ksīni'n na ixchic, ꝑchichū nacālimaktaka'lha a'ntīn takalhlaka'ī ixtachihuīn Dios? ⁶ A'ntīn tzucumā'cus kalhlaka'ī tūla catilalh mak-taka'lhna' porque naka'tla'jca'tzī lā' chuntza' napātle'keni' xla' hua'chi pātle'keni'lh huan ko'ti'ti'. ⁷ Lā' huan maktaka'lhna' calalh kalhatin chi'xcu' a'ntīn ta'a'cnīni'ni' huan tachi'xcuhūi't a'ntīn tū' takalhlaka'ī como xla' tzeyā chi'xcu'. Palh tū', tzē na'a'ksa'ncan lā' chuntza' natlaja huan ko'ti'ti'.

A'nchī nala huan diácono

⁸ Lā' huan diácono, ū'tza' a'ntī namaktāyana'n nac lītōkpān. Lā' nā maclacasqui'n que huan diácono lacatejtin catahui'lalh. Huan diácono tū' catlahualh lakatu' ixlacan lā' tū' caka'chīlh. Lā' tū' capuhuanli naka'lhī tumīn a'ntūn tū' tlajani't. ⁹ Lā' tzey calalh ixtapāstacna' xla' lā' xa'nca camāchekxīlh ixlīhuāk a'ntū Dios quincāmāsu'ni'ni' para que nakalhlaka'ī'yāuj. ¹⁰ Maclacasqui'n pū'la naca'tzīcan a'nchī latlā'huan. Lā' palh nīn tintī' nalī'a'ksa'n de catūhuā, a'xni'ca' tzē natanū ixlīdiácono. ¹¹ Lā' huan puscan, nā maclacasqui'n lacatejtin catalatā'kchokolh. Tū' cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Tū' cataka'chīlh. Lā' pō'ktu catatlōkentaxtūlh ixlītōtca'n. ¹² Huan chi'xcu' a'ntī diácono caka'lhīlh xmān kalhatin ixpuscāt. Lā' xa'nca camāpa'ksīni'lh na ixchic lā' cata'a'kahuāna'ni'lh ixcamana'. ¹³ A'ntī xa'nca tlōkentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlīhuākca'n ta'a'cnīni'ni'. Lā' xla' tū' catijicua'nli nahuan que tapa'ksi con Jesucristo.

A'ntū kalhlaka'ī'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'ni' a'yuj icpuhuan que palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Lā' a'yuj na'ictakoxī, pero chuhua'j ca'tzīya' a'nchī maclacasqui'n nalītahui'layāuj quilīhuākca'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. Quina'n hua'chi ixlītōkpān Dios a'ntī pō'ktu huī'. Lā' quina'n maktāyayāuj a'ntū ixlīstu'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Lej tasqui'nī a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Pū'la tū' ixca'tzīcan pero chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'n a'nchī nalīpūtaxtucan. U'tza' huā'mā' a'ntū kalhlaka'ī'yāuj: Dios tasu'yunī't hua'chi chi'xcu' a'ntī huanican Jesús. Lacuan mālacstū'nca por huan Espiritu Santo. Huan ángeles talaktzī'lh. Lī'a'cta'sana'nca lakachu nac makatna' cā'lacchicni'. A'ntī xalanī'n cā'quilhtamacuj takalhlaka'ī'lh. Lā' lē'nca nac a'kapūn.

4

A'ntī natataxtutāya na ixtej Dios

¹ Huan Espiritu Santo xa'nca huan que namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' ā'makapitzīn natamakxteka a'ntū takalhlaka'ī'lh. Lā' natastālanī' a'ntīn ta'a'kxokonon' lā' natakaxmata a'ntū tamāsu'yumā'na ixlacscujnī'n ko'ti'ti'. ² Huan chi'xcuhūi'n a'ntīn tamāsu'yu chuntza' tatlahua lakatu' ixlacanca'n lā' tū' tahanan a'ntū stu'ncua'. Tū'tza' ta'u'cxca'tzī palh tū' tzey a'ntūn tatlahuamā'na. Xlaca'n hua'chilh tanīhua'nani't a'ntūn talī'u'cxca'tzīni'n. ³ Xlaca'n tamāsu'yu que tū' tzey natatapūchahua lā' tū' tzey natahua' ā'tāpātin lihua't. Lā' Dios quincāmaxqui'ni' tāpāspit lihua'tna' para nahua'yāuj. Xmān pū'la namāstā'yāuj pāxcatca'tzī quina'n a'ntī kalhlaka'ī'yāuj ixtachihuīn Dios. ⁴ Ixlīhuāk a'ntū Dios tlahualh, ū'tza' tzey lā' quina'n tūla catihuāuj palh tū' tzey. Namaklhtīni'nāuj lā' namaxqui'yāuj pāxcatca'tzī Dios. ⁵ Chuntza' tzey porque ixtachihuīn Dios quincāmāsu'ni'yāni' que huāk tzey a'xni'ca' maxqui'yāuj pāxcatca'tzī Dios.

A'nchī nala a'ntī natā'scuja Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacāmāsu'ni'ya' mintā'timīn a'ntīn takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios, nala'ya' xatzey ixtasācua' Jesucristo. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'ya' ixpālacata a'ntū māsuyupāt lā' a'ntū stālanī'pāt. ⁷ Tū' cuenta catlahua' huan cuentos a'ntū xmān xala' nac cā'quilhtamacuj lā' tuntū' ixtapalh. Cuenta catlahua' a'ntū Dios lacasqui'n.

⁸ A'xni'ca' natlahuaya' ejercicio, ū'tza' tzey para mimacni' pero más tasqui'nī natlahuaya' ixtapuhuān Dios. U'tza' tzey nac huā'mā' quilhtamacuj lā' nā tzey para quinquilhtamacujca'n a'ntū nala para pō'ktu. ⁹ Stu'ncua' huā'mā' tachihuīn lā' maclacasqui'n ixlīhuākca'n natakahlaka'ī'. ¹⁰ Quina'n palha' liscujāuj lā' cālipātini'yāuj a'ntī quincātalakapalayāni' porque kalhlaka'ī'yāuj Dios a'ntī pō'ktū hui'. Xla' lalh ixMāpūtaxtūnu'ca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't pero xmān nacāmāpūtaxtūcan a'ntī takahlaka'ī'.

¹¹ Chuntza' namāpa'ksiya' lā' namāsu'yu'ya' a'ntū iclīmāmacū'yāni'. ¹² Tū' catimaktitekti nalakmaka'nca'na' ixpālacata mili'o'kxa'. Xa'nca calatahui'la' para que ixlīhuākca'n a'ntī takahlaka'ī' natamakscatāni'. Cahua'nti xmān a'ntūn tzey lā' catlahua' xmān a'ntūn tzey. Cacāpāxqui' ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't. Lā' xa'nca cakahlaka'ī' lā' tzey calalh mintapāstacna'. ¹³ Līhuan tūna'j ica'nācha' natanūni'ya' lakapūtle'keya' ixtachihuīn Dios a'nlhā takēstokcan. Lā' calī'a'cta'sa'na' ixtachihuīn Dios lā' camā'su'yu'. ¹⁴ Tū' tipātza'nkāya' huā' talakalhu'mān a'ntū maxquī'canī'ta' a'xni'ca' tā'cpūmā'ca'ni' ixmacanca'n huan maktaka'lhna'nī'n a'xni'ca' huanica' a'ntū milītlōt.

¹⁵ Pō'ktu cuenta catlahua' huā'mā' a'ntū ictzo'knuni'nī'ta'ni' lā' pō'ktu catanūni' tlōkentaxtūkō'ya' para que ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't tzē natalaktzi'n que lakaliyān más xa'nca tlahuapā't ixtapuhuān Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' a'ntūn tlahua'ya' lā' a'ntū māsū'yu'ya'. Chuntza' napūtaxtuya' lā' nā natapūtaxtu a'ntīn takaxmata.

5

A'nchī natalīlatā'kchoko huan tī takahlaka'ī'

¹ Tū' tilacaquilhniya' kalhatin papatzīn pero camaxqui' tapāstacna' hua'chilh xla' mintāta'. A'ntī o'kxa'cus camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintā'tin. ² Lā' chuntza' kalhatin to'kotzīn camaxqui' tapāstacna' hua'chilh mintzī't, lā' a'ntī tzu'ma'jātcus hua'chilh mintā'tin, lā' tū' ticātlahuani'ya' a'ntūn tū' limakuan con xlaca'n.

³ Na'a'cnīni'ni'ya' huan lakapūt a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha. ⁴ Palh ka'lhīcus ixcaman o'ixtā'nat, maclacasqui'n xlaca'n natamaktaka'lha huan lakapūt para natasca'ta ixlītlōtca'n ixpālacata ixfamiliaca'n. Chuntza' tasu'yu que ta'a'kahuāna'ni' ixtachihuīn Dios. Lā' chuntza' nacālīmāpala a'ntīn tamakastacli. U'tza' nalīpāxuhua Dios. ⁵ Huan lakapūt a'ntī ixa'cstu hui' lā' a'ntīn tū' ka'lhī nīn kalhatin a'ntī namaktaka'lha, xla' ka'lhīmā' a'ntū Dios namaxquī'. Tzī'sa lā' tuncuj tū' namakxteka de tā'chihuīna'n Dios na ixchic lā' a'nlhā takēstokcan. ⁶ Huan lakapūt a'ntī xmān paxialhna'n lā' tlahua chu a'ntū lacasqui'n, ū'tza' a'cxtim hua'chilh xanīn na ixlacapūn Dios, a'yuj lakahuancus. ⁷ Huāk huā' tamā'na nā nacāmāsū'ni'ya' para que huan lakapūtnu' tū' catatlahualh nīn tuntū' a'ntū nacālī'a'ksa'ncan. ⁸ Palh a'nan a'ntīn tū' cāmaktaka'lha ixtalakapasnī'n lā' palh tū' ā'chulā' cāmaktaka'lha a'ntīn tahui'lāna' na ixchic, ū'tza' kalhtatzē'ka a'ntū kalhlaka'ī'nī't. A'chulā' tasu'yu que ā'chā'tin a'ntīn tū' kalhlaka'ī'.

⁹ Xmān catzo'kti nac lista huan lakapūt palh ka'lhītza' tu'tumpu'xam cā'ta lā' xmān kalhatin ixkōlu' ixka'lhīnī't. ¹⁰ Lā' nā maclacasqui'n que nalakapascan palh tzeyā puscāt xla' porque tlahuanī't a'ntūn tzey. Palh xa'nca cacāmakastacli ixcamana' lā' palh ixcāmāhui' na ixchic a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, tzē natzo'kcan ixtacūni'. Lā' palh tlōkentaxtūlh chu xatūyā lītlōt a'yuj tū' lej tasqui'nī lā' palh ixcāmaktāya a'ntī ixtapātīni'n, tzē natzo'kcan. Lā' palh huan lakapūt pō'ktu putza a'nchī natlahua a'ntūn tzey, catzo'kui'līca.

¹¹ Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej to'kotzīnī'n tū' caticātzo'kca porque ā'calistān nacātlaja ixtapuhuānca'n. Lā' natataxtutāya de na ixtej Dios lā' chuntza' natalītapūchahuacu'tumpala. ¹² Chuntza' nacāmālaclē'nīcan porque tū' tatlōkentaxtū a'nchī tatzuculh. ¹³ Huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j to'kotzīnī'n nā natasca'ta natalatā'kchoko pūtnu' chic lā' natalhquititni'n. Lā' ā'chulā' natala porque lej nata'a'ksa'nan lā' natatanū a'nlhā tū' ixmaca'tzica'n. Lā' nā natahuan a'ntūn tū' limakuan. ¹⁴ U'tza' iclīhuanīyāni' catatapūchahuapā huan lakapūtnu' a'ntīn tūna'j lej lakto'kotzīnī'n.

Cataka'lhīpā ixcamana'ca'n lā' catamaktaka'lhli huan na ixchicca'n. Chuntza' tū' caticāmaxquī'ca quintā'ca'tzaca'n a'ntū natalī'a'ksa'n. ¹⁵ A'makapitzīn lakapūtnu' tataxtutāyalhtza' de na ixtej Dios para natastālani' huan ko'ti'ti'.

¹⁶ Palh kalhatin kalhlaka'ī' lā' palh huī' ixtalakapasni' xalakapūt, camaktāyalh. Chuntza' a'ntin tatakēstoka nac lītōkpān xmān nacāmaktāya huan lakapūtnu' a'ntin tū' taka'lhī nīn kalhatin a'nti nacāmaktaka'lhā.

¹⁷ Lej nacā'a'cnīni'ni'can huan a'ntin taka'lhī līmāpa'ksin nac lītōkpān lā' xa'nca tamāpa'ksīni'n. A'chulā' cacā'a'cnīni'ni'ca xla'ca'n que ā'chā'tin. Lā' ā'chulā' nacā'a'cnīni'ni'can xla'ca'n palh tamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' tamāstū'nca. ¹⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Tū' catimā'kahnū' ixbozal huan huācax a'xni'ca' lacchi'ntamā' trigo a'ntū lītlahuacan harina. Namakxteka' nahua'”. Lā' nā chuntza' tatzō'kni': “Huan tasācua' natlaja ixchi'chini'”.

¹⁹ Xmān kalhatin ixa'cstu tūla catilī'a'ksa'nīni'lh huan a'nti māpa'ksīni'n nac lītōkpān. Maclacasqui'n kalhatu' o kalhatu'tun a'ntin taca'tzī ixtalacē'i' para natalī'a'ksa'nīni'n.

²⁰ Lā' palh chuxatī de xla'ca'n tū' makxteku'tun ixtalacē'i', calacaquilhnīca na ixlacapūnca'n ixlīhuākca'n. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. ²¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūnca'n Dios lā' Jesucristo lā' na ixlacapūnca'n ángeles a'nti Dios cālacsacnī't. Lej iclīmāmacū'yāni' que natlōkentaxtūya' huā'mā' a'ntū ictzō'kni't. Lā' tū' timakxteka que xtunc natlahua kalhatin xmān ixpālacata kalhatin mi'amigo. Ixlīhuākca'n a'cxtimni cata'a'kahuāna'ni'lh. ²² Tū' lacapalh na'a'cpūmā'ca'ya' mimacan ā'kalhatin a'nti namāxtunquīya' para natā'scuja Dios. Pū'la napāstaca' palh xa'nca natlōkentaxtū ixlītlot porque hui'x nalīpina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān a'ntūn tzey.

²³ Chuhua'j tū'tza' xmān xcān nahua'ya' pero macsti'na'j xavino uva nahua'ya' ixpālacata mimpān porque maklhūhua' ī'tza'ca'na'.

²⁴ Capāstacti que ixtalacē'i'ca'n makapitzīn tachi'xcuhū't xa'nca cāca'tzīcan a'yuj tinti' cālī'a'ksa'nīni'ni't. Pero ixtalacē'i'ca'n ā'makapitzīn tinti' taca'tzī hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'can. ²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeyca'n tachi'xcuhū't. Lā' a'yuj tū' palaj talītasu'yu ixlītzeyca'n pero tūla tamātzē'ka pō'ktu.

6

¹ Ixlīhuākca'n xatatamāuj tasācua' lej cata'a'cnīni'ni'lh ixtēcu'ca'n para que nīn tinti' nalīchihuīna'n a'ntūn tū' tzey ixtacuīni' Dios nīn a'ntū māsū'yuyāuj. ² Huan xatatamāuj tasācua' tū' catilakmaka'lh ixtēcu' a'nti kalhlaka'ī' porque ixtu'ca'n talalh lītā'timīn ixpālacata a'ntūn takalhlaka'ī'. Más xa'nca nascuja huan tasācua' porque cāmaktāyamā' a'nti cāpāxquī'can lā' a'ntin takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. U'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' lā' stu'tu'lu' nahua'na' chuntza'.

A'ntū nalīko'xamixa

³ Palh kalhatin xtunc namāsu'yu lā' tū' chu lakatin hua'chi māsū'yulh huan Māpa'ksīni' Jesucristo, lā' palh tū' māsū'yu que tasqui'nī stālani' Dios, ⁴ huā'mā' chi'xcu' lej ka'tla'jca'tzī lā' tuntū' ca'tzī. Xmān lītājacu'tun ū'tza' ixtachihuīn lā' cālacapūchihuīna'n. Chuntza' tzucucan lālakca'tzani'can lā' lālī'a'kchā'ni'can. Lā' tzucucan lālakapalacan lā' puhuanca'n a'ntūn tū' tzey de ā'makapitzīn. ⁵ Lā' lej talālacatāquī' porque tū' tzey ixtapāstacna'ca'n lā' tū'tza' talakapasa huan tū xastu'ncua'. Xla'ca'n tapuhuan que más rico natala palh natastālani' Dios. Cataxtunqui de xla'ca'n. ⁶ Pero a'nti stālani' Dios lā' līpāxuhua, ū'tza' līricujlani'ttza'. ⁷ A'xni'ca' lacatuncūuj, tuntū' limiuj nac huā'mā' quilhtamacuj lā' tūla catilē'uj catūhuā a'xni'ca' naniyāuj. ⁸ Palh cāka'lhīyāuj quilīhua'tca'n lā' quilu'xu'ca'n, con huā'mā' nalīpāxuhuayāuj. ⁹ A'nti lej putza a'nchī nalīricujla, xla' nalīlaktzīncu'tuncan lā' tūla catitlajalh. Lā' huan lhūhua' catūhuā a'ntū cālacasqui'n natala hua'chi a'ksu'j a'ntū nachī'pa lā' tū' catipūtaxtulh. A'chulā' natlahua a'ntū xmān ixtapuhuan hasta que napāxcatlakō' lā' nasputa. ¹⁰ Ixlītzucuni' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey, ū'tza' lej ka'lhīcu'tuncan tumīn. A'makapitzīn tanto talacasqui'lh ixtumīnca'n lā' tataxtutāyalh de na ixtej Dios. Lā' chuntza' lej talīpātīni'lh.

Calimaktāya' a'ntū kalhlaka'i'ya'

¹¹ Lā' hui'x, como tapa'ksiya' con Dios, catapānu' de ixlihuāk huā'mā' a'ntūn tū' tzey. Calihui'li' lacuan namāstū'ncni'ca'na'. Castālani' Dios. Caputza a'nchī ā'chulā' nalikalhlaka'i'ya' lā' napāxqui'ni'na'. Catāyani' a'ntū napātle'keni'yāni' lā' nalakalhu'mana'na'. ¹² Catanūni' līmaktāyaya' a'ntū kalhlaka'i'yāuj. Camaklhtīni' xasāsti' minquilhtamacuj a'ntū para pō'ktu porque Dios lacsacni' lā' hui'x hua'nī'ta' na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't que kalhlaka'i'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Icmāpa'ksiyāni' na ixlacapūn Dios a'ntī cāmā'a'nanih ixlihuāk a'ntū a'nan lā' na ixlacapūn Jesucristo a'ntī māstū'ncli ixtapuhuān Dios na ixlacapūn Poncio Pilato. ¹⁴ Icmāpa'ksiyāni' que ca'a'kahuāna'ni' xa'nca a'ntū icmāsu'ni'yāni' hasta a'xni'ca' namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' tū' camakxtekti nextāpalican nīn macsti'na'j a'ntū iclīmāpa'ksīni'ta'ni'. Tū' catlahua' nīn tuntū' a'ntūn tzē nalī'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'xni'ca' Dios nahuan, a'xni'ca' namimpala Jesucristo. Sicua'lanālanī't Dios. Lā' xla' lej māpa'ksīni'n. Xla' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksi'ixlihuākca'n reyes lā' xla' cāmāpa'ksi'ixlihuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmān Dios tū' catispūtlī. Lā' tanto xkaka a'nlhā hui'lacha' que nīn tintī' tzē catilaktapajtzūlh. Lā' tintī' laktzi'ni't porque tūla laktzi'ncan. Ixlihuākca'n cata'a'cnīni'ni'lh. Lā' cacāmāpa'ksikō'lh pō'ktu. Amén.

¹⁷ Huan ricosnu' nac huā'mā' quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya' que tū' cataka'tla'jca'tzilīh lā' nīn tū' catalīpāhuanli ixtumīnca'n a'ntū naspūta. Natalīpāhuan Dios porque xla' quincāmaxqui'yāni' ixlihuāk a'ntū maclacasqui'nāuj para que nalīpāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksiya' huan ricosnu' que natatlahua a'ntūn tzey. Huan lhūhua' xatzey a'ntū natatlahua porque talakalhu'man ā'makapītzin, ū'tza' hua'chilh nalīricujla a'yuj tū' taka'lhī tumīn. Catamaxqui'lh ā'makapītzin a'ntūn taka'lhī lā' tū' catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixlīricujca'n huan nac quilhtamacuj a'ntū namin lā' nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktū.

Ixtalīmāmacū'n Timoteo

²⁰ Timoteo, xa'nca cuenta catlahua' a'ntū līmāmacū'ca'nī'ta'. Tū' tikaxpa'ta' a'ntī xmān chihuīna'n lā' tuntū' huan. Lā' tū' cuenta titlahua'ya' a'nchī talālacatāqui' a'ntīn tapuhuan que más taca'tzī. ²¹ A'makapītzin chuntza' tatlahualh lā' ū'tza' talītaxtutāyalh de na ixtej Dios. Dios casicua'lanālīni'. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntū Macā'ni'ca Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Quimacamilh para na'icmālacstū'nca a'nchī natalīka'lhī ixquilhtamacujca'n para pō'ktu ixlīhuākca'n a'ntīn tatapa'ksī con Jesús, chu a'nchī hualh Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yāni' hui'x a'ntī hua'chi qui'o'kxa' lā' icpāxqui'yāni'. Casicua'lanālīni' Dios a'ntī xaTāta' lā' Jesucristo a'ntī Māpa'ksīni'. Lā' tzē'k catahui'la'.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxqui' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ictā'scuja hua'chi tatā'scuji quinapapna' lā' icu'cxca'tzī que tzey quintapāstacna'. Lakaliyān a'xni'ca' ictā'chihuīna'mā' Dios, icpāstacāni' lā' icmāxqui' pāxcatca'tzī Dios por hui'x. ⁴ A'xni'ca' icpāstaca a'nchīn ca'lhua' porque quit icmāchokoni', lej iclaktzī'ncu'tumpalayāni' para que na'iclipāxuhua. ⁵ Icpāstaca a'nchī xa'nca kalhlaka'ī'ya'. Chuntza' chu a'cxtim takalhlaka'ī'nī't xaka'tla mintzī't Loida lā' mintzī't Eunice. Lā' quit icca'tzī que nā hui'x xa'nca kalhlaka'ī'ya'.

⁶ U'tza' iclīhuanipalayāni' tū' tipātza'nkāya' huan milītlōt a'ntū icmāxqui'nī'ta'ni' a'xni'ca' ica'cpūmā'ca'ni' quimacan. ⁷ Huan Espīritu Santo a'ntū Dios quincāmaxqui'nī'ta'ni', ū'tza' quincāmaktāyayāni' para que tū' najicua'nāuj. Lā' quincāmaxqui'yāni' tahuixcān lā' tapāxqui'n. Lā' xla' quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī tzē nacāt-lajayāuj quintapuhuānca'n a'ntūn tū' tzey lā' chuntza' xa'nca naka'lhīyāuj quintapāstacna'ca'n. ⁸ Tū' tilīmāxana'na' nalīchihuīna'na' ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús lā' tū' quintilīmāxana'na' quit a'nchī quinchī'canī't ixpālacata Jesús. Chu a'nchī Dios namātli'huī'quīyāni', naquintā'pātīya' quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ⁹ Dios quincāmāpūtāxtūni' lā' quincālacsacni' lā' quincāmāxtunquīni' para que nalayāuj ixla'. Dios quincālacsacni' lā' tū' por ixpālacata a'ntū tlahuanī'tauj a'yuj ixpuhuanāuj palh tzey. Xla' quincālacsacni' porque ū'tza' ixtapuhuān lā' quincālakalhu'mani'. A'xni'ca' tūna'j ixui' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' Dios quincālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Lā' chuhua'j Dios quincāmāsu'ni'ni' ixtalakalhu'mān porque macamilhtza' huan Māpūtāxtūnu' Jesucristo. Xla' tlajakō'lh ixlīmāpa'ksīn huan līnīn. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu porque quincāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo.

¹¹ Dios quilacsacui'līlh quilī'apóstol lā' quilī'a'cta'sana' lā' quilīmākalhtō'kē'ni' para que na'iccāmāstū'ncni' huan xatzey tachihuīn a'ntīn tū' israelitas. ¹² Lā' como Dios quilacsacui'līnī't, ū'tza' iclīpātīmā' a'ntū quimpātle'keni'. Lā' a'yuj quit ictachī'n, pero tū' iclīmāxana'n porque ickalhlaka'ī' Dios lā' iclīpāhuan Dios. Quit ictamacamaxqui'lh Dios lā' icca'tzī que xla' namaktaka'lha a'ntū iclīmāmacū'lh hasta a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'.

¹³ Huā' a'ntūn quit icmāsu'ni'yāni', xa'nca nastālani'ya'. Lā' tū' nataxtutāya'ya' de a'ntū kalhlaka'ī'nī'ta' lā' napāxqui'ni'na' hua'chi Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni'.

¹⁴ A'ntū līmāmacū'ca'nī'ta', ū'tza' xa'nca nalīmaktaka'lha con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo a'ntī quincātā'lahuī'lani'.

¹⁵ Hui'x ca'tzīya' que ixlīhuākca'n xalanī'n huan nac estado de Asia quintamakxtekli lā' kalhatu' de xla'ca'n cāhuanican Figelo lā' Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'malh Onesíforo lā' a'ntī xalanī'n na ixchic porque maklhūhua' quilakmilh nac pūlāchī'n lā' quimāpāxuhuilh. A'yuj quit tachi'n xa'icuanī't pero xla' tū' quilīmāxana'lh. ¹⁷ Xmān chā'lh nac Roma lā' xla' tzuculh quimputza hasta a'xni'ca' quinkaksli. ¹⁸ ¡Dios calakalhu'malh a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'! Lā' hui'x xa'nca ca'tzīya' a'nchī ixquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' ixui'lāna'uj nac Efeso.

2

Huan xatzey ixtropa Jesucristo

¹ Lā' hui'x a'nti hua'chi qui'o'kxa', catli'hui'quinti porque quina'n tapa'ksiya'uj con Jesucristo lā' xla' quincālakalhu'manāni'. ² Lā' quintachihiu'n a'ntū iccāhuanini' na ixlacapūnca'n lhūhua' tachi'xcuhui't lā' a'ntū hui'x kaxpa'tti, huāk huā'mā' nacālīmā-macū'ya' ā'makapitzin chi'xcuhui'n a'nti lacuan. Chuntza' xlaca'n tzē nā natamāsu'ni' ā'makapitzin huampala.

³ Hua'chi huan xatzey tropa tū' makjicua'n ixmacni', chuntza' hui'x maclacasqui'na' natāyani'ya' a'ntū napātle'keni'yāni' xpālacata Jesucristo. ⁴ A'nti litanūni't ixlitropa tū' naka'lhī xtu'nc ixnegocio porque namāmakchuyi lā' ū'tza' nalī'a'kchā'n ixcomandante. ⁵ Lā' a'nti natanū nac lakatin tatu'jnu' tūla catitlajalh huan premio palh tū' na'a'kahuāna'ni' huan a'ntū līmāpa'ksicani't. ⁶ Lā' a'nti hua'cu'tun tza'ktza', maclacasqui'n pū'la xa'nca nasuja nac cā'tacuxtu. ⁷ Capāstacti a'ntū icuaniyāni' lā' huan Māpa'ksini' namaktāyayāni' para que namāchekxikō'ya'.

⁸ Pō'ktu capāstacti Jesucristo a'nti lakahuanchokolh lā' a'nti i'xū'yātā'nat David chu a'nchi huan huan xatzey tachihu'n a'ntū icli'a'cta'sana'n. ⁹ Como icli'a'cta'sana'n huan xatzey tachihu'n xpālacata Jesucristo, quimāpātīnican lā' quilichi'cani't licā'n hua'chi kalhatin maknīni'. Pero ixtachihiu'n Dios tūlalh catimāmakchuyica; pō'ktu na'a'cta'sana'ncan. ¹⁰ Lā' ū'tza' iclipāti ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni' porque iccāpāxqui' ixlīhuākca'n a'nti Dios cālacsacli. Lā' quit iclacasqui'n que xlaca'n catalipū-taxtulh xpālacata Jesús lā' catatā'latahui'lh Jesús a'nlhā pō'ktu lej xkaka.

¹¹ Stū'ncua huā'mā' tachihu'n:
Palh natā'niyāuj Cristo, nā natā'latahui'layāuj.

¹² A'yuj pātini'nāuj nac huā'mā' quilhtamacuj pero natā'māpa'ksini'nāuj nac a'kapūn. Palh kalhtatzē'kāuj a'nchi tapa'ksiya'uj con Cristo, nā xla' naquincākalhtatzē'kāni'.

¹³ A'yuj quina'n tū' tlōkentaxtūyāuj a'ntū huanīuj, pero xla' tlōkentaxtū ixlīhuāk a'ntū quincāhuanini' porque tūla a'kxokonu'n.

A'nti xa'nca scuja

¹⁴ Huā'mā' a'ntū icuanini' cacāmāpāstaqui tachi'xcuhui't lā' na ixlacapūn quin-Diosca'n stu'tu'lu' cacāhua'ni' que catamakxteklī talāsta'la xpālacata tachihu'n. U'tza' xmān cāmāmakchuyi ā'makapitzin a'ntin takaxmata. Nīn tuntū' litasqui'nī. ¹⁵ Hui'x catanūni' para que xa'nca nataxtu milītlōt na ixlacapūn Dios hua'chi xatzey tasācua' a'ntin tū' nalīmāxana'n ixtascujūt porque xa'nca māsuyū'ya' ixlīstū'ncua' Dios. ¹⁶ Cacātaxtunquīni' de xlaca'n a'nti xmān talīchihiu'na'n a'ntūn tū' tasqui'nī porque ā'chulā' natamāmakchuyi a'ntin tastālani' Dios. ¹⁷ Lā' chuntza' xlaca'n hua'chi lakatin tzi'tzi' a'ntūn tū' catitzeyalh pero ā'chulā' namasa. Kalhatu' de xlaca'n cāhuanican Hīmeneo lā' Fileto. ¹⁸ Xlaca'n tataxtutāyalh de na ixtej Dios lā' tamāmakchuyimā'na ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'i' porque tahuan que talakahuanchokolhtza' huan nīni'n lā' tū'tza' ā'maktin catitalakahuanchokopā. ¹⁹ Lā' a'yuj chuntza' tamāsu'yu, pero Dios hualh que nalakahuanchokocan lā' tūla xtāpalīcan. Chuntza' tatzō'kni': "Huan Māpa'ksini' cālākapasa a'ntin tatapa'ksi con xla'". Lā' tatzō'kni' huampala: "Ixlihuākca'n a'ntin tahuan que tatapa'ksi con huan Māpa'ksini' Jesús, maclacasqui'n natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey".

²⁰ Nac lakatin ka'tla' chic tū' xmān lakatin pulātu a'nan. A'nan de oro lā' a'nan de plata lā' a'nan de pūtlū'n. A'makapitzin cāmaclacasqui'ncan xmān a'xni'ca' tlahuacan cā'tani' lā' huan de pūtlū'n, xla' pō'ktu maclacasqui'ncan. ²¹ Lā' a'nti tamakxteka a'ntūn tū' tzey, xlaca'n hua'chi huan pulātu a'ntū más tzēhuanī't lā' maclacasqui'ncan xmān para cā'tani'. Huan Māpūtaxtūnu' nacāmāxtunquī xlaca'n para natala ixla' Dios lā' para natatā'scujā. Chuntza' pō'ktu cāxni'j natatahui'la para nata'a'cnīni'ni' huan Māpa'ksini'.

²² Tū' cala't hua'chi huan o'kxa'n a'nti lej talacasqui'n a'ntū ko'hua'jua'. Nastālani'ya' a'ntūn tzey. A'chulā' nakalhlaka'i'ya' lā' napāxqui'ni'na' hua'chi ā'makapitzin

a'ntin tzey ixtapāstacna'ca'n lā' a'ntin tasqui'ni' Dios que cacāmaktāyalh. Lā' tzē'k nacātā'latahui'la'ya' xla'ca'n. ²³ Tū' nacākalhtīya' a'nti xman talacapūchihuīnanini'ncu'tun. A'ntin tatlaha chuntza' natatzucu talālacatāqui'. ²⁴ Lā' a'ntin tā'scujmā' huan Māpa'ksini' tū' nasta'lana'n. Xla' nacālakalhu'mankō' lā' namāsu'yu xa'nca lā' līlacatzucu. ²⁵ Tū' nalī'a'kchā'n a'nti tatā'lāsta'la pero līlacatzucu nacāmāsu'ni' palh tū' tzey a'ntūn tatlahaumā'na. Chuntza' tzēlasā' natataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n lā' Dios nacāmāca'tzini' xalīstu'ncua'. ²⁶ Lā' a'xni'ca' nataxtāpalī ixtapāstacna'ca'n, a'xni'ca' tzē natapūtaxtu de na ixa'ksu'j ko'ti'ti' a'nti hua'chilh ixcāchi'panī't lā' chuntza' ixcāmāpa'ksimā'.

3

A'ntū nala a'xni'ca' nasputkō' quilhtamacuj

¹ Icuaniyāni' que a'xni'ca' pajtzutza' mimā' huan lakuat a'ntū namāspūtūkō' huā'mā' quilhtamacuj, a'xni'ca' namin huan chi'chini' a'xni'ca' napātini'ncan. ² Lā' huan tachi'xcuui't tū' catitapāstacli ā'kalhatin. Lā' lej natatampi'lhini'n lā' nataka'tla'jca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzin. Lā' ko'hua'jua' natalīchihuīna'n Dios lā' tū' nata'a'kahuāna'ni' ixtāta'ca'n nīn ixtzī'tca'n. Tū' natahuan pāxcatca'tzī lā' tū' catitapāstacli Dios. ³ Lā' xla'ca'n tū' catitalakalhu'malh ā'makapitzin. Lā' tū' catitamāspūtūnu'ni'lh nīn tinti'. Natalīchihuīna'n a'ntūn tū' stu'ncua' ā'kalhatin. Lā' tūlalh catitatlajalh ixtapuhuāna'n lā' palaj natatlahua chuxatū a'ntū talacasqui'n. Lā' tū' catitalaktzī'ncu'tulh a'ntūn tzey. ⁴ Lej nata'a'kxokonun lā' tū' cuenta catitatlahualh a'ntūn tatlahaumā'na. Tū' catitamakxtekli ā'kalhatin nacāmāxqui' tapāstacna'. Xman nataputza ixtapuhuāna'n xla'ca'n lā' tū' ixtapuhuān Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chilh takalhlaka'i' pero tū' catitaka'lhilh huan līmāpa'ksin a'ntū Dios māsā'.

Cataxtunqui de huan tamā'na tachi'xcuui't. ⁶ A'makapitzin de huā' tamā'na tatanū nac chic lā' ta'a'kxoko puscan a'ntin tū' cuenta tatlaha. Huā' tamā'na puscan lej taka'lhī ixtalacle'i'ca'n lā' tū' xa'nca tapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō' pero tūlalh catitasca'tli a'ntū xastu'ncua' lā' a'nchī natalipūtaxtu. ⁸ Lā' hua'chi huan tlahuāna'ni'n Janes lā' Jambres tatā'lātlahualh Moisés, chuntza' huā' tamā'na chi'xcuui'n tatā'lātlahua a'ntū xastu'ncua'. Ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n lā' tū' de veras takalhlaka'i'. ⁹ Lā' xla'ca'n tū'tza' catitalhūhua'lh a'nti nacāstālani' porque ixlīhuākca'n tachi'xcuui't cuenta natatlahua que tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Chuntza' cāpātle'keni'lh Janes lā' Jambres.

Pablo līmāmacū'lh Timoteo a'ntū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimaksca'tti a'ntū namā'su'yu'ya' lā' a'nchī nalatahui'la'ya'. Lā' ca'tziya' a'ntū ixuī' quilītlot lā' a'ntū ickalhlaka'i'. Lā' hui'x laktzi' a'nchī līlacatzucu icmāsu'yulh lā' a'nchī iccāpāxqui'kō' tachi'xcuui't lā' a'nchī ictāyani'ni't a'ntū quintlahuani'ca. ¹¹ Lā' ca'tziya' a'nchī quimātakāhui'cani't lā' quimāpātīnicani't. Lā' hui'x ca'tziya' ixlīhuāk a'ntū quimpātle'keni'lh nac huan cā'lacchicni' a'nlhā cāhuanican Antioquía lā' Iconio lā' Listra lā' a'nchī lej palha' icpātīni'lh. Pero huan Māpa'ksini' Dios quimāpūtaxtūkō'lh de huā'mā'. ¹² Ixlīhuākca'n a'nti tapa'ksicu'tun con Jesucristo lā' natastālani', xla'ca'n nacāmāpātīnican. ¹³ A'nti taca'tzanca'tzī lā' ta'a'kxokonun'ncu'tun, ā'chulā' natatlahua. A'chulā' nata'a'kxokonun lā' xla'ca'n nacā'a'kxokocan.

¹⁴ Lā' hui'x cuenta natlahua'ya' a'ntū quimaksca'tti lā' a'ntū ca'tziya' que stu'ncua' lā' ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tziya' a'nti tamāsu'ni'ni' ¹⁵ porque desde militi'na'j māsūni'ca'ni'ta' ixtachihuīn Dios. Lā' ixtachihuīn Dios māsa'tiyāni' a'nchī lipūtaxtuya' porque lipāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'ni'lh tachi'xcuui't lā' chu a'nchī cāmāsu'ni'lh, chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn. Lā' ixtachihuīn Dios tzē namāsu'yu lā' tzē nacālacaquilhni' a'ntin tū' tzey. Nā ixtachihuīn Dios lej tzey para nacāmāxqui' tapāstacna' lā' para natasca'ta a'nchī natatlahua a'ntū xatzey. ¹⁷ Chuntza' huan a'ntin tā'scuja Dios cāxni'j natahui'la para natlahua chuxatū a'ntūn tzey.

4

¹ Iclīmāmacū'yāni' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Māpa'ksīni' Jesucristo a'ntī namin hua'chi rey para nacālacāxtlahuakō' a'ntī talakahuancus lā' a'ntī tanīni'ttza'. Como Jesús namimpala lā' naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, lej iclīmāmacū'yāni' ² que namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios pō'ktu, palh kaxmatcu'tuncan o tū' kaxmatcu'tuncan. Nacāmāscā'tīya' tachi'xcuhū't lā' nacālacaquilhniya' a'ntīn tū' tzey lā' nacāchihuīna'maxquī'ya' a'ntīn tzey. Līlacatzucu namāsu'yu'ya'. ³ Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' tachi'xcuhū't tū' catitalakatīlh a'ntū xastu'ncua'. Natamākēstoka lhūhua' mākalhtō'kē'ni'nī'n a'ntī natamāsu'yu'xmān a'ntū xlaca'n natakaxmatcu'tun. Chuntza' natatlahua por ixtalacasqui'ca'n. ⁴ Natalītalakspi'ta a'ntū xastu'ncua' lā' natastālani' a'ntū xmān cuento. ⁵ Tū' camakxtekti namāmakchuyīyāni' nīn tuntū'. Lā' natāyani'ya' a'ntū napātīya'. Xa'nca namāsu'yu'ya' ixtachihuīn Dios lā' xa'nca natlōkentaxtūya' milītlōt.

⁶ Lā' quit, palaj naquimacamāstā'can. Tapajtzūmā'tza' quimpūnīn. ⁷ Xa'nca iclīmā-tāyalh a'ntū ickalhlaka'ī'. Hua'chilh icmā'kspūtūlh huan tatu'jnu'. Tū' ictaxtutāyalh de na ixtej Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' huā' quimpremio a'ntū naquimaxquī' huan Māpa'ksīni' a'ntī tzeyā juez. Xla' naquimaxquī' a'xni'ca' nalacāxtlahuakō'. Lā' tū' xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlihuākca'n xlaca'n a'ntī lej tapāxqui' huan Māpa'ksīni' lā' taka'lhīmā'na hasta a'xni'ca' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān huan Timoteo

⁹ Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekli porque lej pāxquī' a'ntū xala' huā'mā' quilhtamacuj lā' a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia lā' Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quintā'tachokolh. Naputzaya' Marcos lā' nalīta'na' porque xa'nca naquintā'scuja. ¹² Huan Tíquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'xni'ca' nata'na', calī'ta' huan quijerga a'ntū māquī'ni'ta'ncha' Carpo xala' nac Troas. Lā' cacālī'ta' huan quilibros. Lā' tū' tipātza'nkāya' huā' quince'psnatna'.

¹⁴ Alejandro a'ntī līscuja līcā'n lej quintlahuani'nī't a'ntūn tū' tzey. Huan Māpa'ksīni' namāpātīni' chu a'nchī quintlahuani'nī't. ¹⁵ Lā' hui'x cuenta catlahua' xla' porque lej tā'lātlahua a'ntū māsu'yuyāuj.

¹⁶ A'xni'ca' pū'la quilīminca na ixlacapūnca'n pūchihuīna'nī'n, nīn tintī' quimak-tāyalh; ixlihuākca'n quintamakxtekli. ¡Dios tū' catitlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Huan Māpa'ksīni' lej quimaktāyalh lā' quimāhuixcāni'lh para que tzē na'icmālacstū'nca xa'nca a'nchī nalīpūtaxtucan lā' para que tzē natakaxmata ixlihuākca'n a'ntīn tū' israelitas. Lā' hua'chilh quimāpūtaxtūlh de na ixquilhni' huan león a'nchī quimāpūtaxtūlh ixlīmāpa'ksīnca'n huan pūchihuīna'nī'n. ¹⁸ Lā' huan Māpa'ksīni' naquimāpūtaxtū de ixlihuāk a'ntūn tū' tzey lā' naquilē'n a'nlhā namāpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Ca'a'cnīni'ni'ca pō'ktu! Amén.

Saludos lā' ā'xmān līsīcua'lanālīn

¹⁹ Icmacā'nācha' saludos para Prisca lā' Aquila lā' xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tachokolh nac Corinto lā' Trófimo icmāchokolh nac Mileto porque ixī'tza'ca'n. ²¹ Nalīhui'liya' naquilakta'na' a'xni'ca' tūna'j tzucu lonknu'n. Tamacā'ni'yāchāni' saludos Eubulo lā' Pudente lā' Lino lā' Claudia lā' ixlihuākca'n ā'makapitzīn huan tā'timīn.

²² Huan Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'ni' lā' Dios cacāsīcua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo lā' quit ixtasācua' Dios lā' quit ixapóstol Jesucristo. Quilimānūca quilī'apóstol para na'iccāmāsu'ni' a'ntī Dios cālacsacli lā' para que na'iccāmāca'tzīnī a'ntū xastu'ncua'. Huan xastu'ncua', ū'tza' nacāmaktāya para natalatahui'la hua'chi Dios lacasqui'n. ² Lā' huan xastu'ncua' cāmāca'tzīnī a'nchī nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. A'xni'ca' tūna'j ixa'nan huā'mā' quilhtamacuj, Dios hualh que tzē naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' Dios tū' maktin a'kxokonu'n. ³ A'xni'ca' chilh huan chi'chini' a'ntū Dios lhcālīh, a'xni'ca' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. Lā' ū'tza' quilimāmācū'lh para que na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn por ixquilhtampān Dios quiMāpūtāxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yāni' hui'x, Tito. Hui'x hua'chi qui'o'kxa' como quit icmākālhaka'ī'nīni'. Catalakalhu'mani' lā' catasīcua'lanālini' Dios xaTāta' lā' Jesucristo quiMāpūtāxtūnu'.

Ixlīlōt Tito nac Creta

⁵ Icmakxteknī' nac Creta para natlahuakō'ya' a'ntū quit tūlalīh ictlahuakō'lh lā' para que nacāxtlahua'ya' a'ntū sputacus. Nac lakatunu' cā'lacchicni' nacāhui'lini'ya' huan ixmaktaka'lhna'ni'nca'n a'ntīn takalhlaka'ī', lā' capāstacti a'ntū icuanini'. ⁶ Huan chi'xcu' a'ntī natanū ixlīmaktaka'lhna' tūla catitlahualh a'ntū nalē'ksa'ncan. Lā' xmān kalhatin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' catakalhlaka'ī'lh ixtachihuīn Dios lā' xa'nca catalatā'kchokolh lā' tū' lacxumpi catalalh. ⁷ Como huan maktaka'lhna' tā'scuja Dios hua'chi xapuxcu' a'ntīn takalhlaka'ī', tū' limakuan palh a'nan a'ntūn tzē nalē'ksa'ncan. Huan maktaka'lhna' tū' caka'tla'jca'tzīlīh lā' nīn tū' palaj ca'a'kchā'lh. Tū' caka'chīlh nīn tū' cacātucsli ā'makapitzīn. Tū' capāstacli xmān a'nchī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūllh na ixchic a'ntīn takalhlaka'ī' Dios. Calakatīlh a'ntū xatzey. Nā xa'nca capāstacna'lh. Tzeyā chi'xcu' calalh lā' catlahualh ixtapuhuān Dios. Calihui'līlh que tū' natlahua a'ntūn tū' tzey. ⁹ Capāstacli a'ntū māsuni'ca ixpālacata a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'ni' xastu'ncua' ā'makapitzīn lā' xa'nca nacākalhtī a'ntī tatā'lāsta'la a'ntū kalhlaka'ī'yāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nan a'ntī tū' ta'a'kahuāna'ni' a'ntū iccāmāsu'ni'lh lā' ā'chulā' na ixlaclhni'ca'n israelitas a'ntīn takalhlaka'ī'. Xlaca'n tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua' lā' xmān talīchihuīna'n. ¹¹ Tasqui'nī nacākalhtlapacan porque lej lhūhua' tamāmakchuyī hasta ixlihuākca'n xalanī'n nac ā'makapitzīn chic. Xmān tatlajacu'tun tumīn.

¹² Kalhatin xala' nac Creta a'ntī hua'chi ixa'cta'sana'ca'n lā' hualh: “A'ntī xalanī'n nac Creta pō'ktu ta'a'kxokonu'n. Xlaca'n hua'chi animalhna'. Lej laclhquititni' xlaca'n lā' lej tahuā'yan”. ¹³ Lā' stu'ncua' a'nchī hualh. U'tza' limaclacasqui'n lej nacāquilhni'ya' a'ntī takalhlaka'ī' xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' que tū' natakālh-laka'ī' a'ntī ta'a'kxokonu'n, lā' chuntza' natakāxtlahua ixtapāstacna'ca'n. ¹⁴ Chuntza' xa'nca natakālhaka'ī' xastu'ncua' lā' tū' cuenta natatlahua a'ntū xmān cuentos de ixnapapna'ca'n israelitas. Lā' tū' cuenta natatlahua ixlīmāscā'tīnca'n xlaca'n a'ntīn takē'a'ni' xastu'ncua'.

¹⁵ Para a'ntīn takalhlaka'ī', huāk tzey a'yuj tū' tzey chu a'nchī ixtalanānca'n israelitas. Lā' para a'ntīn tū' takalhlaka'ī', tuntū' nala tzey porque ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n. Tūla taca'tzī a'nchī natalacsaca a'ntū xatzey. ¹⁶ Xlaca'n tahuan que takalhlaka'ī' Dios pero por ixpālacata a'ntū tatlahua, tū' tasu'yu chuntza'. Lacxumpi xlaca'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n. Tūla tatlahua nīn tuntū' a'ntūn tzey.

¹ Lā' hui'x, xa'nca cacāmāsu'ni' xastu'ncua' chu a'cxtim hua'chi māsu'ni'ca'.
² Cacāhua'ni' huan papatzinī'n que līlacatejtin natalatā'kchoko lā' que xa'nca natapāstaca a'ntū natatlahua. Lacatejtin natalatahui'la lā' xa'nca natakahlaka'ī'. Nacāpāxqui' tachi'xcuhui't lā' natatāyani' a'ntū natapātī. ³ Nā cacāhua'ni' huan to'kotzini'n que xa'nca natalatā'kchoko. Tū' catitalīchihiuina'lh ā'chā'tin lā' tū' catitaka'chilh. Natamāsu'yu a'ntūn tzey. ⁴ Chuntza' huan puscan a'ntī tūna'j lacto'kotzini'n natamaksca'ta a'nchī natapāxqui' ixkōlu'ca'n lā' ixcamana'ca'n. ⁵ Lā' natamaksca'ta a'nchī lacatejtin natalatahui'la. Tzeyā puscan natala. Xa'nca natatlahua ixlītōtca'n na ixchic. Natalakalhu'mana'n. Nata'a'cnīni'ni' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' tatlahua, nīn tinti' nalīchihiuina'n ixtachihuīn Dios.

⁶ Nacāchihiuina'maxqui'ya' huan o'kxa'n que natasca'ta a'nchī natalīhui'lī tū' natatlahua a'ntūn tū' tzey. ⁷ Xa'nca natalatā'kchokoya' para que chuntza' huan o'kxa'n natamaksca'tāni'. Xa'nca camāsu'yu' a'ntū stu'ncua' lā' tū' nakalhkamāna'na'. ⁸ A'xni'ca' māsu'yupāt, cuenta natlahua'ya' para que tū' nahua'na' catūhuā a'ntūn tū' līmakuan. Chuntza' natamāxana'n mintā'ca'tza porque tūlah catitakakslī nīn tuntū' a'ntū naquincātalī'a'ksa'nāni'.

⁹ Hui'xina'n a'ntī xatatamāuj tasācua' cacā'a'kahuāna'ni'tit lā' cacā'a'cnīni'ni'tit mimpatronca'n. Tū' catikalhtaxtoktīt. ¹⁰ Tū' catitē'tit a'ntū ixla' mimpatronca'n pero līlacatejtin calatā'kchokotit lā' tū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey. Chuntza' ā'makapitzin talaktzi'n que tzey a'ntū māsu'yucan ixpālacata Dios a'ntī quiMāpūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Tasu'yutza' ixtalakalhu'mān Dios porque macamilh Jesucristo para naquincāmāpūtaxtūyāni' quina'n lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't. ¹² Lā' huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī namakxtekāuj ixlīhuāk a'ntū Dios tū' lakatī lā' ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey hua'chi talacasqui'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'ni'yāni' a'nchī līlacatejtin natahui'layāuj lā' a'nchī xa'nca napāstacāuj lā' a'nchī natlōkentaxtūyāuj ixtapuhuan Dios nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹³ Chuntza' tasqui'nī natalatā'kchokoyāuj līhuan ka'lhīmā'nauj quiMāpūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'xni'ca' namin ixlacchi'chini' Jesucristo, a'xni'ca' namimpala, lej tzēhuanī't nala lā' natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' a'ntī ixa'cstu tamacamāstā'lh para nanī lā' chuntza' naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Chuntza' nalayāuj xatzey na ixlacapūn Dios lā' natapa'ksiyāuj con Dios. Chuntza' naputzayāuj a'nchī nalīmāpāxuhuiyāuj Dios.

¹⁵ Huāk huā'mā', Tito, hui'x nacāmāstū'ncni'ya' lā' nacāmāsu'ni'ya' xalanī'n nac Creta. Como hui'x hua'chi xapuxcu', nacāmāktāya'ya' a'ntīn takahlaka'ī' lā' nā nacāquilhniya' a'ntīn tū' tatlōkentaxtū. Tū' namakxteka' nalakmaka'ncan mintachihuīn.

3

Ixlītōtca'n a'ntīn takahlaka'ī'

¹ Xlaca'n a'ntīn takahlaka'ī', cacāmā'pāstaqui' a'nchī maclacasqui'n nata'a'cnīni'ni' huan gobierno lā' ā'makapitzin a'ntīn tamāpa'ksīni'n. Nata'a'kahuāna'ni' lā' natalīhui'lī nacāmāktāya' a'xni'ca' tatlahuamā'na a'ntūn tzey. ² Cacāhua'ni' que tū' nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Lā' tū' natalāsta'la. Natalakalhu'man lā' nacā'a'cnīni'ni' ixlīhuāk tachi'xcuhui't a'yuj tū' takahlaka'ī'.

³ Napāstacāuj a'nchī quina'n pū'la ixuanī'tauj. Tū' xa'nca ixpāstacna'nāuj lā' lacxumpi quina'n ixuanī'tauj. Lā' ixquincāta'a'kxokoyāni'. Xmān ixtlahuacu'tunāuj a'ntū quimacnica'n ī'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj a'ntūn tū' tzey lā' ixlakca'tzanāuj. Tū' ixlaktzīncu'tunāuj nīn tinti'. Lā' nīn tinti' ixquincātalaktzi'ncu'tunāni'. ⁴ Dios māsu'yulh ixtalakalhu'mān lā' ixtapāxqui'n para ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't a'xni'ca' macamilh Jesucristo ⁵ para naquincāmāpūtaxtūyāni'. A'yuj ixtlahuayāuj a'ntūn tzey, pero tū' por ū'tza' Dios naquincālīmāpūtaxtūyāni'. Xla' quincāmāpūtaxtūyāni' porque lej quincāpāxqui'yāni' lā' lej quincālakalhu'manāni'. Hua'chilh lakche'kē'lh quintapāstacna'ca'n como huan Espīritu Santo quincāmāxqui'yāni' xasāsti' tapāstacna'. Lā' chuntza' hua'chilh sāsti'tzucunī'tauj lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ⁶ Dios tū' lakpuhuan a'xni'ca' quincāmāxqui'ni' huan Espīritu Santo ixpālacata a'ntūn tlahualh

quiMāpūtaxtūnu' Jesucristo. ⁷ Dios quincālakalhu'manāni' lā' quincāmāpānūni'ni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' tzē naquincāmaxqui'yāni' quiherenciaca'n a'ntū quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

⁸ Stu'ncua' a'ntū icuaniyāni'. Lā' iclacasqui'n que stu'tu'lu' nacāhuani'ya' xluca'n a'ntin takalhlaka'i'nī't Dios para que natatanūni' natatlahua a'ntūn tzey. A'ntū icuaniyāni' lej tzey lā' nacāmaktāya ixlīhuākca'n tachi'xcuui't. ⁹ Cacātapānū'ni' xluca'n a'nti xmān talālīkalhasqui'nī' ixpālacata a'ntū tuntū' ixtapalh lā' tichū quinapapna'ca'n. Nā cacātapānū'ni' a'ntin talāsta'la lā' talīkalhachihuīna'n a'ntū huanicu'tun huan ixley Moisés. Huā'mā' tū' limaktāyayāni' nīn tuntū'. Tuntū' ixtapalh.

¹⁰ Maktu' calacaquilhnīyāni' kalhatin chi'xcu' a'nti cāmā'a'kapitzī xluca'n a'ntin takalhlaka'i' Dios. Lā' palh tū' cuenta tlahua a'nchī lacaquilhnīca, catlakaxtu ¹¹ porque ca'tziya' que ixlakta tū' tzeyā chi'xcu' xla'. A'yuj ca'tzi que laclē'n pero ā'chulā' tlahua a'ntūn tū' tzey.

A'ntū xmān ixla' Tito

¹² A'xni'ca' na'icmacā'ni'yāchāni' Artemas o Tíquico, nalīhui'līya' naquilakta'na' nac Nicópolis porque a'ntza' na'ictachoko līhuan lej lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' huan Zenas a'nti abogado lā' Apolos para que nataka'lhī ixlīhuāk a'ntū tamaclacasqui'n para natatē ixtejca'n. ¹⁴ Ixlīhuākca'n a'ntin takalhlaka'i' Dios catasca'tli a'nchī natatlahua a'ntūn tzey lā' a'nchī natamaktāya ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'i' lā' tamaclacasqui'n catūhuā. Chuntza' tū' laclhquitit natala.

Saludos lā' līsicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵ Ixlīhuākca'n a'ntin tahui'lāna' huā'tzā' tamacā'ni'yāni' saludos. Nacāsaludarlīya' ixlīhuākca'n qui'amigosnu'ca'n a'nti quincāpāxqui'yāni' como kalhlaka'i'yāuj Dios. Lā' Dios cacāsicua'lanālīni' milīhuākca'n. Amén.

Huan Carta a'ntū Macā'ni'ca Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo a'ntin tachī'n por ixpālacata Jesucristo. Lā' nā huī' huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'ni' hui'x, Filemón, a'nti quilātā'scujāuj lā' iccāpāxquī'yāni'. ² Icmācā'nāuj saludos quit lā' Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos para ixlihuākca'n huan ā'makapitzin a'ntin takalhlaka'i' Jesucristo lā' tatakēstoka na minchic. Lā' nā iccāmacā'ni'yāuj saludos huan quintā'tinca'n Apia lā' huan Arquipo a'nti hua'chi quintā'tropaca'n por Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios lā' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacātasica'lanālini' hui'xina'n lā' cacātamātza'ta'ti'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n.

A'nchī ixpāxquī'nin lā' ixkalhlaka'i' Filemón

⁴ Pō'ktu icmaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'xni'ca' ickalhtō'ka' lā' iclīchihuīna'n por mim-pālacata. ⁵ Icmāxquī' pāxcatca'tzī como quimāca'tzinīcatza' que xa'nca kalhlaka'i'ya' Jesús lā' pāxquī'ya' xla' lā' nā cāpāxquī'ya' huan ā'makapitzin a'ntin tatapa'ksī con Dios. ⁶ Lā' como hui'x cāhuani'nī'ta' lā' cāmāsu'ni'nī'ta' ā'makapitzin a'ntū hui'x kalhlaka'i'ya', icsqui'ni' Dios que ū'tza' nacāmāmāchekxīnī xla'ca'n ixlihuāk a'ntū lej tzey lā' a'ntū quila'ca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Quintā'tin, lej iclīpāxuhua lā' lej iclītako'xamāka'tli' ixpālacata mintapāxquī'n porque hui'x cāmāhuixcānīnī'ta' xla'ca'n a'ntin takalhlaka'i'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān por ixpālacata Onésimo

⁸ Quit tū' ictimāpa'ksini' a'yuj tzē na'icmāpa'ksiyāni' natlahua'ya' a'ntū tasqui'nī, como Cristo quilīhui'līlh quilī'apóstol. ⁹ Mejor na'icsqui'ni'yāni' ixpālacata mintapāxquī'n. Quit Pablo a'nti icsqui'ni'yāni' lā' quit papatzintza'. Lā' chuhua'j tachī'n quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsqui'ni'yāni' ixpālacata Onésimo a'nti icmākalhlaka'i'nīlh lihuan tachī'n quit. Chuntza' lītaxtuyācha' hua'chi qui'o'kxa'.

¹¹ Xapū'la Onésimo tū' xa'nca maktāyani' pero chuhua'j xa'nca quimaktāya lā' nā tzē xa'nca namaktāyayāni'. ¹² Xla' icmāspi'tchokoni'yāni' lā' hua'chilh xa'icmacamini'n lakatin parte de quimacni'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmāchokocu'tun huā'tzā' lā' ixquimaktāyalh. Ixlalh milaktapalh lihuan tachī'n quit ixpālacata huan xatzey tachihuīn. ¹⁴ Pero como hui'x tū' ixca'tziya' lā' tū' ixquimaxquī'ni'ta' talacasqui', iclīhui'līlh tuntū' na'ictlahua. Tū' xa'iclacasqui'n naquisātlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīnī't de hui'x a'yuj tū' makān lā' chuhua'j nataspi'tchoko para pō'ktu. Chō'la chuntza' xalītzey nalītaxtuyācha' ¹⁶ porque chuhua'j xla' tū' xmān xatata māuj mintasācua'. Nā lanī't mintā'tin a'nti pāxquī'canī't. Quit lej icpāxquī' lā' maclacasqui'n que hui'x ā'chulā' napāxquī'ya' como xla' mintasācua' lā' nā chuhua'j lanī't mintā'tin ixpālacata kalhlaka'i'nī't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' que lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic huan Onésimo hua'chilh quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'nī'ta'ni' catūhuā a'ntūn tū' tzey o palh laclē'ni'yāni' catūhuā, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'knuni'yāni' huā'mā': Na'icmāpalakō'yāni', a'yuj tzē na'icmāpāstaquīyāni' a'ntū quilaclīpini'ya'. Lā' ū'tza' huā'mā': Quit icmākalhlaka'i'nīnī'ta'ni' ixpālacata Jesús. ²⁰ Lā' chuhua'j, quintā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān como quina'n kalhlaka'i'yāuj huan Māpa'ksini'. Naquimakapāxua'ya' a'nchī namānū'ya' na minchic huan Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'ni' como iclakapasāni' a'nchī hua'nī'ta' lā' icca'tzī que natlōken-taxtūya' a'ntū icsqui'ni'mā'ni' lā' ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Lā' nā icsqui'ni'yāni' naquincāxui'lī'ya' a'nīhā' na'ictahui'la. Icka'lhīmā' que Dios nakaxmata a'ntū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'xni'ca' kalhtō'ka'yā'tit. Lā' chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos lā' squi'ni'ca Dios cacāsica'lanālihl

²³ Epafraſ a'ntī quintā'tachī'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yāni' saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yāni' saludos Marcos lā' Aristarco lā' Demas lā' Lucas a'ntīn quintatā'scuja.

²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanālini'. Amén.

Huan Carta a'ntū Cāmacā'ni'ca huan Hebreos

Dios quincālakmacamini'ta'ni' ixO'kxa'

¹ Makāntza' Dios lej t̄apāl̄hūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'ctasana'nī'n lā' cāmāchihuīnīlh ixtachihuīn. Lā' xlaca'n maklhūhua' tatā'chihuīna'lh a'ntī quinapapana'ca'n. ² Lā' chuhua'j huā' tamā'na quilhtamacuj a'ntū ā'xmān, Dios quincālakmacamini'ta'ni' ixO'kxa'. Lā' ixO'kxa' quincāmācā'tzīnīni'ta'ni' a'ntū Dios lacasqui'n que naca'tzīyāuj. Dios tlahuani't ixO'kxa' ixtēcu' xla' ixlīhuāk a'ntū a'nan. IxO'kxa' Dios cāxui'līlh huan quilhtamacuj lā' a'ntū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'līlh huā'mā' por ixquilhtampān Dios. ³ IxO'kxa' Dios, xla' a'cxtim con Dios, como lej ka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj lā' a'ntū tahuī'lāna' tālhmā'n nac a'kapūn, como xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' māni' ū'tza' cāxapakō'lh quintalacē'i'ca'n. Lā' xla' tahuī'lh na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' a'ntza' tamāpa'ksīni'n.

IxO'kxa' Dios lej ka'lhī līmāpa'ksīn

⁴ IxO'kxa' maxquī'ca lej ka'tla' līmāpa'ksīn. Lā' tū' chuntza' huan ángeles taka'lhī līmāpa'ksīn. Dios maxquī'lh ixlītlōt a'ntū más xaka'tla'. Lā' tū' chuntza' huan ángeles cāmaxquī'ca ixlītlōtca'n. ⁵ Lā' Dios tū' maktin cāhuanini't nīn kalhatin ixángeles, a'nchī huanilh ixO'kxa':
Hui'x qui'O'kxa'.

Chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

Lā' nā Dios tū' maktin cāhuanini't kalhatin de ixángeles:

Quit minTāta' para pō'ktu.

Lā' hui'x qui'O'kxa' para pō'ktu.

⁶ Lā' a'xni'ca' namacamin nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'ntī ixlacsacni't Dios hualh:

U'tza' catamācā'tanīlh ixlīhuākca'n ixángeles Dios.

⁷ Lā' Dios chihuīna'lh ixpālacataca'n huan ángeles lā' hualh:

Huan ángeles ixlacsujni'n Dios.

Ta'a'n a'nlhā Dios cāmācā'n.

Lej lilacapalh ta'a'n hua'chi ū'ni' lā' hua'chi huan makli'pni'nī'n.

⁸ Lā' nā Dios chihuīna'lh ixpālacata ixO'kxa', lā' hualh:

Hui'x Dios lā' hui'x namāpa'ksīni'na' para pō'ktu.

Lej tzey a'nchī hui'x māpa'ksīni'na'.

⁹ Hui'x lakatiya' a'ntū xatzey.

Lā' tū' laktzi'ncu'tuna' a'ntū ko'hua'jua'.

Lā' ū'tza' līlacsacni'ta'ni' minDios.

Lā' lej māpāxuhuīni' como lej maxquī'ni' lhūhua' līmāpa'ksīn.

Lā' huan ā'makapitzīn tū' chuntza' cāmaxquī'ca.

¹⁰ Lā' nā Dios huampā:

Hui'x, Māpa'ksīni', tla'hua' ixlīhuāk quilhtamacuj xapū'la.

Lā' hui'x tla'hua' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yunu'n nac a'kapūn.

¹¹ Lā' huāk huā'mā' natalaksputa.

Lā' hui'x tū' chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' para pō'ktu.

Huāk huā'mā' xakōlūhua' natala hua'chi xamasni' lu'xu'.

¹² Tū'tza' caticāmaclacasqui'nca, como hui'x huāk xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' tamakxtu xakōlūhua' ixlū'xu' lā' lhakā' xasāsti'.

Lā' hui'x, tū' maktin catitaxtāpali' lā' natahui'la'ya' para pō'ktu.

¹³ Lā' Dios tū' maktin cāhuanini't nīn kalhatin ixángeles chuntza' hua'chi huanilh ixO'kxa':

Catahui'la' nā quimpāxtūcāna'j hasta que quit na'iccātlaja mintā'ca'tzanī'n.

¹⁴ Huan ángeles xalakahuan a'yuj tūla laktzī'nčan. Lā' xla'ca'n tascuja chu a'nchī Dios cāmāpa'ksī. Dios cālakmacamin para natamaktāya a'ntī cāmāpūtāxtūca lā' taka'lhīmā'na a'ntū Dios nacāmaxquī' a'ntū lej tzey.

2

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū Dios huan

¹ Jesús xla' lej ka'tla'. Lā' ū'tza' xa'nca nalīpāstacāuj huan xatzey tachihuīn a'ntū quincātamāca'tzīnīni'ta'ni'. Lā' chuntza' tū' catitaxtutāyauj na ixtej Dios. ² A'ntū Dios cāmāhuanīlh huan ángeles, ū'tza' lej xastu'ncua'. Lā' ixlihuākca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh, xla'ca'n cāmāpātīnīca. ³ Lā' nā chuntza' quina'n naquincātamāpātīniyāni' palh tū' namakxtekāuj que Dios naquincāmāpūtāxtūyāni'. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, ū'tza' a'ntī xapū'la chihuīna'lh a'nchī nalīpūtāxtūcan. Lā' a'ntīn takaxmatli xla'ca'n quincātamāca'tzīnīni' lā' quincātahanīni' que ū'tza' stu'ncua'. ⁴ Lā' nā chuntza' Dios mālacsu'yulh que stu'ncua' a'ntū cāhuanīca, como cāmācamaxquī'lh līmapa'ksīn para natatlahua tāpālhūhua' lej xalaka'tla' lē'cnīn. Lā' nā cāmāxquī'ca ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo chā'tunu' chu a'nchī Dios ixlacasquī'n que natlahua chā'tunu'.

Jesucristo pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' para namāpūtāxtūnu'n

⁵ Lā' huan ángeles, tū' xla'ca'n a'ntī Dios nacālīmāmacū' huan quilhtamacuj a'ntū līchi-huīna'nāuj, lā' a'ntū xasāsti' nala. ⁶ Tū' ángeles caticālīmāmacū'lh huan quilhtamacuj. Nacālīmāmacū'can tachi'xcu'huī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huancan: Lā' hui'x Dios cāpāstaca' de huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' lej ixtapalhca'n.

Lā' cātlahuani'ya' xla'ca'n a'ntū lej tzey.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' huan tachi'xcu'huī't a'yuj tū' hua'chi huan ángeles.

Lā' cātla'hua' que cacā'a'cnīni'ni'ca.

⁸ Lā' huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīni'nkō' por minquilhtampān.

Lā' a'xni'ca' huancan que tamāpa'ksīni'nkō', chuntza' huanīcu'tun que huan tachi'xcu'huī't tamāpa'ksīkō' ixlihuāk, a'yuj tūna'j tatasu'yu palh tamāpa'ksīni'nkō'.

⁹ Cristo ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj a'nchī pātīni'lh Jesús. Ti'na'jalh más que huan ángeles, a'yuj tū' lej makān. Chuntza' lalh como Dios lacasquī'lh que xla' nanī para ixlihuākca'n tachi'xcu'huī't como Dios lej lakalhu'mana'n. Lā' como Jesús nīlh, ū'tza' lej lī'a'cnīni'ni'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmā'a'nanīkō'lh ixlihuāk a'ntū a'nan, chu a'nchī ixtapuhuān. Lā' chuntza' līmakuan que Dios macamilh ixO'kxa' nac quilhtamacuj para nanī, como Dios ixlacasquī'n que lhūhua' natala ixcamana' lā' nata'a'n nac a'kapūn. Lā' como Jesucristo pātīni'lh por quimpālacataca'n, chuntza' tzē naquincāmāpūtāxtūyāni'.

¹¹ A'ntī Jesús cāxapanīni't ixtalaclē'i'ca'n, huāk ixcamana' Dios. Lā' como ixcamana' Dios, chu kalhatin a'ntī ixTāta'ca'n hua'chi Jesucristo. Lā' ū'tza' tū' līmāxana'n Jesucristo a'xni'ca' huan que xla'ca'n ixtā'timīn. ¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Jesús huanīlh Dios:

Quit na'iccālītā'chihuīna'n de hui'x huan quintā'timīn.

Lā' a'nlhā xla'ca'n tatakēxtimī na'icmāka'tlī'yāni'.

¹³ Lā' nā Jesús hualh:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Lā' nā huampā:

A' icuī' quit con ixcamana' Dios a'ntī Dios quilīmāmacū'lh.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na camana' taka'lhī ixquinīca'n lā' ixka'lhni'ca'n. Lā' nā chuntza' Cristo lalh chu a'cxtim, como ixka'lhī ixquinīt lā' ixka'lhni'. Lā' pu'nli hua'chi kalhatin chi'xcu' como xla' nīcu'tulh como chuntza' tzē natlaja huan ko'ti'ti' a'ntī por ixpālacata līnīcan. ¹⁵ Lā' chuntza' Cristo tzē cālīmaktāyalh xla'ca'n a'ntī pō'ktu ixtajicua'n natanī. Lā' xla' tzē cāmāklhtīlh huan ixtajicūā'tca'n. ¹⁶ Lā' tū' ángeles a'ntī cāmaktāyalh Cristo. Xla' cāmaktāyalh huan tachi'xcu'huī't a'ntīn takalhlaka'i' hua'chi Abraham.

¹⁷ Ixtasqui'nī que Cristo ixlalh a'cxtim con ixtachi'xcuhuī't Dios a'ntī hua'chi māni' ixtā'timīn Cristo. Lā' chuntza' xla' lej quincālakalhu'manāni'. Lā' nā chuntza' tzē nala xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' māni' ū'tza' talacnūni'lh hua'chi lē'ksajna'. Lā' chuntza' tzē quincātamāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. ¹⁸ Lā' chuhua'j como Jesucristo māni' xla' pātīni'lh, xla' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn tapātīni'mā'na lā' a'ntī huan ko'ti'ti' cāmātonkopūcu'tun.

3

Jesucristo lej a'cnīni'ni'can

¹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'ni' lā' ū'tza' līla'tit hui'xina'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' chuhua'j capāstactit Jesucristo. Dios macamilh huan Jesucristo. Lā' mānūlh xapuxcu' ixlīsacerdote na ixlacapūn Dios. Lā' Jesucristo chuntza' tzē nacāmaktāya xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'i'. ² Lā' Jesucristo tlōkentaxtūkō'lh huā'mā' a'ntū Dios ixlīmāmacū'ni't. Lā' nā chuntza' Moisés tlōkentaxtūkō'lh nā xla' ixlīhuāk a'ntū Dios ixlīmāmacū'ni't por ixpālacataca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. ³ Lā' minī'ni' lej ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo; lā' Moisés tū' chuntza' ca'a'cnīni'ni'ca. Lā' nā chuntza' a'ntī māpa'ksī nac lakatin chic, xla' a'cnīni'ni'can. Lā' huan ā'makapitzīn nac chic tū' lej cā'a'cnīni'ni'can. ⁴ Huan chi'xcuhuīn tzēn tatlahua chic. Lā' Dios, xla' tlahuakō'ni't ixlīhuāk a'ntū a'nān. ⁵ Lā' Moisés xa'nca tlahualh a'ntū ixlīmāmacū'cani't por ixpālacataca ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' xla' ī'scuja na ixlacalni'ca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' xla' ixcāhuani huan tachi'xcuhuī't a'ntū napātīle'ke. ⁶ Lā' Cristo, xla' ixO'kxa' Dios. Lā' xla' huāk tzey a'ntūn tlahua. Lā' ū'tza' līmāmacū'cani't ixlīhuākca'n a'ntī ixtachi'xcuhuī't Dios. Lā' nā quina'n ixtachi'xcuhuī't Dios, palh quina'n chu ū'tza' nalipāhuanāuj līhuan lahui'lāna'uj, lā' palh lipāxuhuayāuj a'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni'.

Ixtachi'xcuhuī't Dios natalipāxuhua a'ntū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh huan Espīritu Santo: Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'nchī Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit. ⁸ Tū' lacxumpi cala'tit hua'chi a'ntīn tatā'lāsta'lal Dios makāntza' a'nlhā nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Dios lej cāpātīni'lh xla'ca'n. Lā' Dios hualh: ⁹ “Minapapana'ca'n hua'chilh xla'ca'n ixtaca'tzīcu'tun hasta lhānchula' xa'iccāpātīni'lh xla'ca'n”. Lā' xla'ca'n lej lacxumpi ixtahuani't, lā' a'yuj talaktzī'lh xla'ca'n huan lē'cnīn a'ntū xa'ictlahua quit por tu'pu'xam cā'ta. ¹⁰ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xla'ca'n lā' icualh: “Xla'ca'n tū' maktin xa'nca tapāstacna'n. Lā' tū' tamāchekxī xla'ca'n a'ntū iclacasqui'n quit”. ¹¹ Lā' ū'tza' iclī'a'kchā'lh con xla'ca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xla'ca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

¹² Lā' chuhua'j, tā'timīn, xa'nca calatā'kchokotit. Lā' tū' caxumpīni'ni'tit Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Tū' tzey palh tū' kalhlaka'ī'yā'tit Dios. Lā' por ixpālacata huā'mā' tzē nataxtunquīyā'tit con Dios xalakahuan. ¹³ Xatzey cālāmaktāya'tit macaxtim chuhua'j pō'ktu līhuān lahui'lāna'ntit nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' chuntza' nīn kalhatin napuhuan palh tzē natlahua a'ntūn tū' tzey. Palh chuntza' napuhuan kalhatin, māni' ū'tza' ta'a'kxokomā', lā' ā'chulā' tū' a'kahuāna'ni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n tū' namaxtekāuj nalipāhuanāuj Cristo a'cxtim hua'chi xapū'la ixlipāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nala huāk a'ntū ixlā' Cristo.

¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, ca'a'kahuāna'ni'tit. Lā' tū' caxumpīni'ntit hua'chi xla'ca'n xalanī'n makāntza' a'ntīn tū' ixta'a'kahuāna'ni'cu'tun Dios huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't.

¹⁶ ¿Chā ca'tzīyā'tit hui'xina'n tichū takaxmatli ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh? Xla'ca'n ū'tunu'n a'ntī cāmāxtulh Moisés de nac Egipto. ¹⁷ ¿Chā

ca'tziyā'tit hui'xina'n a'ntī ixtamakā'kchā'nī't Dios? Dios lej ixa'kchā'nī't con xla'ca'n a'ntī ixtatlahua talacē'i' tu'pu'xam cā'ta, lā' ū'tza' talīnīlh xla'ca'n huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. ¹⁸ ¿Chā ca'tziyā'tit hui'xina'n a'ntī cālīchihuīna'lh Dios a'xni'ca' hualh que tū' catitachā'lh nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con Dios? Dios cālīchihuīna'lh xla'ca'n a'ntīn taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Lā' chuntza' tzē līmāchekxīcan que xla'ca'n tūlalh tachā'lh huan nac ti'ya't, como xla'ca'n tū' takalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'ntū cāhuanilh Dios.

4

¹ Lā' quina'n, Dios quincāhuanini'ta'ni' que tzē nachā'nāuj a'nlhā xla' hui'lacha' lā' a'ntza' najaxāuj quina'n con Dios. Lā' lej tasqui'nī napāstacāuj a'nchī nalilatā'kchokoyāuj, como lej lījicua' palh tū' cachā'lh kalhatin de hui'xina'n. ² Quina'n kaxmatnī'ta'uj huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī līpūtaxtucan. Lā' nā xla'ca'n takaxmatli huā'mā' tachihuīn. Lā' xla'ca'n xmān chu tlakaj takaxmatli como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' huā'mā' tachihuīn. ³ Lā' quina'n, como kalhlaka'ī'yāuj, nachā'nāuj a'nlhā hui'lacha' Dios lā' najaxāuj con Dios. Lā' Dios cālīchihuīna'lh xla'ca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'lh lā' hualh:

Quit ica'kchā'lh con xla'ca'n lā' ū'tza' iclīhualh que stu'ncua' xla'ca'n tū' catitachā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā najaxcan con quit.

Lā' chuntza' hualh Dios a'yuj ū'tza' ixtlahuanī'ttza' a'nlhā najaxcan lā' como ixtlahuakō'nī'ttza' ixlīhuāk a'ntū a'nan. ⁴ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata huan lakatojon chi'chini'. Lā' chuntza' huan:

Dios pūjaxli huan ixlīlakatojon chi'chini' lā' tū' scuji.

⁵ Lā' nā a'ntza' tatzo'kni':

Xla'ca'n tū' catitachā'lh a'nlhā najaxcan con quit.

⁶ A'ntīn takaxmatli xapū'la huan xatzey tachihuīn ixpālacata a'nchī nalīpūtaxtucan, xla'ca'n tū' takalhlaka'ī'lh. Lā' ū'tza' tū' talīchā'lh xla'ca'n a'nlhā najaxcan con Dios. Lā' chuntza' ā'makapitzīn natachā'n lā' natatā'jaja Dios. ⁷ Lā' como xla'ca'n tū' tachā'lh, chuntza' Dios laclhcāhui'līlh ā'lakatin chi'chini' a'ntū māpācuhūilh chuhua'j. Ixlīlūhua' cā'ta Dios māchihuīnīlh David a'ntī rey ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī David hualh:

Chuhua'j palh hui'xina'n kaxpa'tā'tit a'ntū Dios huan, tū' lacxumpi cala'tit.

Lā' ca'tziyāuj que pō'ktu Dios cāta'sani'mā' ixlīhuāk huan tachi'xcuhūit lā' hasta chuhua'j. ⁸ Lā' a'xni'ca' Dios chuntza' huanilh David, Josué ixchini'ttza' con huan tachi'xcuhūit huan nac ti'ya't a'nlhā Dios ixcāmālacnūni'nī't. Lā' ū'tza' līca'tziyāuj quina'n que Dios ixtā'chihuīna'mā' David por ixpālacata ā'lacatin a'nlhā najaxcan. ⁹ Lā' ū'tza' līca'tziyāuj que quina'n a'ntī ixtachi'xcuhūit Dios nachā'nāuj a'nlhā cāxui'līnī't para napūjaxāuj chuntza' hua'chi Dios jaxli ixlīlakatojon chi'chini' a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj. ¹⁰ Lā' a'ntīn tachā'n a'ntza', xla'ca'n a'ntīn tatlahuakō'nī't ixlīlōtca'n lā' a'ntza' natajaja chuntza' hua'chi Dios jaxli a'xni'ca' cāxui'līkō'lh huan quilhtamacuj.

¹¹ Lā' quina'n lej calīhui'līuj para nachā'nāuj lā' a'ntza' najaxāujtit con Dios. Lā' tū' calauj hua'chi xala'nī'n makāntza'. Xla'ca'n tūlalh tachā'lh como tū' takalhlaka'ī'lh palh stu'ncua' a'ntū hualh Dios.

¹² Lā' ixtachihuīn Dios xla' hua'chilh xalakahuan lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn como ū'tza' scuja na qui'a'clhcunucca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi katin espada a'ntū kēstītu' lā' tzej sta'ya'nca', a'ntū tzē lakchā'nkō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' ū'tza' nalīca'tziyāuj palh tū' tzey qui'a'clhcunucca'n lā' quintapāstacna'ca'n. ¹³ Lā' Dios huāk laktzi'huī'. Nīn tuntū' tzē natatzē'kni' na ixlacapūn Dios. Xla' lakapaskō' qui'a'clhcunucca'n. Lā' quina'n ka'lhī nakalhtīnī'nāuj na ixlacapūn Dios por ixpālacata a'ntū tlahuayāuj chā'tunu' de quina'n.

Dios līmānūlh Jesucristo xapuxcu' ixlīsacerdote

¹⁴ Lā' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, chā'nī'ttza' xla' a'nlhā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' hua'chi kalhatin xapuxcu' sacerdote a'ntī quincālacapūtāyamā'ni' lā' chihuīna'n por

quina'n. Lā' chuntza' quina'n tū' catimakxtekui kalhlaka'i'yāuj Jesucristo nīn macsti'na'j. ¹⁵ Lā' Jesucristo hua'chi quisacerdoteca'n. Xla' quincālakalhu'manāni' quina'n, como nā xla' xapū'la chuntza' ixtalilaktzī'ncu'tun a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, chuntza' hua'chi quina'n quincāpātle'keni'mā'ni'. Pero xla' nīn tuntū' tlahualh a'ntūn tū' tzey. ¹⁶ Lā' ū'tza' calītapajtzūj na ixlacapūn Dios. Lā' tū' calacapuhuanui. Xla' lej lakalhu'mana'n. Lā' naquincāmaktāyayāni' a'xni'ca' maclacasqui'nāuj.

5

¹ Lā' huan chi'xcuhūi'n israelitas a'ntīn cālīmānūcan xanapuxcu'nu' ixlīacerdoteca'n, chā'tunu' tascuja na ixlacapūn Dios por ixpālacataca'n huan tachi'xcuhūi't. Lā' kalhatin chi'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhūi't. ² Lā' huā'mā' sacerdote, como xla' chi'xcu', a'katunu' tlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' līlacatzucu cālīpātīni' xla'ca'n a'ntīn tūna'j xa'nca taca'tzī lā' xla'ca'n a'ntīn tatatonkopūni't. ³ Lā' como xla' a'katunu' tlahua a'ntūn tū' tzey, tasqui'nī que xla' na'a'ksajuī'nin xapū'la para namāpānūni'can ixtalaclē'i' māni' ū'tza'. Lā' ā'calīstān xla' a'ksajuī'nin para nacāmāpānūni'can ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcuhūi't.

⁴ Lā' nīn tintī' ixa'cstu tzē natanūni' xapuxcu' ixlīacerdote. Xmān Dios a'ntī tzē namānū xapuxcu' ixlīacerdote, chuntza' hua'chi Dios mānūlh Aarón. ⁵ Lā' Cristo nā tū' ixa'cstu tanūni'lh xapuxcu' sacerdote. Xla' mānūlh Dios lā' huanilh:

Hui'x qui'O'kxa' lā' chuhua'j tasu'yu que quit minTāta'.

⁶ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Hui'x nala'ya' milīacerdote para pō'ktu.

Lā' chuntza' hua'chi mānūca Melquisedec ixlīacerdote lā' nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷ Lā' Jesucristo a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj, xla' lej ixkalhtō'ka' con ixlīhuāk ixa'clhcunuc lā' lej ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuani'. Lā' Dios ū'tza' a'ntī tzē ixmāpūtāxtūlh de huan līnīn. Lā' Dios kaxmatni'lh huan ixoración, como Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun a'ntū ixtapuhūan Dios. ⁸ Lā' Jesucristo a'yuj ixO'kxa' Dios, xla' ixa'kahuāna'ni' lā' ū'tza' līpātīni'lh xla'. Lā' ū'tza' xla' līmāchekxī a'nchī tapātīni'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios. ⁹ Lā' Jesucristo lej xa'nca a'kahuāna'ni'lh Dios hasta nīlh chu a'nchī ixtapuhūan Dios. Lā' ū'tza' xla' tzē nacālīmāpūtāxtū para pō'ktu xla'ca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni'. ¹⁰ Lā' Dios līmānūlh xapuxcu' ixlīacerdote chuntza' hua'chi Melquisedec.

Lījicua' palh taspī'tāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit iccāhuanicu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Jesucristo hua'chi Melquisedec. Pero lej jicslīhua' como hui'xina'n tūna'j xa'nca māchekxī'yā'tit. ¹² Lā' maclacasqui'nā'titcus a'ntī nacātamāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' xajicslīhua' ixtachihuīn Dios. Lā' como hui'xina'n makāntza' kalhlaka'i'nī'ta'ntittza', hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'ni'tit huan ā'makapitzīn. Hui'xina'n hua'chi kalhatincus ska'ta' a'ntī xmāncus leche tahua' lā' tūlana'j tahuā'yan. ¹³ Huan laksana'tā'n a'ntī xmāncus leche tahua', xla'ca'n tūna'j taca'tzī a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey. ¹⁴ Lā' a'ntī xastacni'tza', xla'ca'n taca'tzītza' a'ntūn tzey lā' a'ntūn tū' tzey.

6

¹ Lā' chuhua'j como hui'xina'n kalhlaka'i'nī'ta'ntittza', tū'tza' icticāhuanini' a'ntū cātamāsu'ni'ni' ixtachihuīn xapū'la. Tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lītucucan kalhlaka'i'can Cristo lā' a'nchī līxtāpālīcan quintapāstacna'ca'n lā' a'nchī līmāxtekcan tlahuacan a'ntūn tū' tzey, lā' a'nchī līkalhlaka'i'can Dios. Chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej jicslīhua' māchekxīcan a'ntū ixla' Dios. ² Lā' tū'tza' icticāhuanini' a'nchī lī'a'kpaxcan, lā' a'nchī cālīmā'ca'ni'can macan, lā' a'nchī nalīlakahuanchokocan, lā' a'nchī Dios nalījuzgarlī. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, na'iccāmāsu'ni'yāni' a'ntū más xajicslīhua' ixpālacata ixtachihuīn Dios.

⁴ A'ntin tataspi'tāyanī't na ixtej Dios, lejtzā' jiclihua' natalītaspi'tpala xla'ca'n. Xla'ca'n tamāchekxīnī'ttza' a'nchī nalipūtaxtucan lā' a'nchī Dios cālīsicua'lanālī ixtachi'xcuui't lā' a'nchī ka'lhī līmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. ⁵ Lā' xla'ca'n taca'tzī que lej tzey a'ntūn takahlaka'ī'nī't ixpālacata a'ntū huanī't Dios, lā' talaktzī'nī't huan lē'cnī'n a'ntū tlahuacan por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Lā' por huā'mā' līmāpa'ksīn namāpa'ksikō'can a'xni'ca' namin huan xasāsti' quilhtamacuj. ⁶ Lā' como xla'ca'n tataxtutāyanī't na ixtej Dios, tūlatza' cāmāxtapālīnīpalacan hua'chi tatlahualh xapū'la. Tūlatza' como hua'chilh talakapalanī't Jesús a'nchī nīlh nac cruz. Lā' hua'chilh ixtaxtokohua'ca'pā ixO'kxa' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunānī' a'ntū hua'chi lītalacastuca. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la huan xcān. Lā' huan xcān chū'hua' nac huan ti'ya't. Lā' chuntza' līlana'n lā' chuntza' talīhuā'yan a'ntin tascuja nac huā'mā' ti'ya't. Chuntza' līla chu a'nchī ixtapuhān Dios. ⁸ Lā' nac ti'ya't a'nīhā staca xmān lhtucū'n lā' chi'tin, huanmā' tuntū' ixtapalh. Natahuan que tū' tzey. Lā' natalhcuyu. Huā'mā' ti'ya't hua'chi a'ntin tataspi'tchokonī't na ixtej Dios.

Dios natlōkentaxtū a'ntū huan

⁹ A'uyj chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī que hui'xina'n tū' taspi'tchokonī'ta'ntit huan nac tej. Xa'nca tasu'yu que hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹⁰ Huāk a'ntū Dios tlahua, xla' huāk tzey. Xla' tū' catipātza'nkālīh a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n lā' a'nchī māsū'yunī'ta'ntit que pāxquī'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu como hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn a'ntin takahlaka'ī' lā' ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹ Quit lej iclacasqui'n que milīhuākca'n hui'xina'n cascujtit chuntza' līhuan lahui'lā'na'ntitcus nac quilhtamacuj. Lā' chuntza' napātī'ke ixlihuāk a'ntū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Tū' iclacasqui'n que laclhquititnī' nala'yā'tit. Iclacasqui'n que nacāmaksca'tā'tit ā'makapitzīn a'ntin takahlaka'ī' lā' tapātīnī'n. Xla'ca'n tamaklhtīnī'mā'na a'ntū cāhuanīnī't Dios que nacāmāxquī'.

¹³ A'xni'ca' Dios huanīlh Abraham a'ntū natlahuani', Dios tapācuuīlh mānī' ū'tza', como tintī' ā'kalhatin más xaka'tla'. ¹⁴ Lā' Dios hualh: Lej ixlīstu'ncua' na'icsicua'lanāliyānī' quit.

Lā' stu'ncua' na'icmāxquī'yānī' lej lhūhua' minatā'na'tna'.

¹⁵ Lā' Abraham pō'ktu ka'lhīlh lā' tū' jiclhua'lh. Lā' chuntza' maklhtīnī'lh a'ntū Dios ixuanīnī't. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' huan que lej stu'ncua' a'ntū xla' chihuīna'n, xla' māpācuuī ā'kalhatin a'ntī más xaka'tla' lā' tzē namāpātīnī palh tū' natlōkentaxtū. Lā' chuntza' taliko'xamixa a'ntī ixtalāquilhnī como taca'tzī que huan chi'xcu' ka'lhī que natlōkentaxtū. ¹⁷ Lā' nā Dios tapācuuīlh mānī' ū'tza'. Chuntza' tlahualh como ixlacasqui'n que nataca'tzī huan tachi'xcuui't que huanmā' lej stu'ncua' lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū hualh. ¹⁸ Quina'n ca'tzīyāuj que lej stu'ncua' a'ntū Dios hualh, como tapācuuīlh mānī' ū'tza' lā' xla' tū' maktin a'kxokonū'n. Lā' ū'tza' līpāxuhuyāuj como hua'chilh tzā'lanī'nī'ta'uj a'ntū lījicua' lā' lakminī'ta'uj Dios. Lā' Dios hualh que quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'. Lā' chuhua'j ca'tzīyāuj xa'nca que ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁹ Lā' como ca'tzīyāuj que naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu, chuntza' tū' tamakchuyīnī'ta'uj. Lā' chuntza' quina'n hua'chi a'ntū tzancstāya. Ca'tzīyāuj que natanūyāuj nac a'kapūn a'nīhā sicua'lanālanī't. ²⁰ Lā' a'ntza' xapū'la tanūnī't Jesús a'nīhā natanūyāuj. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n, como xla' lalh xapuxcu' sacerdote para pō'ktu hua'chi Melquisedec.

7

Jesucristo līmānūcanī't ixlīsacerdote chuntza' hua'chi līmānūca Melquisedec

¹ Huā' Melquisedec xla' rey ixuanī't nac Salem lā' nā ixacerdote Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'xni'ca' xla' ixtaspi'tmā' de huan nac guerra a'nīhā ixcāmāknīnī't huan reyes. Lā' Melquisedec sicua'lanālīlh. ² Lā' Abraham maxquī'lh huan ixlītāpācāuj de ixlihuāk catūhuā a'ntū ixlīmīnī't de huan nac guerra. Huan tacuīnī' Melquisedec huanicu'tun “rey a'ntī lej tzey”. Lā' xla' rey ixuanī't nac

Salem. Lā' Salem huanicu'tun "ca'cs huī". Lā' chuntza' ixtacuīni' huanicu'tun "huan rey a'ntī cāmāko'xamixī huan tachi'xcu'huī't". ³ Tū' tatzō'kni' ixtacuīni' ixtāta' nīn ixtzī't Melquisedec. Lā' tū' tatzō'kni' nīn kalhatin de ixpap. Lā' tū' tatzō'kni' a'xni'ca' Melquisedec lacatuncūlh lā' nīn a'xni'ca' nīlh. Lā' chuntza' xla' kalhatin sacerdote ixuanī't lihuan ixlahuī'. Lā' huā'mā' hua'chi ixO'kxa' Dios.

⁴ Māchekxīcan que Melquisedec, xla' kalhatin chi'xcu' ixuanī't a'ntī lej ixtasqui'nī. Chuntza' māchekxīcan a'nchī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas lā' xla' maxquī'lh Melquisedec ixlītāpācāuj de ixlīhuāk a'ntū tlajalh nac guerra. ⁵ Lā' ī'xū'yātā'natna' Leví a'ntī sacerdotes ixtahuani't, xla'ca'n tamaklhtīni'lh huan ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixuanī't huan ley. Tamaklhtīni'lh de ixtā'israelitasca'n, a'uyj xla'ca'n nā ī'xū'yātā'natna' Abraham ixtahuani't, como Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīhuākca'n huan israelitas. ⁶ Lā' Melquisedec, a'uyj tū' i'xtalakapasni' Leví ixuanī't, xla' maklhtīni'lh ixlītāpācāuj a'ntū ixtlajani't Abraham lā' ū'tza' sicua'lanālīlh Abraham. Lā' Abraham ū'tza' a'ntī Dios huanilh que lej namaxquī' lhūhua' ixnatā'na' tna' lā' ixtatlahualh lakatin ka'tla' nación. ⁷ Chuntza' māchekxīcan que Abraham, xla' macstī'na'j ka'tla' ixuanī't lā' Melquisedec más xaka'tla' ixuanī't. Chuntza' māchekxīcan como ca'tzikō'can que más xaka'tla' a'ntī sicua'lanālīni'n lā' tū' lej ka'tla' a'ntī sicua'lanālīcan. ⁸ Huan ī'xū'yātā'natna' Leví a'ntī ixtamaklhtīni'n ixlītāpācāuj a'ntū ixtatlaja huan israelitas, lā' xla'ca'n tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't. Lā' Melquisedec hua'chilh xalakahuancus, como tū' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios palh nīlh. ⁹ Huan ī'xū'yātā'natna' Leví ixtamaklhtīni'n huan ixlītāpācāuj de ixtatlajca'n israelitas. Lā' tzē nahuanāuj que Leví māpalana'lh a'xni'ca' Abraham māpalalh Melquisedec. ¹⁰ Chuntza' tzē nahuanāuj como Leví ī'xū'yātā'nat Abraham ixuanī't, lā' a'uyj tūna'j ixlacatuncūi' a'xni'ca' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹ I'xū'yātā'natna' Leví, a'ntī sacerdotes ixtahuani't, xla'ca'n ixtasquija chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. Lā' como huā'mā' ley tūla cātlahua lactzey huan tachi'xcu'huī't chu a'nchī Dios lacasqui'n, chuntza' ixtasqui'nī ā'kalhatin sacerdote hua'chi Melquisedec lā' tū' hua'chi Aarón. ¹² Lā' a'xni'ca' natatanū huan xalacxtuncnu' sacerdotes, tasqui'nī que naxtāpalīcan huan ley. ¹³ Lā' huan xasāsti' sacerdote, ū'tza' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' tū' ī'xū'yātā'nat Leví. Xla' ī'xū'yātā'nat Judá. Lā' huan ī'xū'yātā'natna' Judá, tū' ixa'nan ā'kalhatin sacerdote. ¹⁴ Ca'tzikō'can que quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' ī'xū'yātā'nat Judá ixuanī't. Lā' Moisés, a'xni'ca' līchihuīna'lh sacerdotes, tuntū' hualh de Judá lā' ī'xū'yātā'natna'.

¹⁵ Lā' chuhua'j xa'nca māchekxīcan que tanūni't ā'tāpātin sacerdote. Lā' ū'tza' huā'mā' a'ntī Jesucristo. Lā' xla' hua'chi Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec tū' tanūlh ixlīsacerdote chu a'nchī ixtalanānca'n tachi'xcu'huī't. Lā' nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh ixlīsacerdote como xla' ka'lhī līmapa'ksīn a'ntūn tū' maktin catispūtlī, como xla' natahuī'la para pō'ktu. ¹⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Huī'x kalhatin sacerdote para pō'ktu.

Huī'x hua'chi Melquisedec.

¹⁸ Huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés tuntū'tza' ixtapalh, como tūla quincātlahuayāni' lactzey chu a'nchī Dios lacasqui'n. ¹⁹ Huā'mā' ley tūla quincātlahuayāni' lactzey. Pero chuhua'j quina'n ka'lhīyāuj a'ntū más xatzey. Tzētza' nalaktapajtzūyāuj Dios.

²⁰ Dios hualh que lej stu'ncua' ixmānūlh Jesucristo ixlīsacerdote. ²¹ Lā' tū' chuntza' hualh a'xni'ca' tatanūlh huan ā'makapitzīn sacerdotes. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios a'nlhā huan:

Huan Māpa'ksīni' Dios mālacstū'ncli lā' xla' natlōkentaxtū a'ntū huan: "Huī'x kalhatin sacerdote para pō'ktu. Huix hua'chi Melquisedec".

²² Lā' huan convenio a'ntū Jesús lacāxtlahualh, ū'tza' más xatzey. Lā' a'ntū xala' pū'la, xla' tū' lej tzey. ²³ Huan ā'makapitzīn sacerdotes lej lhūhua' ixtahuani't como ixtanītēlha lā' ixtatanūtēlha ā'makapitzīn ixlaktapalhca'n. ²⁴ Lā' Jesucristo xla' huī' para pō'ktu lā' tū' makxteka de ixlīsacerdote. Lā' tū' catitanūlh ā'kalhatin ixlaktapalh. ²⁵ Lā'

ū'tza' Jesucristo tzē nacālīmāpūtāxtūkō' xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con Dios por ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tzē natlahua como xla' hui' para pō'ktu lā' pō'ktu squi'ni'mā' Dios por a'ntīn takalhlaka'i' xla'.

²⁶ Jesucristo xla' kalhatin xapuxcu' sacerdote chuntza' hua'chi tasqui'nī. Ixlīhuāk a'ntū tlahua, huāk tzey. Lā' tū' tlahuani' a'ntūn tū' tzey ā'kalhatin. Lā' nīn tuntū' tlahuani't a'ntūn tū' tzey. Xla' tū' hua'chi xla'ca'n a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej a'cnīni'ni'can. ²⁷ Xla' tū' hua'chi ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' sacerdotes. Xla'ca'n lakaliyān ta'a'ksajuī' Dios. Xapū'la tatlahua para ixtalaclē'i'ca'n māni' ū'tunu'n lā' ā'calistān tatlahua para ā'makapitzīn. Jesucristo tū' chuntza' tlahua. Xla' mālacnūlh xmān lakatin lē'ksajna'. Xmān maktin mālacnūlh a'xni'ca' tamacamāstā'lh ixa'cstu nac cruz. Lā' huā'mā' lē'ksajna' tāyani' para pō'ktu. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, ixcāmānūcan chi'xcuui'n hua'chi xanapuxcu'nu' sacerdotes. Lā' como chi'xcuui'n ixtahuani't, ixtatlahua talaclē'i'. Lā' a'xni'ca' maxquī'canī'ttza' huā'mā' ley, Dios hualh que stu'ncua' namānū ixO'kxa' ixlisacerdote. Lā' mānūlh ixlisacerdote para pō'ktu. Lā' chuntza' lalh sacerdote chuntza' hua'chi Dios ixlacasqui'n.

8

Jesús lacāxtlahualh huan xasāsti' convenio

¹ A'ntū iccāhuanimā'ni', ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' sacerdote chu a'nchī tasqui'nī. Lā' xla' tā'chihuīna'n Dios por quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' sacerdote nac litokpān a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' huanmā' litokpān tlahualh Dios lā' tū' tachi'xcuui't. ³ Huan ixlītōt kalhatin xapuxcu' sacerdote, xla' xmān mālacnūni' lē'ksajna' huan Dios. Lā' ixtasqui'nī que Jesucristo ixmālacnūni'lh lē'ksajna' Dios. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancus cahuā nac quilhtamacuj, xla' tū' ixlalh ixlisacerdote, como huan sacerdotes huā'tzā' tamālacnūni' Dios lē'ksajna' chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés. ⁵ A'ntū huan sacerdotes huā'tzā' tatlahua, xla' hua'chi xmān tatlōlakamakxtu a'ntū tlahuacan nac a'kapūn. Lā' nā chuntza' Moisés. A'xni'ca' xla' ixtlahuamā' huan litokpān de ko'xka', Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chu a'nchī māsu'ni'ca' huan nac kēstīn a'ntū huanican Sinaí.

⁶ Más xatzey a'ntū tlahua huan xapuxcu' sacerdote a'ntī Jesucristo. Más xatzey huan convenio a'ntū Jesucristo lacāxtlahualh entre Dios lā' huan tachi'xcuui't. Por ixpālacata tako'xamixa Dios lā' tachi'xcuui't. Huā'mā' más xatzey como, chu a'nchī huā'mā' convenio, Dios nacātlahuani' huan tachi'xcuui't a'ntū más xatzey.

⁷ Huan xapū'la convenio tū' a'cchā'lh para a'ntū ixtasqui'nī. U'tza' litlahuaca ixlītāpātu' convenio. ⁸ Lā' Dios ixca'tzī que huan tachi'xcuui't tū' tatlōkentaxtūlh. Tatzo'kni' na ixtachiui'n Dios chu a'nchī Dios hualh:

Namin lakatin chi'chini' a'xni'ca' quit na'ictlahua lakatin xasāsti' convenio con huan tachi'xcuui't israelitas lā' i'xū'yātā'natna' Judá.

⁹ Tū' hua'chi huan convenio a'ntū ictlahualh con i'xū'yāpapna'ca'n a'xni'ca' iccāmāxtulh de huan nac ti'ya't a'nlhā huanican Egipto.

Xlaca'n tū' tatlōkentaxtūlh huan convenio a'ntū ictlahualh con xlaca'n.

U'tza' iclītaxtunquīlh quit de xlaca'n.

¹⁰ Lā' a'xni'ca' namin huanmā' chi'chini', na'ictlahuapala ā'lakatin convenio con huan tachi'xcuui't israelitas.

Lā' huan convenio chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilīmāpa'ksīn.

Lā' xlaca'n natakalhlaka'i'cu'tun.

Quit na'icla ixDiosca'n.

Lā' xlaca'n quintachi'xcuui't natala.

¹¹ Nīn tintī' catihuanilh ixtā'tin nīn ixtā'chic: “Tasqui'nī que hui'x nalakapasa' Dios”.

Tū' chuntza' catitalāmāsu'ni'lh como ixlīhuākca'n naquintalakapasa a'ntī xalaka'tla'n lā' xalacti'na'j.

¹² Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n lā' na'iccāxapani' ixtalaclē'i'ca'n. Lā' tū'tza' maktin ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

¹³ Lā' como Dios lichihuina'lh ā'lakatin xasāsti' convenio, huā'mā' māsu'yu que huan xapū'la convenio tūntū'tza' ixtapalh lā' huan xakōlūhua' tū'tza' catimaclacasqui'nca.

9

Xtunc a'nchī mēcā'tanīcan Dios chu a'nchī huan xasāsti' convenio

¹ Huan xapū'la convenio māpa'ksini'lh a'nchī līmācā'tanīcan Dios. Lā' a'nlhā ixtamācā'tanī Dios, xla' ixtatlahuani't tachi'xcuhui't. ² Tatlahualh lakatin litokpān de ko'xka'. Lā' ixka'lhī lakatin cortina a'ntū ixmāpitzi lakatu' cuarto. Lā' huan nac xapū'la cuarto ixui' huan a'ntū ixpūyāhuacan ceras. Lā' nā ixyā lakatin mesa a'ntza' lā' pāntzi a'ntū ixlē'ksajui'can Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Tasicua'lanālīn. ³ Lā' na ixkēn huan cortina ixui' ā'lakatin cuarto a'nlhā ixuanican Lej Tasicua'lanālīn. ⁴ Lā' nac huā'mā' cuarto ixyā lakatin pūmacamāstā'n de oro a'nlhā i'lhcuycan pūm. Lā' nā a'ntza' ixui' lakatin caja ixlīmaclahuacani't oro. Lā' na ixchakān huanmā' caja ixtojōma' lakatin xālu de oro a'ntū ixpūtojōma' huan lihua't a'ntū ixuanican manā. Lā' nā huan nac caja ixtojōma' huan ixpāla'c Aarón a'ntū ixlakapu'nī't lā' nā huan lakatu' chihuix a'nlhā ixcātzo'kcanī't huan lakacāuj līmāpa'ksin. ⁵ Lā' na ixkahlhni' huan caja ixtayāna' kalhatu' ángeles de oro. Ixpekenca'n ixtalakxta'nka'nī't na ixkahlhni' huan caja. Lā' a'ntza' na ixkahlhni' huan caja, a'ntza' ixtasqui'nī ixmālacnūcan huan lē'ksajui'n para que Dios ixcāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n. Chuhua'j tū'tza' ictilichihuina'lh huā'mā'.

⁶ Chuntza' ixlacāxlakō'nī't ixlīhuāk. Huan sacerdotes lakaliyān ixtatanū huan nac xapū'la cuarto lā' ixtatlahua a'ntū ixtascujūtca'n. ⁷ Lā' xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū nac ā'lakatin cuarto. Lā' xmān maktin ixtanū lakatin cā'ta. Lā' a'xni'ca' ixtanū, ixmānū huan ka'lhni' a'ntū ixmālacnūni' Dios. Huā'mā' ixmālacnū por ixtalaclē'i' māni' ū'tza' lā' nā ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuhui't. ⁸ Chuntza' huan Espiritu Santo quincāmāsu'ni'yāni' que lihuan xmān huan xapuxcu' sacerdote tzē ixtanū na ixlīlakatu' cuarto, tūna'j ixcāmāsu'ni' Dios a'nchī nalītanūcan nac a'kapūn. Lā' a'ntza' a'nlhā más tasicua'lanālīn. ⁹ Huan litokpān de ko'xka' hua'chi lakatin tatlōlakamakxtu hua'chi a'ntū a'nan chuhua'j. A'yu'j xlaca'n ixtamālacnū lē'ksajna' lā' animalhna' a'ntū xatamāknīn, xlaca'n tūla ixtaca'tzī palh lej stu'ncua' ixcāmāpānūni'ca ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Huan talanān a'ntū ixtatlōkentaxtū, ū'tza' a'ntū ixtahua' lā' ū'tza' a'nchī ixtalīpaxa lā' a'nchī ixtalīlakche'kē' ixpulātuca'n chu a'nchī ixleycan. Huā' tamā'na reglas ixtatlōkentaxtū lihuan Dios tūna'j ixtlahua huan xasāsti' convenio.

¹¹ Chuhua'j lacāxtlahuacani't huan xasāsti' convenio. Cristo lītanūni't xapuxcu' ixlīsacerdote. Xla' tlahua huan ixtascujūt xapuxcu' sacerdote nac lakatin litokpān a'nlhā más ka'tla' lā' más tzey. Lā' huā'mā' litokpān tū' tatlahualh chi'xcuhui'n, como tū' xala' nac quilhtamacuj. ¹² Huan ā'makapitzīnni' xapuxcu' sacerdotes ixtatanū huan na ixlīlakatu' cuarto lā' ixtamānū ixka'lhni'ca'n huan chivo lā' huācax. Lā' huanmā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Lā' Cristo, huan ka'lhni' a'ntū xla' mālacnūlh, xla' ū'tza' māni' ixka'lhni'. Lā' xmān maktin mālacnūlh. Lā' chuhua'j tanūni'ttza' nac a'kapūn, a'nlhā más tasicua'lanālīn. Lā' ū'tza' tzē nalīmāpala quintalaclē'i'ca'n para pō'ktu. ¹³ Huan sacerdotes, xlaca'n ixtalīpa'lha huan tachi'xcuhui't con ixka'lhni'ca'n chivos lā' huācax lā' con xalhca'ca'n huan xalhcuni' huācax. ¹⁴ Lā' ixka'lhni' Cristo tzē natlahua a'ntū más tzey. Huan Espiritu Santo maktāyallh. Lā' huan Espiritu Santo hui' para pō'ktu. Lā' chuntza' Cristo tamacamāstā'lh lā' lalh lakatin lē'ksajna' para Dios. Lā' huanmā' lē'ksajna' ixlīstu'ncua' lej xatzey. Ixka'lhni' Cristo māpānū quintalaclē'i'ca'n. Lā' xla' lactzey cātlahuani't quintapāstacna'ca'n. Lā' chuntza' tū'tza' quincāmāmakchuyiyāni' a'nchī xapū'la ixtlahuayāuj a'ntūn tū' tzey lā' a'ntū quincāmāxtunquīni' Dios. Lā' chuntza' tzē tā'scujāuj Dios xalakahuan.

¹⁵ Chuntza' ū'tza' Cristo a'ntī cāxtlahualh huan xasāsti' convenio. Lā' por huanmā' convenio, Dios nacāsicua'lanālī para pō'ktu xlaca'n a'ntī cāta'sani'nī't, chuntza' hua'chi

Dios hualh xapū'la. Como Cristo nīnī'ttza' por quimpālacataca'n, chuntza' tzē nacāxapani' ixtalaclē'i'ca'n a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey, chu a'nchī huan xapū'la convenio. ¹⁶ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' tzo'ka kalhtin ca'psnat para namāstā' ixherencia, lihuan tūna'j nī huan chi'xcu' huan ca'psnat tuntū'na'j ixtapalh. ¹⁷ Huan ca'psnat tuntū' ixtapalh lihuan lahuī'cus huan chi'xcu'. A'xni'ca' huan chi'xcu' nanī, huan xacamana' natamakltīnī'n huan herencia. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'xni'ca' tlahualh huan xapū'la convenio con huan tachi'xcu'huī't, ixtasqui'nī que nanī lakatin animal. ¹⁹ Moisés xapū'la cāhuanilh huan tachi'xcu'huī't ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn chu a'nchī huan huan ley. A'calistān mā'ca'lh lana a'ntū xaspi'nenke' na ixpeken hisopo lā' līmāca'huī'lh con huan ixka'lhni' huan huācax a'ntū ixtā'mālacxtuccanī't xcān. Lā' līlaxmani'lh huan libro a'nlhā ixtatzo'kni' huan ley. Lā' cālītlahualh huan ka'lhni' na ixa'kxākca'n tachi'xcu'huī't. ²⁰ Lā' hualh Moisés: “Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu que tzucunī'ttza' huan convenio a'ntū hui'xina'n natlōkentaxtūyā'tit como chuntza' māpa'ksīnī't Dios”. ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlahualh macsti'na'j ka'lhni' nac lītokpān de ko'xka' lā' na ixlīhuāk a'ntū ixtatanūmā'na na ixchakān a'ntū ixtamaclacasqui'n a'xni'ca' ixtamācā'tanī Dios. ²² Lā' chu a'nchī huan huā'mā' ley, huāk līxapacan con ka'lhni'. Lā' palh tū' tamālacnūnī' Dios ixka'lhni' a'ntū xatamaknīn, Dios tū' cāmāspūtūnu'ni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't.

Cristo cāmāpānūnī'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't

²³ Chuntza' ixcālīpa'lhcan ixka'lhni' huan huācax ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac lītokpān de ko'xka'. Lā' huā' tamā'na catūhuā xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Lā' a'ntza' nac a'kapūn tasqui'nī namālacnūnī'can Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū más xatzey. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' mālacnūnī'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū māni' ū'tza'. Lā' huā'mā' lē'ksajna' ū'tza' más xatzey. ²⁴ Cristo tū' huī' nac lītokpān a'nlhān tatlahuanī't tachi'xcu'huī't. Huan lītokpān a'ntū yā nac quilhtamacuj xmān hua'chilh tlōlakamakxtucan a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūnī't nac a'kapūn. Lā' a'ntza' huī' na ixlacapūn Dios. Lā' a'ntza' squi'ni' Dios por quina'n. ²⁵ Huan xapuxcu' sacerdote xala' nac quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin nac lakatin cā'ta huan nac lītokpān a'nlhā huanican Lej Tasicua'lanālīn. Lā' a'xni'ca' tanū, lē'n lakatin lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' animal a'ntū xatamaknīn. Cristo tū' chuntza' tlahualh. Tū' maklhūhua' talacnūlh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūlh maklhūhua', lej maklhūhua' ixnīlh desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Xla' tū' maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin milh nac quilhtamacuj huan tamā'na ā'xmān chi'chini'. Lā' nīlh lā' chuntza' cālīmāpānūnī'lh ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcu'huī't. ²⁷ Quilīhuākca'n nanīyāuj xmān maktin. Lā' ā'calistān Dios naquincājuzgarliyāni'. ²⁸ Lā' nā chuntza' Cristo, xmān maktin talacnūlh hua'chi lē'ksajna' lā' chuntza' līmāpalalh ixtalaclē'i'ca'n tachi'xcu'huī't. Tū'tza' ā'maktin catimilh para namāpala. A'xni'ca' namin ixlīmaktu', nacāmāpūtaxtūkō' a'ntīn taka'lhīmā'na xla'.

10

¹ Dios mātzo'knīlh Moisés huan ley. Lā' huā'mā' ley tūla quincātlahuani'yāni' a'ntū Cristo quincātlahuani'yāni'. Huan ley hua'chilh tlōlakamakxtucanī't a'ntū más xatzey. Chu a'nchī huan huā'mā' ley, pō'ktu lakatunu' cā'ta tamālacnūnī' Dios chūntza' huan tamā'na lē'ksajna'. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūcan chu a'nchī huan ley, huā' tamā'na tūla cātlahua xalacuan xlaca'n a'ntī chuntza' talīmācā'tanī Dios. ² Palh huan ley ixcāmāpānūnī'lh cahuā ixtalaclē'i'ca'n, xlaca'n tū'tza' i'xta'u'cxca'tzīlh palh talaclē'ncus cahuā, lā' chuntza' ixtamakxtekli de tamālacnū lē'ksajna'. ³ Huan ley tūla cāmāpānūnī' ixtalaclē'i'ca'n. Huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūnī'can Dios, xla' xmān cāmāpāstaquī ixtalaclē'i'ca'n lakatunu' cā'ta. ⁴ Huā' tamā'na lē'ksajna' tū cāmāpānūnī' ixtalaclē'i'ca'n, como ixka'lhni'ca'n huan toros lā' chivos tūla xapa huan talaclē'i'.

⁵ U'tza' līhualh Cristo a'xni'ca' ixmimā'tza' nac quilhtamacuj, huanilh Dios: Hui'x tū' lacasqui'na' namālacnūnī'ca'na' xatamaknīn animalhna' lā' huan lē'ksajni'n. Hui'x quilacāxtlahuani'nī'ta' lakatin macni', lā' chuntza' tzē na'ictalacnū quē'cstu.

⁶ Tū' lakatiya' a'nchī a'ksajuī'ca'na' lakatimī' animal a'ntū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n.

Lā' tū' lakatiya' a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n.

⁷ Lā' ū'tza' iclihualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios”.

⁸ Xapū'la hualh Cristo a'nchī Dios tū' lakati a'nchī mālacnūni'can xatamāknīn animal-hna' lā' lē'ksajuī'n lā' lakatimī' animal a'ntū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, lā' tū' lakati a'ntū tamālacnū para nacāxapani'can ixtalaclē'i'ca'n. Huā' tamā'na tū' lipāxuhua Dios a'yuj tamālacnū huan lē'ksajna' chu a'nchī huan ley. ⁹ Lā' ā'calistān Cristo hualh: “A' icuī', Dios. Icmīn ictlahua a'ntū hui'x lacasqui'na'”. Chuntza' māchekxīcan que Dios māpānūlh a'nchī ixmālacnūni'can huan lē'ksajna' makāntza'. Chuhua'j xmān tasqui'nī a'nchī talacnūlh Cristo ixa'cstu. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Lā' chuntza' cālītlahualh xalacuan huan tachi'xcuhuī't para pō'ktu.

¹¹ Ixlihuākca'n sacerdotes israelitas tatāya tatlhualh ixtascujūtca'n lakaliyān. Lā' makhūhua' tamālacnū xmān tāpātin lē'ksajna'. Lā' huā' tamā'na lē'ksajna' tū' maktin caticāmāpānūni'lh ixtalaclē'i'ca'n tachixcuhuī't. ¹² Lā' Cristo xmān maktin nīlh. Lā' chuntza' līmālacnūlh lakatin lē'ksajna' a'ntū tāyani' para pō'ktu. Lā' tuncan tahui'lalh na ixpāxtūcāna'j Dios, como Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. ¹³ A'ntza' ka'lhīmā' hasta a'xni'ca' Dios nacātlaja ixtā'ca'tza lā' nacāmātlōkentaxtūnī a'ntū lacasqui'n Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān lakatin lē'ksajna'. Lā' ū'tza' cālītlahualh lacuan para pō'ktu na ixlacapūn Dios ixlihuākca'n a'ntī cāxapani'nī't ixtalaclē'i'ca'n. ¹⁵ Lā' huan Espīritu Santo māsu'yu que huā'mā' xastu'ncua'. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī hualh xapū'la:

¹⁶ A'calistān na'ictlahua lakatin convenio con xla'ca'n, hualh Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmāmāchekxīni' quilīmāpa'ksīn.

Lā' quit na'ictlahua que natatlōkentaxtūcu'tun.

¹⁷ Lā' ā'calistān hualh:

Tū'tza' ictipāstacli ixtalaclē'i'ca'n.

Tū'tza' ictipāstacli huan a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlhualh.

¹⁸ Lā' chuntza' Dios quincāmāspūtūnu'nī'nī'ta'nī'. Lā' tū'tza' tasqui'nī namālacnūni'yāuj Dios ā'lakatin lē'ksajna' a'ntū naquincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n.

Tasqui'nī nalaktapajtzūyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, como Cristo nīlh por quina'n, chuhua'j tū' tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn a'nlhā lej sicua'lanālānī't. ²⁰ Huan sacerdotes xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n natamālaqui' huan cortina a'xni'ca' natatanū huan nac cuarto a'nlhā lej tasicua'lanālīn. Lā' ixmacni' Cristo hua'chi huan cortina a'nlhā talactanū nac cuarto a'ntū lej tasicua'lanālīn. Lā' como Cristo nīnī'ttza' por quina'n, quincāmālaqui'nī'nī'ta'nī' para pō'ktu a'nlhā lactanūcan nac a'kapūn. Lā' chuntza' tzē nalaktapajtzūyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' sacerdote. Xla' squi'nī' Dios por quina'n a'ntīn tapa'ksiyāuj con Dios. ²² U'tza' nalīlaktapajtzūyāuj Dios lā' namācā'taniyāuj como lipāhuanāuj Dios lā' tlahuacu'tunāuj a'ntū xla' lacasqui'n, lā' como ca'tziyāuj que quintalaclē'i'ca'n quincāmāspūtūnu'nī'nī'ta'nī'tza'. Hua'chilh cāche'kē'canī'ttza' quimacni'ca'n con xastala'nka' xcān. ²³ Quina'n huanāuj que ka'lhīmā'nauj a'ntū Dios naquincāmāxqui'yāni'. Tū' tijiclhua'yāuj nīn macsti'na'j a'nchī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ²⁴ Nalāpāstacāuj kalhatunu' de quina'n. Lā' nalāmaktāyayāuj chā'tunu' de quina'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nalāpāxqui'yāuj lā' ā'chulā' natlahuayāuj a'ntūn tzey. ²⁵ Makapitzīn tū'tza' tatā'takēxtimī a'ntīn takalhlaka'ī'. Xatzey natakēxtimiyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāniyāuj. Huā'mā' ū'tza' lej tasqui'nī como ca'tziyā'tit hui'xina'n que tapajtzūmā'tza' huan chi'chini' a'xni'ca' Cristo namimpala.

²⁶ Palh kalhatin māca'tzīnicānī't a'ntū xastu'ncua' lā' palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' tintī' ā'catūhuā a'ntū namāpānū ixtalaclē'i'. ²⁷ Xmān najicua'n de a'ntū

napätle'keni' a'xni'ca' Dios najuzgarlī. Dios namāpātīnī nac macscut a'nlhā nacālhcuyu ixtā'ca'tza. ²⁸ Chu a'nchī huan ley a'ntū Dios mātzo'knīlh Moisés, palh kalhatu' o kalhatu'tun testigos ixtahuan palh kalhatin chi'xcu' tū' ixtlōkentaxtūnī't huan ley, chuntza' ixtalīmaknī. Lā' tū' ixtalalalhu'man. ²⁹ Chuntza' ixcāmāpātīnīcan a'ntīn tū' ixtatlōkentaxtū huan ley xala' makāntza'. Lā' ā'chulā' namāpātīnīcan palh kalhatin lakmaka'nī't Cristo lā' palh puhuanī't que tuntū' ixtapalh huan ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' a'ntī nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n chu a'nchī huan xasāsti' convenio. Lā' chuxatī a'ntī lakmaka'n Jesucristo lej namāpātīnīcan como chuntza' lakmaka'n huan Espīritu Santo. Lā' xla' lej quincālakalhu'manānī'. ³⁰ Ca'tziyāuj que Dios huanī't: “Xmān quit tzē na'iccāmāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Natamāpala con quit. Quit huan Māpa'ksīnī' lā' quit na'iccājuzgarlī quintachi'xcuhūi't”. ³¹ Lej lījīcua' palh namāpātīnī kalhatin huan Dios xalakahuan.

³² Capāstactit hui'xina'n a'nchīn cāpätle'keni'ni' xapū'la a'xni'ca' chū'cus cā-tamāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīyā'tit a'nchī ixcātamacaputzayānī'. ³³ A'katunu' ixcātalakapalayānī' lā' ixcātātucāsānī' nac cā'lacapūlhūhua'. Lā' a'xni'ca' ā'makapitzīn ixtapātīnī'n chuntza', hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit chu lakatin. ³⁴ Lā' lakalhuma'ntit hui'xina'n a'xni'ca' cātachī'ni' makapitzīn de hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' cālē'nca a'ntū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n tū' līlakaputzatit como ca'tziyā'tit que ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn a'ntū más xatzey lā' a'ntūn tū' maktin catisputli. ³⁵ Lā' chuhua'j, tū' catitamakchuyī'tit. Capāstactit que namaklhtīnī'nā'tit a'ntū xatzey nac a'kapūn. ³⁶ Capātītīt. Lā' tū' timakxtekā'tit de natlahua'yā'tit a'ntū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaklhtīnī'nā'tit a'ntū Dios huan que naquincāmaxquī'yānī'. ³⁷ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nchī Dios hualh:

Tū'tza' lej makān sputa, namin a'ntī ixlīminat lā' tū' catitakoxīlh.

³⁸ Ixlīhuākca'n a'ntī Dios cāmāpānūnī' ixtalaclē'i'ca'n como talīpāhuan Dios, xlaca'n para pō'ktu nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Lā' palh catīhuā nataxtutāya na ixtej Dios, xla' tū' iclīpāxuhua.

³⁹ Quina'n tū' hua'chi ā'makapitzīn a'ntīn tataxtutāya na ixtej Dios lā' tatzā'nkā. Quina'n līpāhuanāuj Dios lā' pūtaxtunī'taujtza'.

11

Xa'nca talatā'kchokolh xlaca'n a'ntīn takalhlaka'ī'lh

¹ Lā' como līpāhuanāuj Dios, chuntza' namaklhtīnī'nāuj a'ntū ka'lhīmā'nauj. Lā' nā ca'tziyāuj que a'nan a'ntūn tūna'j maktin laktzī'nāuj. ² Huan tachi'xcuhūi't xalanī'n makān, xlaca'n ixtamāpāxuhūi Dios, como xlaca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Lā' nā quina'n, como līpāhuanāuj Dios lā' chuntza' ca'tziyāuj que Dios tlhualh huan quilhtamacuj lā' huan chi'chini' lā' mālhcuyu' lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac a'kapūn. Dios hualh lā' xmān chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh a'ntūn tatasu'yunu'n, a'yuj xapū'la tuntū' ixa'nan a'ntū tzē ixlaktzī'ncan.

⁴ Lā' Abel, como ixlīpāhuan Dios, xla' mālacnūnī'lh Dios lakatin lē'ksajna' a'ntū lej xatzey lā' tū' hua'chi mālacnūlh Caín. Lā' como Abel ixlīpāhuan Dios, chuntza' Dios laktzī'lh que tzey. Lā' Dios maklhtīnī'lh huan lē'ksajna' a'ntū Abel mālacnūnī'lh. Chuntza' Abel, a'yuj nīnī'ttza', quincāmāsu'ni'yānī' que tasqui'nī nalīpāhuanāuj Dios.

⁵ Lā' nā Enoc ixlīpāhuan Dios lā' ū'tza' tū' līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Lā' tūlallh kaksca, como Dios ixlē'nī't. Ixtachihuīn Dios huan que a'xni'ca' Enoc ixtalā'huancus nac quilhtamacuj, xla' ixmāpāxuhūi Dios. ⁶ Nīn tintī' tzē māpāxuhūi Dios palh tū' līpāhuan Dios. A'ntīn tamin tamācā'tanī Dios, tasqui'nī que xlaca'n natakahlaka'ī' que Dios huī' lā' cāmaktāya a'ntī nataputzā Dios con ixlīhuāk ixa'clhcunucca'n.

⁷ Lā' nā Noé ixlīpāhuan Dios lā' kalhlaka'ī'lh que stu'ncua' a'nchī Dios ixuaninī't que namin lakatin lakuat. Lā' como ixjīcua'n, tlhualh lakatin barco. Lā' chuntza' tapūtaxtulh xalanī'n na ixchic. Lā' como Noé tlōkentaxtūlh a'ntū Dios ixuaninī't,

chuntza' ixtasu'yu que huan ā'makapitzin tū' lactzey ixtahuanī't como xlaça'n ixtapuhuan palh tū' stu'ncua' a'ntū ixuani't Dios. Lā' como Noé ixlipāhuan Dios, chuntza' Dios māpānūni'lh ixtalaclē'i'.

⁸ Lā' nā Abraham ixlipāhuan Dios. Lā' a'kahuāna'lh a'xni'ca' Dios huanilh que na'a'n nac lakatin ti'ya't a'ntū Dios namaxquī'. Lā' Abraham taxtulh de ixā'lacchicni', a'yuj tū' ixca'tzi a'nlhā nachā'n. ⁹ Lā' como Abraham ixlipāhuan Dios, xla' chā'lh huan nac ti'ya't a'nlhā namaxquī'can, chu a'nchī Dios ixuaninī't. A'ntza' ixuī' hua'chi kalhatin makatiyāti'. Ixlahuī' nac lakatin chic de ko'xka'. Lā' nā chuntza' ixlahuī' ixo'kxa' a'ntī ixuanican Isaac lā' nā ixtā'nat a'ntī ixuanican Jacob. Xlaça'n nā Dios cāmaxquī'lh huan ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlilahuī' Abraham como ixka'lhīmā' que ixchā'lh nac huan cā'lacchicni' a'ntū Dios ixtlahuanī't chu a'nchī ixtapuhuan. Lā' huā'mā' cā'lacchicni' tū' maktin catisputli.

¹¹ Lā' nā Sara ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' tzē lika'lhilh kalhatin ixcaman, a'yuj to'kotzintza' ixuanī't. Lā' a'yuj ixpātle'kenī'ttza' para naka'lhī ixcaman, Sara kalh-laka'ī'lh palh Dios namaxquī' huan ska'ta' chu a'nchī Dios ixuanī't. ¹² Chuntza' Dios maxquī'lh kalhatin ixo'kxa' Abraham a'yuj lejtza' papatzin ixuanī't para naka'lhī ixcaman. Lā' i'xū'yātā'natna' Abraham lej talhūhua'lh hua'chi huan sta'cu lā' hua'chi huan cucujnu' a'ntū tahuī'lāna' na ixquilhtūn mar. Lā' lej talhūhua'lh lā' tūla cāpūtle'kekō'can.

¹³ Abraham lā' Isaac lā' Jacob tanilh. Lā' a'xni'ca' tanilh, tūna'j ixtamaklhtini'n a'ntū Dios hualh que ixcāmaxquī'lh. Xmān hua'chilh ixtalaktzi'n de makat. Lā' tapāxuhualh como ixtaca'tzi que Dios ixtlōkentaxtūlh a'ntū ixcāhuaninī't. Xlaça'n lej xa'nca tualh que ixtalatā'huan nac quilhtamacuj hua'chi makatiyāti'n. ¹⁴ Como chuntza' ixtachihuīna'n xlaça'n, chuntza' māchekxīcan que ixtaputzamā'na a'nlhā natalatahui'la. ¹⁵ Xlaça'n tū' ixtapāstacmā'na huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhualh, ixtataspi'tli nac huanmā' xcānsipej. ¹⁶ Xlaça'n tū' ixtapāstaca huan xcānsipej a'nlhā ixtataxtunī'ta'ncha'. Ixtapāstaca ā'lakatin xcānsipej a'nlhā más xatzey lā' a'ntū hui'lacha' nac a'kapūn. U'tza' Dios tū' līmāxana'n a'xni'ca' xlaça'n tahanan que ū'tza' ixDiosca'n. Lā' Dios cāxui'līnī't lakatin xcānsipej nac a'kapūn a'nlhā xlaça'n natalatahui'la.

¹⁷ Lā' nā Abraham ixlipāhuan Dios. U'tza' ixa'mā' līmāknī huan Isaac a'ntī xmān kalhatin ixcaman. Lā' ixmaxquī'cu'tun hua'chi lakatin lē'ksajna' Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīnī't como ixlacasqui'n que Abraham namāsu'yu palh stu'ncua' ixkalhlaka'ī'. ¹⁸ Abraham ixa'kahuāna'ni'cu'tun Dios, a'yuj Dios ixuaninī't que por ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lhūhua' i'xū'yātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā' maknī huan Isaac chu a'nchī Dios ixuaninī't, como ixca'tzi que Dios namaxquī'pala ixquilhtamacuj. Lā' como tū' lej makān i'sputa para ixmaknīca Isaac, hua'chilh Dios mālakahuanīchokolh.

²⁰ Lā' nā Isaac ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixo'kxa'n a'nchī Dios ix-cāsīcua'lanālīlh. Lā' ixo'kxa'n ixcāhuanican Jacob lā' Esau. ²¹ Lā' nā Jacob ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' cālīhuanilh ixnatā'natna', a'ntī ixo'kxa'n José, a'nchī Dios ix-cāsīcua'lanālīlh. Chuntza' cāhuanilh a'xni'ca' ixa'mā'tza' nī. Pūtaquilhpūtalh ixpāla'c lā' mācā'tanilh Dios. ²² Lā' nā José ixlipāhuan Dios. Lā' chuntza' a'xni'ca' tū'tza' makān i'sputa para nanī, xla' hualh que huan israelitas natataxtu de nac Egipto. Lā' māpa'ksīnī'lh que nacālē'ncan ixlucutnu' a'xni'ca' natataxtu de a'ntza'.

²³ Lā' huan ixtāta' lā' ixtzi't Moisés nā ixtālīpāhuan Dios. Lā' a'nlhā ixtahuī'lāna' xlaça'n, huan rey māpa'ksīnī'lh que nacāmāknīkō'can ixlīhuāk huan laska'tā'n a'ntī xalacchi'xcuhū'n. Lā' xlaça'n tū' tajicua'nli a'xni'ca' tū' ta'a'kahuāna'ni'lh huan rey. Lā' Moisés mātze'kca a'xni'ca' ixtō'lanī'tcus. Xlaça'n talaktzi'lh que lej tzēhuanī't ixuanī't lā' xlaça'n tamātze'kli lakatu'tun mālhcuyū'. ²⁴ Lā' nā Moisés ixlipāhuan Dios. Lā' chuntza', a'xni'ca' chi'xcu'tza' ixuanī't, tū'tza' ixtahuī'lacu'tun na ixchic huan rey xala' nac Egipto, a'nlhā ixmakastacnī't huan i'xtzu'ma'jāt rey. ²⁵ Moisés tū'tza' tachokocu'tulh ā'chulā' na ixchic huan rey, como a'ntza' ixlīpāxuhuan a'ntūn tū' tzey. Xla' puhualh

que más tzey nacātā'latahui'la ixtachi'xcuhū't Dios a'yuj capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhualh que más xatzey a'kahuāna'ni'can Cristo a'yuj ixlakmaka'nca. Lā' puhualh que tū' lej ka'lhī ixtapalh huan a'nchī ixlīricoca'n xalanī'n nac Egipto. Xla' tū' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtini'lh nac quilhtamacuj. Xla' ixpuhuan a'ntū ixmaklhtini'lh nac a'kapūn. ²⁷ Lā' como Moisés ixlīpāhuan Dios, lā' xla' taxtulh de nac Egipto. Lā' tū' ixjicua'ni' huan rey, a'yuj ixca'tzī palh ixa'kchā'lh. Pō'ktu a'kahuāna'ni'lh Dios. Xla' hua'chilh ixlaktzī'nī't Dios, a'yuj tūla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlīpāhuan Dios. Lā' chuntza' cāmāpa'ksīlh huan israelitas que ixtamaknīlh borregos lā' ixtalīlahualh macsti'na'j huan ixka'lhni' na ixmākalhchaca'n. Lā' chuntza' huan ángel tū' cāmaknīlh ixlīmaksāsti'ca'n huan israelitas a'xni'ca' cāmaknīlh huan ixlīmaksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Lā' huan israelitas ixtalīpāhuan Dios. Xlaca'n tapātacutli huan Mar Rojo, hua'chi nac cā'ti'ya'tna' a'nlhā cā'scōhua. Lā' huan xalanī'n nac Egipto a'ntī ixtastālani', a'xni'ca' tapātacutcu'tulh, xlaca'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Lā' huan israelitas, como ixtalīpāhuan Dios, xlaca'n lakatojon chi'chini' ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan huan cā'lacchicni' a'ntū ixuanican Jericó. Lā' chuntza' lī'a'kā'lh huan taxaka de chíhuix a'ntū ixlītamacxti'li'nī't huan cā'lacchicni'. ³¹ Lā' cāmaknīca a'ntī xalanī'n nac Jericó a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' Rahab, a'ntī pū'la ixcāka'lhī ixtatā'chihuinni', xla' tū' maknīca. Rahab, como ixlīpāhuan Dios, xla' ixcāmānūnī't na ixchic huan israelitas a'ntī ixta'a'nī't tapūlaktzī'hui'līni'n nac huanmā' ti'ya't. Lā' ū'tza' tū' talīmaknīlh huan Rahab.

³² Tū' tasqui'nī que ā'chulā' na'iccālihuaniyāni' ā'makapitzīn antī ixtalīpāhuan Dios. Tū' icka'lhī quilhtamacuj para na'iccāhuaniyāni' a'ntūn tatlahualh Gedeón lā' Barac lā' Sansón lā' Jefe lā' David lā' Samuel lā' ixa'cta'sana'ni'n Dios. ³³ Xlaca'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' ū'tza' talītlajalh ā'makapitzīn xcānsipejni', lā' ixtamāpa'ksī. Lā' como ixtatlahua a'ntūn tzey, Dios cāsicua'lanālīlh chuntza' a'nchī ixcāhuanini't. Lā' ā'makapitzīn ixcālakmānūcan huan leones. Lā' Dios cāmaktāyalh lā' chuntza' tū' cāmaknīca. ³⁴ Lā' ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac cā'macscutnu'. Lā' xlaca'n tū' talhculh. Lā' ā'makapitzīn ixcāmaknīcu'tuncan con espada. Lā' xlaca'n tapūtaxtulh. A'yuj xlaca'n tū' lej lactli'hui'qui ixtahuanī't, Dios cāmātli'hui'quilh. Lā' tū' ixtajicua'n. Ixtatlahua guerra lā' ixtamakatzā'la ixtā'ca'tzaca'n. ³⁵ Lā' makapitzīn puscan, Dios cāmālakahuanīni'chokolh ixcamana'ca'n, a'ntī ixtanīnī'tcus.

Lā' ā'makapitzīn tachi'xcuhū't cāmāpātīnīca hasta lhān tanīlh. Palh xlaca'n ixtakalhtatzē'kli palh ixtakalhlaka'ī, tū' ixcāmāpātīnīca. Pero xlaca'n tū' takalhtatzē'kli, como ixtaca'tzī que ixtaka'lhīlh ixquilhtamacujca'n a'ntū xatzey a'xni'ca' Dios nacāmālakahuanīchoko huan nīnī'n. ³⁶ Lā' ā'makapitzīn lej cālakapalaca lā' cākēsno'kca. Lā' ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n lā' cātūpixui'līca cadenas. ³⁷ Lā' ā'makapitzīn cāmūta'lamaknīca. Lā' ā'makapitzīn cālīxua'ta'pitzica līxua'ta'n. Lā' ā'makapitzīn cālīmaknīca espada. Lā' ā'makapitzīn chū ixtatejeni'ntlā'huan lā' ixtalhakā' ixko'xka' borrego lā' chivos. Lā' lacpobres ixtahuanī't. Lā' ixcālakmaka'ncan lā' ixcāmāpātīnīcan. ³⁸ Lā' ixtatzā'latlā'huan nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't lā' nac cā'kēstīnī'. Lā' ixtahui'lāna' nac lhu'cu' lā' na ixtampīn chíhuix. Xalanī'n nac quilhtamacuj lej ixtaca'tzanca'tzī, lā' tū' līmakuan ixtatā'lahui'lāna' con xlaca'n, huā' tamā'na lactzey tachi'xcuhū't. ³⁹ Huā' tamā'na tachi'xcuhū't lej ixtalīpāhuan Dios lā' ixtamāpāxuhū' Dios. Lā' a'yuj ixtalīpāhuan Dios, xlaca'n tū' tamaklhtini'nkō'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāhuanīlh que ixcāmāxquī'lh. ⁴⁰ Dios, xla' ixlacasqui'n que xlaca'n ixquincātaka'lhīni', como Dios quincācxui'līni'nī'ta'ni' a'ntū más xatzey. Lā' xla' naquincātlahuayāni' xalacuan quina'n a'cxtim con xlaca'n.

12

Tasqui'nī namaksca'tāuj Cristo

¹ Quina'n ca'tzīyāuj a'nchī huan tamā'na chi'xcuhū'n ixtalīpāhuan Dios. Lā' a'yuj tapātīni'lh, xlaca'n tū' tataspi'tchokolh na ixtej Dios. Lā' quina'n cacāmaksca'tui xlaca'n.

Lā' chuntza' camakxtekkō'uj a'ntū quincāmāmakchuyiyāni' na ixtej Dios. Lā' tū'tza' catlahuáuj a'ntūn tū' tzey, a'yuj jicslīhua' makxtekāuj. Lā' tū' cajicluhá'uj natlahuayāuj ixtapuhuān Dios. ² Lā' chuhua'j capāstacui Jesucristo. Quina'n kalhlaka'ī'yāuj que Jesucristo quincāmāpūtaxtūnī'ta'ni'tza'. Lā' xla' naquincāmaktāyayāni' nakalhlaka'ī'yāuj ā'chulā' līhuan lahui'lāna'ujcus. Xla' lej pātini'lh a'xni'ca' nīlh nac cruz. Lā' a'yuj lej lakmaka'nca lā' a'yuj lej pātini'lh, xla' pātikō'lh como ixca'tzī que ā'calistān lej napāxuhua. Lā' chuhua'j huī' na ixpāxtūcāna'j Dios nac a'kapūn a'nlhā tā'māpa'ksini'n Dios.

³ Capāstactit a'nchī pātini'lh Jesucristo lā' a'nchī ixtatā'lāsta'la huan chi'xcuhūi'n a'ntī ixtaca'tzanca'tzī. Chuntza' tū' cajicluhua'tit a'yuj pātini'mpā'na'ntit. Lā' tū' camakxtektit natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. ⁴ A'yuj a'katunu' hui'xina'n tlahua'cu'tunā'tit a'ntūn tū' tzey, lej lītanūni'ni'ta'ntit natlahua'yā'tit xmān a'ntūn tzey. Lā' a'yuj jicslīhua' pero ū'tza tū' cātalimāknīni'ta'ni'. ⁵ Chō'la pātza'nkāni'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'nlhā Dios quincāchihuīna'maxquī'yāni' lā' quincālaktzī'nāni' hua'chilh ixcamana'. Chuntza' huan: Xa'nca capāstacti a'xni'ca' mā'a'kahuāniyāni' Dios.

Tū' caji'clhua' a'xni'ca' xla' quilhnīyāni'.

⁶ Dios cāmā'a'kahuāni ixlīhuākca'n a'ntī cāpāxquī'.

Lā' cāmāpātini' ixlīhuākca'n a'ntī cālaktzī'n hua'chi ixcamana'.

⁷ Capātītīt a'xni'ca' cāmāpātiniyāni'. Palh Dios cāmā'a'kahuāniyāni', chuntza' tasu'yu que cālaktzī'nāni' hua'chi ixcamana'. Lej tasqui'nī que kalhatin xatāta' namā'a'kahuāni ixcamana'. ⁸ Dios cāmā'a'kahuāni ixlīhuākca'n ixcamana'. Lā' palh tū' cahuā ixcāmā'a'kahuāni' chuntza' ixtasu'yulh que hui'xina'n tū' stu'nca' ixcamana'. ⁹ A'xni'ca' quincātamakastacni' quintāta'ca'n, ixquincātamāpātiniyāni'. Lā' quina'n ixcā'a'cnīni'ni'yāuj. Lā' ā'chulā' tasqui'nī quina'n na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios a'ntī cāmā'a'nani' quilīca'tzīnca'n, lā' chuntza' naka'lhīyāuj quinquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁰ Quintāta'ca'n a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n ixquincātamāpātiniyāni' chu a'nchī ixtapuhuān. Xlaca'n ixtalacasqui'n que līlacatejtin ixlātā'kchokouj nac huā'mā' quilhtamacuj. Lā' nā Dios quincāmāpātiniyāni', como quincāpāstacāni'. Xla' lacasqui'n que quina'n lactzey nalayāuj hua'chi xla'. ¹¹ A'xni'ca' quincātamāpātiniyāni', tū' lipāxuhuyāuj. Lā' a'yuj quincātamālakaputzīyāni', ā'calistān quincātlahuayāni' lactzey lā' lipāxuj, palh chuntza' līasca'tāuj.

Lījicua' palh tū' na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios

¹² Lā' chuhua'j calāmāhuixcāni'tit lā' tū' catalactlajītāya'tit. ¹³ Xa'nca catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Lā' chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xlaca'n a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' chuntza' xlaca'n tū' catitatonkopūlh.

¹⁴ Ca'cs catahui'la'tit con ixlīhuākca'n tachi'xcuhūi't. Catlahua'tit xmān a'ntū līmakuan. Palh kalhatin tū' makxtekcū'tun de tlahua talaclē'i', xla' tū' catitā'latahui'lh Dios. ¹⁵ Dios lej lakalhu'manīni'n. Camakxtektit que xla' nacāmaktāyayāni' milīhuākca'n. Tū' cataxtutāya'tit na ixtej Dios nīn kalhatin de hui'xina'n. Palh kalhatin taxtutāya, chuntza' cāmāmakchuyī ā'makapitzīn a'nchīn takalhlaka'ī'. ¹⁶ Tū' catlahua'tit talākālhi'n. Tū' calakmaka'ntit a'ntū ixlā' Dios, hua'chi Esaú. Xla' como ixuā'yancu'tun, stā'lh ixherencia a'ntū ixlā' ixlalh como xla' līmaksāsti' ixuanī't. ¹⁷ Lā' hui'xina'n ca'tzīyā'tit que ā'calistān xla' ixlacasqui'n que ixmaxquī'palaca huan herencia. Lā' tū' maxquī'ca. Xla' ixcalhuan como xtāpalīcu'tulh a'ntū ixtlahuanī't. Lā' tulalh xtāpalīlh.

¹⁸ Hui'xina'n tū' ixui'lāna'ntit a'ntza' a'xni'ca' Dios māstā'lh huan ley nac kēstīn a'nlhā huanican Sinaí. Huan israelitas xalanī'n makāntza' tatapajtzūlh huan nac Sinaí. Talaktzī'lh huan lamana' lā' huan cā'pucsua' lā' huan maklipni'. ¹⁹ Takaxmatli lakatin trompeta lā' lakatin tachihuīn. Lā' a'xni'ca' takaxmatli ixtachihuīn Dios, xlaca'n tasqui'nli que tū'tza' ixtakaxmatli. ²⁰ Lā' lej tajicua'lh a'xni'ca' Dios hualh que nīn tintī' ī'xa'malh huan ixtūtza'n huan kēstīn. Lā' nā hualh que palh lakatin animal natāya a'ntza' ka'lhī nalīlacata'lamaknīcan chihuix. ²¹ Lā' a'ntīn talaktzī'lh huā'mā', lej tajicua'lh. Lā' nā Moisés hualh: "Icxpipimā' como lej icjicua'n".

²² Hui'xina'n tū' chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit nac ā'lakatin kēstīn a'nlhā huanican Sión lā' nac cā'lacchicni' a'nlhā hui' Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn lā' huanican Jerusalén. Lā' a'ntza' lej ta'a'nan lhūhua' ángeles. ²³ Lā' a'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn a'nlhā tatakēxtimīnī't lā' tamācā'tanimā'na Dios a'ntī xapū'la ixcamana' Dios, a'ntīn tatzo'kni' ixtacuīni'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' hui' Dios. U'tza' a'ntī nacājuzgarlikō' ixlihuākca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' nā a'ntza' tahui'lāna'ncha' ixlīca'tzīnca'n a'ntīn tanīnī'ttza' lā' Dios cātlahuani't xalacuan. ²⁴ Hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que Jesucristo ū'tza' a'ntī māpūtaxtūnu'n. Xla' lacāxtlahuani't huan xasāsti' convenio. Lā' ixka'lhni' Jesucristo cāche'kē'ni' ixa'clhcunucca'n huan tachi'xcu'huī't. Lā' chuntza' huan lē'ksajna' a'ntū ixka'lhni' Jesucristo, ū'tza' más xatzey lā' tū' hua'chi a'ntū mālacnūlh Abel.

²⁵ Cakaxpa'ttit a'ntū huan Dios. Cāmāpātīnīca a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'lh Moisés a'ntīn Dios māchihuīnīlh. Lā' ā'chulā' naquincāmāpātīnīyāni' palh tū' kaxmatcu'tunāuj Dios a'nchī chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Makāntza' Dios chihuīna'lh a'xni'ca' ixtatakēstoknī't huan israelitas pajtzu nac Sinaí. Lā' huan ti'ya't tachiquilh. Lā' chuhua'j Dios huanī't: “Quit na'icchiquipala huan ti'ya't. Lā' tū' xmān huan ti'ya't. Nā na'icchi qui huan a'kapūn”. ²⁷ Lā' huā'mā' huanicu'tun que natasputkō' ixlihuāk a'ntū cāmā'a'nanīnī't. Lā' natachoko xmān a'ntūn tūla xakā'līcan. ²⁸ Quina'n natā'latahui'layāuj Dios a'nlhā xla' māpa'ksīni'n a'nlhā tāyani' para pō'ktu. Chuhua'j namaxqui'yāuj pāxcatca'tzī Dios lā' na'a'cnīni'ni'yāuj lā' namācā'tanīyāuj chu a'nchī hua'chi xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlistu'ncua' que Dios hua'chi lakatin ka'tla' lamana' como xla' nacāmāpātīnī xla'ca'n a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'.

13

Palh xa'nca nalatā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmāpāxuhūiyāuj Dios

¹ Calāpāxqui'tit milihuākca'n como hui'xina'n litā'timīn. ² Camānū'tit na minchicca'n a'ntīn taminācha' de makat. A'makapitzīn a'ntīn chuntza' tatlahuani't, xla'ca'n tamānūnī't ángeles na ixchicca'n, a'yuj xapū'la tū' ixtaca'tzī palh xla'ca'n ángeles ixtahuani't.

³ Tū' cacāpātza'nkātī a'ntī cāchī'canī't. Cacālakalhu'ma'ntit de xla'ca'n hua'chilh nā hui'xina'n xatachī'ni'n con xla'ca'n. Lā' tū' cacāpātza'nkātī a'ntīn tapātīnī'mā'na. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chilh nā hui'xina'n ixpātīnī'ntit hua'chi xla'ca'n.

⁴ Lej tzey tapūchahuacan. Tū' līmakuan tlahuacan talākālhi'n. Dios nacāmāpātīnī xla'ca'n a'ntīn tatlaha talākālhi'n lā' ā'catūhuā hua'chi huā'mā'.

⁵ Tū' xmān capāstactit a'nchī nalīka'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuj catahui'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh tū' lhūhua'. Dios huanī't: “Pō'ktu na'ictā'latahui'layāni'. Tū' maktin ictimakxteknī'”. ⁶ Lā' ū'tza' tū' catilījicua'uj. Tzē nahuanāuj:

Huan Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Tū' ictijicua'ni'lh a'ntū naquintatlahuani' tachi'xcu'huī't.

⁷ Cacāpāstactit xla'ca'n a'ntīn pū'la cāmāsu'ni'ni' ixtachihuīn Dios. Capāstactit a'nchī xla'ca'n ixtalīlatlā'huan. Lā' cacāmaksca'ttit xla'ca'n.

⁸ Jesucristo tū' taxtāpālī. Xla' pō'ktu chū'tza' a'nchī ixuanī't xapū'la lā' hasta chuhua'j lā' para pō'ktu. ⁹ Tū' catamakxtektit que nacāmāsu'ni'yāni' ā'tāpātīn līmāscā'tīn a'ntūn tū' hua'chi kalhlaka'ī'yā'tit chuhua'j. Dios ū'tza' a'ntī quincāmaktāyayāni' a'nchī nalatā'kchokoyāuj chu a'nchī xla' lacasqui'n. Huan līmāscā'tīn ixpālacata a'ntū hua'can, huā'mā' tū' quincāmaktāyayāni'. A'yuj ā'makapitzīn ta'a'kahuāna'ni' huan tamā'na līmāscā'tīn, huā'mā' tū' cāmaktāya xla'ca'n.

¹⁰ Huan sacerdotes a'ntīn tascuja na ixlītokpānca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macsti'na'j de huan ixquinīca'n animalhna' a'ntū mālacnūni'can Dios. Xtunc huan lē'ksajna' a'ntū mālacnūni'canī't Dios a'ntū quincāmāpānūni'yāni' quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' lē'ksajna', ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Huan chi'xcu' a'ntī xapuxcu' sacerdote, xla' lē'n ixka'lhni' animalhna' xatamāknīn hasta huan nac lītokpān a'nlhā huanican Lej

Tasicua'lanālīn a'nlhā ixlīlakatu' cuarto. Lā' a'ntza' mālacnūni'can Dios huan ka'lhni' para nacāmāpānūni' ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. Lā' ixmacni'ca'n huan animal-hna' a'ntū xatamaknīn, huan tamā'na cāmāxtucan de huan ka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' cālhcuycan. ¹² Lā' nā Jesús nā māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni'. Lā' a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh como ixka'lhni' ixcālīmāpānūni'cu'tun ixtalaclē'i'ca'n huan tachi'xcuui't. ¹³ Lej lakmaka'nca Jesucristo a'xni'ca' māxtuca de huan xaka'tla' cā'lacchicni' lā' xtokohua'ca'ca huan nac cruz. Lā' quina'n como kalhlaka'i'yāuj, ka'lhī nā napātīyāuj a'xni'ca' quincātalakmaka'nāni' por ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac quilhtamacuj tintī' huan cā'lacchicni' a'ntū natahui'la para pō'ktu. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'lakatin cā'lacchicni' a'ntū nalaktzī'nāuj ā'calistān. ¹⁵ Tū'tza' mālacnūni'yāuj Dios huan xatamaknīn animalhna'. Līmakuan namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Lā' ū'tza' hua'chi lē'ksajna'. Lā' tasquī'nī namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Tū' capātza'nkātīt natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capātza'nkātīt nalāmaktāya'yā'tit. U'tza' huā'mā' a'ntū lipāxuhua Dios.

¹⁷ Cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' nac huan lītōkpānna'. Lā' catlahua'tit a'ntū xlaca'n cātahuaniyāni'. Xlaca'n cāmaktaka'lhāni' hui'xina'n como talacasquī'n que xa'nca nakalhlaka'i'yā'tit. Xlaca'n natamaxquī' cuenta Dios a'nchīn tascuja. Xlaca'n con tapāxuhuān natasuja palh natlahua'yā'tit a'ntū nacātalīmāpa'ksiyāni'. Lā' palh tū' nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit, xlaca'n natalīlakaputza. Lā' huā'mā' tuntū' caticātlahuani'ni' hui'xina'n.

¹⁸ Cakalhtō'ka'tit por quit. Lā' quit icca'tzī que ictlōkentaxtūlh a'ntū Dios quilīmāmacū'lh como pō'ktu ictlahuacu'tun a'ntūn tzey. ¹⁹ Iccāsquī'ni'yāni' que lej caquilālīkalhtō'ka'uj hui'xina'n que Dios palaj naquimacā'nācha' a'nlhā hui'lāna'ntit.

Huan līscua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' a'ntī cāmātzta'ta'tī' qui'a'clhcunucca'n. Xla' mālahuanīchokolh Jesucristo. Lā' Jesucristo nīlh lā' chuntza' līxapalh ixka'lhni' quintalaclē'i'ca'n. Lā' chuntza' līlacāxtlahualh huan convenio a'ntū lej tzey lā' a'ntū natāyani' para pō'ktu. Lā' chuhua'j xla' pō'ktu quincāmaktaka'lhāni'. ²¹ Lā' Dios cacāmaxquī'ni' ixlīhuāk a'ntū nacāmaktāyayāni' natlahua'yā'tit ixtapuhuān. Lā' nā quina'n caquincātlahuani' Dios chu a'nchī xla' lacasquī'n por ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo para pō'ktu. Amén.

²² Tā'timīn, lej iccāsquī'ni'yāni' que līlacatzucu nalakapūtle'keyā'tit a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni' nac huā'mā' carta. Tū' lej lhmā'n huanmā' carta a'ntū i'ccātzo'knuni'nī'ta'ni'. ²³ Iccāmāca'tzīnīcu'tunāni' que makxtekcanī'ttza' Timoteo. Lā' chuntza' tū'tza' tachī'n. Lā' palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'xni'ca' na'iccālaka'nāchāni' hui'xina'n.

²⁴ Cacāsalarlī'tit ixlīhuākca'n huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpān. Lā' cacāsalarlī'tit ixlīhuākca'n ā'makapitzīn a'ntīn takalhlaka'ī'. Huan tā'timīn xalanī'n nac Italia cāmācā'ni'yāni' saludos.

²⁵ Lā' Dios cacāsīcua'lanālīkō'ni' milīhuākca'n hui'xina'n. Amén.

Huan Carta a'ntūn Tzo'kli Santiago

Litzucuca huan carta

¹ Quit, Santiago, ictzo'ka huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Dios lā' huan Māpa'ksini' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yāni' saludos milihuākca'n israelitas a'ntin tapa'ksiyā'tit con Dios, a'nti a'kahua'nī'ta'ntit.

Huan tapāstacna' a'ntū Dios māstā'

² Tā'timīn, catahui'la'tit con tapāxuhuān a'yuj cāpātle'keni'yāni' lej lhūhua' catūhuā por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo. ³ Ca'tzi'yā'tittza' a'xni'ca' cāpātle'keni'yāni' huā'mā' lā' palh tū' makxtekā'tit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī natāyani'yā'tit. ⁴ Lā' pō'ktu natāyani'yā'tit, lā' chuntza' nalisca'tā'tit a'nchī xa'nca natalā'kchokoyā'tit lā' a'nchī nalitlōkentaxtūkō'yā'tit ixlīhuāk a'ntū ixtapuhuān Dios.

⁵ Palh hui'xina'n tū' māchekxiyā'tit a'nchī nalilatā'kchokoyā'tit xa'nca, casqui'ni'tit Dios lā' xla' nacāmāmāchekxiyāni'. Xla' lej cāmaktāya ixlīhuāk huan tachi'xcuhū't chu a'nchī tasqui'nī lā' tū' cālacatā'quī'. ⁶ A'xni'ca' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit catūhuā Dios, napuhua'nā'tit que Dios stu'ncua' nacātamaxqui'yāni'. Lā' tū' maktin tipuhua'nā'tit que Dios tū' caticāmaxqui'ni'. Lā' a'nti puhuan que Dios tū' catimāstā'lh, xla' tū' xmān tāpātīn ixtapāstacna' ka'lhī. Xla' hua'chi a'xni'ca' huan ū'ni' lakaxtim mā'kchoko huan xasipej mar. ⁷ A'nti puhuan chuntza', Dios tū' catimaxqui'lh a'ntū nasqui'ni'. ⁸ A'ntin tū' xmān tāpātīn tapāstacna' taka'lhī, xlaca'n tū' maktin taca'tzi a'ntū natatlahua.

⁹ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti chu catīhuāya tachi'xcuhū't, calīpāxuhua'tit como Dios cālaktzi'nāni' tū' hua'chi chu catīhuāya tachi'xcuhū't. ¹⁰ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, a'nti lacricos, calīpāxuhua'tit como māchekxiyā'tit que Dios laktzi'n mintumīnca'n hua'chilh nīn tuntū' ixtapalh. Huan ricosnu' natasputa hua'chi lakatin xa'nat. ¹¹ A'xni'ca' lej chi'chini'n huan chi'tin scōhuan, lā' huan xa'nat yuja. Lā' huan ixlitzēhuanī't xla' sputa. Lā' nā chuntza' talīsputa huan ricosnu' līhuan tatlahua ixnegocioca'n.

A'nchī napātīnī'ncan lā' natāyani'can

¹² Līpāxūj tahuilāna' xlaca'n a'nti lej līlacatejtin tapātī a'ntū cāpātle'keni'. Palh xlaca'n natatāyani', nataka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' xasāsti' quinquilhtamacujca'n xla' hua'chi lē'ksajna' a'ntū Dios cāmālacnūni' a'ntin tapāxqui'. ¹³ Lā' palh kalhatin chi'xcu' puhuan que natlahua a'ntūn tū' tzey, tū' cahualh que Dios māpuhuanīlh a'ntūn tū' tzey. Dios tū' maktin puhuan natlahua a'ntūn tū' līmakuan. Lā' xla' tū' cāmāpuhuanī huan tachi'xcuhū't que catatlahualh a'ntūn tū' līmakuan. ¹⁴ A'xni'ca' kalhatin chi'xcu' puhuan natlahua a'ntūn tū' līmakuan, xla' māni' ixtapāstacna' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Lā' palh xla' tlahua chu a'nchī ko'hua'jua' ixtapāstacna', chuntza' ka'lhī ixtalacē'i'. Lā' ā'chulā' tlahuatēlha a'ntūn tū' tzey. Lā' ū'tza' nalīnī.

¹⁶ Lej stu'ncua' a'ntū iccāhuanimā'ni'. Lā' tū' cata'a'kxokotit, tā'timīn. ¹⁷ Huāk xatzey catūhuā a'ntū quincātamaxqui'nī'tā'ni', huāk macamīn Dios. A'nti quincāmāxqui'ni' huāk a'ntūn tzey xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh a'ntūn tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Tū' maktin taxtāpalī nīn macsti'na'j. ¹⁸ Dios quincātamaxqui'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n chu a'nchī xla' ixtapuhuān. Quincātamaxqui'ni' quinquilhtamacujca'n xasāsti' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' chuntza' quina'n xapū'la' kalhlaka'ī'nī'ta'uj. Lā' ā'calīstān lhūhua' ā'makapitzīn natakahlaka'ī'.

A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj

¹⁹ Lā' capāstactit huā'mā', tā'timīn. Lā' milihuākca'n xa'nca cakaxpa'ttit ixtachihuīn Dios. Lā' capāstacna'ntit pū'la para nachihuīna'nā'tit, lā' tū' na'a'kchipinā'tit.

²⁰ Huan tā'kcha quincāmāmakchuyiyāni'. Lā' chuntza' tūla tlahuayāuj ixtapuhuān Dios.

²¹ Camāpānūkō'tit ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'. Calīhui'lī'tit

que natlahua'yā'tit ixtapuhuān Dios. Lā' catlahua'tit cuenta a'ntū huan ixtachihuīn Dios a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit. U'tza' a'ntū cāmāca'tzīnīni' a'nchī nacālīmāpūtāxtūyāni'.

²² Ca'a'kahuāna'ni'tit huan ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān cakaxpa'ttit. Palh puhua'nā'tit que xmān tasqui'nī nakaxpa'tā'tit, mē'cstua'n ta'a'kxokoyā'tit. ²³ A'ntī xmān takaxmata ixtachihuīn Dios lā' tū' ta'a'kahuāna'ni', xla'a'n hua'chi kalhatin chi'xcu' a'ntī talakjū nac espejo. ²⁴ Lā' xmān ixa'cstu laktzī'ncan a'nchī huani't ixlacan lā' a'n lā' chu tuncan pātza'nkā a'nchī ixuanī't. ²⁵ Lā' tū' chuntza' xla'a'n a'ntīn cuenta tatlahua huan xatzey ixtachihuīn Dios a'ntūn quincāmāca'tzīnīyāni' a'nchī nalīpūtāxtūyāuj. Lā' palh xla'a'n tū' tamakxteka ta'a'kahuāna'ni', lā' palh tū' tapātza'nkā a'ntū huan, chuntza' Dios nacāsīcua'lanālī ixlīhuāk a'ntūn tatlahua.

²⁶ Lā' palh chā'tin chi'xcu' huan que a'kahuāna'ni' Dios, lā' tūla māpa'ksī ixquilhni' xla' ixa'cstu ta'a'kxoko. Xla' tū' stu'ncua' a'kahuāna'ni' Dios. ²⁷ A'ntū Dios lacasqui'n que natlahuayāuj quina'n a'ntī stu'ncua' kalhlaka'ī'yāuj xla' chuntza': cacāmaktāyauj huan lacxcamanīn lā' huan lakapūtnu' a'ntīn tapātīni'n lā' pō'ktu cataxtunquīuj de ixlīhuāk xako'hua'jua' a'ntū xala' nac quilhtamacuj.

2

Tasqui'nī nacālaktzī'nāuj huan tachi'xcu'huī't chu a'cxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit a'cxtim milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn kalhlaka'ī'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo a'ntī lej xaka'tla'. ² Na'iccāhuanīyāni' lakatin tamālacastuc. Kalhatu' chi'xcu'huī'n tatanū na milītokpānca'n. Kalhatin xla' rico lā' ka'lhī ixmacatzātzāt de oro lā' ixlu'xu' lej xafino. Lā' huan ā'kalhatin xla' pobre lā' xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Lā' hui'xina'n más a'cnīni'ni'yā'tit a'ntīn ka'lhī xatzey ixlu'xu' lā' huani'yā'tit: “Hui'x catahui'la' huā'tzā' nac xatzey silla”. Lā' huan pobre huani'yā'tit: “Hui'x catāyachī a'jnanu' o catahui'la' nac piso pajtzu na quintojon”. ⁴ Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu que puhua'nā'tit que ā'makapitzīn chi'xcu'huī'n más xalacuan. Palh chuntza' tlahua'yā'tit hui'xina'n, tū' tzey mintapāstacna'ca'n.

⁵ Tā'timīn, lej iccāpāxqui'yāni' lā' iccāhuanīcu'tunāni' huā'mā'. Dios cālacsacnī't a'ntī lacpobresni'. Lā' a'yuj pobres xla'a'n, Dios cālaktzī'n hua'chi ricosnu', como talīpāhuan Dios lā' chuntza' natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. Lā' nā ixlīhuāk a'ntīn tapāxqui' Dios ixlīhuākca'n natatanū a'nlhā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Lā' hui'xina'n cālalmaka'nā'tit huan tī lacpobres. Lā' cā'a'cnī'ni'ni'yā'tit huan ricos. Lā' huan ricos ū'tunu'n a'ntīn cātāmāpātīnīyāni'. Lā' xla'a'n cātāmālacapū'yāni' hui'xina'n. ⁷ U'tunu'n huan ricos a'ntī ko'hua'jua' talīchihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. U'tza' a'ntī hui'xina'n tā'tapa'ksī'yā'tit.

⁸ Ixlīmāpa'ksīn Dios a'ntūn tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: “Nacāpāxqui'ya' huan ā'makapitzīn chu a'nchī pāxqui'ca'na' mē'cstu”. Palh hui'xina'n a'kahuāna'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' xa'nca tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit makapitzīn lā' ā'makapitzīn huampala cālalmaka'nā'tit, chuntza' tlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan, lā' chuntza' hui'xina'n laclī'pinā'tit chu a'nchī huan huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh kalhatin chi'xcu' nakalhlaka'ī' ixlīhuāk huan ixley Dios lā' xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni', huā'mā' chi'xcu' laclē'n como tū' a'kahuāna'ni'kō'lh huan ley, lā' a'yuj xmān lakatin līmāpa'ksīn a'ntūn tū' a'kahuāna'ni'lh. ¹¹ Dios hualh: “Tū' timakpuscātīni'na”. Lā' nā chuntza' hualh xla': “Tū' timaknīni'na”. Palh kalhatin a'ntī namaknīni'n, xla' nalacclē'n lā' a'yuj tū' makpuscātīni'nī't. ¹² Dios quincāmaktāyayāni' lā' chuntza' tū' naquincāmāpa'ksīyāni' huan a'ntū ko'hua'jua'. Lā' chuntza' palh tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey, Dios naquincājuzgarlīyāni'. Lā' ū'tza' calīchihuīna'ntit lā' catlahua'tit a'ntūn tzey. ¹³ Dios, a'xni'ca' najuzgarlī, tū' caticālakalhu'malh a'ntīn tū' talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' xla' xmān nacālakalhu'man a'ntīn talakalhu'malh ā'makapitzīn. Lā' a'ntīn talakalhu'manī't ā'makapitzīn, xla'a'n tū' catitajīcua'lh a'xni'ca' najuzgarlī Dios.

A'nchī xa'nca kalhlaka'ī'can

¹⁴ Tā'timīn, palh kalhatin chi'xcu' huan que lipāhuan Dios lā' xla' tū' tlahua a'ntūn tzey, chu tlakaj huan palh lipāhuan. ¹⁵ Palh kalhatin quintā'tin spu'tni' ixluxu' lā' tū' ka'lhī a'ntū nahua' ¹⁶ lā' makapitzīn de hui'xina'n tahuani: “Dios casicua'lanālini' lā' camaxquī'ca' milu'xu' lā' camāhuī'ca'”, lā' a'ntī tahuani chuntza' nīn tuntū' tamaxquī', chuntza' nīn tuntū' ixpālacata palh tahuani que talipāhuan Dios. ¹⁷ Palh kalhatin chi'xcu' huan palh lipāhuan Dios, lā' tū' maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan que lipāhuan Dios. Xla' hua'chi kalhatin xanīn como huan xanīn tuntū'tza' tlahua.

¹⁸ Chō'la kalhatin nahuan: “Makapitzīn xmān talipāhuan Dios, lā' ta'a'nan ā'makapitzīn a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey”. Palh chuntza' ixquihuanica quit xa'icualh: “¿Chichū nalītasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh tū' tlahua'ya' a'ntūn tzey? Pero quit ictlahua lej xatzey. Lā' chuntza' lītasu'yu palh quit iclipāhuan Dios”. ¹⁹ Hui'x puhua'na' que xmān kalhatin Dios. Lā' chuntza' tzey. Lā' nā chuntza' tapuhuan huan xako'hua'jua' espīritus a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Lā' xlaca'n taxpipi porque lej tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x tū' māchekxī'ya'. Na'icmāsu'ni'yāni' que chu tlakaj a'ntī huan palh lipāhuan Dios lā' palh tū' tlahua a'ntū xalacuan. ²¹ Quixū'yāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, como hua'chi lē'ksajna' Dios, huan ixo'kxa' a'ntī ixtacuīni' Isaac. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh que Abraham lej tzey chi'xcu' por ixpālacata a'ntūn tlahualh. ²² Chuntza' māchekxīcan que Abraham ixlipāhuan Dios lā' ū'tza' xla' lītlahualh a'ntū xalacuan. Lā' a'xni'ca' Abraham tlahualh huā'mā' a'ntū lej tzey, ū'tza' lītasu'yulh que Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Lā' chuntza' tlōkentaxtūca chu a'nchī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan: “Abraham ixlipāhuan Dios. Lā' ū'tza' Dios lej xatzey līlaktzī'lh Abraham”. Lā' Dios hualh que Abraham ixamigo.

²⁴ Lā' chuntza' hui'xina'n ca'tziyā'tittza' que Dios xalacuan cālaktzī'n tachi'xcu'huī't tū' xmān por ixpālacata talipāhuan Dios. Nā tasqui'nī que xlaca'n natatlahua a'ntū xalacuan. Lā' chuntza' natasu'yu palh talipāhuan Dios. ²⁵ Lā' nā chuntza' pātlekeni'lh Rahab a'ntī lej ixka'lhī lhūhua' ixmakchi'xcu'. Xla' cāmaktēkli tatachokolh na ixchic huan chi'xcu'huī'n a'ntī Josué cāmācamlh. Lā' cāmātzē'kli lā' cāmaktāyalh para natataxtu de huan nac cā'lacchicni' nac ā'kantīn tej. Lā' ū'tza' Dios līlaktzī'lh lej tzey puscāt huan Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj como ka'lhīyāuj quimacni'ca'n lā' quilīca'tzīnca'n. Lā' nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n, como lipāhuanāuj Dios lā' nā tlahuayāuj a'ntū xalacuan.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tā'timīn, más xatzey palh tū' lhūhua' de hui'xina'n nala'yā'tit milimākalhtō'kē'ni'nī'nca'n na milītokpānca'n. Ca'tziyā'tit hui'xina'n que xlaca'n a'ntī tamāsu'yu más lipalha' nacājuzgarlīcan. ² Quina'n quilīhuākca'n a'katunu' tlahuayāuj a'ntūn tū' tzey. Lā' palh kalhatin chi'xcu' tzē māpa'ksī ixquilhni' lā' chuntza' tzē māpa'ksī ixlīhuāk ixmacni'. Lā' xla' tzeyā chi'xcu'. ³ Hua'chi huan cahuāyuj, cāmākalhnūyāuj freno na ixquilhni'ca'n. Lā' chuntza' tzē nacāmāpa'ksīyāuj. Lā' nata'a'n chu a'nlhā quina'n lacasqui'nāuj. ⁴ Lā' nā hua'chi huan barcos a'ntū lej lakka'tla'n. Lā' a'ntū pūxui'tican lej ti'na'j. Lā' a'yuj huan ū'ni' lej xatli'huī'qui tampi'talē'n huan barco, huan piloto tzē nalē'n chu a'nlhā lacasqui'n, a'yuj ti'na'j a'ntū pūxui'tican huan barco. ⁵ Lā' chuntza' quinquilhni'ca'n. Lā' a'yuj ti'na'j quinquilhni'ca'n lītasu'yu que līka'tla'jca'tziyāuj. Lā' huan skoyāt a'yuj mactzina'j macscut pero tzē namāquilhtī lakatin ka'tla' cā'qui'huī'n. ⁶ Lā' quinquilhni'ca'n hua'chi skoyāt como cālactlahua ā'makapitzīn. Quinquilhni'ca'n pūchihuīna'nāuj ixlīhuāk a'ntū lej ko'hua'jua'. Lā' ū'tza' ā'chulā' tū' tzey līlayāuj. Por ixpālacata quinquilhni'ca'n, talālista'la ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't nac cā'quilhtamacuj. Lā' huan ko'ti'ti' ū'tza' a'ntī quincāmāhuanīyāni' a'ntū ko'hua'jua'. ⁷ Lā' chi'xcu'huī'n xlaca'n tzē natamāmānsujlī chuxatūyā animalhna' lā' chuxatūyā spūnnu' lā' chuxatūyā

lūhua' lā' chuxatūyā animalhna' xala' nac mar. Lā' ixlīhuākca'n cāmāmānsujlīca.
⁸ Pero quinquilhni'ca'n tintī' a'ntī tzē namāpa'ksī. Quinquilhni'ca'n pō'ktu huan
 a'ntū ko'hua'jua'. Hua'chilh ka'lhī lilaknīn como quinquilhni'ca'n cāpūlactlahuayāuj
 ā'makapitzīn. ⁹ Lā' con quinquilhni'ca'n pūmacā'tanīyāuj Dios quinTāta'ca'n, lā' nā
 cāpū'a'ksa'nāuj huan ā'makapitzīn tachi'xcuhūit a'ntū Dios tlahuanī't hua'chi xla'.
¹⁰ Lā' māni' na quinquilhni'ca'n taxtu huan tachihuīn a'ntū xatzey lā' huan tachihuīn
 a'ntū ko'hua'jua'. Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' tū' līmakuan. ¹¹ ¿Chu xmān nac lakatin
 mu'sni' taxtu huan xcān xase'ksi' lā' huan xcān cha'chā'klhua'? ¹² Tā'timīn, a'katin
 qui'hui' de a'kalhpauj tūla catitō'ca'lh ixtō'cat xīpa. Lā' xaqui'hui' uvas tūla catitō'ca'lh
 ixtō'ca't a'kalhpauj. Lā' nā chuntza' huan lakatin mu'sni' a'nlhā taxtuhūi' cha'chā'klhua'
 xcān a'ntza' tūla catitaxtulh huan xase'ksi' xcān.

A'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios

¹³ Chō'la makapitzīn de hui'xina'n huī' a'ntī laskalalhna' lā' lhūhua' tamāchekxī lā'
 chuntza' tzē namāsu'yu'yātīt. Calatā'kchokotīt līlacatejtīn lā' chuntza' nalītalacsu'yu
 palh laskalalhna' hui'xina'n. Lā' tū' tika'tla'jca'tziyā'tīt. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n xmān
 lacasqui'nā'tīt que napuhuanca que hui'xina'n lej skalalhna' chuntza' lītasu'yu que
 tū' lej skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' puhuan kalhatīn, a'ntza' lītalacsu'yu
 palh ixtapāstacna' xla' tū' ixa' Dios. Xmān pāstacna'n hua'chi ixtapāstacna' huan
 ko'ti'ti' lā' ixtapāstacna'ca'n chi'xcuhūi'n como tlahuamā' a'ntū lacasqui'n ixmacni'.
¹⁶ A'xni'ca' huan tachi'xcuhūi't xmān talacasqui'n que napuhuanca que xlaca'n lej
 laskalalhna' por ū'tza' talālīsta'la lā' tatlahua ixlīhuāk catūhuā a'ntū lej ko'hua'jua'.
¹⁷ Lā' na'iccāhuanīyāni' a'nchī talīhuanī't xlaca'n a'ntīn taka'lhī ixtapāstacna' Dios.
 Xlaca'n xmān tapāstaca a'ntū lacuan. U'tza' a'ntū más tasqui'nī. Lā' tū' talāsta'la. Lā'
 lacatzucu talātā'chihuīna'n. Lā' lej ta'a'kahuāna'n. Lā' tamaktāya ā'makapitzīn. Lā'
 talaktzi'n a'cxtīm ixlīhuāk. Lā' tatlahua a'ntūn tzey, lā' tū' hua'chi a'ntīn tatasu'yu'
 palh tzeyā chi'xcuhūi'n lā' xmān talī'a'kxokonu'n. ¹⁸ Lā' a'ntīn tū' talāsta'lacu'tun
 con ā'makapitzīn, chuntza' xlaca'n tatlahua a'ntū xatzey, lā' chuntza' tū'tza' cati-
 tatā'lāsta'lacu'tulh huan ā'makapitzīn.

4

Tū' tzey palh lakatiyāuj a'ntū xala' nac quilhtamacuj

¹ Lā' ¿a'chī' lej lāsta'layā'tīt? Hui'xina'n tlahua'yā'tīt chuntza' como lej
 ka'lhīcu'tunā'tīt a'ntū lej ixtapalh tumīn. Lā' huā'mā' tapāstacna' a'ntū ka'lhī'yā'tīt
 tā'lāsta'latanūma' na mi'a'clhcunucca'n con huan xatzey mintapāstacna'ca'n a'ntū
 cātamaxquī'nī'ta'ni' Dios. ² Hui'xina'n lej ka'lhīcu'tunā'tīt catūhuā lā' como tūla
 ka'lhī'yā'tīt, lā' ū'tza' lālīmaknīcu'tunā'tīt hui'xina'n. Hui'xina'n lej lālīlakca'tzani'yā'tīt
 a'ntī ka'lhī catūhuā, lā' como tūla ka'lhī'yā'tīt, lej lālīlacatā'quī'yā'tīt lā' lālītucsā'tīt.
 Lā' tūla ka'lhī'yā'tīt a'ntū lacasqui'nā'tīt hui'xina'n, como tū' squi'ni'yā'tīt Dios.
³ Lā' a'xni'ca' squi'ni'yā'tīt Dios tū' cāmaxquī'yāni', porque tū' xa'nca squi'ni'yā'tīt.
 Squi'ni'yā'tīt hui'xina'n con xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Squi'ni'yā'tīt xmān
 para pāxcat līla'yā'tīt, xmān para a'ntū hui'xina'n lacasqui'nā'tīt. ⁴ Hui'xina'n hua'chi
 kalhatīn puscāt a'ntīn tū' lakspit, como tū'tza' a'kahuāna'ni'cu'tunā'tīt Dios lā' xmān
 tlahua'cu'tunā'tīt a'ntū lacasqui'nā'tīt. ¿Chu tū' ca'tziyā'tīt que a'ntī lej talakatī lhūhua'
 catūhuā xala' nac quilhtamacuj, xlaca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios? A'ntīn tatlahua
 chu a'cxtīm hua'chi xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n tala hua'chi ixtā'ca'tza Dios.
⁵ Chō'la hui'xina'n puhua'nā'tīt que xmān chu tlakaj tatzo'kni' huan na ixtachihuīn
 Dios a'nlhā huan que Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo lā' xla' lacasqui'n
 que xmān xla' naquincāmāpa'ksīyāni' lā' tū' lacasqui'n que naquincāmāpa'ksīyāni'
 ā'kalhatīn. ⁶ Lā' como ū'tza' lacasqui'n Dios, xla' quincāmaktāyayāni', lā' chuntza' tzē
 na'a'kahuāna'ni'yāuj xmān Dios. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios:
 Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.
 Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁷ Lā' hui'xina'n catamakxtektit que Dios nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' tū' catamakxtektit que huan ko'ti'ti' nacāmāpa'ksiyāni'. Lā' chuntza' xla' nacātatzā'lani'yāni'. ⁸ Catapajtzūtīt con Dios lā' xla' nā nacātā'latahui'layāni' hui'xina'n. Lā' hui'xina'n a'ntīn tlahua'yā'tit a'ntū xako'hua'jua', tū'tza' catlahua'tit. Lā' hui'xina'n a'ntī pāxquī'yā'tit Dios lā' nā a'ntū ixla' huan quilhtamacuj, camakxtektit huanmā' xako'hua'jua' mintapās-tacna'ca'n. ⁹ Lā' lej calakaputzatit lā' cacalhua'ntit. Lā' tū'tza' calītzī'ntit lā' tū'tza' capāxuhua'tit por ixpālacata a'ntūn tū' tzey. Camāxana'ntit por ixpālacata mintalaclē'i'ca'n. ¹⁰ Lā' cahua'ni'tit Dios palh hui'xina'n tlahua'ni'ta'ntit a'ntūn tū' tzey lā' Dios nacālalkalhu'manāni'.

Tū' tzey palh a'ksa'nanāuj

¹¹ Tā'timīn, tū' tilālīchihuīna'nā'tit a'ntūn tū' tzey. Palh kalhatin lichihuīna'n ā'kalhatin a'ntūn tū' līmakuan, chuntza' līlakmaka'mā' huan ley a'ntū huan: Calāpāxquī'tit. Xla' puhuan que tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n. Lā' xla' hua'chi juez. Lā' tū' puhuan palh nā xla' laclē'n como lakmaka'mā' huan ley. ¹² Xmān kalhatin Juez a'nan. Xla' ū'tza' māni' Dios. Lā' xla' ū'tza' quincāmaxquī'ni' huan ley que ū'tza' na'a'kahuāna'ni'yāuj. Xla' tzē naquincāmāpūtāxtūyāni' lā' nā tzē naquincāmācā'nāni' nac pūpātīn. Lā' ja'chī' puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'kalhatin?

Tū' ca'tziyāuj a'ntū napātīle'ke lakalī

¹³ Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j mimpālacataca'n hui'xina'n a'ntī lāhuani'yā'tit: “Chuhua'j o lakalī na'a'nāuj nac lakatīn xcānsipej. Lā' a'ntza' natachokoyāuj lakatin cā'ta. Lā' natamāhuana'nāuj lā' nastā'nāuj. Lā' natlajayāuj lhūhua' tumīn”. ¹⁴ Huā'mā' iccāhuaniyāni': Hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit palh nalatā'kchokoyā'tit lakalī. Quina'n hua'chi jinta'lh como huan jinta'lh chuhua'j tasu'yu lā' ixlī'ā'ka'tlā'tus lakspūtpala. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: “Palh Dios lacasquī'n que quina'n natahui'lāyāuj ā'macsti'na'j, ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj”. ¹⁶ Lā' hui'xina'n, tū' kalhasquī'ni'yā'tit Dios tuchū ixtapuhuān. Xmān tlahua'yā'tit a'ntūn tlahuacu'tunā'tit. Hui'xina'n lej ka'tla'jca'tzī'yā'tit. Lā' tū' līmakuan chuntza' tlahua'yā'tit. ¹⁷ Palh kalhatin ca'tzī que tzē natlahua catūhuā a'ntū līmakuan, lā' palh tū' tlahua huā'mā', chuntza' xla' ka'lhī ixtalaclē'i'.

5

A'ntū nacāpātīle'keni' huan ricosnu'

¹ Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n macsti'na'j ixpālacata huan ricosnu'. Catatzuculh tacalhuan lā' catalakaputzalh huan ricosnu' como lej natapātīni'n. ² Huan ixtumīnca'n hua'chilh xamasni'. Lā' huan ixlu'xu'ca'n huāk hua'chilh xatahuā'lani'. ³ Lā' ixoroca'n lā' ixplataca'n hua'chilh huāk xasko'luni'. Xasko'luni' como xlaca'n lactampi'lhni' lā' tū' tamaktāyacu'tun ā'makapitzīn. Xlaca'n lej tamākēxtimīnī't lhūhua' tumīn lā' pajtzutza' huan chi'chini' a'xni'ca' natapātīni'n nac pūpātīn. ⁴ Xlaca'n tū' tamāpalanī't a'ntīn tatā'scujli na ixā'tacuxtuca'n. Pero Dios lacahuāna'huī'. Lā' xla' ū'tza' a'ntī māpa'ksīni'nkō' ixlīhuāk nac a'kapūn lā' ixlīhuāk nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā' a'nchī ta'a'kxoko huan ixtasācua'can por tū' natamāpala. ⁵ Huā'tzā' nac quilhtamacuj huan ricosnu' taka'lhī ixlīhuāk. Lā' lej līpāxūj talīlatlā'huan. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' a'ntū makako'ntīcan lā' namaknīcan. ⁶ Lā' huan ricosnu' tamālācapū' huan chi'xcuhui'n a'ntī xalacuan. Lā' ū'tza' cālīmāknīca. Lā' xlaca'n tū' tatamaktāyalh.

Tasquī'nī naka'lhīyāuj hasta que namimpala Jesucristo

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, līlacatzucu caka'lhī'tit hasta a'xni'ca' namin huan Māpā'ksīni' Jesucristo. Kalhatin chi'xcu' a'ntīn tlahua ixtacuxtu, xla' ka'lhī hasta que lhā nalana'n. Xla' ka'lhī hasta nala xcān pū'la lā' ā'calīstān huampala. ⁸ Hui'xina'n nā lacatzucu caka'lhī'tit. Tū' calakachipini'tit. Palaj namimpala huan Māpa'ksīni'. ⁹ Tū' calāliyāhua'tit. Palh chuntza' tlahua'yā'tit Cristo nacājuzgarliyāni'. Xla' ū'tza' juez. Lā'

palaj namimpala. ¹⁰ Capāstactit hui'xina'n a'nchī tapātini'lh makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' tatāyani'lh. Hui'xina'n chu lakatin nala'yā'tit. ¹¹ Huanāuj que lej ixtapāxuhua xlaca'n a'ntīn tatāyani'lh. Ca'tziyā'tittza' a'nchī litāyani'lh Job. Lā' ā'calistān Dios maxquī'lh lhūhua', como lakalhu'malh.

¹² Lā' chuhua'j na'iccāhuaniyāni' a'ntū lej tasqui'nī. Tū' tihua'nā'tit “por Dios”. A'xni'ca' nahua'nā'tit “stu'ncua'”, xmān “stu'ncua'” nahua'nā'tit. Lā' a'xni'ca' nahua'nā'tit “tū' stu'ncua'”, xmān “tū' stu'ncua'” nahua'nā'tit. Palh tū' chuntza' natlahua'yā'tit, Dios nacāmāpātiniyāni'.

¹³ A'xni'ca' nacāpātle'keni'yāni' catūhuā cakalhtō'ka'tit hui'xina'n. A'xni'ca' lipāxūj lahui'lāna'ntit, catlī'tit a'ntū nalipāxuhua Dios. ¹⁴ A'xni'ca' ī'tza'ca'nā'tit, cacāmāta'sī'tit huan xanapuxcu'nu' a'ntī xalanī'n nac litokpān. Lā' xlaca'n natamin lā' natalikalhtō'ka' lā' natalītlahua aceite huan ī'tza'ca' por ixtacuīni' huan Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh xlaca'n natakalhtō'ka' lā' natakahlaka'ī' que natzeyan, Dios namātzeyī. Lā' palh xla' tlahuanī't a'ntūn tū' līmakuan, Dios namāspūtūnu'ni'. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh tūla makxtekā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' nalālikalhtō'ka'yā'tit. Lā' Dios nacātamātzeyiyāni' hui'xina'n a'ntī ī'tza'ca'nā'tit. Dios tlahua con ixlīmāpa'ksīn a'ntū squi'ni' kalhatin chi'xcu' a'ntīn tzey. ¹⁷ Dios maxquī'lh a'ntū squi'ni'lh Elías a'ntī ixa'cta'sana' Dios. Xla' kalhatin chi'xcu' hua'chi quina'n ixuanī't. Lā' xla' lej squi'ni'lh Dios tū' calalh xcān. Lā' lakatu'tun cā'ta ā'i'tāt tū' lalh xcān. ¹⁸ Lā' squi'ni'pā ā'maktin Dios palh ixlapā xcān. Lā' chuntza' lalh xcān. Lā' chuntza' lana'lh nac cā'tiya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh kalhatin de hui'xina'n tatonkopū lā' palh ā'kalhatin namaktāya para natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ casca'ttit que a'ntī maktāya ā'kalhatin para natlā'huampala na ixtej Dios, chuntza' namāpūtāxtū ā'kalhatin de huan līnīn lā' chuntza' namāspūtūnu'ni'can ixtalacē'ī'.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹ Quit Pedro, ixapóstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuhui't Dios a'ntīn cātamā'a'kahuanīni' lā latlā'hua'nā'tit hua'chi makatīyātī'n nac cā'xcānsipejni' a'nlhā huanican Ponto lā' Galacia lā' Capadocia lā' Asia lā' Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacnī'ta'ni' makāntza' chu a'nchī puhualh. Lā' xla' puhualh que huan Espíritu Santo lactzey nacātlahuayāni'. Lā' xla' lacasqui'lh que hui'xina'n na'a'kahuāna'ni'yā'tit Jesucristo. Lā' lacasqui'lh que ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yāni' ixlīhuāk mintalaclē'i'ca'n. Dios lej cacāsicua'lanālīni' lā' cacāmātza'la'nkē'ni'n mi'a'clhcunucca'n.

Ca'tziyāuj que Dios naquincāsicua'lanāliyāni'

³ Namaxquī'yāuj pāxcatca'tzī Dios. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' como Dios mālakahuanīchokolh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxquī'ni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Lā' chuhua'j ca'tziyāuj que xla' naquincāmaxquī'yāni' ā'chulā'. ⁴ A'ntū Dios naquincāmaxquī'yāni', xla' māquī'canī't nac a'kapūn. A'ntza' tuntū' catipātle'keni'lh. Tū' hua'chi catūhuā a'ntū masa lā' a'ntū lakuan lā' a'ntū xneka. ⁵ Lā' como hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios, xla' cāmaktaka'lhāni' como xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhāni' hasta ā'xmān huan chi'chini'. Lā' huan ā'xmān chi'chini' natasu'yukō' ixlīhuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' a'xni'ca' naquincāmāpū-taxtūkō'yāni'.

⁶ U'tza' hui'xina'n līpāxuhua'yā'tit a'yuj tū' lej makān lakaputzayā'tit como lej pātīpā'na'ntit lhūhua' catūhuā. ⁷ Lā' como hui'xina'n līlacatzucu pātīyā'tit a'ntū pātīpā'na'ntit, chuntza' tasu'yu palh lej stu'ncua' kalhlaka'ī'yā'tit. Huan oro māchi'chīcan para namaklhtīcan a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' tachoko huāk oro. Lā' nā chuntza' hui'xina'n. A'xni'ca' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit a'ntūn tū' tzey. Lā' chuntza' más lacuan nala'yā'tit. Huan oro lej tapala a'yuj tzē mālakuanīcan. Lā' más xatapala na ixlacapūn Dios palh hui'xina'n xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' palh xa'nca kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tlī'yāni' lā' nacāta'a'cnīni'ni'yāni' a'xni'ca' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxquī'yā'tit Jesucristo a'yuj tū' laktzī'nī'ta'ntit. Hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'yuj chuhua'j tū' laktzī'nā'tit. Lā' ū'tza' lej līpāxuhua'yā'tit. Lā' lej lhūhua' mintapāxuhuanca'n que tūla xa'nca hua'nā'tit a'nchī līpāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit como pūtaxtunī'ta'ntittza' como līpāhua'nā'tit Jesucristo.

¹⁰ Huan a'cta'sana'nī'n xala'nī'n makān xapū'la ixtahuan a'nchī ixquincālīsicua'lanālīni' Dios. Lā' xlaca'n lej ixtaputza a'nchī natalīca'tzī a'nchī līpūtaxtucan como ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ Huan Espíritu Santo cāmāca'tzīnīlh palh Cristo ixpātīni'lh lā' ā'calīstān ixa'cnīni'ni'ca. Lā' xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun lhānīn ixpātīle'kelh huā'mā' lā' ixlīhuāk ixpālacata huā'mā'. ¹² Dios cāmāca'tzīnīlh que huā'mā' tū' ixpātīle'kelh lihuan xlaca'n ixtalahui'lhāna'cus. Lā' chuhua'j pātīle'kemā' lihuan lahui'lhāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' a'ntū cātaahuanini' xlaca'n a'ntī cātamāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ixcātamāsu'ni'yāni' hui'xina'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espíritu Santo a'ntī macamincanča' nac a'kapūn. Lā' ixlīhuāk huā'mā' huan ángeles tamāchekxīcu'tun.

Dios lacasqui'n que xa'nca natalā'kchokoyāuj

¹³ Capāstactit huā' tamā'na lā' skalalh catahui'la'tit. Lā' xa'nca capāstactit. Capāstactā'kchokotit a'nchī Dios nacālīsicua'lanāliyāni' a'xni'ca' namin Jesucristo. ¹⁴ Ca'a'kahuā'na'ni'tit Dios como hui'xina'n ixcamana'. Tū'tza' calatā'kchokotit a'nchī ixlātī'hua'nā'tit a'xni'ca' tūna'j ixca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios lā' a'xni'ca'

ixlatlā'hua'nā'tit chu a'nchī xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. ¹⁵ Lactzey calakō'tit hui'xina'n pō'ktu. Lā' capāstactit que Dios cāmāta'sīni' para nala'yā'tit ixtachi'xcuui't. Xla' pō'ktu tzey. U'tza' pō'ktu lilacatejtin nalilatahui'la'yā'tit chu a'nchī tasqui'nī natalatahui'la ixcamana' Dios. ¹⁶ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios a'nlhā huan Dios: “Lactzey cala'tit hui'xina'n, como quit tzey”.

¹⁷ Lā' hui'xina'n a'xni'ca' kalhtō'ka'ni'yā'tit Dios, chuntza' nahua'nā'tit: “Dios quin-Tāta'ca'n”. U'tza' a'ntī quincālaktzi'nāni' chu lakatin. Lā' xla' nacāmāpala chā'tunu' chu a'nchī talatā'kchokonī't. Lā' ū'tza' nalijicua'ni'yā'tit Dios lihuan latlā'hua'nā'titcus nac huā'mā' quilhtamacuj. ¹⁸ Xapū'la hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit hua'chi ixtalatlā'huan minapapna'ca'n. Lā' tuntū' ixtapalh a'nchī ixlatlā'hua'nā'tit xapū'la. Dios cāmāpū-taxtūni' de ixlihuāk huā'mā'. A'ntū xla' māpalalh para naquincāmāpūtaxtūyāni', huā'mā' tū' hua'chi oro lā' tū' hua'chi plata a'ntū maclacasqui'ncan xmān nac huā'mā' quilhtamacuj. Hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā'. ¹⁹ Limāpalalh con huan ixka'lhni' Cristo a'xni'ca' nilh. Lā' ixka'lhni' Cristo lej tapala. Cristo hua'chi lakatin borrego ixuanī't a'ntū lej xatzey lā' tū' a'chī' ixuanī't lā' a'ntū maknīcan para namālacnūni'can Dios. ²⁰ A'xni'ca' tūna'j ixtlahuacan huan quilhtamacuj, Dios puhualh que Cristo tasqui'nī nanī para naquincāmāpūtaxtūyāni'. Lā' chuhua'j, huā' tamā'na chi'chini', Cristo nīnī'ttza' para quina'n. ²¹ Por ixpālacata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, como Dios mālahuanīchokolh Jesucristo lā' limā'ca'lh para na'a'cnīni'ni'can. Lā' chuntza' hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios lā' ka'lhīpā'na'ntit lakatin chi'chini' a'xni'ca' nacāsīcua'lanālikō'yāni'.

²² Hui'xina'n a'kahuāna'ni'nī'ta'ntit huan tachihuīn a'ntū lej xastu'ncua'. Lā' ū'tza' hui'xina'n lactzeytza' lila'tit. Lā' chuhua'j lej ixlistu'ncua' cāpāxqui'yā'tit a'ntīn takalh-laka'ī'. Chuhua'j xa'nca calāpāxqui'tit con ixlihuāk mi'a'clhcunucca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' minquilhtamacujca'n como kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios a'ntūn tū' maktin catisputli. Lā' chuntza' huan xasāsti' minquilhtamacujca'n tū' maktin catisputli. Nala para pō'ktu. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios a'nlhān tatzō'kni' huā'mā':

Ixlihuākca'n huan tachi'xcuui't xla'ca'n hua'chi huan chi'tin.

Lā' ixlihuāk a'ntū tzēhuani't a'ntūn taka'lhī huan tachi'xcuui't, ū'tza' hua'chi huan xaxa'nat chi'tin.

Huan chi'tin scōhuan lā' yuja huan xaxa'nat.

²⁵ Ixtachihuīn Dios tū' chuntza'; huā'mā' tū' maktin catisputli.

Lā' ixtachihuīn Dios, chu ū'tza' hua'chi huan xatzey tachihuīn a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n.

2

¹ Lā' ū'tza' calīmakxtektit ixlihuāk a'ntūn tū' tzey. Tū'tza' ca'a'kxokonu'ntit. Tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n a'ntīn tatasu'yu que lactzey lā' xmān ta'akxokonu'n como xla'ca'n tū' lactzey. Tū'tza' calātampi'lhīni'ntit. Tū'tza' cacālichihuīna'ntit ā'makapitzīn. ² Huan laksana'tā'n pō'ktu tahua'cutun ixlecheca'n. Lā' chuntza' talistaca. Lā' hui'xina'n nā chuntza' tasqui'nī naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios a'ntū hua'chi ixlihua't milica'tzīnca'n. Lā' chuntza' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yā'tit, ³ como hui'xina'n ca'tziyā'tittza' palh Dios lej pāxqui'nin.

Cristo hua'chi lakatin chihuix a'ntū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu catā'latā'kchokotit Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmāxqui'yāni' quinquilhtamacujca'n. Lā' xla' hua'chi huan xapū'lh chihuix a'ntū mā'cnūcan para xacimiento de ixchic Dios. Dios lacsacli como laktzi'lh hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh a'yuj huan tachi'xcuui't ixtapuhuan palh tuntū' ixtapalh ixuanī't. ⁵ Hui'xina'n hua'chi lakatin litokpān a'ntūn tū' tlahuacani't hua'chi xala' nac quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' litokpān a'ntū Dios tlahuamā'. Lā' hui'xina'n hua'chi sacerdotes lanī'ta'ntit como kalhlaka'ī'yā'tit Jesucristo lā' chuntza' tā'scujā'tit Dios. Lā'

hua'chilh ixmālacnūni'tit lē'ksajna' huan Dios como a'kahuāna'ni'pā'na'ntit xla'. Lā' chuntza' līpāxuhua Dios. ⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli lakatin chihuix a'ntū lej ixtapalh.

Lā' chuhua'j quit icui'lī kalhatin a'ntī hua'chi lakatin chihuix xala' a'katzāstūn a'nlhā nayāhuacan templo nac Sión.

Lā' xlaca'n a'ntīn talīpāhuan xla', tū' chu tlakaj catitalīpāhuanli.

⁷ Lā' huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Lā' como hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntittza' lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit que Cristo lej ixtapalh. Lā' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun, xlaca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzo'kni' huā'mā':

Huan chihuix a'ntū talakmaka'lh huan xakana'nī'n, huā'mā' chihuix ū'tza' lalh a'ntū más tasqui'nī.

⁸ Lā' nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī huan tachi'xcuhū't; huā'mā' chihuix nacāmā-makōsī.

Xlaca'n ta'a'kche'kxla como tū' takalhlaka'ī'cu'tun huan a'ntī Dios macamilh para nacāmāpūtaxtūcan. Dios xapū'la ixca'tzī a'ntū nacāpātle'keni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhū't Dios

⁹ Pero hui'xina'n tū' hua'chi xlaca'n. Hui'xina'n lakatin tachi'xcuhū't a'ntū cālacsacnī't Dios para natala hua'chi xla'. Lā' nā hui'xina'n ixacerdotes quiMāpa'ksīni'ca'n Dios. Lā' nā hui'xina'n tā'tapa'ksīyā'tit Dios. Lā' nā hui'xina'n ixtachi'xcuhū't Dios. Lā' Dios lacasqui'n que hui'xina'n nacāmāca'tzīnīyā'tit ā'makapitzīn huan lē'cnīn a'ntū xla' tlahuanī't. Dios ū'tza' a'ntī cāta'sani'nī'ta'ni lā' cāmāxtunī'ta'ni' a'nlhā cā'pucsua lā' cālīmīnī'ta'ni' a'nlhā tzēhuanī't xkaka. ¹⁰ Xapū'la hui'xina'n tū' ixtachi'xcuhū't Dios ixuanī'ta'ntit. Lā' chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhū'ttza' Dios. Xapū'la tū' ixca'tzīyā'tit palh Dios lakalhu'manīni'n. Lā' chuhua'j ca'tzīyā'tittza', como Dios cālakalhu'manī'ta'ni'tza'.

Tasqui'nī na'a'kahuāna'ni'yāuj Dios lā' huan pūchihuīna'nī'n

¹¹ Hui'xina'n tlā'hua'nā'tit hua'chi makatīyātī'n nac huā'mā' quilhtamacuj, como tapa'ksīyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsqi'ni'yāni' que tū' titlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Camakxtektit huā' tamā'na tapāstacna' a'ntū nalactlahua a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. ¹² Xa'nca calatā'kchokotit na ixlacapūnca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Lā' chuntza', a'yuj cacātalē'ksa'nīni'ni' palh tlahua'yā'tit catūhuā a'ntūn tū' tzey, xlaca'n nataca'tzī palh tū' stu'ncua'. Lā' natalaktzī'n que hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' chuntza' xlaca'n natamāka'tlī' Dios a'xni'ca' xla' najuzgarlī.

¹³ Cacā'a'kahuāna'ni'tit ixlīhuākca'n huan pūchihuīna'nī'n como chuntza' Dios lacasqui'n. Ca'a'kahuāna'ni'tit huan xamāpa'ksīni' xcānsipejni'. ¹⁴ Lā' cacā'a'kahuāna'ni'tit huan gobernadores. Lā' xlaca'n cāhui'līcanī't para natamāpātīnī a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā cāhui'līcanī't para que xlaca'n natamāka'tlī' a'ntīn tatlahua a'ntūn tzey. ¹⁵ Chuntza' huā'mā' ixtapuhuān Dios. Xla' lacasqui'n que hui'xina'n līlacatejtin natalā'kchokoyā'tit. Lā' chuntza' tūlalh catitahualh catūhuā huan chi'xcuhū'n a'ntīn tū' xa'nca tapāstacna'n lā' tū' tamāchekxī ixtachihuīn Dios.

¹⁶ Hui'xina'n libres lā' tū' tasqui'nī natlōkentaxtūyā'tit ixley Moisés. Lā' a'yuj libres hui'xina'n tū' capuhua'ntit que tzē natlahua'yā'tit a'ntūn tū' līmakuan. Catlahua'tit a'ntū Dios māpa'ksīni'n. ¹⁷ Cacā'a'cnīni'ni'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuhū't. Lā' cacāpāxqui'tit huan tā'timīn. Lā' cajicua'ni'tit Dios. Lā' ca'a'cnīni'ni'tit a'ntī līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn nac país.

Cristo pātīnī'lh lā' nā līmakuan que napātīnī'nāuj nā quina'n

¹⁸ Hui'xina'n a'ntīn tasācua'nī'n lā' nā hui'xina'n puscan a'ntīn tamaksquiti, nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit a'ntīn cātamāpa'ksīyāni'. Nacā'a'kahuāna'ni'yā'tit palh tapāxqui'nīn lā' talakalhu'manīni'n lā' nā palh taca'tzanca'tzī. ¹⁹ Palh pātīnī'nā'tit a'yuj tū' tlahuanī'ta'ntit nīn tuntū', lā' palh līlaczucu pātīyā'tit como tlahuacu'tunā'tit

ixtapuhuān Dios, chuntza' Dios nacāsicua'lanāliyāni'. ²⁰ Pero palh tlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey, lā' ū'tza' cātalitucsāni', lā' a'yuj pātīyā'tit, huā'mā' tuntū' ixtapalh na ixlacapūn Dios como ū'tza' xmān a'ntū cātamini'ni'yāni'. Pero palh pātīyā'tit a'nchī cātatucsāni' a'yuj tlahuanī'ta'ntit xmān a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsicua'lanāliyāni'. ²¹ A'ntīn cālacsacnī't Dios, xlaca'n ka'lhī natapātīni'n. Cristo māni' ū'tza' pātīni'lh por quimpālacataca'n. Lā' quincāmāsu'ni'ni' a'nchī nalīmaksca'tāuj xla'. ²² Lā' Cristo nīn tuntū' tlahualh a'ntūn tū' tzey. Tū' maktin kaxmatca nahuan a'ntūn tū' stu'ncua'. ²³ Xla' tū' ixcālakahapala a'ntī ixtalakapala xla'. Tū' maktin hualh que natapālāna'ni' de xlaca'n a'ntīn tamāpātīnīlh. Cristo ixca'tzī que xlaca'n natamāpala con Dios. Lā' Dios juzgarlī chu a'nchī tasqui'nī. ²⁴ Cristo māni' ū'tza' māpalalh por quintalaclē'i'ca'n a'xni'ca' nīlh nac cruz. Xla' lacasqui'lh que namakxtekāuj huan talaclē'i', lā' natlahuatā'kchokoyāuj ixtapuhuān Dios. Lā' como Cristo pātīni'lh por quina'n, chuntza' līxapalh quintalaclē'i'ca'n. ²⁵ Xapū'la hui'xina'n ixlalā'hua'nā'tit hua'chi borregos a'ntū ixtatza'nkānī't. Lā' chuhua'j taspi'tchokonī'ta'ntit. Lakta'nī'ta'ntit Jesucristo. Lā' xla' nacāmaktaka'lhāni' hui'xina'n.

3

A'nchī tasqui'nī natalatā'kchoko xlaca'n a'ntīn tatapūchahualhtza'

¹ Lā' nā hui'xina'n puscan, ca'a'kahuāna'ni'tit minkōlu'ca'n. Lā' chuntza' palh ā'makapitzīn minkōlu'ca'n tū' takalhlaka'i' ixtachihuīn Dios, xlaca'n natakahlaka'i'cu'tun a'xni'ca' natalaktzī'n que hui'xina'n xa'nca latlā'hua'nā'tit. Lā' chuntza' tū' tasqui'nī nacāhuanican catūhuā. ² Huan chi'xcuhui'n natalaktzī'n a'nchī ixpuscanca'n tatlahua a'ntūn tzey lā' ta'a'cnīni'ni' Dios. Lā' ū'tza' natalīkalhlaka'i'cu'tun. ³ A'makapitzīn puscan, como tzēhuanī't talacu'tun, tzēhuanī't tacāxtlahua ixya'jca'n. Lā' tata'a'kanū ixa'kaslihuītca'n de oro lā' tamacatahui'la ixmacatzātzātca'n de oro. Lā' talhakā' tzēhuanī't ixlū'xu'ca'n. Huā' tamā'na catūhuā tū' ū'tza' a'ntū tlahua tzēhuanī't kalhatin puscāt na ixlacapūn Dios. ⁴ Palh lactzēhuanī't lacu'tunā'tit, tasqui'nī que naka'lhīyā'tit xatzey mintapāstacna'ca'n lā' ca'cs natahui'la'yā'tit. Huā'mā' lej tzey na ixlacapūn Dios. Lā' chuntza' lactzēhuanī't līla'yā'tit a'ntū tāyani'. ⁵ Lā' chuntza' lactzēhuanī't talīlalh huan puscan xalanī'n makān a'ntī ixtalīpāhuan Dios lā' ixta'a'kahuāna'ni' Dios. Lā' xlaca'n nā ixta'a'kahuāna'ni' ixkōlu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makāntza'. Xla' ixa'kahuāna'ni' ixkōlu' Abraham lā' ixlaktzī'n hua'chi māpa'ksīni'. Hui'xina'n hua'chilh ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahuayā'tit a'ntūn tzey lā' palh tū' jicua'nā'tit a'ntū nacātatlahuani'yāni' tachi'xcuhui't.

⁷ Lā' chuhua'j hui'xina'n chi'xcuhui'n a'ntīn ka'lhīyā'tit mimpuscanca'n, caca'tzītī a'nchī nacātā'latahui'la'yā'tit chu a'nchī ixtapuhuān Dios. Huan puscan, xlaca'n tū' lactli'huī'qui hua'chi hui'xina'n. Lā' ū'tza' nacālī'a'cnīni'ni'yā'tit. Nacā'a'cnīni'ni'yā'tit como xlaca'n chuntza' hua'chi hui'xina'n maklhtīni'ni'ta'ntit huan lē'ksajna' a'ntū Dios māstā'. Lā' ū'tza' huā'mā' xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū tāyani' para pō'ktu. Palh chuntza' natlahua'yā'tit hui'xina'n naca'tzīyā'tit que Dios nakaxmata a'xni'ca' nakalhtō'ka'yā'tit.

Makapitzīn tapātīni'n por ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey

⁸ Lā' chuhua'j xmān huā'mā': Chu lakatin capāstacna'ntit. Calālakahu'ma'ntit. Calāpāxqui'tit hua'chi lītā'timīn. Calātlahuani'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' capuhualh kalhatin que más xatzey que huan ā'makapitzīn. ⁹ Palh catīhuā cātlahuani'yāni' a'ntūn tū' līmakuan, tū' titlahuani'yā'tit chu a'cxtim. Palh ā'catīhuā cālakapalayāni', tū' tilakapala'yā'tit. Xatzey casqui'ni'tit Dios que xla' casicua'lanālīlh. Ū'tza' huā'mā' a'ntū Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, Dios nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n.

¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'ntī līpāxūj talatahui'lacu'tun, tū'tza' catachihuīna'lh con lakko'hua'jua' tachihuīn.

Lā' tū'tza' cata'a'kxokonū'lh.

¹¹ Catamakxtekkō'lh a'ntūn tū' tzey lā' catatlahualh a'ntūn tzey.

Lā' catalihui'lilh ca'cs natalatahui'la pō'ktu.

¹² Dios cāmaktaka'lha a'nti lactzeya chi'xcuhui'n.

Lā' cākaxmatni' a'nchīn takalhtō'ka'.

Pero Dios tū' cāmaktāya a'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey.

¹³ Nīn tinti' caticātlahuani'ni a'ntūn tū' tzey palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit a'ntūn tzey. ¹⁴ Lā' palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān por ixpālacata tlahua'yā'tit a'ntūn tzey, chuntza' Dios nacāsīcua'lanāliyāni'. Tū' cacājīcua'ni'tit huan chi'xcuhui'n. Tū' catamakchuyi'tit. ¹⁵ Capāstactit que Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Lā' ca'a'kahuāna'ni'tit xmān xla. Skalalh natahui'layā'tit para nakalhtīni'nā'tit a'xni'ca' nacātakalhasqui'ni'yāni' a'chī'n kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. Lā' līlacatzucu nakalhtīni'nā'tit hui'xina'n. Lā' capāstactit que Dios cākaxmatmā'ni'. ¹⁶ Tū' titlahua'yā'tit a'ntū nalīmāxana'nā'tit a'xni'ca' napāstacā'tit a'ntū tlahua'nī'ta'ntit. Chuntza' nacāmāmaxa'nī'yā'tit a'ntīn cātalakapalayāni' hui'xina'n lā' a'ntīn cātalīchihuīna'nāni' a'ntūn tū' tzey por ixpālacata kalhlaka'ī'yā'tit Cristo. ¹⁷ A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xla'ca'n nacāmāpātīnicān. Hui'xina'n tū' cala'tit hua'chi xla'ca'n. Xatzey napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtapuhuān Dios, a'yuj tū' tlahuani'ta'ntit a'ntūn tū' tzey.

¹⁸ Cristo xmān maktin nīlh por quina'n. Lā' chuntza' līmāpānūlh quintalaclē'i'ca'n. Lā' a'yuj Cristo lej tzey, xla' pātīni'lh por huan tachi'xcuhui't. Lā' nīlh por quimpālacataca'n, como quincāmāsu'yucu'tuni' na ixlacapūn Dios. Lā' a'yuj maknīca Jesucristo, pero ixlīca'tzīn huī'cus. ¹⁹ Lā' a'xni'ca' tūna'j ixlakahuanchoko Cristo, ixlīca'tzīn a'lh a'nlhā ixcāchī'canī't ixlīca'tzīnca'n nīnī'n. Cātasu'yuni'lh lā' cāhuanilh palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xla'ca'n a'xni'ca' ixtalahui'lāna'cus tū' takalhlaka'ī'cu'tulh Dios. Lā' Dios lacatzucu ixcāka'lhīmā' lihuan Noé ixtlahuamā' huan barco. Lā' a'xni'ca' lalh huan lakuat, xmān kalhatzeyan tachi'xcuhui't tapūtaxtulh huan nac barco na ixkalhni' huan xcān. ²¹ Lā' chuntza' quina'n a'ntīn quincāmāpūtaxtūni'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui xcān. A'xni'ca' a'kpaxūj tū' tlahuayāuj para nalīmāyujyūyūj quimacti'ya'tca'n. A'xni'ca' a'kpaxūj, chuntza' līmāsu'yuyūj que Dios xapani'ttza' quintalaclē'i'ca'n, como Jesucristo lakahuanchokonī'ttza, lā' chuntza' pūtaxtūni'taujtzā'. ²² Jesucristo tanūni'ttza' nac a'kapūn lā' huī' na ixpāxtūcāna'j Dios. Lā' chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' huan ángeles lā' ixlīhuākca'n huan a'ntīn taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cālīmāmacū' catūhuā chā'tunu' de ixtachi'xcuhui't

¹ Como Cristo pātīni'lh a'xni'ca' ixlātlā'huan nac huā'mā' quilhtamacuj, caca'tzītīt hui'xina'n que tzē nacāpātīle'keni'yāni' chuntza'. Lā' tū' cajīcua'ntit. A'ntīn tapātīni'mā'na, xla'ca'n tamakxteknī'ttza' de tatlahua a'ntūn tū' tzey. ² Lā' chuhua'j tū'tza' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey hua'chi huan tachi'xcuhui't a'ntīn tatlahua xmān a'ntū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ³ Xapū'la hui'xina'n makān ixtlahuapā'na'ntit a'ntūn tatlahuacu'tun a'ntīn tū' takalhlaka'ī'. Xapū'la ixlē'capinā'tit ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtlahua'yā'tit xako'hua'jua' mintapāstacna'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Lā' ixtlahua'yā'tit cā'tani' a'nlhā ixtlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Ixtakēstokā'tit para nako'tā'tit. Lā' ixcātatzokostani'yā'tit huan ídolos. Lā' Dios tū' lakatī huā'mā'. ⁴ Lā' chuhua'j a'ntīn tū' takalhlaka'ī', xla'ca'n tū' tamāchekxī como hui'xina'n tū' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n para natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey a'ntūn tatlahuacu'tun xla'ca'n. Lā' ū'tza' cātalīlakapalayāni' hui'xina'n. ⁵ Xla'ca'n natamāpala con Dios. Ixlistu'ncua' xla' nacājuzgarlī a'ntīn talahui'lāna'cus lā' a'ntī xanīntza'. ⁶ Lā' ū'tza' nā cālīmāca'tzīnīca huan xatzey tachihuīn a'ntīn xanīntza' chuhua'j. Lā' chuntza' a'yuj tanīlh chuntza' hua'chi ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't, pero ixlīca'tzīnca'n tzē natatahui'la para pō'ktu chuntza' hua'chi Dios lahuī' pō'ktu.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīhuāk. U'tza' xa'nca calīpāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit para que tzē nakalhtō'ka'yā'tit. ⁸ Lā' a'ntū lej tasqui'nī ū'tza' huā'mā': lej calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'kalhatin, māspūtūnu'ni'yāuj a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni'. ⁹ Lā' lipāxūj

nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtunc cāmaxquī'nī'ta'ni' chā'tunu' de hui'xina'n a'nchī tzē nalitlahua'yā'tit a'ntū cālīmāmacū'nī'ta'ni' Dios. Chuntza' tzē natlōkentax-tūyā'tit a'ntū Dios cālīmāmacū'nī'ta'ni'. Lā' chuntza' nalāmaktāya'yā'tit. ¹¹ A'ntīn ta'a'cta'sana'n, catamāsu'yulh ixtachihuīn Dios. Lā' a'ntīn tamaktāya ā'makapitzīn, catatlahualh chu a'nchī Dios cāmaxquī'nī't. Lā' palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit, chuntza' na'a'cnīni'ni'can Dios por ixpālacata Jesucristo. Līmakuan que pō'ktu ca'a'cnīni'ni'ca Dios. Xla' para pō'ktu ka'lhī līmāpa'ksīn. Amén.

Tapātīni'n a'ntīn takalhlaka'ī'

¹² Lā' chuhua'j tā'timīn, tū' tipuhua'nā'tit que tū' maktin napātīni'nā'tit hui'xina'n. Caca'tzītī que chuntza' cāpātīle'keni' a'ntīn takalhlaka'ī', lā' tū' xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit chuntza'. Lā' chuntza' lītasu'yu palh lej stu'ncua' hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit a'nchī pātīni'mpā'na'ntit chuntza' hua'chi Cristo pātīni'lh. Lā' chuntza' hui'xina'n lej napāxuhua'yā'tit a'xni'ca' Cristo namimpala lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ¹⁴ A'xni'ca' cātalakapalayāni' hui'xina'n por ixpālacata Cristo, huan Espīritu Santo nacāmaktāyayāni'. Lā' natasu'yu que xla' cātā'lahui'lani' hui'xina'n. Lā' natasu'yu que xla' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. A'makapitzīn ko'hua'jua' talīchihuīna'n Cristo, pero hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit xla'. ¹⁵ A'makapitzīn tapātīni'n como xlaca'n tamaknīni'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como taka'lhāna'nī't. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatlahuanī't ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lā' ā'makapitzīn tapātīni'n como tatanūnī't a'nlhān tū' ixmaca'tzica'n. Tū' titlahua'yā'tit huā' tamā'na. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit por ixpālacata Cristo, tū' tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit pāxcatca'tzī Dios como tapa'ksīyā'tit con Cristo.

¹⁷ Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū napūjuzgarlīni'n Dios. Xapū'la nacāmāpātīnī-can ixtachi'xcuhū't Dios. Palh quina'n naquīncāmāpātīniyāni' xapū'la, ā'chulā' nacāmāpātīnīcan xlaca'n a'ntīn tū' takalhlaka'ī' huan xatzey tachihuīn a'ntū ixla' Dios. ¹⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslīhua' tapūtaxtu huan xalactzey chi'xcuhū'n, ¿tuchū nacāpātīle'keni' huan chi'xcuhū'n a'ntīn tū' tzey lā' a'ntīn talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtapuhuan Dios que natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua a'ntūn tzey, catatlahualhcus a'ntūn tzey. Lā' catalīpāhuanlī xmān Dios. Xla' cāmā'a'nanīnī't lā' pō'ktu cāmaktaka'lha. Lā' xla' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan.

5

Cāmaxquī'ca tapāstacna' a'ntī ixtakalhlaka'ī'

¹ Quit iccāchihuīna'maxquī'cu'tunāni' hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Nā quit kalhatin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh a'nchī pātīni'lh Cristo. Lā' nā quit naquī'a'cnīni'ni'can a'xni'ca' na'a'cnīni'ni'can Cristo a'xni'ca namimpala. ² Iccāsqū'ni'yāni' que nacāmaktaka'lhā'tit ixlaksa'tā'n Dios a'ntī xla' cālīmāmacū'ni'. Catlahua'tit con ixlīhuāk mintapuhuanca'n lā' tū' nasātlahuayā'tit. Tū' xmān titlahuayā'tit xmān por huan tumīn. Cacāmaktaka'lhtit xmān ixpālacata tā'scuju'cu'tunā'tit Dios. ³ Lā' tū' ixtēcu'nī'n hui'xina'n a'ntī cāmaktaka'lhā'tit. Calatahui'la'tit chu a'nchī ixtapuhuan Dios. Lā' chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni'. ⁴ Jesucristo ū'tza' a'ntī xapuxcu' de milīhuākca'n hui'xina'n a'ntī xanapuxcu'nu' nac lītōkpānna'. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlaksa'tā'n lā' cuenta tlahua a'nchī scujnī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' a'xni'ca' Jesucristo namimpala, Dios para pō'ktu nacāsicua'lanāliyāni' hui'xina'n.

⁵ Lā' nā hui'xina'n o'kxa'n, cacā'a'kahuāna'ni'tit huan xanapuxcu'nu' de huan lītōkpānna'. Lā' milīhuākca'n hui'xina'n nalā'a'cnīni'ni'yā'tit. Tū' capuhua'ntit palh más xalactzey hui'xina'n que ā'makapitzīn. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios tū' cāmaktāya a'ntīn taka'tla'jca'tzī.

Xla' cāmaktāya a'ntīn tū' taka'tla'jca'tzī.

⁶ Tū' caka'tla'jca'tzītit. Ca'akahuāna'ni'tit Dios. Xla' ū'tza' a'ntī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lakatin chi'chini' a'xni'ca' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacāta'a'cnīni'ni'yāni' chu a'nchī ixtapuhuān Dios. ⁷ Pō'ktu a'xni'ca' tamakchuyīyā'tit, casqui'ni'tit Dios que nacāmaktāyayāni'. Xla' cālakalhu'manāni' a'xni'ca' pātīni'mpā'na'ntit.

⁸ Lā' skalalh calatahui'la'tit lā' tū' catamakxtektit nacātatlajayāni'. Huan ko'ti'ti' a'ntī mintā'ca'tzaca'n, xla' latlā'huan hua'chi lakatin león a'ntū lej ta'sa lā' putzatlā'huan a'ntī nahua'. ⁹ Tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit. Lā' chuntza' catā'lātlaja'tit huan ko'ti'ti'. Capāstactit que chuxalhā nac cā'quilhtamacuj a'nan huan tā'timīn a'ntī nā tapātīni'mā'na. ¹⁰ Dios lej pāxqui'nin. Lā' quincālacsacnī'ta'ni' como ixlacasqui'n natā'tapa'ksīyāuj Cristo. Lā' chuntza' para pō'ktu natā'latahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'xni'ca' pātīni'nī'ta'ntittza' ā'macsti'na'j, māni' Dios nacātlahuayāni' lactzey hui'xina'n. Lā' nacāmaktāyayāni' para natāyani'yā'tit. Lā' nacāmaktāyayāni' para que xa'nca nakalhlaka'ī'yā'tit. ¹¹ Dios ka'lhīkō' ixlihuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Macā'nca huan ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta a'ntūn tū' laclhmā'n. Quit xa'nca icca'tzī que xla' kalhatin quintā'tinca'n lā' xa'nca kalhlaka'ī'. Quit iccāmāsu'ni'ni' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit que ū'tza' xastu'ncua'. Chuhua'j tū' camakxtektit a'nchī kalhlaka'ī'yā'tit huā'mā' xatzey tachihuīn.

¹³ Cāmacā'ni'yāni' saludos xlaca'n a'ntīn tatapa'ksī huan nac litokpān xala' nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacsacnī't. Lā' Marcos a'ntī hua'chi qui'o'kxa', nā xla' cāmacā'ni'yāni' saludos. ¹⁴ Calā'a'kxko'ka'tit como hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit.

Lā' tza'ta'ta' calalh mi'a'clhcunucca'n milihuākca'n hui'xina'n a'ntīn tā'tapa'ksīyā'tit Cristo. Amén.

Ixlīkalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos a'nti ixtakalhlaka'i'

¹ Quit Simón Pedro. Lā' ictzo'kmā' huā'mā' carta. Quit kalhatin ixapóstol Jesucristo lā' ū'tza' ictā'scuja. Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntin kalhlaka'i'yā'tit hua'chi quina'n. Quina'n tzē nalipāxuhuayāuj por a'ntū quincātlahuani'nī'ta'ni' Dios. Como Dios chu a'cxtim cālaktzī'n tachi'xcuui't, chuntza' quincālaktzī'nāni' chu lakatin como kalhlaka'i'yāuj Jesucristo. ² Lā' Dios lej cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' cacāmātza'ta'tī'ni'ni' mi'a'clhcunucca'n, como hui'xina'n lakapasā'tit Dios lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

A'nchī tahuani't a'ntin tatā'tapa'ksī Dios

³ Dios, como lej ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksin, quincāmaxquī'nī'ta'ni' ixlīhuāk a'ntū maclacasquī'nāuj para nalatahui'layāuj chu a'nchī xla' lacasquī'n. Lā' quincāmāca'tzīnīni' a'nchī huani't xla'. Lā' nā quincāmāta'sīni' para natā'latahui'layāuj nac a'kapūn a'nlhā xla' māpa'ksīni'n lā' a'nlhā lej xkaka. ⁴ Lā' chuntza' Dios naquincātlahuani'yāni' lhūhua' a'ntūn tzey chuntza' hua'chi xla' huani't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'ni' a'nchī nalisāstī'latā'kchokoyāuj. Lā' quincāmaxquī'yāni' xasāstī' quintapāstacna'ca'n a'ntū xatzey hua'chi ixtapāstacna' Dios. Lā' chuntza' tzē namakxtekāuj a'ntū xako'hua'jua' tlahuacan nac quilhtamacuj. ⁵ Lā' como hui'xina'n kalhlaka'i'yā'tittza' huan xatzey tachihuīn ixpālacata Jesucristo, chuntza' tasquī'nī que nalē'capinā'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Lā' tū' xmān natlahua'yā'tit a'ntūn tzey. Nā tasquī'nī que ā'chulā' nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. ⁶ Lā' tū' xmān nasca'tā'tit a'ntū ixla' Dios. Nā tasquī'nī que tū' natamakxtekā'tit natlahua'yā'tit mintapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' tū' xmān huā'mā'. Nā tasquī'nī que līlaczucu napātiyā'tit. Lā' tū' xmān līlaczucu napātiyā'tit. Nā tasquī'nī que līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' hua'chi Dios lacasquī'n. ⁷ Lā' tū' xmān līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit. Nā tasquī'nī que nacāpāxquī'yā'tit huan tā'timīn. Lā' tū' xmān huan tā'timīn. Nā tasquī'nī que nacāpāxquī'yā'tit ixlīhuākca'n tachi'xcuui't.

⁸ Ixlīhuāk huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Lā' palh lej stu'ncua' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh xa'nca latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Lā' nā tasu'yu palh tū' chu tlakaj lakapasā'tit huan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ A'ntin tū' tatlaha huā' tamā'na catūhuā, xlaca'n hua'chi lakatzī'ni'n como xlaca'n tū' xa'nca tamā'chekxī. Xlaca'n hua'chi lakatzī'ni'n como tapātza'nkāni't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixtalalē'i'ca'n lā' xla' lacasquī'n que xlaca'n līlacatejtin natalatā'kchoko. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit huā' tamā'na catūhuā. Lā' chuntza' natasu'yu que Dios cāta'satīni'ta'ni' lā' cālacsacnī'ta'ni' hui'xina'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, tū' catitatonkopūtī. ¹¹ Lā' chuntza' tzē naca'tzīyā'tit palh natanū'yā'tit a'nlhā para pō'ktu māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' a'ntin quincāmāpūtaxtūyāni'.

¹² U'tza' pō'ktu iccālīmāpāstaquīyāni' quit huā' tamā'na catūhuā, a'yuj hui'xina'n lakapasā'tit, lā' a'yuj xa'nca kalhlaka'i'yā'tit huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua' a'ntū cātāmāsu'ni'nī'ta'ni'. ¹³ Quit icpuhuan palh tzey na'iccāmāpāstaquīyāni' huā' tamā'na catūhuā lihuan iclahuī'cus. ¹⁴ Quit icca'tzī palh palajtza' na'icnī. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Lā' quit na'ictlahua a'ntū maclacasquī'n para na'iccāmāsu'ni'yāni' lā' chuntza' tzē nalipāstacā'tit huan tachihuīn ixpālacata Jesucristo chō'nlhānīn lacasquī'nā'tit a'xni'ca' xanīntza' quit.

Laktzī'nca Jesucristo a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo lā' a'nchī xla' namimpala. A'ntū quina'n iccāmāsu'ni'yāni', huā'mā' tū' cuentos a'ntūn tamā'a'nanih chi'xcuui'n a'ntin ta'a'kxokonu'ncu'tun. Lā' quina'n iclaktzī'uj con quilakastapūnca'n huan Jesucristo

lā' nā iclaktzi'uj a'nchī lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁷ Lā' a'ntza' xa'icyāna'uj a'xni'ca' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Lā' mincha' lakatin tachihuīn nac lakatin poklhnu' xaslamama. Lā' hualh: “U'tza' huā'mā' qui'O'kxa'. Lej icpāxqui' lā' lej quimakapāxuhua”. ¹⁸ Māni' quina'n ickaxmatui huanmā' tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'hui'lāna'uj Jesucristo huan nac kēstīn. Lā' a'ntza' xtunc tasu'yulh Jesucristo como Dios māxkakēlh.

¹⁹ Lā' ū'tza' ā'chulā' iclikalhlaka'i'yāuj a'ntū tatzokli huan profetasna' a'ntī cāmātzo'knīlh Dios. Lā' nā hui'xina'n xa'nca nalakapūtle'keyā'tit a'ntūn tatzokli huan profetasna' hasta que xa'nca namāchekxi'yā'tit. Huā'mā' hua'chi huan lámpara a'ntū maksko a'nlhā cā'pucsua' hasta que natuncuī lā' hasta que natusu'yu huan mātuncuīnī' sta'cu. ²⁰ Lā' lej tasqui'nī napāstacā'tit a'ntū na'iccāhuaniyāni'. Na ixtachihuīn Dios a'nlhā tatzokni' a'ntūn tathualh huan ixa'cta'sana'nī'n Dios, huanmā' tū' ixtapāstacna'ca'n huan a'cta'sana'nī'n. ²¹ A'ntū ixtamāsu'yu huan a'cta'sana'nī'n tū' xmān ixtapāstacna'ca'n tachi'xcuhui't. Huan tamā'na lactzey chi'xcuhui'n a'ntī ixtatā'scuja Dios, xlaca'n ixtahuan a'ntū iccāmāpāstaqui huan Espiritu Santo.

2

*Makapitzin ixtamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'**Judas 4-13*

¹ Makāntza' ixtatanū na ixlaclhni'ca'n tachi'xcuhui't ā'makapitzin a'cta'sana'nī'n a'ntī ixta'a'kxokonu'n. Lā' nā natatanū na milaclhni'ca'n ā'makapitzin a'ntī natamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' a'ntū natamāsu'yu ū'tza' nalactlahua a'nchīn talikalhlaka'i' makapitzin. Huan tamā'na a'kxokonu'nī'n natamāsu'yu palh Jesucristo tū' ixO'kxa' Dios a'yuj xla' ū'tza' a'ntī māpalalh por ixtalaclē'i'ca'n. Chu līmaktin nacāmāpātīnī-can xlaca'n por ixpālacata a'ntūn tatlahua. ² Lā' a'nchī xlaca'n natalatā'kchoko, hua'chilh tuntū' a'ntū nacālīmāmāxanīcan. Lā' lhūhua' a'ntī natakalhlaka'i'cu'tun a'ntū natamāsu'yu xlaca'n. Lā' nā natatlahua a'ntūn tū' tzey hua'chi xlaca'n. Lā' por ixpālacataca'n xlaca'n ko'hua'jua' nalīchihuīna'ncan huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ³ Huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n lej taka'lhīcu'tun tumīn. Lā' ū'tza' nacātalīmāsu'ni'yāni' hui'xina'n a'ntūn tū' stu'ncua'. Dios makāntza' lihui'līnī't que nacāmāpātīnī xlaca'n a'ntīn tatlahua chuntza'. Lā' huā' tamā'na a'kxokonu'nī'n nā xlaca'n natamāpala con Dios.

⁴ Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan ángeles a'ntīn tatlahualh a'ntūn tū' tzey. Cāmāyujūlh hasta nac pūpātīn. Lā' a'ntza' natatachoko hua'chi xatachī'nī'n hasta huan chi'chini' a'xni'ca' namālaclē'nīnī'n Dios. ⁵ Lā' Dios tū' cāmāspūtūnu'ni'lh huan tachi'xcuhui't a'ntī ixtahui'lāna' makān. Macamilh huan lakuat. Lā' ū'tza' talīnikō'lh ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhui't nac quillhtamacuj como tū' tzeyā tachi'xcuhui't ixtahuanī't. Dios cāmāpūtaxtūlh xmān kalhatzeyan tachi'xcuhui't. Kalhatin de xlaca'n, ū'tza' a'ntī Noé. Xla' iccāmāsu'ni' huan tachi'xcuhui't que tasqui'nī que līlacatejtin ixtalatā'kchokolh. ⁶ Lā' Dios cāmāpātīnīlh xalanī'n huan nac cā'lacchicni' a'nlhā ixuanīcan Sodoma lā' nā a'nlhā ixuanīcan Gomorra. Dios cālhcu'yukō'lh huan tamā'na lakatu' cā'lacchicni'. Lā' chuntza' Dios līmāsu'yulh que xla' cāmāpātīnī a'ntīn tū' ta'a'kahuāna'ni'cu'tun. ⁷ Dios māxtulh de nac Sodoma huan chi'xcu' a'ntī ixuanīcan Lot. Lā' chuntza' līpūtaxtulh. Lot tzeyā chi'xcu' ixuanī't lā' ixtamakchuyī como huan ā'makapitzin xalanī'n nac Sodoma tū' tzeyā chi'xcuhui'n ixtahuanī't lā' ixtatlahua a'ntūn ko'hua'jua'. ⁸ Lā' Lot tzeyā chi'xcu' ixuanī't, lā' como iccātā'lahui' lā' iccālaktzī'n lā' iccākaxmata lakaliyān, chuntza' līpuhualh por ixpālacata a'ntū ixtatlahua a'ntū ko'hua'jua'. ⁹ Chuntza' tasu'yu que huan Māpa'ksīni' Dios namāpūtaxtū kalhatin chi'xcu' a'ntī pātīnī'mā' a'ntī kalhlaka'i' Dios. Lā' nā tasu'yu palh Dios, a'yuj tūna'j cāmāpātīnī a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuhui'n, nacāmāpātīnī huan chi'chini' a'xni'ca' Dios namālaclē'nīnī'n. ¹⁰ Lā' ā'chulā' nacāmāpātīnī a'ntīn talakmaka'n ixlīmāpa'ksīn Dios lā' tatlahua a'ntūn tū' tzey ixtapāstacna'ca'n. Xlaca'n tū' tajicua'n de natatlahua catūhuā. Tatlahua xmān a'ntū xlaca'n talacasqui'n. Lā' tū' tajicua'n talakapala huan a'ntī lej taka'lhī līmāpa'ksīn. ¹¹ Tū' chuntza' tatlahua huan

ángeles a'yuj xla'ca'n más taka'lhī līmāpa'ksīn. Huan ángeles, xla'ca'n tū' talakapala ā'kalhatin lā' tū' talē'ksa'nīni'n na ixlacapūn Dios.

¹² Huā' tamā'na chi'xcuhūi'n tū' tamāchekxī. Tatlahua a'ntūn talacasqui'n. Talakapala a'ntūn tū' tamāchekxī. Xla'ca'n hua'chi huan animalhna' xala' nac cā'qui'huī'n a'ntūn tayuja nac a'ksuj lā' tūlah catitapūtaxtulh lā' nacāmāknīcan. Lā' nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcuhūi'n nā natasputa hua'chi huan animalhna'. Lā' Dios nacāmāclē'nī.

¹³ Lā' chuntza' xla'ca'n natalīmāpala por a'ntūn talīmāpātīnīlh ā'makapitzīn. Xla'ca'n de tuncuj talakatī lej tako'ta lā' tatlahua ā'catūhuā a'ntūn tū' tzey. Lej līmāxana' a'nchī xla'ca'n cātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā hui'xina'n takēstoknī'ta'ntit, lihuan xla'ca'n tapuhuan que nacāta'a'kxokoyāni' hui'xina'n.

¹⁴ Lā' a'xni'ca' xla'ca'n talaktzī'n kalhatin puscāt, tapuhuan a'ntūn tū' tzey. Ixlīhuāk ixtapāstacna'ca'n ko'hua'jua'. Lā' ta'a'kxoko a'ntīn tūna'j xa'nca takalhlaka'ī'. Lā' lej tapāstaca a'nchī natalīka'lhī lhūhua' tumīn. ¹⁵ Hua'chilh xla'ca'n ixtamakxtekli huan xaslītua' tej lā' ta'a'ktza'nkānī't. Talatlā'huan hua'chi Balaam ixo'kxa' Beor. Xla' a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonū'n. Lej ixlakatī huan tumīn. Lā' tlahualh talaclē'i' para natlaja tumīn. ¹⁶ Balaam lacaquilhnīca por ixtalacē'i'. Lā' a'yuj huan burrosnu' tū' tachihuīna'n, xla' chihuīna'lh ixburro hua'chi kalhatin chi'xcu'. Lā' quilhnīlh por a'ntū ixtlahuacu'tun. Lā' xmān chuntza' Balaam tū' makxtekca natlahua huan talaclē'i' a'ntū ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Huā' tamā'na chi'xcuhūi'n a'ntīn tamāsu'yu a'ntūn tū' stu'ncua', xmān ta'a'kxokonū'n. Lā' tuntū' ixtapalhca'n. Xla'ca'n hua'chi mu'sni' a'ntūn tascōhuanī't. Lā' xla'ca'n hua'chi huan poklhnu'nī'n a'ntū cāmākosū huan ū'ni' lā' tū' talē'n xcān. Dios cāxui'linī't a'nlhā nacāmācā'n huā' tamā'na chi'xcuhūi'n a'nlhā natatachoko para pō'ktu lā' a'nlhā lej cā'pucsua'. ¹⁸ Xla'ca'n taka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachihuīna'n. Pero a'ntūn tahuan, tuntū' ixtapalh. Xla'ca'n tamāsu'yu que lej tzey palh kalhatin tlahua a'ntū lacasqui'n quīmacni'ca'n a'ntūn tū' tzey. Chuntza' talī'a'kxoko xla'ca'n a'ntīn tamakxtek mā'nacus a'ntū ixtatlahua a'xni'ca' tūna'j ixtalakapasa ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Tahuan que xla'ca'n libres lā' tze natatlahua chuxatū a'ntūn talacasqui'n. Pero tū' stu'ncua'. Xla'ca'n tū' libresni'. Xla'ca'n hua'chi tachī'nī'n como tūla tamakxteka de tatlahua talaclē'i'. Palh kalhatin chi'xcu' tūla makxteka catūhuā, chuntza' xla' hua'chilh tachī'n. ²⁰ Lā' a'ntīn talakapasnī't huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n lā' chuntza' talīmāxtekknī't huan talaclē'i' xala' nac quilhtamacuj, lā' palh xla'ca'n natatlahuapala talaclē'i' lā' tūlatza' tamakxteka, chuntza' ā'chulā' natala que a'nchī ixtahuanī't xapū'la. ²¹ Más tzey palh tū' ixtalakapasli xla'ca'n a'nchī līlacatejtin latā'kchokocan. Pero xla'ca'n, a'yuj ixtaca'tzī, xla'ca'n tamakxtekli huan ixlīmāpa'ksīnni' Dios a'ntū iccāmāsu'ni'canī't. ²² Chuntza' xla'ca'n hua'chi a'nchī huancan: Huan chichi' hua'chokopala ixpa'tlā'nat.

Lā' huan pa'xni' a'xni'ca' paxnī'ttza', taspī'tpala para natapī'li' nac cā'pūlhok.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlīkalhtu' carta a'ntū iccātzo'knuni'nī'ta'ni'. A'xni'ca' quit ictzo'kli huan kalhtu' carta, quit iccāmāpāstaquīcu'tuni' a'ntū lej tzey lā' iccāmāpāstaquīcu'tuni' huampala a'ntū ca'tzīyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n que hui'xina'n napāstacā'tit a'ntū ixtahuan makāntza' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Lā' iclacasqui'n que nacāpāstacā'tit huan līmāpa'ksīnni' a'ntū ixla' huan Māpūtaxtūnu' a'ntī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Huā' tamā'na līmāpa'ksīnni' iccāmāsu'ni'yāni' quina'n huan apóstoles.

³ Lej tasqui'nī que namāchekxī'yā'tit hui'xina'n a'ntū na'iccāhuaniyāni'. A'xni'ca' namin huan tamā'na ā'xmān chi'chini', nata'a'nan chi'xcuhūi'n a'ntī natatlahuātā'kchoko ixlīhuāk a'ntūn tū' tzey chu a'ntū xla'ca'n tatlahuacu'tun. Lā' nacātalīlaktzī'nāni' hui'xina'n. ⁴ Lā' xla'ca'n natahuan: “Jesucristo hualh que xla' nataspī'tchokopala. Lā' chuhua'j, ¿lhachū huī'? Tū' minī't. Quinapapana'ca'n

tanīnī'ttza'. Lā' chu a'cxtim lamā' chuhua'j desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj'. Chuntza' natahuan xlaca'n. ⁵ Lā' quit iccāhuaniyāni' hui'xina'n que huā'mā' tū' stu'ncua'. A'nan lakatin catūhuā a'ntū xlaca'n taca'tzī lā' a'ntūn tū' talīchihuīna'ncu'tun xlaca'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Lejtza' makān Dios chihuīna'lh lā' chuntza' talīlalh huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj. Huan quilhtamacuj lītlahuaca xcān lā' ixuī' na ixpu'nan xcān. ⁶ Lā' huan quilhtamacuj, a'nchī ixuī' xapū'la, līmālakuanīca huan xcān, a'xni'ca' lalh huan lakuat. ⁷ Lā' Dios nā hualh que huan a'kapūn lā' huan quilhtamacuj a'ntūn tahui'lāna' chuhua'j, natatachoko hasta huan chi'chini' a'ntū Dios lalhcāhui'līnī't. Lā' huanmā' chi'chini' natalhcukō'. Lā' huanmā' chi'chini' Dios nacāmāclē'nī'kō' ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't a'ntīn tū' tzey. Lā' nacāmāpātīnī.

⁸ Tā'timīn, tū' tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Huan Māpa'ksīni' Dios lakatin chi'chini' laktzī'n hua'chi lakatin mil cā'ta. Lā' nā lakatin mil cā'ta laktzī'n hua'chi lakatin chi'chini'. ⁹ A'makapitzīn tapuhuan que Dios takoxī para natlōkentaxtū a'ntū huanī't. Tū' chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'ni' līlaczucu como tū' lacasqui'n que nīn chā'tin napātīnī'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n que ixlīhuākca'n catamakxtekli ixtalacē'i'ca'n.

¹⁰ Namin huan chi'chini' a'xni'ca' namimpala huan Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' chu līmaktin namin a'xni'ca' nīn tintī' puhuan que namin. Chu līmaktin namin hua'chi kalhatin ka'lhāna' chu līmaktin min. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalakspata. Lā' palha' nakaxmatcan a'ntū namacasā'nan. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntūn tatasu'yu nac a'kapūn. Lā' nalhcukō' ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuāk a'ntū a'nan nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Lā' chuhua'j, como natalakuankō' ixlīhuāk, xa'nca capāstactit hui'xina'n a'nchī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtapuhuan Dios. ¹² Hui'xina'n līpāxuj ka'lhīpā'na'ntit huanmā' chi'chini' a'xni'ca' Dios naxtāpalī huan quilhtamacuj. Huanmā' chi'chini' huan a'kapūn nalhcukō'. Lā' natalakscu'pkō' ixlīhuāk a'ntū chuhua'j tatasu'yunu'n nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't que natlahua lakatin xasāsti' a'kapūn lā' lakatin xasāsti' quilhtamacuj a'nlhā natlahuacan xmān a'ntūn tzey. U'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, como chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, līhuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' chi'chini', calīhui'li'tit natlahua'yā'tit a'ntūn tzey na ixlacapūn Dios. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tzē nacātālī'a'ksa'nīnī'nānī'. Lā' nīn tuntū' catlahua'tit a'ntūn tū' tzey a'ntū nacāmāxtunquīyānī' de Dios. ¹⁵ Caca'tzītīt hui'xina'n que Dios līlaczucu cāka'lhīmā' ā'makapitzīn a'ntī natapūtaxtu. U'tza' tūna'j līmimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo a'ntī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chu a'nchī Dios māpuhuanīlh. ¹⁶ Pablo cātzo'kli huā' tamā'na catūhuā a'xni'ca' cātzo'knuni'ni' hui'xina'n. Lā' huāk chuntza' cātzo'kli huan cartas a'ntū cāmacā'nī't. Lā' nac ā'makapitzīn ixcartas a'ntūn cātzo'knī't, a'nan a'nlhā jicslīhua' māchekxīcan. Lā' a'nlhā jicslīhua', makapitzīn chi'xcuui'n tū' xa'nca tamasu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntīn tū' xa'nca tamāchekxī lā' xtunc xtunc takahlaka'ī'. Tū' stu'ncua' a'nchī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, lā' tū' xmān a'ntūn tzo'kli Pablo. Lā' ū'tza' nacālīmāpātīnī Dios.

¹⁷ Lā' hui'xina'n, tā'timīn, ca'tziyā'tittza' a'nchīn ta'a'kxokonū'ncu'tun huan tamā'na a'ntīn tū' tzeyā chi'xcuui'n. Tū' cacāta'a'kxokoni' hui'xina'n. Palh nacāta'a'kxokoyānī', chuntza' tzē namakxtekā'tit de nakahlaka'ī'yā'tit xa'nca. ¹⁸ Lā' chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit a'ntū līpāxuhua Dios. Lā' ā'chulā' casca'ttit xpālacata huan Māpūtaxtūnū' a'ntī quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca chuhua'j lā' para pō'ktu. Amén.

Huan Xapū'la Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Jesucristo quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta ixpālacata Jesucristo. U'tza' a'ntī quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Xla' ixuī'tza' a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj. Quina'n ickaxmatnī'tauj a'ntū ixuan xla' a'xni'ca' ixlatlā'huan nac quilhtamacuj. Iclaktzī'nī'tauj con quilakastapunca'n. Iclaktzī'nī'tauj lā' icxa'manī'tauj con quimacanca'n. ² A'ntī māstā' quinquilhtamacujca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Lā' quina'n iclaktzī'uj. Lā' icmālacstū'ncāuj palh iclaktzī'nī'tauj. Lā' iccātā'līchihuīna'nāni' hui'xina'n ixpālacata a'ntī māstā' quinquilhtamacujca'n. Xla' pō'ktu ixtā'hui' Dios quinTāta'ca'n. Lā' xla' natahui'la para pō'ktu. Lā' xla' milh lā' quina'n iclaktzī'uj. ³ Iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'ntū iclaktzī'nī'tauj lā' a'ntū ickaxmatnī'tauj. Lā' chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit que chu lakatin huan tachihuīn a'ntū kalhlaka'ī'yāuj. Lā' nā tzē chu lakatin nala'yā'tit con Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa'. Lā' nā tzē naca'tziyā'tit que quinTāta'ca'n Dios lā' Jesucristo ixO'kxa' cātā'lahui'lani' hui'xina'n chu a'cxtim como quincātā'lahui'lani' quina'n. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n como chuntza' lej naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' xkakana'

⁵ A'ntūn quincāmāsu'ni'ni' Jesucristo, ū'tza' a'ntū iccāmāsuni'yāni' hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' xkakana'. Lā' tū' lhā cā'pucsua' a'nlhā hui' xla', como xla' lej tzey lā' tū' maktin tlhua a'ntūn tū' tzey. ⁶ Palh huanāuj que chu lakatin quina'n con Dios, lihuan tlhuatā'kchokoyāuj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tasu'yu palh tū' stu'ncua'. Tasu'yu que quina'n tū' tā'tlā'huamā'nauj Dios. ⁷ Palh tlhuayāuj a'ntūn tzey hua'chilh ixtlā'huāuj a'nlhā xkaka, chuntza' hua'chi Dios hui' a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' stu'ncua' palh chu lakatin quina'n con Dios. Lā' ixka'lhni' Jesucristo, ixO'kxa' Dios, quincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n.

⁸ Palh huanāuj palh tū' tlhuanī'ta'uj talaclē'i', chuntza' ta'a'kxokoyāuj que'cstuca'n. Lā' tū' stu'ncua' a'ntū huanāuj. ⁹ Palh huaniyāuj Dios palh tlhuanī'tauj talaclē'i', xla' naquincāmāspūnū'ni'yāni' lā' naquincāxapani'kō'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj como Dios lej tzey lā' pō'ktu tlōkentaxtū a'ntū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj que tuntū' tlhuanī'tauj a'ntūn tū' tzey, chuntza' ixuāuj que Dios a'ksa'nīni'n. Lā' chuntza' ixtasu'yulh palh tū' kalhlaka'ī'yāuj que stu'ncua' a'ntū huan ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios por quina'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n. Lā' iccāhuaniyāni' que tū' catlahua'tit talaclē'i'. Lā' palh catihuā tlhua talaclē'i', ka'lhīyāuj a'ntin tā'chihuīna'n Dios por quina'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Lā' xla' tū' tlhuanī't nīn tuntū' a'ntūn tū' tzey. ² Jesucristo nīlh huan nac cruz. Lā' chuntza' xla' līmāpalalh quintalaclē'i'ca'n. Lā' tū' xmān quintalaclē'i'ca'n. Xla' māpalakō'lh ixtalaclē'i'ca'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh tlōkentaxtūyāuj a'ntū līmāpa'ksini'n Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj xla'. ⁴ Palh catihuā nahuan que xla' lakapasa Dios, lā' palh xla' tū' tlhua a'ntū Dios līmāpa'ksini'n, xla' a'ksa'nīni'n lā' tū' kalhlaka'ī' ixtachihuīn Dios. ⁵ Lā' a'ntin tatlōkentaxtū a'ntū Dios līmāpa'ksini'n, xlaca'n xa'nca tapāxquī' Dios. Lā' chuntza' tzē līca'tziyāuj palh quina'n chu lakatin con Dios. ⁶ Lā' a'ntin tahuan palh chu lakatin con Dios, tasquī'nī que xlaca'n natalatā'kchoko chu a'nchī Jesucristo ixlatlā'huan.

Huan xasāsti' līmāpa'ksin

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'ni' hui'xina'n ixpālacata lakatin limāpa'ksīn a'ntūn tū' xasāsti'. Chu ū'tza' a'ntū cātamāsu'ni'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit hui'xina'n. ⁸ Hua'chilh xasāsti' limāpa'ksīn a'ntū iccātzo'knuni'mā'ni'. Cristo ixtlōkentaxtū huā'mā' limāpa'ksīn lā' nā hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit. Lā' como hui'xina'n tlōkentaxtūyā'tit huā'mā' limāpa'ksīn, hua'chilh a'ksputmā'tza' a'nlhā cā'pucsua' lā' hua'chilh xkakamā'tza' huan xatzey māxkakēni' a'ntū Cristo māstā'.

⁹ A'ntīn tahuan palh tatlā'huan a'nlhā xkaka lā' palh tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. ¹⁰ A'ntīn tapāxquī' ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā xkaka. Lā' chuntza' tū' tamātonkopū ā'kalhatin. ¹¹ A'ntīn tū' talaktzī'ncu'tun ixtā'tinca'n, xluca'n talatlā'huancus a'nlhā cā'pucsua'. Lā' tū' taca'tzī a'nlhā talatlā'huancus, como a'nlhā cā'pucsua' tūla talacahuāna'n.

¹² Quit iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, quilaksa'tā'n, como Dios cāmāspūtūnu'ni'nī'ta'ni' mintalaclē'ī'ca'n por ixpālacata Jesucristo. ¹³ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n tlajani'ta'ntit huan ko'ti'ti'. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, camana', como lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, xanatātana', como lakapasā'tittza' Dios. Xla' lanāntza' ixuī' a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' nā iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n, o'kxa'n, como hui'xina'n lactli'huī'qui. Lā' hui'xina'n kalhlaka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Lā' tla'jani'ta'ntit huan ko'ti'ti'.

¹⁵ Tū' calakatītit a'ntū xala' nac quilhtamacuj. Lā' tū' calakatītit huan tūn tū' tzey a'ntūn tatlahua a'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj. A'ntīn talakatī a'ntū xala' nac quilhtamacuj, xluca'n tū' tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlihuāk a'ntū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' tū' ixla' Dios quinTāta'ca'n. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj tatlahua a'ntūn tū' tzey a'ntū squi'n ixmacni'ca'n. Lā' lej talaktzī'ncu'tun a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'ntūn taka'lhī. Ixlihuāk huā' tamā'na huāk xala' nac quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā' huan quilhtamacuj lā' ixlihuāk xala' nac quilhtamacuj a'ntūn talacasqui'n huan tachi'xcuhi't. Pero a'ntīn tatlahua ixtapuhuān Dios, xluca'n natalatahui'la para pō'ktu.

Namin a'ntī lej na'a'kxokonu'n

¹⁸ Quilaksa'tā'n, tasputmā'na huā' tamā'na chi'chini'. Hui'xina'n cātahuaninī'ta'ni' que namin huan ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j tatasu'yunī't lhūhua' ixtā'ca'tza Cristo. Lā' ū'tza' līca'tzīyāuj palh tasputmā'natzā' huā' tamā'na chi'chini'. ¹⁹ A'ntī ixtā'ca'tzani'n Cristo, xluca'n tū' lej stu'ncua' palh takalhlaka'ī' chuntza' hua'chi quina'n. Lā' ū'tza' talītaxtunquīnī't de quina'n. Palh ixtakalhlaka'ī'lh cahuā hua'chi quina'n, ixtatachokolh con quina'n. Lā' como tataxtunquīlh de quina'n, chuntza' tasu'yu que xluca'n tū' takalhlaka'ī' hua'chi quina'n.

²⁰ Lā' hui'xina'n, Cristo cāmāxquī'nī'ta'ni' huan Espīritu Santo. Lā' ū'tza' līca'tzīyā'tit milīhuākca'n huan xatzey tachihuīn a'ntū xastu'ncua'. ²¹ Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' como hui'xina'n ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Tū' iccāhuanimā'ni' que hui'xina'n tū' ca'tzīyā'tit a'ntū xastu'ncua'. Ca'tzīyāuj que xtunc a'ntū stu'ncua' lā' nā xtunc a'ntūn tū' stu'ncua'.

²² A'ntī lej ta'a'kxokonu'n, xluca'n tahuan que Jesús tū' ū'tza' Cristo a'ntī Dios limānūlh ixlimāpa'ksīni'. A'ntīn tahuan chuntza', xluca'n ixtā'ca'tzani'n Cristo. Xluca'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n lā' nā ixO'kxa'. ²³ A'ntīn talakmaka'n ixO'kxa' Dios, quinTāta'ca'n Dios tū' cātā'lahuī'. Lā' a'ntīn tahuan que Jesús ū'tza' Cristo, ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahuī' xluca'n.

²⁴ Lā' hui'xina'n tū' capātza'nkā'tit a'ntū cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh tū' napātza'nkā'yā'tit a'ntūn cātamāsu'ni'nī'ta'ni' xapū'la, chuntza' nacātā'latahui'layāni' ixO'kxa' Dios lā' Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Lā' Cristo huanī't que xla' naquincāmāxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n para pō'ktu.

²⁶ Quit iccātzo'knuni'yāni' huā'mā' como ta'a'nan ā'makapitzin a'ntin cā'a'kxokocu'tunāni' hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxqui'nī'ta'ni' huan Espíritu Santo. Lā' como huan Espíritu Santo cātā'lahui'lani' hui'xina'n, tū' maclacasqui'nā'tit hui'xina'n que nacātamāsu'ni'yāni' ā'catihuā huā' a'ntū iccāhuanimā'ni', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'yāni' ixlīhuāk. Lā' a'ntū xla' māsuyū, ū'tza' xastu'ncua'. Xla' tū' māsuyū catūhuā a'ntūn tū' stu'ncua'. Lā' chuntza', como huan Espíritu Santo cāmāsu'ni'nī'ta'ni' hui'xina'n, chuntza' tū' cataxtunquītīt de Cristo.

²⁸ Lā' chuhua'j quilaksa'tā'n, tū' cataxtunquītīt de Cristo. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui a'xni'ca' xla' namimpala. Lā' tū' catimāxana'uj na ixlacapūn. ²⁹ Como hui'xina'n ca'tziyā'tit que Jesucristo xmān tlahua a'ntū lactzey, nā chuntza' naca'tziyā'tit que a'ntin tatlhua a'ntūn tzey, ixlīhuākca'n xla'ca'n ixcamana' Dios.

3

Quina'n ixcamana' Dios

¹ Caca'tzītīt a'nchī Dios lej quincāpāxqui'yāni' como hualh que quina'n ixcamana' Dios. Lā' stu'ncua' quina'n ixcamana' Dios. A'ntī xalanī'n nac quilhtamacuj, xla'ca'n tū' ixcamana' Dios lā' tū' talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Lā' ū'tza' xla'ca'n tū' talimāchekxī palh quina'n ixcamana' Dios lā' xla'ca'n tū' ixcamana' Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixcamana' Dios. Tūna'j ca'tzīcan a'nchī nalayāuj. A'ntū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'xni'ca' Cristo natasuyū, quina'n nalayāuj hua'chi xla', como nalaktzī'nāuj chu a'nchī huanī't xla'. ³ Lā' a'ntin taka'lhīmā'na natalaktzī'n Cristo, ixlīhuākca'n xla'ca'n tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey. Lā' tatlhua a'ntūn tzey hua'chi Cristo.

⁴ Ixlīhuākca'n a'ntin tatlhua talaclē'i', xla'ca'n tū' ta'a'kahuāna'ni' huan ixley Dios. Palh catihuā tū' a'kahuāna'ni' Dios, ū'tza' huā'mā' talaclē'i'. ⁵ Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que Cristo milh nac quilhtamacuj para naxapa quintalacē'i'ca'n. Lā' xla' tū' tlahuanī't nīn lakatin talaclē'i'. ⁶ Ixlīhuākca'n a'ntin chu lakatin con Cristo, xla'ca'n tū' tatlhuatā'kchoko talaclē'i'. Lā' ixlīhuākca'n a'ntin tatlhuatā'kchoko talaclē'i', xla'ca'n tū' taca'tzī a'nchī huanī't huan Cristo lā' tū' talakapasnī't. ⁷ Quilaksa'tā'n, tū' catamakxtektit que nacāta'a'kxokoyāni' ā'makapitzin a'ntin cātahuaniyāni' que tze natlahuayā'tit a'ntūn tū' tzey. A'ntin tatlhuatā'kchoko a'ntūn tzey, xla'ca'n lactzey hua'chi ixlītzey Cristo. ⁸ A'ntin tatlhuatā'kchoko talaclē'i', xla'ca'n tatā'tapa'ksī huan ko'ti'ti', como huan ko'ti'ti' pō'ktu tlahuanī't talaclē'i' desde a'xni'ca' mā'a'nanilh huan talaclē'i'. IxO'kxa' Dios milh nac quilhtamacuj para namālakuanī a'ntūn tlahua huan ko'ti'ti'.

⁹ A'ntī ixcamana' Dios, xla'ca'n tū'tza' tatlhuatā'kchoko talaclē'i', como Dios cāmaxqui'nī't xasāsti' ixquilhtamacujca'n, lā' chuntza' talisāsti'latā'kchoko. Tūlatza' tatlhuatā'kchoko talaclē'i', como ixcamana'tza' Dios. ¹⁰ Chuntza' tasuyū a'ntī ixcamana' Dios lā' a'ntī ixcamana' huan ko'ti'ti'. A'ntin tū' tatlhuacu'tun a'ntūn tzey lā' tū' tapāxqui' huan tā'timīn, xla'ca'n tū' ixcamana' Dios.

Tasqui'nī nalāpāxqui'yāuj

¹¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū cātamāsu'ni'ni' xapū'la ū'tza' huā'mā': que nalāpāxqui'yāuj. ¹² Tū' calauj hua'chi Caín a'ntin tā'tapa'ksīlh huan ko'ti'ti'. Xla' maknīlh ixtā'tin. Lā' ¿a'chī' maknīlh? Maknīlh como Caín tlahualh a'ntūn tū' tzey lā' ixlaktampilhīni'ni' ixtā'tin como xla' ixtlahua a'ntūn tzey.

¹³ Tā'timīn, palh xalanī'n nac quilhtamacuj tū' cātalaktzī'ncu'tunāni', tū' capuhua'ntit que tū' maktin la huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tziyāuj que a'yuj hua'chi xanīn ixuanī'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj como cāpāxqui'yāuj huan tā'timīn. Lā' a'ntin tū' tapāxqui'nin, xla'ca'n hua'chi xanīnī'ncus lā' tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. ¹⁵ A'ntin taca'tzalaktzī'n ixtā'tinca'n xla'ca'n hua'chi maknīni'nī'n na ixlacapūn Dios. Lā' hui'xina'n ca'tziyā'tit que huan maknīni'nī'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n para pō'ktu. ¹⁶ Cristo quincāpāxqui'yāni' lā' hasta macamāstā'lh ixquilhtamacuj por quina'n. Lā' chuntza' quincāpāxqui'yāni' a'nchī lipāxqui'nincan. Lā' chuntza' quina'n tze natamacamāstā'yāuj lā' hasta nalīniyāuj

por quintā'timīnca'n palh tasqui'nī. ¹⁷ Palh kalhatin ka'lhī a'ntū maclacasqui'n lā' palh laktzi'n que ixtā'tin makasputa catūhuā, lā' palh xla' tū' lalalhu'man, chuntza' tasu'yu palh tū' pāxqui' Dios. ¹⁸ Quilaksa'tā'n, tū' xmān nahuanāuj palh cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. Nacāmaktāyayāuj ā'makapitzīn. Chuntza' natasu'yu palh ixlistu'ncua' cāpāxqui'yāuj, lā' tū' xmān huanāuj.

Tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios

¹⁹ Palh chuntza' cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn, chuntza' ca'tziyāuj palh lej stu'ncua' tā'tapa'ksiyāuj Dios. Lā' chuntza' tū' tamakchuyiyāuj na ixlacapūn Dios. ²⁰ A'xni'ca' u'cxca'tziyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, pāstacāuj que Dios más xaka'tla' que qui'a'clhcunucca'n. Lā' xla' ca'tzikō' ixlihuāk a'ntū tlahuanī'ta'uj. ²¹ Tā'timīn, palh tū' u'cxca'tziyāuj na qui'a'clhcunucca'n que tlahuanī'ta'uj a'ntūn tū' tzey, chuntza' tū' catilacapuhuanui na ixlacapūn Dios. ²² Dios naquincāmaxqui'yāni' a'ntū nasqui'nāuj como a'kahuāna'ni'yāuj ixlīmāpa'ksīn lā' tlahuayāuj a'ntū līpāxuhua Dios. ²³ Ixlīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': Nalīpāhuanāuj Jesucristo ixO'kxa' lā' nalāpāxqui'yāuj chuntza' hua'chi xla' quincāmāpa'ksīni'. ²⁴ A'ntīn tatlōkentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, Dios cātā'lahui' xla'ca'n. Xla' quincāmāpa'ksīni' huan Espīritu Santo lā' ū'tza' līca'tziyāuj que Dios quincātā'lahui'lani'.

4

A'makapitzīn tū' tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo

¹ Tā'timīn, tū' cacākalhlaka'ī'tit ixlihuākca'n a'ntīn tahuan que tamāsu'yu por ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Cuenta catlahua'tit lā' capuhua'ntit palh chu a'cxtim hua'chi huan xastu'ncua' tachihuīn a'ntūn kalhlaka'ī'ni'ta'ntittza'. Lā' chuntza' naca'tziyā'tit palh tamāsu'yumā'na ixtachihuīn Dios. Lakachu ta'a'ni't a'ntīn tahuan que tachihuīna'n por ixquilhtampān Dios. Lā' xmān ta'a'kxokonu'n. ² Na'iccāhuaniyāni' hui'xina'n a'nchī nalīca'tziyā'tit palh stu'ncua' huan Espīritu Santo cāmāchihuīni. Taka'lhī huan Espīritu Santo a'ntīn tahuan palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuui'lh. Ixlihuākca'n a'ntīn chuntza' tahuan, xla'ca'n taka'lhī huan Espīritu Santo a'ntī Dios macamilh. ³ Lā' a'ntīn tahuan que tū' stu'ncua' palh Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni' lā' nā lacatuncuīlh lā' chuntza' lītachi'xcuui'lh, xla'ca'n tū' taka'lhī huan Espīritu Santo. Xla'ca'n xmān cātahuaniyāni' ixtachihuīn ixtā'ca'tza Cristo. Hui'xina'n kaxpa'tni'ta'ntit que ixmilh ixtā'ca'tza Cristo. Lā' chuhua'j hui' nac cā'quilhtamacuj.

⁴ Quilaksa'tā'n, hui'xina'n tā'tapa'ksiyā'tit Dios. Hui'xina'n cātlanī'ta'ntit huā' tamā'na a'kxokonu'ni'n por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo. Huan Espīritu Santo cātā'lahui'lani' hui'xina'n. Lā' xla' ā'līhua'ca' ka'lhī līmāpa'ksīn que huan ko'ti'ti' a'ntī cāmāpa'ksī xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁵ Huā' tamā'na a'kxokonu'ni'n xla'ca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. Lā' a'ntūn tamāsu'yu nā xala' nac quilhtamacuj. Lā' ū'tza' talīxmatni' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁶ Quina'n tā'tapa'ksiyāuj Dios. Lā' a'ntīn talakapasa Dios, xla'ca'n takaxmata a'ntū iccāmāsu'ni'yāuj. Lā' a'ntīn tū' talakapasa Dios, xla'ca'n tū' takaxmatcu'tun a'ntū icmāsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalīca'tziyāuj tuchūyā līmāscatīn xastu'ncua' lā' nā tuchūyā līmāscatīn tū' stu'ncua'.

Dios cāpāxqui' ixlihuākca'n tachi'xcuui't

⁷ Tā'timīn, tasqui'nī nalāpāxqui'yāuj. Dios ū'tza' a'ntīn quincālāmāpāxqui'niyāni'. A'ntīn tapāxqui'nīn, xla'ca'n ixcamana' Dios lā' talakapasa Dios. ⁸ A'ntīn tū' tapāxqui'nīn xla'ca'n tū' talakapasa Dios, como Dios lej cāpāxqui' ixlihuāk tachi'xcuui't. ⁹ Dios lej quincāpāxqui'yāni'. Huā'mā' līmāsu'yulh a'xni'ca' macamilh nac quilhtamacuj ixO'kxa' a'ntī xmān kalhatin. Lā' por xla' lika'lhīyāuj xasāsti' quinquilhtamacujca'n. ¹⁰ A'nchī quina'n pāxqui'yāuj Dios tū' talacastuca a'nchī Dios quincāpāxqui'yāni'. Xla' māsuyulh a'nchī quincāpāxqui'yāni' a'xni'ca' macamilh ixO'kxa' lā' ū'tza' ixO'kxa' a'ntī māpalalh quintalacē'i'ca'n.

¹¹ Tā'timīn, como chuntza' Dios quincālīpāxquī'yāni', nā chuntza' quina'n nalāpāxquī'yāuj. ¹² Dios nīn tinti' laktzī'nī't nīn maktin. Palh lāpāxquī'yāuj, chuntza' Dios quincātā'lahui'lanī'. Lā' Dios quincāmaktāyayāni' nalāpāxquī'yāuj con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. ¹³ Quina'n ca'tziyāuj palh Dios quincātā'lahui'lanī'. Huā'mā' ca'tziyāuj como quincāmaxquī'nī'ta'ni' huan Espiritu Santo. ¹⁴ Lā' quina'n iclaktzī'nī'tauj ixO'kxa' Dios. Lā' icmālacstū'ncāuj que Dios quinTāta'ca'n macamilh ixO'kxa' para nacāmāpūtaxtū ixlīhuāk tachi'xcuhū't. ¹⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' lā' tahuan que Jesús ū'tza' a'ntī ixO'kxa' Dios, Dios cātā'lahui' xla'ca'n.

¹⁶ Lā' quina'n ca'tziyāuj lā' kalhlaka'ī'yāuj palh Dios quincāpāxquī'yāni'. Dios lej cāpāxquī' ixlīhuāk tachi'xcuhū't. Lā' Dios cātā'lahui' a'ntīn tapāxquī' ā'makapitzīn. ¹⁷ Tasqui'nī napāxquī'yāuj Dios con ixlīhuāk qui'a'clhcunucca'n. Lā' chuntza', huā'tzā' nac huā'mā' quilhtamacuj quina'n napāxquī'nināuj chuntza' hua'chi Cristo pāxquī'nin. Lā' chuntza' tū' catijicua'nui huan chi'chini' a'xni'ca' Dios nacāmālaclē'nī huan tachi'xcuhū't. ¹⁸ A'ntīn tapāxquī' Dios, xla'ca'n tū' tajicua'ni' Dios palh nacāmāpātīnī. Palh kalhatin pāxquī'nin, xla' tū'tza' ka'lhī tajicuāt. A'ntīn tajicua'n que Dios nacāmāpātīnī, xla'ca'n tūna'j xa'nca tapāxquī' Dios.

¹⁹ Quina'n pāxquī'yāuj Dios como xla' xapū'la quincāpāxquī'ni'. ²⁰ Palh kalhatin huan que pāxquī' Dios lā' palh tū' laktzī'ncu'tun ixtā'tin, xla' tū' stu'ncua' a'ntū huan. Palh xla' tū' pāxquī' ixtā'tin a'ntī laktzī'n, xla' tūla pāxquī' Dios, como tūla laktzī'n Dios. ²¹ Huan līmāpa'ksīn a'ntū Dios quincāmaxquī'ni', ū'tza' huā'mā': A'ntīn tapāxquī' Dios nā natapāxquī' ixtā'timīnca'n.

5

Tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey

¹ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xla'ca'n ixcamana' Dios. Lā' a'ntīn tapāxquī' Dios quinTāta'ca'n, xla'ca'n nā tapāxquī' ixcamana' Dios. ² Lā' chuntza' palh pāxquī'yāuj Dios lā' palh a'kahuāna'ni'yāuj a'ntū quincālīmāpa'ksiyāni', nā cāpāxquī'yāuj ixcamana' Dios. ³ Lā' palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj ixlīmāpa'ksīn. Lā' tū' jiclihua' natlōkentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn. ⁴ Ixlīhuākca'n ixcamana' Dios tataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj. Quina'n tzē nataxtunquīyāuj de a'ntūn tū' tzey, como līpāhuanāuj Dios. ⁵ A'ntīn takalhlaka'ī' que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios, xmān xla'ca'n tzē natataxtunquī de a'ntūn tū' tzey a'ntūn tlahuacan nac quilhtamacuj.

A'nchīn ca'tzīcan palh Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios

⁶ Ca'tziyāuj palh Jesús stu'ncua' ixO'kxa' Dios. Chuntza' hualh Dios a'xni'ca' a'kpaxli Jesús. Lā' nā a'xni'ca' Jesús nīlh, nā Dios māsuyulh que xla' ixO'kxa' ixuanī't. Huan Cristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksīni', xla' ū'tza' Jesús a'ntī a'kpaxli lā' nā nīlh nac cruz. Lā' nā huan Espiritu Santo māsuyu que Jesús ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan Espiritu Santo māsuyu xmān a'ntū stu'ncua'. ⁷ A'nan kalhatu'tun a'ntīn tamālacstū'nca que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Lā' huan kalhatu'tun xla'ca'n: Dios quinTāta'ca'n lā' huan Espiritu Santo lā' nā ū'tza' a'ntī huanican Tachihuīn. Chu a'cxtim tahuan que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. ⁸ Lā' nac quilhtamacuj a'nan tāpātu'tun catūhuā a'ntūn tamāsuyu que Jesucristo ū'tza' ixO'kxa' Dios. Huan Espiritu Santo chuntza' quincāmāsu'ni'yāni'. Lā' nā Dios chuntza' māsuyulh a'xni'ca' Jesús a'kpaxli lā' a'xni'ca' nīlh. ⁹ Quina'n kalhlaka'ī'yāuj a'ntūn tamālacstū'nca huan tachi'xcuhū't. Lā' ā'chulā' nakalhlaka'ī'yāuj a'ntū huan Dios. Lā' Dios mālacstū'nca que Jesús ū'tza' ixO'kxa'. ¹⁰ Lā' a'ntīn talīpāhuan ixO'kxa' Dios, xla'ca'n ta'u'cxca'tzī na ixa'clhcunucca'n palh stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'. Lā' makapitzīn tū' takalhlaka'ī' a'nchī Dios hualh palh Jesús ixO'kxa'. Xla'ca'n hua'chilh ixtahuan que Dios a'ksa'nīni'n como tū' takalhlaka'ī'nī't a'ntū Dios hualh ixpālacata ixO'kxa'. ¹¹ Lā' Dios mālacstū'nca palh ū'tza' quincāmaxquī'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu, palh līpāhuanāuj ixO'kxa'. ¹² A'ntīn

talipāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' a'ntīn tū' talipāhuan ixO'kxa' Dios, xlaca'n tū' taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

Māstā'ca tapāstacna'

¹³ Quit iccātzo'kni'mā'ni' huā'mā': Hui'xina'n a'ntī lipāhua'mpā'na'ntit ixO'kxa' Dios como quit, iclacasqui'n que hui'xina'n naca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit xasāsti' minquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

¹⁴ Lā' tū' lacapuhuanāuj a'xni'ca' kalhtō'ka'yāuj, como Dios quincākaxmatāni' palh squi'ni'yāuj chu a'nchī ixtapuhuān. ¹⁵ Lā' palh ca'tziyāuj palh xla' quincākaxmatāni', chuntza' ca'tziyāuj palh xla' naquincāmaxqui'yāni' a'ntū squi'ni'yāuj.

¹⁶ Palh catīhuā laktzī'n ā'kalhatin a'ntī tlahuamā' lakatin talaclē'i' a'ntū tzē namāspūtūnu'ni'can, chuntza' nalīkalhtō'ka' ā'kalhatin lā' xla' naka'lhī xasāsti' ixquilhtamacuj. Chuntza' nakalhtō'ka' palh huā'mā' talaclē'i' tzē namāspūtūnu'ni'can. Lā' palh huā'mā' talaclē'i' tūla māsputūnu'ni'can, chuntza' tū' iccahuanimā'ni que nalīkalhtō'ka'yā'tit por a'ntī chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua', huāk talaclē'i'. Pero nā a'nan talaclē'i' a'ntūn tzē namāspūtūnu'ni'can.

¹⁸ Ca'tziyāuj que a'ntī ixcamana' Dios, xlaca'n tū' tatlahuatā'kchoko talaclē'i'. Xlaca'n cāmaktaka'lha ixO'kxa' Dios, lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūla nacātlahuani' catūhuā.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj que tā'tapa'ksiyāuj Dios. Lā' ca'tziyāuj que a'ntīn xalanī'n nac quilhtamacuj, xlaca'n cāmāpa'ksī huan ko'ti'ti'.

²⁰ Ca'tziyāuj que ixO'kxa' Dios minī't. Lā' quincāmaxqui'nī'ta'ni' a'nchī nalīlakapasāuj a'ntī xastu'ncua' Dios. Lā' chuhua'j tā'lahui'lāna'uj Jesucristo a'ntī ixO'kxa' Dios. Xla' scana'nca Dios lā' quincāmaxqui'yāni' xasāsti' quinquilhtamacujca'n a'ntū para pō'ktu.

²¹ Quilaksa'tā'n, tū' calipāhuantit nīn tuntū'. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

Ixlikalhtu' Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Ixtakalhlaka'ī huan xastu'ncua' tachihuūn lā' ixtapāxquī'nin

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' de huan a'ntin takalhlaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Ictzo'knuni'yāni' hui'x, huan tā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacli, lā' nā mincamana'. Quit lej iccāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' tū' xmān quit. Nā cāpāxquī'yāni' hui'xina'n ixlīhuākca'n a'ntin talakapasa huan xastu'ncua' tachihuūn. ² Lāpāxquī'yāuj como quilīhuākca'n kalhlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuūn, a'ntūn tū' maktin catispulli. ³ Caquincāsicua'lanālini' Dios quinTāta'ca'n lā' Jesucristo ixO'kxa' Dios. Lā' caquincātalakalhu'mani'. Lā' caquincātamātza'ta'tī'ni'ni' qui'a'clhunucca'n. Lā' chuntza' quina'n xa'nca nakalhlaka'ī'yāuj huan xastu'ncua' tachihuūn, lā' lej nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Lej iclīpāxuhualh a'xni'ca' icca'tzīlh que ā'makapitzin mincamana' talahui'lāna' chu a'nchi huan xastu'ncua' tachihuūn, chuntza' hua'chi māpa'ksini'lh Dios quinTāta'ca'n. ⁵ Lā' chuhua'j tā'tin, icuaniyāni' que nalāpāxquī'yāuj quilīhuākca'n quina'n. Huā'mā' tū' xasāsti' līmāpa'ksin. Chu ū'tza' a'ntū quincātamāca'tzinini' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj a'ntū Dios quincālīmāpa'ksiyāni'. Xla' māpa'ksini'lh que nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzin. U'tza' huā'mā' cātahuanini'ta'ni' a'xni'ca' chū'cus kalhlaka'ī'tit.

Makapitzin ixta'a'kxokonu'n

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kxokonu'ni'n talatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuan que tū' stu'ncua' palh lacatuncuīlh nac huā'mā' quilhtamacuj huan Jesucristo a'ntī Dios līmānūlh ixlīmāpa'ksini'. A'ntin tahuan huā'mā', xlaca'n a'kxokonu'ni'n lā' ixtā'ca'tzani'n Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit que tū' chu nasputa a'ntū liscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit como maklhtini'ncu'tunā'tit ixlīhuāk a'ntū Dios nacāmaxquī'yāni' hua'chi mintatlajca'n.

⁹ A'ntūn takalhlaka'ī' ā'makapitzin tū' xmān a'ntū Cristo māsuyulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'lakatin līmāscatīn. Xlaca'n tū' lej stu'ncua' tatā'latlā'huan Dios. A'ntin takalhlaka'ī' xmān a'ntū Cristo māsuyulh, ixlīstu'ncua' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n lā' ixO'kxa' Dios. ¹⁰ Palh cālakmināni' hui'xina'n ā'catīhuā a'ntin tamāsu'yu a'ntūn tū' chu lakatin con a'ntū māsuyulh Cristo, tū' nacāmānū'yā'tit na minchicca'n. Lā' tū' nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”. ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios ca'cā'o'kska'lhīni'”, lā' chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit a'ntūn tū' tzey.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus ti'a'nan a'ntū iccāhuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun nac lakatin carta. Iccālaka'ncu'tunāni' hui'xina'n lā' iccātā'chihuina'ncu'tunāni' calacan. Chuntza' lej nalīpāxuhuyāuj.

¹³ Tamacā'ni'yāni' saludos ixcamana' mintā'tin xapuscāt a'ntī Dios lacsacni't.

Ixlikalhtu'tun Carta a'ntūn Tzo'kli San Juan

Māka'tlī'ca huan Gayo

¹ Quit Juan, huan xapuxcu' huan a'ntūn takahlaka'ī'. Lā' quit ictzo'kmā' huanmā' carta. Quit ictzo'knuni'yāni' hui'x, Gayo. Quit lej icpāxqui'yāni' hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzī que xa'nca latlā'hua'na' na ixtej Dios. Lā' icsqui'ni' Dios que xa'nca ca'a'nī'ni'n ixlīhuāk lā' tū' ca'ī'tza'ca'nti. ³ A'makapitzīn tā'timīn tachinī't. Lā' quintahuaninī't que hui'x latlā'hua'na' chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' huā'mā' lej iclīpāxuhualh. ⁴ Lā' pō'ktu lej icpāxuhua a'xni'ca' quihuanican que quincamana' talatlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' huan tā'timīn a'ntūn tachā'ni't a'ntza' a'yuj tū' ic-cālakapasa'. Chuntza' tlāhua'ya' a'ntūn tzey. ⁶ A'makapitzīn tataspi'tnī't de a'ntza'. Lā' xlaca'n tata'chihuīna'lh a'ntī ixtatakēstoknī't huā'tzā' para natamācā'tanī Dios. Lā' cāhuanica a'nchī hui'x cāpāxqui'ya' ā'makapitzīn. Lā' cacāmaktāyapala' a'xni'ca' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' a'ntū natamaclacasqui'n para ixtejca'n como xlaca'n tata'scujmā'na Dios. Cacāmaktāya' chu a'nchī Dios lacasqui'n. ⁷ Xlaca'n tataxtunī't tata'scuja Jesucristo. Lā' tuntū' tamaklhtīni'ncu'tulh de a'ntūn tū' takahlaka'ī'. ⁸ U'tza' quina'n nacālimaktāyayāuj. Lā' chuntza' hua'chilh nacātā'māsu'yuyāuj huan xastu'ncua' tachihuīn.

Tū' tzey a'nchī ixlāhuī' huan Diótréfes

⁹ Quit iccāmacā'ni'ni't kalhtin carta a'ntūn tatakēstoka a'ntza' nac litokpān. Pero huan Diótréfes, como xla' lacu'tun xamāpa'ksīni' a'ntza', xla' tū' qui'a'kahuāna'ni'lh. ¹⁰ Lā' chuntza' a'xni'ca' na'icchā'n a'ntza' na'icchihuīna'n na milacapūnca'n xipālacata a'ntū tlāhuamā' Diótréfes. Xla' quincālī'a'ksa'ni'ni'nāni' de a'ntūn tū' stu'ncua' lā' quincā'a'ksa'nāni'. Lā' tū' xmān huā'mā'. Xla' tū' cāmānū na ixchic huan tā'timīn a'ntūn tachinācha'. Lā' tū' cāmāxteka que ā'makapitzīn natamānū na ixchicca'n. Lā' a'ntūn tamānūcu'tun, Diótréfes cāmātuxtekē de a'nlhān tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, tū' cacāmaksca'tti a'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey. Cacāmaksca'tti a'ntūn tatlahua a'ntūn tzey. A'ntūn tatlahua a'ntūn tzey, xlaca'n tata'tapa'ksī Dios. A'ntūn tatlahua a'ntūn tū' tzey, xlaca'n tū' talakapasa Dios.

Tzeyā chi'xcu' ixuanī't huan Demetrio

¹² Lhūhua' a'ntūn tahuan que Demetrio tzeyā chi'xcu'. Lā' tasu'yu que xla' latlā'huan chu a'nchī huan xastu'ncua' tachihuīn. Lā' nā quit icuan que līlacatejtin latlā'huan. Lā' hui'x ca'tziya' que quit icuan a'ntū stu'ncua'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lejcus lhūhua' icuanicu'tunāni'. Pero tū' ictzo'kcu'tun huā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nāni'. Lā' chuntza' nakalhachihuīna'nāuj māni' quina'n.

¹⁵ Dios camātza'ta'tī'lh mi'a'clhcunuc. Ixlīhuākca'n mi'amigos tamacā'ni'yāni' saludos. Lā' nacāsaludarlī'ya' ixlīhuākca'n huan amigosnu' xalanī'n a'ntza'.

Huan Carta a'ntün Tzo'kli San Judas

Judas cāmacā'ni'lh saludos huan a'nti ixtakalhlaka'i'

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Lā' quit ictā'scuja Jesucristo. Quit iccātzo'knuni'mā'ni' huā'mā' carta hui'xina'n a'nti Dios cāta'sani'nī'ta'ni'. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yāni' hui'xina'n. Lā' Jesucristo cāmaktaka'lh mā'ni' hui'xina'n. ² Dios cacālakalhu'mani' hui'xina'n. Lā' cacāmātza'ta'tini'ni' mi'a'clhcunucca'n. Lā' lej cacāpāxquī'ni' hui'xina'n.

Makapitzin ixtamāsu'yu a'ntün tū' stu'ncua'

2 Pedro 2.1-17

³ Tā'timīn, xa'iccātzo'knuni'cu'tunāni' hui'xina'n ixpālacata a'nchī Dios cāmāputax-tūni' hui'xina'n lā' nā quina'n chuntza'. Lā' chuhua'j a'nan lakatin catūhuā a'ntū más tasqui'nī na'iccāhuaniyāni'. Lā' ū'tza' iccālitzo'knuni'mā'ni' chuhua'j. Ic-cāhuaniyāni' que tū' tikalhlaka'i'yā'tit a'ntün tamāsu'yu xla'ca'n a'ntin taxtāpālicu'tun huan limāscā'tin a'ntū kalhlaka'i'nī'tauj. Huā'mā' limāscā'tin ū'tza' a'ntū cālīmāmacū'lh ixtachi'xcu'huī't Dios lā' xmān maktin. Lā' tū' maktin catitaxtāpalilh huā'mā' limāscā'tin. ⁴ Makapitzin tün tū' tzeyā chi'xcu'huīn tatanūnī't hua'chi lactzey chi'xcu'huī'n na ixla-clhpu'nanca'n a'ntin takalhlaka'i'. Xla'ca'n tahuan que como Dios lej lakalhu'manīni'n, chuntza' kalhatin tzē natlahua chuxatūyā talaclē'i' a'ntün tlahuacu'tun. Huā'mā' tū' stu'ncua'. Lā' tū' stu'ncua' ixlimāscā'tinca'n ixpālacata huan Māpa'ksini' Jesucristo. Lejtza' makān tatzō'kni' na ixtachi'huīn Dios que nacāmālaclē'nīcan huan tachi'xcu'huī't a'ntin tatlahua chuntza'.

⁵ A'yuj hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyāni' a'ntū Dios tlahualh makāntza'. Dios cāmāxtulh huan israelitas nac huan xcānsipej a'nlhā huanican Egipto. Lā' ā'cālistān ā'makapitzin tū' takalhlaka'i'lh palh stu'ncua' a'ntū Dios hualh. Lā' ū'tza' Dios cālīmāknīlh. ⁶ Nā capāstactit huan ángeles. A'makapitzin de xla'ca'n, como tū' tatlōkentaxtūcu'tulh a'ntū cālīmāmacū'lh Dios, xla'ca'n tataxtulh de nac a'kapūn a'nlhā ixtahui'lāna'ncha'. Lā' ū'tza' Dios cālīchi'ni't a'nlhā cā'pucsua' hasta a'xni'ca' huan ā'xmān chi'chini' a'xni'ca' nacāmālaclē'nī Dios. ⁷ Nā capāstactit a'ntün cāpātle'keni'lh Sodoma lā' Gomorra lā' ā'makapitzin cā'lacchicni' a'ntū ixtahui'lāna' pajtzu. Nā xalanī'n nac huā' tamā'na cā'lacchicni', nā ixtatlahua a'ntün tū' tzey. Ixtatlahua talākahlī'n. Lā' ixtalātā'tahui'la huan chi'xcu'huī'n. Lā' ū'tza' talīnīlh nac huan macscut a'ntū cāmāspūtūlh huā' tamā'na cā'lacchicni'. Chuntza' māchekxīcan que natapātini'n para pō'ktu nac cā'macscutnu' xla'ca'n a'ntin talakapasa ixtej Dios pero tataxtutāyāni't.

⁸ Nā chuntza' huā' tamā'na chi'xcu'huīn a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' a'ntün tū' stu'ncua'. Xla'ca'n talakahuāna'n. Lā' tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n huan talakahuān. Lā' ū'tza' talīpuhuan que tzē natatlahua talākahlī'n. Talakmaka'n ixlimāpa'ksin Dios. Lā' cachīhuā talīchihuīna'n huan ángeles. ⁹ Lā' nā nīn Miguel, a'nti xapuxcu' ángeles, nīn xla' tū' chuntza' tlahualh. A'xni'ca' xla' tā'lal huan ko'ti'ti' lā' talālīsta'lal ixmacni' Moisés, Miguel tū' lī'a'ksanīni'lh huan ko'ti'ti' por a'ntün tū' tzey ixtachi'huīn. Xmān huanilh: “Dios camāpātini'ni'”. ¹⁰ Lā' huā' tamā'na chi'xcu'huī'n a'ntin cāmāsu'ni'cu'tunāni' hui'xina'n, xla'ca'n cachīhuā talīchihuīna'n a'ntün tū' tamāchekxī. Xla'ca'n hua'chi animales, como tū' tapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlihuāk huan tün tū' tzey a'ntū xla'ca'n talacasqui'n. Lā' ū'tza' nacālīmāpātini' Dios.

¹¹ Xla'ca'n natapātini'n como talatlā' huan hua'chi Caín a'ntin tū' a'kahuāna'ni'cu'tulh Dios. Lā' talī'a'ca'a'n tatlahua a'ntün tū' tzey como tatlajacu'tun tumīn. Lā' chuntza' tlahualh Balaam. Lā' nā xla'ca'n lej lacxumpi hua'chi Coré. Xla' maknīca. Lā' nā xla'ca'n nacāmāpātini'can. ¹² Limāxana' a'nchī cātātā'huā'yanāni' hui'xina'n a'nlhā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xla'ca'n tzej tahuā'yancu'tun lā' tako'tcu'tun. Lā' tū' tapāstaca ā'makapitzin. Xla'ca'n tuntū' ixtapalhca'n. Xla'ca'n hua'chi poklhnu' a'ntū lē'n huan ū'ni', lā' tū' lē'n xcān. Xla'ca'n hua'chi huan qui'huī' a'ntün tū' tamāstā'

ixtō'ca'tca'n a'xni'ca' ixpūlan. Lā' como tascōhuanī't ū'tza' cālītampu'lhucan. ¹³ Xlaca'n hua'chi huan xasipej mar a'ntū lē'n huan pa'lhma'. Līmāxana' a'ntū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chi sta'cu a'ntūn tū'tza' a'mā' na ixtej. Dios nacāmāpātīnī para pō'ktu a'nlhā lej cā'pucsua'.

¹⁴ Makāntza' Enoc cālīchiuīna'lh huan chi'xcuhuī'n a'ntīn tū' tzey. Lā' Enoc ixlīkalhatojon ixuanī't ī'xū'yātā'natna' Adán. Lā' Enoc hualh: “Huan Māpa'ksīnī' Dios namin lā' nacātā'min lakalhūhua' mil ángeles. ¹⁵ Namin nacājuzgarlī ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhuī't. Lā' nacāmālaclē'nīkō' ixlīhuākca'n a'ntīn tū' lactzey por ixlīhuāk a'ntūn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey lā' nā a'nchī cachīhuā talīchiuīna'nī't Dios”. ¹⁶ Huā' tamā'na chi'xcuhuīn talē'ksa'n ā'makapitzīn. Tū' līpāxūj tahuī'lāna'. Tahuī'lāna' chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey. Lā' talīka'tla'jca'tzī a'xni'ca' tachīhuīna'n. Xa'nca tatā'chīhuīna'n ā'makapitzīn xmān como xlaca'n talacasqui'n tumīn.

Cāmaxquī'ca tapāstacna' xlaca'n a'ntī ixtakalhlaka'ī

¹⁷ Lā' hui'xina'n tā'timīn, capāstactit a'ntūn tahualh xapū'la ixapóstoles quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahualh: “A'xni'ca' nasputa huan quilhtamacuj, natamīn chi'xcuhuīn a'ntī natalīlaktzī'n a'ntū i'xla' Dios. Lā' natalatahui'la chu a'nchī ixtapāstacna'ca'n a'ntūn tū' tzey”. ¹⁹ U'tunu'n huā' tamā'na chi'xcuhuī'n a'ntīn tamālacpitzī huan a'ntīn takalhlaka'ī. Lā' talatlā' huan chu a'nchī xmān ixtapuhuanca'n. Lā' tū' taka'lhī huan Espīritu Santo.

²⁰ Lā' hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' xa'nca cakalhlaka'ī'tit huan Jesucristo chuntza' hua'chi Dios quincāmāsu'nī'nī'ta'ni'. Lā' cakalhtō'ka'tit con ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. ²¹ Lā' calatahui'la'tit chu a'nchī Dios lacasqui'n, lā' chuntza' na'u'cxca'tziyā'tit a'nchī Dios cāpāxquī'yānī'. Caka'lhītī hasta que Jesucristo nacālē'nānī' nac a'kapūn a'nlhā natahui'layā'tit para pō'ktu. Xla' natlahua huā'mā' como lej cālakalhu'manānī'.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xlaca'n a'ntīn tapuhuanā'na que chō'la tū' stu'ncua' a'ntūn takalhlaka'ī'lh. ²³ Lā' hui'xina'n cacāmāpūtaxtūtīt ā'makapitzīn hua'chilh iccāmā'xtutīt de nac cā'macscutnu'. Lā' cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn a'ntī lej tatlahua talaclē'ī'. Lā' cajicua'ntit tū' natlahua'yā'tit talaclē'ī' hua'chi xlaca'n. Hua'chilh tzē iccāpasānī' ixtalacē'ī'ca'n xlaca'n.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Dios tzē nacāmaktāyayānī' hui'xina'n. Lā' chuntza' tū' catitlahua'tit talaclē'ī'. Xla' nacālē'nānī' a'nlhā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' līpāxūj nalatahui'la'yā'tit como tuntū' catī'a'nalh a'ntūn tzē nacātālī'a'ksa'nīnī'nānī' hui'xina'n. ²⁵ Quindiosca'n xmān kalhatīn Dios. Xla' quincāmāpūtaxtūyānī' como quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo nīlh por quina'n. Lā' xla' camāka'tlī'ca lā' ca'a'cnīnī'ni'ca. Xla' cāmāpa'ksīkō' ixlīhuāk. Lā' ixka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn a'xni'ca' tūna'j ixtzucu huan quilhtamacuj lā' ka'lhīkō'cus chuhua'j lā' naka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn para pō'ktu. Amén.

Jesucristo Māca'tzīnīlh San Juan a'ntū Napātle'ke

Jesucristo māsu'yulh a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro

¹ Tatzo'kni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yulh Jesucristo. Dios hualh huā' tamā'na catūhuā como ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'ni'lh ixtachi'xcuhui't Dios a'ntū palaj napātle'ke. Lā' nā quit, Juan, nā ictapa'ksī con Dios. Jesucristo quilakmacamilh huan ixāngel para naquimāca'tzīnī huā' tamā'na catūhuā. ² Quit icmālacstū'nckō'nī't ixlīhuāk a'ntū iclaktzī'nī't. A'tzā' ictzo'ka a'ntū Dios quimāca'tzīnīlh. U'tza' a'ntū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxūj a'ntī natahuan huan tachihuīn a'ntūn tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Lā' lej līpāxūj a'ntīn takaxmata lā' ta'a'kahuāna'ni' huā' tamā'na tachihuīn a'ntū līmālacsu'yuca a'ntū napātle'ke. Lā' tū'tza' lej lātma'j a'xni'ca' napātle'ke huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yāni' hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuhui't Dios xalanī'n nac lakatojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n lā' xa'nca cacā'a'ni'ni'ni'. Dios, ū'tza' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixui' lā' pō'ktu natahui'la. Lā' nā cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n huan Espīritu Santo. U'tza' a'ntī tasu'yu hua'chi lakatojon pūmaksko na ixlacapūn huan pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Lā' cacāsicua'lanālīni' hui'xina'n Jesucristo, a'ntī māsu'yu a'ntū ixlīstū'ncua'. Māni' xla' a'ntī xapū'la lakahuanchokolh. Lā' xla' cāmāpa'ksī huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj. Xla' quincāpāxqui'yāni' lā' xla' nīlh para naquincāxapani'yāni' ixlīhuāk quintalaclē'i'ca'n. ⁶ Xla' quincālacsaqui'līni'ta'ni' para natā'māpa'ksīni'nāuj. Lā' quincāmaxqui'ni'ta'ni' lakatin quilītlōtca'n a'ntū mēcā'tanīcan Dios a'ntī ixTāta'. Lā' ca'a'cnīni'ni'ca Jesucristo. Lā' xla' camāpa'ksīni'lh para pō'ktu. Amén.

⁷ Lā' nalaktzī'ncan a'nchī xla' nayujāchi de nac a'kapūn lā' namin nac cā'poklhnu'. Lā' ixlīhuākca'n natalaktzī'n. Lā' nā natalaktzī'n a'ntīn taxtokohua'ca'lh nac cruz. Lā' ixlīhuāk tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lej natalakaputza por ixpālacata. Lā' chuntza' napātle'ke. Amén.

⁸ Lā' chihuīna'lh huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhīkō' ixlīhuāk huan līmāpa'ksīn, lā' a'ntī hui' lā' pō'ktu ixui' lā' pō'ktu natahui'la. Xla' hualh: “Lā' quit hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspūtni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk, lā' na'ictahui'lacus hasta a'xni'ca' na'a'kspūtkō' ixlīhuāk”.

Juan lakachuyalh

⁹ Lā' quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Lā' quina'n tapa'ksiyāuj con Jesucristo. Quit iccātā'pātīni'mā'ni' hui'xina'n lā' iccātā'tāyani'yāni' con hui'xina'n por ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca para na'ictachoko hua'chi tachi'n nac Patmos a'ntū pītzina'j tī'ya't na ixpu'nan mar. Quinchi'pacanī't como xa'icmāsu'yuni't ixtachihuīn Dios lā' a'ntū ixlīstū'ncua' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Lakatin chi'chini' a'ntū pū'a'cnīni'ni'can Jesucristo, icu'cxca'tzīlh huan ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo. Lā' ickaxmatli lakatin lej palha' tachihuīn na quinkēn. U'tza' hua'chi lakatin trompeta a'ntū lej palha' kaxmatcan ¹¹ lā' quihuanīlh:

—Quit hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto, lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspūtni'. Catzo'kti a'ntū nalaktzī'na' lā' nacāmacapini'ya' huan ca'psnat huan ixtachi'xcuhui't Dios nac lakatojon cā'lacchicni'. Cacāmacapi nac Efeso lā' nac Esmirna lā' nac Pérgamo lā' nac Tiatira lā' nac Sardis lā' nac Filadelfia lā' nac Laodicea —quihuanica.

¹² Lā' ictalakspi'tli para na'iclaktzī'n tichūn quintā'chihuīna'lh. Lā' iccālaktzī'lh tāyana' kantojon pūmaksko de oro. ¹³ Lā' na ixlāclhpu'nan huan pūmaksko, ixyā

kalhatin a'ntī ixtasu'yu hua'chi chi'xcu'. Lā' ixl'u'xu' pūlh mā'n ixuanī't lā' ixchā'n hasta na ixtojon. Lā' ixka'lhī kantiñ ixlīchī'cān de oro na ixcu'xan. ¹⁴ Lā' ixya'j smu'yonko' ixuanī't hua'chi ixchi'xit borrego lā' hua'chi miqui. Lā' ixlakastapun ixtasu'yu hua'chi xalamana' huan macscut. ¹⁵ Ixtojon ī'xkaka hua'chi līcā'n tzej xapaxni' a'ntū ixcāxtlahuacani't nac lakatin pūlhcuyn. Lā' a'xni'ca' ixchihuīna'n, ixmacasa'n hua'chi a'nlhā yujtāya xcān. ¹⁶ Lā' na ixmacacāna'j ixcālēmā' huan lakatojon sta'cu. Lā' na ixquilhni' taxtulh kentiñ espada sta'ya'nca' kēstītu'. Lā' nā ixlacan huan chi'xcu' ī'xkaka hua'chi chi'chini' a'xni'ca' tastu'nūta.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' iclaktzī'lh quit ica'kā'lh na ixtojon hua'chi kalhatin nīn. Lā' xla' quixa'malh con ixmacacāna'j lā' quihuanilh:

—Tū' cajicua'. Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīnī't lā' chuhua'j xalakahuan quit para pō'ktu. Lā' quit icka'lhī līmāpa'ksīn de huan līnīn lā' a'nlhā cā'līnīn. ¹⁹ Lā' catzo'kti a'ntū hui'x laktzī'nī'ta' lā' a'ntū pātīe'kemā' lā' a'ntū napātīe'ke. ²⁰ Tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon sta'cu a'ntū hui'x la'ktzī' na quimacacāna'j. Lā' nā tatzē'knī't a'ntū huanicu'tun huan lakatojon pūmaksko de oro. A'ntū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': Huan lakatojon sta'cu, ū'tunu'n huan xanapuxcu'nu' huan lakatojon lītōkpāna'. Lā' huan lakatojon pūmaksko ū'tza' huan quintachi'xcu'huī't nac lakatojon cā'lacchicni'.

2

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanīn nac Efeso

¹ Lā' nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Efeso a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī cālēmā' huan lakatojon sta'cu na ixmacacāna'j, lā' latlā'huan na ixlac'hpu'nanca'n huan lakatojon pūmaksko de oro. Xla' huan:

² Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī palh lej scujnī'ta'ntit lā' tāyani'nī'ta'ntit lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. Lā' quit icca'tzī a'nchī hui'xina'n cāta'la'yā'tit huan tūn tū' tzeyā chi'xcu'huī'n. Lā' a'ntīn tahuan palh māni' xlaca'n apóstoles, hui'xina'n xa'nca cuenta tlahua'tit para naca'tzīyā'tit palh stu'ncua' o tū'. Lā' chuntza' hui'xina'n līca'tzīnī'ta'ntit que makapitzīn xlaca'n xmān ta'a'kxokonu'n. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit. Lā' pātīnī'nī'ta'ntit por quimpālacata. Lā' tū' jiclhua'nī'ta'ntit. ⁴ Lā' a'yuj tlahuakō'yā'tit ixlīhuāk huā'mā', pero a'nan catūhuā a'ntūn tū' iclakatī a'nchī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tū'tza' quilāpāxquī'yāuj hua'chi xapū'la. ⁵ Capāstacna'ntit a'nchī ixquilāpāxquī'yāuj xa'nca hui'xina'n xapū'la. Lā' chuhua'j tū'tza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j caxtā-palī'tit mintapāstacna'ca'n lā' catlahua'tit a'nchī ixtlahua'yā'tit xapū'la. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit mintapāstacna'ca'n, quit na'iccālakmināni' hui'xina'n lā' na'icmāpānū huan pūmaksko de na milaclhni'ca'n. ⁶ Lā' lej tzey a'nchī hui'xina'n ca'tzalaktzī'nā'tit a'ntūn tatlahua ā'makapitzīn a'ntī cāhuanicān nico-laítas chuntza' hua'chi quit icca'tzalaktzī'n.

⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. A'ntīn tat-lajana'n, quit na'iccāmāxtekatza' para natahua' ixtō'cat qui'huī' a'ntū māstā' xasāstī' quilhtamacuj. U'tza' a'ntū yā na ixhuerta Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Esmirna

⁸ Lā' nā huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī xapū'la lā' ā'xmān, a'ntī nīlh lā' lakahuanchokolh. Xla' huan:

- ⁹ Quit icca'tzī a'nchī līpātīni'mpā'na'ntit hui'xina'n. Lā' quit icca'tzī que hui'xina'n lacpobresni'. Lā' a'yuj lacpobresni' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit a'ntū lej ixtapalh. Lā' quit icca'tzī a'nchī cātālī'a'ksa'nāni' hui'xina'n a'ntīn tahuan que xla'ca'n israelitas lā' xmān ta'a'kxokonu'n. Xla'ca'n tatapa'ksī con huan ko'ti'ti'.
¹⁰ Lā' tū' cajicua'ni'tit hui'xina'n a'ntū nacāpātīle'keni'yāni'. Huan ko'ti'ti' nacātamāchī'nīni'nāni' hui'xina'n, como xla' lacasqui'n que hui'xina'n nataxtutāyayā'tit de na ixtej Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit lakacāuj chi'chini'. Naquilākahlaka'ī'yāuj hui'xina'n xmān quit hasta a'xni'ca' nani'yā'tit. Lā' quit na'iccāmakxtēkāni' natanūyā'tit nac a'kapūn.
¹¹ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. A'ntīn tatlajana'n, xla'ca'n tū' catitapātīni'lh huan nac pūpātīn”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Pérgamo

¹² Lā' nā huan Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan:

- ¹³ Quit icca'tzī ixlīhuāk a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Lā' icca'tzī a'nlhā hui'lā'na'ntit. Hui'lā'na'ntit a'nlhā māpa'ksīni'n huan ko'ti'ti'. Lā' a'yuj hui'lā'na'nchīpītit hui'xina'n, pero quilā'a'kahuāna'ni'yāuj. Lā' na mixcānsipejca'n a'ntza' hui' huan ko'ti'ti'. A'ntza' maknīca huan Antipas a'ntī xa'nca ixmāsu'yu por quimpālacata. Lā' hui'xina'n tū' kalhtatzē'ktit palh xmān quit quilā'a'kahuāna'ni'yāuj.
¹⁴ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'tit tzey, a'nampala catūhuā a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n lā' quit tū' quiminī'ni'. Makapitzīn de hui'xina'n kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixmāsu'yu huan Balaam. Xla' chihuīna'maxquī'lh huan Balac que cacāmātlahuīlh huan israelitas a'ntūn tū' tzey. Lā' huan Balac cāchihuīna'maxquī'lh para que tzē natahua' catūhuā a'ntū cāmālacnūni'canī'ttza' huan ídolos. Lā' nā cāchihuīna'maxquī'lh palh tzē ixtatā'lhatalh huan ā'makxtumnu' puncan.
¹⁵ Lā' nā makapitzīn de hui'xina'n tū' makxtekcu'tunā'tit a'ntū tamāsu'yu huan nicolaítasna'. Lā' tū' tzey a'ntū xla'ca'n tamāsu'yu. ¹⁶ Caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Lā' palh tū' naxtāpalī'yā'tit, quit na'iccālakmimpalayāni' lā' quit na'iccātā'lasta'la xla'ca'n a'ntīn takalhlaka'ī' hua'chi huan nicolaítasna'. Na'iccātā'lātucsa con huan espada a'ntūn taxtu na quinquilhni'.

- ¹⁷ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios. Lā' a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaxquī' macsti'na'j ixlīhua'tca'n hua'chi huan manā a'ntū macamincha' nac a'kapūn lā' a'ntūn tū' lakapascan. Lā' nā na'iccāmaxquī' kalhatunu' de xla'ca'n lakatunu' chihuix lej smu'yonko' a'nlhā tatzo'kni' lakatīn xasāsti' tacuīni'. Lā' nīn tintī' ca'tzi huanmā' tacuīni', xmān ū'tunu'n a'ntī natamaklhtīni'n huā'mā' chihuix”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Tiatira

¹⁸ Huan Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan ixO'kxa' Dios a'ntī ka'lhī ixlakastapun hua'chi xalamana' macscut lā' ixtojon taxkaka hua'chi tzej xatamāpaxīn līcā'n. Xla' huan:

- ¹⁹ Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī a'nchī lāpāxquī'yā'tit lā' a'nchī quilā'a'cnīni'ni'yāuj lā' a'nchī quilātā'scujāuj lā' a'nchī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī que chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit más xatzey lā' tū' hua'chi xapū'la. ²⁰ Lā' a'yuj chuntza' tlahua'yā'tit pero a'nampala lakatīn catūhuā a'ntū tlahua'palayā'tit hui'xina'n a'ntū tū' quiminī'ni'. Lā' ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamakxtekā'tit que cāmāsu'ni'yāni' huan puscāt a'ntī huanican Jezabel. Xla' huā'mā' puscāt huan que māsū'yu ixtachihuīn Dios. Tū' stu'ncua' a'ntū māsū'yu. Lā' chuntza' cā'a'kxokomā' a'ntīn quintakalhlaka'ī'. Lā' ū'tza' talītlahua a'ntūn tū' tzey xla'ca'n a'ntīn tatapa'ksī con quit. Tatā'lhata ā'makxtum

puscan lā' tahua' a'ntū cālē'ksajui'cani't huan ídolos. ²¹ Quit xa'icka'lhīmā' palh huan puscāt ī'xtāpalilh ixtapāstacna', pero xla' tū' makxteku'tun a'ntūn tū' tzey. ²² Lā' ū'tza' quit na'iclitlahua que ca'ī'tza'ca'nli huan puscāt. Lā' xla' natamā' na ixtama' lā' napātini'n. Lā' ixtatā'chihuīni' nā xla'ca'n lej lhūhua' natapātini'n. Chuntza' na'ictlahua palh xla'ca'n tū' tamakxteka tatlahua a'ntūn tū' tzey. ²³ Lā' nā na'iccāmakni'ixcamana' huanmā' puscāt. Chuntza' nataca'tzikō' ixlīhuākca'n a'ntīn quintatā'tapa'ksī quit iclakapaskō' huan ixtapāstacna'ca'n lā' ixtapuhuānca'n chi'xcuhuī'n. Lā' quit na'iccāmāpalayāni' chā'tunu' de hui'xina'n chu a'nchī tlahuanī'ta'ntit ixlīhuāk catūhuā. ²⁴ Chuhua'j macsti'na'j na'iccāhuaniyāni' ā'makapitzin de hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyāni' macsti'na'j hui'xina'n a'ntīn tū' stālani'nī'ta'ntit huan a'ntū māsū'yu huan puscāt Jezabel lā' tū' maksca'tni'ta'ntit a'ntū ixtapuhuān huan ko'ti'ti' chu a'nchī huan Jezabel. Quit tū' iccāhuaniyāni' que hui'xina'n catlahua'pala'tit ā'lakatin catūhuā. ²⁵ Xmān iccāhuaniyāni' hui'xina'n que tū' maktin catamakxtektit de kalhlaka'ī'yā'tit a'ntū ixlīstun'cu' hasta a'xni'ca' lhānīn na'icmimpala quit. ²⁶ A'ntīn tatlajana'n lā' quinta'a'kahuāna'ni' hasta a'xni'ca' nasputa ixquilhtamacujca'n, quit na'iccāmaxqui' huan limāpa'ksīn. Lā' xla'ca'n natamāpa'ksīni'n ixlīhuāk de huan xcānsipejni'. ²⁷ Na'iccāmaxqui' huan limāpa'ksīn a'ntū quimaxqui'ni't quinTāta'. Lā' xla'ca'n lipalha' natamāpa'ksī huan xcānsipejni'. Lā' natamālakuanī a'ntīn tatā'lāsta'la chuntza' hua'chi kalhatin a'xni'ca' pa'klha pātīn xālu de tla'ma'nc hasta lacpītzin nataxtu xatalakpa'klhni'. ²⁸ Lā' nā xla'ca'n na'iccāmaxqui' huan mātuncuīni' sta'cu.

²⁹ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

3

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Sardis a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī macā'n huan Espíritu Santo nac huan lakatojon cā'lacchicni' lā' a'ntī cālē'mā' huan lakatojon sta'cu. Xla' huan:

Quit icca'tzi a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Lā' a'yuj huancan que hui'xina'n xalakahuan pero quit iccālaktzī'nāni' hua'chi xanīni'n. ² Lej skalalh catahui'la'tit. Lā' ā'chulā' ca'a'kahuāna'ni'tit Dios. Palh tū' na'a'kahuāna'ni'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n chō'la chu maktin napātza'nkāyā'tit Dios. ³ Capāstactit a'ntū cātāmāsu'ni'ni' lā' a'ntū kaxpa'tni'ta'ntit. Ca'a'kahuāna'ni'tit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. Palh tū' skalalh natahui'layā'tit, quit na'icmin chu limaktin hua'chi kalhatin ka'lhāna'. Tū' ca'tzīcan lhānīn naka'lhāna'n. Lā' tū' catīca'tzītī a'xni'ca' na'icchin quit. ⁴ Lā' xmān makapitzin de hui'xina'n a'ntīn tū' tatonkopūni'ta'ntit. Lā' xla'ca'n naquintatā'latā'kchoko. Lā' natalhakā'nān con huan xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' chuntza' limakuan como xla'ca'n tatlahua a'ntū xatzey na ixlacapūn Dios. ⁵ Lā' a'ntīn tatlajana'n, xla'ca'n natalhakā' xasmu'yonko' ixtalhakā'nca'n. Lā' quit tū' iccīcāxapanī'lh ixtacuīni'ca'n de huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' na'icuan na ixlacapūn quinTāta' lā' na ixlacapūnca'n ixāngeles que xla'ca'n tatapa'ksī con quit.

⁶ Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espíritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Huan Espíritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī lej tzey. Lā' xla' xmān huan a'ntū ixlīstun'cu'. Xla' ū'tza' ka'lhī huan llave a'ntū ixka'lhī huan rey David. A'ntū xla'

mālaquī', tūla a'ntī namālacchō. Lā' a'ntū xla' mālacchō, nā tūla a'ntī namālaquī'. Xla' huan:

⁸ Quit icca'tzī a'ntū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī que hui'xina'n ka'lhīyā'titcus macsti'na'j tahuixcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit a'ntū iccāmāsu'ni'ni' lā' quilā'a'kahuāna'ni'nī'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't lakatin mākalhcha na milacapūnca'n lā' nīn tintī' tzē namālacchō. ⁹ U'tza' huā'mā' a'ntū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na milacapūnca'n, xla'ca'n a'ntīn tatā'scuja huan ko'ti'ti'. Xla'ca'n tahuan que israelitas pero tū' stu'ncua'. Xmān ta'a'kxokonū'n. Xla'ca'n nataca'tzī que quit iccāpāxqui'yāni' hui'xina'n. ¹⁰ Quit icmāpa'ksīni'lh que hui'xina'n natāyani'yā'tit macsti'na'j. Lā' como hui'xina'n a'cnīni'ni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, lā' tāyani'nī'ta'ntit, lā' quit na'iccāmaktāyayāni' a'xni'ca' namin huan a'ntū natapūpātīni'n ixlīhuākca'n xalanī'n nac huā'mā' quilhtamacuj. A'xni'ca' napātī'ke huā'mā', naca'tzīcan a'ntī lej stu'ncua' takalhla'kī'. ¹¹ Quit palaj na'icmimpala. Tū' camakxtektit a'ntū maklhtīni'nī'ta'ntit lā' chuntza' namaklhtīni'nā'tit huan mintatlajca'n. Lā' chuntza' tintī' caticāmāmakchuyīni' namaklhtīni'nā'tit mintatlajan. ¹² Xla'ca'n a'ntīn tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chi xatantūni'n huan ixlītōkpān quinDios. Lā' tū' maktin catitaxtulh de huan nac lītōkpān. Lā' nac huā' tamā'na tantūni'n na'iccātzō'kui'lī ixtacuīni' quinDios lā' huan ixtacuīni' de īxcānsipej quinDios. U'tza' a'ntū huanican Jerusalén xasāsti' a'ntū nayujāchi de nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' nā huan xasāsti' quintacuīni' nā na'iccātzō'kui'lī nac huan tamā'na tantūni'n.

¹³ Cakaxpa'ttit xa'nca a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios”.

U'tza' huā'mā' a'ntū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Huan Espīritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' huan xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea a'ntīn tatapa'ksī con Dios: “U'tza' huā'mā' a'ntū cāhuaniyāni' huan a'ntī pō'ktu huan a'ntū stu'ncua'. Xla' pō'ktu māsu'yu a'ntū ixlīstu'ncua'. Lā' ū'tza' a'ntī mā'a'nanīlh ixlīhuāk a'ntū Dios ixlacasqui'n que na'a'nan. Xla' huan:

¹⁵ Quit icca'tzī a'ntū tlahuanī'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n tū' quilā'a'kahuāna'ni'cu'tunāuj lā' tū' makxtekcū'tunkō'yā'tit. Quit iclacasqui'n que nalīhui'līyā'tit a'ntū hui'xina'n natlahua'yā'tit palh naquilā'a'kahuāna'ni'yāuj o palh chu līmaktin namakxtekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶ Lā' como hui'xina'n tū' līhui'lī'nī'ta'ntit a'ntū natlahua'yā'tit, ū'tza' iccālīmakxtekcū'tunāni'. ¹⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lej ricos. Huāk xa'nca quincā'a'nī'ni'yāni' lā' nīn tuntū' quincāmakasputāni', chuntza' hua'nā'tit. Lā' hui'xina'n tū' ca'tziyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit lej līpānīn lā' lej xānti la'yā'tit a'nchī lila'huī'lā'na'ntit. Quit iccālaktzī'nāni' hui'xina'n hua'chi pobres lā' laklhpī'mpī'li' lā' lakatzī'yā'tit. ¹⁸ Quit iccāhuaniyāni': Caquilāmaktamāhuáj huan oro a'ntū māchi'chīcanī't para que huāk oro nala. Lā' chuntza' nala'yā'tit ricos. Lā' nā caquilāmaktamāhuáj milu'xu'ca'n xasa'kaka para nalhakā'yā'tit porque iccālaktzī'nāni' laklhpī'mpī'li' lā' ū'tza' līmāxana'. Lā' caquilāmaktamāhuáj līcu'chu'ni' lā' cacātalīlacatlahuani' na milakastapunca'n para que chuntza' lej xa'nca nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹ Ixlīhuākca'n a'ntī iccāpāxqui', quit iccālacaquilhni' lā' iccāmāpātīni' a'xni'ca' xla'ca'n tatlahua a'ntūn tū' tzey. Lā' nā chu a'cxtim nacāpātī'keni'yāni' palh natlahua'yā'tit a'ntūn tū' tzey. Xa'nca capāstactit lā' caxtāpalī'tit mintapāstacna'ca'n. ²⁰ Quit icyā lā' ickēko'lhīyā huan mākalhcha. Lā' palh kalhatin nakaxmata quintachihuīn lā' namālaquī' huan mākalhcha, quit na'ictanū na ixchic. Lā' quina'n na'iclatā'huā'yānāuj. ²¹ A'ntīn tatlajana'n, quit na'iccāmaktēka xla'ca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' hua'chi quit ictlajana'lh lā' chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'.

²² Xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū huan Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcu'huī't Dios”.

4

Mācā'tanīca Dios nac a'kapūn

¹ Lā' ā'calistān quit, Juan, iclaktzi'mpā lakatin talakahuān. Quit iclaktzi'lh lakatin mākalhcha laqui'yā nac a'kapūn. Lā' ickaxmatpā chuntza' huan tachihuīn a'ntū ickaxmatli xapū'la lā' a'ntū ixkaxmatcan hua'chi lakatin trompeta. Huā'mā' tachihuīn quihuanilh:

—Cata't ā'tzā'. Lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' a'ntū napāt'le'ke ā'calistān.

² Lā' chu tuncan huan Espíritu Santo quile'lh nac a'kapūn. Lā' huan nac a'kapūn ixyā lakatin pūtahuī'lh a'ntū ixpūmāpa'ksīn Dios lā' a'ntza' ixuī' kalhatin. ³ Lā' a'ntī ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn, ixlacan ī'xkaka hua'chi xatapala chihuix a'ntū lej xkaka hua'chi de jaspe lā' hua'chi de cornalina. Lā' huan na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixyā lakatin xkakana' hua'chi lakatin chihuix xasca'yā'hua' a'ntū huanican esmeralda lā' a'ntū xatapala. ⁴ Lā' na ixmacni' huan pūmāpa'ksīn ixtayāna'mpā ā'pu'xamatā'ti' pūtahuī'lh. Lā' a'ntza' ixtahui'lāna' huan kalhapu'xamatā'ti' xalacpapatzīnī'n. Lā' ixtalhakā'nca'n lej lacsmu'yonko'. Lā' ixtamūhui'lāna' ixcoronaca'n de oro. ⁵ Lā' ixtaxtu de huanmā' pūmāpa'ksīn makli'pni' lā' ixjili. Lā' a'ntū hua'chi kantojon ka'tla' kanchi'chi ixtalama hua'chi lamana'. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Xla' ū'tza' a'ntū huanicu'tun huan Espíritu Santo. ⁶ Lā' huan na ixlacapūn pūmāpa'ksīn ixmā' catūhuā hua'chi lakatin mar a'ntū ixtasu'yu stala'nka' hua'chi vidrio.

Lā' na ixpajtzu huan pūmāpa'ksīn ixtayāna' kalhatā'ti' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī lej lhūhua' ixlakastapunca'n lā' chuntza' tzē ixtalaktzī'n a'ntū ixuī' na ixlacapūnca'n lā' a'ntū ixuī' na ixkēnca'n. ⁷ Kalhatin ixtasu'yu hua'chi león. Lā' ixlīkalhatu' huampala xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin xati'na'j huācax. Lā' huan ixlīkalhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan hua'chi ixla' chi'xcu'. Lā' huan ixlīkalhatā'ti' xla' ixtasu'yu hua'chi lakatin águila ixkosnū'ntlā'huan. ⁸ Lā' kalhatunu' de huan kalhatā'ti' ixtaka'lhī lakachāxanā'n ixlīkosnu'ca'n. Lā' huan ixlīkosnu'ca'n huāk lakastapun ixtahuanī't na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' xlaca'n ixtatli' cā'tuncuj lā' cā'tzī'sa. Lā' tū' maktin ixtamakxteka palh tū' natahuan:

Ca'a'cnīni'ni'ca huan Māpa'ksīni' Dios a'ntī ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' a'ntī hui', lā' pō'ktu ixuī', lā' pō'ktu natahui'la.

⁹ Lā' chuntza' huan kalhatā'ti' ixtamācā'tanī Dios lā' ixta'a'cnīni'ni' lā' ixtamaxquī' pāxcatca'tzī Dios a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn lā' a'ntī hui' para pō'ktu. ¹⁰ Lā' a'xni'ca' huan kalhatā'ti' ixtahuan chuntza', huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n ixtatat-zokostani' Dios a'nlhā ixuī' huan nac pūmāpa'ksīn. Lā' chuntza' ixtamācā'tanī Dios a'ntī hui' para pō'ktu. Lā' ixtahui'lī ixcoronaca'n na ixlacapūn Dios lā' ixtamālacnūni'. Lā' ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' lā' līmakuan namācā'tanīca'na' lā' na'a'cnīni'ni'ca'na'.

Lā' nā minī'ni' naka'lhī'ya' lhūhua' līmāpa'ksīn como hui'x cāmā'a'nanīni'ta' ixlīhuāk. Por mintapuhuān lakō'nī't ixlīhuāk a'ntū a'nan.

5

Huan ca'psnat lā' huan Cordero

¹ Lā' quit iclaktzi'lh lakatin ca'psnat a'ntū ixtapāsmilini't. Ixchi'pahuī' na ixmacāna'j Dios a'nlhā ixuī' huan na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakān lā' na ixmacni'. Lā' huan ca'psnat ixpāsmilicani't lā' ixlīslantacani't lakatojon sellos. ² Lā' quit iclaktzi'lh kalhatin ángel lej tli'huī'qui. Lā' lej palha' chihuīna'lh lā' hualh:

—¿Tichū ka'lhī līmāpa'ksīn para naxti'ta huan sellos a'nlhā slantacani't lā' namālakapitzi huan xatapūsmilh ca'psnat?

³ Lā' tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī līmāpa'ksīn para napūxcuta huan ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. Tū' kaksca nīn kalhatin nac a'kapūn lā' nīn nac cā'ti'ya'tna' lā' nīn nac cā'linīn. ⁴ Lā' quit lej xa'iclicālhuan como tū' kaksca nīn kalhatin a'ntī ixka'lhī

limāpa'ksin para napūxcuta huanmā' ca'psnat lā' nalaktzī'n na ixchakān. ⁵ Lā' kalhatin de huan xalacpapatzīnī'n quihuanilh:

—Tū' cacalhua'. A'ntī ixtacuīni' León xala' huan tribu de Judá lā' xla' ū'tza' ī'xū'yātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Lā' xla' ka'lhī limāpa'ksin para nacāxtī'ta huan lakatojon sellos lā' namālakapitzi huan ca'psnat.

⁶ A'calistān iclaktzī'lh kalhatin a'ntī ixtacuīni' Cordero a'ntī ixyā na ixlaclhpu'nanca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixmacni' huan ixpūmāpa'ksin Dios. Huan Cordero ixyā a'yuj ixtasu'yu que xla' ixmaknīcani'ttza'. Lā' huan Cordero ixka'lhī kantojon ixa'kalokot lā' lakatojon ixlakastapun. Lā' huan lakatojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun huan Espiritu Santo a'ntī Dios macanini't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. ⁷ Huan xatapāsmilh ca'psnat ixchi'pahui' na ixmacacāna'j Dios a'nlhā ixui' na ixpūmāpa'ksin. Lā' a'ntī ixtacuīni' Cordero laka'lh lā' maklhtīni'lh huan xatapāsmilh ca'psnat. ⁸ Lā' a'xni'ca' maklhtīni'lh, huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tatatzokostani'lh huan Cordero. Lā' kalhatunu' lacpapatzīnī'n ixtaka'lhī lakatunu' arpa. Lā' ixtaka'lhī lakatin kā'x de oro a'nlhā ixmojōcan huan pūm. Lā' huan pūm ū'tza' hua'chi ixoraciónca'n a'ntin tatapa'ksī con Dios. ⁹ Lā' xlaca'n ixtatli' huā'mā' xasāsti' tatli'n:

Hui'x minī'ni' namaklhtīni'na' huan ca'psnat lā' nacāxtī'ta' huan sellos a'ntū lislantacani't como hui'x limacamāstā'nanca'tza'.

Lā' minka'lhni' ū'tza' limāpala' ixtalaclē'ica'n xalanī'n na ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' huan a'ntin tachihuīna'n ā'tāpātin tachihuīn lā' xalanī'n ixlīhuāk huan xcānsipejni'.

Lā' chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksī con Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'līnī'ta' para natamāpa'ksini'n lā' natatā'scuj Dios.

Lā' xlaca'n natamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Lā' quit iclaktzī'mpā. Lā' iccākaxmatli ixtachihuīnca'n huan millones de ángeles a'ntī ixtalītamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksin lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' huan lacpapatzīnī'n. ¹² Lā' xlaca'n lej palha' tahualh:

Minī'ni' namaxqui'can limāpa'ksin huan Cordero a'ntī maknīca.

Lā' minī'ni' namaxqui'can ixlīhuāk.

Xla' ka'lhī ixlīhuāk tapāstacna' lā' tahuixcān.

Lā' lej minī'ni' que xmān ū'tza' na'a'cnīni'ni'can lā' namācā'tanīcan lā' namāka'tlī'can.

¹³ Lā' tuncan ickaxmatli a'nchīn tachihuīna'lh ixlīhuāk a'ntū Dios cāmā'a'nanilh lā' mālakahuanilh nac a'kapūn lā' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac cā'linīn lā' nac mar. Lā' tahualh: Dios a'ntī hui' na ixpūmāpa'ksin lā' nā huan Cordero cacāmācā'tanīca lā' cacā'a'cnīni'ni'ca lā' cacāmāpāxuhuīca.

Lā' lej cataka'lhīlh lhūhua' limāpa'ksin.

¹⁴ Lā' tahualh huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti':

—jChuntza' calalh!

Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n tataquilhpūtani'lh lā' tamācā'tanīlh Dios a'ntī hui' para pō'ktu.

6

Huan lakatojon sellos

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh a'nchī xtī'tli huan Cordero huan xapū'la de huan lakatojon sellos. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh kalhatin de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' ixtachihuīn ixkaxmatcan hua'chi lakatin jilini'. Lā' quihuanilh:

—jCata't laktzī'na'!

² Lā' quit iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhui' ixka'lhī lakatin a'xkmū't. Lā' maxqui'ca lakatin corona. Lā' xla' ixtasu'yu hua'chi kalhatin a'ntī ixtlajana'nī't lā' chu a'mpā para natlajana'mpala.

³ Lā' ā'calistān huan Cordero xti'tpā huan ixlilakatu' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlilakatu' de huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁴ Lā' taxtupā ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Lā' a'ntī ixkēhuī' macamaxquī'ca līmāpa'ksīn para natlahua huan guerra nac cā'ti'ya'tna'. Lā' maxquī'ca huan līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcuhui't. Lā' maxquī'ca katin ka'tla' espada.

⁵ Lā' ā'calistān huan Cordero xti'tpā huan ixlilakatu'tun sello. Lā' ickaxmatli a'nchī chihuīna'lh huan ixlilakatu'tun. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xatzi'tze'ke. Lā' a'ntī ixkēhuī' ixchi'patēlha lakatin pūpūlhcān. ⁶ Lā' ickaxmatpā lakatin tachihuīn a'ntū hua'chilh taxtulh ixlalchni'ca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' hualh:

—Lakatin kilo de trigo ixtapalh a'ntūn tzē tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' lakatu'tun kilos de cebada ixtapalh chu a'cxtim a'ntū tlajacan lakatin chi'chini' xatascujāt. Lā' tū' pāxcat catililaca huan aceite lā' huan vino.

⁷ Lā' ā'calistān huan Cordero xti'tpā huan ixlilakatā'ti' sello. Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ixlilakatā'ti'. Lā' quihuanilh:

—¡Cata't laktzī'na'!

⁸ Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasca'yā'hua'. Lā' a'ntī ixkēhuī' māpācuhuīca Līnīn. Lā' na ixkēn ixmimā'cha' kalhatin a'ntī ixuanican Xapuxcu' Cā'linīn. Lā' xlaca'n cāmacamaxquī'ca huan līmāpa'ksīn para natamāpa'ksīni'n ixlilakatā'ti' huan quilhtamacuj. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natapūmaknīni'n huan espada. Lā' cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn para que tzē natalāmaknī huan tachi'xcuhui't huan tatzī'ncsta lā' huan ta'jatāt lā' huan animalhna' a'ntū tahua'nan.

⁹ Lā' ā'calistān huan Cordero xti'tpā huan ixlilakaquitzi' sello. Lā' quit iclaktzī'lh, na ixtampīn huan altar, a'ntī ixcāmāknīcani'ttza' como xlaca'n ixtamāsu'yunī't huan ixtachihuīn Dios lā' tū' maktin tamakxtekli. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' ixtachihuīna'n lā' tahualh:

—QuinDiosca'n, hui'x tzey lā' huāk tzey a'ntū tlahuanī'ta'. Lā' hui'x pō'ktu' tlōkentax-tūya' a'ntū hua'na'. Lā' ¿lhāchūnīntza' nacāmālaclī'pini'ya' huan tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'ti'ya'tna'? Lā' ¿lhāchūnīntza' nacāmāpātini'ya' xlaca'n a'ntīn quincātamaknīni'?

¹¹ Lā' xlaca'n ixlīhuākca'n cāmaxquī'ca ixtalhakā'nca'n xasa'kaka. Lā' cāhuanica que cataka'lhilh ā'macsti'na'j hasta a'xni'ca' nata'a'cchā'nkō' ixlīhuākca'n huan tā'timīn, huan a'ntī ixtatā'scuja Cristo a'ntī nacāmāknīcan hua'chi xlaca'n.

¹² Lā' quit iclaktzī'lh a'nchī huan Cordero xti'tpā huan ixlilakachāxan sello. Lā' lej palha' tzuculh tachiqui huan ti'ya't. Lā' huan chi'chini' tzi'tze'ke lakō'lh hua'chi kalhtin lu'xu' xatzi'tze'ke lā' lhtululu. Lā' huan mālhcuuyu' spi'nenke' lakō'lh hua'chi ka'lhni'.

¹³ Lā' huan sta'cu tamincha' de nac a'kapūn lā' tayujli nac cā'ti'ya'tna' chuntza' hua'chi huan higos xastaka tayuja a'xni'ca' huan ū'ni' lacchiqui huan qui'huī'. ¹⁴ Lā' huan a'kapūn tū'tza' ixtasu'yu. Lā' hua'chi lakatin ka'tla' ca'psnat a'ntū xatapāsmilh. Lā' tatalacsijli ixlīhuāk huan kēstīni' lā' huan pītzi'na'j ti'ya't na ixpu'nan mar. ¹⁵ Lā' tatatzē'kli huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' nā a'ntī ixtamāpa'ksīni'n lā' huan generales lā' huan ricos lā' huan tachi'xcuhui't a'ntī más ixtatasquī'nī lā' huāk huan tachi'xcuhui't a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. Ixlīhuākca'n tatatzē'kkō'lh huan nac lhu'cu' lā' huan nac cā'talhpāna' nac cā'qui'huī'n. ¹⁶ Lā' ixtata'sa lā' ixtahuani huan kēstīni' lā' huan talhpānnī'n:

—Cayujtit lā' caquilā'a'klhta'lauj para na'iccāpūtatzē'kāni' de na ixlacapūn Dios a'ntī huī' nā ixpūmāpa'ksīn. Lā' caquilāmātzē'kui de na ixlacapūn a'ntī huanican Cordero porque xla' lej naquincātamāpātīniyāni' por huan tūn ictlahuanī'tauj.

¹⁷ Chuntza' chilhtza' huan quilhtamacuj a'ntū napūmāpalacan con Dios. Lā' nīn tintī' a'ntīn tzē natāyani'.

7

Cātankāhui'līca huan ixsello Dios ī'xū'yātā'natna' Israel

¹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh kalhatā'ti' ángeles ixtayāna' ixa'katzā'stūtā'ti' de huan ti'ya't. Xlaca'n ixtataxtoktīmā'na huan lakatā'ti' ū'ni'. Lā' chuntza' tū' ixū'nun nīn macsti'na'j huan nac ti'ya't lā' huan nac mar lā' nīn nac a'katin qui'hui'. ² Lā' iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī mincha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'. Lā' xla' ixlē'mā' ixsello Dios xalakahuan. Lā' huā'mā' ángel lej palha' cātā'chihuīna'lh huan kalhatā'ti' ángeles a'ntī iccāmaxqui'cani't līmāpa'ksīn para natatlahuani' a'ntūn tū' tzey huan ti'ya't lā' huan mar. ³ Lā' cāhuanilh:

—Nīn tuntū' catlahuani'tit huan ti'ya't nīn huan mar lā' nīn huan qui'hui' hasta a'xni'ca' na'iccātankāhui'liyāuj huan sello huan a'ntīn tatapa'ksī con Dios.

⁴ Lā' quihuanica lhānchula' ixlīhuākca'n a'ntīn cātankāhui'līca huan ixsello Dios. Lā' xlaca'n lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil ixtahuanī't ī'xū'yātā'natna' ixo'kxa'n Israel. ⁵ Lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Judá a'ntī ixtalē'ntza' huan sello, lā' lakacāujtu' mil ī'xū'yātā'natna' Rubén, lā' lakacāujtu' mil ixla' Gad, ⁶ lā' lakacāujtu' mil ixla' Aser, lā' lakacāujtu' mil ixla' Neftalí, lā' lakacāujtu' mil ixla' Manasés, ⁷ lā' lakacāujtu' mil ixla' Simeón, lā' lakacāujtu' mil ixla' Leví, lā' lakacāujtu' mil ixla' Isacar, ⁸ lā' lakacāujtu' mil ixla' Zabulón, lā' lakacāujtu' mil ixla' José, lā' lakacāujtu' mil ixla' Benjamín.

Huan tachi'xcuhui't a'ntī ixtalhakā'nani't de xasa'kaka

⁹ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't lā' tūla iccāpūtle'kecan. Xlaca'n xalanī'n ixlīlakalhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' ixtayāna' na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' nā ixlacapūn huan Cordero. Lā' ixtalhakā'nca'n lej sa'kaka ixuanī't. Lā' ix-tachi'patēlha xtacna'. ¹⁰ Lā' xlaca'n lej palha' tahualh:

Quincātāmāpūtaxtūni' quinDiosca'n a'ntī huī' na ixpūmāpa'ksīn lā' nā huan Cordero.

¹¹ Lā' ixlīhuākca'n huan ángeles ixtalitamacxti'li'nī't huan pūmāpa'ksīn lā' huan lacpatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti'. Lā' huan ángeles tataquilhpūtalh na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn lā' tamācā'tanilh Dios. ¹² Lā' tahualh:

Stu'ncua' a'nchīn tahuān.

Camācā'tanīca lā' camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhīkō' huan tapāstacna'.

Camaxqui'ca pāxcatca'tzī lā' ca'a'cnīni'ni'ca porque xmān ū'tza' ka'lhī ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Lā' xla' huāk tzēn tlahua.

Lā' chuntza' pō'ktu calalh.

¹³ Lā' kalhatin de huan lacpatzīnī'n quinkalhasqui'nīlh:

—¿Tichū xlaca'n huan tī talhakā'nani'ttza' xasa'kaka? ¿Lhachū tamincha'?

¹⁴ Lā' quit ickalhtilh:

—Quit tū' icca'tzī. Hui'x ca'tziya'.

Lā' xla' quihuanilh:

—U'tza' huā' tamā'na a'ntīn tatāyani'lh huan ka'tla' lipātīn. Xlaca'n talakche'kē'lhtza' ixlū'xu'ca'n con ixka'lhni' huan Cordero. Lā' ū'tza' stala'nka'tza' līlalh ixlū'xu'ca'n. ¹⁵ Lā' ū'tza' taliyāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios. Lā' tatā'scuja Dios na ixlītokpān de tuncuj lā' de tzī'sa. Lā' Dios a'ntī huī' nac pūmāpa'ksīn, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶ Lā' chuntza' xlaca'n tū'tza' maktin catitatzī'ncsli. Lā' tū'tza' maktin catitakalhpūtilh para pō'ktu. Huan chi'chini' tū'tza' caticāmacchālh lā' tū'tza' maktin caticāmājiclhui'lh huan tū'xu'nu. ¹⁷ Tū'tza' caticāpātle'keni'lh huā'mā' xlaca'n como huan Cordero a'ntī huī' na ixpu'nan huan pūmāpa'ksīn, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Lā' nacālē'ncan a'nlhā taxtuhui' huan xcān a'ntū māsā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios nacāmāko'xamāka'tlī' lā' tū'tza' catitacalualh.

8

Xtī'tca ixlilakatojon sello

¹ Lā' huan Cordero xtī'tli ixlilaktojon sello. Lā' lej ca'cs ā'lanāna'lh nac a'kapūn hua'chi pūpitzī hora. ² Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan kalhatojon ángeles a'ntī ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' xla'ca'n cāmacamaxquī'ca kantojon trompetasna'. ³ Lā' ā'calistān chimpā ā'kalhatin ángel lā' ixlīmin lakatin pūlakaxpu'pu'n de oro. Lā' tāyallh na ixlacapūn huan altar. Lā' xla' macamaxquī'ca lej lhūhua' pūm a'ntū namālacnūnī' Dios huan nac altar de oro na ixlacapūn huan pūmāpa'ksīn. Lā' mālacnūlh huan pūm lā' nā huan ixoracionca'n huan ixtachi'xcuhū't Dios. ⁴ Lā' huan xajini' pūm taxtulh de na ixmacan huan ángel lā' tā'kayāhualh. Lā' chā'lh hasta na ixlacapūn Dios. Lā' nā huan ixtachi'xcuhū't Dios, nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n a'ntūn tatlahualh. ⁵ Lā' huan ángel chí'palh huan pūlakaxpu'pu'n lā' limātzumalh huan jala'nat de huan nac altar lā' pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Lā' tzuculh jili lā' makli'pli lā' lej macasā'nalh lā' talacchiquilh huan ti'ya't.

Huan trompetas

⁶ Lā' ā'calistān huan kalhatojon ángeles tatacāxli para nataskoli' con huan ix-trompetaca'n.

⁷ Huan xapū'la ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' yujli chejet lā' macscut tā'lacxtuca con ka'lhni'. Lā' lej palha' mincha' hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan ixlīquilhactu'tun ti'ya't lhculh. Lā' ixlīkantu'tun qui'hui' lhculh. Lā' ixlīhuāk huan seket xastaka lhukō'lh.

⁸ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' maka'nca nac mar catūhuā hua'chi lakatin ka'tla' kēstīn a'ntū i'lhcumā'. Lā' ixlīpitu'tun huan mar ka'lhni' lakō'lh.

⁹ Lā' tanikō'lh ixlītāpātu'tun de ixlīhuāk a'ntū ixuī' nac mar. Lā' cāmālakuanīca ixlītāpātu'tun de huan barcos.

¹⁰ A'calistān ixlīkalhatu'tun ángel skoli'lh con ixtrompeta. Lā' mincha' de nac a'kapūn lakatin sta'cu lej xaka'tla' lā' ixlamatēlha hua'chi lakatin ka'tla' kanchi'chi. Xla' yujli na ixlīkantu'tun pūxka lā' huan mu'sni'. ¹¹ Lā' huan sta'cu ixtacuīni' Xaxū'ni'. Lā' ixlītāpātu'tun de huan xcān taxū'yankō'lh. Lā' lhūhua' tachi'xcuhū't talaknīlh a'xni'ca' tahua'lh huan xcān a'ntū xū'ni' ixuanī't.

¹² A'calistān huan ixlīkalhata'ti' ángel nā skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lactlahuaca ixlītāpātu'tun de huan chí'chini' lā' nā ixlītāpātu'tun de huan mālhcuuyu' lā' de huan sta'cu. Lā' a'nlhā cāactlahuaca, tū'tza' ixtamāxkakēni'n. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de tuncuj. Lā' tū' xkakalh lakatā'ti' horas de huan tzi'sa.

¹³ A'calistān quit iclaktzī'lh huan ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tālhmā'n nac cā'ū'nī'n. Lā' ickaxmatli a'nchī lej palha' hualh:

—jXānti tala ixlīhuākca'n a'ntīn tahuī'lāna' nac cā'ti'ya'tna' a'xni'ca' huan trompetas natapūskoli' huan kalhatu'tun ā'xmān ángeles!

9

¹ Lā' ā'calistān ixlīkalhaquitzis ángel skoli'lh con ixlīskoli'. Lā' quit iclaktzī'lh lakatin sta'cu a'ntū mincha' de nac a'kapūn lā' chilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' huan sta'cu maxquī'ca huan llave de huan lhu'cu' a'ntū lej pūlhmā'n lā' tū' ka'lhī ixtampūn. ² Lā' huan sta'cu mālaquī'lh huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Lā' tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chi a'nlhā hui' lhūhua' macscut. Lā' lhūhua' jini' tamacatalh lā' huan ū'ni' tzi'tze'ke lakō'lh. Lā' tū'tza' tasu'yulh huan chí'chini'. ³ Lā' tayujchi de huan jini' huan xtu'qui' lā' tachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmaxquī'ca talacasquī' para nataxcana'n hua'chi culūtl. ⁴ Lā' cāhuanica que tuntū' natatlahuani' huan seket nīn huan qui'hui' lā' nīn huan tacha'ni'. Xmān tzē ixtamātakāhuī'lh huan tachi'xcuhū't a'ntīn tū' ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan sello a'ntū ixla' Dios. ⁵ Cāmaxtekca huan xtu'qui' para natamāpātīnī huan tamā'na tachi'xcuhū't xmān lakaquitzis mālhcuuyu'. Taxcana'lh hua'chi culūtl lā' chuntza' cāmāpātīnīca. Pero tū' cāmaxtekca natamāknī huan tachi'xcuhū't.

⁶ A'xni'ca' napätle'ke huā'mā', huan tachi'xcuui't nataputza a'nchī ixtapūnīlh pero tū' catitakakslī. Xlaca'n natanīcu'tun pero tūlah catitanīlh.

⁷ Huan xtu'qui' ixtahuani't hua'chi cahuāyuj tacāxyāna' para huan guerra. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī catūhuā hua'chi coronas de oro. Lā' ixlacanca'n hua'chi ixlacan kalhatin chi'xcu' ixtahuani't. ⁸ Lā' huan ixya'jca'n ixtasu'yu hua'chi ixya'j kalhatin puscāt. Lā' ixtatzanca'n hua'chi ixtatzan león. ⁹ Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā hua'chi līcā'n. Lā' a'nchī ixtamacasā'nan ixpekenca'n hua'chi macasā'nan lhūhua' carros a'ntūn tastancalē'n cahuāyuj a'xni'ca' tatu'jnuntēlha nac guerra. ¹⁰ Lā' ixtapūxcana'n ī'stajanca'n hua'chi huan culūtl xcana'n. Lā' con huan ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhui' huan tachi'xcuui't xmān lakaquitzis mālhcuyu'. ¹¹ Lā' huan xtu'qui' ixtaka'lhī kalhatin xapuxcu'. Xla' ū'tza' huan ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan xapūlhmā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, lā' Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālahuanīni'. ¹² Chuntza' pätle'kelh huan xapū'la lakuat. Ixtisputa huanmā' ā'lakatu'.

¹³ Lā' huan ixlīkhalhachāxan ángel nā skoli'lh con ixtrompeta. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' de huan ixa'katzā'stūtā'ti' huan altar de oro a'ntū ixyā na ixlacapūn Dios. ¹⁴ Lā' huanīlh huan ixlīkhalhachāxan ángel a'ntī ixka'lhī ixtrompeta:

—Cacāmakxtekti huan kalhatā'ti' ángeles a'ntīn cāchī'canī't na ixquilhtūn huan ka'tla' pūxka a'ntū ixtacuīni' Eufrates.

¹⁵ Lā' cāmakxtekca huan kalhatā'ti' ángeles. Lā' xlaca'n ixtacāxui'lāna'tza' como ixtaka'lhīmā'na huā'mā' cā'ta lā' huā'mā' mālhcuyu' lā' huā'mā' chi'chini' lā' huā'mā' hora a'xni'ca' nacāmaknīcan ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't. ¹⁶ Ixuanca que ixui' lakatu' ciento millones de tropas kētō'lanā'nī'n, ixlaca'n huan kalhatā'ti' ángeles.

¹⁷ Lā' a'xni'ca' quit xa'iclakachuyamā', iccālakalaktzī'lh huan tamā'na cahuāyujnu' lā' nā a'ntī ixtakēhui'lāna'. Lā' ixtacu'xahua'ca'na catūhuā spi'nenke' hua'chi macscut lā' azul lā' lhmucucu hua'chi azufre. Lā' ū'tza' a'ntū tapūtamaktāya. Lā' huan cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n hua'chi ixla' león. Lā' ixtaquilhtaxtu huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁸ Lā' huanmā' cālīmaknīca ixlītāpātu'tun de ixtalhūhuā't de huan tachi'xcuui't por huan lakuat'tun lakuat a'ntūn taquilhtaxtulh huan cahuāyuj. Huan lakuat'tun lakuat huāk macscut lā' jini' lā' azufre. ¹⁹ Huan cahuāyujnu' tzē ixtaxcana'n con ixquilhni'ca'n lā' tzē ixtamātakāhui'nīn con ī'stajanca'n. Lā' ī'stajanca'n hua'chi lūhua' ixuanī't lā' ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Lā' chuntza' con ī'stajanca'n tzē ixtamātakāhui'nīn.

²⁰ Lā' ixlīhuāk huan tachi'xcuui't a'ntīn tatchokolh lā' tū' talaknīlh huan lakuat, xlaca'n tū' tamakxtekli tamācā'tani huan ídolos a'ntū māni' ū'tunu'n ixtatlahuanī't. Lā' tū' tamakxtekli tamācā'tani ixlacscujnī'n huan ko'ti'ti' lā' huan ídolos de oro lā' de plata lā' de bronce lā' de chihuix, a'yuj huan ídolos tū' talacahuāna'n lā' tū' ta'a'kahuāna'n lā' tūla tatlā'huan. ²¹ Lā' huā'mā' tachi'xcuui't tū' tamakxtekli tamaknīni'n lā' tū' tamakxtekli tatlahuāna'n. Lā' tū' tamakxtekli tatlahua talākalhī'n lā' tū' tamakxtekli taka'lhāna'n.

10

Huan ángel a'ntī ixchi'panī't huan libro

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā kalhatin ángel a'ntī ixka'lhī lej lhūhua' līmāpa'ksīn. Lā' yujchi de nac a'kapūn. Ixlītamacxti'li' lakatin poklhnu'. Lā' na ixa'kxāk ixlītamacxti'li' lakatin māchā'xcuali'ncā't. Lā' ixlacan lej ixmāxkakēni'n hua'chi huan chi'chini'. Lā' ixchēkēni'n ixtatasu'yu hua'chi kanatunu' lamana'. ² Lā' ixchi'panī't lakatin ti'na'j libro a'ntū ixmālakapitzicanī't. Lā' yāhualh ixtantūcāna'j huan nac mar lā' ixtantūxuc ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Lā' lej palha' ta'salh hua'chi ta'sa lakatin león. Lā' a'xni'ca' ta'salh, takalhtīni'lh huan kalhatojon jilini'nī'n. ⁴ Lā' a'xni'ca' huan kalhatojon jilini'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' quihuanih:

—Tū' catzo'kti. Tzē'k naca'tzīya' a'ntūn tahualh huan kalhatojon jilini'nī'n.

⁵ A'calistān huan ángel a'ntī iclaktzī'lh ixyā nac mar lā' nac ti'ya't, xla' cha'xli ixpekcāna'j para nac a'kapūn. ⁶ Lā' hualh que ixlīstu'ncua' por Dios a'ntī huī' para pō'ktu lā' a'ntī cātlahuani't huan a'kapūn lā' huan ti'ya't lā' huan mar lā' ixlihuāk a'ntū a'nan. Lā' hualh:

—Tū'tza' catitakoxīlh makān. ⁷ A'xni'ca' huan ixlikalhatojon ángel naskoli' con ixtrompeta a'xni'ca' natlōkentaxtūcan a'ntū ixtapuhuān Dios a'ntū chuhual'j tzē'k huī'. Chuntza' Dios cāhuanilh huan a'cta'sana'nī'n xalanī'n makāntza' a'ntī ixtatā'scuja Dios.

⁸ A'calistān ickaxmatpā huan tachihuīn xala' nac a'kapūn a'ntū xa'ickaxmatnī'ttza' pū'la. Lā' quihuanilh:

—Capit lā' camaklhtīni' huan libro a'ntū mālakapitzicani't a'ntūn chi'payā huan ángel a'ntī yā nac mar lā' nac ti'ya't.

⁹ Lā' iclaka'lh huan ángel lā' icsqui'ni'lh huan libro xati'na'j. Lā' quihuanilh:

—Camaklhtīni' lā' cahua't. Lā' nalipāxū'ya'na' lā' a'yuj se'ksi' hua'chi ta'xcāt naquilhca'tzī'ya' na minquilhni'.

¹⁰ Lā' icmaklhtīni'lh huan xati'na'j libro a'ntū ixchi'payā huan ángel lā' icua'lh. Lā' lej se'ksi' icquilhca'tzīlh, hua'chi taxcā't. Lā' a'xni'ca' xa'icua'ni'ttza', iclipāxū'ya'nkō'lh.

¹¹ Lā' quihuanica:

—Maclacasqui'na' nahuampala'ya' ā'maktin a'ntū Dios huan ixpālacata huan lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n lhūhua' xcānsipejni' lā' xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' nā huan reyes.

11

Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n

¹ Quimaxqui'ca kentin a'ctzina'j qui'huī' a'ntū pūlaclhcāna'ncan. Lā' quihuanica:

—Capit lā' calaclhca' huan ixlitokpān Dios lā' huan altar. Lā' cacāpūtle'ke ixlihuākca'n a'ntīn tamācā'tani' Dios a'ntza'. ² Lā' tū' tilaclhcā'ya' ixtanquilhni' litokpān. Tū' tilhcā'ya' como xla' cāmacamaxqui'cani'ttza' huan makatīyāti'nni'. U'tunu'n natamāsā'a'kahuānī ixtachi'xcuhui't Dios tu'pu'xamatu' mālhcu'yu'. ³ Quit iccāka'lhī kalhatu' qui'a'cta'sana'nī'n. Na'iccāmaxqui' līmāpa'ksīn para natachihuīna'n xlaca'n chu a'nchī iclacasqui'n ixlihuāk huan mil lakatu' cientos tu'tumpu'xam chi'chini'. Lā' natalhakā' huan lu'xu' a'ntū natasu'yu palh talakaputza.

⁴ Huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n xlaca'n huan kantu' xaqui'huī' oliva lā' nā huan kantu' pūmaksko a'ntū tayāna' na ixlacapūn Dios a'ntī māpa'ksikō' huan quilhtamacuj. ⁵ Palh a'ntī cātlahuani'cu'tun catūhuā a'ntūn tū' tzey, nataquilhtaxtu lamana' a'ntū nacālilhcu'yukō' huan ixtā'ca'tzaca'n. Lā' chuntza' natanī chuxatī a'ntī nacātlahuani'cu'tun a'ntūn tū' tzey. ⁶ Huā' tamā'na kalhatu' a'cta'sana'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn para que tū' natamakxteka nala xcān lihuan xlaca'n tachihuīna'mā'na por ixpālacata Dios. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para que tzē nataxtāpalī huan xcān lā' ka'lhni' nala. Lā' taka'lhī līmāpa'ksīn para natamacamin ixlihuāk huan lakuālinīn nac cā'quilhtamacuj chō'nlhānīn xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ Lā' a'xni'ca' natahuankō' a'ntū natahuan por ixpālacata Dios, huan animal a'ntū nataxtu de nac xapūlh mā'n lhu'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Lā' nacātłaja lā' nacāmaknī. ⁸ Lā' huan ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen de huan xcānsipej a'nlhā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Lā' ū'tza' tzē līmāpācuhuīcan huā'mā' xcānsipej Sodoma lā' nā Egipto a'yuj tū' chuntza' ixtacuīni'. ⁹ Lā' natamā' ixmacni'ca'n lakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi. Lā' natalaktzī'n lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n ixlihuāk xcānsipejni' lā' xalanī'n de huan tāpālhūhua' tachihuīn. Lā' tū' namakxtekan nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Lā' a'ntīn tahuī'lāna' nac quilhtamacuj, xlaca'n natalipāxuhua a'xni'ca' nacālaktzī'ncan xanīn. Lā' natatlahua cā'tani' lā' natalāmaxqui' lē'ksajna'. Lā' chuntza' natatlahua como lej ko'hua'jua' tamakca'tzīlh a'xni'ca' huā' kalhatu' a'cta'sana'nī'n ixtachihuīna'n por ixpālacata Dios.

¹¹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī ixlīlakatu'tun chi'chini' ā'pūpitzi Dios cāmālahuanīchokolh lā' tatā'kaquī'lh. Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn talaktzī'lh lej tajicua'lh. ¹² A'calistān huan kalhatu' a'cta'sana'nī'n takaxmatli lakatin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Lā' cāhuanilh: —Cata'ntit ā'tzā'.

Lā' tatō'ca'lh nac lakatin poklhnu' hasta nac a'kapūn. Lā' huan ixtā'ca'tzaca'n talaktzī'lh a'nchī tatā'kayāhualh. ¹³ Lā' chu tuncan lacapalh tzuculh lej taxakā'li huan ti'ya't. Lā' ixlīlakacāuj parte de huan xcānsipej mālakuanīca. Lā' a'ntza' tanīlh lakatojon mil tachi'xcuhūi't ixpālacata tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'ntīn tū' tanīlh, lej tajicua'lh. Lā' ixtahuan que Dios a'ntī xala' nac a'kapūn lej ka'lhī līmāpa'ksīn. ¹⁴ Huan ixlīlakatu' lakuat a'kspunī't lā' palaj namimpala ixlīlakatu'tun.

Ixlīkentojon trompeta

¹⁵ Huan ixlīkalhatojon ángel skoli'pā con ixtrompeta. Lā' lej palha' tzuculh tachihuīna'n makapitzīn nac a'kapūn lā' ixtahuan: Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlīhuāk quilhtamacuj. Lā' nā chuntza' ixCristo nā māpa'ksī.

Lā' xla' namāpa'ksīni'n para pō'ktu.

¹⁶ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' lacpapatzīnī'n a'ntī ixtahui'lāna' na ixpūtahuī'lhca'n na ixlacapūn Dios, xla'ca'n tataquilhpūtani'lh huan Dios lā' tamācā'tanīlh. ¹⁷ Lā' xla'ca'n tahualh:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios lā' hui'x ka'lhīkō'ya' līmāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' lā' pō'ktu ixui'la' lā' pō'ktu nalatahui'la'ya'.

Iccāmaxquī'yāni' pāxcatca'tzī porque quilāmāsu'ni'nī'ta'uj a'nchī ka'lhīya' milīmāpa'ksīn lā' litzucunī'ta'tza' māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Huan xalanī'n nac xcānsipejni' de huan quilhtamacuj lej ta'a'kchā'n.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū natapūmāpalani'yāni' con hui'x a'ntī quinDiosca'n.

Hui'x nacājuzgarliya'tza' huan nīnī'n.

Lā' hui'x nacāmaxquī'ya' ixtatlajca'n xla'ca'n a'ntīn tatā'scujāni' hui'x lā' nā huan mi'a'cta'sana'nī'n lā' ixlīhuāk mintachi'xcuhūi't lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'tanīyāni', palh xalakka'tla'n chi'xcuhūi'n o tū'.

Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū hui'x nacāpūmāspūtūya' huan a'ntīn tamāspūtūcu'tun huā' quilhtamacuj.

¹⁹ A'calistān talaquī'lh huan ixlītokpān Dios nac a'kapūn lā' ixtasu'yu huan nac lītōkpān lakatin caja a'nlhā ixmojócanī't huan convenio a'ntū Dios ixtlahuanī't con huan ixtachi'xcuhūi't. Lā' lej tzuculh makli'pa lā' con jilini' lā' tachiquilh huan ti'ya't. Lā' yujli lhūhua' chejet.

12

Huan puscāt lā' huan dragón

¹ Lā' ā'calistān tasu'yulh nac a'kapūn lakatin ka'tla' lē'cnīn. Lā' ū'tza' kalhatin puscāt ixuanī't. Lā' hua'chilh ixmakchī'canī't con ixlīmāxkakēn chi'chini' hua'chi lakatin vestido. Lā' ixyā nac mālhcuyu'. Lā' ixmūhuī' lakatin corona de lakacāujtu' sta'cu. ² Xla' ixcamalanī't lā' ixta'sa como ixca'tzāna'yā como huan ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'tza'. ³ Lā' huan ixlīlakatu' lē'cnīn tasu'yulh nac a'kapūn. U'tza' lakatin spi'nenke' animal lej ka'tla' lā' lijicua'nī't ixuanī't. Lā' huā'mā' animal, ū'tza' huan dragón ixuanī't. Lā' ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. Lā' lakatunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lā' xuakalē'lh con ī'stajan huan ixlīlakatu'tun parte de ixlīlhūhua' sta'cu lā' cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. Lā' a'ntza' tāyachi huan dragón na ixlacapūn huan puscāt a'ntī ixa'mā' mālacatuncuīni'n, como xla' ixua'cu'tun huan ska'ta' a'xni'ca' ixlacatuncūilh. ⁵ Lā' huan puscāt tahuī'lalh ixcaman xachi'xcu'. Lā' ū'tza' a'ntī lej līpalha' namāpa'ksīni'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' chu tuncan huā' ska'ta' lē'ni'ca Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Lā' huan puscāt tzā'lalh, lā' a'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā

ixcāxui'līni'nī't Dios a'nlhā tzē natachoko, lā' a'nlhā namaktaka'lhcan lakatin mil lā' lakatu' ciento tu'tumpu'xam chi'chini'.

⁷ A'calistān tzuculh lakatin guerra nac a'kapūn. Lā' Miguel a'ntī xapuxcu' ángeles, xla' lā' ixángeles talātucslī con huan dragón lā' ixángeles. ⁸ Lā' huan dragón tlajaca lā' tū'tza' makxtekca natahui'layācha' nac a'kapūn lā' nā huan ixángeles. ⁹ Tamacaxtuca huan ka'tla' dragón. Xla' ū'tza' huan lūhua' xala' makāntza' lā' ū'tza' a'ntīn cā'a'kxokokō'lh ixlīhuākca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuīni' ko'ti'ti' lā' nā huanicān Satanás. Cāmacamincanča' hasta huan nac ti'ya't huan dragón lā' ixángeles. ¹⁰ A'calistān ickaxmatli lakatin palha' tachihuīn nac a'kapūn lā' hualh:

—Chuhua'j quinDiosca'n nacāmāpūxtaxtūtza' ixtachi'xcuhū't. Xla' ū'tza' huan rey. Mālacsu'yunī'ttza' ixlīmāpa'ksīn. Lā' chuhua'j ixCristo namāpa'ksīni'n. Tantlakaxtucatzā' de nac a'kapūn a'ntī lej ixcālē'ksa'nīni'n huā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcālē'ksa'nīni'n de tuncuj lā' tzi'sa na ixlacapūn quinDiosca'n. ¹¹ Lā' quintā'timīnca'n tatlajani'ttza' por ixpālacata ixka'lhni' huan Cordero lā' por ixpālacata ixtachihuīn Dios a'ntū xla'ca'n tamālacstū'ncli. Xla'ca'n tū' ixtalakpuhuan ixmacni'ca'n. Xla'ca'n ixtanīcu'tun por ixpālacata ixtachihuīn Dios palh xla' ixlacasqui'n. ¹² Tlajana'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn xala' nac a'kapūn. Lā' tzētza' tapāxuhua xla'ca'n a'ntīn tahuilāna' a'ntza'. Lā' xānti tala xla'ca'n a'ntīn tahuilāna' nac cā'ti'ya'tna' lā' nac mar. Huan ko'ti'ti' cālakyujnī'ttza' xla'ca'n. Lā' lej a'kchā'nī't como xla' ca'tzītza' pāl huan tū'tza' lej makān namakxtecan nascuja —hualh.

¹³ Lā' a'xni'ca' huan dragón ca'tzīlh que ixmacamincanī'ta'ncha'tza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh macaputza huan puscāt a'ntī tahuil'alh ixcamān xachi'xcu'. ¹⁴ Lā' huan puscāt maxquī'ca kentū' ixpeken hua'chi ixla' lakatin ka'tla' águila. Lā' chuntza' xla' tzēn pūkosnū'lh nac cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't a'nlhā ixcāxtilahuani'canī't lā' a'nlhā namaktaka'lhcan por lakatu'tun cā'ta ā'pūpitzi. Lā' chuntza' tzā'lani'lh huan dragón. ¹⁵ Lā' huan dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān hua'chi lakatin pūxka na ixlakstunc huan puscāt. Xla' ixlacasqui'n que huan xcān ixlē'lh huan puscāt. ¹⁶ Huan ti'ya't maktāyallh huan puscāt. Tache'kelh lā' chu'hua'kō'lh huan xcān a'ntū ixquilhtaxtunī't huan dragón. ¹⁷ Lā' ū'tza' lej lī'a'kchā'lh huan dragón con huan puscāt. Lā' a'lh cātā'lātucsa con ā'makapitzīn ixcamāna'. Xla'ca'n ū'tunu'n a'ntīn takalhlaka'ī' a'ntū ixlīmāpa'ksīn Dios. Lā' tū' tamakxteka a'ntū ixlistu'ncua' a'ntū ixmāsu'yu Jesucristo.

13

Huan tantu' animalhna' xalakko'hua'jua'

¹ Lā' ā'calistān ictāyallh na ixquilhtūn huan mar lā' iclaktzī'lh lakatin animal a'ntū tacutli nac mar. Ixka'lhī kancāuj ixa'kalokot lā' lakatojon ixa'kxāk. Lā' lakatunu' corona ixka'lhī nac kanatunu' ixa'kalokot. Lā' huan lakatunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixuanīcu'tun que xla' ixtā'talacastuccu'tun con huan Dios. ² Huā'mā' animal a'ntū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't hua'chi misin. Lā' ixtojonī'n hua'chi ixla' oso ixtahuani't. Lā' huan ixquilhni' ixka'lhī hua'chi ixquilhni' león. Lā' huan dragón maxquī'lh ixlīmāpa'ksīn huan animal a'ntū tacutli nac mar. Lā' chuntza' huan animal lej ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ Nā lakatin ixa'xāk huan animal ixtasu'yu hua'chi lej ixmātakāhuī'canī't lā' ā'macsti'na'j ī'sputni'tza' para nanī, pero chuhua'j tzeyalhtza' a'nlhā ixtakāhuī'nī't. Ixlīhuākca'n huan tachi'xcuhū't xalanī'n nac quilhtamacuj lej talē'cnīlh huan animal lā' tastālani'lh. ⁴ Lā' tamācā'tanīlh huan dragón porque ixmaxquī'nī'ttza' huan līmāpa'ksīn huan animal. Lā' nā tamācā'tanīlh huan animal lā' ixtahuan:

—Tū' a'nampala ā'kalhatin hua'chi huā'mā' animal. ¿Tichūn tzē natlaja?

⁵ Lā' makxtekca nahuan huan animal a'ntū lej xako'hua'jua' tachihuīn. Lā' makxtekca naka'lhī līmāpa'ksīn tu'pu'xamatu' mālhcuyū'. ⁶ Lā' xla' lej ko'hua'jua' tzuculh līchihuīna'n Dios lā' ixtacuīni' lā' huan a'kapūn lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Lā' makxtekca nacātā'lāsta'la ixtachi'xcuhū't Dios. Lā' cātlajalh. Lā'

makxtekca nacāmāpa'ksī ixlīhuākca'n tachi'xcuui't xalanī'n ixlīhuāk huan tribus lā' ixlīhuākca'n xalanī'n huan tāpālhūhua' tachihuīn lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni'. ⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna' nac quilhtamacuj tamācā'tanīlh huan animal. Lā' xmān tū' tamācā'tanīlh xlaca'n a'ntī ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Ixtatzo'kni' ixtacuīni'ca'n desde a'xni'ca' tzuculh huan quilhtamacuj. Lā' huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' huan Cordero a'ntī maknīca.

⁹ Chuhualj xa'nca cakaxpa'ttit a'ntū na'icuan. ¹⁰ A'ntīn tachi' ā'makapitzīn, nā xlaca'n nacāchī'can. Lā' a'ntīn tamaknīni'n con ixespadaca'n, nā xlaca'n nacāmaknīcan con huan espada. Lā' lej tasqui'nī que huan ixtachi'xcuui't Dios natatāyani' a'ntū nacāpātle'keni' lā' tū' maktin natamakxteka de nata'a'kahuāna'ni' Dios.

¹¹ A'calistān iclaktzī'mpā ā'lakatin animal a'ntū tā'cxtuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kantu' ixa'kalokot hua'chi ixa'kalokot borrego. Lā' chihuīna'lh hua'chi lakatin dragón. ¹² Xla' ixka'lhikō' ixlīmāpa'ksīn de huan xapū'la animal na ixlacapūn. Lā' ixlīhuāk huan ti'ya't lā' ixlīhuākca'n a'ntīn tahuilāna' nac ti'ya't, xla' ixmāmācā'tanīni huan xapū'la animal. Lā' huan xapū'la animal, xla' ū'tza' a'ntūn takāhuī'n ixuanī't lā' tzeyalh a'nlhā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Lā' huan ixlītantu' animal tlahualh lakka'tla'n lē'cnīn. Lā' na ixlacapūnca'n tachi'xcuui't xla' macamincha' macscut de nac a'kapūn lā' macachilh hasta nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Lā' como xla' tzē ixtlahua huan lē'cnīn na ixlacapūn huan xapū'la animal, nā chuntza' cālī'a'kxokolh huan tachi'xcuui't xala' nac cā'quilhtamacuj. Lā' cāmātlahuīlh lakatin ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan xapū'la animal como ū'tza' ixlacasqui'n namācā'tanīcan. Huan xapū'la animal ū'tza' a'ntūn tzē tahuilapā' a'uyj ixmātakāhuī'canī't con espada. ¹⁵ Lā' huan ixlītantu' animal ixka'lhī līmāpa'ksīn de mālakahuanī huan ídolo a'ntū hua'chi huan xapū'la animal. Lā' chuntza' huan ídolo tzē ixchihuīna'n lā' tzē ixcāmāmaknīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tamācā'tanīlh. ¹⁶ Lā' huan ídolo cāmāmacahuī'līnīni'lh catūhuā hua'chi lakatin sello na ixmacacāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlīhuākca'n huan tachi'xcuui't. Chuntza' ixcatlahua ixlīhuākca'n tachi'xcuui't lej xalakka'tla' lā' a'ntīn tū' xaka'tla', lā' huan ricos lā' huan pobres, lā' a'ntī ixtamakscuja lā' nā a'ntīn tū' ixtamakscuja. ¹⁷ Lā' tzē ixtatamāhuana'n lā' ixtastā'nān xmān a'ntī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n huan ixtacuīni' huan animal o ixnúmero de huan animal. ¹⁸ Lā' natamāchekxī huā'mā' xmān a'ntī lej xalaksalalhna'. Lā' a'ntī lej lacsculujua' tzē natamāchekxī xlaca'n a'ntū huanicu'tun ixnúmero huan animal. Ixnúmero xla' hua'chi litalacsu'yu lakatin tacuīni'. Ixnúmero xla' lakachāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tatli'lh lhūhua' tachi'xcuui't

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan a'ntī huanican Cordero ixayā na ixa'cpūn lakatin kēstīn a'ntū ixtacuīni' Sión. Lā' xla' ixcātā'lahuī' lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Lā' xlaca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n huan ixtacuīni' huan Cordero lā' nā ixtacuīni' ixTāta'. ² Lā' ickaxmatli catūhuā de nac a'kapūn lā' ixmacasā'nān hua'chi a'nlhā yujyā xcān a'ntū lej xaka'tla' lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili. Lā' huan a'ntū ickaxmatli xla' ū'tza' huan arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'na. ³ Lā' xlaca'n ixtatli'mā'na ixtayāna' na ixlacapūn ixpūmāpa'ksīn Dios lā' na ixlacapūnca'n huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' lā' na ixlacapūnca'n huan lacpapatzīni'n. Lā' a'ntū ixtatli' xla' ū'tza' xasāsti'. Lā' nīn kalhatin tūla i'sca'ta, xmān huan lakatin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuui't. Xlaca'n a'ntīn cāmāpūtaxtūcani't de ixlīhuākca'n xalanī'n nac quilhtamacuj. ⁴ Huā' tamā'na tachi'xcuui't xalacuan. Lā' xlaca'n a'ntīn tū' ixtamakxteknī't ixtachihuīn Dios. Lā' xmān Dios ixtamācā'tanīni't. Lā' xlaca'n tastālani' huan Cordero chu a'nlhā a'n xla'. Xlaca'n ū'tunu'n a'ntī xapū'la cāmāpūtaxtūca de na ixlacalhpū'nānca'n huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' xlaca'n hua'chi lakatin lē'ksajna' na ixlacapūn Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ⁵ Lā' xlaca'n tū' maktin tualh nīn lakatin tā'ksa'nīn. Lā' nīn tuntū' ixtalaclē'n.

A'ntūn tahualh huan kalhatu'tun ángeles

⁶ A'calistān iclaktzī'lh ā'kalhatin ángel a'ntī ixkosnū'ntlā'huan lej tálhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīnī'n huan xatzey tachihuīn a'ntū para pō'ktu lā' a'ntū ixpālacata Jesucristo. Lā' xla' ū'tza' ixcāhuani ixlīhuākca'n a'ntī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj lā' ixlīhuākca'n xcānsipejni' lā' xalanī'n ixlīhuākca'n huan xalacxtu'ncnu' tachihuīn. ⁷ Lā' xla' lej palha' hualh:

—Cajicua'ni'tit Dios lā' camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' huan chi'chini' a'ntū nacāpūlacāxtlahuakō' huan tachi'xcuui't. Lā' camācā'tanī'tit Dios xmān ū'tza' como ū'tza' tlhualh a'kapūn lā' ti'ya't lā' huan mar lā' ixlīhuāk huan mu'sni'.

⁸ Lā' ā'kalhatin ángel, huan ixlīkalhatu', xla' stālani'lh lā' hualh:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn huan xcānsipej a'ntū huanican Babilonia a'ntū lej ixka'lhī līmāpa'ksīn. Xalanī'n huā'mā' xcānsipej, xla'ca'n talītalakspi'tnī't huan Dios lā' chuhua'j tamācā'tanī huan ā'makapitzīn diosnu'. Lā' por ixpālacataca'n nā chuntza' tamaksca'tli huan xalanī'n ā'lacatin xcānsipejni'. Lā' ū'tza' Dios lī'a'kchā'lh con ū'tunu'n. Lā' chuhua'j ū'tza' nacālimāpātīnīcan.

⁹ Huan ixlīkalhatu'tun ángel stālani'lh huan kalhatu' lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j Dios nacāmāpātīnī ixlīhuākca'n a'ntīn tamācā'tanī huan animal lā' ixídolo a'ntūn tasu'yu hua'chi huan animal, lā' a'ntīn tatamakxteka nacāhui'līnī'can sello ixla' huan animal na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios lej a'kchā'nī't con xla'ca'n lā' lej nacāmāpātīnī. Ixlīhuākca'n natapātīnī'n hua'chilh cāmāpū'canī't nac azufre a'ntū lhcumā'. Natapātīnī'n xla'ca'n na ixlacapūnca'n huan ixángeles Dios lā' na ixlacapūn huan Cordero. ¹¹ Lā' para pō'ktu natā'kapūyāhua tálhmā'n huan xajini' lamana' a'nlhā natapātīnī'ntamā' pō'ktu. Lā' xla'ca'n tū' maktin natapājaxa nīn de tzī'sa lā' nīn de tuncuj. Lā' chuntza' natapātīnī'n a'ntīn tamācā'tanī huan animal lā' huan ídolo. Chuntza' natapātīnī'n a'ntīn taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuīnī' huan animal. ¹² Lā' ka'lhī natatāyani' ixtachi'xcuui't Dios lā' tasqui'nī nata'a'kahuāna'ni' ixlīmāpa'ksīn Dios lā' nā tasqui'nī tū' maktin natamakxteka de takalhlaka'i' Jesucristo.

¹³ Lā' ickaxmatli lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Catzō'kti huā'mā': “Pō'ktu natalipāxuhua xla'ca'n a'ntī natakalhlaka'i' Jesucristo a'xni'ca' natanī”. Lā' nā huan Espíritu Santo huan: “Stu'ncua' natapāxuhua xla'ca'n como chuhua'j natajaxa lā' tū'tza' catitapātīnī'lh. Lā' nacāmāpalacan por huan xalacuan a'ntū tatlahualh”.

Mā'kaquī'ca huan tacha'ni'

¹⁴ A'calistān iclaktzī'lh lakatin sa'kaka poklhnu'. Lā' huan nac poklhnu' a'ntza' ixuī' kalhatin chi'xcu' lā' ixmūhuī' lakatin corona de oro. Lā' ixchi'panī't hua'chi katin machīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁵ Lā' taxtupā ā'kalhatin ángel de nac lītōkpān. Lā' lej palha' tā'chihuīna'lh a'ntī ixuī' huan nac poklhnu' lā' huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtō'ca't huan tacha'ni' como chā'lhltza' huan chi'chini' a'ntū napūmā'kaquī'can huan tacha'ni'. Ca'tla'lhltza' huan tacha'ni' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Lā' a'ntī ixuī' nac poklhnu' mā'kaquī'lh huan tacha'ni' nac quilhtamacuj.

¹⁷ A'calistān iclaktzī'mpā ā'kalhatin ángel taxtulh de nac lītōkpān nac a'kapūn. Lā' nā xla' ixchi'panī't ixmachīta tzej xasta'ya'nca'. ¹⁸ Lā' ā'calistān mincha' nac altar ā'kalhatin huampala ángel a'ntī ixlīmāmacū'canī't huan macscut. Lā' xla' lej palha' ta'sani'lh huan ángel a'ntī ixchi'panī't ixmachīta lā' huanilh:

—Capūchu'cu mimachīta huan xamayāc uvas a'nlhā tastacnī't nac cā'ti'ya'tna' como chuhua'j huāktza' xachān.

¹⁹ Lā' huan ángel pūchu'culh ixmachīta huan xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cāmojōlh huan uvas a'nlhā tzej nalacchi'tcan para nataxtunī'kō' huan xaxcān. Chuntza' nalīmāchekxīcan que Dios nacāmāpātīnī huan a'ntī xaca'tzanca'tzīnī'n como lej a'kchā'nī't con ū'tunu'n. ²⁰ Lā' lacchi'tca huan uvas na ixquilhtūn huan xcānsipej. Lā' taxtulh lhūhua' ka'lhni' hua'chi katin pūxka a'xni'ca' ka'tla'nān. Lā' lej pūlhāmā'n ixuanī't lā' chā'lh na ixpīxni' huan cahuāyuj lā' lakatu'tun ciento kilómetros ixlīhmā'n.

15

Huan ángeles ixtalē'n lakatojon lakuat

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā lakatin ka'tla' lē'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kalhatojon ángeles lā' chā'tunu' de xluca'n ixtalē'n lakatin lakuat. Lā' huā' tamā'na lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'xni'ca' nalatza' huā'mā' lakuat a'xni'ca' nasputa ixtā'kcha Dios.

² Lā' ā'calistān iclaktzī'mpā catūhuā a'ntū ixtasu'yu hua'chi lakatin mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' spi'nenke' ixuani't hua'chi jala'nat. Lā' nā iccālaktzī'lh a'ntī ixtatlajani't huan xako'hua'jua' animal como tūlalh cāmāquilhpūtica na ixlacapūn huan ídolo a'ntū ixtlahuani't hua'chi ixmacni'. Lā' xluca'n tū' tatamakxtekli nacātankāhui'lican huan ixnúmero de ixtacuīni'. Lā' xluca'n ixtayāna' na ixquilhtūn huan nac mar a'ntū hua'chi vidrio. Lā' ixtachi'payāna' huan arpas a'ntū Dios ixcāmaxquī'nī't. ³ Lā' xluca'n ixtatli'yāna' a'ntū ixtli' Moisés a'ntī ixtā'scuja Dios. Ixtatli' por ixpālacata huan Cordero. Lā' a'ntū tatli'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quinDiosca'n, hui'x ka'lhikō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn.

Ixlīka'tla' lā' lej tzēhuani't huāk a'ntū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksikō'ya' ixlīhuāk xcānsipejini'.

Lā' huāk a'ntū tlahua'ya' lej tzey lā' ū'tza' chu a'nchī ixlīstu'ncua'.

⁴ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't natajicua'ni'yāni' hui'x, Māpa'ksīni'.

Lā' ixlīhuākca'n natamāka'tli'yāni'.

Lā' xmān hui'x tlahua'ya' huāk tzey.

Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin lā' natamācā'taniyāni' xmān hui'x, como ixlīhuākca'n talaktzī'n que lej tzey ixlīhuāk a'ntū hui'x tlahua'ya'.

⁵ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh huan lītōkpān ixlaquī'yā nac a'kapūn. Lā' huan na ixchakān ixui'lacha' huan chihuixni' a'nlhā tatzō'kni' huan ley a'ntū maxquī'canī't Moisés.

⁶ Lā' tataxtulh de huan nac lītōkpān huan kalhatojon ángeles a'ntī ixtalē'mā'na huan lakatojon lakuat. Ixtalhakā'ni't ixlu'xu'can lej xafino lā' smu'yonko' lā' stala'nka' lā' ixtaka'lhī ixlīchī'cānca'n de oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Lā' ā'calistān kalhatin de huan ixlīkalhatā'ti' a'ntī ixtayāna' nac huan a'katzā'stūtā'ti' cāmaxquī'lh chā'tunu' de huan ángeles lakatunu' kā'x de oro. Lā' huan kā'x ixtalītzuma de huan a'ntū Dios nacālīmāpātīni' huan tachi'xcuui't. Lā' Dios, xla' huī' para pō'ktu. ⁸ Lā' huan lītōkpān ixlītzumakō'jini' como Dios lej ka'tla' lā' lej ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' nīn kalhatin tzē ixtanū huan nac lītōkpān līhuān tūna'j ī'sputkō' huan lakatojon lakuat a'ntū ixtalē'nācha' huan kalhatojon ángeles.

16

Huan pātojon kā'x a'nlhā ixtojōmā' a'ntū līmāpātīnīni'n Dios

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn lej palha' a'ntū ixtaxtumā' de huan nac lītōkpān. Lā' cāhuanilh huan kalhatojon ángeles:

—Capinchipitit lā' capūxteketit huan nac cā'ti'ya'tna' huan lakatojon kā'x a'ntū cātāmaxquī'ni' lā' a'nlhā tatojōmā'na a'ntū Dios nacālīmāpātīni' huan tachi'xcuui't.

² Huan xapū'la ángel a'lh lā' pūxtekelh ixkā'x nac cā'ti'ya'tna'. Lā' cātāxtuni'lh lej lakko'hua'jua' tzi'tzi' a'ntū lej ixcāca'tzani' huan a'ntī ixtaka'lhī na ixtankānca'n ī'sello de huan animal lā' huāk a'ntī ixtataquilhpūtani' xla'.

³ Lā' huan ixlīkalhatu' ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac mar. Lā' huan xcān ka'lhni' lalh hua'chi ixka'lhni' kalhatin nīn. Lā' tanīkō'lh ixlīhuāk a'ntū ixa'nan nac mar.

⁴ Lā' huan ixlīkalhatu'tun ángel pūxtekepā ixkā'x na ixlīhuāk huan pūxka lā' a'nlhā hui'lāna' mu'sni'. Lā' xluca'n ka'lhni' talakō'lh. ⁵ Lā' ickaxmatli a'nchī hualh huan ángel a'ntī pūxtekelh ixkā'x huan nac xcān. Lā' hualh:

—QuinDiosca'n, hui'x lej tzey. Lā' hui'x huī' lā' pō'ktu ixlahui'la'. Lej tzey a'nchī talīmāpalani't con hui'x. ⁶ Xluca'n a'ntī cāmāpātīnīpā't tamaknīlh huan

mintachi'xcuhui't lā' mi'a'cta'sana'nī'n. Lā' chuhua'j hui'x cāmāko'tūpā't huan ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn huan nac altar a'ntū hualh:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīhuāk līmāpa'ksīn. Lej tzey hui'x a'nchī cālīlacāxtlahua'ya'.

⁸ Lā' huan ixlikalhatā'ti' ángel nā pūxtekelh huan ixkā'x huan nac chi'chini'. Lā' chuntza' huan chi'chini' cālhcuylh huan tachi'xcuhui't con ixmacscut. ⁹ Xlaca'n talhcukō'lh. Lā' tualh lej lakko'hua'jua' tachihuīn por ixpālacata Dios como xla' macamilh huā'mā' lakuat como ka'lhī līmāpa'ksīn. Lā' xlaca'n tū' maktin taxtā-pālīcu'tunli ixtapāstacna'ca'n. Lā' tū' maktin tataquilhpūtani'cu'tunli Dios.

¹⁰ Lā' ā'calistān huan ixlikalhaquitzi' ángel nā pūxtekepā ixkā'x huan na ixpūtahui'lh huan xako'hua'jua' animal. Lā' tuncan tzi'sualh lakachu a'nlhā ixmāpa'ksīni'n huan xako'hua'jua' animal. Lā' huan tachi'xcuhui't ixtaxcā i'si'ma'kā'tca'n como lej ixtapātīni'mā'na. ¹¹ Lā' lej ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios xala' nac a'kapūn como lej ixtapātīni'mā'na como lej ixcāmājiclhuī' ixtzi'tzi'ca'n. Lā' tū' tamakxtekli natatlahua a'ntū ko'hua'jua'.

¹² Lā' huan ixlikalhachāxan ángel nā pūxtekelh ixkā'x huan nac pūxka a'ntū huanicān Eufrates. Lā' huan pūxka tīlh lā' chuntza' tzē tapātle'kelh huan reyes a'ntī ixtamimā'na'ncha' a'nlhā tā'cxtuyāchi huan chi'chini'.

¹³ Lā' ā'calistān iclaktzi'mpā kalhatu'tun espíritus xalako'hua'jua'. Xlaca'n tataxtulh na ixquilhni' huan dragón lā' ixquilhni' huan animal xako'hua'jua' lā' nā ixquilhni' huan a'kxokonu' a'cta'sana'. Lā' huan espíritus ixtatasu'yu hua'chi chachakatna'.

¹⁴ Lā' huā' tamā'na espíritus, xlaca'n tlajana'nī'n ixtahuanī't. Lā' xlaca'n ixtatlahua lē'cnīn. Lā' xlaca'n tataxtulh para natamākēstoka ixlīhuākca'n huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lā' chuntza' huan reyes tatlahualh guerra huan chi'chini' a'ntū lacsacui'līnī't Dios a'ntī ka'lhikō' līmāpa'ksīn. ¹⁵ U'tza' huā'mā' a'ntū huan Jesucristo:

—Huanmā' chi'chini' quit na'icmin hua'chi kalhatin ka'lhāna' como nīn chā'tin quintika'lhītō'lalh. Lej līpāxūj natala xlaca'n a'ntī lej xa'nca natamaktaka'lha ixlu'xu'ca'n lā' tū' natalhtata. Chuntza' tū' laklha'lo'ko catitalatā'kchokolh xlaca'n lā' tū' catitamāxana'lh na ixlacapūnca'n tachi'xcuhui't.

¹⁶ Lā' huan reyes tatakēstokli a'nlhā ixuanican Armagedón huan tachihuīn hebreo.

¹⁷ Lā' ā'calistān huan ixlikalhatojon ángel pūxtekelh ixkā'x nac cā'ū'nī'n. Lā' chu tuncan chihuīna'lh kalhatin a'ntī ixuī' nac pūmāpa'ksīn a'ntū ixuī' nac litokpān nac a'kapūn. Lā' hualh:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīhuāk.

¹⁸ Lā' chu tuncan tzuculh makli'pa lā' palha' jililh. Lā' lej tachiquilh huan ti'ya't. Lā' a'nchī tachiquilh huan ti'ya't, tū' maktin ixlanī't ixtā'chuntza' desde a'xni'ca' huan tachi'xcuhui't tatzuculh talatahui'la nac quilhtamacuj. ¹⁹ Lā' huan ka'tla' cā'lacchicni', a'nlhā ixuanican Babilonia, tache'kelh huan ti'ya't lā' lakatu'tun taxtulh. Lā' huan xcānsipejni' xala' ixlīhuāk quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstacli huan tamā'na xalanī'n nac Babilonia a'nchī lej ixtatlahuanī't a'ntū xako'hua'jua'. Lā' xla' lej cāmāpātīnīlh como xla' lej ixa'kchā'nī't. ²⁰ Lā' ixlīhuāk huan lacpitzina'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. Lā' nā talakuankō'lh huan kēstīnni'. Lā' tū'tza' ixtatasu'yu. ²¹ Lā' yujli chejet lej lakka'tla'. Lā' lakatin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Lā' cāmūtō'lalh huan tachi'xcuhui't. Lā' xlaca'n ā'chulā' ko'hua'jua' talīchihuīna'lh Dios por ixpālacata huan chejet como lej ixtapātīni'mā'na ixpālacata huan xaka'tla' lakuat.

17

Māpātīnica huan puscāt a'ntīn tū' tzey ixuanī't

¹ Lā' quilakmilh huan kalhatin ixlikalhatojon ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan lakatojon kā'x. Lā' quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'ni'yāni' a'nchī namāpātīnīcan huan puscāt a'ntī lej tlahua talākālhi'n a'ntī huī' a'nlhā mā' lhūhua' marna'. ² Huan māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlīhuāk huan quilhtamacuj tatā'tlahuanī't talākālhi'n huā'mā' puscāt. Lā' huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'ca'n hua'chi ka'chīnī'n como lej ko'hua'jua' ixtapāstacna'ca'n por ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³ Lā' tuncan huan ángel quilē'lh por ixlīmāpa'ksīn huan Espīritu Santo hasta nac lakatin cā'lhpi'mpi'li' ti'ya't. Lā' a'ntza' iclaktzī'lh kalhatin puscāt ixkēhuī' lakatin animal xaspi'nenke'. Lā' ixlīmākka'tla' huan animal ixtamaktzo'kni' lej xalako'hua'jua' tacuīni'. Lā' huan animal ixka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁴ Lā' huan puscāt ixlhakā'nī't ixlū'xu' xasmumo'nko lā' xaspi'nenke'. Lā' ixlū'xu' ixka'lhī lhūhua' oro lā' lhūhua' a'ntū hua'chi chihuix lej xalactzēhuanī't lā' lej xatapala, lā' nā huan chihuix a'ntū huanican perla. Lā' ixchi'patēlha lakatin taza de oro. Lā' huan taza ixlitzumakō' tāpālhūhua' a'ntū lej xalako'hua'jua' como xla' lej ixtlahuanī't talākālhi'n. ⁵ Lā' na ixtankān ixtatzo'kni' lakatin tacuīni' a'ntū ixca'tzīcan lakatzē'k a'ntū ixuanicu'tun. Lā' a'ntū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': “Huan xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzi't de ixlīhuāk huan puscan a'ntī lej tatlahua talākālhi'n, lā' ixlīhuāk a'ntū ko'hua'jua'”. ⁶ Lā' iclaktzī'lh que huanmā' puscāt ixlīka'chīnī't huan ixka'lhni'ca'n huan ixtachi'xcuui't Dios. Xla'ca'n cāmāknīca como tū' tamakxtekli ta'a'kahuāna'ni' Jesús. Lā' a'xni'ca' quit iclaktzī'lh huā'mā', lej ica'cnīlh. ⁷ Lā' huan ángel quinkalhasqui'nīlh:

—Lā' ¿a'chī' lī'a'cnī'ya'? Na'icuaniyāni' a'ntū līlakatzē'k ixpālacata huan puscāt lā' huan animal a'ntū kēhuī', lā' a'ntū ka'lhī lakatojon ixa'kxāk lā' kancāuj ixa'kalokot. ⁸ Lā' huan animal a'ntū la'ktzi', xla' ixlahuī' xapū'la, lā' chuhua'j tū'tza' lahuī'. Xla' natā'cxtuyāchi nac huan xapūlh mā'n lhu'cu'. Lā' ā'calīstān xla' na'a'n a'nlhā namālakuanīcan. Lā' a'xni'ca' nalaktzī'ncan huan animal, natalē'cnī huan tachi'xcuui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Lej natalē'cnī huan animal a'nchī ixuī' de makāntza' lā' tū'tza' lahuī' lā' nalatahui'lapala. Natalē'cnīni'n ixlīhuākca'n a'ntīn tū' tatzō'kni' ixtacuīni'ca'n huan nac libro desde a'xni'ca' tzuculh cāxtahui'la quilhtamacuj. Lā' huan libro ū'tza' a'nlhā cātzo'kcanī't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

⁹ Lā' nā huan ángel quihuanīlh:

—Chuhua'j na'icuaniyāni' a'nchī līmāchekxīcan huā'mā'. Huan lakatojon ixa'kxāk huan animal, xla' ū'tza' huan lakatojon kēstīn a'nlhā tahui'la huan puscāt. ¹⁰ Lā' nā huan lakatojon a'kxāk, ū'tza' nā huanicu'tun huan kalhatojon reyes. Lā' huan kalhaquitzis de xla'ca'n tū'tza' tamāpa'ksīni'n. Lā' kalhatin de xla'ca'n, xla' māpa'ksīni'ncus. Lā' huan kalhatin ixlīkalhatojon, xla' tū' minī't. Xla' a'xni'ca' namin, tū' lej makān catimāpa'ksīni'lh. ¹¹ Lā' huan animal a'ntū ixlahuī' xapū'la lā' a'ntū tū'tza' lahuī', xla' ū'tza' ixlīkalhatzeyan rey. Lā' xla' a'cxtim con huan kalhatojon. Lā' ā'calīstān xla' namālakuanīcan.

¹² Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū la'ktzi', xla' ū'tza' huan kalhacāuj reyes. Xla'ca'n a'ntīn tūna'j talitzucu tamāpa'ksīni'n. Xla'ca'n natamāpa'ksīni'n con huan animal xmān lakatin hora. ¹³ Lā' huā' tamā'na kalhacāuj reyes talacchihuīna'nī't lā' natamaxquī' huan animal ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴ Xla'ca'n natatlahua guerra lā' natatā'lāsta'la huan Cordero. Lā' nacātlaja huan Cordero con ixtachi'xcuui't a'ntī Dios cāta'sani'nī't lā' cālacsacnī't lā' ta'a'kahuāna'ni' xmān Dios. Lā' huan Cordero natlajana'n como xla' cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn tamāpa'ksīni'n, lā' xla' ū'tza' Rey a'ntī ā'chulā' māpa'ksīni'n que ixlīhuākca'n huan reynī' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Lā' nā quihuanīlh huan ángel:

—Huan marna' a'ntū cāla'ktzi' a'nlhā lacahuahūi' huan puscāt a'ntī lej tlahua talākālhi'n, huā'mā' xla' tachi'xcuui't xalanī'n lalcalhūhua' xcānsipejni' a'ntīn tachi'huīna'n lej tāpālhūhua' tachihuīn. ¹⁶ Lā' huan kancāuj a'kalokot a'ntū cāla'ktzi' lā' a'ntū kalhacāuj reyes, xla'ca'n lā' huan animal natalāca'tzalaktzī'n con huan puscāt a'ntī lej tlahualh talākālhi'n. Lā' huan puscāt namaklhtikō'can a'ntū ka'lhī. Lā' lhka'lo'ko natamakxteka. Xla'ca'n natahua' ixquinīt huan puscāt. Lā' a'ntū na'a'katāxtū nalhcuyukō'can. ¹⁷ Dios cāmāpuhuanīlh para natatlahua a'ntū Dios ixlacasqui'n. Lā'

ū'tza' xla'ca'n talilacchihuina'lh lā' talimaxqui'lh ixlīmāpa'ksinca'n huan animal hasta a'xni'ca' natlōkentaxtūkō'can ixlīhuāk a'ntū Dios ixuanī't. ¹⁸ Lā' huan puscāt a'ntī la'ktzi', xla' ū'tza' huan lej xaka'tla' cā'lacchicni' a'ntū cāmāpa'ksikō' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹ Lā' ā'calistān iclaktzi'mpā ā'kalhatin ángel a'ntī ixuyjmā'chi de nac a'kapūn. Xla' lej ixka'lhī līmāpa'ksin. Lā' xla' lej ī'xkaka lā' mākakēkō'lh huan quilhtamacuj. ² Lā' lej palha' hualh:

—Chuhua'j mālakuanīkō'canī'ttza' huan xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahui'lāna' a'ntza' xmān huan tlajana'nī'n, lā' ixlīhuāk huan spūnnu' xalako'hua'jua'. ³ Babilonia cāmātlahuīlh talaclē'i' xalanī'n na ixlīhuāk huan xcānsipejni'. Lā' huan reyes xalanī'n na ixlīhuāk huan cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacē'i'ca'n por ixpālacata huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj rico talanī't, como huan xalanī'n nac Babilonia lej ixtaxa'ma ixtumīnca'n para tatamāhua ixlīhuāk a'ntū ixtalacasqui'n.

⁴ Lā' ā'calistān ickaxmatpā lakatin tachihuīn nac a'kapūn a'ntū hualh:

—Cataxtutit huan nac Babilonia, hui'xina'n a'ntī quintachi'xcuhuī't. Tū' natalhua'yā'tit huan xako'hua'jua' talaclē'i' con xalanī'n a'ntza'. Lā' chuntza' tū' catimakpātīni'ntit nā hui'xina'n a'xni'ca' nacāmāpātīnican xla'ca'n. ⁵ Ixtalacē'i'ca'n xla'ca'n lej lhūhua'. Cāmākēstokui'līni'canī't lā' chā'nī't hasta nac a'kapūn. Dios lej cāpāstacni'nī't huan ixtalacē'i'ca'n. ⁶ Chuhua'j cacātlahuani'ca xla'ca'n chu a'nchī cātatlahuani'ni' hui'xina'n. Tzej catamāpalalh hasta maktu' por huan a'ntū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xla'ca'n hasta maktu'. ⁷ Lej rico ixtahuanī't lā' lej ixtapāxuhualh lā' lej ixtaka'tla'jca'jtzi. Lā' chuhua'j tzej catapātīni'lh lā' tzej catalakaputzalh. Xla'ca'n hua'chi kalhatin puscāt a'ntī huan: “Quit kalhatin reina lā' icmāpa'ksini'n. Lā' quit tū' lakapūt. Lā' tū' maktin ictilakaputzalh”. ⁸ Lā' ū'tza' natalīmin huan lakuat. Lā' naminkō' ixlīhuāk lakatin chi'chini': talakaputzīt lā' līnīn lā' tatzī'ncsta. Lā' nā nalhcuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' a'ntī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Lā' xla' lej ka'lhī līmāpa'ksin.

⁹ Lā' huan reyes xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahualh ixtalacē'i'ca'n con huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' con ū'tunu'n ixcātā'tlahua ixlīhuāk a'ntū ixtalacasqui'n. Xla'ca'n natalakaputza lā' natacalhuan a'xni'ca' natalaktzī'n que huan cā'lacchicni' Babilonia lhcumā' lā' huan xajini' tā'kayāhuamā'. ¹⁰ Lā' huan reyes natalaca'a'ntāya de makat como nā lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' huan xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalāhuani:

—Lej xānti la huan Babilonia, huan ka'tla' cā'lacchicni'. Chu līmaktin māpalamā' por ixlīhuāk huan xako'hua'jua' a'ntū tatlahuani't a'ntza'. Lā' lej ixka'lhī līmāpa'ksin —chuntza' natahuan.

¹¹ Lā' huan stā'na'nī'n xalanī'n nac quilhtamacuj nā xla'ca'n natacalhuan lā' natalakaputza por huan a'ntūn pātī'kemā' nac Babilonia. Natacalhuan como tū'tza' catita'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Tū'tza' cati'a'nalh a'ntī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n hua'chi huan oro lā' plata lā' perlas lā' lej xatapala chihuix. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan lu'xu' a'ntū lej xafino de lino lā' de seda a'ntū smumonko' lā' spi'nenke'. Tū'tza' catitamāhuaca huan qui'hui' a'ntū lej xamu'csa. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca a'ntū cātlahuacan de marfil lā' de huan qui'hui' lej xatapala lā' huan bronce lā' licā'n lā' huan mármol. ¹³ Tū'tza' catitamāhuaca huan canela lā' nīn huan chi'tinni' a'ntū mojōni'can lihua't. Lā' tū'tza' caticāmaktamāhuaca huan pūm lā' mirra lā' perfume lā' vino lā' aceite lā' harina lā' trigo. Tū'tza' caticāmaktamāhuaca huācax lā' borregos lā' cahuāyuj lā' carros a'ntū cāsta'nca cahuāyuj lā' huan tasācua' a'ntīn tascuja para ixtēcu'ca'n a'ntīn cātāmāhuani't. ¹⁴ Lā' huan stā'na'nī'n natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Huan lej xalacuan catūhuā a'ntū lej ixka'lhīcu'tunā'tit, xla' cāspuṭni'kō'nī'ta'ni'. Lā' nā cāspuṭni'kō'nī'ta'ni' huan lej xalacfino catūhuā lā' lej xatapala. Tū'tza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Lā' huan stā'na'nī'n lej ricos ixtahuanī't como lej ixtatlahua negocio con xalanī'n nac Babilonia. Lā' nā xlaca'n natalaca'a'ntāya de makat como lej natajicua'n a'nchī natapātīni'ntamā' xalanī'n nac Babilonia. Lā' natalakaputza lā' natacalhuan. ¹⁶ Lā' natahuan:

—¡Lej xānti la huan Babilonia! Xapū'la xalanī'n a'ntza' ixtalhakā'nan huāk con huan lino xafino lā' xasmumonko' lu'xu' lā' xaspi'nenke'. Lā' ixtaka'lhī ixlicāxtlahualīca'n huāk de oro lā' de chihuix lej xatapala lā' perlas. ¹⁷ Lā' chu līmaktin cāspuṭni'kō'lh ixlīricoca'n —natahuan.

Lā' ixlihuākca'n huan marineros lā' xanapuxcu'nu' huan barcos lā' ixlihuākca'n a'ntīn tapū'a'an huan barcos lā' ixlihuākca'n a'ntī tamakscuja nac mar, ixlihuākca'n natalaca'a'ntāya. ¹⁸ Lā' a'xni'ca' natalaktzī'n a'nchī lhcumā' huan cā'lacchicni' Babilonia lā' a'nchī taxtumā' huan jini', xlaca'n natahuan:

—Tū' maktin ixa'nani't lakatin cā'lacchicni' hua'chi huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Lā' como lej natalakaputza, māni' xlaca'n nata'a'cpūtō'ca' pokxni'. Lā' natacalhuan lā' lej palha' natahuan:

—¡Xānti la huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Lej rico ixtahuanī't xalanī'n a'ntza'. Lā' nā talalh ricos ixlihuākca'n ixtēcu'nī'n barcos como lej ī'stā'nancan nac Babilonia. ¡Xānti la huan cā'lacchicni'! Chu līmaktin sputli.

²⁰ Lā' nā nahuancan:

—Catalipāxuhualh ixlihuākca'n xalanī'n nac a'kapūn como lakuanī't huan cā'lacchicni' Babilonia. Calipāxuhua'tit hui'xina'n a'ntī ixtachi'xcuui't Dios lā' nā hui'xina'n apóstoles lā' ixa'cta'sana'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia tamāpalamā'natza' con Dios a'ntū cātatlahuani'nī'ta'ni' hui'xina'n.

²¹ Lā' ā'calistān kalhatin ángel lej xatli'hui'qui chi'palh lakatin ka'tla' chihuix hua'chi lakatin xuā'ti' ixlika'tla'. Lā' tamacajūlh nac mar lā' hualh:

—Chuntza' namāyujūcan huan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Lā' tū'tza' maktin catitasu'yulh. ²² Tū'tza' catikaxmatca a'ntza' huan música. Tū'tza' catikaxmatca huan arpa nīn huan liskoli' nīn huan trompeta. Tū'tza' maktin catikaksca kalhatin makscujni' de catūhuāya tascujūt. Tū'tza' catisā'nalh huan xuā'ti' a'xni'ca' squitimā'ca como tinti' a'ntī natasquiti. ²³ Tinti'tza' a'ntza' nīn lakatin pūmaksko a'ntū namaksko. Tū'tza' catikaxmatca ixtachihuīn a'ntīn tapūchahuanī'tcus. Huan stā'na'nī'n a'ntī xapū'lh tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī līmāpa'ksīn que ā'makapitzīn xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kxokonū'lh con ixtatlahuānca'n xalanī'n chuxalhā nac cā'quilhtamacuj —hualh huan ángel.

²⁴ Chuntza' napātīle'keni' huan Babilonia como a'ntza' cāmaknīca ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' nā cāmaknīca ixtachi'xcuui't Dios. Lā' nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia a'nchī cāmaknīca ixtachi'xcuui't Dios na ixlihuāk huan quilhtamacuj.

19

¹ Lā' ā'calistān ickaxmatli a'nchī palha' ixtata'sa huan lhūhua' tachi'xcuui't nac a'kapūn. Xlaca'n ixtahuan:

¡Lej ka'tla' Dios!

Xla' quincāmāpūtaxtūyāni'.

Ca'a'cnīni'ni'ca' xmān ū'tza'.

Lā' xla' ka'lhikō' huan līmāpa'ksīn.

² Xla' juzgarlī chu a'nchī a'ntū stu'ncua'.

Lej tzey a'nchī xla' juzgarlī.

Xla' juzgarlīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh talaclē'i' ixlihuākca'n xalanī'n huan quilhtamacuj, chu a'cxim hua'chi xlaca'n.

Dios māpātīnīnī't huan Babilonia como xalanī'n a'ntza' tamaknīlh a'ntī ixtatā'scuj Dios.

³ Lā' chihuīna'mpalaca lej palha' lā' tualh:

—¡Lej ka'tla' Dios! Huan jini' tō'ca'mā' de nac Babilonia para pō'ktu.

⁴ Lā' huan kalhapu'xamatā'ti' papatzīnī'n lā' huan kalhatā'ti' a'ntī ixtayāna nac huan a'katzā'stūtā'ti', xla'ca'n tatatzokostani'lh Dios a'ntī ixuī' na ixpūmāpa'ksīn. Xla'ca'n tamācā'tanīlh lā' tualh:

—Stu'ncua' a'nchīn tahuan. ¡Lej ka'tla' Dios!

⁵ A'calistān kaxmatpalaca lakatin tachihuīn de ixpūmāpa'ksīn Dios lā' hualh: Camāka'tlī'tit Dios milīhuākca'n hui'xina'n a'ntīn tapa'ksīyā'tit con Dios lā' milīhuākca'n hui'xina'n, xalacka'tla'n lā' xalactzina'j, a'ntī a'cnīni'ni'yā'tit Dios.

Tapūchahualh a'ntī huanican Cordero

⁶ Lā' chu ickaxmatpā hua'chilh ixtachihuīna'mā'na lhūhua' tachi'xcu'huī't lā' hua'chi a'nlhā yujtāya xcān, lā' hua'chi a'xni'ca' lej palha' jili lā' tualh:

¡Lej ka'tla' Dios!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n a'ntīn ka'lhikō' limāpa'ksīn.

⁷ Lā' līpāxūj catahui'lauj lā' cata'sauj de tapāxuhuān.

Lā' camāka'tlī'uj Dios.

Lā' chini'ttza' huan chi'chini' a'ntū napūtapūchahua huan a'ntī huanican Cordero.

Lā' ixtasqui'ni' tacāxni'ttza'.

⁸ Lā' huan xatasqui'ni' makxtekcanī't nalhakā'nan con huan xatzey xastala'nka' lu'xu' lā' slamama.

Huan lej xatzey lu'xu' huanicu'tun que lej tzey a'nchī talatā'kchoko ixtachi'xcu'huī't Dios.

⁹ A'calistān huan ángel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': “Līpāxūj tahui'lāna' a'ntīn cākantāyacanī't para huan taha' a'xni'ca' natapūchahua huan Cordero”.

Lā' nā quihuanilh huan ángel:

—U'tza' stu'ncua' como ū'tza' huā'mā' a'ntū hualh Dios.

¹⁰ Lā' quit ictatzokostani'lh huan ángel lā' ictimācā'tanīcu'tulh. Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' catla'hua' chuntza'. Tū' caquimācā'tani'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi huan mintā'timīn a'ntīn takahlaka'ī' a'ntū xastu'ncua' a'ntū Jesús māsuyulh. Xmān Dios namācā'tanī'ya'. A'ntīn tamāca'tzīnīni'n ixtachihuīn Jesucristo, ixlīhuākca'n xla'ca'n ixa'cta'sana'nī'n Dios —quihuanica.

Huan xasa'kaka cahuāyuj lā' a'ntī ixkēhuī'

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh huan a'kapūn laquī'yā. Lā' iclaktzī'lh lakatin cahuāyuj xasa'kaka. Lā' a'ntī ixkēhuī' huā'mā' cahuāyuj, māpācu'huīca Xastu'ncua' lā' ū'tza' a'ntīn tlōkentaxtū ixlīhuāk. Xla' tzey a'nchī māpa'ksīni'n. Lā' lej tzey a'nchī xla' tlahua guerra.

¹² Lā' ixlakastapun ixtaxkaka hua'chi xalamana' huan macscut. Lā' ixmūhuī' lhūhua' corona na ixa'kxāk. Lā' ixtzo'kni'canī't lakatin tacuīni'. Lā' nīn tintī' ixmāchekxī a'ntū ixuanicu'tun huanmā' tacuīni'. Lā' xmān ū'tza' ixmāchekxī. ¹³ Ixlu'xu' ixpasakō'nī't ka'lhni'. Lā' ixtacuīni' ū'tza' huan ixTachihuīn Dios. ¹⁴ Lā' ixtastālani' huan ejércitos xala' nac a'kapūn. Xla'ca'n ixtakēhuī'lāna' laksana'kakan cahuāyuj. Lā' ixlu'xu'ca'n lej xatzey lā' xasa'kaka lā' stala'nka' ixtahuanī't. ¹⁵ Lā' a'ntī ixpasakō'nī't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh katin espada a'ntū lej sta'ya'nca'. Con huā'mā' nacāpūtlaja huan tachi'xcu'huī't nac quilhtamacuj. Lā' lej līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmāpātīni' como Dios lej a'kchā'n con ū'tunu'n. Lā' a'nchī xla'ca'n natapātīni'n natala hua'chi huan uvas a'ntū cālacchi'ntacan a'xni'ca' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Lā' na ixlu'xu' lā' na ixchākēn ixtatzo'kni' lakatin tacuīni': “U'tza' huan Rey a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n reyes. U'tza' huan Māpa'ksīni' a'ntī cāmāpa'ksī ixlīhuākca'n a'ntīn taka'lhī limāpa'ksīn”.

¹⁷ A'calistān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixyā nac chi'chini'. Lā' xla' lej palha' cāhuanilh ixlīhuākca'n huan spūnnu' a'ntū ixtakosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit lā' cahua'tit a'ntū Dios nacāmāxquī'yāni'. ¹⁸ Cata'ntit lā' cahua'tit huan ixquinīca'n huan reyes lā' generales lā' huan xalactli'huī'qui

chi'xcuhui'n. Cahua'tit huan ixquinītca'n huan cahuāyuj lā' ixquinītca'n a'ntī ixtakētō'la. Cahua'tit ixquinītca'n ixlīhuākca'n tachi'xcuhui't, a'yuj ixtamakscuja lā' a'yuj tū' ixtamakscuja, lā' a'yuj chi'xcuhui'n a'ntī lej tatasqui'nī lā' a'yuj tū' lej tatasqui'nī —hualh huan ángel.

¹⁹ A'calistān iclaktzī'lh a'nchī ixtatakēstoknī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj lā' ī'soldadosca'n. Ixtatakēstoknī't para natatā'lātucsa a'ntī ixkēhui'lāna' lā' huan ī'soldados. ²⁰ Huan xako'hua'jua' animal chi'paca lā' nā huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. Xla' ixtlahuanī't lē'cnīn na ixlacapūn huā'mā' animal. Lā' chuntza' ixcā'a'kxokonī't a'ntī ixtalē'n na ixtankānca'n huan ī'sello huan animal lā' a'ntī ixtataquilhpūtani' huan ídolo a'ntū ixtasu'yu hua'chi huan animal. Lā' huan animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n, xalakahuan cāmacā'nca huan nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lakatin lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. ²¹ Lā' ixlīhuākca'n huan makapitzīn ixtachi'xcuhui't huan xako'hua'jua' animal, xla'ca'n cāpūmaknīkō'ca huan espada a'ntū quilhtaxtulh na ixquilhni' a'ntī ixkēhui' huan cahuāyuj. Lā' huan spūnnu' tzej talīka'sli huan ixquinītca'n.

20

Lakatin mil cā'ta

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh kalhatin ángel a'ntī ixuyjmā'chi de nac a'kapūn. Lā' ixlē'mā' huan xallave de huan xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' nā ixlē'mā' katin cadena lhmā'n. ² Lā' xla' chi'palh huan dragón. U'tza' huan lūhua' a'ntū xala' lejtza' makān, lā' nā ū'tza' huan ko'ti'ti' lā' nā huanican Satanás. Lā' huan ángel chī'lh huan dragón lā' māchokolh xatachi'n lakatin mil cā'ta. ³ Lā' huan ángel mojōlh nac xapūlmā'n lhu'cu'. Lā' tzej mālacchōlh lā' hui'līni'lh lakatin sello nac xamākalhcha. Lā' chuntza' huan ko'ti'ti' tūlalhtza' cā'a'kxokolh huan tachi'xcuhui't xalanī'n nac quilhtamacuj hasta que nasputa huan lakatin mil cā'ta. Lā' a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta, namakxtekcan. Lā' tū' makān catimakxtekca.

⁴ Lā' ā'calistān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' a'nlhā ixtapūmāpa'ksīni'n. Lā' nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn a'ntī ixtahui'lāna' a'ntza'. Xla'ca'n ixcāmaxqui'canī't līmāpa'ksīn para natajuzgarlī. Nā iccālaktzī'lh xla'ca'n a'ntī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmaknīca como ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios lā' a'ntū xastu'ncua' ixpālacata Jesús. Xla'ca'n tū' ixtamācā'tanīnī't huan xako'hua'jua' animal, lā' tū' ixtataquilhpūtani'nī't ixídolo. Lā' tū' ixtamakxtekknī't nacāhui'līni'can huan sello na ixtankānca'n lā' na ixmacanca'n. Lā' iccālaktzī'lh que huā' tamā'na talakahuanchokolh lā' tamāpa'ksīni'lh con Cristo lakatin mil cā'ta. ⁵ Xla'ca'n ū'tunu'n a'ntī xapū'la talakahuanchokolh. Huan ā'makapitzīn nīni'n natalakahuanchoko a'xni'ca' nasputa huan mil cā'ta. ⁶ Līpāxūj a'ntīn talakahuanchoko a'xni'ca' talakahuanchoko huan xapū'la. Xla'ca'n natatā'māpa'ksīni'n con Dios. Xla'ca'n tū'tza' catitanīlh ixlīmaktu' hua'chi ā'makapitzīn. Xla'ca'n natatā'scuja Dios lā' nā Cristo. Lā' natamāpa'ksīni'n con Cristo lakatin mil cā'ta.

⁷ Lā' a'xni'ca' natasputa huan lakatin mil cā'ta, namakxtekcan huan ko'ti'ti'. Lā' xla' nataxtu de a'nlhā ixchī'canī't. ⁸ Lā' nataxtu lā' nacā'a'kxoko huan tachi'xcuhui't na ixlīhuāk huan quilhtamacuj. Lā' nacā'a'kxoko xalanī'n nac Gog lā' Magog. Xla'ca'n nacāmākēstoka para natatlahua guerra. Xla'ca'n lej lhūhua' hua'chi huan xalactzina'j chihuix a'ntū tahuī'lāna' na ixquilhtūn huan mar. ⁹ Lā' iclaktzī'lh a'nchī huan ī'soldadosca'n de Gog lā' Magog ixtalatā'kchoko chuxalhā lā' tatā'tamacxti'li'lh a'nlhā ixtahui'lāna' huan ixtachi'xcuhui't Dios. Lā' huanmā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū Dios lej pāxqui'. Lā' de nac a'kapūn mincha' huan macscut lā' cālhucuyukō'lh ixlīhuākca'n ixtachi'xcuhui't huan ko'ti'ti'. ¹⁰ Lā' huan ko'ti'ti' a'ntī ixcā'a'kxokonī't macā'nca nac cā'macscutnu' a'ntū hua'chi lago lā' a'nlhā lhucuyucan azufre. Lā' nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't huan xako'hua'jua' animal lā' huan a'cta'sana' a'ntī ixa'kxokonu'n. A'ntza' nacāmāpātīnīcan de tuncuj lā' de tzi'sa para pō'ktu.

Dios najuzgarlīni'n a'nlhā hui' na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ A'calistān iclaktzī'lh lakatin pūmāpa'ksin lej ka'tla' lā' smu'yonko'. Lā' iclaktzī'lh a'ntī ixuī' a'ntza'. Huan quilhtamacuj lā' huan a'kapūn cāmālakuanīca na ixlacapūn Dios. Lā' tū'tza' tatasu'yulh. ¹² Lā' iccālaktzī'lh huan nīnī'n, lakka'tla'n lā' xalacti'na'j. Xlaca'n ixtayāna' na ixlacapūn Dios. Lā' cāmālakakē'ca huan libros. Lā' ā'calistān mālakakē'palaca ā'lakatin. U'tza' huā'mā' huan libro a'nlhān cātzo'kcani't ixtacuīni'ca'n a'ntin taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' cājuzgarlīca huan nīnī'n chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't chuntza' a'nchī ixtatzo'kni' ixlīhuāk a'ntū ixtatlahuanī't. ¹³ A'calistān huan mar cāmacamāstā'lh a'ntī ixtanīnī't a'ntza'. Lā' nā tachilh xlaca'n a'ntī ixtahui'lāna' nac cā'linīn. Lā' cājuzgarlīkō'ca ixlīhuākca'n, chā'tunu' chu a'nchī ixtalatā'kchokonī't. ¹⁴ Lā' ā'calistān huan linīn lā' huan cā'linīn cāmacā'nca nac cā'macscutnu' a'nlhā hua'chi lago. Lā' a'ntza' a'nlhā nīcan ixlīmaktu'. ¹⁵ Lā' nā cāmacā'nca nac cā'macscutnu' ixlīhuākca'n a'ntin tū' iccātzo'kni'cani't ixtacuīni'ca'n huan nac libro a'nlhān tatzō'kni' ixtacuīni'ca'n a'ntin taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

21

Huan xasāsti' a'kapūn lā' huan xasāsti' quilhtamacuj

¹ Lā' ā'calistān iclaktzī'lh ā'lakatin xasāsti' a'kapūn lā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan xapū'la a'kapūn lā' huan xapū'la quilhtamacuj iccāmālakuanīcani't. Lā' tū'tza' ixa'nan mar. ² Quit iclaktzī'lh huan xatasica'lanālīn cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' a'ntū xasāsti' Jerusalén. Lā' nā iclaktzī'lh a'nchī ixuyjmā'chi nac a'kapūn a'nlhā hui'lacha' Dios. Lā' huan cā'lacchicni' tzej iccāxtlahuacani't hua'chi kalhatin xatasqui'ni' a'ntī xa'nca lhakā'nan a'xni'ca' natā'tapūchahua huan ī'squi'nīni'. ³ A'calistān ickaxmatli lakatin tachihuīn a'ntū mincha' nac a'kapūn. Lā' lej palha' hualh:
—Chuhua'j Dios cātā'lahuī' huan tachi'xcuhūi't. Lā' xla' nacātā'latahui'la con xlaca'n. Xlaca'n natala ixtachi'xcuhūi't. Lā' xla' nala ixDiosca'n xlaca'n. ⁴ Dios nacāmāscōhuīni' ixlakaxta'jatca'n xlaca'n. Lā' tū'tza' catitanilh. Lā' tū'tza' catitalakaputzalh. Lā' tū'tza' catitacalualh. Lā' tū'tza' catitapātīni'lh. Lā' tū'tza' caticāpātī'keni'lh nīn tuntū' a'ntū xala' xapū'la.

⁵ Lā' ā'calistān chihuīna'lh Dios a'nlhā ixuī' na ixpūmāpa'ksin lā' hualh:

—Chuhua'j quit na'iccāsāstī'tlahuakō' ixlīhuāk catūhuā.

Lā' quihuanilh:

—Huak huā'mā' catzo'kti. Huā' tamā'na tachihuīn ū'tza' a'ntū xalacstu'ncua' lā' tzē kalhlaka'i'can.

⁶ Lā' nā quihuanilh:

—Lakō'ni'ttza'. Quit hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspu'tni', como quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' nasputkō' ixlīhuāk. A'ntin takalhpūtī, quit na'iccāmāhuī' huan xcān xala' nac mu'sni' a'nlhān taxtu xcān a'ntū cāmaxqui' xasāsti' ixquilhtamacujca'n. Lā' tū' icticāmātā'jilh. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlīhuākca'n a'ntin tatlajana'n. Lā' quit na'icla ixDiosca'n xlaca'n, lā' xlaca'n natala quincamana'. ⁸ Tū' chuntza' xlaca'n a'ntin tajicua'n lā' ū'tza' tū' quintalīstālani'. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu'. Lā' nā chuntza' a'ntin tū' takalhlaka'i', lā' a'ntin lej taca'tzanca'tzī, lā' a'ntin tamaknīni'n, lā' a'ntin tatlahua talākālhi'n, lā' huan tlahuāna'nī'n, lā' huan a'ntin tataquilhpūtani' huan ídolos, lā' ixlīhuākca'n huan a'kxokonunī'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'macscutnu' a'nlhā lhcuycan huan azufre. Huā'mā' ū'tza' a'nlhā ixlīmaktu' nīcan.

Huan xasāsti' Jerusalén

⁹ Lā' ā'calistān quilakmilh kalhatin de huan ixlīkalhatojon huan ángeles a'ntī ixtaka'lhī huan ā'tāpātojon lakuat. Lā' quihuanilh:

—Cata't, lā' quit na'icmāsu'ni'yāni' huan xatasqui'ni' a'ntī nala ixpuscāt huan Cordero.

¹⁰ Lā' huan Espíritu Santo quimāsu'ni'lh lakatin talakahuān. Huan ángel quilē'lh nac lakatin tālhmā'n kēstīn lej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'ni'lh huan cā'lacchicni' a'nlhā i'xla' Dios lā' a'nlhā huanican Jerusalén. Ixyujāchi de nac a'kapūn a'nlhā Dios hui'lacha'. ¹¹ Lā' huan cā'lacchicni' i'xkaka con huan i'xkakana' Dios. I'xkaka hua'chi lakatin chihuix a'ntū lej xatapala, hua'chi lakatin chihuix a'ntū huanican jaspe a'ntū stala'nka' lā' a'ntū xkaka. ¹² Ixlīmakka'tla' huan cā'lacchicni' ixyā lakatin taxaka lej tālhmā'n. Lā' ixka'lhī lakacāujtu' xamākalhcha. Lā' kalhacāujtu' ángeles cālīmāmacū'ca huan tamā'na mākālhcha. Lā' huan nac mākālhcha ixcāto'kcani't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' ixo'kxa'n Israel. ¹³ Ixtayāna' lakatu'tun mākālhcha lakpātunu', lakatu'tun na ixtankēn, lā' nac norte lakatu'tun, lā' nac sur lakatu'tun, lā' nā lakatu'tun a'nlhā tā'cnū huan chi'chini'. ¹⁴ Huan xacimientō de huan taxaka lakacāujtu' chihuix. Lā' huan nac chihuixni' ixcāto'kcani't ixtacuīni'ca'n huan kalhacāujtu' apóstoles, i'xla' huan a'ntī huanican Cordero.

¹⁵ Huan ángel a'ntī ixquintā'chihuīna'nī't ixlē'mā' kantin hua'chi a'ctzina'j qui'hui' de oro. Con huanmā' i'xpūlahcālh huan cā'lacchicni', lā' huan xamākalhcha lā' huan taxaka. ¹⁶ Huan cā'lacchicni' tā'ti'jua' ixuanī't. Chu a'cxtim ixlīlmā'n lā' ixlīpēka'tla'. Huan ángel lhcālh huan cā'lacchicni' con huan ixqui'hui' de oro. Lā' ixlīhuāk lhcākō'lh lā' chā'lh lakatu' mil ā'lakatu' ciento kilómetros de ixlīlmā'n, chu a'cxtim ixlīpēka'tla' lā' ixlītālmā'n. ¹⁷ Lā' huan ángel lhcālh huan taxaka chu a'nchī hua'chi talac'hcāna'n huan chi'xcu'huī'n. Lā' ixlītālmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'ti' metros.

¹⁸ Lā' huan taxaka ixlītlahuacani't huan chihuix de jaspe. Lā' huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio. ¹⁹ Lā' huan xacimientō de huan taxaka lej tzēhuani't ixuanī't como ixlītlahuacani't de tāpālhūhua' chihuix a'ntū lej xatapala. Huan xapū'la chihuix de huan xacimientō, xla' de jaspe. Lā' ixlīlakatu' chihuix de zafiro, lā' ixlīlakatu'tun de ágata, lā' ixlīlakatā'ti' de esmeralda. ²⁰ Lā' huan ixlīlakaquitzi' chihuix de ónice, lā' huan ixlīlakachāxan de cornalina, lā' huan ixlīlakatojon de crisólito, lā' ixlīlakatzeyan de berilo, lā' huan ixlīlakana'jās de topacio, lā' huan ixlīlakacāuj de crisoprasa, lā' huan ixlīlakacāujtin de jacinto, lā' huan ixlīlakacāujtu' de amatista. ²¹ Huan lakacāujtu' mākālhcha xla' lakacāujtu' chihuixni' a'ntū cāhuanican perlas. Lakatunu' mākālhcha i'xtlahuacani't de lakatunu' perla. Lā' huan xatej de huan cā'lacchicni' huāk de oro xastala'nka' hua'chi vidrio.

²² Tū' iclaktzi'lh nīn lakatin lītōkpān nac huan cā'lacchicni', como na ixlīhuāk huan cā'lacchicni' huī' Dios a'ntī ka'lhikō' līmāpa'ksīn lā' nā a'ntza' huī' huan Cordero. ²³ A'ntza' tū' tasqui'nī que huan chi'chini' nīn huan mālhcuyu' natamāxkakēni'n huan nac cā'lacchicni'. Huan cā'lacchicni' māxkakē huan i'xkakana' Dios lā' nā i'xkakana' huan Cordero. ²⁴ Lā' huan tachi'xcu'huī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē i'xkakana' Dios. Lā' huan reyes xalanī'n nac quilhtamacuj natalīmin ixlīricoca'n nac huā'mā' cā'lacchicni'. Lā' natamālacnūni' Dios. ²⁵ Lā' huan xamākalhcha huan cā'lacchicni' natatalaqui'tāya tintacuj. Lā' tū' maktin caticāmālac'hōca como a'ntza' tū' cati'a'nal' tzi'sa. ²⁶ Lā' ixlīhuākca'n tachi'xcu'huī't natalīmin nac huanmā' cā'lacchicni' ixlīhuāk a'ntūn taka'lhī a'ntū lej xatapala. ²⁷ Lā' tū' catitanūlh nac huan cā'lacchicni' a'ntūn ko'hua'jua'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntīn tatlahua a'ntū lej līmāxana'. Lā' tū' catitatanūlh a'ntīn tahanan tā'ksa'nīn. Natatanū nac huan cā'lacchicni' xmān a'ntīn cātzo'kcani't ixtacuīni'ca'n huan na i'xlibro huan Cordero a'nlhān cātzo'kcani't ixtacuīni'ca'n a'ntīn taka'lhī xasāsti' ixquilhtamacujca'n.

22

¹ Lā' ā'calistān huan ángel quimāsu'ni'lh kantin pūxka a'ntū lej stala'nka'. Lā' huan xaxcān de huā'mā' pūxka ū'tza' a'ntū māsā' huan xasāsti' quilhtamacuj. Huan pūxka ixtaxtumā' de na i'xpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. ² Lā' huan pūxka ixtētaxtu na i'xpu'nan de huan ixtej huan cā'lacchicni'. Lā' na ixquilhtūnī'n huan pūxka ixtayāna' huan qui'hui' a'ntū tamāsā' xasāsti' quilhtamacuj. Huan tamā'na qui'hui' tamāsā' ixtō'ca't makcāujtu' nac lakatin cā'ta. Tō'ca' ixtō'ca't lakatunu' mālhcuyu'. Lā' xachi'tin de huanmā'na qui'hui' tzey para cālīmātzeyīcan huan tachi'xcu'huī't xalanī'n

nac quilhtamacuj. ³ Tū' cati'a'nalh a'ntza' a'ntū ko'hua'jua' como a'ntza' huī' huan ixpūmāpa'ksīnca'n Dios lā' huan Cordero. Lā' natamācā'tanī Dios a'ntīn tatā'tapa'ksī. ⁴ Lā' calacan natalaktzī'n Dios. Lā' nacālītankātzo'kcan ixtacuīni' Dios na ixtankānca'n a'ntīn tatā'tapa'ksī. ⁵ Lā' nac huā'mā' cā'lacchicni' tū' cati'a'nalh tzi'sa. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan pūmaksko. Lā' tū'tza' catimaclacasqui'nca huan chi'chini'. Huan Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhūi't. Lā' xlaca'n natamāpa'ksīni'n para pō'ktu.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ A'calistān huan ángel quihuanilh:

—Huā' tamā'na tachihuīn lej lacstu'ncua'. Lā' tzē cākalhlaka'ī'can. Huan Māpa'ksīni' Dios ixcāmāpuhuanī ixa'cta'sana'nī'n a'ntū natahuan. Lā' xla' macaminī't huan ixángel para nacāmāsu'ni' a'ntīn tatapa'ksī con Dios a'ntūn palaj napātle'ke.

⁷ Lā' Jesús hualh:

—Palaj na'icmin.

Līpāxūj a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' huan tachihuīn a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro a'ntū māsu'yu a'ntū napātle'ke.

⁸ Quit, Juan, ickaxmatnī't lā' iclaktzī'nī't ixlīhuāk huā'mā'. Lā' a'xni'ca' xa'ickaxmatkō'nī't lā' xa'iclaktzī'nkō'nī't, ictatzokostani'lh huan ángel a'ntī ixquimāsu'ni'ni't huā'mā'. ⁹ Lā' xla' quihuanilh:

—Tū' chuntza' catla'hua'. Tū' caquintatzokostani'. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' hua'chi hui'x lā' hua'chi minatā'timīn a'ntī ixa'cta'sana'nī'n Dios lā' ixlīhuākca'n a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro. Xmān Dios natatzokostani'ya'.

¹⁰ Lā' nā quihuanilh:

—Tū' tzē'k catica'tzi huan tachihuīn a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro lā' a'ntūn tahuan a'ntū napātle'ke, como palaj natlōkentaxtūcan chuntza' hua'chi tatzokni'.

¹¹ A'ntīn tatlahua a'ntūn tū' tzey, catatlahualhcus. Lā' a'ntīn tapuhuan a'ntūn tū' tzey, catapuhualhcus chuntza'. Lā' a'ntīn lactzey, pō'ktu catatlahualh a'ntūn tzey. Lā' a'ntīn ta'a'kahuāna'ni' Dios, pō'ktu cata'a'kahuāna'ni'lh.

¹² Lā' nā Jesús huampā:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin a'ntū na'iccālīmāpala chā'tunu'. Na'iccāmāpala a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tzey lā' nā a'ntīn tatlahuanī't a'ntūn tū' tzey. ¹³ Quit huan Xapū'la lā' huan A'xmān, hua'chi huan letra A a'ntū litzucu huan alfabeto lā' hua'chi huan letra Z a'ntū ixlī'a'kspu'tni'. Quit xa'icui'tza' a'xni'ca' tatzuculh ixlīhuāk lā' na'ictahui'lacus a'xni'ca' natasputkō' ixlīhuāk.

¹⁴ Līpāxūj a'ntīn cāmāspu'tūnu'ni'canī'ttza' ixtalaclē'i'ca'n. Lā' ū'tza' tzē natalīhua' huan xatō'ca't de huan qui'huī' a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' nā tzē natatanū nac huan cā'lacchicni'. ¹⁵ Tū' cāmāxtekan natatanū nac cā'lacchicni' a'ntīn tū' takalhlaka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios. Tū' catitatanūlh huan tlahuāna'ni'n, lā' nīn a'ntīn tatlahua talākālhi'n, lā' nīn a'ntīn tamaknīni'n, lā' nīn a'ntīn tataquilhpū'tani' huan ídolos, lā' nīn a'ntīn ta'a'kxokonun' como lej talakatī tahuan a'ntūn tū' stu'ncua'.

¹⁶ Lā' Jesús huampā:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't qui'ángel. Xla' nacāhuaniyāni' ixlīhuāk huā'mā' hui'xina'n a'ntīn tapa'ksiyā'tit con Dios na ixlīhuāk cā'lacchicni'. Quit huan ī'xū'yātā'nat huan rey David. Quit huan Mātuncuīnī' Sta'cu a'ntū lej xkaka —hualh Jesús.

¹⁷ Huan Espīritu Santo lā' huan ixtasqui'ni' huan Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata catahualh:

—Cata'ntit.

Lā' cataminkō'lh ixlīhuākca'n a'ntīn takalhpū'ti, lā' catahua'lh huan xcān a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. Māstā'can hua'chi lē'ksajna' para a'ntīn tamaklhtīni'ncu'tun.

¹⁸ Lā' ixlīhuākca'n a'ntīn takaxmata huan ixtachihuīn huā'mā' libro a'nlhān tatzokni' a'ntū napātle'ke, iccāhuani: Palh catīhuā mālh mā'nī huā'mā' tachihuīn, Dios namāpātīnī. Napātī huan lakuat a'ntūn tatzokni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Lā' palh catīhuā

namāpānū macsti'na'j huan tachihuīn a'ntūn tatzō'kni' nac huā'mā' libro, Dios tū' catimakxtekli nahua' huan ixtō'ca't huan qui'hui' a'ntū māstā' xasāsti' quilhtamacuj. Lā' Dios tū' catimakxtekli natanū huan nac xaticua'lanālīn cā'lacchicni' a'ntūn tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Lā' a'ntī huan huā' tamā'na tachihuīn, xla' huan:

—Stu'ncua'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ Lā' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanālīkō'ni' milihuākca'n hui'xina'n. Amén.